

PROEFONDERVINDELIJK SPIRITISME.
HET BOEK
DER MEDIUMS

OF

GIDS VOOR MEDIUMS EN TER INVOCATIE VAN GEESTEN

BEHELZENDE

HET BIJZONDER ONDERWIJS DER GEESTEN OVER DE THEORIE
VAN ALLE SOORTEN VAN MANIFESTATIEN ; DE MIDDELEN
OM MET DE ONZICHTBARE WERELD IN GEMEENSCHAP
TE KOMEN ; DE ONTWIKKELING VAN DE MEDIUM-
NITEIT ; DE MOEIELIJKHEDEN EN KLIPPEN
DIE MEN BIJ DE BEOEFENING VAN HET
SPIRITISME ONTMOETEN KAN.

ZIJNDE EEN VERVOLG OP

HET BOEK DER GEESTEN

Door

ALLAN KARDEC

Naar de 11^e uitgave uit het Fransch vertaald

Door

J. G. PLATE

Goedkoope Uitgave.

ARNHEM

K. VAN DER ZANDE

Firma STENFERT KROESE & VAN DER ZANDE

1884

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
VOORBERICHT VAN DEN VERTALER.....	6
Inleiding.....	7
HET BOEK DER MEDIUMS.....	11
EERSTE GEDEELTE	11
EERSTE HOOFDSTUK	11
ZIJN ER GEESTEN?.....	11
TWEDE HOOFDSTUK	17
HET WONDERBAARLIJKE EN BOVENNATUURLIJKE	17
DERDE HOOFDSTUK	25
LEERWIJZE	25
VIERDE HOOFDSTUK.....	35
LEERSTELSLS	35
TWEDE GEDEELTE	50
Over de Spiritische manifestatie.....	50
EERSTE HOOFDSTUK	50
Werking der Geesten op de stof	50
TWEDE HOOFDSTUK	56
Physische Manifestatie.....	56
Draaiende Tafels.....	56
DERDE HOOFDSTUK	58
Intelligente Manifestatie	58
VIERDE HOOFDSTUK.....	62
Theorie der physische manifestaties.....	62
VIJFDE HOOFDSTUK.....	73
Spontane physische manifestatie.....	73
Verschijnsel van het aanbrenge (apports).....	84
ZESDE HOOFDSTUK.....	93
Zichtbare Manifestatie	93
Proeve eener theorie der verschijningen.....	100
Theorie van de hallucinatie.....	106
ZEVENDE HOOFDSTUK	110
Dubbele lichamelijke en gedaanteverandering	110
ACHTSTE HOOFDSTUK	118
Laboratorium der onzichtbare wereld.....	118
NEGENTE HOOFDSTUK	125

Over Spookhuizen enz.....	125
TIENDE HOOFDSTUK.....	130
Aard der mededeelingen	130
ELFDE HOOFDSTUK.....	133
Sematologie en Tijptologie.....	133
TWAALFDE HOOFDSTUK.....	138
Pneumatographie of direct schrift.....	138
Pneumatophonie.....	138
Direct schrift.....	138
Pneumatophonie.....	141
DEERTIENDE HOOFDSTUK.....	143
Psychographie.....	143
VEERTIENDE HOOFDSTUK.....	147
Over de Mediums.....	147
1. Mediums met physische uitwerking.....	147
2. Fijngevoelige of voor elken indruk vatbare mediums.....	151
3. Hoorende mediums.....	152
4. Sprekende mediums.....	152
5. Ziende mediums.....	153
6. Somnambulistische mediums.....	156
7. Genezende mediums.....	157
8. Pneumatographische mediums.....	159
VIJFTIENDE HOOFDSTUK.....	161
Schrijvende of Psychographische mediums.....	161
Mechanische mediums.....	161
Intuitieve mediums.....	162
Halfmechanische mediums.....	163
Geïnspireerde mediums.....	163
Mediums met voorgevoel.....	165
ZESTIENDE HOOFDSTUK.....	166
Bijzondere mediums.....	166
Verscheidenheid van schrijvende mediums.....	172
ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.....	181
Vorming der Mediums.....	181
Ontwikkeling van de mediumniteit.....	181
Verandering van schrift.....	190
Verlies en schorsing van de mediumniteit.....	190
ACHTTIENDE HOOFDSTUK.....	195
Bezwaren en gevaren aan de mediumniteit verbonden.....	195
NEGENTIENDE HOOFDSTUK.....	198

Rol van het medium bij de spiritische mededeelingen	188
TWINTIGSTE HOOFDSTUK	209
Zedelijke Invloed van het medium	209
EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK	217
Invloed der omgeving	217
TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK	220
Over de medianiteit bij dieren	220
DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK	226
Over Beheersching	226
VIERENTWINTIGSTE HOOFDSTUK	240
Identiteit der Geesten	240
Mogelijke bewijzen van identiteit	240
Onderkenning der goede en kwade Geesten	244
Vragen over de natuur en de identiteit der Geesten	250
VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK	257
Inroeping van Geesten	257
Geesten die men kan inroepen	260
Taal die men tot de Geesten voeren moet	262
Nut der bijzondere inroepingen	264
Vragen betreffende de inroepingen	265
Oproeping van dieren	274
Oproeping van levende menschen	275
Menschelijke telegraphie	281
ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK	282
Vragen die men aan de Geesten doen kan	282
Voorbereidende aanmerkingen	282
Vragen die de Geesten aangenaam of onaangenaam zijn	284
Vragen over de toekomst	285
Vragen over de vroegere en de toekomstige levens	288
Vragen over zedelijke en stoffelijke belangen	289
Vragen over het lot der Geesten	292
Vragen over de gezondheid	293
Vragen over uitvindingen en ontdekkingen	294
Vragen over verborgen schatten	295
Vragen over andere werelden	296
ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK	298
Over de tegenstrijdigheden en mystification	298
Over de tegenstrijdigheden	298
Over de mystification	305
ACHTENTWINTIGSTE HOOFDSTUK	308

Kwakzalverij en Goochelarij	308
Baatzuchtige mediuns	308
Spiritisch bedrog	312
NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.....	318
Spiritische bijeenkomsten en verenigingen.....	318
Over bijeenkomsten in het algemeen.....	318
Over de eigenlijk gezegde vereenigingen.....	324
Onderwerpen tot studie.....	330
Ijverzucht tusschen Vereenigingen.....	332
DERTIGSTE HOOFDSTUK.....	335
Reglement van de Parijsche vereeniging tot beoefening der spiritische wetenschap.....	335
EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.....	343
Spiritische verhandelingen.....	343
Over het Spiritisme.....	343
Over de mediuns.....	349
Over spiritische vereenigingen.....	353
Apocriefe mededeelingen.....	362
Spiritisch Alphabetische Woordenlijst.....	370

VOORBERICHT VAN DEN VERTALER.

De praktische beoefening van het spiritisme ontmoet vele bezwaren.

Velen die het geluk hebben de gave der mediumniteit te bezitten, wenschen natuurlijk, die ook uit te oefenen; zij vangen hiermede dan ook met ijver aan, zetten het met ijver door, tot dat zij op hinderpalen en bezwaren stuiten, die zij niet verwacht noch vermoed hadden en niet weten te boven te komen; hierdoor moedeloos geworden, beginnen zij aan hunne gave te twijfelen, en geven eindelijk de uitoefening op.

Wat is hiervan de oorzaak? Zij hebben een hen onbekend of althans niet genoeg bekend veld betreden. Verheugd door de ontdekking van het bezit hunner gave, hebben zij zich gehaast die uit te oefenen, zonder vooraf te onderzoeken en aan te leeren wat daartoe vereischt wordt; hadden zij dit gedaan, dan zouden zij geweten hebben, dat zij gevaren op hunnen weg konden ontmoeten, maar ook, hoe die gevaren te voorkomen, te bestrijden en te overwinnen zijn. Het is om hen daartoe in staat te stellen, dat ik dit werk vertaald heb. Het is eene handleiding voor mediums, waaruit zij alles zullen kunnen leeren wat noodig is, om zonder gevaar, hunne gave tot eigen nut en dat van anderen uit te oefenen en te ontwikkelen.

Arnhem, 1876.

J, G. PLATE.

INLEIDING.

De ondervinding sterkt ons dagelijks in de meening dat de moeielijkheden en teleurstellingen die men bij de uitoefening van het spiritisme ontmoet, hunnen oorsprong vinden in de onbekendheid met de grondbeginselen dezer wetenschap; en wij gevoelen ons gelukkig in staat gesteld te zijn overtuigend te kunnen constateeren: dat de door ons verrichtte arbeid, met het doel om de ingewijden te wapenen tegen de klippen welke een noviciaat oplevert, zijne vruchten gedragen heeft, en dat velen door de oplettende lectuur van dit werk in staat geweest zijn die klippen te kunnen ontwijken.

Het is bij hen die zich met het spiritisme bezig houden, een zeer natuurlijke begeerte, zelve in gemeenschap met de Geesten te kunnen komen; het doel van dit werk is, hen daartoe den weg gemakkelijk te maken, door hen van de vruchten van onze langdurige en moeielijke studiën tot hun voordeel gebruik te doen maken; want men zoude er zich een zeer verkeerd denkbeeld van vormen, zoo men dacht, dat om hierin ervaren te zijn, het voldoende is te weten: hoe men de handen op eene tafel moet plaatsens om die te doen draaien, of op welke wijze men een potlood in de hand moet nemen om te schrijven.

Men zoude zich evenzeer vergissen indien men dacht, in dit boek een algemeen en onfeilbaar recept te zullen vinden, om mediums te vormen. Ofschoon ieder de kiem van de vereischte eigenschappen om medium te worden in zich bevat, zijn deze eigenschappen slechts in zeer verschillenden graad aanwezig, en hunne ontwikkeling hangt van oorzaken af, die niemand naar verkiezing kan doen ontstaan. De regelen der dicht-, schilder of toonkunst maken geene dichters, noch schilders of toonkunstenaars van hen die er den natuurlijke aanleg niet toe hebben; zij strekken tot gids bij het gebruik maken van dien natuurlijke aanleg. Zoo is het ook met onzen arbeid, zijn doel is, de middelen aan te wijzen om de medianimische gave, zoo veel als dit met den aanleg van een ieder mogelijk is, te ontwikkelen; en vooral om bij de toepassing van die gave, deze waar die aanwezig is, tot bereiking van een nuttig doel, te leiden. Maar dat is niet het eenige doel dat wij onszelven voorgesteld hebben.

Nevens de eigenlijk gezegde mediums, bestaat er nog eene massa, die dagelijks aangroeit, welke zich met de spiritische manifestatiën afgeeft. Deze, bij hare onderzoekingen den weg te wijzen, haar de klippen die zij ontmoeten kan, en die zij in eene nieuwe zaak noodwendig ontmoeten moet, aan te wijzen; haar in de wijze waarop zij zich met de Geesten kan onderhouden intewijden, haar de middelen aantegeven om goede mededeelingen te ontvangen, dat is de werkring die wij omvatten moeten, willen wij niet iets onvolledigs ver-

richten. Men moet dus niet verwonderd zijn, wanneer men in ons werk mededeelingen vindt, die op het eerste gezicht, aan het onderwerp vreemd zullen schijnen; de ondervinding zal het nut er van bewijzen. Na het met aandacht bestudeerd te hebben, zal men, de feiten waarvan men getuige zal worden, beter begrijpen, en zal de taal van sommige Geesten minder zonderling voorkomen. Dit werk is dus als handleiding, niet uitsluitend voor mediums geschreven, maar voor allen die in de gelegenheid zijn om spiritische verschijnselen te zien en waartenemen.

Het was het verlangen van velen, dat wij een zeer beknopt handboekje zouden uitgeven, waarin in weinige woorden de te volgen handelwijze om met de Geesten in gemeenschap te komen, opgegeven werd; zij meenden dat een boekje van dien aard, (dat door matigen prijs in grooten getale zou kunnen verspreid worden) door het getal mediums te doen toenemen, een krachtig middel tot propaganda zou zijn; wij daarentegen beschouwen, althans voor het tegenwoordige, zoodanig werkje meer kwaad dan nuttig. De uitoefening van het spiritisme gaat gepaard met vele moeilijkheden, en is niet gevrijwaard tegen hinderpalen die alleen door ernstige en volledige studie kunnen worden voorkomen. Het is dus te vreezen dat eene te beknopte handleiding, tot het nemen van met lichtzinnigheid uitgevoerde proeven zoude aanleiding geven, waarover men reden zoude hebben, berouw te gevoelen; het zijn van die zaken waarmede het noch betamelijk noch voorzichtig is te spelen, en wij zouden vermeenen een slechte dienst te bewijzen, door die ten gerieve van den eersten den beste wildzang te stellen, welke er vermaak in mocht vinden een gesprek met afgestorvenen te voeren. Wij richten ons tot de ernstige menschen, die in het spiritisme een ernstig doel zien, er al het gewicht van begrijpen en van de gemeenschap met de onzichtbare wereld geen spel maken.

Vroeger hebben wij een practisch onderricht geschreven om als gids voor de mediums te dienen, dit werk is uitverkocht, en ofschoon het met een hoogst gewichtig en ernstig doel geschreven was, geven wij er geen nieuwe uitgave van in het licht, omdat wij dezen gids nog niet volledig genoeg achten om over alle hinderpalen die men ontmoeten kan, genoegzaam licht te verspreiden. Wij hebben dat werkje vervangen door het tegenwoordige waarin wij alle de gegevens bijeen gebracht hebben, welke wij door eene langdurige ondervinding en nauwgezette studie in staat zijn geweest te verzamelen. Het zal, wij willen het althans hopen, er toe bijdragen, om aan het spiritisme dat ernstige karakter te doen toekennen wat er het wezen van is, en er de menschen van af te brengen, het als een voorwerp van ijdel tijdverdrijf of vermaak te beschouwen.

Bij deze beschouwingen voegen wij nog eene zeer gewichtige, en wel den slechten indruk die door het zien van met lichtvaardigheid en zonder kennis van zaken gedane proeven op nieuwelingen of kwaadgezinden wordt teweeg gebracht; zij hebben dit nadeel, dat zij

omtrent de geestenwereld een zeer verkeerd denkbeeld doen vormen, en aanleiding geven tot spotternij en tot eene, dikwijls gegronde kritiek; daardoor keeren de ongeloovigen zelden uit die bijeenkomsten als geloovigen terug, en zijn weinig geneigd om het spiritisme als iets ernstigs te beschouwen. De onwetendheid en lichtzinnigheid van verscheidene mediums heeft aan de zienswijze van velen meer nadeel toegebracht, dan men wel denkt.

Het spiritisme heeft sedert eenige jaren groote vorderingen gemaakt, maar vooral sedert het op wijsgeerig gebied getreden is, omdat het door verlichte menschen naar waarde geschat is geworden. Heden ten dage is het niet meer een schouwspel: het is eene leer, waarmede degenen die met de draaiende tafels den draak staken, niet meer spotten. Wij zijn overtuigd, dat als wij alles aanwenden om het op dat gebied te brengen en te houden, wij meer nuttige aanhangers van het spiritisme zullen winnen, dan door op onberaden wijze, in het wilde, manifestatiën uit te lokken, van welke men misbruik zoude kunnen maken. Dergelijks zien wij er de bewijzen van, door het getal volgelingen, die dit alleen door het lezen van "het Boek der Geesten" geworden zijn.

In "het Boek der Geesten" hebben wij het wijsgeerig gedeelte van de spiritische wetenschap ontwikkeld; in dit werk behandelen wij het praktische gedeelte, voor hen die zich met de manifestatiën wenschen bezig te houden zoowel door zich zelve, als om zich van de verschijnselen die het hen gegeven zal worden te zien, rekenschap te kunnen geven. Zij zullen er de klippen die men ontmoeten kan in aangewezen vinden, en daardoor een middel bezitten om ze te vermijden. De twee werken, ofschoon te zamen één geheel uitmakende, zijn in zeker opzicht van elkander onafhankelijk; maar zij die zich ernstig met de zaak willen bezig houden, raden wij aan eerst het Boek der Geesten te lezen, daar dat boek grondbeginselen bevat, zonder welke sommige gedeelten van dit, wellicht moeilijk begrepen zullen worden.

In deze tweede uitgave, welke veel vollediger is dan de eerste, zijn belangrijke verbeteringen aangebracht. Zij is met eene geheel bijzondere zorg door de geesten nagezien, die er een menigte aanmerkingen en onderrichtingen van het hoogste belang aan hebben toegevoegd. Daar zij alles herzien hebben, alles volgens hunne inzichten goedgekeurd of gewijzigd hebben, kan men zeggen, dat het grootendeels hun werk is, want hunne tuschenkomst heeft zich niet bepaald tot de weinige door hen onderteekende gedeelten; wij hebben er dan alleen de namen bij vermeld als ons dit noodig toescheen, om aan te toonen dat eenige meer uitgebreide citaten letterlijk van deze afkomstig waren; anders zouden wij verplicht geweest zijn, dit bijna op elke bladzijde, en in het bijzonder bij al de antwoorden op de gestelde vragen ontvangen, te moeten doen; hetgeen ons voorkwam zonder nut te zijn. Zooals men weet zijn bij dergelijke zaken de namen van ondergeschikt belang; het voornaamste is dat geheel het werk aan het doel dat wij ons voorgesteld hebben, beant-

woordt. Het goede onthaal hetwelk de eerste uitgave, ofschoon die onvolledig was, is te beurt gevallen, doet ons hopen dat deze niet minder gunstig zal ontvangen worden.

Daar wij in deze uitgave veel, ja zelfs geheele hoofdstukken hebben bijgevoegd, hebben wij eenige artikelen welke noodelooze herhalingen waren, achterwege gelaten, onder anderen de Spiritische rangopvolging, die reeds in het Boek der Geesten is opgenomen. Gelijkewijze hebben wij ook datgene uit de Alfabetische woordenlijst weggelaten, wat niet bepaaldelijk in het ontwerp van dit werk tehuis behoort; wij hebben dit weggelatene op eene nuttige wijze door meer praktische zaken vervangen. Deze woordenlijst is buitendien niet volledig genoeg; wij zullen die later afzonderlijk in den vorm van een klein woordenboek van Spiritische Wijsbegeerte uitgeven; in deze hebben wij alleen de nieuwe woorden, of die welke speciaal betrekking hebben op het onderwerp dat wij behandelen, opgenomen.

HET BOEK DER MEDIUMS.

EERSTE GEDEELTE.

INLEIDEND ONDERRICHT.

EERSTE HOOFDSTUK.

ZIJN ER GEESTEN ?

1. De twijfel omtrent het bestaan der geesten, vindt hoofdzakelijk zijnen oorsprong in de onbekendheid met hunne wezenlijke natuur. Men stelt ze zich gewoonlijk voor als afzonderlijke wezens in de schepping, en welker noodzakelijkheid onbewezen is. Velen kennen ze alleen door de phantastische vertelsels die zij in hunne jeugd er van gehoord hebben, ten naasten bij op dezelfde wijze waarop men door de romans de geschiedenis kent; zonder nategaan of die vertelsels, wanneer men die van de bespottelijke bijvoegselen ontdoet, ook waarheid tot grondslag hebben, treft hen alleen het ongerijmde, en zich niet de moeite gevende om het bittere omkleedsel te verwijderen om de zoete kern te vinden, verwerpen zij alles, zooals in het godsdienstige diegenen, die door eenige misbruiken geërgerd, over alles hetzelfde veroordeelend vonnis uitspreken.

Welk denkbeeld men zich ook over de Geesten moge vormen, zoo is dat geloof toch noodwendig op het bestaan van een buiten de stof aanwezig intelligent beginsel gegrond; dat geloof is onvereenigbaar met de absolute ontkenning van dat beginsel. Wij nemen dus ons punt van uitgang van uit het bestaan, het voortleven en de persoonlijkheid van de ziel, hetwelk door het spiritualisme theoretisch en dogmatisch betoogd en door het spiritisme zonneklaar bewezen wordt. Laat ons voor een oogenblik de eigenlijk gezegde manifestaties buiten beschouwing laten, en bij inductie redeneerende, zien, wat daarvan het gevolg zijn zal.

2. Neemt men het bestaan der ziel en hare persoonlijkheid na den dood aan, dan moet men ook aannemen; 1e. dat zij van eene andere natuur is dan het lichaam, daar zij eenmaal daarvan gescheiden zijnde, de eigenschappen van dit niet meer bezit; 2e. dat zij

zichzelve bewust is, daar men haar vreugde of lijden toekent, anders zoude zij een werkeloos wezen zijn, en het zoude hetzelfde voor ons zijn als of wij geen ziel hadden. Dit erkennende, moet de ziel ergens heengaan; wat wordt er van haar, waarheen gaat zij? Volgens het algemeen geloof, gaat zij naar den hemel of naar de hel; maar waar bevinden zich hemel en hel? Eertijds zeide men dat de hemel boven en de hel onder was; maar nu men weet dat de aarde rond is, dat de hemellichamen bewegen, waardoor hetgeen dat op een gegeven oogenblik boven is, na verloop van twaalf uren, onder is; nu men de oneindigheid der ruimte, waarvan het oog onmetelijke afstanden peilt, kent, wat is dan boven en onder in het heela! Het is waar dat men door onder, ook de ingewanden der aarde verstaat; maar wat wordt er van die diepten, sinds deze door de geologen doorwroet zijn? Wat wordt er eveneens van die concentrische sferen die men hemel van vuur, hemel der sterren noemde, sinds men weet dat de aarde niet het middelpunt der wereld, ja dat zelfs onze zon slechts ééne der miljoenen zonnen is die aan het uitspansel schitteren, en waarvan elk het middelpunt is van eene menigte zich om dat middelpunt bewegende planeten? Wat wordt er van de belangrijkheid der aarde die als 't ware in die oneindigheid in het niet verzinkt? Door welk ongerechtvaardigd voorrecht zoude die onmerkbare zandkorrel, die zich noch door hare massa, noch door de plaats die zij inneemt, noch door het vervullen van een bijzondere rol onderscheidt, alleen door redelijke wezens bewoond zijn? Het verstand weigert deze nutteloosheid van het oneindige aantemen, en alles zegt ons dat die werelden bewoond zijn. Indien zij bewoond zijn, leveren zij dus ook hun aandeel aan de zielenwereld; maar nog eens, wat wordt er van die zielen, nu de sterrekunde en de geologie de verblijfplaatsen die men als de hunne beschouwde, vernietigd hebben, en vooral nu de zoo rationeele theorie van de menigvuldigheid der werelden het getal der zielen tot in het oneindige vermenigvuldigd heeft? Daar de leer van eene localisatie der zielen, niet met de gegevens der wetenschap overeenbrengen is, wijst eene andere meer logische leer hen, als domein, niet een bepaalde en begrensde plaats, maar de Algemëene ruimte tot verblijfplaats aan: het is eene geheele, voor ons onzichtbare wereld, te midden van welke wij leven, die ons omringd en met welke wij onophoudelijk in aanraking zijn. Is dit eene onmogelijkheid, is het iets waartegen het gezond verstand zich verzet? Volstrekt niet; integendeel, alles zegt ons dat het niet anders wezen kan. Maar wat wordt er dan van de toekomstige straffen en belooningen, als gij de daarvoor bestemde plaatsen wegneemt? Let wel op, dat het ongeloof aan die straffen en belooningen, veelal zijnen oorsprong vindt in de onaannemelijke toestanden waaronder men die voorstelt, maar zeg, dat de zielen hun geluk of ongeluk uit zichzelf putten; dat hun lot van hunnen zedelijken toestand afhangt; dat de vereeniging van sympathetische en goede Geesten met elkander, een bron van gelukzaligheid is; dat zij naar gelang van den trap van reinheid waarop zij staan, dingen doorzien en begrijpen die voor grove zielen onopgemerkt

voorbij gaan, dan zal een ieder dit gemakkelijk begrijpen; zeg verder dat de zielen alleen door de inspanning waarmede zij trachten zich te beteren, en na eene reeks van beproevingen waardoor zij gelouterd worden, de hoogste trap bereiken; zeg verder dat de engelen, Gods afgezanten zijn, aan wien de zorg voor de uitvoering van Gods besluiten in het Heelal is opgedragen, dat deze zich door die eervolle opdracht gelukkig gevoelen, en gij geeft aan hunne gelukzaligheid een nuttiger en veel aantrekkelijker doel, dan die van eene eeuwigdurende aanschouwing, hetgeen niet anders dan een eeuwigdurende nutteloosheid zoude zijn; zeg eindelijk dat de duivelen niets anders zijn dan de zielen der slechte menschen, die nog niet gelouterd zijn, doch die even als allen het einddoel kunnen bereiken; en dit zal blijken beter overeenstemmen met Gods rechtvaardigheid en goedheid, dan de leer van wezens die voor het kwaad geschapen en voor eeuwig daartoe gedoemd zijn. Wij herhalen het, dat is iets wat de strengste rede, de meest onverbiddelijke logica, in een woord, het gezond verstand kan aannemen.

En die zielen die de ruimte bevolken, zijn juist wat men Geesten noemt; de Geesten zijn dus niets anders dan de zielen der menschen, die hun lichamelijk omhulsel afgelegd hebben. Indien de Geesten afzonderlijke wezens waren, zoude hun bestaan meer hypothetisch zijn; maar als men aanneemt dat er zielen zijn, is men wel verplicht ook het bestaan van Geesten, die niets anders dan zielen zijn, aantemen; indien men aanneemt dat de zielen overal zijn, moet men tevens wel aannemen dat ook de Geesten overal zijn. Men kan dus het bestaan der Geesten niet loochenen, zonder daardoor ook dat van de ziel te ontkennen.

3. Dit is wel is waar slechts eene meer rationeele theorie dan de vorige; maar het zegt reeds veel, als eene theorie noch met de rede noch met de wetenschap in strijd is; indien zij bovendien door de feiten bevestigd wordt, heeft zij de sanctie van de rede en van de ondervinding voor zich. Deze feiten worden ons geleverd in de verschijnselen der spiritische manifestatiën, die ook het duidelijke bewijs voor het bestaan en het voortleven der ziel zijn. Maar bij vele menschen bepaald zich het geloof hierbij; zij nemen wel het bestaan van zielen en dientengevolge van Geesten aan, maar verwerpen de mogelijkheid om met deze in gemeenschap te komen omdat, zeggen zij, onstoffelijke wezens geen werking op de stof kunnen uitoefenen. Deze twijfel is gegrond op de onbekendheid met de ware natuur der geesten, waarvan men zich gewoonlijk een zeer verkeerd denkbeeld vormt, want het is ten onrechte dat men zich die als abstracte, onbegrensde en onbepaalde wezens voorstelt, want dat zijn ze niet.

Laten wij eerst ons den Geest in zijne vereeniging met het lichaam voorstellen; de Geest is ook het belangrijkste wezen, daar hij het denkende en voortlevende wezen is; het lichaam is dus slechts een toevoegsel aan den geest, een omhulsel, een kleed dat hij aflegd

als het versleten is. Behalve dit stoffelijke omhulsel, bezit de geest er nog een tweede, halfstoffelijk, dat hem met het eerste verbindt; bij den dood legt de geest dat af, maar niet het tweede omhulsel, dat wij den naam van perisprit gegeven hebben. Dit halfstoffelijke omhulsel dat den menschelijken vorm aanneemt, vormt voor den mensch een fluïdiek, dampvormig lichaam, maar dat, ofschoon in den normalen toestand voor ons onzichtbaar, niettemin eenige eigenschappen van de stof bezit. De Geest is dus niet een stip, eene abstractie, maar een begrenst en beperkt wezen, waaraan alleen zichtbaarheid en tastbaarheid ontbreekt om aan de menschelijke wezen gelijk te zijn. Waarom zoude hij dan geene werking op de stof kunnen uitoefenen? Is het omdat zijn lichaam fluïdiek is? Maar zijn het niet juist de meest ijle vloeistoffen, zelfs degenen welke men als onweegbaar beschouwd, b.v. electriciteit, welke aan den mensch de sterkste beweegkracht opleveren? Oefent het onweegbare licht geene scheikundige werking op de weegbare stof uit? Wij kennen den innerlijken aard van het perisprit niet; maar indien wij ons dit, als van de elektrische of elk andere even ijle stof gevormd, voorstellen, waarom zou het dan niet dezelfde eigenschap bezitten, wanneer het door een wil bestuurd werd?

4. Het bestaan van de ziel en het bestaan van God, die uit elkander voortvloeien, de grondslag van het geheele gebouw zijnde, moeten wij, alvorens tot eenige spiritische discussie overtegaan, ons vergewissen of degene met wien wij discuteeren, dezen grondslag aanneemt. Indien hij op de vragen:

Geloofst gij aan God?

Geloofst gij dat gij een ziel hebt?

Geloofst gij aan het voortleven der ziel na den dood? ontkennend antwoordt, of indien hij zelfs alleen zegt: Ik weet het niet; ik wenschte dat het zoo ware, maar ik ben er niet zeker van; hetgeen meestal gelijk staat met eene beleefde ontkenning die men onder eenen minder scherp vorm verbergt, om wat men eerbiedwaardige vooroordeelen noemt niet te barsch voor het hoofd te stooten, zoude het even nutteloos zijn, verder te willen gaan, als om te trachten aan een' blinde die het bestaan van het licht ontkent, de eigenschappen van het licht te verklaren; want ten slotte, zijn de spiritische manifestaties toch niets anders dan de uitwerkselen van de eigenschappen der ziel; met de zoodanigen moet men, wil men zinnen tijd niet verspillen, een geheel anderen gedachtenloop volgen.

Indien die grondslag aangenomen wordt, niet als eene waarschijnlijkheid, maar als iets dat uitgemaakt, onbetwistbaar is, vloeit daaruit van zelf, het bestaan der Geesten voort.

5. Nu schiet nog de vraag over, of de Geest zich in gemeenschap met den mens kan stellen; dat wil zeggen of hij met deze van gedachte kan wisselen. En waarom zoude hij dit niet kunnen doen? Wat is de mens anders dan een Geest die in een lichaam gekerkerd is? Waarom zou de vrije Geest zich niet met den gekerkerden Geest in betrekking kunnen

stellen, zooals de vrije mensen met den gekerkerden? Indien gij het voortleven van de ziel aanneemt, is het dan rationeel het voortleven der neigingen niet aan te nemen? Daar de zielen overal zijn, is het dan niet natuurlijk te denken, dat de ziel van een wezen dat ons gedurende zijn leven heeft lief gehad, tot ons komt, wenscht zich aan ons bekend te maken, en daartoe van de middelen die ter harer beschikking staan, gebruik maakt? Oefende hij tijdens zijn leven geene werking op de stof van zijn lichaam uit? Was zij het niet die er de bewegingen van bestuurde? Waarom zoude zij dan na den dood, in overeenstemming met een anderen aan een lichaam verbonden Geest, dat levende lichaam niet kunnen leenen, om hare gedachten te uiten, zooals een stomme zich van een sprekende bedienen kan, om zich te doen verstaan?

6. Laat ons voor een oogenblik de feiten, die voor ons de zaak onbetwistbaar maken, niet in aanmerking nemen; laten wij ze eenvoudig als hypothese aannemen; dan eischen wij van de ongeloovigen, dat zij niet door eenvoudig te ontkennen, want hun persoonlijk oordeel kan niet als wet doorgaan, maar door afdoende redenen, ons bewijzen, dat het niet kan. Wij plaatsen ons op hun terrein, en daar zij de spiritische verschijnselen naar de wetten die de stof beheerschen willen beoordeelen, laten zij dan uit het arsenaal van die wetten eenig mathematisch, physisch, chemisch, mechanisch, physiologisch betoog putten, en bewijzen door a plus b, altijd uitgaande van het beginsel van het bestaan en het voortleven der ziel:

1^e. Dat het wezen dat gedurende ons leven in ons denkt, na den dood, niet meer denken moet;

2^e. Dat als het denkt, het niet meer aan degenen die het lief gehad heeft, denken moet;

3^e. Dat als het aan hen denkt die het lief gehad heeft, het zich niet meer in betrekking met hen wil stellen;

4^e. Dat indien het overal kan zijn, het niet naast ons zijn kan;

5^e. Dat als het naast ons is, het zich niet aan ons kan bekend maken;

6^e. Dat het door zijn fluïdiek omhulsel geene werking op de trage stof kan uitoefenen;

7^e. Dat indien het wel werking op de trage stof kan uitoefenen, het dat niet op een levend wezen doen kan;

8^e. Dat als het werking op een levend wezen kan uitoefenen, het diens hand niet kan besturen omdat te doen schrijven;

9^e. Dat als het 't levende wezen wel kan doen schrijven, het niet op vragen kan antwoorden of zijne gedachten kan mededeelen.

Als de tegenstanders van het spiritisme ons door redenen zoo afdoende als die

waarmede Galileo bewees dat de zon niet om de aarde draait, zullen bewezen hebben dat zulks niet mogelijk is, dan eerst zullen wij kunnen toestemmen dat hun twijfel gegrond is; doch tot hiertoe bepaald zich ongelukkigerwijze hunne redeneering tot deze woorden: Ik geloof het niet, dus is het onmogelijk. Zij zullen ons waarschijnlijk tegenwerpen, dat het aan ons is om de werkelijkheid van de manifestatiën te bewijzen; wij bewijzen hen die door feiten en door redeneering; maar als zij noch de eene noch de andere willen aannemen, als zij zelfs loochenen wat zij zien, dan staat het aan hen te bewijzen dat onze redeneering valsch is en de feiten onmogelijk zijn.

TWEEDE HOOFDSTUK.

HET WONDERBAARLIJKE EN BOVENNATUURLIJKE.

7. Indien het geloof aan Geesten en aan hunne manifestatiën een alleenstaand denkbeeld, de vrucht van een sijsteem was, zou het met eenigen schijn van recht, als eene illusie kunnen beschouwd worden; maar zeg ons dan hoe het komt dat men het zoo levendig bij alle volken, zoowel oude als nieuwere, in alle gewijde geschriften van alle bekende godsdiensten terug vindt? Dit komt, zeggen eenige critici, omdat de mensch ten allen tijde van het wonderbaarlijke heeft gehouden. — Wat is dan, volgens u het wonderbaarlijke? — Hetgeen bovennatuurlijk is. — En wat verstaat gij door bovennatuurlijk? Wat met de wetten der natuur in strijd is. — Gij kent dus die wetten zoo goed, dat het u mogelijk is, eene grens voor Gods macht vast te stellen? Welnu, bewijst dan, dat het bestaan van Geesten en hunne manifestatiën strijdig met de wetten der natuur is; dat het niet eene van die wetten is, noch zijn kan. Gaat de leer van het spiritisme na, en ziet of deze aaneenschakeling niet het karakter van eene bewonderenswaardige wet draagt, welke alles oplost, wat tot nu toe door de wijsgerige wetten niet is kunnen verklaard worden. De gedachte is een der attributen van den Geest; de mogelijkheid om werking op de stof uit te oefenen, om indruk op onze zinnen te maken en dientengevolge om de gedachte over te brengen, vloeit, indien wij ons zoo mogen uitdrukken, uit zijne physiologische gesteldheid voort: dus bestaat er in dit feit niets bovennatuurlijks, niets wonderbaarlijks. Als een dood mensch, wezenlijk dood, lichamenlijk weer herleeft, als de wijd en zijd verspreide deelen van zijn lichaam zich weder hereenigen om een lichaam te vormen, is dat iets wonderbaarlijks, iets bovennatuurlijks, iets fantastisch; dit alles zou een wezenlijke afwijking zijn, welke God niet zonder een wonder zou kunnen te weeg brengen, maar iets van dien aard vindt men in de leer van het spiritisme niet.

8. En toch, zal men zeggen, neemt gij aan dat een Geest eene tafel kan opnemen en zonder steunpunt in de ruimte zwevende kan houden; is dit dan geene afwijking van de wet der aantrekkingskracht? — Zeker, eene afwijking van de u bekende wet: maar heeft de natuur haar laatste woord gesproken? Wie zou voordat men bij ondervinding het opstijgingsvermogen van sommige gassen kende, gezegd hebben dat een zwaar toestel met vele menschen beladen, de aantrekkingskracht zou kunnen overwinnen? Moest dat in de oogen

van het gemeen niet als iets wonderbaarlijks, als een uitvinding van den duivel schijnen? Degene, die eene eeuw geleden voorgesteld had, om een bericht op een afstand van 500 uren te verzenden, en daarop in weinige minuten antwoord te ontvangen, zou voor krankzinnig gehouden zijn; en indien hij het gedaan had, zou men gedacht hebben, dat de duivel hem ten dienste stond, want toen was alleen de duivel in staat zoo spoedig te reizen. Waarom zou dan een nog onbekend fluïdum, niet de eigenschap kunnen bezitten, om onder zekere omstandigheden in staat te zijn tegen de zwaartekracht op te wegen, zooals de waterstof tegen het gewicht van den luchtballon opweegt? Dit is, wij moeten het hier terloops opmerken, slechts eene vergelijking, maar geene gelijkstelling, en moet alleen dienen om aan te toonen, dat het feit niet physiek-onmogelijk is. En het is juist dan, wanneer, de geleerden, bij het nagaan van die soort van uitwerkselen, bij wijze van vergelijking hebben willen redeneeren, dat zij op een dwaalspoor gevoerd zijn. Buitendien, het feit bestaat, want ontkennen, is geen bewijzen; voor ons bestaat er niets bovennatuurlijks; dit is alles wat wij er voor het oogenblik van zeggen kunnen.

9. Men zal zeggen: indien het feit geconstateerd is, dan nemen wij het aan, wij nemen zelfs de door u zoo even opgegeven oorzaak (een onbekend fluïdum) aan; maar wat bewijst nu de tusschenkomst der Geesten? *dat* is het wonderbaarlijke, het bovennatuurlijke.

Hiertoe zoude eene geheele uitvoerige uiteenzetting noodig zijn, die hier niet op hare plaats en eene noodelooze herhaling zijn zoude, daar zij uit alle andere deelen van het onderricht voortvloeit. Evenwel zullen wij, om die in weinige woorden zamen te vatten, zeggen, dat zij gegrond is, theoretisch, op dit beginsel: elk intelligent uitwerksel moet eene intelligente oorzaak hebben; en praktisch, op deze beschouwing: dat aangezien de zoogenoemde spiritische verschijnselen, bewijzen van intelligentie gegeven hebben, deze hun oorzaak buiten de stof moeten hebben; en aangezien deze intelligentie niet die der omstanders is, — dit is door de ondervinding bewezen, — zij dus buiten deze moest zetelen; en daar men het handelend wezen niet zag, dit dus een onzichtbaar wezen moest zijn. Toen is men door waarneming op waarneming tot het besluit gekomen, dat dit onzichtbare wezen, aan hetwelk men den naam van Geest gegeven heeft, niets anders is, dan de ziel van hen die lichamelijk geleefd hebben, en van hun grof zichtbaar omkleedsel beroofd zijn door den dood, die hen niets laat behouden dan een etherisch omhulsel dat in zijn normalen toestand onzichtbaar is. Ziedaar nu het wonderbaarlijke en bovennatuurlijke tot de eenvoudigste beteekenis teruggebracht. Het bestaan van onzichtbare wezens eens geconstateerd zijnde, vloeit hunne werking op de stof, uit den aard van hun fluïdiek omkleedsel voort; die werking is intelligent, omdat zij bij hun sterven alleen hun lichaam verloren, maar hun intelligentie, die hun wezen is, behouden hebben; dit is de sleutel van alle verschijnselen die men ten onrechte als bovennatuurlijk uitkrijt. Het bestaan der Geesten is dus geene vooraf opgevatte

meening, geene tot verklaring der feiten uitgevonden hypothese; het is de vrucht der waarneming en het natuurlijk gevolg van het bestaan der ziel; als men deze oorzaak ontkent, loochent men het bestaan der ziel en hare eigenschappen. Laat degenen die vermeenen in staat te zijn, omtrent deze uitwerkselen, eene meer rationeele verklaring te geven die op alle feiten toepasselijk is, dit doen, dan zal men bij tegenoverstelling er de waarde van kunnen bediscuteeren.

10. In het oog van hen die de stof als de eenige kracht der natuur beschouwen, is alles wat niet door de wetten der stof verklaard kan worden, wonderbaarlijk of bovennatuurlijk; en voor deze, staat wonderbaarlijk gelijk met bijgeloof. Volgens dezen maatstaf is de godsdienst, die op een onstoffelijk beginsel gegrond is, een zamenraapsel van bijgeloof; zij durven het niet hardop zeggen, maar zij fluisteren het, en gelooven den schijn te bewaren wanneer zij beweerden dat de godsdienst goed is voor het volk en voor kinderen, om die zoet te maken; nu is een van beiden zeker: het beginsel van den godsdienst is óf valsch óf waar; indien het waar is, is het dit voor iederéén; indien het valsch is, is het niet beter voor de onwetende dan voor de verlichte menschen.

11. Zij die het spiritisme om het wonderbaarlijke aanvallen, zoeken dus gewoonlijk hun steun in het materialistische beginsel, daar zij, door alle onstoffelijke kracht te ontkennen, het bestaan der ziel loochenen; leest in het diepste van hunne gedachten, overdenkt goed de zin hunner woorden, en gij zult meest altijd dat beginsel, zoo niet ronduit uitgedrukt, overal onder den dekmantel van eene zogenaamde rationeele wijsbegeerte, waarmede zij het bedekken, zien doorschemeren. Door alles waaruit het bestaan der ziel zoude kunnen afgeleid worden op rekening van het wonderbaarlijke te stellen, blijven zij dus zichzelf gelijk; de oorzaak niet aannemende, kunnen zij ook het uitwetsel niet erkennen; van daar bij hen een voorafopgevatte meening, die hen ongeschikt maakt een gezond oordeel over het spiritisme te vellen, omdat zij uitgaan van het beginsel, alles te ontkennen wat niet stoffelijk is. Wat ons betreft, omdat wij de uitwerkselen die het gevolg van het bestaan der ziel zijn, aannemen, vloeit daar nu uit voort, dat wij alle feiten die men als wonderbaarlijk bestempelt, aannemen; dat wij de verdedigers van elken droomer, de volgelingen van alle mogelijke utopiën, van alle stelselmatige excentriciteiten zijn? Men moet wel zeer weinig met het spiritisme bekend zijn om dit aantenemen; maar onze bestrijders zien zoo nauw niet; de noodzakelijkheid om datgene te kennen waarover zij spreken, bekommert hen het minst. Volgens hen is het wonderbaarlijke, ongerijmd; en, het spiritisme op wonderbaarlijke feiten gegrond zijnde, zoo is het spiritisme ongerijmd: dit is voor hen een vonnis uitgesproken in het hoogste ressort. Zij denken een niet te wederleggen argument aantevoeren, als het hen, na zeer geleerde onderzoekingen over de Convulsionnaires van St. Medard, over de Camisards der Cévennes of de nonnen van Loudun, in 't werk gesteld te hebben, gelukt

is, bepaalde feiten van bedrog, die niemand hen tegen zal spreken, te ontdekken; maar zijn deze gebeurtenissen het evangelie van het spiritisme? Hebben zijne volgelingen ooit ont- kent, dat sommige verschijnselen door kwakzalvers zijn geëxploiteerd om er voordeel uit te trekken, dat vele een gevolg der verbeeldingskracht waren, dat andere door overdreven ij- veraars, overdreven zijn voorgesteld? Het spiritisme is niet méér verantwoordelijk voor de onzinnigheden die men in zijnen naam doen kan, dan dit de wezenlijke wetenschap is, voor het misbruik dat er door de onwetenden van gemaakt wordt; noch de wezenlijke godsdienst voor de buitensporigheden die uit dweepzucht bedreven worden. Vele bestrijders beoor- deelen het spiritisme alleen naar de kindersprookjes en volkslegenden die er de verdichte voorstelling van zijn; men zoude met even veel recht de geschiedenis naar de geschiedkun- dige romans of naar de treurspelen kunnen beoordeelen.

12. Volgens de eerste beginselen der logica, moet men, om in staat te zijn iets te kunnen bespreken, dit kennen, want het gevoel van een beoordeelaar heeft dan alleen waarde als hij met kennis van zaken spreekt; dan alleen kan zijn oordeel, al mocht dit valsch zijn, in aanmerking komen; maar van welk gewicht kan dit zijn over iets, dat hij niet kent? De ware criticus, moet niet alleen bewijzen geven van geleerdheid, maar ook van eene grondige kennis van hetgeen waarover hij spreekt, van een gezond oordeel en van eene bo- ven alle verdenking verheven onpartijdigheid; zonder dat, zoude de eerste de beste straat- muzikant zich kunnen aanmatigen een oordeel over Rossini te vellen, en een kladschilder Raphaël mogen bedillen.

13. Wel verre dus dat het spiritisme alle de met den naam van wonderbaarlijk of bovennatuurlijk bestempelde feiten aanneemt; toont het de onmogelijkheid van een groot aantal dier feiten en het belachelijke van sommige geloofsbegrippen aan, waaruit om zoo te zeggen het bijgeloof bestaat. Het is waar dat er onder datgene wat door het spiritisme aan- genomen wordt, dingen zijn, die voor ongeloovigen bepaald wonderbaarlijk of anders gezegd bijgeloovigheden zijn; het zij zoo; maar bespreek dan ten minste, alléén die punten, want omtrent de anderen valt niets te zeggen, want gij predikt voor bekeerden. Door datgene aantevallen wat het spiritisme zelf bestrijdt, bewijst gij uwe onwetendheid van de zaak, en vallen uwe argumenten in het water. Maar, zal men zeggen, waar houdt dan bij het spiritis- me het gelooven op? Leest, neemt waar, en gij zult het te weten komen. Iedere wetenschap wordt alleen door tijd en studie verkregen, en het spiritisme, waarbij de ernstigste vraag- stukken van wijsbegeerte, alle takken der maatschappelijke instellingen betrokken zijn, dat zoowel den physischen als den zedelijken mensch omvat, is op zichzelf een geheele weten- schap, een geheele wijsbegeerte, die evenmin als iedere andere wetenschap in weinige uren kan aangeleerd worden; het zoude even kinderachtig zijn het geheele spiritisme in de draai- ende tafels als de geheele natuurkunde in een of ander kinderspeelgoed te zien. Voor den-

gene die zich niet tot het oppervlakkige bepalen wil, zijn er niet uren, maar maanden en jaren noodig om er al de geheimenissen van te doorgronden. Beoordeelt nu daaraan de graad van kennis en de waarde van het oordeel van hen die zich het recht aanmatigen te oordeelen omdat zij een of twee proefnemingen, meestal tot uitspanning of tijdverdrijf genomen, gezien hebben. Zij zullen waarschijnlijk aanvoeren dat zij niet over den tijd die voor die studie noodig is, kunnen beschikken; het zij zoo; niets noodzaakt hen er toe; maar, als men den tijd niet heeft om iets te leeren, moet men zich niet aanmatigen er over te spreken, en nog minder er een oordeel over te vellen, indien men ten minste niet van lichtvaardigheid wil beschuldigd worden; en hoe verhevener het standpunt is dat men in de wetenschappelijke wereld inneemt, hoe minder het te verontschuldigen is, als men op eene lichtvaardige wijze een onderwerp behandelt, dat men niet kent.

14. Wij vatten alles in de volgende stellingen te zamen:

1^e. Alle spiritische verschijnselen hebben het bestaan der ziel, hare voortleving en hare manifestaties tot grondslag;

2^e. Daar deze verschijnselen op eene wet der natuur gegrond zijn, hebben zij dus niets wonderbaarlijks noch bovennatuurlijks in zich, in den zin die men gewoonlijk aan die woorden hecht;

3^e. Vele feiten worden alleen bovennatuurlijk genoemd, omdat men er de oorzaak niet van kent, door daarvoor eene oorzaak aantewijzen, brengt het spiritisme ze tot het gebied der natuurverschijnselen terug;

4^e. Onder de feiten die met den naam van bovennatuurlijk bestempeld worden, zijn er vele waarvan door het spiritisme de onmogelijkheid wordt aangetoond, en die het dus onder de bijgeloovigheden rangschikt;

5^e. Alhoewel het spiritisme in vele punten van het volks geloof een grond van waarheid erkent, neemt het de verantwoordelijkheid van al de phantastische door de verbeeldingskracht in het leven geroepen verdichtselen, niet voor zijne rekening;

6^e. Door het spiritisme te beoordeelen naar feiten die het zelf niet erkent, toont men zijne onkunde en ontnemt men alle waarde aan die beoordeeling;

7^e. De verklaring van de feiten die door het spiritisme erkend worden, hunne oorzaken en zedelijke gevolgen, vormen een geheel afzonderlijke wetenschap en wijsbegeerte, welke eene ernstige, volhardende en grondige studie vereischt;

8^e. Het spiritisme kan alleen dengene als ernstige bestrijder beschouwen, die met het geduld en de volharding van een nauwgezet onderzoeker, alles gezien, alles bestudeert, alles doorgrond heeft; die er zoo veel van kent als de meest verlichte ingewijde; die dus zijne kennis elders heeft geput dan uit de romans der wetenschap; dengene aan wien men geen één feit dat hem niet bekend is, zou kunnen tegenwerpen, tegen wien men niet een

argument, dat hij niet overwogen heeft zoude kunnen gebruiken en niet zou kunnen wederleggen, niet door ontkenning maar door andere meer afdoende argumenten; eindelijk dengene die in staat zou zijn om eene meer logische oorzaak voor de bewezen feiten te kunnen aanwijzen. Zoodanige bestrijder moet zich nog opdoen.

15. Wij hebben daar straks het woord *wonder* gebruikt; eenige korte opmerkingen over dat onderwerp, zal hier, in het hoofdstuk over het wonderbaarlijke niet misplaatst zijn.

In de primitieve beteekenis van dit woord, en door zijne afleiding is de zin van *wonder*, *iets buitengewoons, bewonderingswaardig om te zien*; maar dat woord heeft, even als zoo menig ander, de oorspronkelijke beteekenis verloren en heden ten dage gebruikt men het (volgens de fransche academie) ter aanduiding: *eener handeling der goddelijke mach die in strijd met de gewone wetten der natuur is*. Dit is inderdaad de gebruikelijke zin van dat woord, en het wordt alleen bij wijze van vergelijking of in overdrachtelijken zin, op gewone dingen in het leven die onze verwondering gaande maken en waarvan de oorzaak ons onbekend is, toegepast. Het is volstrekt onze bedoeling niet, nategaan, of God het noodig heeft kunnen oordeelen om in zekere omstandigheden, van de wetten die Hij zelf vastgesteld heeft, aftewijken; ons doel is alleen aantetoonen, dat de spiritistische verschijnselen, hoe buitengewoon die ook zijn, volstrekt niet van die wetten afwijken; dat zij volstrekt niet het karakter van wonderen dragen, noch wonderbaarlijk of bovennatuurlijk zijn. Een wonder kan niet verklaard worden; de spiritische verschijnselen daarentegen kunnen op de meest rationeele wijze verklaart worden; het zijn dus geen wonderen, maar eenvoudige uitwerkselen die hun grond in de algemeene wetten hebben. De wonderen dragen ook nog een ander karakter, namelijk dat van ongewoon en geïsoleerd (op zichzelfstaande) te zijn. En van het oogenblik, dat eene handeling als 't ware naar welgevallen en door verschillende personen herhaald wordt, kun het geen wonder zijn.

In de oogen der onwetenden doet de wetenschap dagelijks wonderen: daarom werden in vroegere tijden, zij die meer wisten dan anderen, voor tovenaars gehouden; en daar men geloofde dat alle bovennatuurlijke kennis van den duivel kwam, werden zij verbrand. Heden ten dage nu men veel beschaafder is, vergenoegd men zich, ze naar het krankzinnigengesticht te zenden.

Als een mensch die wezenlijk dood is, zooals in den beginne gezegd is, door eene goddelijke tusschenkomst in het leven wordt teruggebracht, dan is dat een wezenlijk wonder, omdat dit tegen de wetten der natuur strijdt. Maar als die mensch slechts den schijn heeft van dood te zijn, als er bij hem nog een overblijfsel van sluimerende levenskracht aanwezig is, en men er in slaagt die door de wetenschap of door eene magnetische bewerking optewekken, dan is dit voor verlichte menschen een natuurlijk verschijnsel, maar in de oogen van het onwetende gemeen zal het voor een wonder doorgaan, en degene die het ge-

daan heeft, zal, al naar gelang van het karakter der individuen, gesteenigd of met bewijzen van eerbied overladen worden. Laat een natuurkundige op het platteland een electrieke vlieger doen opstijgen en daardoor de bliksem in een boom doen slaan, dan zal die moderne Prometheus zeker als met een helsche macht bekleed, beschouwd worden; en het zij hier in het voorbijgaan gezegd, het komt ons voor dat Prometheus, Franklin bijzonder is vooruit geweest; maar als Jozua de loop der zon of beter gezegd, der aarde doet ophouden, dan is dat het ware wonder, want wij kennen niet één magnetiseur, die zoodanige kracht bezit om zulk een wonder te kunnen doen. Van alle spiritische verschijnselen, is het directe schrift ontegenzeggelijk een van de meest buitengewone, en een van diegenen welke op de meest overtuigende wijze de werking der verborgen intelligentien aantonen, en toch is dit geen grooter wonder dan alle andere verschijnselen die men aan onzichtbare bewerkers verschuldigd is, omdat die geheimzinnige wezens welke de ruimte bevolken, eene der machten der natuur zijn; eene macht die zonder ophouden, zoowel op de stoffelijke als op de zedelijke wereld hare werking uitoefent. Door ons ten aanzien van deze macht in te lichten, geeft ons het spiritisme den sleutel van een aantal dingen, die zonder dat op geene andere wijze verklaard zijn of verklaard kunnen worden, en die in ver vervlogen tijden voor wonderen hebben kunnen doorgaan; het spiritisme openbaart ons even als het magnetisme eene zoo niet onbekende, dan toch verkeerd begrepen wet; of beter gezegd, men kende de verschijnselen, want die hebben zich ten allen tijde voorgedaan, maar men kende de wet niet, en het is de onwetendheid met die wet, die het bijgeloof heeft doen ontstaan. Door het kennen dier wet, verdween het wonderbaarlijke, en traden de verschijnselen tot de natuurlijke orde der dingen terug. Dientengevolge doen de spiritisten geen wonder als zij een tafel doen draaien of de afgestorvenen doen schrijven, even min als de geneesheer die een stervende doet herleven, of de natuurkundige die den bliksem doet inslaan. Hij die zou willen voorgeven, dat hij door die wetenschap instaat is, *wonderen te doen*, is óf iemand die de zaak niet kent, of een bedrieger.

16. Zoowel de spiritische als de magnetische verschijnselen hebben, eer men er de oorzaak van kende, voor wonderen moeten doorgaan; en omdat de ongeloovigen, de vrijdenkers, dat zijn zij die uitsluitend in het bezit van de rede en het gezond verstand vermeenen te zijn, niet gelooven dat iets mogelijk kan zijn, als *zij* het niet begrijpen, zijn alle als wonderbaarlijk uitgekreten feiten het onderwerp van hunne spotzucht; en daar de godsdienst ook een menigte feiten van dien aard oplevert, gelooven zij aan geen godsdienst, en tusschen dit en absolute ongeloovigheid ligt maar ééne schrede. Het spiritisme die feiten verklarende geeft er een reden van bestaan aan. Het komt dus de godsdienst te hulp door de mogelijkheid te bewijzen van zekere gebeurtenissen, die, al hebben zij hun karakter van wonder verloren, niettemin buitengewoon blijven; en God is niet minder groot, noch minder

machtig door niet van Zijne wetten afgeweken te zijn. Tot hoevele kwinkslagen hebben de opstijgingen in de lucht van St. Cupertinus niet aanleiding gegeven! en toch is het opstijgen van zware lichamen een feit dat door de wetten van het spiritisme verklaard wordt; wij zijn er *persoonlijk ooggetuige van geweest*, en de heer Home, benevens andere onzer bekenden, hebben meer dan eens het verschijnsel door St. Cupertinus voortgebracht, herhaald. Dit verschijnsel behoort dus onder de natuurlijke dingen gerangschikt te worden.

17. Tot de verschijnselen van dien aard behooren in de eerste plaats de verschijningen, omdat die het menigvuldigst plaats vinden. Die van la Salette, waarover onder de geestelijken zelfs verschil van gevoelen bestaat, heeft voor ons niets buitengewoons. Zeer zeker zijn wij niet instaat bepaald te zeggen dat het feit heeft plaats gevonden, want wij bezitten er het materieele bewijs niet van; maar voor ons is het mogelijk, aangezien duizende onlangs gebeurde gevallen van dienzelfden aard ons bekend zijn; wij gelooven er aan, niet alleen omdat de werkelijkheid voor ons bewezen is, maar vooral omdat wij volkomen rekenschap weten te geven van de wijze waarop het plaats vindt. Wij verwijzen de lezers naar de theorie die wij hierna over de verschijningen geven, en zij zullen ontwaren dat dit verschijnsel zoo eenvoudig en aanneemlijk wordt als een menigte physische uitwerkselen, die alleen verbazing wekken, omdat men er de sleutel niet van heeft. Wat de persoon aangaat die te la Salette is verschenen, dit is een geheel andere vraag; hare indentiteit is in 't geheel niet bewezen; wij constateeren niets anders dan dat eene verschijning heeft kunnen plaats hebben, het overige ligt buiten den kring onzer bevoegdheid; iederéén kan daaromtrent zijne eigene overtuiging volgen, het spiritisme heeft zich daarmede niet intelaten; wij zeggen alleen, dat de verschijnselen welke door het spiritisme worden voortgebracht, ons nieuwe wetten openbaren, en ons de sleutel geeft van vele dingen die bovennatuurlijk schijnen; indien daardoor sommige der gebeurtenissen welke voor wonderen doorgaan logisch verklaard kunnen worden, is dit een reden om niet te haastig, datgene, wat men niet begrijpt, te ontkennen.

De spiritische verschijnselen worden door sommige menschen betwist, juist omdat zij van de algemeene wet schijnen aftewijken en men er zich geen rekenschap van weet te geven. Geef hen een rationeele grondslag, en de twijfel zal ophouden. In deze eeuw, waarin men zich niet met woorden tevreden stelt, is dus de verklaring een machtig middel tot overtuiging; wij zien dan ook dagelijks menschen, die niettegenstaande zij van niet één feit getuige zijn geweest, geene tafel hebben zien draaien, noch een medium hebben zien schrijven, even zoo overtuigd zijn als wij; alleen omdat zij gelezen en begrepen hebben. Indien men alleen datgene gelooven moest, wat men met eigen oogen gezien heeft, dan zoude onze overtuiging zich al tot bitter weinig dingen moeten bepalen.

DERDE HOOFDSTUK

LEERWIJZE

18. Het zeer natuurlijke en zeer lofwaardige verlangen van elken ingewijde, dat men niet genoeg aanmoedigen kan, is proselieten te maken. Het is om hen deze taak gemakkelijk te maken, dat wij het voornemen hebben te onderzoeken, wat naar ons oordeel, de zekerste wijze is om dat doel te bereiken, en hen zodoende nuttelooze inspanning te besparen.

Wij hebben gezegd dat het spiritisme eene geheele wetenschap, eene geheele wijsbegeerte is; voor hen die het dus in ernst verlangen te leeren kennen, is de eerste voorwaarde, dat zij zich aan eene ernstige studie overgeven en overtuigd moeten zijn, dat men deze wetenschap, evenmin als elke andere, al spelende leeren kan. Het spiritisme, zoo als wij reeds gezegd hebben, heeft betrekking op alle vraagstukken die voor het menschdom van eenig belang zijn; het veld ter ontginning is onmetelijk, en het is vooral van belang hetzelfde met het oog op zijne gevolgen te beschouwen. Het geloof aan Geesten vormt er wel is waar de basis van, maar dit is niet genoeg om een verlicht spiritist te zijn, evenmin als het geloof aan God voldoende is om godgeleerde te zijn. Laat ons dus nagaan; op welke wijze men bij dat onderwijs te werk moet gaan, om zekerder te zijn, overtuiging te doen geboren worden.

Laat de ingewijden, over dat woord onderwijs, niet schrikken, onderwijs wordt niet uitsluitend van den kansel of van de tribune, maar ook door een eenvoudig onderhoud gegeven. Ieder mensch die, hetzij door uitlegging, hetzij door proeven, een ander tracht te overtuigen, geeft onderwijs; het is onzen wenschen, dat de moeite die men neemt, vruchten moge dragen, en het is daarom dat wij ons geroepen achten eenigen raad te geven, waarvan zij, die zichzelf willen onderrichten, gebruik zullen kunnen maken; zij zullen er het middel in vinden om op ééne meer zekere en meer snelle wijze het einddoel te bereiken.

19. Men gelooft gewoonlijk dat het, om te overtuigen, voldoende is feiten te doen zien; ook schijnt dit de meest logische wijze te zijn, en toch leert de ondervinding dat het niet altijd de beste is, want men ontmoet dikwijls menschen die door de best gestaafde feiten, niet overtuigd worden. Waar ligt dit aan? Wij zullen trachten dit te verklaren.

Het vraagstuk der Geesten is in het spiritisme secundair en consecutief; het is niet het uitgangspunt, en dat is juist de dwaling waarin men vervalt en welke ons bij de pogingen tegenover sommige menschen aangewend, schipbreuk doet lijden. Daar de Geesten niets anders zijn dan de zielen der menschen, zoo is het *bestaan der ziel* het ware punt van

uitgang. En hoe kunt gij verlangen dat de materialist zal erkennen dat er wezens bestaan, die buiten de stoffelijke wereld leven, als hij zelve gelooft niets dan stof te zijn? Hoe kan hij aan Geesten buiten den mensch gelooven, als hij niet gelooft dat er een in hem bestaat? Te vergeefs zoude men voor hem de meest afdoende bewijzen op elkander stapelen, hij zal ze allen weigeren te erkennen, omdat hij er het beginsel niet van aanneemt. Ieder stelselmatig onderwijs moet door het bekende tot het onbekende komen; voor den materialist is het bekende: de stof; laat de stof dus uw punt van uitgang zijn, en tracht hem, vóór alles, als gij hem die doet nagaan, te overtuigen, dat er iets in hem bestaat, dat niet aan de wetten der stof onderworpen is, in een woord, tracht alvorens een spiritist, een spiritualist van hem te maken; maar daartoe is een geheel andere orde van beschouwing, een geheel speciaal onderwijs noodig, tot hetwelk men langs een geheel anderen weg geraken moet; hem van Geesten te spreken, vóór dat hij overtuigd is, dat hij eene ziel bezit, is met datgene beginnen, waarmede men eindigen moet want hij kan geene conclusie aannemen, als hij de praemissen verworpen heeft. Voor dat men trachten wil een ongeloovige, zelfs door feiten, te overtuigen, is het zich omtrent zijne denkwijze over de ziel te vergewissen, dat wil zeggen of hij gelooft aan haar bestaan, aan overleven van het lichaam, aan haar individualiteit na den dood; indien zijn antwoord ontkennend is, zoude het vergeefsche moeite zijn, hem over geesten te spreken. Dat is de regel, wij zullen niet beweerden dat hij zonder uitzondering is, maar dan bestaat er waarschijnlijk eene andere oorzaak die den ongeloovige minder weerspanning doet zijn.

20. Men moet de materialisten in twee klassen verdeelen: in de eerste plaatsen wij de zoodanigen die het stelselmatig zijn; bij deze is het geen twijfel, maar eene bepaalde ontkenning, waarvan zij op hunne wijze rekenschap geven; in hunne oogen is de menschen niets dan een werktuig dat in beweging blijft zoo lang als het opgewonden is, dat ontstemd geraakt en waarvan na den dood niets dan het geraamte overblijft. Hun getal is gelukkig zeer gering, en vormt nergens eene openlijk erkende school; het zal niet noodig zijn de noodlottige gevolgen aan te wijzen, welke er voor de maatschappelijke orde uit zoude voortvloeien indien zulk eene leer algemeen aangenomen werd, wij hebben dit uitvoerig genoeg behandeld in het Boek der Geesten (no. 147, en Besluit. § III.)

Als wij zeggen dat de twijfel bij ongeloovigen door eene rationeele verklaring weggenomen wordt, moet men hiervan uitzonderden: die materialisten die het tegen alles in, willen zijn; die elke macht en elk beginsel buiten de stof gelegen, loochenen; de meesten hunner blijven uit hoogmoed halstarrig hun gevoelens aankleven, zij verbeelden zich dat hunne eigenliefde er mede gemoeid is; zij houden dus vol tegen ieder een, en tegen alle bewijzen van het tegendeel in, omdat zij geen ongelijk willen hebben. Met deze menschen is niets aan te vangen; en men doet wel zich niet te doen beet nemen door den schijn van oprechtheid

die zij aannemen als zij u toevoegen: Laat mij zien en ik zal gelooven. Er zijn er die openhartiger zijn en ronduit zeggen: Al zag ik het, dan zou ik het nog niet gelooven.

21. De tweede en veel talrijker klasse van materialisten, (want het ware materialisme is een onnatuurlijk gevoel) bevat de zoodanigen die het uit onverschilligheid, en om zoo te zeggen, *bij gebrek van iets beters* zijn; zij zijn het niet opzettelijk, en zouden niets liever verlangen dan te kunnen gelooven, want de onzekerheid is voor hen eene kwelling. Er bestaat bij dezen een onbepaalde verzuchting naar de toekomst; maar die toekomst is hen op zoodanige wijze afgebeeld, dat hunne rede die niet kan aannemen; van daar hun twijfel en als gevolg van dien twijfel, ongeloof. Bij hen is dus dat ongeloof geen stelsel; indien men hen dan ook iets rationeels voorstelt, nemen zij dit met ingenomenheid aan; deze kunnen ons dus begrijpen, want zij naderen meer tot ons, dan zij waarschijnlijk zelve bewust zijn. Spreek met den eerste niet over openbaring, noch over engelen of hemel, hij zoude u niet begrijpen; maar plaats u op zijn standpunt en om te beginnen, bewijs hem dat de physiologische wetten niet voldoende zijn om alles te kunnen verklaren, het overige zal later volgen. Geheel iets anders is het, als het ongeloof geen vooraf opgevatte meening is, want in dat geval ontbreekt het geloof niet geheel en al; het is eene sluimerende kiem, die door onkruid verstikt maar door een enkele vonk weer in 't leven geroepen kan worden; het is de blinde aan wien men het gezicht terug geeft en die verheugd is het licht wederom te aanschouwen; het is de schipbreukeling aan wieri men een redmiddel toereikt.

22. Nevens de eigenlijk gezegde materialisten, bestaat er een derde klasse van ongeloovigen, die ofschoon, althans in naam spiritualisten zijnde, zich evenwel zeer weerbarstig toonen, dit zijn de *onwillige ongeloovigen*. Dezen zoude het spijten als zij zich verplicht gevoelden te moeten gelooven, omdat het hunne rust te midden der stoffelijke genietingen zoude verstoren; zij vreezen dat hun eerzucht, baatzucht en de menschelijke ijdelheden, waarin zij hun grootste genoegens stellen, er door veroordeeld te zullen zien; zij sluiten de oogen om niet in de noodzakelijkheid te komen van te moeten zien, en stoppen zich de ooren dicht om niet te hooren. De zulken kan men alleen beklagen.

23. Alleen om ze niet te vergeten, zullen wij nog van eene vierde categorie spreken, die wij die der *baatzuchtige ongeloovigen* of der *ongeloovigen ter kwader trouw* zullen noemen. Deze weten zeer goed waaraan zij zich ten opzichte van het spiritisme te houden hebben, maar veroordeelen het in het openbaar, omdat zij er persoonlijk belang bij hebben, dat te doen. Ontrent deze valt niets te zeggen, evenmin als er iets mede aan te vangen is. Indien de oprechte materialist dwaalt, dan kan men ten minste zijn goede trouw tot verontschuldiging aanvoeren, en door hem zijne dwaling te bewijzen dezen tot het geloof terug brengen; maar hier is het een vooropgestelde wil, tegen welke elk betoog onmachtig blijft; de tijd alleen kan hen de oogen openen en hen wellicht ten hunnen koste doen inzien, waar

hun ware belang gelegen was, want daar zij niet konden beletten dat de waarheid zich verspreidde, zullen zij, en met hen de belangen die zij dachten te beschermen, door den stortvloed medegesleept worden.

24. Behalve deze verschillende categoriën van bestrijders bestaan er nog een oneindig getal schakeeringen, waaronder men kan noemen: de ongelooovigen door kleinmoedigheid; deze zullen moed krijgen, als zij zien dat de anderen zich niet gebrand hebben; de ongelooovigen uit godsdienstige gemoedsbezwaren; deze zullen door eene verlichte studie, leeren: dat het spiritisme op de beginselen der godsdienst gegrond is, en dat het elk geloof eerbiedigt; dat eene van de uitwerkselen van het spiritisme is, godsdienstige denkbeelden bij hen die ze niet bezitten, te doen ontstaan, en die te versterken bij degene, die wifelende waren; verder zijn er nog ongelooovigen door hoogmoed, door een geest van tegenspraak, door onverschilligheid, door lichtzinnigheid, enz., enz.

25. Wij mogen nog eene cathogorie niet over het hoofd zien, die wij ongelooovigen door teleurstelling zullen noemen. Zij bestaat uit die menschen, die van een overdreven vertrouwen tot ongebovigheid zijn overgegaan, omdat zij teleurstellingen ondervonden hebben; daardoor ontmoedigd, hebben zij alles los gelaten, alles verworpen. Zij verkeerden in het geval van iemand die de goede trouw loochent omdat hij bedrogen is geworden. Dit is wederom het gevolg van eene onvolledige studie van het spiritisme en van gebrek aan ondervinding. Wanneer iemand door de Geesten gemystificeerd wordt, komt dit gewoonlijk omdat hij dezen iets vraagt, wat zij niet mogen of niet kunnen zeggen, of dat hij geen kennis genoeg van het onderwerp bezit om waarheid van bedrog te kunnen onderscheiden. Daarenboven zien velen in het spiritisme slechts eene nieuwe manier van wichelarij, en verbeelden zich dat de Geesten bestaan om de toekomst te voorspellen; en de lichtzinnige en spotgeesten, laten dan niet na zich ten hunnen koste te verlustigen; zij zullen dan b. v. aan jonge meisjes, een man; aan den eierzuchtige, eerbewijzen, erfenissen, verborgen schatten enz. voorspellen, zeer onaangename teleurstellingen zijn daarvan het gevolg, doch de ernstige en voorzichtige mensch, weet er zich altijd voor te behoeden.

26. Eene zeer talrijke klasse; ja zelfs de talrijkste van allen, doch die niet onder de tegenstanders kan gerekend worden, is die der twyfelachtigen; zij zijn gewoonlijk in beginsel spiritualisten; bij velen bestaat er een onbepaald bewustzijn der spiritistische denkbeelden, eene verzuchting naar iets dat zij niet weten uit te drukken, aan hunne denkbeelden ontbreekt niets dan gerangschikt en behoorlijk geformuleerd te worden; het spiritisme is voor hen als een lichtstraal; het is het licht dat de nevelen doet optrekken; daarom begroeten zij het ook met ingenomenheid, omdat zij er door van de kwelling der onzekerheid verlost worden.

27. Indien wij verder de verschillende klassen van geloovigen nagaan, dan vinden

wij in de eerste plaats zij die spiritisten zijn zonder het te weten; dit is eigenlijk gezegd eene verscheidenheid of schakeering van de vorige klasse. Zonder dat zij ooit over de leer van het spiritisme hebben hooren spreken, bezitten zij het aangeboren gevoel van de verheven beginselen die er uit voortvloeien, en dit gevoel straalt in alle hunne geschriften en gesprekken in zoodanige nutte door, dat als men hen hoort, men zou denken dat zij volkomen ingewijden zijn. Hiervan treft men, zoo wel in de gewijde als ongewijde geschriften, menigvuldige voorbeelden aan bij dichters, redenaars, zedeleeraars en wijsgeeren van den ouden en nieuweren tijd.

28. Onder degenen die door eene directe studie overtuigd zijn, onderscheidt men:

1^e. Zij die aan de manifestatiën onvoorwaardelijk gelooven. Voor dezen is het spiritisme eenvoudig een wetenschap van waarneming, een opvolging van meer of minder merkwaardige verschijnselen; wij zullen hen spiritische proefnemers noemen;

2^e. Zij die in het spiritisme nog iets anders dan alleen feiten zien; zij kennen er het wijsgeerige van, bewonderen de zedeleer die er een uitvloeisel van is, maar brengen die niet in praktijk. De invloed welke het spiritisme op hun karakter uitoefent is of onbeduidend of nul; zij veranderen niets in hunne gewoonten, en zouden zich niet het geringste genot ontzeggen; de gierigaard blijft inhalig, de hoogmoedige blijft altijd geheel met zich zelven ingenomen, de wangunstige en de naijverige altijd vijandig; de christelijke liefde is voor hen niets dan eene schoone leer; het zijn de onvolkome ne spiritisten;

3^e. Zij die er zich niet bij bepalen om de zedeleer van het spiritisme te bewonderen, maar die ook in toepassing brengen en er al de gevolgen yan aannemen. Overtuigd dat het aardsche leven, slechts een tijdelijke beproeving is, trachten zij die korte oogenblikken aan hunne vordering op den weg des vooruitgangs, die alleen instaat is hen in de hiërarchie der Geestenwereld te doen opklimmen, dienstbaar te maken door alles aan te wenden om het goede te doen en hunne verkeerde neigingen te onderdrukken; zij zijn er altijd zeker van door goede Geesten omringd te zijn, zij trekken geene minderen aan, want hunne overtuiging houdt hen van elke gedachte aan kwaad terug. De liefde is bij hen in alles de regel voor hun gedrag: het zijn de ware of beter gezegd: de *christen spiritisten*.

4^e. Eindelijk zijn er nog de opgewondene spiritisten. Het menschdom zoude volmaakt zijn, indien het alleen de goede zijde der dingen aannam. In alles is overdrijving nadeelig; bij het spiritisme doet zij een te blind en dikwijls kinderachtig vertrouwen in de dingen der onzichtbare wereld ontstaan, en maakt dat men te gemakkelijk en zonder onderzoek datgene aanneemt, waarvan door nadenken en onderzoeken het ongerijmde of onmogelijke aangetoond zoude worden; maar geestvervoering redeneert niet maar verblindt. Dit soort van ingewijden doet meer kwaad dan goed aan de zaak van het spiritisme; het zijn dezulken die het minste in staat zijn, anderen te overtuigen, omdat men hun oordeel, en te

recht, wantrouwt; het zijn geheel ter goeder trouw bedrogenen, het zij door spotgeesten of door menschen die er op uit zijn hunne lichtgeloovigheid te exploiteeren. Indien zij alleen, er de gevolgen van droegen, zoude het slechts een klein ongeluk zijn; maar het ergste is, dat zij, zonder het te willen, wapenen in handen geven aan de ongeloovigen die eerder de gelegenheid zoeken om te spotten dan om zich te overtuigen, en die niet nalaten de dwaasheden van eenigen, op rekening van allen te schrijven. Dit is zeker niet billijk noch oordeelkundig; maar wij weten het immers, dat de bestrijders van het spiritisme alleen hun eigen verstand als van goed gehalte erkennen, en het wel de minste hunner zorgen is, datgene waarover zij spreken, te kennen.

29. De middelen om te overtuigen zijn, naar gelang der individuen, zeer verschillend; wat den éénen overtuigd, maakt niet den minsten indruk op anderen; de ééne wordt door het een of ander stoffelijk verschijnsel, de andere door intellectueele manifestatiën, het grootste gedeelte door redeneering overtuigd. Wij kunnen zelf zeggen, dat de stoffelijke verschijnselen, op hen die niet door redeneering voorbereid zijn, weinig invloed uitoefenen; hoe meer buitengewoon de verschijnselen zijn, hoe meer die van de bekende wetten afwijken, des te meer tegenkanting zij ontmoeten zullen, en dat wel om de zeer eenvoudige reden, dat men natuurlijk geneigd is, aan iets te twijfelen, dat niet door eene rationeele verklaring bevestigd wordt; iedereen beschouwt het van zijn eigen standpunt en verklaart het op zijne wijze: de materialist ziet het alleen als het gevolg van een zuiver physische oorzaak, of wel als een bedrog aan; de onwetende en bijgeloovige als het uitwerksel van eene duivelsche of bovennatuurlijke oorzaak; terwijl eene voorafgegevene verklaring ten gevolge heeft vooraf opgevatte denkbeelden uit te roeien, en zoo al niet de werkelijkheid, ten minste de waarschijnlijkheid van de zaak aan te toonen; men begrijpt ze, vóór dat men ze gezien heeft; en van af het oogenblik dat de mogelijkheid erkend wordt, is de overtuiging voor drie vierde verkregen.

30. Is het goed te trachten een hardnekkig ongeloovige te overtuigen? Wij hebben gezegd dat dit van de oorzaak en van den aard van zijne ongeloovigheid afhangt, dikwijls doet men door op zijne toenadering aan te dringen bij hem het vermoeden ontstaan dat hij een zeer belangrijk persoon is, en dit wordt voor hem nog eene reden te meer om het hoofd niet te buigen. Als men sommige menschen noch door redeneering noch door feiten kan overtuigen, dan is dit een bewijs dat zij de beproeving van het ongeloof nog moeten doorstaan; men moet het verder aan de Voorzienigheid overlaten, voor hen gunstiger omstandigheden te doen geboren worden; er zijn menschen genoeg die niets liever verlangen dan in het bezit van het licht te zijn, dan dat het noodig zoude wezen zijnen tijd te verspillen met hen die dat licht afwijzen; richt u dan tot de menschen van goeden wil, hun getal is grooter dan gij veronderstelt en bij hun toenemend getal, zal hun voorbeeld, meer dan woorden,

den tegenstand overwinnen. De ware spiritist zal het nooit aan gelegenheid tot goed doen ontbreken, hij zal altijd bedroefden te ondersteunen en te troosten, wanhopigen tot kalmte te brengen, zedelijke verbetering te bevorderen hebben; dat is zijne roeping, en ook daarin zal hij zijne ware voldoening vinden. Het spiritisme is overal en verspreidt zich door de kracht der dingen en omdat het degenen die het belijden, gelukkig maakt. Als zijne stelselmatige tegenstanders rondom zich, zelfs bij hunne vrienden, de weerklank er van zullen hooren, zullen zij hunne eenzaamheid inzien en gedrongen worden te zwijgen of zich over te geven.

31. Indien men bij het onderwijs van het spiritisme dezelfde manier als bij de gewone wetenschappen wilde volgen, zoude men de geheele reeks der verschijnselen, die voor kunnen komen, met de eenvoudigste te beginnen, moeten doorloopen om zoo doende trapsgewijze tot de meer zamengestelde over te gaan; en dit kan men niet doen, want het is niet mogelijk een proefondervindelijken cursus over het spiritisme te houden, zooals men dit over natuur of scheikunde doet. Bij de natuurwetenschappen, bewerkt men de ruwe stof die men naar goedvinden behandelt, en men kan er bijna altijd de uitwerking van regelen; in het spiritisme heeft men te doen met intelligentiën die in het bezit van hunne vrijheid zijn, en die ons ieder oogenblik bewijzen genoeg geven, dat zij niet aan onze luimen onderworpen zijn; men moet dus waarnemen, den uitslag afwachten, in de vlucht opvangen; ook zeggen wij ronduit dat degene die voorgeeft ze naar believen te kunnen doen ontstaan, niet anders dan een onwetend mensch of een bedrieger zijn kan; daarom zal het ware spiritisme, zich nooit tot schouwspel geven, noch het kwakzalvers-tooneel betreden. Het is zelfs iets onlogisch te veronderstellen dat er Geesten zouden zijn die zich tot een kermisvertooning zouden leenen en zich als een rariteit aan het onderzoek zouden onderwerpen. De spiritische verschijnselen kunnen dus, of op het oogenblik dat men die noodig heeft, niet plaats vinden dan wel zich in eene geheel andere volgorde dan men verlangt voordoen. Daarbij dient nog opgemerkt te worden, dat om die verschijnselen te verkrijgen, men menschen, begiftigd met bijzondere eigenschappen noodig heeft, die naar gelang van den aanleg der individuen tot in het oneindige verschillen; en daar het tot de zeldzaamheden behoort, dat dezelfde mensch alle eigenschappen in zich vereenigt, zoude men altijd eene geheele verzameling mediums ter zijner beschikking moeten hebben, hetgeen zoo goed als onmogelijk is.

Het middel om in dit ongerief te voorzien is zeer eenvoudig, het is: met de theorie te beginnen; door deze worden alle verschijnselen nagegaan; zij worden er door verklaard, men kan er zich rekenschap van geven, er de mogelijkheid van begrijpen, er de voorwaarden onder welke zij zich kunnen voordoen en de hinderpalen die zij ontmoeten kunnen, door leeren kennen; welke dan ook de volgorde moge zijn, waarin zij door de omstandigheden voortgebracht worden, zullen zij niets opleveren, waarover men zich zal behoeven te ver-

wonderen. Deze manier heeft nog een ander voordeel, namelijk dengene die handelend wil optreden eene menigte teleurstellingen te besparen; gewapend tegen de moeilijkheden, kan hij op zijne hoede zijn, en daardoor voorkomen van ten zinnen koste, ondervinding op te moeten doen.

Het zoude ons bezwaarlijk vallen het getal personen optegeven die sedert wij het spiritisme beoefenen zich tot ons gewend hebben, en hoeveel er onder dezen waren die bij de meest afdoende feiten onverschillig of ongeloovig bleven, en eerst later door eene berekeneerde uitlegging overtuigd zijn geworden; hoe vele anderen door redeneering tot overtuiging voorbereid zijn en eindelijk hoeveel er zonder gezien te hebben overtuigd zijn, alleen doordien zij begrepen hebben. Wij spreken dus bij ondervinding, en zeggen daarom ook dat de beste spiritische leerwijze daarin bestaat zich eerst tot het verstand te wenden, eer men iets te aanschouwen geeft. Het is de leerwijze die wij bij ons onderwijs volgen, en wij hebben alle reden er over voldaan te zijn. (Ons theoretisch en praktisch onderwijs is altijd kosteloos.)

32. De voorafgegane studie der theorie heeft nog een ander voordeel, en wel om onmiddellijk de grootheid van het doel en de kracht der wetenschap aan te toonen; degene die begint met het zien draaien of kloppen van eene tafel, is veeleer geneigd tot spotten, omdat hij moeilijk begrijpen kan dat er uit eene tafel eene leer tot verbetering van het menschdom kan voortkomen. Wij hebben altijd opgemerkt dat degenen die geboven vóór dat zij gezien hebben, juist omdat zij gelezen en begrepen hebben, wel verre van oppervlakkig te zijn, integendeel het meest nadenken, en meer aan het wezen dan aan den vorm hechten; voor deze is het wijsgeerige gedeelte het voornaamste, de eigenlijk gezegde verschijnselen bijzaak, en zij zeggen dat al bestonden die niet, er niettemin eene wijsbegeerte zou overblijven, die alleen bij machte is eene uitlegging van tot nu toe onverklaarbaar gebleven vraagstukken te geven, die alleen in staat is om van het verledene en van de toekomst van den mensch de meest redelijke theorie te leveren; en zij geven de voorkeur aan eene leer die verklaring geeft, boven die welke niets of wel slecht verklaart. Een ieder die nadenkt, begrijpt zeer goed dat men de manifestatiën zeer goed zoude kunnen laten rusten, hetgeen niet zou beletten dat de leer toch zoude blijven bestaan; de manifestatiën komen de leer bevestigen, staven, maar zijn er niet de onontbeerlijke grondslagen van; de nauwgezette opmerker wijst ze niet af, integendeel, maar hij wacht totdat zich de gunstige omstandigheid voordoet, die hem in staat zal stellen er getuige van te zijn. Men vindt het bewijs van hetgeen wij aanvoeren in de omstandigheid dat vele menschen vóór dat zij over manifestatiën hadden hooren spreken, deze leer, die hunne gedachten slechts verwezenlijkt, tot een geheel gevormd heeft, reeds bij ingeving kenden.

33. Het zoude bovendien niet juist zijn te beweren, dat het aan degenen die met de

theorie beginnen aan onderwerpen tot practisch onderzoek ontbreekt; integendeel, zij bezitten er, die in hunne oogen van veel grooter gewicht moeten zijn dan die, welke men hen zouden kunnen doen zien, namelijk die menigvuldige feiten van (spontane) uit eigen beweging ontstane manifestatiën, die wij in de volgende hoofdstukken behandelen zullen. Er zijn maar weinig menschen, die deze, althans van hooren zeggen, niet kennen; velen hebben er zelve ontvangen, doch hebben daarop slechts luttel acht geslagen. De theorie heeft ten gevolge er hen de verklaring van te geven; en wij beweren dat deze feiten, wanneer zij op deugdelijke getuigenis steunen, van groot gewicht zijn, omdat men daarbij noch voorbereiding noch medeplichtigheid veronderstellen kan. Al bestonden de verschijnselen die uitgelokt waren, niet, dan zouden de spontane er toch niet minder om bestaan, en indien het spiritisme niets anders deed dan daarvan eene rationeele verklaring te geven, zou dit al veel zijn. De meesten van hen die éérsst lezen, vestigen hunne gedachten weder op die feiten welke zij zich herinneren en die voor hen zoo vele bevestigingen der theorie zijn.

34. Men zoude zich schromelijk ten opzichte van onze zienswijze vergissen, als men vooronderstelde dat wij den raad geven, om de waarneming der feiten te verwaarloozen; het is door feiten dat wij tot de theorie gekomen zijn; wel is waar zijn ons daartoe een onafgebroken arbeid van vele jaren en duizende waarnemingen noodig geweest; maar daar de feiten ons van dienst zijn geweest, en nog altijd van dienst zijn, zouden wij ons zelve niet gelijk blijven indien wij er het gewicht van ontkenden, vooral na een boek geschreven te hebben dat bestemd is om ze te doen kennen. Wij zeggen alleen, dat zij niet voldoende zijn, om zonder beredeneering de overtuiging te doen ontstaan, en dat eene vooraf gegeven verklaring er van, waardoor vooroordeelen omtrent dezelve worden uit den weg geruimd, en waardoor aangetoond wordt dat zij niet in strijd met het gezond verstand zijn, er toe leiden moet om ze aan te nemen. Dit is zoo waar, dat van tien personen, volstrekt nieuwelingen, die eene proefondervindelijke seance zullen bijwonen, al ware die ook in het oog van ingewijden in allen opzichte voldoende, er negen niet overtuigd zullen zijn, ja zelfs sommigen nog ongelooviger dan zij gekomen zijn, van daar zullen gaan, omdat de proeven niet aan hunne verwachting beantwoord hebben. Geheel anders zal het zijn met hen die er zich, door eene vooraf verkregen theoretische kennis, rekenschap van kunnen geven; voor dezen, is het alleen een middel om te controleeren, maar niets verwondert hen, zelfs niet als men niet slaagt, omdat zij weten onder welke voorwaarden en omstandigheden de feiten kunnen plaats vinden, en men niets van deze eischen moet dan wat zij geven kunnen. Het vooraf verkregen begrip der feiten stelt hen dus in staat om zich van iedere afwijking rekenschap te kunnen geven, maar daarenboven stel het hen in staat eene menigte bijzonderheden, vele dikwijls zeer fijne schakeeringen op te merken, die voor hen middelen ter overtuiging zijn, die aan den onwetenden onderzoeker ontsnappen. Daarom laten wij bij onze proefondervin-

delijke seances alleen die menschen toe, die de noodige voorbereidende kennis bezitten om te kunnen begrijpen wat er gedaan wordt, daar wij overtuigd zijn dat de anderen er hunnen tijd of wij den onzen er door zouden verliezen.

35. Zij die deze voorbereidende kennis, door het lezen van onze werken, wenschen te verkrijgen, raden wij aan dezelve in de volgende orde te lezen:

1^e. Wat is Spiritisme? Dit werkje bevat eene beknopte uiteenzetting van de leer van het spiritisme, een algemeen overzicht, waardoor men het geheel, binnen engere grenzen zamengevat kan overzien. In weinige woorden vindt men haar doel en hare macht aangewezenen. Verder zal men er het antwoord in vinden op de voornaamste vragen of tegenwerpingen die nieuwelingen natuurlijk geneigd zijn te doen. Deze eerste lectuur, die slechts weinig tijd vereischt, is eene inleiding, die eene meer grondige studie gemakkelijk zal maken.

2^e. Het Boek der Geesten; dit bevat de volledige leer, met hare geheele wijsbegeerte en zedelijke gevolgen, door de Geesten zelve, gedichteerd; het is de onthulling van de bestemming van den mensch, de inwijding in de natuur der Geesten en in de geheimen van het leven aan gene zijde van het graf. Als men dit boek leest, begrijpt men dat het spiritisme een ernstig doel beoogt en geen ijdele tijdkering is.

3^e. Het Boek der Mediums; bestemd tot leidraad bij de manifestatiën, door de kennis van de geschikste wijze om met de Geesten in gemeenschap te komen; het is zoo wel een gids voor de mediums, als om evocatiën te doen en is de aanvulling van het Boek der Geesten.

4^e. La Revue Spirite; dit is eene verzameling van feiten van verschillenden aard, van theoretische verklaringen en van losse stukken, welke hetgeen in de twee vorige werken is medegedeeld aanvullen, en er dus om zoo te zeggen de toepassing van bevatten. Men kan dit tegelijkertijd met de andere lezen, maar men zal er veel nut uit trekken en het vooral beter begrijpen nadat men het Boek der Geesten gelezen zal hebben.

Dit voor zoo verre ons zelve betreft. Degenen die alles van eene wetenschap willen kennen, moeten noodwendig alles, althans het voornaamste, wat over het onderwerp geschreven is, lezen en zich niet tot één schrijver bepalen; zij moeten zelfs het vóór en tegen, zoo wel de af- als de goedkeuring lezen, zich de verschillende systema's eigen maken, ten einde door vergelijking, te kunnen oordeelen. Met het oog daarop prijzen wij noch veroordeelen wij eenig werk, in niets invloed willende uitoefenen op het oordeel dat men er over kan vormen; van onzen kant dragen wij onzen steen voor het gebouw aan, wij dingen mede: het past ons dus niet om rechter en te gelijkertijd partij te zijn, en wij matigen ons de belachelijke eigenwaan niet aan te vermeenen, dat wij alléén, de uitdeelaars van het licht zijn; het blijve den lezer overgelaten, het goede van het kwade, het ware van het onware te onderscheiden.

VIERDE HOOFDSTUK.

LEERSTELSLS.

36. Toen de vreemde verschijnselen van het spiritisme, zich voor het eerst voordeden, of beter gezegd, toen zij zich op nieuw voordeden, is hunne eerste uitwerking geweest, twijfel, zelfs aan hunne werkelijkheid en nog meer aan hun oorzaak te doen ontstaan. Toen zij door onwraakbare getuigenissen en door proeven die iedereen heeft kunnen nemen, bevestigd werden, heeft iedereen die op zijne wijze, volgens eigen opgevatte meening, geloof of vooroordeel verklaardt; daardoor zijn er verschillende leerstelsels ontstaan, die alleen door een meer oplettend onderzoek, tot hunne wezenlijke waarde konden worden teruggebracht.

De bestrijders van het spiritisme hebben in die uiteenloopende meeningen een argument er tegen vermeenen te vinden, zeggende dat de spiritisten het onderling niet ééns zijn. Dit is een zeer armzalig argument, als men bedenkt dat het begin van iedere wetenschap noodwendig onzeker moet zijn, tot dat het met der tijd mogelijk is geworden feiten te verzamelen en te rangschikken, waarop men zijn oordeel vestigen kan; naarmate de feiten zich vermenigvuldigen en beter worden waargenomen, worden de te voorbarig opgevatte begrippen opgegeven en ontstaat er éénheid van gevoelen, zoo al niet over alle onderdeelen, dan toch wat de grondregels betreft. Zoo is het ook met het spiritisme gegaan; het kon die algemeene wet niet ontgaan, en moest zelfs door zijn aard, meer dan iedere andere zaak tot verschil in beoordeling aanleiding geven. Men kan zelfs zeggen, dat het ten dien opzichte met het spiritisme vlugger is gegaan, dan met andere oudere zusterwetenschappen bij voorbeeld de geneeskunde, die nog steeds een twistappel tusschen de grootste geleerden is.

37. Om eene stelselmatige orde bij de vooruitgaande beweging der meeningen te kunnen volgen, is het noodig met die welke men de Systema's van ontkenning kan noemen, te beginnen. Wij hebben hunne bezwaren, in de inleidingen en in het besluit van het *Boek der Geesten*, als ook in het werkje *Wat is Spiritisme* wederlegt. Het is dus overbodig er hier op nieuw op terug te komen, wij bepalen ons dus in weinige woorden de gronden waarop zij steunen in herinnering te brengen.

De spiritistische verschijnselen zijn van tweeërlei aard: de physische en de intelligente uitwerkselen. De bestrijders het bestaan van Geesten niet aannemende, omdat zij niets buiten de stof erkennen, vloeit daar noodwendig uit voort, dat zij de intelligente uitwerkselen ook loochenen. Wat nu de physische uitwerkselen betreft, dezen verklaren zij van

uit hun standpunt, en hunne argumenten kunnen in de vier volgende stelsels samengevat worden.

38. *Stelsel van kwakzalverij.* Onder de tegenstanders zijn er velen, die deze uitwerkselen aan bedrog toeschrijven, omdat er eenigen nagebootst zijn kunnen worden. Volgens deze onderstelling zijn alle spiritisten bedrogenen, en alle mediums bedriegers, wat ook de stand in de maatschappij, het karakter, de kunde en eerbiedwaardigheid der personen moge zijn. Indien zoodanige aantijging een antwoord waardig was, zouden wij zeggen, dat eenige verschijnselen van de natuurwetenschap ook door goochelaars nagebootst worden, en dat dit niets tegen de ware wetenschap bewijst. Er bestaan bovendien personen, wier karakter boven alle verdenking van bedrog verheven is, en men moet al zeer weinig levenswijsheid bezitten en van alle wellevendheid ontbloomt zijn, om dezen te durven zeggen dat zij medeplichtig aan kwakzalverij zijn; een zoogenaamd fatsoenlijken man, zich eene aanmerking van dien aard veroorloofd hebbende; werd door de vrouw des huizes toegevoegd: "Mijnheer daar gij niet tevreden zijt, zal men u aan de deur uw geld teruggeven," tegelijkertijd hem met de hand wijzende naar het beste wat hij doen kon. Willen wij nu daarmee zeggen dat er nooit misbruik gepleegd wordt? Om dat te kunnen aannemen, zoude men moeten gelooven dat alle menschen volmaakt zijn. Er wordt van alles, zelfs van de heiligste dingen misbruik gemaakt, waarom zou men dan het spiritisme ontzien? Maar omdat men misbruik van iets kan maken, is dat nog geen reden om de zaak zelve ongunstig te beoordeelen: het beste bewijs voor iemands goede trouw, vindt men in het doel waarmede hij handelt. Daar, waar geen winstbejag bestaat, is er voor kwakzalverij niets te doen.

39. *Stelsel van krankzinnigheid.* Eenigen willen wel zoo goed zijn geen bedrog te vooronderstellen, en beweren dat degenen die niet bedriegen, zelve bedrogen worden: hetgeen op hetzelfde neerkomt als te zeggen, dat zij onnoozele halzen zijn. Als de ongeloovigen er mindere complimenten bij maken, zeggen zij eenvoudig dat men krankzinnig is, en schrijven zich zelve zonder de minste aarzeling het uitsluitend bezit van het gezond verstand toe. Dit is het groote argument van hen die geene gegronde redenen weten aan te voeren. Deze wijze van aanvallen is trouwens door hare platheid bespottelijk geworden, en verdient niet dat men met er tegen op te komen, tijd verliest. De spiritisten trekken het zich ook trouwens weinig aan; zij kiezen moedig hunne partij en troosten zich met de gedachte, dat zij vele menschen, wier verdienste boven alle twijfel verheven is, tot medgezellen in hun ongeluk hebben. Men zal dan toch ook moeten toestemmen, dat die krankzinnigheid — als het dan krankzinnigheid wezen moet — van een' zonderlingen aard is, om bij voorkeur de verlichtste standen der maatschappij te treffen, onder welke toch het spiritisme tot nu toe, verreweg het grootste getal van zijne volgelingen telt. Indien men al onder die menigte een enkel zonderling mensch aantreft, bewijst dit evenmin iets tegen zijne leer, als dat de gods-

dienstig krankzinnige iets tegen de godsdienst; de melomane krankzinnige tegen de muziek; de krankzinnige wiskundige iets tegen de wiskunde zoude bewijzen. Er is geen denkbeeld of het vindt overdreven dweepers, en men moet al een zeer beperkt verstand hebben, om overdrijving van eene zaak, met de zaak zelf te verwarren. Voor meer uitvoerige uiteenzetting van dit onderwerp, verwijzen wij naar het werkje: *Wat is Spiritisme?* en naar *het Boek der Geesten* (Inleiding, § XV.)

40. *Stelsel van zinsbegoocheling*, (hallucinatie). Eene andere minder beleedigende bewering, omdat ze een schijn van wetenschappelijkheid bezit, bestaat daarin, de verschijnselen op rekening van zinsbegoocheling (hallucinatie) te stellen; volgens dit, zoude de waarnemer, volmaakt ter goeder trouw zijn, maar slechts gelooven te zien, wat hij niet ziet. Als hij een tafel naar de hoogte ziet gaan, en zonder ondersteund te worden, zwevende ziet, dan is de tafel niet van de plaats gegaan; hij ziet haar in de lucht door eene soort van luchtspiegeling (mirage) of als gevolg van terugkaatsing, zoo als die, waardoor men een ster in de lucht of een voorwerp onder water, op eene andere dan de wezenlijke plaats die zij innemen, ziet. Dit zou strikt genomen, mogelijk kunnen zijn maar zij die van dit verschijnsel getuigen waren, hebben de opstijging in de lucht kunnen constateeren, door onder de tafel door te gaan, hetgeen toch onmogelijk zou zijn bij al-dien de tafel niet van den grond gegaan was. Het is ook menigmaal gebeurd, dat de tafel, door het nedervallen, gebroken is: zal men dan ook beweren, dat dit alleen het uitwerksel van gezichtsbedrog is?

Een zeer bekende physiologische oorzaak, kan zeer zeker maken, dat men iets ziet draaien wat zich niet beweegt of ons zelf doen gelooven dat wij draaien, terwijl men onbeweeglijk is; maar als een aantal menschen rondom eene tafel zich bevindende, door eene zoo snelle beweging worden medegevoerd, dat zij moeite hebben die bijtehouden, dat eenigen somwijlen tegen den grond geworpen worden, zal men dan nog kunnen beweren dat zij allen duizelig zijn, zoo als iemand die beschonken zijnde, zijn huis voor zich ziet rond-draaien?

41. *Stelsel van de krakende spier*. Indien het zoo niet het gezicht gesteld is, zoo kan dit toch niet het geval met het gehoor zijn, en als er slagen door een geheel gezelschap gehoord worden, kan men die redelijker wijze aan geen zinsbedrog toeschrijven. Het spreekt van zelve dat wij elke gedachte aan bedrog terzijde stellen, en dat wij veronderstellen dat door een nauwkeurig onderzoek geconstateerd is, dat zij noch door toevallige noch door stoffelijke oorzaken zijn te weeg gebracht.

Het is waar dat een geleerd geneesheer er een beslissende verklaring van gegeven heeft 1). "Dit verschijnsel, zegt hij, wordt voortgebracht, door de willekeurige of onwillekeurige zamentrekking van de korte-kuitbeenspier." Hij treedt bij die gelegenheid in uitgebreide ontleedkundige bijzonderheden om te bewijzen door welke inrichting deze pees dit geluid

kan voortbrengen, de trom kan nabootsen, en zelfs de maat van deuntjes kan slaan: waaruit hij de gevolgtrekking maakt, dat zij die gelooven eene tafel te hooren kloppen, dupes zijn, hetzij van een' bedrieger, of van een zinsbedrog. Op zichzelf is het feit niet nieuw, maar ongelukkiger wijze voor den zich wanenden ontdekker, kan zijne theorie niet alle gevallen verklaren. Vooreerst zijn degenen die de zonderlinge gave bezitten om naar goedvinden hunne korte-kuitbeenspier, of welke andere spier ook, te doen kraken, om op die wijze deuntjes te kunnen kloppen, individuen die zeer zeldzaam voorkomen; terwijl de gave om tafels te kunnen doen kloppen zeer menigvuldig en aan zeer velen eigen is, en degenen die deze gave hebben, bezitten op verre na niet de andere. Ten tweede heeft de geleerde geneesheer, vergeten uitteleggen hoe het gekraak van de spier van een onbeweeglijk van de tafel geïsoleerd individu, in die tafel op het gevoel merkbare trillingen kan doen ontstaan; hoe deze kloppingen op verzoek der aanzittenden, in de verschillende deelen der tafel, in de andere meubelen, in den muur, de zoldering enz kunnen herhaald worden; verder, hoe de werking van die spier zich kan uitstrekken tot eene tafel die men niet aanraakt, en die kan doen bewegen. Deze verklaring intusschen, zoude, indien het er inderdaad eene ware, nog maar alleen betrekking hebben op het verschijnsel van kloppen, doch laat alle andere verschijnselen nog onverklaard. Wij maken daaruit de gevolgtrekking, dat hij geoordeeld heeft zonder te zien, althans zonder alles en goed gezien te hebben. Het is altijd betreurenswaardig, als wetenschappelijke mannen zich haasten, om van zaken die zij niet kennen, eene verklaring te geven, die door de feiten gelogenstrakt kunnen worden. Hunne wetenschap moest hen veeleer des te voorzichtiger maken om een oordeel te vellen daar zij voor hen, de grenzen van het onbekende telkens weder verder verplaatst.

1) De heer Jobert (van Lamballe.) Om rechtvaardig te zijn, moet hier opgemerkt worden, dat men deze ontdekking aan den heer Schiff te danken heeft; de heer Jobert heeft er de gevolgen van ontwikkeld voor de Academie van Geneeskunde, ten einde den nekslag aan de klopgeesten toetebrengen. Men zal er al de bijzonderheden van vinden in de Revue Spirite van juni 1859.

42. *Stelsel der physische oorzaken.* Hier verlaten wij het stelsel van algeheele ontkenning. De werkelijkheid der verschijnselen bewezen zijnde, is natuurlijk de eerste gedachte welke hen die ze erkennen, voor den geest komt, die bewegingen aan het magnetisme, de elektriciteit, of aan de werking van het een of ander fluïdum, in een woord, aan een zuiver physische en stoffelijke oorzaak toetescrijven. Hierin bestond niets irrationeels, en deze meening zoude de overhand behouden hebben, indien die uitwerkselen zuiver werktuigelijk gebleven waren. Er bestond zelfs eene omstandigheid die dit scheen te bevestigen, en wel

deze: dat bij sommige gelegenheden, de kracht, naar gelang van het aantal aanwezigen scheen toetenemen; ieder van deze kon men dus beschouwen als eene der elementen van eene elektrische batterij. Zoo als wij reeds aangevoerd hebben, moet eene theorie om waar te zijn, op alle gevallen toepasselijk zijn en er rekenschap van kunnen geven; maar indien, ook slechts één enkel feit daarmede in strijd is, dan is de theorie valsch, onvolledig of te absoluut. En dit is in deze spoedig het geval geworden. Dat bewegen en kloppen, heeft door aan den wil te gehoorzamen en antwoord op gedachten te geven, bewijzen van intelligentie gegeven; het moest dus eene intelligente oorzaak hebben. Van af het oogenblik dat de oorzaak ophield zuiver physisch te zijn, moest zij dientengevolge uit eene andere bron voortkomen; ook heeft men toen de uitsluitende werking van een stoffelijke werkende kracht laten varen en vindt men die alleen nog bij hen die a priori en zonder gezien te hebben, oordeelen. Het voornaamste punt is dus de intelligente werking te constateeren, en iedereen die zich daartoe de moeite wil geven, kan zich daarvan overtuigen.

43. *Stelsel van weerkaatsing.* De intelligente werking eens erkend zijnde, moest men de bron van deze intelligentie nog trachten optesporen. Men dacht dat het de intelligentie van het medium of van de omstanders zijn kon, die even als de licht en geluidgolven teruggekaatst werd. Dit was mogelijk, de ondervinding alleen kon hierover uitspraak doen. Wij moeten evenwel hierbij doen opmerken dat dit stelsel reeds geheel van het zuiver materiele denkbeeld afwijkt: om te kunnen aannemen dat de intelligentie der omstanders zich weder op indirecte wijze kan openbaren, moet men bij den mensch een beginsel dat buiten het organisme bestaat, aannemen.

Indien de uitgedrukte gedachten altijd die der omstanders geweest waren, zou de theorie der terugkaatsing daardoor bevestigd geworden zijn; maar bleef het zelfs tot die verhouding teruggebrachte verschijnsel dan toch niet van het grootste belang? De gedachte die in een onbezield lichaam terugkaatst en zich door beweging en geluiden openbaart, is dat niet iets zeer merkwaardigs? Was dit geen zaak om de nieuwsgierigheid der geleerden op te wekken? Waarom hebben zij het dan beneden hunne waardigheid geacht, zij die zich uitputten om een zenuwvezel te ontdekken?

Wij zeiden hier boven dat alleen de ondervinding deze theorie in het gelijk of ongelijk kon stellen; en de ondervinding heeft die in het ongelijk gesteld, want zij bewijst ieder oogenblik en door de duidelijkste feiten: dat de geuite denkbeelden niet alleen aan die der omstanders geheel vreemd kunnen wezen, maar dat zij dikwijls met dezelve ten eenenmale in strijd, met alle vooraf opgevatte gedachten in tegenspraak zijn en alle gekoesterde verwachtingen komen verijdelen; en inderdaad, als ik over iets wit denk, en men mij daarop met zwart antwoordt, dan kan ik moeielijk gelooven dat die gedachte van mij afkomstig is. Men beroept zich op eenige gevallen van overeenkomst in de geuite gedachte met die der

aanwezenden; maar bewijst dit iets anders, dan dat dezen dezelfde gedachte kunnen hebben als de zich manifesterende intelligentie? Is het dan volstrekt noodig dat zij altijd van tegenovergesteld gevoelen zijn. Wanneer bij een gesprek, degene met wien gij dit voert een gevoelen uit, dat met het uwe overeenkomt, zult gij daarom dan zeggen, dat die gedachte van u komt? Er zijn niet meer dan eenige geconstateerde voorbeelden van het tegendeel noodig om te bewijzen dat die theorie niet absoluut van toepassing is. Hoe kan men overigens door de terugkaatsing van de gedachte het schrift verklaren dat door menschen die niet kunnen schrijven, wordt voortgebracht; hoe de antwoorden met de verhevenste wijsgeerige strekking die door ongeletterden verkregen worden, hoe die antwoorden welke op in gedachte of in eene aan het medium onbekende taal gedane vragen, verkregen worden, en duizend andere feiten die niet den minsten twijfel omtrent de onafhankelijkheid van de zich openbarende intelligentie kan overlaten? Het tegenovergestelde gevoelen kan alleen het gevolg van een gebrekkige waarneming zijn.

Indien de aanwezigheid van eene vreemde intelligentie door den aard der antwoorden, zedelijk bewezen wordt, zoo wordt dit stoffelijk bewezen door het feit van het directe schrift, dat wil zeggen van dat schrift dat men spontaan, zonder pen of potlood, zonder aanraking en in weerwil van alle genomen maatregelen om zich tegen elk mogelijk bedrog te wapenen, verkrijgt. Aan het intelligent karakter kan dan niet getwijfeld worden; dus bestaat er nog iets anders dan een fluïdike werking. Bovendien, het van zelf plaatsgrijpen van de uiting der gedachte, zonder dat dit in het minst verwacht wordt, zonder eene vraag die daartoe aanleiding geeft, laat niet toe, die als terugkaatsing van de gedachten der aanwezigen te beschouwen.

Het systeem van weerkaatsing is bij sommige gelegenheden niet zeer vleierend voor de omstanders, wanneer in eene bijeenkomst van fatsoenlijke lieden, er onverhoeds eene van die, door onbeschofdheid ergerlijke mededeelingen ontvangen wordt. Het zoude een zeer slecht compliment zijn, dat men aan de aanwezenden zou maken als men voorgaf dat die van een hunner afkomstig was, en iedereen zou zich waarschijnlijk haasten die te loochenen. (Zie het Boek der Geesten. Inleiding § XVI.)

44. *Stelsel van de collectieve ziel.* Dit is eene variatie op het vorige. Volgens dit systeem, manifesteert zich alléén de ziel van het medium, maar zij vereenzelvigd zich met die van vele andere levende individuen, hetzij die afwezig of tegenwoordig zijn, en vormt op die wijze een collectief geheel hetwelk alle begaafdheden, intelligentie en kennis in zich vereenigt. Ofschoon het vlugschrift waarin deze theorie uiteengezet wordt tot titel "het licht" voert, komt ons de stijl zeer duister voor (Gemeenschap. Het licht over het phenomeen van den Geest. Sprekende tafels, somnambules, mediums, wonderen. Geestelijk magnetisme; kracht van de beoefening van het geloof. Door Emah Tirpsé, een collectieve ziel, schrijvende

door middel van een plankje. Brussel, 1858. bij Devroije); wij moeten bekennen dat wij er weinig van begrepen hebben, en wij spreken er dus ook alleen pro me morie over. Het is buitendien even als zoo vele andere, alleen eene personeele opvatting, die weinig proselieten gemaakt heeft. De schrijver noemt zich Ęmah Tirpsé, om daarmede het collectieve wezen dat hij vertegenwoordigt aanteduiden. Hij neemt tot spreuk: Er is niets verborgen dat niet gekend moet worden. Deze stelling is klaarblijkelijk valsch, want er bestaan eene massa dingen die de mensch niet kan noch moet weten: aanmatigend verwaand is hij, die aanspraak zou willen maken alle de geheimen van God te kunnen doorgronden.

45. *Stelsel van het somnambulisme.* Dit heeft meer voorstanders gehad, en telt er zelfs thans nog eenigen. Evenals het voorgaande, erkent het, dat alle intellectueele mededeelingen uit de ziel of Geest van het medium voorkomen; maar, om de gave om onderwerpen te behandelen die het verstand van het medium te boven gaan, te verklaren, schrijven zij deze, in plaats van in hem eene veelvoudige ziel te veronderstellen, aan een tijdelijke overprikkeling van zijne geestvermogens toe, aan een soort van somnambulistische toestand of van geestvervoering, waardoor zijne intelligentie verhoogd en ontwikkeld wordt. In sommige gevallen kan men den invloed van die oorzaak niet ontkennen; doch men behoeft slechts de meeste mediums te hebben zien arbeiden om overtuigd te zijn, dat niet alle gevallen hierdoor kunnen verklaard worden, en dat het eene uitzondering en geen regel is. Indien het medium altijd het uiterlijk van eenen geïnspireerde of van eene in geestvervoering verkeerende had, zoude men kunnen denken dat het altijd zoo is, ofschoon hij zulk een uiterlijk indien hij comedie wilde spelen, zeer gemakkelijk zoude kunnen nabootsen; maar hoe kan men aan geestvervoering denken, als het medium geheel als een machine, zonder het minste bewustzijn van hetgeen hem wordt medegedeeld, zonder de minste aandoening, zonder zich te bemoeien met hetgene hij doet, en al rondziende, lachende en over het een of ander sprekende, schrijft? Men kan overspanning van den geest begrijpen, maar wat men niet begrijpen kan, is, dat dezelve iemand die niet schrijven kan, kan doen schrijven, en nog minder kan men dit, als de mededeelingen door kloppen of door middel van een plankje of korfje, plaatsvinden. In het vervolg van dit werk zullen wij zien, welk aandeel men aan den invloed van de gedachten van het medium moet toekennen, maar de feiten in welke de vreemde intelligentie zich door onloochenbare teekenen openbaart, zijn zoo menigvuldig en zoo duidelijk, dat er geen twijfel overig kan blijven. Het gebrek van de meeste stelsels, die in het begin van het spiritisme ontstaan zijn, is: dat zij uit eenige op zichzelf staande feiten, algemeene gevolgtrekkingen afgeleid hebben.

46. *Pessimistisch, duivelsch of demonisch stelsel.* Hier vinden wij eene geheel anderen gedachtenloop. De tusschenkomst van eene vreemde intelligentie geconstateerd zijnde, kwam het er nu maar op aan, te weten van welke natuur die intelligentie was. Het eenvoudige

digste was, haar dit te vragen; maar sommige menschen vonden daarin geen voldoende waarborg, en hebben in alle manifestatiën, niets dan een werk des duivels willen zien; volgens dezen zijn alleen de duivels of de demonen bij machte zich te openbaren. Ofschoon het stelsel tegenwoordig weinig weerklank vindt, heeft het toch een tijdlang, tengevolge van den stand van hen, die trachtten het ingang te doen vinden, eenig geloof gevonden. Wij moeten intusschen bij deze gelegenheid opmerken, dat men de voorstanders van het demonisch stelsel niet onder de tegenstanders van het spiritisme moet rekenen, het tegendeel is waar. Al zijn de wezens die zich openbaren duivelen of engelen, het blijven niettemin onlichamelijke wezens; en als men de manifestatiën van duivelen aanneemt, erkent men daardoor toch altijd de mogelijkheid om met de onzichtbare wereld of ten minste met een gedeelte er van, in gemeenschap te kunnen komen.

Het geloof dat uitsluitend de duivelen zich kunnen manifesteren, hoe irrationeel dit ook wezen moge, kon niet als iets onwaarschijns voorkomen, in een tijd toen men de Geesten als wezens, buiten het mensdom geschapen, beschouwde; maar sinds men weet dat de Geesten niets anders zijn, dan de zielen van hen die geleefd hebben, heeft dit geloof allen invloed en men kan er bijvoegen, alle waarschijnlijkheid verloren; want er zou uit voortvloeien dat alle de zielen duivelen zijn, al waren het die van een vader, zoon of vriend, en dat wij zelve, stervende, duivelen worden; eene leer die voor velen weinig vleidend en weinig troostrijk is. Het zal moeite kosten, eene moeder te doen gelooven dat het geliefde kind dat zij verloren heeft, en dat haar na zijn' dood bewijzen van liefde en identiteit komt brengen, een dienaar van den Satan is. Waar is het, dat er onder de Geesten zeer slechte zijn, en niets beter dan degenen die men duivelen noemt, en hiervoor bestaat een natuurlijke oorzaak, namelijk het bestaan van vele slechte menschen, welke door den dood niet onmiddelijk braver worden; het is maar de vraag of het alleen deze zijn, die de macht hebben zich te openbaren. Tot hen die dat gelooven richten wij de volgende vragen:

1^e. Zijn er goede en kwade Geesten?

2^e. Is God machtiger dan de kwade Geesten of demonen, als gij ze zoo noemen wilt?

3^e. Te beweren dat alleen de kwaden zich manifesteren, is beweren, dat de goeden dit niet kunnen doen; en indien, dit zoo is, dan is van het volgende of het een of het ander waar: het geschied met Gods toestemming of wel tegen Diens wil. Indien het tegen Gods wil geschiedt dan vloeit daaruit voort, dat de kwade Geesten machtiger zijn dan God; indien het met Gods toestemming geschiedt, waarom staat Hij dan in Zijne goedheid dit niet aan de goeden toe, ten einde een tegenwicht tegen den invloed der anderen te stellen?

4^e. Wat kunt gij aanvoeren om te bewijzen dat de goede Geesten onmachtig zijn zich te manifesteren?

5^e. Wanneer men u op de wijsheid van sommige mededeelingen wijst, dan antwoord gij, dat de duivel elke vermomming aanneemt, om beter te kunnen verleiden. Wij weten, dat er onder de Geesten huichelaars zijn, die aan hunne taal een glimp van deugd weten te geven; maar gelooft gij dat onwetendheid het masker van ware kennis, en een slechte natuur die der ware deugd kan aannemen, zonder iets bloot te geven waaraan met het bedrog herkennen kan?

6^e. Indien alleen de duivel, die de vijand van God en den mensch is, zich openbaart, waarom raadt hij dan aan: tot God te bidden; zich aan Diens wil te onderwerpen; zonder morren de wederwaardigheden van het leven te dragen; niet naar eer en rijkdom te haken; liefdadig te wezen en alle de voorschriften van den Christus opte volgen; in een woord, waarom raadt hij dan aan, alles aantewenden om zijne eigene heerschappij te vernietigen? Indien het de Satan is, die zulke lessen geeft, dan zal men toch moeten bekennen, dat hoe geslepen hij ook zijn moge, hij zeer onhandig is, zulke wapenen tegen zichzelf te leveren. Deze vraag is behandeld in het Hoek der Geesten. (nr. 128 en volg.) maar wij bevelen over dit onderwerp en over alles wat den godsdienst raakt, de lezing aan, van het werkje: *Lettre d'un catholique sur le spiritisme* (Brieven van een catholiek over het spiritisme). Door Dr. Grand, voormalig consul van Frankrijk, bij Ledoijen. In 18^e.; als ook het werk dat wij zullen uitgeven: LES CONTRADICTEURS DU SPIRITISME, au point de vue de la religion, de la science et du materialisme.

7^e. Aangezien de Geesten zich manifesteren, moet dit met Gods toestemming zijn; en wanneer men nu goede en slechte mededeelingen ziet, is het dan niet redelijker te gelooven, dat God dit toestaat, ten einde ons door de eenen te beproeven, en door de anderen het goede aan te raden?

8^e. Hoe zoudt gij over een vader denken, die zijne kinderen ten prooi liet aan slechte voorbeelden en raadgevingen en van hen alle de zoodanigen verwijderde, ja ze belette hen te zien, die hen van het kwaad zouden kunnen afbrengen? En als men van een goed vader zulk eene handeling niet verwachten kan, moet men dan gelooven dat God, die de goedheid bij uitnemendheid is, minder zoude doen dan een mensch?

9^e. De kerk erkent eenige manifestaties van de Heilige maagd en andere heiligen, bij verschijningen, visioenen, mondelinge toespraak enz. als echt; is dit geloof niet lijnrecht in strijd met de leer van de uitsluitende macht die de duivel bezit om zich in gemeenschap met den mensch te stellen?

Gaarne gelooven wij dat eenige menschen deze theorie ter goeder trouw verkondigd hebben; maar wij gelooven ook dat velen het alleen gedaan hebben met het doel om, met het oog op de slechte mededeelingen die men gevaar loopt te ontvangen, de menschen er van af te brengen zich met dergelijke dingen bezig te houden; door te zeggen dat alleen de

duivel zich manifesteert, hebben zij vrees willen inboezemen, ten naastenbij op dezelfde wijze als men aan een kind zegt, kom daar niet aan, het brandt. De bedoeling mag lofwaardig wezen, maar men zal er het doel niet door bereiken; want alleen het verbod is voldoende om de nieuwsgierigheid gaande te maken, en de angst voor den duivel houdt maar weinig menschen terug: men wil hem zien, al zoude het ook alleen maar zijn om te weten hoe hij er uit ziet, en men is dan zeer verwonderd hem niet zoo zwart te vinden als hij afgeschilderd wordt.

Zou men wellicht nog niet iets anders met die uitsluitende duivelstheorie beoogen? Er zijn menschen die vermeenen dat allen die niet hunne wijze van zien deelen, ongelijk hebben; en zouden nu degenen die voorgeven dat alle mededeelingen van den duivel afkomstig zijn, niet door de vrees gedreven worden, dat men zal ontdekken dat de Geesten het niet over alles met hen ééns zijn, en wel nog meer over dingen die betrekking op de belangen van deze wereld, dan op die van de andere hebben. Daar zij de feiten niet kunnen loochenen, hebben zij die op eene schrikverwekkende wijze willen voorstellen; maar ook dit middel heeft de menschen niet meer dan het andere er van terug gehouden. Daar waar de vrees voor bespottung onmachtig is, moet men het zich laten welgevalven dat de dingen hun gewonen loop volgen.

De muzelman, die een Geest tegen sommige wetten van den koran hoort sprekén, zal zeker denken dat het een slechte Geest is; hetzelfde zal een jood denken bijaldien het eenige voorschriften van de mozaïsche wet betrof. Wat de catholieken betreft, hebben wij er een hooren beweren dat de Geest die zich manifesteerde, niets anders dan de duivel zijn kon, omdat die Geest zich veroorloofd had, anders dan hij over de wereldlijke macht van den Paus te denken, niettegenstaande hij overigens niets dan liefdadigheid, verdraagzaamheid, liefde tot den naaste, en losmaking van de dingen dezer wereld gepredikt had, allen grondregels die Christus zelve onderwezen heeft.

Daar de Geesten niets anders zijn dan de zielen der menschen, en de menschen niet volmaakt zijn, zoo volgt daaruit, dat er ook onvolmaakte Geesten zijn, wier karakter in hunne mededeelingen doorstraalt. Het is een onbetwistbaar feit, dat er slechte, sluwe, door en door huichelachtige Geesten zijn, voor welke men zich moet in acht nemen; maar omdat men in de wereld verdorven menschen aantreft, is dit daarom geen reden om de omgang met de geheele wereld te ontvliesen. God heeft ons het verstand en de rede geschonken om zoowel Geesten als menschen te beoordeelen. Het beste middel om zich tegen de ongelegenheden die men in de praktijk van het spiritisme ontmoetten kan, te beveiligen, is niet, dit te verbieden, maar het begrijpelijk te maken. Eene denkbeeldige vrees oefent slechts één oogenblik invloed uit en niet iedereen is er vatbaar voor; de werkelijkheid, duidelijk be-
wezen, wordt door iedereen begrepen.

47. *Optimistisch stelsel.* Naast hen, die in de verschijnselen alleen de handelingen van duivelen zien, staan er anderen, die niets anders dan die van goede Geesten gezien hebben; deze veronderstellen dat zoodra de ziel van de stof vrij is, er niets duisters meer voor haar bestaat, en dat zij daardoor in het bezit der hoogste wetenschap en wijsheid gekomen is. Hun blind vertrouwen in de volstreckte volmaaktheid van de wezens der onzichtbare wereld, is voor hen de bron van vele teleurstellingen geweest; zij hebben ten hunnen koste geleerd, sommige Geesten, even goed als sommige mensen te mistrouwen.

48. *Uni- of monospiritisch stelsel.* Eene verscheidenheid van het optimistisch stelsel bestaat hierin, dat men gelooft dat één eenige Geest zich altijd aan de menschen openbaart, en dat die Geest die van den Christus, den beschermer der aarde is. Als men nu mededeelingen ziet, die van de meest alledaagsche platheid getuigen, en den stempel van walgelijke onbeschaafdheid, kwaadwilligheid en afgunst dragen, dan zoude het heiligschennis en goddeloosheid zijn, dezen, aan den Geest van het goede bij uitnemendheid, toeteschrijven. Indien degenen die dit gelooven, niets anders dan onberispelijke mededeelingen gezien hadden, zoude men hunne illusiën nog kunnen begrijpen; maar de meesten hunner erkennen, dat zij er zeer slechte ontvangen hebben; zij geven er echter die verklaring van, dat het eene beproeving is die de goede Geest hen doet ondergaan, door hen ongerijmde dingen te dicteeren; zoodat, terwijl sommigen alle mededeelingen aan den duivel toeschrijven, die goede dingen zeggen kan om de menschen in verzoeking te brengen; er anderen zijn die gelooven dat alleen Jezus zich openbaren kan, en slechte dingen kan zeggen om te beproeven. Wie zal tusschen die twee tegenstrijdige meeningen uitspraak doen? Het gezond verstand en de ondervinding. Wij zeggen ondervinding, omdat het niet mogelijk is dat degenen, die zulke exclusieve denkbeelden belijden, alles gezien en goed gezien kunnen hebben.

Als men hen daartegen de feiten van identiteit aanvoert die door schriftelijke, zichtbare of andere manifestatiën de tegenwoordigheid van bloedverwanten, vrienden of bekenden bewijzen, dan antwoorden zij: dat het altijd dezelfde Geest is, volgens den een de duivel, volgens den ander Christus, die alle vormen aanneemt; maar zij zeggen ons niet, waarom de andere Geesten zich niet kunnen openbaren, noch met welk oogmerk de Geest van Waarheid ons zoude komen bedriegen, door onder een valsch uiterlijk aan ons te verschijnen; waarom hij een arme moeder zou komen bedriegen, door haar op eene leugenachtige wijze te doen gelooven, dat hij het kind is, dat zij beweent. Het gezond verstand weigert het aantemenen, dat de boven alles verheven Heilige Geest zich zou verlagen om een dergelijke rol te vervullen. Buitendien als men de mogelijkheid van alle andere mededeelingen ontkent, ontnemt men dan het spiritisme niet het liefelijkste wat het bevat: vertroosting der bedroefden? Laat ons maar kortweg zeggen, dat dit stelsel irrationeel is, en geen ernstig onderzoek kan doorstaan.

49. *Multi- of polijspiritisch stelsel.* Al de stelsels die wij hebben nagegaan, zelfs die welke een ontkennenden zin hebben, berusten op eene of andere waarneming, doch die onvolkomen was of verkeerd uitgelegd werd. Als een huis aan den een en kant rood en aan den anderen wit is, dan zal degene die het slechts aan eenen kant gezien heeft, beweren dat het rood, een ander dat het wit is, beiden zullen gelijk en ongelijk hebben; maar degene die het huis aan alle kanten zal gezien hebben, zal zeggen dat het rood en wit is, en deze alleen zal de waarheid zeggen. Evenzoo is het gesteld met het verschil in gevoelen omtrent het spiritisme; dit kan in zekere opzichten waar zijn, en valsch, als men datgene wat slechts voor een gedeelte waar is, op het geheel toepast. Daarom herhalen wij, dat degene wien het ernst is deze wetenschap te bestudeeren, veel en gedurende geruimen tijd moet zien; alleen door den tijd zal het hem mogelijk worden om de bijzonderheden te begrijpen, de fijne scheelingen te onderscheiden, en een menigte karakteristieke feiten optemerkken, die voor hem als zoo vele lichtstralen zullen zijn; maar als hij zich tot eene oppervlakkige beschouwing bepaalt, loopt hij gevaar een voorbarig oordeel te vellen dat uit den aard der zaak onjuist zijn zal. De volgende, zijn de algemeene gevolgtrekkingen die door volledige waarneming, men zou kunnen zeggen van de gezamenlijke spiritisten, verkregen zijn, want de beperkende stelsels zijn niets anders dan op zichzelf staande meeningen.

1^e. De spiritische verschijnselen, worden door onlichamelijke intelligentiën, anders gezegd door Geesten voortgebracht.

2^e. De Geesten vormen de onzichtbare wereld; zij zijn overal; de ruimte is er tot in het oneindige mede vervuld, zij zijn onophoudelijk om ons heen, en met ons in aanraking.

3^e. De Geesten oefenen zonder ophouden hunne werking op de physische en zedelijke wereld uit, en zijn eene der krachten der natuur.

4^e. De Geesten zijn geene afzonderlijke wezens in de schepping; het zijn de zielen van hen die op aarde of op andere werelden geleefd hebben, en hun lichamelijk hulsel afgelegd hebben; waaruit volgt dat de zielen der menschen, geïncarneerde Geesten zijn, en dat wij, als wij sterven, wederom Geesten worden.

5^e. Er zijn Geesten op elken trap van goed en van kwaad, van kennis en van onwetendheid.

6^e. Zij zijn allen onderworpen aan de wet van vooruitgang, en kunnen allen de volmaaktheid bereiken, maar daar zij een eigen vrijen wil hebben, bereiken zij die, de eene vroeger de andere later, al naar gelang van hunne inspanning en van hunnen wil.

7^e. Zij zijn gelukkig of ongelukkig, al naar gelang van het goede of kwade dat zij gedurende hun leven bedreven hebben en van den trap van ontwikkeling dien zij bereikt hebben. Het volmaakte onvermengde geluk, is alleen het deel der Geesten die het hoogste toppunt der volmaaktheid bereikt hebben.

8^e. Alle Geesten, kunnen zich onder zekere omstandigheden aan de menschen manifesteren; het getal van hen, die dat kunnen, is oneindig.

9^e. De Geesten manifesteren zich door middel van mediums die hen tot werktuig en tot vertolkers dienen.

10^e. Men herkent de verhevenheid of minderheid der Geesten aan hunne taal; de goeden raden niets dan het goede aan, en uiten alleen goede dingen; bij hen getuigd alles van verhevenheid; de slechte Geesten bedriegen, en alle hunne woorden dragen den stempel van onvolmaaktheid en onwetendheid.

De verschillende rangen, welke door de Geesten doorlopen worden, hebben wij vermeld in de "Spiritistische rangopvolging" (het Boek der Geesten, 2e boek. 1^e. Hoofdst. nr. 100.) De studie van die klassificatie, is noodig om de natuur, de goede en slechte hoedanigheden, der zich manifesterende Geesten te kunnen beoordeelen.

50. *Stelsel van de stoffelijke ziel*; dit bestaat alleen in een bijzonder gevoelen omtrent het innerlijke wezen der ziel. Volgens dit gevoelen zijn ziel en perisprit geen twee afzonderlijke dingen, of beter gezegd, is het perisprit niets anders dan de ziel zelve, die zich trapsgewijze door de opvolgende transmigratiën loutert, zoo als de alcohol door opvolgende distillatiën in zuiverheid toeneemt, terwijl volgens de leer van het spiritisme, het perisprit slechts een omhulsel der ziel is. Het perisprit stof, ofschoon een zeer etherische stof, zijnde, zou dus de ziel van een stoffelijke natuur zijn, die naar gelang van hare loutering meer of min etherisch is.

Dit stelsel tast niet een der grondbeginselen van de spiritische leer aan, want de bestemming der ziel wordt er in niets door veranderd; de voorwaarden voor haar toekomstig geluk blijven dezelfde; de ziel en het perisprit, onder den naam van Geest, een geheel vormende, zoo als de kiem en het kiemomhulsel dit onder den naam van vrucht doen, bepaalt zich de geheele kwestie tot het verschil dat men het geheel als homogeen, in stede van als uit twee deelen bestaande, beschouwt.

Zoo als men bemerkt, brengt een en ander in de gevolgen geene verandering te weeg, en wij zouden er niet over gesproken hebben, ware het niet dat wij menschen ontmoet hadden die eene nieuwe school meenen te zien in iets, wat eigenlijk niets anders dan een strijd over woorden is. Deze meening die trouwens door zeer weinigen gedeeld wordt, zoude al mocht die ook meer algemeen zijn, even min eene scheuring tusschen de verschillende spiritisten doen ontstaan, dan de twee theoriën van de emanatie en de undulatie van het licht onder de natuurkundigen. Zij die zich om zulk eene nietige kwestie willen afzonderen zouden daardoor alleen bewijzen dat zij meer belang in bijzaken dan in de hoofdzaak stellen, en dat zij tot tweedracht opgehitst worden door Geesten, die zeker niet tot de goeden kunnen behooren, want goede Geesten drijven nooit tot verbittering of verdeeldheid

aan; daarom vermanen wij alle ware spiritisten om zich voor dergelijke inblazingen te hoeden, en aan sommige bijzonderheden niet meer gewicht te hechten, dan zij waard zijn; het grondbeginsel moet de hoofdzaak blijven.

Wij gevoelen ons evenwel verplicht met eenige woorden optegeven, waarop het gevoelen gegrond is van hen die de ziel en het perisprit als twee afzonderlijke dingen beschouwen. Het is gegrond op het onderwijs der Geesten die te dien opzichte nimmer gewiefeld hebben; (wij bedoelen verlichte Geesten, want er zijn er die niets meer, ja zelfs minder weten, dan de menschen) terwijl de tegenovergestelde theorie van menselijke vinding is. Wij hebben het bestaan van het perisprit noch uitgevonden noch verondersteld om daardoor eene verklaring van de verschijnselen te kunnen geven, zijn bestaan is ons door de Geesten bekend gemaakt, en het onderzoek heeft ons dit bevestigd (*Boek der Geesten*, nr. 93). Het is ook gegrond op de studie van de gewaarwordingen bij de Geesten (*Boek der Geesten* nr. 257) en vooral op het verschijnsel der tastbare verschijningen, welke volgens de andere meening de vastwording en de desagregatie der zamenstellende deelen der ziel zijn, en dientengevolge hare ontbinding zouden doen onderstellen. Bovendien zoude men moeten aannemen dat die stof, welke onder het bereik der zintuigen komen kan, zelve het intelligente beginsel is, hetgeen niet rationeeler zijn zoude, dan het lichaam met de ziel of het kleed met het lichaam te vereenzelvigen. Wat nu het innerlijke wezen der ziel betreft, dit is ons niet bekend. Als men zegt dat zij onstoffelijk is, moet men dit in eenen betrekkelijken en niet in een' bepaalden zin opvatten, want het absolute onstoffelijke zoude: het *niet* zijn; en de ziel of geest is iets, men wil alleen te kennen geven dat haar wezen zoo oneindig verheven is, dat zij niet de minste overeenkomst heeft, met hetgeen wij stof noemen, en dat zij dus, voor ons, onstoffelijk is. (*Boek der Geesten* nr. 23 en 82.)

51. Zie hier, wat een Geest hierover ten antwoord gegeven heeft:

“Wat door eenigen perisprit genoemd wordt, is niets anders dan hetgeen door anderen stoffelijk fluïdiek omhulsel genoemd wordt. Om mij op eene meer logische wijze verstaanbaar te maken, zal ik zeggen, dat dit fluïdum, de volmaakbaarheid (perfectibiliteit) der zintuigen, de uitbreiding van het gezicht en van de gedachten is. Ik spreek van verheven Geesten; bij lage Geesten is het nog geheel een aardsch fluïdum gelijk, dus zooals gij begrijpen zult, stof; van daar bij deze het gevoel van honger, koude enz, een soort van lijden dat de verheven Geesten, niet gevoelen kunnen, doordien het aardsche fluïdum het welk de gedachte, dat wil zeggen de ziel, omgeeft, gelouterd is. De ziel heeft om vorderingen te maken, altijd een handelend werktuig noodig: zonder dit, is de ziel voor u niets, of beter gezegd kunt gij u de ziel niet voorstellen. Voor ons, omdolende Geesten, is het perisprit het werktuig waarvan wij ons bedienen om ons met u te onderhouden, hetzij door tusschenkomst van uw lichaam of uw perisprit, of wel rechtstreeks door uwe ziel; van daar een on-

eindige verscheidenheid van mediums en van wijze van mededeeling. Er blijft ons nu nog de wetenschappelijke zijde, dat wil zeggen het wezen zelf van het perisprit te beschouwen; dat is geheel iets anders. Tracht eerst zedelijk te begrijpen; en er zal dan alleen eene bespreking van de natuur der fluïden over blijven, die vooralsnog niet verklaard kan worden; de wetenschap heeft nog niet die hoogte bereikt, maar men zal er toe komen, als zij hand aan hand met het spiritisme wil gaan. Het perisprit kan tot in het oneindige verschillen en veranderen; de ziel is de gedachte: deze verandert niet van natuur; tracht niet verder hierin door te dringen, het is iets dat niet verklaard kan worden. Geloof gij niet dat ik zoek even als gij? Gij zoekt naar het perisprit; wij naar de ziel. Wacht dus. (Lamenais.)

Dus hebben Geesten die men als ver gevorderd kan beschouwen nog de natuur der ziel niet kunnen doorgronden, hoe zouden wij dan in staat zijn dit te doen? Het is dus tijdsverspilling het beginsel der dingen te willen uitvorschen, dat zoo als wij in *het Boek der Geesten* (nr. 17, 49), gezegd hebben Gods geheim is. Door middel van het spiritisme datgene wat nog niet onder het bereik van den mensch is, te willen doorgronden, is het van zijn wezenlijke bestemming af doen dwalen; het is handelen als een kind, dat zoo veel wil weten als een grijsaard. Laat de mensch het spiritisme tot zijn zedelijke verbetering aanwenden, dat is het voornaamste; het meerdere is alleen eene onvruchtbare en dikwijls hoogmoedige nieuwsgierigheid, welke bevrediging hem geen stap verder zal brengen; de eenige wijze om vorderingen te maken, is: deugdzamer te worden. De Geesten die dit boek, dat hunnen naam draagt, geschreven hebben, toonen hunne wijsheid door zich omtrent het beginsel der dingen te houden binnen de perken welke God niet wil dat overschreden zullen worden, en laten het aan de stelselmatige en aanmatigende Geesten over, de verantwoordelijkheid op zich te nemen van voorbarige en valsche theoriën, die meer verleidelijk dan deugdelijk zijn, en die eenmaal zooals zoo vele anderen die uit 's menschen brein zijn voortgekomen, voor het licht der rede zullen zwichten. Zij hebben juist zoo veel medegedeeld als noodig was, om aan den mensch de toekomst die hem te wachten staat, begrijpelijk te maken, en hem daardoor tot het goede aantesporen. (Zie hierna, 2^e. gedeelte, 1^e. hoofdstuk, Werking der Geesten op de stof).

TWEEDE GEDEELTE.

OVER DE SPIRITISCHE MANIFESTATIEN.

EERSTE HOOFDSTUK.

Werking der Geesten op de stof.

52. De materialistische zienswijze, als door de rede en door de feiten, veroordeeld ter zijde stellende, komt alles hierop neer: te weten of de ziel, na den dood, zich aan de menschen kan openbaren. De vraag, op die wijze tot hare eenvoudigste uitdrukking herleid, verkrijgt daardoor eene zuivere beteekenis. Men zou in de eerste plaats kunnen vragen, waarom intelligente wezens, die, ofschoon door hunne natuur onzichtbaar, als 't ware in ons midden leven, van hunne tegenwoordigheid niet op de eene of andere wijze blijken zouden kunnen geven. Het eenvoudige gezond verstand zegt ons dat hierin niets bepaalds onmogelijk steekt, en dat is al reeds iets. Bovendien heeft dit geloof den bijval van alle volken vóór zich, want men vindt het overal en in alle tijden terug; en, eene ingeving (intuïtie) zoude niet zoo algemeen kunnen zijn, niet alles kunnen overleven, indien zij nergens op gegrond was. Dit geloof wordt daarenboven door de getuigenis der gewijde schriften en der kerkvaders bekrachtigd, en er was het scepticisme en materialisme van onze eeuw toe noodig om het onder de bijgeloovige denkbeelden te rangschikken; indien wij dus dwalen, dan dwalen die autoriteiten ook.

Maar dit zijn slechts zedelijke beschouwingen, in eene zoo positieve eeuw als de onze, waarin men zich van alles rekenschap wil geven, waarin men het waarvoor en waardoor van alles weten wil, heeft vooral ééne zaak het hare bijgedragen om den twijfel te versterken, en wel de onbekendheid met de natuur der Geesten en omtrent de middelen door welke zij zich kunnen manifesteren. Éénmaal deze wetenschap verkregen, heeft het feit der manifestatien niets verwonderlijks meer, en neemt het deszelfs plaats weer in onder de natuurlijke gebeurtenissen.

53. Het denkbeeld, dat men zich omtrent de Geesten gevormd heeft, is oorzaak dat het phenomeen der manifestatien op het eerste gezicht onbegrijpelijk voorkomt. Deze manifestatien kunnen niet anders plaats vinden dan door de werking van den Geest op de stof; daarom vragen zij, die vermeenen dat Geest de afwezigheid van alle stof in zich sluit, zich zelve af, en dat wel met eenigen schijn van waarheid: hoe de Geest dan eene stoffelijke

werking kan uitoefenen. Doch hierin bestaat juist de dwaling; want de Geest is niet eene abstractie, zij is een bepaald, begrenst en beperkt wezen. De in het lichaam geïncarneerde Geest constitueert de ziel; wanneer hij bij het sterven het lichaam verlaat, treedt hij er niet geheel zonder omhulsel uit. Zij zeggen ons allen, dat zij den menschelijken vorm behouden, en inderdaad wanneer zij ons verschijnen, is dit altijd onder het uiterlijk in welke wij hen gekend hebben.

Beschouwen wij hen oplettend op het oogenblik dat zij het leven vaarwel gezegd hebben. Zij verkeeren in een' toestand van verdooving. Alles rond om hen is verward: zij zien hun eigen lichaam, hetzij in goeden staat of verminkt, naar gelang van den aard van hun dood; van den anderen kant zien zij zich zelf en gevoelen dat zij nog leven; er is iets dat hun zegt dat het lichaam dat zij zien het hunne is, en zij begrijpen niet hoe het komt dat zij er van gescheiden zijn. Zij blijven zich zelf in hunnen vorigen vorm zien, en dat gezicht veroorzaakt bij sommigen gedurende eenigen tijd eene zonderlinge begoocheling; zij gelooven dat zij nog leven, en moeten om zich van de waarheid te kunnen overtuigen, eerst hunnen nieuwen toestand bij ondervinding leeren kennen. Dit eerste oogenblik van verwarring voorbij zijnde, wordt voor hen het lichaam, een afgedragen kleed waarvan zij het bezit niet betreuren; zij gevoelen zich lichter en als 't ware van een zwaren last bevrijd; zij ondergaan geen fysiek lijden meer en gevoelen zich gelukkig opwaarts te kunnen stijgen en de ruimte te kunnen doorzweven, zooals zij dit gedurende hun leven zoo dikwijls in hunne droomen gedaan hebben. 1) Ofschoon zij geen lichaam hebben, con-stateeren zij evenwel hunne persoonlijkheid; zij hebben een vorm, maar een vorm die hen niet hindert noch belemmert; zij hebben in een woord, het bewustzijn van hun eigen ik en van hunne individualiteit. Wat moeten wij uit dit alles afleiden? Dat de ziel niet alles in het graf achterlaat, maar iets met zich medevoert.

1) Indien men nog eens alles na wil slaan wat wij in het "Boek der Geesten" over de droomen en den toestand der Geesten gedurende den slaap gezegd hebben (zie nr. 400—418), zal men inzien dat die droomen (welke meest alle menschen gehad hebben), in welke men zich als in de ruimte gevoerd wordende en als vliegende gevoelt, niets andere zijn dan de herinnering aan de gewaarwordingen die de Geest ondervonden heeft, toen hij gedurende zijn slaap, tijdelijk zijn stoffelijk lichaam verlatende, alleen zijn fluïdiek lichaam, het lichaam dat hij na zijn dood behouden zal, met zich voerde. Deze droomen kunnen ons dus een denkbeeld geven van den staat waarin de Geest zal verkeeren, als hij van de banden, die hem aan de aarde kluisteren, zal verlost zijn.

54. Talrijke waarnemingen en onwraakbare bewijzen, die wij later zullen behande-

len, hebben tot de gevolgtrekking geleid, dat er in den mensch drie dingen bestaan: 1^e. de ziel of Geest, het intelligent beginsel in hetwelk de zedelijkheidszin zetelt; 2^e. het lichaam, het grove stoffelijke omhulsel, waarmede zij tijdelijk bekleed is tot volbrenging van zekere oogmerken der voorzienigheid; 3^e. het perisprit, het fluïdieke halfstoffelijke omhulsel, welke tot band tusschen de ziel en het lichaam dient.

De dood is de vernietiging of liever de desagregatie van het grove omhulsel, van dat omhulsel hetwelk door de ziel wordt achtergelaten; het andere maakt zich van het lichaam los en volgt de ziel, welke op die wijze altijd in het bezit van een omhulsel is; dit laatste omhulsel is, ofschoon fluïdiek, etherisch, dampvormig, en in zijnen normalen toestand voor ons onzichtbaar, desniettemin stof, ofschoon men tot nu toe het niet heeft kunnen machtig worden, noch aan eene analyse heeft kunnen onderwerpen.

Dit tweede omhulsel der ziel, of perisprit, bestaat dus reeds gedurende het lichamelijke leven; het is de middelaar waardoor de Geest elke gewaarwording ontvangt en zijnen wil naar buiten en op de organen doet werken. Om eene stoffelijke vergelijking te gebruiken: het is de elektrische geleidraad, welke dient om de gedachte optenemen en overtebrengen, in een woord het is het geheimzinnig onbegrijpelijk werkend beginsel dat men met den naam van zenuwvloeistof aanduidt, zulk een belangrijke rol bij de levensverrichtingen vervult, en dat bij de waarneming der physiologische en pathologische verschijnselen niet genoeg in aanmerking genomen wordt. De geneeskundige let alleen op het stoffelijke weegbare element, waarvoor hij bij de beoordeeling van feiten de kennis van eene onophoudelijk werkende oorzaak mist. Maar het is hier de plaats niet om deze vraag aan een onderzoek te onderwerpen, wij zullen alleen doen uitkomen, dat de kennis van het perisprit de sleutel van eene menigte vraagstukken, die tot hertoe onverklaarbaar waren, in handen geeft.

Het perisprit behoort niet onder de hypothesen, waartoe men soms in de wetenschap om een feit te kunnen verklaren, zijne toevlucht neemt; zijn bestaan is niet alleen door de Geesten geopenbaart, maar de zekerheid van dit bestaan is door waarneming verkregen. Voor het oogenblik en om niet op de feiten die wij te vermelden hebben, vooruitte loopen, zullen wij er ons bij bepalen, te zeggen: dat de ziel, zoowel gedurende hare vereeniging met, als na hare scheiding van het lichaam, nooit van haar perisprit afgescheiden is.

55. Men heeft gezegd dat de Geest eene vlam, eene vonk is; dit heeft alleen betrekking op den eigenlijk gezegden Geest als intellectueel en zedelijk beginsel, aan welken men geen bepaalden vorm kan toeschrijven; maar op welke trap de Geest ook staan moge, is hij altijd van een omhulsel of perisprit voorzien, waarvan de natuur naar gelang hij reiner wordt, en hooger in de hiërarchie opklimt, meer en meer etherisch wordt; zoodat voor ons het begrip van vorm, onafscheidelijk aan die van Geest verbonden is en wij ons de eene niet zonder de andere kunnen voorstellen. Het perisprit is dus een integrerend deel van den

Geest, zooals het lichaam dat van den mensch is; maar het perisprit op zichzelf, is evenmin een Geest, als het lichaam op zichzelf mensch is, want het perisprit denkt niet; het is voor den Geest wat het lichaam voor den mensch is: de ageerende kracht of het werktuig waardoor hij handelt.

50. De vorm van het perisprit, is de menschelijke, en als hij ons verschijnt, is het gewoonlijk in dien waaronder wij den Geest bij zijn leven gekend hebben. Men zou genegen kunnen zijn daaruit op te maken, dat het perisprit, van alle deelen van het lichaam vrij, zich in zekeren zin op dit lichaam vormt, en daarvan de afdruk behoudt, maar het schijnt dat dit niet het geval is. Men vindt den menschelijken vorm, op eenig verschil na in de bijzonderheden, en behalve de organieke wijzigingen die noodig zijn om in de middenstof waarin zij zich geplaatst vinden te kunnen leven, bij de bewoners van alle wereldbollen terug; zoo zeggen ten minste de Geesten; de menschelijke vorm is ook die van alle Geesten die niet-geïncarneerd zijn en niets dan een perisprit bezitten; het is de vorm waaronder men ten allen tijde de engelen of zuivere-Geesten afgebeeld heeft; waaruit wij besluiten moeten: dat de menschelijke vorm de type voor dien van alle menschelijke wezens is, tot welken rang zij ook mogen behooren. Maar de fijne stof van het perisprit bezit niet die vastheid, noch dat onbuigzame van de vaste stof van het lichaam; zij is, als wij ons zoo mogen uitdrukken, buigzaam en uitzetbaar; daarom is de vorm die zij aanneemt, ofschoon die van het lichaam zijnde, niet absoluut; zij schikt zich naar den wil van den Geest, die haar naar goeddunken het eene of andere voorkomen kan doen aannemen, terwijl het vaste omhulsel haar een onoverwinnelijken tegenstand aanbod. Het perisprit van dien band, die het onderdrukte, verlost zijnde, zet zich uit of trekt zich te zamen, vervormt zich; in één woord, schikt zich, tot elke gedaanteverwisseling naar den wil die invloed op hetzelfde uitoefent. Het is ten gevolge van deze eigenschap van zijn fluïdiek omhulsel, dat de Geest welke wenscht zich te doen herkennen, als het noodig is het juiste voorkomen dat hij bij zijn leven had, zelfs dat van zijne lichaamsgebreken, waaraan men hem herkennen kan, aannemen kan.

Men ziet dus, dat de Geesten, wezens zijn zoo als wij, die rondom ons eene geheele bevolking vormen, doch in den normalen toestand onzichtbaar zijn; wij zeggen in den normalen toestand, omdat de onzichtbaarheid, zoo als wij later zullen zien, niet absoluut is.

57. Laat ons nog eens op de natuur van het perisprit terugkomen, want dit is noodig voor de verklaring die wij te geven hebben. Wij hebben gezegd dat alhoewel fluïdiek, het niettemin eene soort stof is, en dit wordt bewezen door het feit van de tastbare verschijningen, waarop wij ook zullen terugkomen; men heeft onder den invloed van zekere mediums, handen zien te voorschijn komen, die alle eigenschappen van levende handen bezaten, er de warmte van hadden, die men betasten kon, en dezelfde tegenstand als een vast lichaam boden; iemand aanvatten, en op ééns als een schaduw verdwenen. De intelligente handelingen

van die handen, die klaarblijkelijk aan eenen wil gehoorzamen, door zekere bewegingen te maken, ja zelfs door muziekstukjes op een instrument te spelen, bewijzen dat zij het zichtbaar gedeelte van een onzichtbaar intelligent wezen zijn. Hare tastbaarheid, temperatuur, in één woord de indruk dien zij op de zintuigen maken, (men heeft er de indrukken van op de hand gezien, er pijnlijke slagen of zachte liefkozingen door ontvangen) bewijzen dat zij van de eene of andere stof zijn. Haar oogenblikkelijk verdwijnen, bewijst ten overvloede, dat die stof uiterst fijn is, en zich even zoo gedraagt als eenige anderen die achtereenvolgens van den vasten tot de dampvormigen toestand, en omgekeerd, kunnen overgaan.

58. De ware natuur van den eigenlijk gezegden Geest, dat wil zeggen van het denkende wezen, is ons ten eenenmale onbekend; hij wordt alleen door zijne handelingen aan ons geopenbaard, en deze kunnen alleen door eenen stoffelijken bemiddelaar eenigen indruk op onze stoffelijke zintuigen teweeg brengen. De Geest heeft dus stof noodig om op de stof te kunnen inwerken. Tot direct werktuig heeft hij zijn perisprit, zoo als de mensch zijn lichaam; en zoo als wij zoo even gezien hebben, is zijn perisprit stof. Verder heeft hij nog als middellijk werkende kracht het universeele fluidum, eene soort van vehiculum op welke hij inwerkt zoo als wij op de lucht, om door uitzetting, zamendrukking, voortstuwung of trilling eenige uitwerkselen voorttebrengen.

Uit dat oogpunt beschouwd, kan de werking van den Geest op de stof gemakkelijk begrepen worden, en zal men inzien, dat alle uitwerkselen die er het gevolg van zijn, natuurlijke dingen zijn, en niet onder het wonderbaarlijke behoeven gerangschikt te worden. Men heeft deze uitwerkselen alleen als bovennatuurlijk beschouwd omdat men er de oorzaak niet van kende; de oorzaak bekend zijnde, houdt het wonderbaarlijke op, en die oorzaak ligt geheel aan de halfstoffelijke eigenschappen van zijn perisprit. Het is een nieuwe orde van feiten, waarvan eene nieuwe wet de verklaring komt geven; en waarover men zich later even min zal verwonderen als thans over de briefwisseling op afstanden, die men door de electriciteit in eenige minuten aflegt.

59. Men zal wellicht vragen, hoe de Geest, door middel van zulk een verfijnde stof, werking op vaste en zware lichamen kan uitoefenen, tafels kan oplichten, enz. Zulk eene vraag zal zeker niet door een wetenschappelijk mensch gedaan worden, want daargelaten dat deze nieuwe werkkracht onbekende eigenschappen kan bezitten, hebben wij immers dergelijke voorbeelden dagelijks voor oogen? Zijn het niet de meest verfijnde gassen, de zoogenaamde onweegbare vloeistoffen, waaraan de nijverheid hare machtigste beweegkracht te danken heeft? Als men de dampkringslucht gebouwen ziet omverwerpen, de stoom ontzettende massa's ziet voortslepen, het in gas overgegangene buskruid rotsen ziet verbrijzelen, de electriciteit boomen ziet doormidden breken en muren ziet doorboren, is het dan zoo veel zonderlinger dat de Geest door middel van zijn perisprit eene tafel kan oplichten? Voor-

al als men weet dat dit perisprit zichtbaar en tastbaar worden kan en zich als een vast lichaam kan gedragen.

TWEEDE HOOFDSTUK.

Physische Manifestaties.

Draaiende Tafels.

60. Men noemt physische manifestaties, die welke men door uitwerkselen, welke indruk op de zintuigen maken, zoo als geraas, beweging en verplaatsing van voorwerpen, gewaar wordt. Sommige komen uit zichzelf voort, dat wil zeggen onafhankelijk van ieders wil; anderen kunnen uitgelokt worden. Wij zullen vooreerst alleen deze laatste behandelen. Het eenvoudigste uitwerksele, en een der eersten die men opgemerkt heeft is de ronddraaiende beweging geweest, die aan een tafel medegedeeld werd. Dit uitwerksele wordt even goed met ieder ander voorwerp teweeggebracht, doch daar het een tafel was waarmede men zich het meeste geoefend heeft, omdat het 't gemakkelijkste was, heeft de naam van draaiende tafels, om dat soort van verschijnsel uit te drukken, de overhand behouden.

Wanneer wij zeggen, dat dit verschijnsel een der eerste is geweest die zich hebben voorgedaan, dan spreken wij van dezen laatsten tijd, want het is zeer zeker, dat in de verstverwijderde tijden alle soorten van manifestaties bekend waren; en dit kan ook niet anders zijn; daar het natuurlijke uitwerkselen zijn, moeten zij zich ten allen tijde hebben voorgedaan. Tertulianus (in de tweede eeuw van onze tijdrekening, J.G.P.) spreekt in duidelijke en uitvoerige bewoordingen over draaiende en sprekende tafels. Dit verschijnsel heeft eenigen tijd de nieuwsgierigheid in gezelschappen bezig gehouden, toen is men het moede geworden en is men tot een ander tijdverdrijf overgegaan, omdat het alleen een middel tot tijdkorting was. Twee dingen hebben er toe bijgedragen om de draaiende tafels vaarwel te zeggen: de mode, voor de beuzelachtige menschen, die zelden twee winters achteréén genoeg in hetzelfde vinden, en zij hadden aan dit, hetgeen zeker ongelooflijk mag genoemd worden, wel drie of vier winters gewijd. Voor de ernstige en opmerkzame menschen, is er iets ernstigs uit voortgevloeid, dat dan ook heeft stand gehouden; zoo deze zich minder met de draaiende tafels hebben gaan ophouden, komt dit, omdat zij zich met de veel belangrijker uitkomsten van die verschijnselen bezig houden: zij hebben het alfabet vaarwel gezegd om zich aan de wetenschap te gaan wijden; dit is het geheele geheim van het schijnbaar verlaten der draaiende tafels, waarvan de spotters zoo veel ophef gemaakt hebben.

Hoe het ook zij, de draaiende tafels blijven het uitgangspunt van de leer van het spiritisme, en uit dien hoofde moeten wij eenige uitgebreidheid aan onze mededeelingen

over dit onderwerp geven, te meer omdat wij door de voorstelling van het verschijnsel in al zijne eenvoudigheid, de studie der oorzaken veel gemakkelijker maken, en is de theorie eens vastgesteld, dan zal die ons den sleutel tot de meest zamengestelde uitwerkselen in handen geven.

61. Tot voortbrenging van dit verschijnsel, heeft men de tusschenkomst noodig van een of meerdere personen die met eene bijzondere eigenschap begaafd zijn en die men *mediums* noemt. Het aantal der medewerkende personen is onverschillig tenzij er onder hen eenige onbekende mediums mochten zijn. De tegenwoordigheid van hen wier mediumniteit nul is, brengt in 't geheel niets te weeg, en is zelfs door de gemoedsgesteldheid waarin zij dikwijls verkeeren eer schadelijk dan voordeelig.

De mediums bezitten in dit opzicht, eene meerdere of mindere kracht, en brengen dientengevolge, meer of minder duidelijke verschijnselen te weeg; dikwijls zal één persoon als deze een sterk medium is, alléén meer voortbrengen dan twintig anderen te zamen; alléén het leggen van zijne handen op eene tafel, is dikwijls voldoende om die op 't zelfde oogenblik te doen bewegen, op te richten, omver te werpen, rukken te doen geven, of met geweld rond te doen draaien.

62. Er zijn geene kenteekenen, waaraan men de gave der medianimiteit kan herkennen, men moet dit door ondervinding ontdekken. Wanneer men dit in eene bijeenkomst onderzoeken wil, gaat men eenvoudig rondom eene tafel zitten, op welke men zonder drukken of inspanning der spieren de handen vlak nederlegt. In den beginne toen men de oorzaak van de verschijnselen niet kende, heeft men verschillende voorzorgen aanbevolen, die men later als volstrekt nutteloos heeft leeren kennen; zoo als b. v. de beurtelingsche plaatsing der beide geslachten; de aanraking der pinken van de naast elkander zittenden, om op die wijze een onafgebroken keten te vormen. Men vermeende dat dit laatste noodig was, toen men aan een soort van elektrischen stroom geloofde; sedert heeft de ondervinding er het nuttelooze van bewezen. Het eenige volstrekt noodige, en wat stipt in acht moet genomen worden, is: ernstige overpeinzing, volstreekte stilte en vooral geduld indien men lang op het verschijnsel wachten moet. Het is mogelijk dat het in weinige minuten voortgebracht wordt, doch het is evenzeer mogelijk dat het een half of een geheel uur duren zal; dit is van de medianimische kracht der aanzittenden afhankelijk.

63. Wij dienen nog hierbij op te merken, dat de vorm van de tafel, de stof waaruit die vervaardigd is, de aanwezigheid van metalen, van zijde in de kleederen der aanzittenden, de dagen, uren, duisternis of licht enz., even zoo onverschillig is als regen of zonschijn. Alleen kan de omvang van de tafel van eenigen invloed zijn, maar alleen in zoo verre de medianimische kracht onvoldoende mocht zijn om den tegenstand die zij daardoor aanbiedt te kunnen overwinnen; in het tegenovergestelde geval kan een enkel mensch, een

kind zelfs, eene tafel van honderd kilo's doen opstijgen, terwijl onder minder gunstige omstandigheden, twaalf menschen niet in staat zouden zijn om het kleinste penanttafeltje te doen bewegen.

Alles op die wijze geregeld zijnde, hoort men, als het verschijnsel begint, gewoonlijk eenig gekraak in de tafel; men voelt eene soort van trilling, die de voorbode der beweging is; het is alsof de tafel moeite doet om zich los te maken, waarna de draaiende beweging duidelijk wordt; deze beweging erlangt somtijds eene zoo groote snelheid, dat de aanzittenden de grootste moeite hebben om die bij te houden. Eens de beweging aan den gang, kan men zelfs zich van de tafel verwijderen, die dan evenwel voortgaat, zich in alle richtingen te bewegen, zonder dat iemand dezelve aanraakt.

Onder andere omstandigheden, heft de tafel zich op, gaat dan op den eenen, dan op den anderen poot staan, om later wederom zachtjes aan zijn vorigen stand te hernemen. Somtijds ook schommelt zij, en bootst het slingeren en stampen van een schip na. Eindelijk, maar daartoe is eene belangrijke medianimische kracht noodig stijgt zij geheel van den vloer op, en blijft zonder ondersteund te worden in de lucht zweven, en stijgt zelfs tot aan de zoldering, zoodat men eronder heen kan loopen; om daarna langzaam, slingerende zoo als een vel papier zoude doen neer te dalen of met geweld op den grond stuk te vallen, waardoor op onloochenbare wijze bewezen wordt, dat men niet de speelbal van eene gezichtsbegoocheling is.

64. Een ander verschijnsel dat dikwijls, naar gelang van den aard van het medium, voortkomt, is kloppen in het inwendige van het hout van de tafel, zonder dat daarom de tafel beweegt; dit geklop, dat dikwijls zeer zwak, andere keeren zeer hard is, doet zich ook in de andere meubelen der kamer, tegen de deuren, de muren, de zoldering hooren. Wij komen later hierop terug. Indien dit geklop in het binnenste der tafel plaats vindt, veroorzaakt het er eene voor de vingers zeer merkbare trilling in, die vooral zeer duidelijk verneembaar wordt, als men het oor op de tafel legt.

DERDE HOOFDSTUK.

Intelligente Manifestaties.

65. In alles wat wij tot dus verre gezien hebben, zal men zeker geen bewijs voor de tusschenkomst van eene geheime macht vinden en deze uitwerkselen zouden zeer goed door de werking van eenen magnetischen electricischen of anderen hoe dan ook genaamden stroom kunnen verklaard worden. Dit is dan ook de eerste verklaring die men van die verschijnselen gegeven heeft, en die met reden voor zeer logisch kon doorgaan. Deze verklaring, zoude waarschijnlijk de overhand behouden hebben, waren er geene andere feiten voorgekomen die er het onvoldoende van aangetoond hebben; deze zijn: de bewijzen van intelligentie welke door die feiten gegeven zijn, en aangezien ieder intelligent uitwewksel eene intelligente oorzaak hebben moet, was het duidelijk, dat er zelfs indien men aanneemt dat de electriciteit of welk ander fluïdum dan ook, er eene rol vervulde, daarbij dan toch nog eene andere oorzaak moest bestaan. Welke was die? Welke was die intelligentie? Dit is door verdere waarneming aan het licht gebracht.

66. Het is geen vereischte dat eene manifestatie om er de naam van intelligent aan te kunnen geven, welsprekend, geestig of geleerd zij; het is voldoende, als zij het kenmerk draagt van eene vrije en willekeurige handeling, verricht met eenig doel, of aan eene gedachte beantwoordende. Als men een windwijzer door den wind ziet bewegen, is men er zeker van dat deze alleen aan een werktuigelijke impulsie gehoorzaamt; maar indien men in die beweging intelligente seinen opmerkte, als de windwijzer op bevel, rechts of links of wel snel of langzaam draaide, zou men toch wel genoodzaakt zijn aan te nemen, niet dat de windwijzer intelligent is, maar dat hij aan eene intelligentie gehoorzaamt. En dat is met de tafel gebeurd.

67. Wij hebben de tafel onder den invloed van een of meer mediums zien bewegen, zien opheffen, hooren kloppen. Het eerste intelligente uitwewksel dat opgemerkt is, was, dat die bewegingen op bevel geschieden; zoo ging de tafel zonder van de plaats te gaan op den daarvoor aangewezen poot staan, om bij het nederkomen een bepaald aantal slagen te geven, die het antwoord op eene vraag waren. Bij andere gelegenheden, liep de tafel links en rechts, vooruit en achteruit door de kamer, zonder door iemand aangeraakt te worden, en voerde op bevel der omstanders verschillende bewegingen uit. Het spreekt van zelve dat er hier van geene verdenking van bedrog sprake is en dat wij de volstreckte eerlijkheid der omstanders die door de eerbiedwaardigheid en de volstreckte belangeloosheid der personen gewaarborgd wordt aannemen. Later zullen wij over de bedriegerijen spreken, tegen welke

men voorzichtig zal handelen, op zijne hoede te zijn.

68. Door middel van kloppen, en vooral door dat inwendig geklop waarvan wij gesproken hebben, verkreeg men uitwerkselen die nog intelligenter waren, zoo als nabootsing: van de verschillende wijzen om op de trom te slaan, van spiegelgevechten met tweegelederen en pelotons vuur, van kanonvuur; het geluid van eene zaag, de slagen van een hamer, het slaan van de maat op verschillende melodiën, enz. Dit opende, zooals gereedelijk te begrijpen is een uitgestrekt veld tot onderzoek. Men zeide tot zichzelf, dat aangezien er hierbij eene geheime intelligentie werkzaam was, deze op vragen moest kunnen antwoorden; en inderdaad antwoordde zij ja en neen door middel van een vooraf overeengekomen aantal slagen. Deze antwoorden waren van weinig beteekenis, daarom kwam men op het denkbeeld om de letters van het alfabet te doen aanwijzen, om zoodoende woorden en zinnen te vormen.

68. Deze feiten door duizende menschen en in alle landen, naar welgevallen herhaald zijnde, kon er geen twijfel omtrent de intelligente natuur der manifestatiën meer over blijven. Toen is men met een nieuw stelsel voor den dag gekomen, volgens hetwelk deze intelligentie geene andere dan die van het medium, of van dengene die de vragen doet of zelfs van de omstanders, is. Er bleef nu nog de moeielijkheid over te bewijzen, hoe die intelligentie in de tafel kon teruggekaatst, en door kloppen kon geuit worden; zoodra het bewezen was dat dit kloppen niet door het medium kon gedaan worden, moest het dus door de gedachte gedaan worden; en eene gedachte in staat om te kloppen, was een verschijnsel dat nog veel meer verbazing opwekte dan al degenen waarvan men tot hiertoe getuige geweest was. Het duurde dan ook niet lang of het onaannemelijke van deze meening werd door de ondervinding bewezen. En inderdaad, de antwoorden waren dikwijls; lijnrecht in strijd met de gedachten der omstanders, boven de verstandelijke bevatting van het medium, en zelfs in hem onbekende talen opgesteld, of behelsden feiten die aan allen onbekend waren. De voorbeelden hiervan zijn zoo menigvuldig, dat het om zoo te zeggen eene onmogelijkheid is, dat iemand die zich eenigszins met spiritische mededeelingen heeft bezig gehouden, er niet menigmaal getuige van geweest is. Wij zullen er slechts een enkel voorbeeld van aanhalen dat ons door een ooggetuige medegedeeld werd.

70. Op een der schepen van de Keizerlijke fransche marine, die in de Chineesche zeeën gestationeerd was, hield zich de geheele equipage, zoo wel matrozen als officieren, met de sprekende tafels bezig. Men kwam op het denkbeeld om den Geest opteroepen van een luitenant van dat zelfde schip, die vóór twee jaren gestorven was. Hij verscheen, en na verschillende mededeelingen gedaan te hebben, die allen met verbazing vervulden, zeide hij door kloppen, het volgende: "Ik verzoek u dringend om aan den kapitein de som van... (hij gaf het bedrag op), die ik hem schuldig ben, te willen doen uitbetalen, welke het mij leed

doet hem niet voor mijn' dood te hebben kunnen teruggeven." Niemand was hiermede bekend, en zelfs den kapitein was deze schuld, die trouwens vrij gering was, door het hoofd gegaan; maar zijne aan teekeningen daarop naziende, vondt hij er de schuld van den luitenant, met het opgegeven cijfer volkomen overeenstemmende, in opgeteekend. Nu vragen wij van wiens gedachte dit de weerkaatsing kon zijn.

71. Men verbeterde de kunst om zich door middel van alphabetisch kloppen te onderhouden, maar deze manier bleef niettemin zeer langwijlig; evenwel ontving men op die wijze mededeelingen van eenige uitgebreidheid, zoo mede belangwekkende onthullingen over de wereld der Geesten. Deze gaven andere middelen van gemeenschap op, en het is aan hen, dat men het middel der schriftelijke mededeelingen verschuldigd is.

De eerste mededeelingen van dien aard vonden plaats door een potlood vast te maken aan den poot van een licht tafeltje dat op een vel papier geplaatst werd. Het tafeltje door den invloed van een medium in beweging gebracht zijnde, begon eerst letters, daarna woorden en zinnen te schrijven. Men vereenvoudigde allengskens deze manier, door eerst opzettelijk daartoe vervaardigde tafeltjes, niet grooter dan de hand, daarna korfjes, bordpapieren doosjes en eindelijk eenvoudig een plankje te gebruiken. Het schrijven ging even vloeiend vlug en gemakkelijk als met de hand, maar, men zag later in dat alle deze voorwerpen eigenlijk niets anders dan verlengstukken, wezenlijke pennehouders waren, die men, door zelf het potlood in de hand te houden, ontberen kon; toen schreef de hand door eene onwillekeurige beweging medegevoerd, onder de impulsie van den Geest en zonder medewerking van den wil of van de gedachte van het medium. Van af dien tijd bestonden er evenmin grenzen voor de mededeelingen van de overzijde van het graf als voor die van de gewone briefwisseling tusschen levenden. Op die verschillende manieren, welke wij meer uitvoerig zullen uitleggen, komen wij terug; wij hebben er eene vluchtige schets van gegeven, om de opvolging der feiten aan te wijzen die er toe geleid hebben, te bewijzen, dat deze verschijnselen het gevolg van de tusschenkomst van geheime intelligentiën, anders gezegd van Geesten, is.

VIERDE HOOFDSTUK.

Theorie der physische manifestaties.

Beweging en opheffing. — Geluiden. — Vermeerdering en vermindering van het gewicht der lichamen.

72. Het bestaan der Geesten, zoo ook de mogelijkheid van hunne werking op de stof, door redeneering en door feiten bewezen zijnde, blijft het nu de vraag te weten hoe die handeling plaats grijpt, en hoe zij het aanleggen om tafels en andere werkelooze lichamen te doen bewegen.

Een denkbeeld deed zich op zeer natuurlijke wijze op, en dat was hetzelfde dat wij ook gehad hebben; aangezien het door de Geesten bestreden geworden is, en zij ons eene geheel andere verklaring, die wij volstrekt niet verwachtten, gegeven hebben, is dit wel een bewijs dat hunne theorie niet de uiting van onze denkbeelden is. En deze eerste gedachte, kon iedereen even goed als wij gehad hebben; maar wij gelooven niet dat de theorie door de Geesten opgegeven, ooit in het brein van wien ook, is opgekomen. Men zal zonder veel moeite inzien, hoeveel de hunne, ofschoon ze niet zoo eenvoudig is, boven de onze uitmunt, daar zij oplossing van een tal van feiten geeft, die door de onze niet op voldoende wijze kunnen verklaard worden.

73. Van af het oogenblik dat men de natuur der Geesten, hun menschelijken vorm, de halfstoffelijke eigenschappen van het perisprit, de werktuigelijke werking die dit op de stof kan uitoefenen, kende; toen men bij de feiten der verschijningen, door fluidieke, ja zelfs door tastbare handen voorwerpen zag aanvatten en verplaatsen, was niets natuurlijker dan te gelooven, dat de Geest ten einde de tafels te doen draaien, eenvoudig zijne handen gebruikte, en door spierkracht de tafel in de hoogte deed gaan. Maar waartoe is dan een medium noodig? Kan de Geest niet alleen handelen? Want het medium, dat meestal zijne handen in tegenovergestelde richting dan die der beweging of wel in 't geheel niet oplegt, kan klaarblijkelijk den Geest niet met eenige spierkracht hoe ook genaamd bijstaan. Hooren wij wat de Geesten die wij daarover ondervraagd hebben, dienaangaande zeggen?

74. De volgende antwoorden zijn ons door den Geest van den H. Lodewijk gegeven en zedert door vele andere bevestigd.

1^e. Is het universeele fluidum eene emanatie van de godheid?

“Neen.”

2^e. Is het eene schepping van de godheid?

"Alles is geschapen, behalve God."

3^e. Is het universeele fluïdium te gelijk het universeele element?

"Ja, het is het eerste beginsel van alle dingen."

4^e. Heeft het eenige overeenkomst met de electrieke vloeistof, waarvan ons de uitwerking bekend is?

"Het is haar element."

5^e. In welken toestand doet het universeele fluïdium in zijne grootste eenvoudigheid, zich aan ons voor?

"Om het in zijne absolute eenvoudigheid te vinden, zoude men tot aan de zuivere Geesten moeten opklimmen; op uwe wereld is het altijd in een meer of min gewijzigden toestand, ten einde de vaste stof die u omringt te kunnen vormen; gij kunt evenwel zeggen, dat de toestand die het meeste tot die eenvoudigheid nadert, die is van het fluïdium dat gij het dierlijk magnetische noemt."

6^e. Men heeft gezegd, dat het universeele fluïdium de bron van het leven is; is het ook bron der intelligentie?

"Neen. Dat fluïdium geeft alleen leven aan de stof."

7^e. Daar het perisprit uit dit fluïdium gevormd is, schijnt het er, in een soort van gecondenseerden toestand in aanwezig te zijn, die het, tot in zekere mate tot de eigenlijk gezegde stof doet naderen?

"Tot in zekere mate, zoo als gij zegt, want het bezit er niet alle eigenschappen van; naar gelang der werelden is het min of meer gecondenseerd."

8^e. Op welke wijze kan de geest een vast lichaam doen bewegen?

"Hij verbindt een gedeelte van het universeele fluïdium met het daarvoor geschikte fluïdium dat door het medium uitgestraald wordt."

9^e. Heffen de Geesten de tafel op, door middel van hunne in zekeren zin, vastgeworden ledematen?

"Dit antwoord zal u nog niet brengen, waar gij toe komen wilt. Wanneer eene tafel zich onder uwe handen beweegt, put de ingeroepen Geest uit het universeele fluidum datgene wat hij noodig heeft om de tafel met een kunstmatig leven te voorzien. De tafel daarvan voorzien zijnde, trekt de Geest haar tot zich en doet haar onder den invloed van zijn eigen fluïdium, dat hij door zijn' wil uitstraalt, bewegen. Als de massa die hij in beweging wil brengen voor hem te zwaar is, roept hij de hulp in van andere Geesten die in denzelfden toestand verkeerden als hij. De eigenlijk gezegde Geest kan, ten gevolge van zijne etherische natuur, niet zonder middelaar, dat wil zeggen zonder de band die hem met de stof verbindt op de ruwe stof inwerken; deze band, die datgene is wat gij perisprit noemt, is voor u de sleutel van alle stoffelijke verschijnselen van het spiritisme. Ik geloof dat ik mij duidelijk ge-

noeg uitgedrukt heb, om begrepen te worden.”

Aanmerking. Wij vestigen de aandacht op deze eerste zinsnede: *Dit antwoord zal u NOG NIET brengen, waar gij toe komen wilt.* De Geest begreep zeer goed, dat al de voorafgegane vragen alleen gedaan waren, om tot deze te komen, en zinspeelt op onze gedachte, die inderdaad een geheel ander antwoord, en wel de bevestiging van onze meening over de wijze waarop de Geest de tafels doet bewegen, verwachtte.

10^e. Zijn de Geesten wiens hulp hij inroept, minder dan hij? Staan deze onder zijne bevelen?

“Zij staan meestal met hem gelijk; en komen dikwijls uit eigen beweging.”

11^e. Zijn alle Geesten in staat om verschijnselen van dien aard voort te brengen?

“De Geesten die dergelijke verschijnselen doen ontstaan, zijn altijd mindere Geesten die nog niet geheel van allen stoffelijken invloed los zijn.”

12^e. Wij begrijpen dat verheven Geesten zich niet met dingen die zij beneden zich achten, ophouden; maar onze bedoeling is of zij, naarmate zij meer gedematerialiseerd zijn, ook meer macht zouden hebben dit te doen, indien zij dit verlangden?

“Zij bezitten de zedelijke, zoo als de anderen de physische kracht hebben; als zij deze laatste nodig hebben, maken zij gebruik van hen die dezelve bezitten. Heeft men u niet gezegd dat zij de mindere Geesten gebruiken zoo als gij de werklieden?”

Aanmerking. Men heeft gezegd dat de vastheid van het perisprit, indien men dit zoo mag uitdrukken, naar gelang van den toestand der werelden verschilt; het schijnt dat dit ook naar gelang van den aard der individuen het geval is. Bij *zedelijk* gevorderde Geesten, is het meer verfijnd en nadert het tot dat der verheven Geesten; bij de mindere Geesten daarentegen, nadert het tot de stof, en daardoor blijven de Geesten die op een lagen trap staan, zoo lang de illusien van het aardsche leven behouden; zij denken en handelen als of zij nog in leven waren; zij koesteren dezelfde verlangens, en men zou bijna kunnen zeggen, bezitten nog dezelfde zinnelijkheid. Deze grofheid van het perisprit, maakt dat het meer *affiniteit* tot de stof heeft en maakt de mindere Geesten meer geschikt voor physische manifestaties? Het is door dezelfde oorzaak dat een man van de wereld, gewoon zich met intelligenten arbeid bezig te houden, wiens lichaam zwak en teer is, geene zware lasten kan dragen, zoo als een lastdrager doet. Bij dezen is om zoo te zeggen, de stof minder vast, zijn de organen minder weerstandbiedend; hij bezit minder zenuwvloeistof. Het perisprit is voor den Geest wat het lichaam voor den mensch is, en deszelfs vastheid grooter zijnde naar mate de Geest van lager rang is, vervangt dit bij hem de spierkracht, dat wil zeggen geeft hem eene groo-

tere macht op de voor physische manifestatiën benoedigde fluïdums, dan aan degenen wier natuur meer geëtheriseerd is. Als een verheven Geest zoodanige verschijnselen wil doen ontstaan, handelt hij zoo als bij ons de zwakke menschen doen, hij laat het door een Geest doen wiens bedrijf het is.

13^e. Indien wij hetgeen gij gezegd hebt goed begrijpen, dan zetelt het levensbegin-sel in het universeele fluïdum; de geest put uit dit fluïdum het halfstoffelijke omhulsel waar-uit zijn perisprit bestaat, en het is door middel van dat fluïdum dat hij op de werkelooze stof inwerkt; is dat niet zoo?

“Ja; doch dit wil zeggen dat hij aan de stof een soort van kunstmatig leven schenkt; de stof wordt door het dierlijk leven bezielde. De tafel die zich onder uwe handen beweegt, leeft even als het dier: zij gehoorzaamt van zelf aan het intelligente wezen. Dit stuwt haar niet voort, zoo als een mensch dit een last zoude doen; als de tafel zich opheft dan is het niet de Geest die haar door spierkracht oplicht; het is de bezielde tafel die aan de impulsie die de Geest haar geeft, gehoorzaamt.”

14^e. Welke rol vervult het medium bij dit verschijnsel?

“Ik heb gezegd, het daartoe dienstige fluïdum van het medium verbindt zich met het door den Geest verzamelde universeele fluïdum; de vereeniging der twee fluidums, dat wil zeggen van het geanimaliseerde met het universeele fluïdum is noodig, om leven aan de tafel te geven. Maar let wel op, dat dit leven slechts tijdelijk is, het gaat met de bewerking, en zelfs reeds voor dat dezelve geëindigd is te niet, zoodra de hoeveelheid fluïdum niet meer voldoende is om haar te bezielen.”

15^e. Kan die Geest zonder de medewerking van een medium handelen?

“Hij kan handelen zonder dat het medium het weet; dat wil zeggen dat er vele men-schen zijn, van welke de Geest zich bedient om zeke re verschijnselen te doen ontstaan, zonder dat deze er van bewust zijn. De Geest put bij deze, even als uit een bron, het geani-maliseerde fluïdum dat hij noodig heeft; zoodat de medewerking van een medium in den zin zooals gij dit opvat, niet altijd noodig is, dit vindt vooral bij spontane verschijnselen plaats.”

16^e. Handelt de bezielde tafel met intelligentie; denkt zij?

“Zij denkt even min als de stok waarmede gij een intelligent sein geeft, maar het levensvermogen waardoor zij bezielde wordt, stelt haar in staat om aan de impulsie van eene intelligentie te gehoorzamen. Laat het u dus duidelijk zijn dat de zich bewegende tafel geen Geest geworden is, en dat zij, uit zich zelve, noch gedachte noch wil heeft.”

Aanmerking. Men gebruikt dikwijls in de gewone spreekwijze eene dergelijke uit-drukking; men zegt van een rad dat snel ronddraait, dat het door eene snelle beweging be-

zield is.

17^e. Welke oorzaak heeft bij het voortbrengen dier verschijnselen de overhand: de Geest of het fluïdum?

“De Geest is de oorzaak, het fluïdum, werktuig; beiden zijn noodig.”

18^e. Welke rol vervult hierbij het medium?

“De Geesten te roepen en behulpzaam te zijn bij de impulsie die dezen aan het fluïdum geven.”

— Is de medewerking van den wil altijd volstrekt noodzakelijk?

“Zij vermeerdert de kracht, maar is niet altijd noodig, daar de beweging tegen en ondanks den wil kan plaats vinden, en hierin ligt het bewijs opgesloten dat er een oorzaak bestaat, die van het medium onafhankelijk is.”

Aanmerking. De aanraking met de hand is niet altijd noodig om een voorwerp te doen bewegen. Zij dient voornamelijk om de eerste impulsie te geven, maar eens het voorwerp bezielde zijnde, kan dit aan den wil zonder dat daartoe stoffelijke aanraking gebezigd wordt, gehoorzamen; dit hangt van de kracht van het medium, of van de natuur der Geesten af. Zelfs is eene eerste aanraking niet altijd noodig; dit wordt bewezen door spontane verplaatsingen en bewegingen, op tijden dat men er niet aan dacht ze uittelokken.

19^e. Waarom kan niet iedereen dezelfde uitwerking teweegbrengen, en waarom hebben alle mediums niet dezelfde kracht?

“Dit hangt af van het organisme en van de meerdere of mindere moeielijkheid waarmede de verbinding der fluïden kan plaats vinden; daarbij sympathiseert de Geest van het medium meer of minder met de vreemde Geesten, die bij hem de noodige fluïdieke kracht vinden. Het is met deze kracht even als met die der magnetiseurs, welke na gelang van het individu ook meer of minder sterk is. Men vindt menschen die in dat opzicht geheel weerspanning zijn; anderen bij welke de verbinding alleen ten gevolge van hunnen wil, kan tot stand komen; weer anderen eindelijk, bij wie dit op zulk eene natuurlijke en gemakkelijke wijze plaats grijpt, dat zij er zelve niets van bemerken, en dat zij, zoo als wij reeds gezegd hebben, zonder het te weten tot werktuig dienen.” (Zie hierna het hoofdstuk over de Spontane manifestatiën.)

Aanmerking. Het magnetisme is zonder twijfel het beginsel van die verschijnselen, maar niet zoo als men dat gewoonlijk opvat; hiervoor strekt ten bewijze, dat er zeer sterke magnetiseurs zijn, die geen hoektafeltje zouden kunnen doen bewegen, en dat men daaren-

tegen, menschen ja zelfs kinderen vindt die niet kunnen magnetiseeren, doch voor wien het voldoende is de vingers op eene zware tafel te leggen om die te doen bewegen; indien dus de medianimische kracht niet geevenreedigd is aan de magnetische kracht, komt dit door dat daarbij eene andere oorzaak werkzaam is.

20^e. Kan men de zoogenaamde electrieke menschen, als mediums beschouwen?

“Die menschen putten uit zichzelf het noodige fluïdum om dit verschijnsel voort te brengen en kunnen zonder medewerking van vreemde Geesten handelen. Het zijn dus geen mediums in den zin dien men aan dat woord hecht; maar het kan ook gebeuren dat een Geest hen bijstaat, en van hunnen natuurlijken aanleg gebruik maakt.

Aanmerking. Het is mogelijk dat het met die menschen even zoo gesteld is, als met de somnambules, die zonder en met de medewerking van een vreemden Geest kunnen handelen. (Zie in het hoofdstuk over mediums, het artikel over de Somnambulistische mediums.)

21^e. Bevindt de Geest die zijne werking op de vaste lichamen uitoefent om dezelve in beweging te brengen, zich in de stof van dat lichaam, of wel er buiten?

“Het een en het ander; wij hebben gezegd dat de stof geen beletsel voor den Geest is; zij doordringen alles, een deel van het perisprit vereenzelvigt zich als 't ware met het voorwerp in welke het doorgedrongen is.”

22^e. Hoe legt de Geest het aan, om te kloppen, gebruikt hij daartoe een stoffelijk voorwerp?

“Evenmin als hij zijne armen gebruikt om de tafel op te lichten. Gij weet wel dat hij geen hamer ter zijner beschikking heeft. Het tezamengevoegde fluïdum, door zijnen wil in werking gebracht om te doen bewegen of om te kloppen, is zijn hamer. Als hij iets doet bewegen, ontvangt gij door het licht het gezicht dier bewegingen; als hij klopt, wordt het geluid door de lucht tot u overgebracht.”

23^e. Wij begrijpen dit, als hij op een hard lichaam klopt; maar hoe kan hij geraas, of geluiden die woorden vormen, in de ijlheid der lucht, doen hooren?

“Daar hij op de stof werkt, kan hij even goed op de lucht als op de tafel werken. Wat de woordenvormende geluiden betreft, deze kan hij even goed als elk ander geluid, nabootsen.”

24^e. Gij zegt dat de Geest als hij eene tafel doet bewegen geen gebruik maakt van zijne handen; en toch heef men bij zichtbare manifestatien, handen zien te voorschijn komen, die met de vingers over het klavier liepen, de toetsen deden bewegen, en geluiden

voortbrachten; schijnt het niet dat in dit geval de beweging der toetsen door de drukking der vingers voortgebracht wordt? En is deze drukking niet even onmiddelijk als wezenlijk wanneer zij zich op ons zelve doet gevoelen, en die handen, indruksele op onze huid achterlaten?

“Gij kunt de natuur en de wijze van handelen der Geesten niet anders begrijpen dan door vergelijkingen, die er u slechts een onvolledig denkbeeld van kunnen geven, en gij doet verkeerd altijd hunne wijze van doen bij de uwe te willen vergelijken. Hunne wijze van doen moet in overeenstemming met hunne organisatie zijn. Heb ik u niet gezegd, dat het fluïdum van het perisprit de stof doordringt en zich met deze vereenzelvigd en het met een kunstmatig leven bezielt? Wel nu, als de Geest de vingers op de toetsen zet, zet hij ze er werkelijk op en beweegt ze zelfs; maar het is niet door spierkracht dat hij op de toets drukt; hij bezielt de toets, zoo als hij de tafel bezielt, en de toets gehoorzaamt daardoor aan zijnen wil, beweegt zich en slaat op de snaar. Er gebeurt hier zelfs iets dat gij moeite zult hebben om te begrijpen, en wel dat sommige Geesten zoo weinig ontwikkeld en nog zoo aan het stof gebonden zijn, dat zij nog de illusien van het aardse leven behouden hebben, en vermeenen te handelen als of zij nog in het bezit van hun lichaam waren; zij kunnen zichzelve evenmin van de wezenlijke oorzaak der ververschijnselen die zij zelve voortbrengen reenschap geven als een boer dat kan doen van de theorie der geluiden die hij bij het spreken voortbrengt; vraag die Geesten op welke wijze zij op de piano spelen, en zij zullen u antwoorden, dat zij met hunne vingers er op slaan, omdat zij gelooven dat zij dit doen; het verschijnsel wordt door hen instinktmatig voortgebracht, zonder dat zij weten op welke wijze dit geschiedt. Bij het uiten van woorden, is dit eveneens het geval.”

Aanmerking. Er vloeit uit die verklaringen der Geesten voort, dat zij alle uitwerksele die wij kunnen teweeg brengen, ook kunnen doen ontstaan, maar door middelen die aan hunne bewerktuiging eigen zijn; sommige krachten die hun eigen zijn, vervangen bij hen de spieren die wij noodig hebben om te handelen; even als bij een stomme, de gebaren de plaats van de hem ontbrekende spraak vervangen.

25^e. Onder de verschijnselen die men als bewijzen voor de werking van eene geheime kracht aanhaalt; zijn er, die klaarblijkelijk met alle bekende natuurwetten in strijd zijn; in zulk een geval is twijfelen dan toch wel gerechtvaardigd?

“Dat komt omdat het er verre van af is dat de mensch alle de natuurwetten kent; indien hij ze allen kende zoude hij verheven-Geest zijn. Iederen dag toch, wordt de dwaling aangetoond van hen, die, wanende alles te kennen, zich vermeten de grenzen te bepalen, die de natuur niet overschrijden kan; en toch blijven zij even hoogmoedig. Door onophoude-

lijk nieuwe geheimen te ontsluiten, waarschuwt God den mensch zijne eigene kundigheden te mistrouwen, want er zal een dag komen waarop de kennis van den meest geleerde, zal worden beschaamd. Ontmoet gij niet telkens voorbeelden van lichamen, die door beweging beziel worden, welke hen instaat stelt om de aantrekkingskracht te overwinnen? Overwint de in de lucht geworpen kogel, niet tijdelijk die kracht? Arme mensch gij die u verbeeldt zeer geleerd te zijn, en door uwe dwaze ijdelheid ieder oogenblik van den rechten weg wordt afgebracht, weet toch, dat gij nog zoo nietig zijt."

75. Deze uitleggingen zijn duidelijk, kategorisch en ondubbelzinnig; hieruit vloeit het kapitale punt voort, dat het universeele fluïdum in welke het levensbeginsel zetelt, de voornaamste werkende kracht bij de manifestatiën is, en dat die kracht de impulsie van den Geest ontvangt hetzij deze geïncarneerd, dan wel omdolende is. Dit fluïdum gecondenseerd, vormt het perisprit of halfstoflelijk omhulsel van den Geest. In den geïncarneerden toestand, is het lichaam verbonden, in dien van omdoling is het vrij. Als de Geest geïncarneerd is, is de substantie van het perisprit, indien men die uitdrukking gebruiken mag, min of meer gebonden, min of meer aanklevend. Bij sommige menschen vindt er tengevolge van hun organisme als 't ware eene uitstraling van dit fluïdum plaats, en dat is eigenlijk gezegd datgene, waaraan de mediums met physische uitwerkselen hun vermogen te danken hebben. De uitstraling van het geanimaliseerde fluïdum kan meer of minder overvloedig zijn, zijne verbinding min of meer gemakkelijk plaats grijpen; van daar meer of minder gemakkelijk werkende, meer of minder sterke mediums; die uitstraling vindt niet voortdurend plaats, en dat verklaart het beurtelings aanwezig en afwezig zijn van die kracht.

76. Laat ons dit met een voorbeeld ophelderen. Wanneer men den wil heeft om stoffelijke werking op een zeker op een afstand geplaatst punt, uitte oefenen, dan is het de gedachte welke wil, maar de gedachte alléén zal dit punt niet kunnen treffen; zij heeft daartoe een middelaar die zij bestuurt noodig b. v. een stok, een werptuig, een luchtstroom enz. Let tevens op, dat de gedachte zelf, geene werking op den stok uitoefent, want als men den stok niet aanraakt, zal deze niet uit zichzelf handelen. De gedachte, die niets anders is dan de in ons geïncarneerde Geest, is door het perisprit met het lichaam verbonden, en de gedachte kan evenmin zonder perisprit hare werking op het lichaam uitoefenen, dan zij dit op den stok zonder behulp van het lichaam doen kan; zij werkt dus op het perisprit omdat zij daarmede de meeste affiniteit bezit; het perisprit werkt op de spieren, de spieren nemen den stok op en de stok slaat het voorwerp. Wanneer de Geest niet geïncarneerd is, heeft hij een vreemde helper noodig, deze medehelper vindt hij in het fluïdum door hetwelk hij het werktuig instaat stelt om de impulsie van zijnen wil optevolgen.

77. Als dus een voorwerp in beweging gebracht, opgenomen of in de lucht gewor-

pen wordt, dan is het niet de Geest die het aanvat, voortstuwt of oplicht, zoo als wij dit met de hand zouden doen; maar hij doordringt, verzadigt het om zoo te zeggen, met zijn eigen fluïdum vereenigd met dat van het medium, en het voorwerp op die wijze tijdelijk levend gemaakt, handelt zoo als een levend wezen doen zoude, met dit onderscheid nochtans, dat het, geen eigen wil hebbende, de impulsie van den wil van den Geest opvolgt.

Aangezien het levensfluïdum, in zekere mate door den Geest voortgestuwd, een kunstmatig tijdelijk leven aan de werkeloze lichamen geeft; aangezien het perisprit niets anders is dan ditzelfde levensfluïdum, vloeit daaruit voort dat als de Geest geïncarneerd is, hij het is, die door zijn perisprit het leven aan het lichaam schenkt; hij blijft daarmede vereenigd zoo lang als het organisme van het lichaam dat toelaat; wanneer hij vertrekt, sterft het lichaam. Indien men dus in plaats van eene tafel, een stuk hout in den vorm van een beeld neemt, en men daarop even als op de tafel zijne werking richt, dan zal men een beeld hebben, dat zich zal bewegen, zal kloppen, en dat door middel van die bewegingen en van dat kloppen antwoorden geven zal; in een woord, men zal een beeld hebben dat tijdelijk in het bezit van een kunstmatig leven zijn zal; men heeft gezegd: sprekende tafels, men zou dan ook sprekende beelden kunnen zeggen. Welk een licht wordt er niet door deze theorie over een menigte verschijnselen verspreid, die tot nu toe onverklaard zijn gebleven! Hoevele allegoriën en geheimzinnige feiten worden er niet door verklaard!

78. De stelselmatig ongeloovigen voeren hiertegen aan dat het feit om eene tafel zonder eenig steunpunt in de hoogte te houden, onmogelijk is, omdat dit tegen de wet der aantrekkingskracht strijdt. Ten eerste zullen wij hen hierop antwoorden, dat hunne ontkenning noch geen bewijs is; ten tweede, dat zoo het feit bestaat, het moge dan tegen alle bekende wetten in zijn, dit alleen bewijst dat het feit op een onbekende wet steunt; de ontkenningen zullen zich toch niet aanmatigen, alle natuurwetten te kennen. Wij hebben nu eene verklaring van die wet gegeven, maar dit is geen reden voor hen om die aan te nemen; juist omdat ze door Geesten die hun aardsche omkleedsel hebben afgelegd en niet door Geesten die dit omkleedsel nog bezitten en zitting in de Academie hebben, gegeven is. Indien die wet door Arago tijdens zijn leven ware bekend gemaakt, zouden zij die met gesloten oogen als waar hebben aangenomen; maar als dit door den Geest van den overleden Arago gedaan wordt, is het eene utopie, waarom? omdat zij gelooven dat bij den dood van Arago, alles met hem gestorven is. Wij zijn niet aanmatigend genoeg om ons te vleien hen van die gedachte terug te zullen brengen; maar daar deze tegenwerping bij sommigen, bedenkingen zouden kunnen doen ontstaan, willen wij trachten die op te lossen, en zullen ons daartoe op hun standpunt plaatsen, dat wil zeggen, wij zullen tijdelijk de theorie van het kunstmatige leven laten rusten.

79. Als men de klok van de luchtpomp luchtledig maakt, dan hecht zij zich met zulk

eene kracht aan de plaat waarop zij staat, dat het ten gevolge van het gewicht van de kolom lucht die er op drukt, niet mogelijk zal zijn haar optellen. Laat men de lucht weer in de klok, dan kan men dit zeer gemakkelijk doen, omdat de lucht in de klok in evenwicht is met die welke er op drukt; de klok aan zichzelf overgelaten, zal niettemin ten gevolge der zwaartekracht, op de plaat blijven staan. Indien men nu de lucht onder de klok zamenperst, zoodat ze eene grootere dichtheid dan die welke er buiten is, verkrijgt, dan zal, ondanks de wetten der zwaartekracht, de klok opgeheven worden, en indien de luchtstroom krachtig en hevig is, zal zij die in de ruimte kunnen zwevend houden, op dezelfde wijze als de popjes die men op den waterstraal van een fontein doet dansen, zonder dat hier eenig zichtbaar steunpunt merkbaar zal zijn. Waarom kan dan het universeele fluïdum *dat het element van alle stoffen is*, rondom de tafel opgehoopt wordende, niet de eigenschap bezitten er het specifieke gewicht van te doen toe- of afnemen, zoo als de lucht dit voor de luchtpomp, het waterstofgas dit voor den luchtballon doet, zonder dat daarom van de wet der zwaartekracht afgeweken wordt? Zijn U alle eigenschappen en de geheele kracht van dit fluïdum bekend? Niet; wel nu! Loochent dan iets niet, alleen, omdat gij er geene verklaring van weet te geven.

80. Laat ons nog eens op de theorie van de beweging der tafel terugkomen. Indien de Geest door het aangegeven middel eene tafel kan oplichten, dan kan hij ook even goed ieder ander voorwerp b. v. een armstoel optillen. Indien hij het een armstoel kan doen, kan hij ook bij voldoende kracht, te gelijk iemand die er op zit optillen. Ziedaar dus de uitlegging van een verschijnsel dat de heer Home meer dan honderd malen op zichzelf en op anderen heeft teweeggebracht; hij deed dit ook gedurende een verblijf in London, en om te bewijzen dat de toeschouwers niet het slachtoffer eener zinsbegoocheling waren, maakte hij tegen de zoldering een teeken met een potlood, en is men onder hem doorgelopen. Men weet dat de heer Home een sterk medium voor physische verschijnselen is; in het vermelde geval was hij werkende oorzaak, en te gelijker tijd het voorwerp der bewerking.

81. Wij hebben zoo even van mogelijke gewichtsvermeerdering gesproken; dit is inderdaad een verschijnsel dat zich somwijlen voordoet, en niet meer abnormaal is dan de weerstandbieding van de klok der luchtpomp ten gevolge der drukking van de kolom lucht op dezelve. Men heeft onder den invloed van sommige mediums, tamelijk lichte voorwerpen denzelfden weerstand zien bieden, en daarna plotseling bij geringe inspanning zien toegeven. In de bedoelde proef, weegt de klok door zichzelf werkelijk niet meer noch minder, maar zij schijnt zwaarder, door de uitwendige oorzaak die op haar drukt, waarschijnlijk is dit hier ook het geval. De tafel heeft altijd hetzelfde gewicht, want hare massa is niet toegenomen, maar een vreemde kracht belet haar te bewegen, hiervan kunnen de haar omgevende fluïden waarmede zij doortrokken is, de oorzaak zijn, even als de lucht, de oorzaak is waar-

door het schijnbare gewicht van de klok der luchtpomp, vermeerderd of vermindert. Doe de proef met de luchtpomp voor een onwetenden boer, die niet begrijpt dat het de voor hem onzichtbare lucht is, die het verschijnsel veroorzaakt en het zal niet moeilijk zijn hem te doen gelooven, dat het de duivel is, die hier de hand in 't spel heeft.

Men zal wellicht zeggen, dat aangezien dit fluïdum onweegbaar is, zijne ophooping geene toeneming van het gewicht van een voorwerp kan teweegbrengen; maar let wel op, dat indien wij het woord ophooping gebruikt hebben, wij dit bij wijze van vergelijking deden, en niet om eene volstreekte gelijkheid met de lucht aanteduiden; het fluïdum is onweegbaar, het zij zoo; maar dit wordt door niets bewezen; zijne ware natuur is ons niet bekend, en het is er verre van af dat wij alle zijne eigenschappen zouden kennen. Vóór dat men door proeven de zwaarte van de lucht had leeren kennen, veronderstelde men evenmin de uitwerkse-len van datzelfde gewicht. Men telt de electriciteit ook onder de onweegbare vloeistoffen, en toch kan een lichaam door eene elektrische stroom tegengehouden worden, en aan dengene die het op wil tillen, grooten weerstand bieden; het is dus schijnbaar zwaarder geworden. Het zou niet logisch wezen, omdat men het steunpunt niet ziet, daaruit te willen besluiten dat dit niet bestaat. De Geest kan dus in het bezit zijn, van aan ons onbekende hefboomen; de natuur bewijst ons dagelijks dat hare macht niet ophoudt daar waar wij die niet met onze zintuigen kunnen waarnemen.

Men kan alleen door eene zoodanige oorzaak het zonderlinge verschijnsel, waarvan men dikwijls voorbeelden gezien heeft, verklaren, waarbij een jong en zwak mensch, zonder de minste inspanning, met een paar vingers, een sterk en zwaar mensch, met den stoel waarop deze zit als een veer optilt. Het afwisselend aanwezig zijn en ophouden van die gave, bewijst dat in deze, eene aan den persoon vreemde oorzaak bestaat.

VIJFDE HOOFDSTUK.

Spontane physische manifestaties.

Geluiden, geraas en geweld. — Geworpen voorwerpen. — Verschijnsel van het aanbrenge van voorwerpen, (apports.)

82. De verschijnselen waarover wij gehandeld hebben worden uitgelokt; doch het gebeurt ook dat zij uit zichzelf plaats vinden, zonder medewerking van den wil, ja verre van dien daar zij dikwijls zeer hinderlijk worden. Wat bij deze verschijnselen elke gedachte dat zij het gevolg van door spiritische denkbeelden overspannen verbeelding kunnen zijn, uitsluit, is dat zij bij menschen voorkomen, die er nooit over hebben hooren spreken, en op oogenblikken dat zij er in het geheel niet op bedacht zijn. Deze verschijnselen die men natuurlijk-proefondervindelijk spiritisme zou kunnen noemen, zijn van het hoogste belang; daarom noodigen wij allen die zich met spiritische verschijnselen bezig houden uit, alle feiten van dien aard die ter hunner kennis mochten komen, niet alleen te verzamelen, maar vooral door een nauwkeurig tot in de kleinste bijzonderheden voortgezet onderzoek, met zorg de werkelijkheid te constateeren, ten einde zeker te zijn, dat men niet het slachtoffer van eene illusie of van bedrog is.

83. Van alle spiritische manifestatiën zijn geluiden en kloppen de eenvoudigste en de meest voorkomende; vooral bij deze moet men zich voor illusien wachten, want er bestaan eene menigte natuurlijke oorzaken, waardoor deze verschijnselen even goed kunnen ontstaan, als daar zijn: het huilen van, en het bewegen van voorwerpen door den wind, het een of ander voorwerp dat men zelve zonder het te bemerken beweegt, de eene of andere uitwerking der akustiek, een verborgen dier, insecten enz. ook de poetsen van laffe grappenmakers niet te vergeten. Niettegenstaande de spiritische geluiden van een zeer uiteenlopende intensiteit en klank zijn, dragen zij toch een bijzonder karakter waaraan zij zeer gemakkelijk te herkennen zijn en waardoor men ze niet met het kraken van hout, het knetteren van vuur, of het eentonig getik van een uurwerk verwarren kan; het zijn korte slagen, dan eens dof, zwak en licht, dan weder helder, duidelijk en soms luidruchtig, van plaats veranderende, en zich herhalende zonder juist eene werktuigelijke regelmatigheid in acht te nemen. Van alle middelen om de werkelijkheid na te gaan, is het gehoorzamen aan den wil, het meest afdoende en na hetwelk geen twijfel omtrent den oorsprong kan overblijven. In-

dien de kloppingen op een daartoe aangewezen plaats herhaald worden, indien zij door getal of intensiteit der slagen antwoord op eene gedachte geven, dan kan men er eene intelligente oorzaak niet in miskennen; maar daarom is het niet-gehoorzamen nog niet altijd een bewijs van het tegenovergestelde.

84. Laat ons nu aannemen, dat men door een haarfijn onderzoek de zekerheid heeft verkregen dat de geluiden of welk ander verschijnsel ook, werkelijk manifestaties zijn, is het dan verstandig zich daarvoor beangst te maken? Zeer zeker niet; want in geen geval is daarvan het minste gevaar te duchten; alleen degenen, die men wijsgemaakt heeft, dat het de duivel is, kunnen daardoor op eene onaangename wijze aangedaan worden, zoo als kinderen die men met weerwolven en den boeman vrees aanjaagt. Het is waar, men moet erkennen dat die manifestaties onder sommige omstandigheden een onaangename uitgebreidheid en duur hebben, zoodat men natuurlijk er van wenscht ontslagen te worden. Dit vereischt eene nadere uiteenzetting.

85. Wij hebben gezegd, dat de physische manifestaties ten doel hebben om onze aandacht op het een of ander te vestigen en ons het bijzijn van eene boven den mensch verhevene macht aan te toonen. Wij hebben ook gezegd dat verheven Geesten zich niet met soortgelijke manifestaties ophouden; als zij die tot het bovenvermelde doel, willen doen ontstaan, gebruiken zij daartoe mindere Geesten zoo als wij voor grof werk onze bedienden; het beoogde doel bereikt zijnde, houdt de stoffelijke manifestatie op, omdat zij niet meer noodig is. Een paar voorbeelden zullen dit beter doen begrijpen.

86. Vele jaren geleden, toen ik mij pas op de studie van het spiritisme begon toe te leggen, hoorde ik op een avond terwijl ik aan een werk over het spiritisme bezig was, gedurende vier achtereenvolgende uren rondom mij kloppen; dit was voor het eerst dat mij zoo iets overkwam; ik overtuigde mij dat dit geklop geen toevallige oorzaak had, maar kon er voor het oogenblik niets meer van te weten krijgen. Ik had toen dikwijls gelegenheid om een zeer goed schrijvend medium te spreken. Den volgenden dag raadpleegde ik den Geest die zich door dit medium openbaarde over de oorzaak van het geklop. Het was, antwoordde men mij, uw goede Geest die u wilde spreken. — En wat verlangde hij mij te zeggen? Antw: Gij kunt het hem zelf vragen, want hij is hier. — De Geest dientengevolge door mij onderzocht zijnde maakte hij zich aan mij onder een allegorische naam bekend, (sedert heb ik door andere Geesten vernomen, dat hij tot eene zeer verheven orde behoort en op aarde eene belangrijke rol vervuld heeft) maakte mij op de fouten in mijn werk opmerkzaam en wees mij waar die te vinden waren, gaf mij nuttigen en wijzen raad, en voegde daarbij, dat hij altijd met mij zoude zijn, en mij telkens als ik hem riep en iets verlangde te vragen ten dienste zou staan. Van af dien tijd heeft die Geest mij dan ook niet meer verlaten. Hij heeft mij vele bewijzen van groote voortreffelijkheid gegeven en zijne welwillende en krachtige

tusschenkomst is voor mij zoo wel in de stoffelijke dingen als in die welke tot het bovennatuurlijke behooren zeer merkbaar geweest. Maar onmiddellijk na ons eerste gesprek heeft het kloppen opgehouden. Wat toch, was zijn verlangen? Met mij in geregelde gemeenschap te komen, en daartoe moest hij mij waarschuwen. Nadat de waarschuwing gegeven en uitgelegd, en de geregelde gemeenschap voor goed gevestigd was, werd het kloppen overbodig, en hield het daarom op. Men roert de trom niet meer om de soldaten te wekken, als zij reeds opgestaan zijn.

Bijna hetzelfde is met een onzer vrienden gebeurt. Sedert eenigen tijd hoorde hij in zijne kamer verschillende soorten van geraas, hetgeen zeer lastig begon te worden. In de gelegenheid gekomen zijnde om den Geest van zijn vader, door tusschenkomst van een schrijvend medium te raadplegen, vernam hij wat er van hem verlangd werd; deed wat men hem aanbevolen had, en van af dien tijd vernam hij niets meer. Let hierbij op, dat menschen die in de gelegenheid zijn om op eene geregelde en gemakkelijke wijze in gemeenschap met Geesten te komen, veel zeldzamer manifestaties van dien aard ondervinden, en dat is zeer gemakkelijk te begrijpen.

87. De spontane manifestaties bepalen zich niet altijd tot geluiden en geklop, somtijds ontaarden zij in wezenlijk geraas en geweld; meubelen en andere dingen worden het onderste boven gekeerd, allerlei voorwerpen worden van buiten naar binnen geworpen, deuren en vensters door onzichtbare handen geopend en gesloten, vensterglazen ingeworpen, dit alles kan niet voor zinsbedrog doorgaan.

De veroorzaakte wanorde, is dikwijls zeer werkelijk bestaande, doch somtijds is het slechts schijnbaar. Men hoort in een aangrenzend vertrek het geraas van vallend aardewerk dat met geweld gebroken wordt; blokken hout die op de grond rollen; men schiet toe, en vind alles stil en op zijne plaats; en nauwelijks is men de kamer weer uit of het geweld begint op nieuw.

88. De manifestaties van dien aard zijn noch zeldzaam noch nieuw; er bestaan slechts weinig plaatselijke kronieken waarin men niet de eene of andere gebeurtenis van dien aard vindt opgeteekend. De angst heeft waarschijnlijk de dingen dikwijls vergroot, die daarna van mond tot mond gaandet een reusachtigen omvang hebben verkregen; het bijgeloof daarbij het zijne voegende, hebben de huizen waarin die dingen plaats vonden, den naam gekregen, van door den duivel bezocht te worden en daaraan hebben al die wonderbaarlijke of verschrikkelijke spookgeschiedenissen hunnen oorsprong te danken. Het bedrog heeft van zijn kant ook die schoone gelegenheid om de lichtgeloovigheid, dikwijls tot bevording van eigen oordeel, te exploiteeren, niet ongebruikt laten voorbijgaan. Bovendien kan men zich zeer goed den indruk voorstellen die soortgelijke gebeurtenissen, zelfs in hare ware gedaante voorgesteld, op zwakke menschen moeten maken, die door opvoeding tot de aanneming

van bijgeloovigheden zijn voorbereid. Het zekerste middel om alle schadelijke gevolgen die zij zouden kunnen na zich slepen, op te heffen, is, daar men ze niet beletten kan, de waarheid te doen kennen. De eenvoudigste dingen worden angstverwekkend als men met de oorzaak die ze doet ontstaan niet bekend is. Als men zich met de gedachte aan Geesten gemeenzaam zal gemaakt hebben, en als degenen waaraan zij zich manifesteren niet langer in den waan verkeeren dat een legio duivelen hen na zet, zal men er geen angst meer voor hebben. Men kan in *La Revue Spirite*, het verhaal van verschillende ware gebeurtenissen van dien aard vinden, onder anderen dat van den klopgeest van Bergzabern, wiens booze streken meer dan acht jaren aangehouden hebben (Nr. van Mei, Junij en Julij 1858); van Dibbelsdorf (Aug. 1858); van den broodbakker van Grandes-Ventes, bij Dieppe (Maart 1860); van de rue des noijers, te Parijs (Aug. 1860); van den Geest van Castelnaudarij, onder den titel van Geschiedenis van een Verdoemde (Histoire d'un damné, Februarij 1860); van den fabrikant van St. Petersburg, (April 1860); en nog vele anderen.

89. De feiten van dien aard dragen soms het karakter van wezenlijke vervolging. Wij kennen zes zusters die samen wonen, en gedurende vele jaren des morgens hunne kleederen over den grond verspreid en tot zelfs onder de dakpannen verborgen of verscheurd en in stukken geknipt vonden, welke voorzorgen zij ook, door ze weg te sluiten, er tegen namen. Het is dikwijls gebeurd dat menschen die te bed liggende, volkomen wakker waren, hunne gordijnen zagen heen en weer bewegen, hunne dekens en kussens met geweld zagen weg trekken, en somtijds zelve op den grond geworpen werden. Deze dingen gebeuren veel meer dan men wel denkt; maar meestal, durven degenen die er het slachtoffer van zijn, uit vrees van bespot te zullen worden er niet over spreken. Het is ons bekend dat men eenige individuen van iets dat men voor hallucinatie aanzag, heeft willen genezen, door hen eene behandeling voor krankzinnigen bestemd, te doen ondergaan, die hen inderdaad krankzinnig gemaakt heeft. De geneeskunde kan deze dingen niet begrijpen, omdat zij geene andere dan stoffelijke oorzaken aanneemt, en hierdoor ontstaan noodlottige vergisningen. De tijd zal eens komen in welke men in de geschiedenis van de 19^e. eeuw van deze handelwijze op dezelfde wijze melding zal maken, als men dit nu van eenige handelwijze van de middeleeuwen doet.

Gaarne erkennen wij dat sommige feiten het werk van bedrog of kwaadwilligheid zijn; maar als het na grondig onderzoek bewezen blijft, dat zij niet het werk van menschen zijn, dan zal men toch moeten toestemmen dat ze het werk, de eene zal zeggen van den duivel, wij zeggen, van Geesten zijn; maar van welke geesten?

90. Verheven Geesten, vinden er, evenmin als bij ons ernstige en stemmige menschen, vermaak in om iemand op ketelmuzijk te vergasten. Wij hebben menigmaal Geesten ingeroepen, om hen naar de redenen te vragen die hen noopte op zoodanige wijze de rust te

verstoren. De meeste beoogden niets anders dan zich te vermaken; het zijn Geesten die meer lichtzinnig dan slecht zijn, en die zich over den angst dien zij doen ontstaan en de nuttelooze pogingen die men aanwendt om de oorzaak van al dat geweld optesporen, vrolijk maken. Soms vervolgen zij iemand letterlijk van huis tot huis, en vinden er vermaak in hem te kwellen; op andere tijden, hechten zij zich zonder eenige andere reden dan hunne luimen aan de eene of andere plaats. Soms is het ook om zich te wreken zoo als wij in de gelegenheid zullen zijn om aan te toonen. In sommige gevallen, is hun doel prijzenswaardiger; zij willen de aandacht opwekken en met iemand in gemeenschap komen, hetzij om een goeden raad aan dengene tot wien zij komen te geven, of aan dezen iets voor zichzelf te vragen. Wij hebben er dikwijls ontmoet, die om gebeden vroegen, anderen vroegen om in hunnen naam uitvoering te geven aan eene gelofte, die zij zelve niet hadden kunnen vervullen, nog anderen eindelijk vroegen om in het belang van eigen rust, eene slechte daad die zij gedurende hun leven gepleegd hadden, te herstellen. Over het algemeen bestaat er niet ééne reden om er bevreesd voor te zijn; hunne tegenwoordigheid, kan wel lastig, maar niet gevaarlijk zijn. Het is trouwens gemakkelijk te begrijpen, dat men verlangt er van ontslagen te worden, doch gewoonlijk doet men daarvoor juist het tegenovergestelde van hetgeen men doen moest. Indien het Geesten zijn, die zich zoeken te vermaken; zullen zij, hoe ernstiger men het opneemt, des te meer volhouden, juist als moedwillige kinderen, die zoo veel te meer-sarren, naarmate zij zien dat men daardoor ongeduldiger wordt; en daardoor bloodaards vrees aanjagen. Indien men het verstandige besluit nam, zelve om hunne kwade streken te lachen, zoude het hen op 't laatst vervelen en zouden zij zich stil houden. Wij kennen iemand die, wel verre van er zich boos over te maken, ze aanhitste en ze zoo uittarte het een of ander te doen, dat zij na eenige dagen niet meer terug kwamen. Maar zoo als wij reeds aangemerkt hebben, er zijn er, waarvan de bedoeling minder ijdel is. Daarom is het altijd goed te weten wat zij verlangen. Indien zij om iets vragen kan men er zeker van zijn, dat zij, zoodra men aan hun verlangen zal voldaan hebben, hunne bezoeken zullen staken. Het beste middel om dit te weten te komen, is den Geest door bemiddeling van een goed, schrijvend-medium in te roepen; men zal dan uit zijne antwoorden dadelijk bemerken, met wien men te doen heeft en in staat zijn om daarnaar te handelen; indien het een ongelukkige Geest is, eischt de liefde dat men hem met de toegenegenheid die hem toekomt behandelt; indien het een laffe grappenmaker is, behoeft men weinig plichtplegingen met hem te maken; indien hij kwaadwillig is, moet men God bidden hem beter te maken. In elk geval kan het gebed, niet anders dan eene goede uitwerking hebben. Maar de deftigheid waarmee men bezweringsformulieren uitspreekt, wekt hun lachlust op, en zij geven er niets om. Indien men met hen in gemeenschap kan komen, moet men de zonderlinge of angstverwekkende namen die zij aannemen, om met de lichtgeloovigheid den spot te drijven, altijd wan-

trouwen.

Wij zullen dit onderwerp en de oorzaken waardoor het gebed dikwijls krachteloos wordt, meer uitvoerig behandelen in de hoofdstukken over de *Spookhuizen* en de *Beheersching door Geesten*.

91. Alle deze verschijnselen, ofschoon door lagere Geesten voortgebracht, worden dikwijls door meer verhevene Geesten uitgelokt met het doel om den mensch van het bestaan van onlichamelijke wezens en van eene boven den mensch verhevene macht, te overtuigen. De roep die daardoor ontstaat, zelfs de schrik dien het veroorzaakt, maakt dat er de aandacht op gevestigd wordt, en zal eindelijk de meest ongeloovigen, de oogen doen opengaan. Dezen vinden het veel eenvoudiger, de verschijnselen aan verbeelding toe te schrijven, hetgeen een zeer gemakkelijke uitlegging is, en van het geven van eene andere ontstaat; maar als toch de dingen ten onderste boven worden gekeerd of de menschen naar het hoofd geworpen worden, zoude men al een zeer gediensstige verbeelding moeten hebben, om zich in te beelden dat zoo iets gebeurt, als zulks niet het geval is. Men merkt een uitwerksel op, en dit uitwerksel moet noodwendig eene oorzaak hebben; indien door een koel en kalm onderzoek, bewezen wordt dat dit uitwerksel, van allen menschelijken wil en van alle stoffelijke oorzaak onafhankelijk is, als het daarenboven duidelijke bewijzen van intelligentie en van een vrijen wil geeft, en dat is het meest karakteristieke bewijs, dan is men immers wel gedwongen, het aan eene geheime intelligentie toe te schrijven. Wie zijn die geheimzinnige wezens? Dit wordt ons door de spiritische studiën, door de middelen die zij ons aan de hand doen om met dezelve in gemeenschap te komen, op de meest onbetwistbare wijze geleerd. Deze studiën leeren ons daarenboven, te onderscheiden wat in de verschijnselen waarvan wij ons geen rekenschap kunnen geven, werkelijk bestaand en wat valsch en overdreven is. Indien er zich een ongewoon feit voordoet: gedruisch, beweging, zelfs verschijningen niet uitgezonderd, moet onze eerste gedachte zijn, dat zulks eene natuurlijke oorzaak heeft, omdat dat het waarschijnlijkste is; men moet voorts met de grootste zorg de oorzaak trachten op te sporen, en geene tusschenkomst van Geesten aannemen dan alleen wanneer men daartoe gegronde redenen heeft; dit is de manier om niet misleid te worden. Iemand b. v. die zonder dat iemand hem genaderd is, een oorveeg of stokslagen krijgt, zoo als wel eens gebeurd is, zal toch de tegenwoordigheid van een onzichtbaar wezen, wel niet in twijfel kunnen trekken.

Men moet niet alleen tegen verhalen die op zijn minst genomen overdreven zijn, op zijne hoede wezen, maar ook tegen zijne eigene indrukken; en niet alles wat men niet begrijpt aan eene geheime kracht toe schrijven. Eene menigte zeer eenvoudige en zeer natuurlijke oorzaken kunnen verschijnselen te weeg brengen, die op het eerste gezicht zeer zonderling schijnen, en het zou bepaald bijgeloovig zijn, in alles Geesten te willen zien, die

zich onledig houden met het omwerpen van huisraad, het breken van aardewerk en het doen ontstaan in een woord van de duizend en eene kwelling die eene huishouding oplevert, en die het veel rationeeler is, op rekening van onhandigheid te stellen.

92. De verklaring welke wij van de bewegingen der levenloze lichamen gegeven hebben, is natuurlijk ook op alle spontane verschijnselen die wij opgenoemd hebben toepas- selijk. De geluiden die harder klinken dan het kloppen in eene tafel, hebben dezelfde oor- zaak; het omverwerpen en verplaatsen van voorwerpen, geschiedt door dezelfde kracht die een voorwerp optilt. Eene omstandigheid zelfs doet zich hier voor, tot staving dezer theorie. Men zou zichzelf kunnen afvragen waar onder zulke omstandigheden zich het medium be- vindt. De Geesten hebben ons gezegd dat in zulk een geval er altijd iemand is, wiens kracht men zonder dat hij dit weet, gebruikt. De spontane manifestaties komen zeer zelden op af- gelegen plaatsen voor; maar meestal in bewoonde huizen en door de werking van men- schen, die aanwezig zijn en, zonder dit te willen, zekeren invloed uitoefenen, welke perso- nen wij om die reden *natuurlijke mediums* noemen; zij zijn vergeleken bij de andere medi- ums, wat de natuurlijke somnambules in vergelijking met de magnetische zijn, en als voor- werp van onderzoek even zoo merkwaardig als dezen.

93. De vrijwillige of onwillekeurige tusschenkomst van iemand die in het bezit is van de bijzondere gave om die verschijnselen te doen ontstaan, schijnt in de meeste gevallen een vereischte te wezen, ofschoon er gevallen zijn, waarbij de Geest alleen, schijnt te han- delen; maar dan is het mogelijk dat hij het geanimaliseerde fluïdum van iemand anders, dan uit een der aanwezigen put. Dit verklaart ons, waarom de Geesten, door welke wij altijd om- ringd zijn, niet ieder oogenblik wanorde doen ontstaan. Vooreerst moet de Geest daartoe den wil hebben en er een doel mede beoogen, want zonder dat, doet hij niets; bovendien is het dikwijls noodig dat hij juist op de plaats waar hij handelen wil, iemand vindt die in staat is om hem behulpzaam te zijn; dit zijn alle omstandigheden die men zelden bij elkander vindt. Als zulk een individu onverwacht voorkomt, maakt de Geest er gebruik van. Zelfs bij het zamentreffen van die gunstige omstandigheden, blijft evenwel de mogelijkheid bestaan, dat hij in de uitvoering door een boven hem verheven wil, verhindert wordt, en het hem niet toegestaan wordt naar goedvinden te handelen. Het kan hem wellicht alleen vergund worden mits zich binnen zekere grenzen bepalende, en voor het geval dat die manifestatiën hetzij als middel van overtuiging — of als beproeving voor hem die er het voorwerp van is, nuttig geoordeeld worden.

94. Wij zullen over dit onderwerp alleen het onderhoud uitgelokt ten gevolge van het gebeurde in Junij 1860 in la rue des noijers te Parijs, mededeelen. Men kan er al de bij- zonderheden van vinden in *la Revue Spirite* van Augustus 1860.

1. (tot den H. Lodewijk.) Zoudt gij ons willen zeggen of de feiten die in la rue des

noijers te Parijs plaats gevonden hebben, echt zijn? De mogelijkheid er van wordt niet door ons in twijfel getrokken.

“Ja deze feiten zijn echt, maar de mensch zal ze, de eene door verbeelding, de andere hetzij uit angst, of om te schertsen vergrooten; maar ik herhaal het, zij zijn echt. Deze manifestatiën worden door een Geest uitgelokt die zich ten koste van de bewoners een weinig vroolijk maakt.”

2. Woont er in dat huis iemand, die de oorzaak van die manifestatiën is?

“Zij worden altijd veroorzaakt door de tegenwoordigheid van dengene die vervolgd wordt; het komt omdat de Geest welke deze verwarring veroorzaakt, iets tegen den bewoner van het huis heeft waarin hij zich nu bevindt en hij die een poets wil spelen, ja zelfs wil trachten hem te doen verhuizen.”

3. Onze bedoeling is, te weten: of er onder de bewoners iemand is die door een spontanen en onwillekeurigen medianimischen invloed de oorzaak van die verschijnselen is?

“Dit moet wel het geval zijn, anders zouden zij geen plaats kunnen vinden. Een Geest bewoont eene plaats waaraan hij de voorkeur geeft; zoo lang als eene hem daartoe bruikbare natuur zich niet in dat oord opdoet, blijft hij werkeloos, komt zoodanig een persoon voor, dan vermaakt hij zich zoo veel als hij kan.”

4. Is de tegenwoordigheid van zulk een persoon op de plaats zelve, volstrekt noodzakelijk?

“Gewoonlijk is dit zoo, en ook nu in het door u aangehaalde geval; daarom zeide ik u dat zonder dat, de verschijnselen niet zouden hebben kunnen plaats vinden; maar ik wilde daarom niet generaliseeren; er zijn gevallen waarbij de onmiddellijke tegenwoordigheid niet bepaald noodig is.”

5. Daar die soort van Geesten van lageren rang zijn, geeft dan de geschiktheid om hen tot helpers te kunnen dienen, niet het recht een ongunstige meening omtrent die menschen te koesteren? Bewijst het niet het bestaan van sympathie voor wezens van dien aard?

“Neen, dat juist niet, want de geschiktheid ligt aan den physischen aanleg; evenwel geeft het zeer dikwijls stoffelijke neigingen te kennen, welke niet te bezitten beter zou wezen, want hoe meer men zedelijk gevorderd is, des te meer trekt men de goede Geesten tot zich, waarvan de verwijdering der slechten het onvermijdelijk gevolg is.”

6. Van waar haalt de Geest de voorwerpen die hij noodig heeft?

“Deze verschillende dingen, worden meestal op de plaats zelve, of in de nabijheid genomen; een van een Geest afkomstige kracht, werpt ze in de ruimte, en zij vallen op een door den Geest aangewezen plaats neder.”

7. Daar deze spontane manifestatiën dikwijls toegelaten worden en zelfs met het doel om te overtuigen, uitgelokt worden, komt het ons voor, dat indien sommige ongeloovi-

gen daarvan persoonlijk het voorwerp waren, zij wel gedwongen zouden worden, zich door die tastbare bewijzen te laten overtuigen. Zij klagen menigmaal, dat zij van geene afdoende feiten getuigen kunnen zijn, zouden de Geesten hen niet eenige tastbare bewijzen kunnen doen geven?

“Zijn de atheïsten en de materialisten, niet ieder oogenblik getuige van de uitwerkselen van Gods macht en van de gedachte? Dit belet hen evenwel niet om én God én de ziel te loochenen. Hebben de wonderen van Jezus alle zijne tijdgenooten bekeerd? Geleken de pharizeën die tot hem zeiden: “Meester laat ons een teeken zien,” niet veel op hen, die u in dezen tijd vragen hen manifestaties te doen zien? Indien zij niet door de wonderen der schepping overtuigd worden, zullen zij het evenmin zijn, al ware het dat de Geesten hen op de meest ondubbelzinnige wijze verschenen, omdat hun hoogmoed hen gelijk aan onhandelbare paarden maakt. Het zoude hen niet aan gelegenheid ontbreken, indien zij die ter goedertrouw zochten; daarom acht God het onnoodig voor hen meer te doen, dan voor degenen die met oprechtheid zoeken te leeren, want alleen de mensch met een goeden wil wordt door Hem beloond. Hun ongeloof zal voor de vervulling van Gods wil geen hinderpaal zijn; gij ziet immers wel, dat het de verspreiding der leer niet verhindert heeft. Bekommer u dus niet langer over hunnen tegenstand, die voor de leer is, wat de schaduwpartijen voor een schilderstuk zijn, door alles beter te doen uitkomen. Welke verdienste zou het voor hen hebben, door geweld overtuigd te worden? God laat hen de geheele verantwoordelijkheid voor hunne stijfhoofdigheid behouden, en die zal geduchter zijn dan gij denkt. Gelukkig zijn degenen die gelooven zonder gezien te hebben heeft Jezus gezegd: omdat dezen niet aan Gods almacht twijfelen.”

8. Gelooft gij dat het eenig nut kan hebben dezen Geest op te roepen, om hem eenige inlichting te vragen?

“Roept hem op, als gij wilt; maar het is een laaggeplaatste Geest die u slechts vrij onbeduidende antwoorden zal geven.”

95. Onderhoud met den kwelgeest uit la rue des noijsers.

1. Evocatie.

“Waarvoor roept gij mij toch? Gij verlangt dus ook met steenen gesmeten te worden? Dan zou men u allen aan den haal zien gaan, niettegenstaande gij er nu zoo dapper uit ziet.”

2. Al zoudt gij ons hier met steenen werpen, toch zou dit ons geen schrik aanjagen; wij vragen het u zelfs bepaald of het u niet mogelijk zou wezen, dit te doen?

“Hier, zou ik het wellicht niet kunnen; gij hebt een beschermer die goed over u waakt.”

3. In de “rue des noijsers” was er iemand dien gij tot helper gebruiktet om u bij de

slechte streken, waarmede gij de bewoners kweldet, bij te staan, niet waar?

“Zeker, ik vond er een goed werktuig, en niet een enkelen geleerden verstandigen of preutschen Geest om mij dit te beletten: want ik ben vroolijk van aard, en ik hou van een pretje, nu en dan.”

4. Wie diende u tot werktuig?

“Eene dienstbode.”

5. Was het buiten haar medeweten, dat zij u tot helpster diende?

“Och ja! de arme meid! zij had wel het meeste angst van allen.”

6. Deedt gij het met een vijandig doel?

“Ik, neen ik had volstrekt geene vijandige oogmerken; maar de menschen die zich van alles meester maken, zullen dit ook wel tot hun voordeel doen uitdraaien.”

7. Wat wilt gij daarmede zeggen? Wij begrijpen u niet.

“Ik zoek mij te vermaken; maar gijlieden, zult de zaak bestudeeren, en voor het bewijs van ons bestaan een feit te meer hebben.”

8. Gij zegt dat gij geene vijandige bedoelingen had, dit heeft toch niet belet dat gij al de glasruiten in de kamer gebroken hebt; gij hebt daardoor toch eene wezenlijke schade veroorzaakt.

“Dat is maar bijzaak.”

9. Waar hebt gij de voorwerpen waarmede gij geworpen hebt opgedaan?

“Die vindt men zoo wat overal; ik heb ze op de binnenplaats en in de naburige huizen gevonden.”

10. Hebt gij ze *allen* gevonden, of hebt gij er eenige zelve gemaakt? (Zie hieromtrent het 8^e. hoofdstuk.)

“Ik heb niets geschapen, niets samengesteld.”

11. Indien gij niets gevonden had, zoudt gij dan het een of ander hebben kunnen maken?

“Dat zou moeilijker geweest zijn, maar als het er op aankomt, mengt men stoffen, en dat vormt het een of ander.”

12. Zeg ons nu eens, op welke wijze gij die voorwerpen geworpen hebt?

“Ja u dat te zeggen, is moeilijker; ik heb van de electriesche natuur van die meid gebruikgemaakt, en die met de mijne minder stoffelijke vereenigd, en op die wijze hebben wij met ons beiden die verschillende stoffen kunnen aanbrengen.”

13. Gij zult er waarschijnlijk niets tegen hebben, ons eenige inlichtingen omtrent u zelve mede te deelen. Zeg ons om te beginnen, of het lang geleden is, dat gij gestorven zijt?

“Dit is nog al lang geleden; het zal wel vijftig jaar zijn.”

14. Wat waart gij in uw leven?

"Niet veel bijzonders; ik was voddendraper in die buurt, men hield mij dikwijls voor 't lapje, omdat ik een te groot liefhebber van het roode vocht van vader Noach was; daarom wilde ik ze ook allen noodzaken hunne biezen te pakken."

15. Hebt gij onze vragen uit u zelve en uit vrijen wil beantwoord?

"Ik had een leermeester."

16. Wie is die leermeester?

"Uw goede koning Lodewijk."

Aanmerking. Deze vraag werd gerechtvaardigd door den aard van eenige der antwoorden, die ons voorkwamen zoo wel door den grond der gedachte als de wijze van uitdrukking, het verstandelijk vermogen van den Geest te boven te gaan. Men behoeft zich dus niet te verwonderen dat hij door een' meer verlichten Geest, welke van die gelegenheid gebruik wilde maken om ons eene les te geven, hierin bijgestaan is. Dit is een zeer gewoon feit, maar wat in dezen als eene opmerkenswaardige omstandigheid moet beschouwd worden, is dit, dat de invloed van eenen anderen Geest zelfs in het schrift merkbaar was; het schrift van de antwoorden waar deze tusschenbeide kwam, is regelmatig en vloeiender; dat van den voddendraper is hoekig, grof, onregelmatig, dikwijls zeer moeielijk leesbaar, en draagt een geheel ander karakter.

17. Wat is nu uwe bezigheid; houdt gij u met uwe toekomst bezig?

"Nog niet, ik ben ronddolende. Op aarde denkt men zoo weinig aan mij, dat niemand voor mij bidt, ik wordt dan ook niet bijgestaan, ik werk niet."

Aanmerking. Later zal men zien, hoe men door gebed en goeden raad, de vooruitgang en de leedverzachting der mindere Geesten, bevorderen kan.

18. Hoe noemde men u bij uw leven?

"Jeannet."

19. Welnu! Jeannet, wij zullen voor u bidden. Wil ons zeggen of onze inroeping u genoeg gedaan, of wel u onaangenaam geweest is?

"Het heeft mij eerder genoeg gedaan dan gehinderd, want gij zijt goede jongens, opgeruimde menschen, ofschoon wel wat stemmig, maar dat is niets; gij hebt mij aangehoord, ik ben tevreden."

Jeannet.

Verschijsnel van het aanbrengen (apports)

96. Dit verschijnsel onderscheid zich van de vorige waarover wij gesproken hebben alleen door de welwillende bedoeling van den Geest die er de bewerker van is, door den aard der voorwerpen die bijna altijd bevallig is, en door de zachte en dikwijls kiesche wijze waarop zij aangebracht worden. Het bestaat in de spontane aanbrenging van voorwerpen die niet op de plaats waar men zich bevindt aanwezig zijn; meestal zijn het bloemen, soms vruchten, suikergoed, kleinoodiën, enz.

97. Wij moeten hier opmerken dat dit een der verschijnselen is, die het gemakkelijkste natebooten zijn en dat men zich om die reden tegen bedrog wapenen moet. Men weet genoeg hoe ver men het in de goochelkunst bij dingen van dien aard gebracht heeft; maar, al is het, dat men niet met iemand van dat vak te doen heeft, kan men toch gemakkelijk de dupe van eene handige, uit baatzucht uitgevoerde kunstgreep worden. De beste waarborg daartegen is het karakter, de bekende eerbiedwaardigheid, de volstreckte onbaatzuchtigheid van dengene die zoodanige uitwerkselen doet ontstaan; verder het nauwkeurig onderzoek van alle omstandigheden waaronder het verschijnsel plaats vindt; en eindelijk eene verlichte kennis van het spiritisme, waardoor alléén, het gene wat verdacht is, kan ontdekt worden.

98. De theorie van het verschijnsel der *apports*, en in het algemeen van alle physische verschijnselen, vindt men op eene uitstekende wijze zamengevat in de volgende verhandeling van een Geest, wiens mededeelingen allen den onloochenbaren stempel van diepzinnigheid en juistheid dragen. Men zal in het vervolg van dit werk er verscheidene vinden. Hij heeft zich bekend gemaakt als Erastus, discipel van den apostel Paulus en als Beschermgeest van het medium dat hem tot tolk diende:

“Om verschijnselen van dien aard te verkrijgen, is het noodig mediums te hebben die ik *gevoelige* mediums (sensitif) zal noemen, dat wil zeggen die in eenen hoogen graad de medianimische gave van uitzetbaarheid en doordringbaarheid bezitten; omdat het zeer prikkelbaar zenuwstelsel van die mediums, hen in staal stelt, door zekere trillingen hun geanimaliseerd fluidum overvloedig rondom zich uittestralen.

“Fijngevoelige naturen, menschen wier zenuwen bij de geringste gewaarwording, bij het minste gevoel in trilling geraken; die door zedelijke of physische, inwendige of uitwendige invloeden gevoelig aangedaan worden, zijn voorwerpen die eenen grooten aanleg hebben om uitstekende mediums voor physische en tastbare verschijnselen en voor aanbrengingen te worden. En inderdaad, hun zenuwstelsel bijna geheel ontbloot van die tegenwerkende omkleeding waardoor bij de meeste geïncarneerden dit stelsel geïsoleerd wordt, maakt hen

geschikt om die verschillende verschijnselen voort te brengen en te ontwikkelen. Dientengevolge, zal men iemand van die natuur en wiens andere eigenschappen de medianimisatie niet tegenwerken, veel gemakkelijker de verschijnselen van tastbaarheid, kloppen in muren en huisraad, intelligente beweging en zelfs opheffing in de lucht van de zwaarste levenlooze voorwerpen, verkrijgen. Men zal des te eerder die uitwerkselen verkrijgen, als men inplaats van slechts één, meerdere even goed bedeelde mediums ter zijner beschikking heeft.

“Maar tusschen het doen ontstaan van die verschijnselen en die der *apports*, ligt eene geheele wereld: want in dat geval, is de arbeid van den Geest, niet alleen veel ingewikkelder en moeilijker, maar daarenboven kan de Geest slechts met één medianimisch toestel werken, dat wil zeggen dat meerdere mediums niet te gelijktijd aan de voortbrenging van hetzelfde verschijnsel kunnen medewerken. Het gebeurt integendeel dikwijls, dat door de tegenwoordigheid van sommige menschen die voor den werkenden Geest antipatisch zijn, zijne bewerking geheel en al belet wordt. Voeg nu nog bij die oorzaken, die zoo als gij ziet niet van belang ontbloot zijn: dat de aanbrenging (*apport*) altijd eene grootere concentratie en tevens eene groote verdeeling van zekere fluiden vereischt; en dat die alleen door de best begaafde mediums, in een woord, alleen door die mediums waarvan het *electromedianimische* toestel in den volmaaksten toestand is, kan verkregen worden.

“In het algemeen zijn de feiten van aanbrenging buitengewoon zeldzaam, en zij zullen dit blijven. Ik zal niet noodig hebben u aantetoonen waarom zij minder talrijk dan andere feiten van tastbaarheid zijn en zullen blijven. Uit het door mij aangevoerde, zult gij zelve de gevolgtrekkingen kunnen maken. Deze verschijnselen zijn bovendien, van zoodanigen aard, dat niet alleen niet alle mediums er voor geschikt zijn, maar dat evenmin alle Geesten ze kunnen voortbrengen. En inderdaad moet er tusschen den Geest en het zich onder invloed bevindend medium, eene zekere affiniteit, eene zekere overeenkomst, in een woord een zekere gelijkenis bestaan, waardoor het uitzetbare gedeelte van het perispritale 1) fluidum van den geïncarneerden, instaat gesteld wordt zich met dat van den Geest die een aanbrenging wil doen te mengen, te vereenigen. Deze vereeniging moet van dien aard zijn, dat de beide krachten één worden; even als een elektrische stroom, door op de kool te werken, een éénig brandpunt, een éénig licht voortbrengt. Waartoe dient die vereeniging, die zamensmelting, zult gij zeggen? Om die verschijnselen voort te brengen, is het noodig dat de essentieele eigenschappen van den werkenden Geest, met eenige van den gemedianimiseerde vermeerderd worden; het is omdat het levensfluidum, hetwelk onontbeerlijk bij de voortbrenging van alle medianimische verschijnselen is, *uitsluitend* het eigendom van den geïncarneerde is, en dat de werkende Geest, dien ten gevolge, verplicht is, zich daarmee tot verzadigens toe, te doortrekken. Dan alleen wordt het hem mogelijk om door middel van eenige eigenschappen der middenstof waarin gij u bevindt en die u onbekend zijn, eenige stoffelijke voorwer-

pen, en zelfs ook geïncarneerden, te isoleeren, onzichtbaar te maken en te doen bewegen.

1) Men ziet; dat de Geesten als het er op aankomt om eene nieuwe gedachte voor welke de taal nog geene woorden bezit, uit te drukken, zeer goed neogolismen weten te scheppen. De woorden *electromedianimische*, *perispritale*, zijn niet van ons afkomstig. Zij die ons aangevallen hebben, omdat wij de woorden, *spiritisch*, *spiritisme*, *perisprit* waarvoor er geene van gelijke beteekenis bestonden, uitgevonden hebben, kunnen nu ook de Geesten daarover een proces aandoen.

"Het is mij voor het oogenblik niet veroorloofd voor u de bijzondere wetten, die de u omringde gassen en fluïden beheerschen te ontsluiëren; maar vóór dat er vele jaren zullen verlopen zijn, vóór dat een menschenleven vervuld zal zijn, zal de verklaring van die wetten en van die verschijnselen geopenbaard worden, en gij zult een nieuw soort mediums zien opdagen, die zoodra zij gemedianimiseerd zijn, in een kataleptischen toestand zullen geraken.

"Gij ziet met hoe vele bezwaren het voortbrengen der apports gepaard gaat; gij kunt daaruit de logische gevolgtrekking maken dat de verschijnselen van dien aard, zoo als ik reeds gezegd heb, zeer zeldzaam zijn, des te meer omdat de Geesten er zich zeer zelden toe leenen, omdat het van hunnen kant, een bijna stoffelijken arbeid vereischt, die voor hen vervelend en vermoeiend is. Daarbij komt nog: dat niettegenstaande hunne energie en wil, de toestand van het medium zelve, zeer dikwijls een onoverkomelijke hinderpaal voor hen is.

"Het is dus duidelijk en ik twijfel er niet aan, dat uw oordeel daarmede instemt, dat de tastbare feiten van kloppen, beweging en opheffing in de lucht, eenvoudige verschijnselen zijn, die door zamentrekking en uitzetting van zekere fluïden worden teweeggebracht, en dat zij door den wil en den arbeid van de daarvoor geschikte mediums als deze van welwillende vriendengeesten bijstand krijgen, kunnen opgewekt en verkregen worden; terwijl de feiten der apports veelvoudig en samengesteld zijn, de samenwerking van bijzondere omstandigheden vereischen, niet dan door éénen Geest en één medium kunnen verkregen worden, en behalve het vereischte voor de tastbaarheid, eene geheel bijzondere combinatie vereischen om de dingen die het voorwerp van het apport zijn te kunnen isoleeren en onzichtbaar maken.

"Gij allen, spiritisten, begrijpt mijne uitlegging, en gij kunt uzelve volkomen reenschap geven van die concentratie der bijzondere fluïden welke vereischt wordt om de werkelooze stof te doen bewegen en tastbaar te maken; gij gelooft er aan, zoo als gij aan de verschijnselen van de electriciteit en van het magnetisme gelooft, met welke de medianimische

feiten veel overeenkomst hebben, en er, om zoo te zeggen, de bevestiging en verklaring van zijn. Wat nu de ongeloovigen en de geleerden betreft, die erger zijn dan de ongeloovigen, gevoel ik geen lust om deze te overtuigen, met hen bemoei ik mij niet, eenmaal zullen zij door de kracht der bewijzen overtuigd worden, want zij zullen vroeg of laat genoodzaakt worden voor de eenstemmige getuigenis der Spiritische feiten te bukken, zoo als zij gedwongen zijn geweest voor zoo vele anderen te doen die zij eerst verworpen hadden.

“Om met korte woorden te resumeeren. Zoo menigvuldig als de tastbare feiten zijn, zoo zeldzaam zijn die van apports; zoodat, niet één medium kan zeggen: op dat uur of dat oogenblik zal ik een apport krijgen; want zeer dikwijls ondervindt de geest zelve, beletselen in zijnen arbeid. Ik dien hier nog bij te voegen, dat die verschijnselen in het openbaar dubbel moeilijk uit te voeren zijn, om dat men daar altijd sterk tegenwerkende elementen aantreft welke de pogingen van dien geest, en des te meer die van het medium, verlammen. Wees daarentegen zeker dat zoodanige verschijnselen zich bijna altijd in de afzondering, spontaan, meestal buiten weten der mediums en zonder hun voornemen, en eindelijk zeer zeldzaam als zij er vooraf van verwittigd zijn, plaats vinden; waaruit gij zelve de gevolgtrekking moet maken, dat telkens als een medium zich vleit die verschijnselen naar goedvinden te kunnen verkrijgen, met andere woorden, als hij voorgeeft de Geesten even als een bediende bevelen te kunnen geven, hetgeen eenvoudig eene ongerijmdheid is, er gegronde reden bestaat om achterdocht te koesteren. Neem ook als algemeenen regel aan, dat de spiritische verschijnselen niet bestemd zijn om voor vertooningen te dienen om de nieuwsgierigen te vermaken. Zoo er al eenige Geesten zijn die zich tot zoo iets leenen, dan kan het alleen voor eenvoudige verschijnselen zijn, en niet voor zoodanige die even als de apports en dergelijke, exceptioneele voorwaarden vereischen.

“Spiritisten, herinner u, dat indien het ongerijmd is, om stelselmatig alle verschijnselen van de overzijde van het graf te loochenen, het evenmin verstandig is, ze allen blindeling aan te riemen. Wanneer tastbare verschijnselen, zichtbare verschijningen, apports, zich spontaan voordoen, erken ze dan, maar ik kan u niet genoeg aanraden, niets blindelings aan te nemen; onderwerp ieder feit aan een nauwkeurig, grondig en streng onderzoek; want geloof mij, het spiritisme dat zoo rijk in verheven en indrukwekkende feiten is, kan niets bij die kleine manifestaties winnen, die door behendige goochelaars nagebootst kunnen worden.

“Ik weet wel wat gij hiertegen zult willen aanvoeren: die verschijnselen kunnen nuttig zijn om ongeloovigen te overtuigen; maar weet, dat indien gij geen ander middel tot overtuiging hadt gehad, er thans geen honderste gedeelte der spiritisten die er nu zijn, zouden bestaan. Richt u tot het hart, daardoor zult gij meer ernstige bekeeringen bewerken. Acht gij het voor sommige menschen nuttig door stoffelijke feiten indruk op hen te maken,

stel die dan ten minste onder zoodanige omstandigheden voor dat zij tot geene verkeerde uitlegging aanleiding kunnen geven, en overschrijd vooral de normale voorwaarden voor die feiten niet, want dezulke welke onder min gunstige omstandigheden worden voorgesteld, geven aan de ongeloovigen argumenten tot bestrijding in handen, in plaats van hen te overtuigen.”

“Erastus.”

99. Bij dit verschijnsel doet zich een schijnbaar zonderlinge bijzonderheid voor, en wel deze: dat eenige mediums het niets anders dan in den somnambulistischen toestand kunnen doen ontstaan; en dit laat zich gemakkelijk verklaren. Er bestaat bij de somnambule eene natuurlijke losmaking, een soort van afzondering van den Geest en van het perisprit, welke de vermenging der benoodigde fluiden gemakkelijk maakt. Zoo was het bij gevallen van apport die wij gezien hebben. De volgende vragen zijn aan den Geest die ze voortgebracht had, gericht, maar zijne antwoorden, dragen dikwerf het kenmerk van zijne ongenoegzame kennis, wij hebben ze aan het oordeel van Erastus onderworpen, die omtrent het punt der theorie veel verlichter is, en die ze door zeer oordeelkundige aanmerkingen heeft toegelicht. De eene is de werkman, de andere de geleerde, en de vergelijking van deze intelligentiën met elkander, is op zichzelf eene leerzame studie, want er wordt daardoor bewezen, dat het niet voldoende is Geest te zijn, om alles te kunnen begrijpen.

1. Heb de goedheid ons te zeggen, waarom de apports die gij doet, alleen gedurende den magnetischen slaap van het medium voortgebracht worden?

“Dit ligt aan de natuur van het medium; datgene wat ik voortbreng, als de mijne in slaap is, zoude ik met een ander medium even goed in zijnen wakenden toestand kunnen voortbrengen.”

2. Waarom laat gij zoo lang op het aanbrengen der voorwerpen wachten; en waarom wekt gij, door zijn verlangen te prikkelen om in het bezit van het beloofde voorwerp te komen, zoo zeer de begeerlijkheid van het medium op?

“Ik heb dien tijd noodig om de fluiden die ik voor het apport noodig heb; gereed te maken, en wat de opwekking van de begeerlijkheid betreft, dit is dikwijls alleen om de tegenwoordig zijnde personen en de somnambule te vermaken.”

Aanmerking van Erastus. De Geest die dit antwoord geeft, weet niet beter; hij weet zich geen rekenschap van het doel van die begeerlijkheid te geven, die hij, zonder er de uitwerking van te kennen, instinktmatig opwekt; hij verbeeldt zich dat hij vermaakt, terwijl hij inderdaad zonder er van bewust te zijn, eene grootere uitstraling van fluidum doet ontstaan; het is een gevolg van de moeielijkheid, waarmede dit verschijnsel gepaard gaat; eene moei-

elijkheid die vooral met sommige mediums zeer groot is, als het verschijnsel niet spontaan voortgebracht wordt.

3. Ligt de voortbrenging van het verschijnsel aan de bijzondere natuur van het medium, en zou het door andere mediums, gemakkelijker en sneller kunnen geschieden?

“De voortbrenging ligt aan de natuur van het medium, en kan alleen met naturen van dien aard voortgebracht worden; wat nu de snelheid aangaat, hierin is de gewoonte die wij er van krijgen als wij dikwijls met hetzelfde medium in gemeenschap zijn, ons van groot nut.”

4. Kan de invloed van de tegenwoordig zijnde personen daar ook niets toe bijdragen?

“Als er ongelooft, tegenwerking bestaat, dan kan men het ons zeer lastig maken; wij doen ook veel liever onze proeven met geloovigen en met hen die in het spiritisme bedreven zijn, maar dit wil niet zeggen dat men door kwaden wil de uitvoering geheel zoude kunnen beletten.”

5. Van waar hebt gij de bloemen en het suikergoed genomen dat gij aangebracht hebt?

“De bloemen, neem ik daar waar zij mij aanstaan uit de tuinen.”

6. En het suikergoed? de winkelier heeft moeten bemerken dat hem dit ontvreemd is.

“Dat neem ik, waar het mij goeddunkt, de winkelier heeft er niets van bemerkt, omdat ik er ander voor in de plaats gelegd heb.”

7. Maar de ringen hebben waarde; van waar hebt gij die genomen? Heeft dit aan dengene van wien gij ze geleend hebt geen schade berokkend?

“Ik heb ze genomen op plaatsen die aan niemand bekend zijn, en zoo dat niemand er eenige schade door leiden kan.”

Aanmerking van Erastus. Ik geloof dat dit feit, ten gevolge van de onvoldoende kennis van den Geest die de antwoorden gedaan heeft onvolledig is toegelicht. Zeer zeker kan hij werkelijke schade berokkend hebben, maar de Geest wil niet doorgaan voor iemand die iets wat het ook zij, ontvreemd zou hebben. Een voorwerp kan niet anders dan door een gelijksoortig van denzelfden vorm en waarde vervangen worden; indien dus de Geest in staat was om een ander in de plaats van het weggenomen voorwerp neer te leggen, dan zou het niet noodig geweest zijn het eerste weg te nemen, en kon hij datgene wat nu als plaatsvervanger dient, gebracht hebben.

8. Is het mogelijk bloemen van eene andere planeet te brengen?

“Neen, dit is mij niet mogelijk.”

— (tot Erastus). Zouden andere Geesten die macht hebben?

“Neen, dit is niet mogelijk, door het verschil der middenstof die deze omgeven.”

9. Zou het u mogelijk zijn bloemen van een ander wereld deel, bij voorbeeld uit de keerkingslanden, te brengen?

“Zoo lang het van deze aarde is, is het mij mogelijk.”

10. Zoudt gij de voorwerpen die gij gebracht hebt, kunnen doen verdwijnen en wederom terug kunnen brengen?

“Even goed als ik ze heb doen komen, kan ik ze, als ik wil, terugbrengen.”

11. Veroorzaakt het voortbrengen der verschijnselen van apports, u eenige moeite of onaangenaamheid?

“Dit is voor ons in 't geheel niet onaangenaam, als wij daartoe vergunning hebben verkregen; het zoude ons groote onaangenaamheden kunnen veroorzaken indien wij die uitwerkselen wilden teweegbrengen, zonder daartoe gemachtigd te zijn.”

Aanmerking van Erastus. Hij wil niet bekennen, dat het hem onaangenaamheden veroorzaakt, ofschoon dit werkelijk het geval is, want hij is genoodzaakt, om zoo te zeggen stoffelijke handelingen te verrichten.

12. Welke moeielijkheden kunnen u in den weg staan?

“Geene andere dan slechte fluidische gesteldheid waardoor wij tegenwerking kunnen ondervinden.”

13. Op welke wijze brengt gij het voorwerp over; houdt gij het met uwe handen vast?

“Neen wij wikkelen het in ons zelve in.”

Aanmerking van Erastus. Hij geeft geene duidelijke uitlegging van zijne wijze van handelen, want hij wikkelt het voorwerp niet in zijn eigen persoonlijkheid in; maar daar zijn eigen fluidum, uitzetbaar, doordringbaar, en rekbaar is, zoo verbindt hij een gedeelte van hetzelfde met een gedeelte van het geanimaliseerde fluidum van het medium, en in die vereenigde fluiden verbergt hij het voorwerp dat tot het apport dient, en brengt het op die wijze over. Het is dus niet juist als hij zegt, dat hij het in zichzelf inwikkeld.

14. Zoudt gij met hetzelfde gemak een voorwerp van een aanmerkelijk gewicht bij voorbeeld van 50 kg kunnen aanbrengen?

“Het gewicht is niets voor ons; wij brengen bloemen aan, omdat dezen u aangenaamer zullen zijn dan iets van grooten omvang en gewicht.”

Aanmerking van Erastus. Dit is zoo, hij kan voorwerpen van honderd, tweehonderd kg aanbrengeu, want het gewicht dat voor u bestaat, wordt voor hem vernietigd; maar ook in dit opzicht weet hij, van hetgene er gebeurd, zich geen rekenschap te geven. De massa der zamengevoegde fluïden is aan de massa der voorwerpen geëvenredigd; in een woord, de kracht moet aan den weerstand geëvenredigd zijn; waaruit volgt, dat als de Geest een bloem of ander licht voorwerp brengt, de reden daarvan dikwijls is, dat hij bij het medium of in zichzelf, niet de noodige elementen voor eene grootere krachtsontwikkeling vindt.

15. Verdwijnen er somtijds voorwerpen, waarvan men de oorzaak niet kent; en dat het werk van Geesten is?

“Dit gebeurt zeer dikwijls, veel meer dan gij denkt, en men zoude dit kunnen verhelpen, door den Geest te verzoeken het voorwerp terug te brengen.”

Aanmerking van Erastus. Dit is zoo; maar somtijds is hetgeen weggenomen is, voor goed weg; want de zoodanige voorwerpen die niet meer te vinden zijn, worden dikwijls zeer ver weggebracht.

Daar er evenwel tot wegneming der voorwerpen ten naastenbij dezelfde fluïdische voorwaarden als voor de apports moeten bestaan kan dit niet dan met medewerking van mediums, die daartoe de bijzondere eigenschappen bezitten, geschieden; daarom is het waarschijnlijker als er iets verdwijnt, dat dit een gevolg van uwe onachtzaamheid, dan dat het 't werk van Geesten is.

16. Zijn er verschijnselen die men als natuurlijke uitwerkselen beschouwt en die het werk van sommige Geesten zijn?

“Uw leven is vol van zoodanige gebeurtenissen; die gij niet begrijpt, omdat gij er niet over nagedacht hebt doch die u, bij een weinig nadenken, zeer duidelijk zouden zijn.

Aanmerking van Erastus. Schrijf niet aan Geesten datgene toe, wat het werk van den mensch is; maar geloof aan hunnen geheimen aanhoudenden invloed, welke rondom u duizende gebeurtenissen, duizende voor de vervulling van uwe daden en van uw levensdoel noodzakelijke omstandigheden, doet geboren worden.

17. Zijn er onder de aangebrachte voorwerpen, geene, die door de Geesten kunnen

vervaardigd zijn; dat wil zeggen die spontaan door de wijzigingen die de Geesten het universele fluïdum of element kunnen doen ondergaan, kunnen worden voortgebracht?

“Niet door mij, want ik heb daartoe geene vergunning; een verheven Geest alleen, is daartoe instaat.”

18. Hoe hebt gij deze voorwerpen binnen gebracht, daar de kamer gesloten was?

“Ik heb dit met mij, om zoo te zeggen in mijne stof gewikkeld, binnen gebracht; u er meer van te zeggen, is mij niet mogelijk, dit is niet uit te leggen.”

19. Hoe hebt gij gedaan om die voorwerpen, die vóór eenige oogenblikken onzichtbaar waren, zichtbaar te maken?

“Ik heb de stof waarin zij gewikkeld waren weggenomen.”

Aanmerking van Erastus. Het is geen eigenlijk gezegde stof waarin zij gewikkeld zijn, maar een fluïdum dat gedeeltelijk uit het perisprit van het medium en gedeeltelijk uit dat van den handelenden Geest, geput wordt.

20. (tot Erastus.) Kan een voorwerp in een volkomen gesloten vertrek gebracht worden; met andere woorden, kan de Geest een stoffelijk voorwerp spiritualiseeren, zoodat het door de stof kan dringen?

“Dat is eene ingewikkelde vraag. Wat betreft de voorwerpen die aangebracht worden, deze kan de Geest onzichtbaar maar niet doordringbaar maken; hij kan de agregatie der stof niet vernietigen, want daardoor zoude het voorwerp zelf, vernietigd worden. Dit voorwerp onzichtbaar gemaakt zijnde, kan hij het, wanneer hij wil, aanbrengen, en het eerst op het daar toegeschikte oogenblik, ten einde het zichtbaar te doen wezen, vrij maken. Met de voorwerpen die wij zelve zamenstellen is het anders gesteld; aangezien wij daartoe alleen de elementen der stof gebruiken, en die elementen wezenlijk doordringbaar zijn; aangezien wij zelve in en door de meest vaste lichamen heendringen met evenveel gemak als de zonnestrallen door een glasruit, kunnen wij in waarheid zeggen, dat wij, maar ook alléén in dat geval, het voorwerp ergens hebben binnen gebracht, hoe goed de plaats ook gesloten moge zijn.

Nota. Zie hierna, over de theorie van de spontane vorming van voorwerpen, het hoofdstuk getiteld: **Laboratorium van de onzichtbare wereld.**

ZESDE HOOFDSTUK.

Zichtbare Manifestaties.

Vragen over verschijningen. — Proeve eener theorie der verschijningen.— Globule Geesten. — Theorie van de hallucinatie.

100. Van alie spiritische manifestaties zijn die, door welke de Geesten zich zichtbaar kunnen maken, ontegenzeggelijk de merkwaardigsten. Men zal uit de verklaring van dit verschijnsel ontwaren, dat dit niet meer bovennatuurlijk dan al de anderen is. Wij maken een begin met de mededeeling der antwoorden welke ons door de Geesten gegeven zijn.

1. Kunnen de Geesten zich zichtbaar maken?

“Ja, vooral gedurende den slaap, er zijn evenwel ook menschen die ze in wakenden toestand zien, maar dit is zeldzamer.”

Aanmerking. Terwijl het lichaam slaapt, maakt de Geest zich van de stoffelijke banden los; hij is dan vrijer en kan gemakkelijker, de andere Geesten, met welke hij in gemeenschap treedt, zien. Droomen is niets anders dan de herinnering van dien staat, wanneer men zich niets herinnert, zegt men dat men niet gedroomd heeft, maar desalniettemin heeft de ziel toch gezien en is in het genot van hare vrijheid geweest. Wij behandelen hier meer in het bijzonder, die verschijningen welke in den wakenden toestand plaats vinden. (Zie voor verdere bijzonderheden over den toestand van den Geest gedurende het slapen, in *het Boek der Geesten*, het hoofdstuk handelende over *de Vrijheid van de Ziel*, nr. 409).

2. Behooren de Geesten die zich zichtbaar vertoonen meer tot de eene dan tot de andere klasse?

“Neen; zij kunnen tot alle klassen, zoowel tot de meest verhevene als tot de laagste behooren.”

3. Kunnen alle Geesten zich zichtbaar manifesteren?

“Allen kunnen het doen; maar allen hebben niet altijd daartoe de vergunning of den wil.”

4. Met welk doel manifesteren zich de Geesten zichtbaar?

“Dat hangt van hunne natuur af, het doel kan goed of slecht zijn.”

5. Hoe kan daartoe vergunning gegeven worden als het doel slecht is?

“Het is dan om degenen aan wien zij verschijnen te beproeven. De bedoeling van den Geest kan slecht, maar de uitkomst goed zijn.”

6. Welk doel kunnen de Geesten hebben die zich met slechte bedoelingen zichtbaar manifesteren?

“Schrik aan te jagen, en dikwijls, zich te wreken.”

— Welk is het doel der Geesten die met een goed oogmerk komen?

“De menschen die over hen treuren te troosten, te toonen dat zij nog bestaan en bij hen zijn; raad te geven en dikwijls ook om voor zich zelve bijstand te vragen.”

7. Welk bezwaar zoude het hebben indien de Geesten altijd en door iedereen gezien konden worden? Zou dit niet een middel zijn, waardoor men den twijfel van den meest ongeloofige zou kunnen opheffen?

“Indien de mensen zich altijd van Geesten omringd zag, zou dit voortdurend zien van Geesten hem verontrusten, in zijne handelingen belemmeren en hem in de meeste gevallen zijne werkdadigheid ontnemen, terwijl hij, geloovende alleen te zijn, vrijer handelt. En wat de ongeloofigen betreft, dezen hebben middelen genoeg om zich te kunnen overtuigen, indien zij er slechts gebruik van willen maken, en niet door hoogmoed verblind worden. Gij weet toch, dat er menschen zijn die gezien *hebben*, en nogthans niet gelooven, maar zeggen dat het alleen verbeelding is. Bekommer u niet over die menschen, God zal voor hen zorgen.

Aanmerking. Er zouden even vele bezwaren bestaan tegen het voortdurend zien der Geesten die ons omringen, als tegen het zien der lucht die wij inademen, bezwangerd als die is door de myriaden microscopische diertjes die om en op ons vermenigvuldigen. Wij moeten hieruit besluiten, dat al wat God doet, welgedaan is, en dat Hij beter dan wij, weet wat goed voor ons is.

8. Indien het zien van Geesten aan bezwaren onderhevig is, hoe komt het dan, dat het in sommige gevallen, toegestaan wordt?

“Het is om een bewijs te geven dat niet alles met het lichaam sterft, en dat de ziel na den dood hare individualiteit behoudt. Dit kortstondige gezicht is voldoende om dat bewijs te leveren en de tegenwoordigheid van uwe vrienden bij u, te bevestigen; maar daaraan is niet hetzelfde bezwaar als aan de onafgebroken zichtbaarheid verbonden.”

9. Is in de meer gevorderde werelden het zien van Geesten menigvuldiger dan in de onze?

“Hoe meer de mensch tot de geestelijke natuur nadert, des te gemakkelijker komt hij met de Geesten in gemeenschap; de grofheid van uw omhulsel maakt voor u het zien

van de etherische wezens moeilijker en zeldzamer.”

10. Heeft men reden om zich over de verschijning van een Geest beangst te maken?

“Hij, die nadenkt, moet begrijpen dat een Geest, welke dan ook, minder gevaarlijk dan een levend mensch is. De Geesten komen bovendien overal, en het is niet noodig hen te zien om te weten dat naast ons er zich kunnen bevinden. De Geest die kwaad zou willen doen, kan dit doen en zelfs op eene veel zekerder wijze, zonder zich zichtbaar te maken; hij is niet gevaarlijk doordien hij Geest is, maar wel door den slechten invloed die hij op de gedachten kan uitoefenen door van het goede aftebrengen en tot het kwade aantesporen.

Aanmerking. Menschen die in de eenzaamheid of in het duister angst gevoelen, weten zich zelden rekenschap van de oorzaak van dien angst te geven; zij weten niet te zeggen waarvoor zij bang zijn, maar zeker is het dat zij meer reden voor angst hebben voor de ontmoeting van menschen, dan van Geesten, want een booswicht is gevaarlijker voor dan na zijn dood. Eene dame van onze kennis, kreeg eens in hare kamer eene zoo duidelijke verschijning, dat zij dacht dat er een mensch stond, en haar eerste gewaarwording was die van schrik. Doch zich overtuigd hebbende dat er niemand was, zeide zij bij zich zelve: Het schijnt dat het *maar een Geest is*; ik kan gerust slapen.

11. Zou degene aan wien een Geest verschijnt, met dezen een gesprek kunnen voeren?

“Zeer zeker, en zelfs moet men dit altijd bijzulk eene gelegenheid doen; en aan den Geest vragen wat zijn verlangen is, en wat men in zijn belang doen kan. Indien de Geest ongelukkig en lijdende is, vindt hij in het medelijden dat men hem bewijst verlichting; en indien het een welwillende Geest is, kan hij gekomen zijn, om een goeden raad te geven.”

— Hoe kan de Geest in zulk een geval antwoorden?

“Hij doet het soms door hoorbaar woorden uittespreken, zooals een levend mensch doen zoude; meestal geschiedt het door overbrenging der gedachten.”

12. Hebben de Geesten, die met vleugelen verschijnen, deze wezenlijk, of zijn zij maar schijnbaar en symbolisch?

“De Geesten hebben geene vleugelen; zij hebben die niet noodig, daar zij als Geest zich overal kunnen begeven. Zij verschijnen onder het uiterlijk door hetwelk zij op dengene aan wien zij zich vertoonen, indruk willen maken; eenigen zullen in gewone kleederdracht, anderen met draperieën omhangen, weer anderen met vleugels, als zinnebeeld van den rang der Geesten die zij vertegenwoordigen, verschijnen.”

13. Zijn de personen die men in den droom ziet, werkelijk degenen, waarvan zij het

uiterlijk aanzien hebben?

“Het zijn meestal deze personen zelve die uw Geest gaat opzoeken of die u komen bezoeken.”

14. Zouden spotgeesten niet om ons te bedriegen het uiterlijk aanzien van menschen die wij liefhebben, kunnen aannemen?

“Zij nemen alleen een fantastisch uiterlijk aan, als zij zich ten onzen koste vrolijk willen maken; maar er zijn dingen, waarmede het hen niet toegestaan wordt te spotten.”

15. Daar de gedachte eene soort van inroeping (evocatie) is, kan men begrijpen dat door haar, de tegenwoordigheid der Geesten uitgelokt wordt; maar hoe komt het dikwijls, dat personen aan wien men het meeste denkt, die men het vurigste verlangt te zien, ons nooit in den droom verschijnen, terwijl men er anderen in ziet, die ons onverschillig zijn, en aan welke men in het geheel niet denkt?

“Het is de Geesten niet altijd mogelijk zich zichtbaar te maken, en niettegenstaande het verlangen dat men heeft om hen te zien, kunnen van hunnen wil onafhankelijke oorzaken dit beletten. Dikwijls is het ook eene beproeving die door het vurigste verlangen niet opgeheven kan worden. Wat de u onverschillige menschen betreft, kunnen dezen, ofschoon gij niet aan hen denkt, aan u denken. Buitendien kunt gij u van de betrekkingen der Geestenwereld geen denkbeeld maken; gij ontmoet daar eene menigte intime, zoo wel oude als nieuwe bekenden, van welke gij in wakenden toestand niet de minste gedachte hebt.”

Aanmerking, Wanneer er geene mogelijkheid bestaat om de verschijningen of visioenen goed te controleeren, dan kan men die natuurlijk op rekening van hallucinatie stellen; maar als zij door bijkomende omstandigheden bevestigd worden, gaat het niet aan ze aan verbeelding toetescrijven; onder dezulken behooren b.v. de verschijningen hetzij in wakenden toestand of in den slaap, op het oogenblik van hun dood, van menschen aan wien men volstrekt niet dacht, en die door verschillende teekenen de omstandigheden van hun geheel onverwacht sterven, komen mededeelen. Men heeft dikwijls paarden zien steigeren en weigeren voorttegaan voor verschijningen, waardoor degenen die de paarden bestuurden verschrikten. Indien er bij den mensch sprake van verbeelding kan wezen, kan dit toch niet het geval bij dieren zijn. Buitendien, zoo de beelden die men in den droom ziet altijd een gevolg waren van hetgeen ons in den wakenden toestand beziggehouden heeft, dan wordt door niets verklaard, hoe het komt dat het dikwijls gebeurt dat men over dingen, waaraan men het meeste denkt, niet droomt.

16. Hoe komt het dat zekere visioenen, veelvuldiger in ziekten voorkomen?

“Zij vinden even goed bij volmaakte gezondheid plaats, maar bij ziekte, zijn de stof-

felijke banden losser; de zwakte van het lichaam, laat meer vrijheid aan den Geest, welke daardoor gemakkelijker met de andere Geesten in gemeenschap treedt.”

17. Het schijnt dat in sommige landen de spontane verschijningen menigvuldiger dan in andere zijn. Zijn eenige volken meer dan anderen begaafd, om deze soort van manifestatiën te verkrijgen?

“Maakt gij van iedere verschijning een procesverbaal op? De verschijningen, geluiden, in een woord alle manifestaties zijn gelijkelijk over de geheele aarde verspreid, maar zij dragen een bijzonder karakter naar gelang van de volken bij welke zij plaats vinden. Bij volken b.v. onder welke het schrijven weinig in zwang is, zijn er geene schrijvende mediums; bij andere vindt men ze in overvloed; elders vinden er dikwijls meer geluiden en bewegingen dan intelligente mededeelingen plaats, omdat de laatsten daar minder gezocht en geacht worden,”

18. Waarom hebben de verschijningen het meest des nachts plaats? Kan dit niet eene uitwerking zijn die de stilte en de duisternis op de verbeelding maakt?

“Het is door dezelfde oorzaak die des nachts de sterren voor u zichtbaar maakt, welke gij bij het volle daglicht niet zien kunt. Het heldere daglicht kan eene zwakke verschijning uitwisschen; maar men dwaalt als men gelooft dat de nacht er iets aan afdoet. Onderzoek allen die verschijningen gehad hebben, en gij zult ontwaren dat de meesten ze bij dag gezien hebben.”

Aanmerking. De feiten van verschijningen, zijn veel menigvuldiger en algemeener dan men denkt; maar velen willen ze uit vrees voor bespotting niet bekennen, terwijl anderen ze aan zinsbedrog toeschrijven. Indien ze bij sommige volken veelvuldiger schijnen plaats te vinden, komt dit, omdat men daar de ware of valsche traditiën zorgvuldiger bewaart en die meestal door de zucht naar het wonderbaarlijke, (waartoe de plaatselijke gesteldheid min of meer aanleiding geeft) vergroot; de lichtgeloovigheid ziet dan in de meest gewone verschijnselen, bovennatuurlijke uitwerkselen; de stilte der eenzaamheid, de diepte der ravijnen, het ruischen van het woud, de zonderlinge vorm der wolken, de schaduwbeelden, de luchtspiegelingen, in één woord, alles, draagt er toe bij om de eenvoudige en onschuldige verbeelding te misleiden, en men vertelt ter goeder trouw wat men gezien heeft, of heeft vermeend te zien. Maar naast het verdichtsel, staat de werkelijkheid, en de ernstige studie van het spiritisme leidt er toe deze van alle bespottelijke bijvoegselen van het bijgeloof te ontdoen.

19. Kan het zien van Geesten in den normalen toestand plaats vinden of altijd in die van geestvervoering?

"Het kan in volkomen normalen toestand plaats vinden; evenwel bevinden zich degeenen die ze zien, vrij dikwijls in eenen bijzonderen toestand, die aan geestvervoering grenst, waardoor zij een soort van tweede gezicht bekomen. (Zie *het Boek der Geesten*, nr. 447.)

20. Zien degenen die de Geesten zien, dezen met hunne oogen?

"Dit gelooven zij; maar in werkelijkheid is het de ziel die ziet, en dit wordt door het feit dat men ze met gesloten oogen zien kan, bewezen."

21. Hoe kan de Geest zich zichtbaar maken?

"Het beginsel is hetzelfde als dat van alle manifestatiën, en ligt aan de eigenschappen van het perisprit, dat, al naar het believe van den Geest verschillende wijzigingen kan ondergaan."

22. Kan de eigenlijk gezegde Geest zich zichtbaar maken, of kan hij dit alleen door middel van zijn perisprit doen?

"In uwen stoffelijken toestand, kunnen de Geesten zich alleen door middel van hun halfstoffelijk omhulsel manifesteren; dit is de middelaar waardoor zij op uwe zinnen werken. Het is onder dat omhulsel dat zij somtijds in menschelijke of andere gedaante, hetzij in den droom, hetzij ook in den wakenden toestand zoowel bij licht als in het duister, verschijnen."

23. Zou men kunnen zeggen dat de Geest door condensatie van het fluïdum van het perisprit, zichtbaar wordt?

"Condensatie is het ware woord niet; dit is meer eene vergelijking die u behulpzaam kan zijn om het verschijnsel te begrijpen; want in de werkelijkheid vindt er geene condensatie plaats. Door de vermenging der fluïden, ontstaat er bij het perisprit een bijzonderen toestand, van welke voor u niets soortgelijks bestaat, en die het waarneembaar maakt."

24. Zijn de verschijnende Geesten altijd ontastbaar en door het zintuig van het gevoel niet waartenemen?

"In hunnen normalen toestand, zijn zij ontastbaar, zoo als in een droom; zij kunnen evenwel indruk op het zintuig van het gevoel maken en sporen van hunne aanraking achterlaten, en zelfs in eenige gevallen, tijdelijk tastbaar worden, hetgeen bewijst dat er zich tuschen u en hen eene stof bevindt."

25. Is iederéén instaat de Geesten te zien?

"Gedurende den slaap wel, maar niet in wakenden toestand. Gedurende den slaap, ziet de ziel zonder middelaar; gedurende het waken, ondergaat zij altijd min of meer de invloed der organen; daarom zijn de toestanden niet geheel en al gelijk."

26. Waaraan ligt de eigenschap om in wakenden toestand Geesten te zien?

"Deze eigenschap hangt van het organisme af; zij is afhankelijk van de meerdere of

mindere gemakkelijker waarmede het fluïdum van den ziener, zich met dat van den Geest kan vereenigen. Het is dus niet genoeg dat de Geest zich wil vertoonen, hij moet bovendien bij den persoon voor wien hij zich zichtbaar wil maken, de daarvoor vereischte geschiktheid vinden."

— Kan die eigenschap door oefening ontwikkeld worden?

"Ja even als iedere andere eigenschap; maar het behoort onder die eigenschappen, waarvan het beter is, ten einde de verbeelding niet te overprikkelen, de natuurlijke ontwikkeling af te wachten dan uit te lokken. Het geregeld en voortdurend zien van Geesten is eene uitzondering en behoort niet tot de gewone menschelijke natuur."

27. Kan men de verschijning van Geesten uitlokken?

"Dit is somtijds, maar toch zeer zelden, mogelijk; het vindt bijna altijd van zelve plaats. Men moet daartoe eene bijzondere gave bezitten."

28. Kunnen de Geesten zich in eene andere dan de menschelijke gedaante zichtbaar maken?

"De menschelijke gedaante is de normale gedaante; de Geest kan er het uiterlijk aanzien van veranderen, maar het blijft altijd de menschelijke type."

— Kunnen zij zich niet in de gedaante van eene vlam manifesteren?

"Zij kunnen even zoo goed, om hunne tegenwoordigheid bekend te maken, vlammen, lichten, als andere verschijnselen voortbrengen, maar dat zijn niet de Geesten zelve. De vlam is dikwijls slechts een luchtspiegeling of eene emanatie van het perisprit; in allen gevallen is het er slechts een gedeelte van; het perisprit verschijnt alleen in zijn geheel bij visioenen."

29. Wat moet men denken, van het geloof, volgens hetwelk men de dwaallichten aan de tegenwoordigheid van zielen of Geesten toeschrijft?

"Dat het bijgeloof is, door onwetendheid ontstaan. De physische oorzaak der dwaallichten is immers bekend."

— Is het verhaal van de blauwe vlam, die zich boven het hoofd van Servius Tullius vertoonde toen hij nog kind was, eene fabel of heeft dit werkelijk plaats gehad?

"Dat heeft werkelijk plaats gevonden en werd voortgebracht door den Beschermgeest, die de moeder wenschte te waarschuwen. Deze moeder ziend-medium zijnde, heeft eene uitstraling van den Beschermgeest van haar kindgezien. Alle ziende-mediums zijn dit niet in denzelfden graad, zooals uwe schrijvende-mediums niet allen hetzelfde schrijven. Terwijl deze moeder slechts eene vlam zag, zoude een ander medium het lichaam van den Geest hebben kunnen zien."

30. Kunnen de Geesten in de gedaante van een dier verschijnen?

"Dat kan gebeuren; maar het zijn altijd zeer lage Geesten die deze gedaante aan-

nemen. In ieder geval kan het slechts een tijdelijke schijn-gestalte zijn, want het zou ongerijmd zijn, te gelooven dat een wezenlijk dier, welk dan ook, de incarnatie van een Geest zou kunnen zijn. De dieren blijven dieren.”

Aanmerking. Alleen bijgeloof kan doen gelooven dat sommige dieren door Geesten kunnen beziel worden, men moet al eene zeer inschikkelijke of sterk verhitte verbeelding hebben, om in de soms iet of wat zonderlinge omstandigheden waaronder de Geesten zich soms kunnen voordoen, iets bovennatuurlijks te zien, maar de angst doet dikwijls dingen zien, die niet bestaan. Het is niet altijd vrees die deze gedachte doet ontstaan; wij hebben eene, overigens zeer verstandige dame, gekend, die voor eene groote zwarte kat eene bijzondere genegenheid had, omdat zij geloofde dat deze van eene *boven-dierlijke* natuur was; zij had evenwel nooit iets van spiritisme gehoord; ware zij daarmede bekend geweest, dan zou dit haar, door te bewijzen dat zoodanige gedaanteverwisseling onmogelijk is, de dwaasheid van de reden harer voorliefde hebben doen inzien.

Proeve eener theorie der verschijningen.

101. De meest gewone duidelijke manifestatiën, hebben gedurende den slaap door droomen plaats: het zijn de visioenen. Het ligt niet in ons plan, alle de bijzonderheden die zich bij het droomen kunnen voordoen, na te gaan; wij willen alleen in korte woorden vermelden dat zij kunnen zijn: een wezenlijk visioen van aanwezige of afwezige dingen; een terugblik in het verledene, en in eenige zeldzame gevallen een voorgevoel van de toekomst. Dikwijls ook, zijn het zinnebeeldige tafereelen, die de Geesten, tot de goede behoorende, voorbij onze oogen doen gaan om ons nuttige waarschuwingen en heilzamen raad te geven; of om ons, indien het onvolmaakte Geesten zijn, op het dwaalspoor te brengen en onze hartstochten te streelen. De volgende theorie is zoowel op droomen als op alle andere verschijningen toepasselijk. (Zie *het Boek der Geesten*, nr. 400 en volg.)

Wij zouden vermeenen aan het gezond verstand van onze lezers, te kort te doen, indien wij het ongerijmde en bespottelijke van hetgeen men gewoonlijk uitlegging van droomen noemt, hier gingen aantoonen.

102. De eigenlijk gezegde verschijningen, vinden gedurende den wakenden toestand plaats, terwijl men het volle bezit en vrije gebruik van alle zijne zintuigen heeft. Zij komen het meest als eene nevelachtige en doorschijnende gedaante, somtijds onbepaald en onduidelijk, voor; dikwijls is het op het eerste gezicht een zwak wit licht waarvan den om-

trek langzamerhand duidelijker wordt. Dan weder zijn de vormen duidelijk en helder, en kan men de fijnste trekken van het gelaat onderscheiden, zoodat men er een zeer nauwkeurige beschrijving van zou kunnen geven; houding en uiterlijk zijn dezelfde als die van zijn afgelegd aardsch omhulsel.

De Geest iedere gedaante kunnende aannemen verschijnt in diegene welke hem het beste kan doen herkennen, indien dit zijn verlangen is. Zoo dat hij, ofschoon als Geest geen lichamelijke misvorming meer hebbende, toch als verminkt, gebocheld, gekwetst, met litteekens zal verschijnen als dit, om zijne identiteit te bewijzen, noodig is. Esopos bij voorbeeld, is als Geest niet misvormd, maar indien men hem als Esopus inroept, zal hij, al mocht hij na dien, verscheidene andere incarnaties ondergaan hebben, leelijk en gebocheld en in de traditioneele kleeding verschijnen. Het is opmerkenswaardig, dat met uitzondering van eenige bijzondere gelegenheden, de onderste ledematen, de onduidelijkst zichtbare deelen zijn, terwijl het hoofd, de romp, armen en handen altijd duidelijk zichtbaar zijn; ook ziet men de Geesten zelden loopen, maar als schaduwen voortschuiven. Wat de kleeding aangaat, bestaat deze gewoonlijk in draperieën, die in lange golvende plooien uitloopen; hieraan paren zij bevallig golvend hoofdhaar, zoo is ten minste het uiterlijk voorkomen van Geesten, die niets meer van het aardsche overgehouden hebben; maar de alledaagsche Geesten, die welke men gekend heeft, verschijnen gewoonlijk in de kleeding die zij gedurende den laatsten tijd van hun leven gedragen hebben. Soms dragen zij ook zinnebeelden aan het karakter van hunnen verheven stand eigen, zoo als een lichtkrans, of vleugelen bij hen die men' als engelen kan beschouwen; terwijl er weer anderen zijn die met zoodanigen als bij hun wereldsch beroep pasten, verschijnen: zoo zal een krijgsman met zijn wapenrusting, een geleerde met boeken, een moordenaar met een dolk kunnen verschijnen, enz. De verheven Geesten hebben een schoon, edel en helder gelaat; de allerlaagsten hebben dikwijls iets woests en verdierlijks, en dragen nog dikwijls de sporen der misdaden die zij gepleegd of van de straffen, die zij ondergaan hebben. Het punt der kleederdracht, en al de daarbij behoorende voorwerpen is wellicht datgene wat het meeste verwondering baart, wij zullen er in een afzonderlijk hoofdstuk op terug komen, omdat daarmede andere zeer belangrijke feiten in verband staan.

103. Wij hebben gezegd dat de verschijningen iets nevelachtigs hebben, in sommige gevallen, zoude men ze kunnen vergelijken bij een, door een ongefoelieden spiegel teruggekaatst beeld, dat hoe duidelijk ook, niet belet dat men er de voorwerpen die er achter staan door heen ziet. Dit is gewoonlijk de gestalte waaronder de ziende-mediums de Geesten zien; zij zien ze gaan, komen, een kamer binnentreden of uitgaan, zich te midden der levenden begeven (dit is althans bij alledaagsche Geesten het geval) als of zij aan alles wat er rondom hen gebeurd, een werkzaam deel nemen en er belang in stellen en luisteren naar hetgeen

gesproken wordt. Soms ziet men ze, iemand naderen, hem gedachten inboezemen, trachten invloed op hem uitte oefenen; indien het goede Geesten zijn ziet men ze hem troosten, als het kwade Geesten zijn hem bespotten; zich droefgeestig of tevreden toonen over de verkregen uitkomst; in een woord, het is de weerschijn van de lichamelijke wereld, zoodanig is die geheimzinnige wereld die ons omringd, te midden van welke wij, zonder daarvan bewust te zijn ons bewegen op dezelfde wijze als wij onbewust te midden der myriaden wezens van de microscopische wereld leven. De microscoop heeft ons de wereld der oneindig-kleinen, waarvan het bestaan door ons niet vermoed werd, doen ontdekken; het spiritisme heeft ons door de ziende mediums de wereld der Geesten, welke ook een der werkende krachten der natuur is, geopenbaard. Door middel der ziende mediums is het ons mogelijk geworden de onzichtbare wereld te Jeeren kennen en ons in hare gewoonten intewijden, zoo als een volk uit blinden bestaande, door middel van eenige weinige met het gezicht begaafde menschen, de zichtbare wereld zoude kunnen leeren kennen. (Zie hierna in het hoofdstuk over de mediums, het artikel over de ziende-mediums.)

104. Soms neemt de Geest die verschijnen wil of kan, een nog duidelijker vorm aan, zoodat de illusie volkomen is en men een lichamenlyk wezen vermeent te zien. In nog andere gevallen eindelijk en onder zekere omstandigheden, kan de tastbaarheid werkelijk bestaan, dat wil zeggen dat men kan aanraken, betasten, en alsdan dezelfde weerstand en warmte als die bij een levend lichaam kan, waarnemen, hetgeen evenwel niet belet dat de verschijning bliksemsnel weder verdwijnt. Het is dan niet meer door de oogen maar door het gevoel dat men er het bestaan van waarneemt. Zoo men al de verschijning die alleen zichtbaar is, aan eene illusie of aan een soort van verblindings zou kunnen toeschrijven, dan valt er toch niet meer aan te twifelen als men ze kan vasthouden en betasten, en als zij zelve u vast houdt en omklemt. De feiten van tastbare verschijningen, komen het zeldzaamst voor; maar degenen die in den laatsten tijd, onder den invloed van krachtige mediums (onder anderen door den heer Home) zijn voortgebracht en waarvan de echtheid door onwraakbare getuigen bevestigd is, bewijzen en verklaren die verschijningen welke in de geschiedenis opgeteekend zijn, waarbij personen na hunnen dood met al het uiterlijke van de werkelijkheid verschenen zijn. Wij hebben het trouwens reeds gezegd, dat hoe buitengewoon zoodanige verschijnselen ook zijn mogen, al het wonderbaarlijke er van verdwijnt zoodra men de wijze kent waarop ze voortgebracht worden, en dan begrijpt men, dat zij wel verre van afwijkingen der natuurwetten te wezen, er slechts eene nieuwe toepassing van zijn.

105. Het perispit is uit zijne natuur en in den normalen toestand, onzichtbaar, en heeft dit met een aantal fluïden gemeen, waarvan ofschoon wij die nooit gezien hebben het bestaan bekend is; maar even als eenige fluïden kan het, het zij door eene soort van condensatie, hetzij door een veranderde moleculaire schikking, wijzigingen ondergaan, welke

hetzelve voor het oog zichtbaar maken, en dan verschijnt het ons in eenen nevelachtigen vorm. De condensatie (men moet dit woord niet letterlijk opvatten, wij bezigen het slechts bij gebrek aan een beter en als vergelijking) kan zoo sterk wezen, dat het perisprit de eigenschappen van een vast en tastbaar lichaam verkrijgt; maar het kan weder oogenblikkelijk zijn etherischen en onzichtbaren toestand hernemen. Wij kunnen ons van dit uitwerksel een denkbeeld vormen door den stoom, die van onzichtbaar, eerst als nevel zichtbaar, daarna vloeibaar en eindelijk vast wordt, en *omgekeerd*. Deze verschillende toestanden van het perisprit zijn een gevolg van den wil van den Geest, en niet van eene uitwendige physische oorzaak, zooals bij de gassen. Als een Geest ons verschijnt, vindt dit plaats doordien hij zijn perisprit in den toestand brengt die noodig is om zichtbaar te wezen; maar zijn wil alléén, is daartoe niet voldoende, want de wijziging van het perisprit vindt plaats door de verbinding met het fluïdum van het medium; en deze verbinding is niet altijd mogelijk, en hierdoor wordt verklaard hoe het komt dat de Geesten niet altijd zichtbaar zijn. Het is dus niet genoeg dat de Geest zich wil doen zien; ook niet dat iemand een Geest zien wil: maar de twee machtige fluïden moeten zich te zamen kunnen verbinden, er moet tusschen die twee eene zekere affiniteit bestaan; wellicht ook moet de uitstraling van het fluïdum van het medium, zeer overvloedig wezen om de gedaanteverandering van het perisprit te kunnen tot stand brengen en wellicht bestaan er nog meer andere ons onbekende vereischten: de Geest moet wijders de vergunning hebben zich aan dezen of genen te doen zien, hetgeen hem niet altijd, of wel alleen onder zekere voorwaarden die wij niet beoordeelen kunnen, verleend wordt.

106. Eene andere eigenschap van het perisprit en aan deszelfs natuur eigen is: door alles te kunnen heendringen. Er bestaat geene stof die het tegenhoudt, het dringt door alle stoffen heen, zooals het licht door doorschijnende lichamen heendringt. Daarom bestaat er geene afsluiting die de Geesten zou kunnen beletten binnen te komen; zij kunnen even gemakkelijk den gevangene in zijn' kerker als den mensch die midden in het veld staat, bezoeken.

107. De verschijningen bij wakenden toestand zijn niet zeldzaam, noch nieuw; zij hebben ten allen tijde plaats gevonden, de geschiedenis maakt van een groot aantal melding; maar wij behoeven niet zoo ver terug te gaan, nog heden ten dage, zijn zij zeer menigvuldig, en velen hebben er gehad, die zij op het eerste gezicht aanzagen voor hetgeen men overeengekomen is, hallucinatien te noemen. Zij zijn vooral zeer menigvuldig bij den dood van afwezige personen, die dan hunne bloedverwanten of vrienden komen bezoeken. Dikwijls geschiedt dit, zonder bepaald doel maar in het algemeen kan men zeggen dat de Geesten die op die wijze verschijnen daartoe door sympathie aangetrokken worden. Een ieder raadplege zijne herinneringen, en men zal ontwaren dat er maar weinig menschen zijn,

wien niet de eene of andere gebeurtenis van dien aard, waarvan de echtheid niet in twijfel getrokken kan worden, bekend zijn.

108. Wij zullen bij de voorafgegane beschouwingen, nog het onderzoek van eenige optische verschijnselen voegen die tot het leerstuk van *globule Geesten* hebben aanleiding gegeven.

De lucht is niet altijd absoluut doorschijnend, en in sommige toestanden is de strooming der luchtvormige moleculen en de trilling die zij ten gevolge der warmte ondergaan, zeer duidelijk zichtbaar. Eenige personen hebben dit als eene ophooping van Geesten die zich in de ruimte bewegen, aangezien. Het is onnoodig deze meening te wederleggen, de eenvoudige vermelding is daartoe voldoende. Maar zie hier nog eene andere illusie die niet minder vreemd is, en waartegen men wel zal doen, zich te wapenen.

In het waterachtige vocht van het oog komen zeer kleine nauwelijks merkbare stippen voor, die hare doorschijnendheid verloren hebben. Deze stippen zijn als donkere lichamen in het vocht drijvende en volgen er de bewegingen van. Zij veroorzaken in de omgevende lucht op zekeren afstand door de vergrooting en door de straalbreking het zien van schijfjes van een tot tien millimeters in doorsnede die in de dampkringslucht schijnen te zweven. Wij hebben lieden ontmoet die deze schijfjes voor Geesten, die hen overal volgden en vergezelden aanzagen; en in hunne geestvervoering zagen zij de kleurschakering van den weerschijn van het regenboogvlies voor beelden aan, hetgeen bijna even zoo rationeel is als om in da maan een aangezicht te zien. Eene enkele opmerking die wij aan die personen zelve ontleenen, zal voldoende zijn om hen weder op den rechten weg te brengen.

Die schijfjes of medaillons, zeggen zij, vergezellen hen niet alleen overal waar zij gaan, maar volgen alle hunne bewegingen, zij gaan rechts, links, rijzen, dalen of staan stil, al naar gelang van de beweging welke men met het hoofd maakt. En hierover behoeft men zich niet te verwonderen; want de oogbol de zetel van de verschijnsel zijnde, is dit ook verplicht er alle bewegingen te volgen. Waren het Geesten dan zou men toch moeten bekennen dat zij als intelligente en vrije wezens al aan een zeer werktuiglijke rol gebonden zouden zijn; eene rol die voor mindere Geesten reeds zeer vervelend maar die met het denkbeeld dat wij ons van verheven Geesten vormen, onverenigbaar zoude zijn. Er zijn wel is waar menschen die de zwarte stippen van de zwarte staar voor slechte Geesten aanzien. Die schijfjes hebben even als de zwarte stippen eene golvende beweging, doch die zich nooit van de boogwijdte van een zekere hoek verwijderd, en de illusie wordt vermeerderd doordien zij niet eensklaps de beweging van de gezichtslijn volgen. De reden hiervan is zeer eenvoudig. De donkere punten in het waterachtige vocht, die de eerste oorzaak van het verschijnsel zijn, worden, zoo als wij gezegd hebben, als 't ware daarin zwevende gehouden, en hebben altijd eene neiging om te dalen en wanneer zij opstijgen komt dit, omdat zij daartoe,

door de beweging van het oog van beneden naar boven gedwongen worden, maar tot op eene zekere hoogte gekomen, ziet men, als men het oog op een punt voor zich uit vestigt, de schijfjes weer van zelve dalen en daarna stilstaan. Hunne bewegelijkheid is zeer groot, omdat er slechts eene onmerkbare beweging van het oog noodig is om ze van richting te doen veranderen en hen in de lucht, waarin zich schijnbaar het beeld vormt de geheele wijdte van den boog te doen doorloopen. Zoo lang men niet kan aantonen dat een beeld een eigene vrijwillige en intelligente beweging bezit, kan men het niet anders dan als een optisch of physiologisch verschijnsel beschouwen.

Hetzelfde is het geval met de vonken die somtijds als een meer of min dichte stralenbundel, door de zamentrekking van de oogspieren ontstaan, en die waarschijnlijk veroorzaakt worden door de phosphorescerende electriciteit van het regenboogvlies, daar zij gewoonlijk tot den omtrek van den oogbol beperkt blijven.

Dergelijke verkeerde denkbeelden kunnen niet anders dan het uitvloeisel van eene onvolledige waarneming zijn. Al wie de natuur der Geesten, door de middelen die de proefondervindelijke wetenschap daartoe aan de hand geeft, met ernst bestudeerd heeft, zal het kinderachtige van die denkbeelden inzien. Even zeer als wij de gewaagde theoriën waarmee men de manifestaties aanvalt, als zij in onbekendheid met de feiten hun oorsprong hebben, bestrijden, evenzeer moeten wij trachten zulke verkeerde denkbeelden uit te roeien die meer geestdrift dan oordeel verraden, en juist daardoor bij de ongeloovigen, die reeds genoeg geneigd zijn om de bespottelijke zijde op te sporen, meer kwaad dan goed stichten.

109. Zoo als men ziet, is het perispit de grond-oorzaak van alle manifestaties; onze kennis er van, heeft ons den sleutel van eene menigte verschijnselen in handen gegeven, en door hen geheel het karakter van het wonderbaarlijke te ontnemen, de wetenschap van het spiritisme eene onmetelijke schrede voorwaarts doen maken, en een nieuwen weg doen opgaan. Wij hebben door de Geesten zelve (want let wel op, dat *zij* het zijn die ons op den weg geholpen hebben) de uitlegging van de werking van den Geest op de stof, van de beweging van de onbezielde lichamen, van de geluiden en verschijningen gevonden. Wij zullen er ook nog de uitlegging van vele andere verschijnselen door vinden, die wij nog te onderzoeken hebben, alvorens tot de studie der eigenlijk gezegde mededeelingen te kunnen overgaan. Men zal ze des te beter begrijpen, naar mate men zich beter van de grond-oorzaken rekenschap heeft weten te geven. Indien men dit beginsel goed begrepen heeft, zal men het, op de verschillende feiten die zich aan den onderzoeker kunnen voordoen, zelve kunnen toepassen.

110. Het zij verre van ons, dat wij de door ons medegedeelde theorie als volmaakt en als laatste woord beschouwen; zij zal later, ongetwijfeld aangevuld of verbeterd worden; maar hoe onvolledig of onvolmaakt zij nu ook moge wezen, kan zij altijd behulpzaam zijn

om zich van de mogelijkheid der feiten, door oorzaken die in het geheel niet bovennatuurlijk zijn, rekenschap te kunnen geven; indien het eene hypothese is, dan kan men haar de verdienste niet ontzeggen rationeel en waarschijnlijk te zijn, en heeft zij ruim zoo veel waarde als alle andere uitleggingen, die door de ontkenkers aangevoerd worden om te bewijzen dat bij de spiritische verschijnselen, alles inbeelding, fantasmagorie of bedrog is.

Theorie van de hallucinatie.

111. Zij die het bestaan van eene onlichamelijke en onzichtbare wereld loochenen, gelooven alles met het woord *hallucinatie* verklaard te hebben. De definitie van dat woord is bekend; het is: een dwaling, eene illusie van iemand, die vermeent iets te ondervinden dat inderdaad niet bestaat (van het Latijn *hallucinari*, dwalen, gevormd van *adlucem*); maar de geleerden, hebben, voor zoo ver ons bekend is, er de physiologische oorzaak nog niet van opgegeven.

Het schijnt dat de optica en physiologie voor hen geene geheimen meer hebben, maar hoe komt het dan dat zij de natuur en den oorsprong van de beelden die zich onder zekere omstandigheden aan den geest vertoonen, nog niet hebben verklaard?

Zij willen alles door de wetten die de stof beheerschen verklaren; het zij zoo; maar laten zij dan, uit die wetten hetzij eene goede of slechte theorie van de hallucinatie te samen stellen, het zal dan ten minste eene uitlegging zijn.

112. De oorzaak der droomen is nooit door de wetenschap verklaard geworden; zij schrijft die toe aan eene werking der verbeelding; maar zegt ons niet wat verbeelding is, noch op welke wijze deze de heldere en duidelijke beelden, die ons zoo dikwijls verschijnen, voortbrengt; het is iets onbekends, door iets anders dat even min bekend is, verklaren; de vraag blijft dus onopgelost. Het is, zegt men, eene herinnering aan het-geene waarmede de geest zich gedurende den dag heeft bezig gehouden; maar zelfs deze verklaring, dat geene verklaring is aannemende, blijven wij vragen welke die tooverspiegel is die op die wijze de indrukken der dingen behoudt; hoe moeten wij, vooral die visioenen verklaren van werkelijke dingen die men in wakende toestand nimmer gezien, ja aan welke men zelfs nooit gedacht heeft? Alleen het spiritisme was bij machte ons den sleutel van dit zonderling verschijnsel te geven, dat onopgemerkt voorbijgaat, juist omdat het zoo alledaagsch is, even als alle wonderen der natuur die wij onder onze voeten vertreden.

De geleerden hebben het beneden hunne waardigheid geacht, zich met de hallucinatie bezig te houden; hetzij deze werkelijk bestaat of niet, blijft het toch een verschijnsel

dat door de physiologie, op straffe van hare ongenoegzame bekwaamheid te moeten erkennen, moest kunnen verklaard worden. Mocht er een geleerde toe overgaan, er, niet eene definitie, wij moeten elkander goed verstaan, maar eene physiologische verklaring van te geven, dan zullen wij nagaan of zijne theorie op alle gevallen kan toegepast worden; laat hij vooral de zoo menigvuldige gevallen van verschijningen van menschen op het oogenblik van hun sterven niet vergeten: laat hij zeggen hoe het komt dat de verschijning met het oogenblik van het sterven van den persoon zamentreft? Indien het een slechts éénmaal voorgekomen geval ware, dan zoude men het aan toeval kunnen toeschrijven; maar het komt dikwijls voor, en het toeval vervalt niet in zulke herhalingen. Ware de verbeelding van dengene die de verschijning ziet sterk getroffen door de gedachte dat die persoon sterven moest, dan zoude men dit nog kunnen aannemen, maar degeen aan wien de overledene zich vertoont, is meestal iemand die in het minst niet aan hem dacht: van verbeelding kan hier dus geene sprake zijn. Nog minder kan men de omstandigheden, die bij den dood plaats vonden, waarvan men niet de minste gedachte had, door verbeelding verklaren. Zullen de voorstanders der hallucinatie wellicht zeggen, dat de ziel (als zij ten minste de ziel erkennen) oogenblikken van overprikkeling heeft, waarin hare vermogens verhoogd worden? Dan zijn wij het eens; maar als hetgeen hij dan ziet werkelijk bestaat, dan is het geene illusie meer. Indien de ziel in haar overprikkelden toestand, iets ziet dat niet tegenwoordig is, dan komt het dus, doordien zij zich verplaatst; maar als onze ziel zich naar een afwezigen persoon kan verplaatsen, waarom zou dan de ziel van den afgestorvene niet tot ons kunnen komen? Laten zij met hunne theorie der hallucinatien, die feiten niet buiten rekening laten en laten zij niet vergeten dat eene theorie waar men feiten tegenoverstellen kan, noodwendig valsch of onvolledig is.

In afwachting der uitlegging die zij geven zullen, zullen wij trachten eenige denkbeelden over dat onderwerp in het midden te brengen.

113. Het is door feiten bewezen, dat er werkelijke verschijningen plaatsvinden, die door de spiritische theorie volkomen verklaard worden, en die alleen door hen die buiten het organisme niets aannemen, ontkend kunnen worden; maar bestaan er naast die werkelijke visioenen, ook nog hallucinatiën in den zin die men gewoonlijk aan dat woord hecht? Hieraan valt niet te twijfelen. Waardoor worden zij veroorzaakt? Hierin zullen de Geesten u den weg wijzen, want het komt ons voor dat de geheele uitlegging in hunne antwoorden op de volgende vragen, vervat is:

— Zijn de visioenen altijd werkelijk bestaande, of zijn zij niet somtijds het gevolg van hallucinatie? Als men b.v. in den droom of op eene andere wijze de duivel of andere phantastische dingen ziet, die niet bestaan, is dit dan niet een uitwerksel van de verbeeldingskracht?

“Ja, somwijlen als eene of andere treffende lectuur of verhaal van duivelarij indruk op iemand gemaakt heeft, herinnert hij het zich en vermeent hij dingen te zien die niet bestaan. Maar wij hebben u ook gezegd dat de Geesten in hun halfstoffelijk hulsel, elke gestalte kunnen aannemen om zich te manifesteren. Een spotgeest kan dus als hij er lust in heeft, met horens en klauwen verschijnen, om met de lichtgeloovigheid den draak te steken, zoo als een goede Geest zich met vleugels en een schitterend aangezicht kan voordoen.”

— Kan men de gedaanten en andere beelden, die zich dikwijls in den halfwakenden toestand, of zelfs als men alleen de oogen sluit, voordoen, als verschijningen beschouwen?

“Zoodra de zintuigen verdooven, maakt de ziel zich los, en kan op een afstand of in de nabijheid datgene zien, wat hij niet met de oogen zoude kunnen zien. Deze beelden zijn zeer dikwijls visioenen, maar kunnen ook eene uitwerksel van de indrukken zijn, die het zien van zekere voorwerpen in de hersenen heeft achtergelaten, die er den afdruk, evenals die van de geluiden van blijven behouden. De vrije Geest ziet dan in zijn eigen hersenen de afdrukken die er zich als op eene daguerreotype-plaat op gehecht hebben. Door hunne verscheidenheid en onderéénmenging wordt er een grillig en vluchtig geheel gevormd, dat niet-tegenstaande alle aangewende moeite om het te onthouden, bijna op hetzelfde oogenblik uitgewischt wordt. Men moet aan een dergelijke oorzaak eenige phantastische verschijningen, die niets werkelijks bevattende dikwijls bij ziekten voorkomen, toeschrijven.”

Het lijdt geen twijfel dat het geheugen het gevolg is van de indrukken die door de hersenen bewaard worden; door welk zonderling phenomeen, raken die verschillende, zoo talrijke indrukken niet met elkander verward? Dit is een ondoorgrondelijk geheim, maar dat niet vreemder is, dan dat de geluidsgolven die elkander in de lucht kruisen, evenwel afgescheiden blijven. Deze indrukken zijn in gezonde en goed georganiseerde hersenen duidelijk en scherp; onder minder gunstige omstandigheden, worden zij uitgewischt en vermengen zij zich met elkander; waardoor verlies van geheugen of verwarring van denkbeelden ontstaat. Een en ander zal nog minder vreemd voorkomen, als men, zooals bij de schedelleer, voor elk deel en zelfs voor elke zenuwvezel van de hersenen, een bepaalde bestemming aanneemt.

De beelden die door de oogen tot de hersenen gekomen zijn, laten dus daarin een afdruk achter, en daardoor komt het dat men zich eene schilderij herinnert alsof men die voor zich had, maar het blijft toch altijd een zaak van geheugen, want men ziet het niet, maar de ziel in zekere toestand van emancipatie verkeerende, ziet in de hersenen en vindt er die beelden in terug, vooral dezulken die den diepsten indruk gemaakt hebben, al naar gelang van de gemoedsstemming van den geest en van den aard der gedachten waarmede hij zich bij voorkeur en het meest heeft beziggehouden; zoo zal zij er de afdrukken in terug vinden, van godsdienstige, duivelsche, dramatische, wereldsche tooneelen, van zonderlinge

dieren die zij op een ander tijdstip, hetzij afgebeeld of in verhalen gezien heeft, want verhalen laten ook indrukken achter. De ziel ziet dus werkelijk, maar zij ziet slechts een in de hersenen gedaguerreotypeerd beeld. In den normalen toestand zijn die beelden vluchtig en kortstondig, omdat al de deelen der hersenen vrijelijk werken; maar bij ziekte, zijn de hersenen min of meer verzwakt, het evenwicht tusschen de organen is verbroken, slechts eenigen blijven werkzaam, terwijl anderen als 't ware verlamd zijn; vandaar het blijvende van eenige dier beelden, die niet meer zooals in den normalen toestand, door die van het uitwendige leven uitgewischt worden. Dat is de ware hallucinatie en de grondoorzaak voor overheerschende denkbeelden (*idees fixes*).

Wij hebben, zooals men zal opmerken, deze anomalie door eene bekende zuiver physiologische wet, die der hersenindrukken, verklaard, maar daartoe hebben wij altijd de tusschenkomst der ziel noodig gehad; en indien het de materialisten tot hiertoe niet mogelijk geweest is, eene voldoende verklaring van dit verschijnsel te geven, komt dit omdat zij het bestaan der ziel, niet willen erkennen, daarom zullen zij ook zeggen dat onze uitlegging verkeerd is, omdat wij iets als beginsel stellen, dat betwist wordt. Doch door wie wordt het betwist? Door hen zelve, maar zoo lang er menschen op aarde zijn geweest, is het door de overgrootste meerderheid erkend; en de *ontkenning van eenigen* kan toch wel niet als wet gelden.

Is onze verklaring goed? Wij geven die bij gebreke van eene andere voor hetgene zij is, en zoo men wil, in afwachting van eene betere, als eenvoudige hypothese. Verklaart zij zoo als zij is, alle gevallen van visioenen? Zeker niet, en wij tartten alle physiologen uit, er eene te geven, die uit hun exclusief standpunt beschouwd, ze allen verklaart, want door hunne sacramentele woorden van overprikkeling en geestvervoering uit te spreken, verklaren zij niets; indien dus iedere theorie van hallucinatie onvoldoende is om daarmede alle feiten te verklaren, komt dit omdat er nog iets anders behalve de eigenlijk gezegde hallucinatie bestaat. Onze theorie zou valsch zijn, als wij ze op alle gevallen van verschijningen wilden toepassen, omdat er voorkomen die er mede in strijd zijn; zij kan juist zijn als men die tot zekere soort van uitwerksel beperkt.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

Dubbele lichamelijkheid en gedaanteverandering.

(Bicorporëiteit.) (Transfiguratie.)

Verschijning van den Geest van levende mensen. — Dubbele mensen. — St. Alphonsius van Liguorie en St. Antonius van Padua. — Vespasianus. — Gedaanteverandering. —(transfiguratie) Onzichtbaarheid.

114. Deze twee verschijnselen zijn variëteiten van de zichtbare manifestaties, en hoe wonderbaarlijk zij op het eerste gezicht ook mogen schijnen, zal men, door de verklaring die er van gegeven zal worden, gereedelijk inzien, dat zij niet buiten de gewone orde van de natuurverschijnselen staan. Zij steunen beiden op het beginsel, dat al wat omtrent het perisprit na den dood, gezegd is, ook op het perisprit der levenden toepasselijk is. Wij weten dat de Geest, gedurende den slaap, gedeeltelijk het bezit zijner vrijheid terug krijgt, dat wil zeggen, dat hij zich van het lichaam kan afzonderen; en wij zijn dikwijls in de gelegenheid geweest hem in dien toestand waar te nemen. Maar de Geest, hetzij de mensch dood of levend is, blijft altijd zijn halfstoffelijk omhulsel, dat door dezelfde oorzaak die wij reeds beschreven hebben, zichtbaar en tastbaar worden kan, behouden. Zeer stellige feiten, kunnen hieromtrent geen twijfel overlaten; wij zullen er slechts eenigen die ons zelve bekend zijn mededeelen, iedereen die zijn geheugen hieromtrent raadplegen wil, is in de gelegenheid om er gelijksoortige te verzamelen.

115. De vrouw van een onzer vrienden, zag verscheidene malen des nachts; hetzij bij of zonder licht eene haar bekende vruchtenverkoopster uit de buurt, doch met welke zij nooit gesproken had, haar kamer binnenkomen. Deze verschijning deed haar des te meer schrikken, omdat zij geheel onbekend was met het spiritisme, en het verschijnsel zich zeer dikwijls herhaalde. En de koopvrouw was volmaakt levend, en sliep waarschijnlijk op datzelfde uur; terwijl haar stoffelijk lichaam dus in haar eigen woning was, bevonden zich haar Geest en haar fluidiek lichaam bij die dame aan huis; met welk oogmerk? Men weet het niet. Een spiritist zou bij zulk eene gelegenheid het haar gevraagd hebben, maar zij dacht daar niet aan. De verschijning verdween telkens, zonder dat zij wist op welke wijze, en ook telkens na iedere verschijning, ging zij zelf zich verzekeren dat alle deuren goed gesloten waren en dat niemand in haar vertrek had kunnen komen. Deze voorzorg was voor haar een

bewijs dat zij volkomen wakker, en niet de speelbal van een droom was. Op andere tijden zag zij op dezelfde wijze, een haar onbekend man; maar op zekeren dag zag zij haar broeder die in Californie was; hij zag er zoo geheel als een wezenlijk menschen uit, dat zij op het eerste gezicht, dacht dat hij teruggekomen was, en wilde met hem spreken, doch hij verdween zonder haar daartoe den tijd te laten. Door een later ontvangen brief werd haar bewezen dat hij niet dood was. Die dame was, wat men een natuurlijk ziend-medium kan noemen, maar, zoo als wij gezegd hebben, zij had toen nog nooit van mediums gehoord.

116. Eene andere dame in een landstadje wonende, vrij ernstig ziek zijnde, zag eens omstreeks tien ure des avonds een bejaard heer die in dezelfde stad woonde, en die zij nu en dan in gezelschappen ontmoet had, doch met wien zij overigens in geene vriendschapsbetrekking stond. Die heer zat aan het voeteneinde van haar bed in een armstoel, en nam nu en dan een snuifje het was als of hij haar bewaakte. Over dat bezoek op zulk een uur verwonderd, wil zij er hem de reden van vragen, maar de heer wenkt haar niet te spreken en te slapen; herhaaldelijk wil zij het woord tot hem richten, doch telkens antwoordt hij met dezelfde vermaning. Eindelijk viel zij in slaap. Hersteld zijnde, ontving zij eenige dagen later het bezoek van dienzelfden heer, maar ditmaal op een geschikter uur; en nu was hij het inderdaad, hij droeg dezelfde kleeding, dezelfde snuifdoos en had dezelfde manieren. De dame overtuigd dat hij haar gedurende hare ziekte een bezoek gebracht had, bedankte hem voor de moeite die hij genomen had. De heer antwoordde haar zeer verwonderd, dat hij in vrij langen tijd het genoegen niet had gehad haar te zien. De dame die met de spiritische verschijnselen bekend was, begreep wat hier had plaats gevonden, maar er niet met dien heer over willende spreken, vergenoegde zich met te zeggen, dat zij het dan waarschijnlijk moest gedroomd hebben.

En dat is dan ook zeer waarschijnlijk, zullen de ongeloovigen, de vrijgeesten, dat voor hen synoniem is met geestig te zijn, zeggen; maar het is zeker dat deze dame niet sliep evenmin als de vorige. Dan komt het omdat zij wakende droomde; of anders gezegd eene hallucinatie had. Dat is het groote woord, de algemeene verklaring van alles wat men niet begrijpt. Aangezien wij deze tegenwerping, al op voldoende wijze wederlegd hebben, gaan wij verder, ons richtende tot hen die ons begrijpen kunnen.

117. Zie hier evenwel nog een ander, meer karakteristiek geval, en wij zijn nieuwsgierig te vernemen op welke wijze men ook dit, alleen aan zinsbedrog door de verbeelding veroorzaakt zou kunnen toeschrijven.

Een heer in eene binnenstad wonende, had niettegenstaande de vele aansporingen daartoe van de zijde zijner familie, nooit willen trouwen. In het bijzonder had men er op aangedrongen met het oog op een meisje dat in eene naburige stad woonde, doch dat hij nooit gezien had. Op zekeren dag in zijne kamer zijnde, zag hij zeer verwonderd op zich in

tegenwoordigheid van een jong meisje te zien dat in 't wit gekleed was met een bloemenkrans om het hoofd. Zij zeide hem dat zij zijne bruid was, reikte hem de hand, die hij in de zijne nam en aan welke hij een ring zag. Na eenige oogenblikken verdween alles. Over die verschijning verbaasd, en zich overtuigd hebbende wezenlijk wakker te zijn, onderzocht hij of er dien dag ook iemand gekomen was, maar ontving ten antwoord dat men niemand gezien had. Een jaar daarna, aan de hernieuwde aanzoeken van eene vrouwelijke bloedverwante toegevend, nam hij het besluit, haar, die men hem voorsloeg, te gaan zien. Hij kwam er op den H. Sacramentsdag aan; men kwam van de processie terug, en eene van de eerste personen die zich bij het binnentreden van het huis aan zijn oogen vertoonden was een jong meisje dat hij herkende als degene die aan hem verschenen was; zij droeg dezelfde kleeding, want toen zij hem verscheen was het ook H. Sacramentsdag. Hij staat verstomd, en ook het meisje slaakt een gil en valt in zwijm. Bijgekomen zijnde, zegt zij, dat zij een jaar te voren op denzelfden dag dien heer ook gezien heeft. Het huwelijk werd gesloten. Het was omstreeks het jaar 1835; toen was er nog geen sprake van Geesten; en bovendien zijn beiden uiterst positieve menschen, en die de minst overdreven verbeeldingskracht bezitten die men bedenken kan.

Men zal wellicht aanvoeren dat beider geest zwanger ging van de gedachte aan het voorgestelde huwelijk, en dat het bezig zijn van den geest met die gedachte eene hallucinatie deed ontstaan: maar men moet niet vergeten, dat die man er zoo onverschillig onder was, dat hij een geheel jaar liet voorbijgaan, eer hij er toe overging om zijne aanstaande te gaan zien. Zelfs die hypothese aannemende blijft er nog over te verklaren: de dubbele verschijning, de overeenkomst in de kleeding en in den dag, en eindelijk de herkenning van het uiterlijk van twee menschen die elkander nooit gezien hadden, omstandigheden die niet door de verbeelding kunnen worden teweeg gebracht.

118. Voor dat wij verder gaan, moeten wij eerst op eene vraag antwoorden, die men niet nalaten zal ons te doen, en wel hoe het lichaam leven kan als de Geest afwezig is. Wij zouden kunnen zeggen, dat het lichaam het organische leven kan leven, dat geheel onafhankelijk is van de tegenwoordigheid van den geest, hetgeen door de planten, die leven en toch geen Geest bezitten, bewezen wordt; maar wij moeten er bijvoegen, dat de Geest, gedurende het leven nooit geheel van het lichaam los is. De Geesten en ookeenige ziende mediums, herkennen den Geest van een levend mensch aan een lichtgevende band die tot aan zijn lichaam reikt; een verschijnsel dat nooit plaats vindt, als het lichaam dood is, want dan is de afscheiding volkomen. Het is door dezen band dat de Geest hoe ver hij ook van zijn lichaam verwijderd moge zijn, onmiddellijk omtrent de behoefte die het lichaam aan zijne tegenwoordigheid mocht hebben gewaarschuwd wordt, en dan komt hij er met de snelheid van den bliksem in terug. Hieruit vloeit voort dat het lichaam gedurende de afwezigheid

van den Geest nooit kan sterven, en dat het nooit gebeuren kan, dat deze bij zijn terugkeer, de toegang gesloten vindt, zooals sommige romanschrijvers uit aardigheid in eenige verhalen gezegd hebben. (Zie *het Boek der Geesten*. Nr. 400 en volg.)

119. Laat ons op dit onderwerp terugkomen. De Geest van een levend mensch, kan, van het lichaam afgescheiden, even zoo goed als die van eenen overledenen, verschijnen, en geheel en al het uiterlijk der werkelijkheid aannemen; hij kan bovendien, door dezelfde oorzaken die wij verklaard hebben, eene tijdelijke tastbaarheid aannemen. Het is dat verschijnsel hetwelk men bi-corporëiteit noemt, dat aanleiding gegeven heeft tot de verhalen van dubbele menschen, dat wil zeggen van individuen waarvan de gelijktijdige tegenwoordigheid op twee verschillende plaatsen geconstateerd is. Wij geven hierbij twee voorbeelden, die niet uit volkslegenden maar uit de kerkelijke geschiedenis getrokken zijn.

St. Alphonsius van Liguorie werd vóór den daarvoor vastgestelden tijd heilig verklaard, omdat hij zich te gelijktijd op twee verschillende plaatsen vertoond had, hetgeen als een wonder beschouwd werd.

St. Antonius van Padua, bevond zich in Spanje, en, ten tijde dat hij daar predikte, werd zijn vader die te Padua was, van moord beticht en ter strafplaats geleid; op dat oogenblik verschijnt St. Antonius, bewijst de onschuld van zijn' vader en maakt den waren schuldige bekend, die later de straf onderging. Het werd bewezen dat St. Antonius op dat oogenblik Spanje niet verlaten had.

St. Alphonsius door ons aangeroepen en over bovengemeld feit ondervraagd zijnde, gaf ons de volgende antwoorden:

1. Zoudt gij ons dit verschijnsel kunnen uitleggen?

"Ja; de mensch die door zijne deugden geheel en al gedematerialiseerd is, kan, als hij zijne ziel tot God verheft, tegelijkertijd op twee verschillende plaatsen verschijnen, en zie hier op welke wijze: De geïncarneerde Geest, den slaap voelende raderen, kan aan God vragen hem naar het een of ander oord te doen gaan. Zijn Geest of zijne ziel, zoo als gij het noemen wilt, verlaat dan zijn lichaam, met een gedeelte van zijn perisprit, en laat de onreine stof in eenen aan den dood grenzenden toestand achter. Ik zeg aan den dood grenzende toestand, omdat er in het lichaam een band gebleven is, door welke het perisprit en de ziel met de stof verbonden blijft, en van die band kan geene beschrijving gegeven worden. Het lichaam verschijnt dus op de gewenschte plaats. Ik geloof dat dit alles is wat gij verlangt te weten."

2. Dit verklaart ons de zichtbaarheid en tastbaarheid van het perisprit niet.

"De Geest zich vrij van de stof gevoelende, kan naar gelang van den graad van zijne verhevenheid, zich voor den mensch tastbaar maken."

3. Is de slaap van het lichaam onontbeerlijk om den Geest op andere plaatsen te

doen verschijnen?

“De ziel kan zich verdeelen, wanneer zij zich op een andere plaats dan die waar haar lichaam is, voelt verplaatsen. Het kan gebeuren dat het lichaam niet slaapt, ofschoon dit zeer zelden het geval is, maar dan bevindt het lichaam zich nooit in normalen toestand, en is altijd min of meer in een staat van geestvervoering.”

Aanmerking. De ziel verdeelt zich niet in den letterlijken zin van het woord; zij straalt naar verschillende kanten uit, en kan zich op die wijze op verschillende punten manifesteren zonder verdeeld te zijn; evenals een licht dat op hetzelfde oogenhlik door verschillende spiegels weerkaatst wordt.

4. Indien een slapend mensch, waarvan de Geest zich elders bevindt, plotseling gewekt werd, wat zou er dan gebeuren?

“Dit zoude niet gebeuren, want zoodra iemand het voornemen opvatte om hem te wekken, zou de Geest in het lichaam terugkeeren en dit voorkomen, aangezien de Geest de gedachte leest.”

Geheel eensluidende verklaring is ons verscheidene malen door Geesten van overledene of levende menschen gegeven. St. Alphonsius legt wel het feit der dubbele tegenwoordigheid uit, maar geeft ons niet de theorie der zicht- en tastbaarheid.

120. Tacitus vermeldt een dergelijk feit:

Gedurende de maanden die Vespasianus in Alexandrië doorbracht, om de periodieke terugkeer van de zomerwinden en van het seizoen waarin de zee veilig is, aftewachten, vonden er verscheidene verbazingwekkende verschijnselen plaats, waaruit 's Hemels gunst en de belangstelling bleek, die de goden in dezen vorst schenen te stellen...

Deze wonderen verdubbelden bij Vespasianus het verlangen om het heilige verblijf van den god te bezoeken ten einde dezen over de belangen van het rijk te raadplegen. Na bevolen te hebben den tempel voor allen te sluiten, gaat hij alleen naar binnen en geheel vervuld met de verwachting wat het orakel hem zal mededeelen, ziet hij een der voornaamste egyptenaren, Basilidus genaamd, achter zich staan, terwijl hij wist dat deze op een afstand van vele dagreizen van Alexandrië verwijderd, ziek lag. Hij onderzoekt bij de priesters of Basilidus dien dag in den tempel gekomen is; vraagt aan de voorbijgangers of men hem ook in de stad gezien heeft, en zendt eindelijk ook lieden te paard uit, en verzekert zich er van dat Basilidus op datzelfde oogenblik zich op tachtig mijlen vandaar bevondt. Toen twijfelde hij niet meer aan het bovennatuurlijke van het visioen, en nam hij den naam van Basilidus als orakel aan. (Tacitus. Historioe, 4e. boek, hoofdst, 81 en 82. Vertaling van de Bur-nouf.)

121. Het individu dat zich te gelijkertijd op twee verschillende plaatsen vertoont, heeft dus twee lichamen; maar van die twee lichamen, is er slechts één werkelijk, het andere is er slechts een uiterlijke schijn van; men kan zeggen dat het eerste het organische leven, het tweede het zieleleven bezit; bij het ontwaken hereenigen zich die twee lichamen, en het zieleleven komt in het stoffelijke lichaam terug. Het schijnt dat het niet mogelijk is, wij althans kennen er geen voorbeeld van, en het gezond verstand wijst het aan, dat in den toestand van scheiding de twee lichamen gelijktijdig en in denzelfden graad in het bezit van het bedrijvige en van het intellectueele leven kunnen zijn. Uit al hetgeen wij hebben aangevoerd, vloeit voort, dat zoo lang het schijnbaar lichaam zichtbaar blijft, het werkelijke lichaam niet zal kunnen sterven; de naderende dood zal altijd, al ware het ook maar voor één oogenblik, den Geest in het lichaam terug roepen. Ook vloeit er uit voort dat het schijnbaar lichaam niet gedood kan worden, omdat het niet organisch en niet uit vleesch en beenderen gevormd is; het verdwijnt op hetzelfde oogenblik waarin men het zoude willen doden (Zie Revue Spirite, Januarij 1859, Le Follet de Baijonne; Februarij 1859, Les agénères; mijn vriend Herman; Mei 1859, De band tusschen den Geest en het lichaam; November 1859, De omdolende ziel; Januarij 1860, de Geest aan de eene en het lichaam aan de andere zijde; Maart 1860, Studie over den Geest van levenden; doctor Y. en mejuff. J; April 1860, de fabrikant van St. Petersburg; tastbare verschijningen; November 1860, Geschiedenis van Maria d'Agreda; Julij 1861, Eene voorzienige verschijning.)

122. Wij gaan tot het tweede verschijnsel, dat van de gedaanteverwisseling (transfiguratie) over. Het bestaat in de verandering van het uiterlijk van een levend lichaam. Het volgende is een feit dat in de jaren 1858 en 1859 in de omstreken van St. Etienne gebeurd is, en voor welks volkomen echtheid wij instaan. Een meisje van omtrent vijftien jaren, bezat het zonderlinge vermogen om van uiterlijk te veranderen, dat wil zeggen om op zekere tijden het uiterlijk van eenige overleden menschen aantenemen; de illusie was zoo volkomen, de trekken, de uitdrukking van het gelaat, de stem en zelfs de platte plaatselijke tongval waren zoo gelijkend, dat men vermeende de overledene voor zich te zien. Dit verschijnsel heeft zich honderde malen herhaald, zonder dat de wil van het meisje er het geringste deel aan nam. Zij nam verscheidene malen het uiterlijk van haren sedert eenige jaren overledenen broeder aan; en had er niet alleen het aangezicht maar ook de groote en zwaarte van het lichaam van. Een geneesheer in de nabuurschap, die herhaaldelijk getuige van die zonderlinge uitwerking geweest was, zich willende overtuigen, dat hij niet het slachtoffer van eene illusie was, nam de volgende proef. De feiten zijn ons door hem zelven, door den vader van het meisje en door verschillende andere zeer achtenswaardige en geloofwaardige ooggetuigen medegedeeld. Hij kwam op het denkbeeld het meisje eerst in haren normalen toestand en daarna bij de gedaanteverandering, toen zij het uiterlijk van haar broeder had, die

in de twintig jaren oud en veel zwaarder dan zij was, te wegen. En ziet! in dien laatsten toestand vond men het gewicht bijna verdubbeld. De proef was afdoende, en het was onmogelijk om het uiterlijk aan een eenvoudige gezichtsbegoocheling toe te schrijven. Laat ons trachten dit feit, dat men in vroegeren tijd een mirakel zoude genoemd hebben, en dat wij eenvoudig een verschijnsel noemen, te verklaren.

123. De transfiguratie kan in sommige gevallen alleen het gevolg van eene eenvoudige zamentrekking der spieren zijn, waardoor aan het gelaat eene geheel andere uitdrukking kan gegeven worden, zelfs in die mate dat de persoon daardoor bijna onkenbaar wordt. Wij hebben dit dikwijls zelfs bij eenige somnambules waargenomen, maar bij dezen is de verandering niet volkomen; eene vrouw mag jong of oud, schoon of leelijk kunnen zijn, maar het zal toch altijd eene vrouw zijn, en vooral zal haar gewicht niet toe of afnemen. In het onderhavige geval is het duidelijk dat er nog iets anders bestaat de theorie van het perisprit zal ons op den weg helpen.

Als beginsel staat het vast, dat de Geest aan zijn perisprit elke schijnghedaante geven kan; dat hij door wijziging in de schikking der moleculen, in staat is, zichtbaarheid, tastbaarheid en dientengevolge ondoorschijnendheid (opaciteit) voort te brengen; dat het perisprit van een levend mensch, wanneer het van het lichaam afgescheiden is, dezelfde veranderingen kan ondergaan; en dat die verandering door de vermenging der fluïden ontstaat. Stellen wij ons nu het perisprit van een levend mensch voor, doch niet afgescheiden van, maar rondom het lichaam uitstralende en het daardoor als met een damp omringende; in dien toestand kan het dezelfde wijzigingen, als of het er van afgescheiden was, ondergaan; indien het zijne doorschijnendheid verliest, dan kan het lichaam voor het gezicht verdwijnen, onzichtbaar worden, en als in een nevel gehuld, verborgen zijn. Het zal zelfs van uiterlijk kunnen veranderen, schitterend kunnen worden, als zulks de wil van den Geest is, en hij daartoe de macht bezit. Een andere Geest, zijn eigen fluïdum met dat van de eerste vermengende, kan er zijn uiterlijk voor in de plaats stellen; in dier voege dat het werkelijke lichaam onder een uitwendig fluïdiek omhulsel, waarvan het uiterlijk aanzien naar gelang van den wil van den Geest verschillend kan zijn, verdwijnt. Dit schijnt de werkelijke oorzaak van dit zonderlinge en laat er ons bijvoegen, zeldzame verschijnsel van transfiguratie te zijn. Het verschil in gewicht wordt op dezelfde wijze als dat der levenlooze voorwerpen verklaard: het specifieke gewicht van het lichaam is niet grooter geworden; maar ondergaat den invloed van een uitwendig werkend beginsel dat het gewicht er van kan doen toe of afnemen, zoo als wij dit te voren in nr. 78 en volgenden hebben uitgelegd. Het is dus waarschijnlijk dat indien de transfiguratie onder het uiterlijk van een klein kind plaats vind, het gewicht in evenredigheid zoude verminderd worden.

124. Men kan begrijpen dat een lichaam, een ander uiterlijk, hetzij dat van een

grooter of van een van dezelfde uitgebreidheid kan aannemen, maar hoe zou het dat van een kleiner, bijvoorbeeld dat van een klein kind, zoo als wij zoo even gezegd hebben, kunnen aannemen? Zou in dat geval het werkelijke lichaam niet buiten het schijnbare lichaam uitsteken? Wij zeggen dan ook niet dat het feit voorgekomen is, doch hebben alleen door op de theorie van het specifieke gewicht te wijzen, willen aantonen, dat het schijnbare gewicht verminderd had kunnen worden. Wat het verschijnsel op zichzelf aangaat, wij verzekeren evenmin de mogelijkheid of de onmogelijkheid daarvan; maar mocht het plaats vinden, dan zou de onmogelijkheid om er de verklaring van te geven nog in 't geheel niet de onmogelijkheid van het feit zelve bewijzen; men vergete niet dat wij slechts aan het begin der wetenschap zijn, en dat het er verre van af is, dat zij haar laatste woord over dit, zoo min als over nog zoo vele andere onderwerpen gesproken heeft. Bovendien zouden de overschietende deelen immers geheel onzichtbaar kunnen gemaakt worden.

De theorie van het verschijnsel van onzichtbaarheid vloeit geheel natuurlijk uit de voorafgegane uitlegging en uit die welke wij over het verschijnsel der apports in nr. 96 en volgende gegeven hebben, voort.

125. Wij zouden hier nog van het zonderlinge verschijnsel der Agénères moeten spreken, dat, hoe buitengewoon ook het op het eerste oogenblik schijnt, niet meer bovennatuurlijk dan de anderen is. Maar zooals wij in de *Revue Spirite* (feb. 1859) uitgelegd hebben, vermeenen wij dat het onnoodig is hier de bijzonderheden te herhalen; alleen merken wij hiervan op dat het eene verscheidenheid van de tastbare verschijningen is; het is de toestand van eenige Geesten die tijdelijk zoo volkomen het uiterlijk van een levend menschen kunnen aannemen, dat de illusie volkomen is (dit woord is afgeleid van het grieksch, a pri-vans, en géine, géinomaï verwekken, voortbrengen; die niet door zijns gelijken verwekt is.)

ACHTSTE HOOFDSTUK.

Laboratorium der onzichtbare wereld.

Kleeding der Geesten. Spontane vorming van tastbare voorwerpen. Wijzigingen van de eigenschappen der stof. Geneeskrachtige magnetische werking.

126. Wij hebben gezegd dat de Geesten in tunica's, met draperieën omhangen of zelfs met hunne gewone kleeding verschijnen. De draperieën schijnen in de Geestenwereld een algemeene kleederdracht te zijn; maar nu doet zich de vraag voor, van waar zij zich die kleeding en alles wat daarbij behoort verschaffen. Zeker is het, dat zij die voorwerpen niet medegenomen hebben, daar de werkelijke dingen nog onder onze oogen aanwezig zijn; vanwaar komen dan die welke zij in de andere wereld dragen? Deze vraag heeft altijd veel stof tot denken gegeven; maar voor velen was het slechts eene nieuwsgierige vraag; nochtans wordt er een grondbeginsel van groot belang door bevestigd, want hare beantwoording heeft ons op den weg gebracht van eene algemeene wet die ook van toepassing op onze lichamelijke wereld is. Vele daadzaken hebben die meer ingewikkeld gemaakt en hebben genoeg aangetoond dat de theoriën die men er op had trachten toe te passen onvoldoende waren.

Tot op eene zekere hoogte, kon men zich van de kleederdracht rekenschap geven, omdat men die beschouwen kon als in zekere mate een geheel met het individu uitmakende; dat is niet het geval met de bijbehorende dingen, zooals om iets te noemen de snuifdoos van den bezoeker der zieke dame waarover wij in nr. 117 gesproken hebben. En let wel op, dat het hier geen' doode maar een' levende gold, en dat die heer, toen hij in persoon terug kwam, eene snuifdoos had, geheel aan de vorige gelijk. Van waar had dus de Geest de snuifdoos die hij in de hand had, toen hij voor het bed van de zieke zat? Wij zouden een menigte gevallen kunnen opnoemen, waarin Geesten van afgestorvenen of van levenden met verschillende voorwerpen, zoo als stokken, wapenen, pijpen, lantaarns, boeken enz. verschenen zijn.

De gedachte kwam toen bij ons op, dat er van de levenlooze lichamen een etherisch evenbeeld in de onzichtbare wereld kon bestaan; dat de gecondenseerde stof, waaruit de voorwerpen gevormd zijn, een gequintessentieerd gedeelte kon hebben dat aan onze zintuigen ontsnapt. Deze theorie scheen niet geheel van waarschijnlijkheid ontbloot, doch men

kon er niet alle feiten door verklaren. Er bleef er voornamelijk een over, dat zoo het scheen elke poging om het uitleggen scheen te moeten verijdelen. Tot hiertoe was er slechts sprake van beelden, van uiterlijk voorkomen; wij hebben wel gezien dat het perisprit de eigenschappen der stof kan aannemen en tijdelijk tastbaar worden kan, maar die tastbaarheid is slechts tijdelijk, en het vaste lichaam verdwijnt weer als een schim. Op zichzelf is dit reeds een merkwaardig verschijnsel, maar het wordt dit nog meer als men blijvende vaste stof ziet vormen zoo als door verschillende authentieke feiten en meer bepaaldelijk door die van het directe schrift dat wij in een afzonderlijk hoofdstuk behandelen zullen, bewezen is. Daar dit verschijnsel evenwel met het onderwerp dat wij thans behandelen in een nauw verband staat, en er eene van de meest positieve toepassingen van is, zullen wij inbreuk op de orde maken waarin dit eigenlijk moest voorkomen.

127. Het directe schrift, of pneumatographie, is het schrift dat van zelf, zonder behulp van hand, medium of potlood te voorschijn komt. Om dit te verkrijgen is het voldoende een vel wit papier te nemen, waarbij men alle mogelijke voorzorgen om zich tegen bedrog te behoeden nemen kan, het te vouwen, en ergens, hetzij in eene lade of op een of ander meubel neerteleggen, en als men zich dan onder de daarvoor geschikte omstandigheden bevindt, zal men na korteren of langeren tijd op het papier teekens, letters, woorden, zinnen en zelfs verhandelingen, meestal met eene grijsachtige zelfstandigheid op potlood gelijkende, andere keeren met rood krijt, gewonen inkt, ja zelfs met druk-inkt, geschreven vinden. Dit is het feit in zijne grootste eenvoudigheid voorgesteld, en dat ofschoon niet zeer algemeen nochtans niet zeldzaam is, want er zijn menschen die het vrij gemakkelijk verkrijgen. Legde men een potlood bij het papier, dan zou men kunnen denken dat de Geest dit gebruikte om er mede te schrijven; maar aangezien het papier zonder iets er bij, neergelegd wordt, is het duidelijk dat het schrift door eene op het papier afgezette stof gevormd is: van waar heeft de Geest die stof genomen? Dat is de vraag, tot welke oplossing wij door de snuifdoos, waarvan wij zoo even gesproken hebben, geleid worden.

128. Het is de Geest van den H. Lodewijk, die ons die oplossing in de volgende antwoorden gegeven heeft:

1. Wij hebben een geval van verschijning van den Geest van een levend mensch aangehaald. Deze Geest had eene snuifdoos en snoof. Gevoelde hij de gewaarwording die men gewoonlijk van snuiven heeft?

“Neen.”

2. Deze snuifdoos had den vorm van die welke hij gewoonlijk gebruikte en bij hem te huis lag. Wat was de snuifdoos, die toen in handen van dien man was?

“Een schijn; het was opdat die omstandigheid opgemerkt zou worden, zoo als ook gebeurd is, en de verschijning niet voor ééne hallucinatie veroorzaakt door den ziekte-

toestand van de ziener, zou gehouden worden. Het was de wil van den Geest dat die dame aan de werkelijkheid van zijne tegenwoordigheid zoude gelooven, en hij heeft in alles den uiterlijken schijn der werkelijkheid aangenomen."

3. Gij zegt, dat het een uiterlijke schijn is; maar schijn is niets werkelijks, het is als een gezichtsbegoocheling; wij zouden gaarne willen weten, of die snuifdoos slechts een beeld zonder werkelijkheid was, ofwel uit iets stoffelijks bestond?

"Zeer zeker: het is door behulp van dit stoffelijk beginsel dat het perisprit het uiterlijk aanzien der kleederen aanneemt, geheel gelijk aan die welke de Geest in zijn dagelijks leven droeg."

Aanmerking. Het is duidelijk, dat men hier de uitdrukking schijn, in den zin van voorkomen, nabootsing moet verstaan. De wezenlijke snuifdoos was daar niet; degene die de Geest in handen had was er alleen de afbeelding, nabootsing, van; met betrekking tot de oorspronkelijke was het dus, ofschoon uit een stoffelijk beginsel gevormd, slechts een schijnbeeld.

De ondervinding heeft ons geleerd, dat wij sommige uitdrukkingen der Geesten niet altijd letterlijk moeten opvatten; door ze volgens onze denkbeelden te verklaren stellen wij ons bloot aan groote misvattingen; daarom moet men, zoodra de zin in het minste voor tweederlei opvatting vatbaar is, er de beteekenis van trachten te doorgronden; dit wordt ons bij herhaling door de Geesten zelve aanbevolen, zonder de door ons uitgelokte verklaring zou de uitdrukking uiterlijke schijn, die telkens bij dergelijke gelegenheden herhaald wordt, tot verkeerde opvatting aanleiding geven.

4. Kan de levenlooze stof zich in tweeën verdeelen? Bestaat er in de onzichtbare wereld eene essentieele stof die den vorm van de dingen die wij zien aanneemt? Met andere woorden, hebben die voorwerpen in de onzichtbare wereld hun geëtheriseerd dubbel- of evenbeeld zoo als de mensch daar door Geesten vertegenwoordigd wordt?

"Het geschied niet op die wijze: De Geest oefent op alle stoffelijke elementen die in de ruimte en in uwen dampkring verspreid zijn, eene macht uit die door u niet vermoed wordt. Hij kan naarwelgevallen de elementen vaster maken, en hen den uiterlijken vorm geven die hij voor zijn oogmerk noodig heeft."

Aanmerking. De vraag, zoo als men opgemerkt zal hebben, drukte onze gedachte, dat wil zeggen het denkbeeld uit, dat wij ons over de natuur van die voorwerpen gemaakt hadden. Indien dus de antwoorden de weerkaatsing der gedachten waren, zoo als sommigen beweren, dan zouden wij de bevestiging van onze theorie, in plaats van eene nieuwe daar-

mede geheel strijdige, ontvangen hebben.

5. Ten einde alle misverstand te voorkomen; zal ik de vraag nog eens kategorisch stellen: Zijn de kleederen die de Geesten dragen, iets?

"Mij dunkt dat die vraag door mijne vorige antwoorden beantwoord is, weet gij niet dat het perisprit zelf, iets is?"

6. Dus vloeit uit de gegeven verklaring voort, dat de Geesten naar goeddunken de geëtheriseerde stof vervormingen kunnen doen ondergaan, en dat dus de Geest bij voorbeeld de stof van de snuifdoos, niet reeds gevormd gevonden heeft, maar die zelf voor het oogenblik dat hij die noodig had, door een daad van zijn' wil gevormd heeft en dat hij wederom heeft kunnen ontbinden; hetzelfde moet dus ook met alle andere voorwerpen zoo als kleederen, sieraden enz. het geval zijn?

"Dit is duidelijk."

7. De snuifdoos is voor die dame zoo goed zichtbaar geweest dat de illusie voor haar volkomen was. Zou de Geest de doos ook tastbaar voor haar hebben kunnen maken?

"Hij zou dit hebben kunnen doen."

8. Indien dit gebeurd ware, zou dan de dame, in het denkbeeld verkeerende, dat het een werkelijke snuifdoos was, die in de hand hebben kunnen nemen?

"Ja."

9. Indien zij die geopent had, zou zij er waarschijnlijk snuif in gevonden hebben; indien zij er van genomen had, zoude dit haar dan hebben doen niezen?

"Ja."

10. Dus kan de Geest, er niet alleen den vorm, maar ook de bijzondere eigenschappen aan geven?

"Indien hij zulks doen wil; het is alleen krachtens dat beginsel dat ik de vorige vragen bevestigend beantwoord heb. Gij zult van de veel vermogende werking van den Geest op de stof, dien gij zoo als ik u reeds gezegd heb verre zijt te vermoeden, bewijzen ontvangen."

11. Laat ons veronderstellen dat hij eene vergiftige zelfstandigheid, had willen maken, en dat iemand er van gebruikt had, zoude deze er dan door vergiftigd zijn?

«Hij zoude het hebben kunnen doen, maar niet gedaan hebben; het zou hem niet veroorloofd zijn geworden,»)

12. Zou hij ook de macht gehad hebben, om eene heilzame zelfstandigheid, geschikt om zieken te genezen, te maken, en is dit wel eens gebeurd?

"Ja, zeer dikwijls."

13. Dan zou hij even goed eene voedingstof kunnen maken; veronderstellen wij, dat

hij een vrucht of iets anders eetbaars gevormd had, zou iemand er dan van hebben kunnen eten en er door gevoed hebben kunnen worden?

“Zeker; maar zoek toch zoo lang niet, om iets te vinden dat zoo gemakkelijk te begrijpen is. Eene zonnestraal is voldoende om die kleine stofdeeltjes, waarmede de ruimte in welke gij leeft vervuld is, voor uwe grove zintuigen zichtbaar te maken; weet ge niet dat de lucht waterdamp bevat? Condenseer dien, en gij brengt dien tot zijnen normalen toestand terug; ontnem hem de warmte, en gij ziet die ontast- en onzichtbare moleculen, een vast, ja zeer vast lichaam vormen, en er zijn nog zoo vele dingen, waaruit de scheikundige nog grooter wonderen zal te voorschijn brengen; maar de Geest bezit volmaakter werktuigen dan gij: de wil en de toestemming van God.”

Aanmerking. De vraag van verzadiging is hier van veel belang. Hoe kan eene zelfstandigheid, die slechts een tijdelijk bestaan en eigenschappen als 't ware conventioneel bezit, verzadigen? Deze zelfstandigheid brengt door hare aanraking met de maag, het gevoel van verzadiging te weeg, maar niet de verzadiging die een gevolg van volheid is. Indien dusdanige zelfstandigheid op het gestel kan werken en wijziging in een ziekte-toestand kan teweeg brengen, dan kan zij even goed op de maag werken en het gevoel van verzadigdheid doen ontstaan. Wij verzoeken evenwel de heeren apothekers en restaurateurs er niet naijverig op te worden, noch te gelooven dat de Geesten hen afbreuk willen doen: deze gevallen zijn uiterst zeldzaam, en geheel bij uitzondering, en zijn nooit een gevolg van onzen wil, anders zou men zich al te goedkoop kunnen voeden en genezen.

14. Zouden de voorwerpen die door den wil van den Geest tastbaar gemaakt zijn, voortdurend hunne vastheid kunnen blijven behouden en gebruikt kunnen worden?

“Dit zou mogelijk kunnen zijn, *maar het gebeurt niet*; het strijd tegen de wetten.”

15. Bezitten alle Geesten de macht om voorwerpen tastbaar te maken in dezelfde mate?

“Zeker is het, dat hoe verhevener de Geest is, hoe gemakkelijker hij het zal kunnen doen, maar dit hangt nog van omstandigheden af: mindere Geesten kunnen dit vermogen ook bezitten.”

16. Weet de Geest zich altijd rekenschap te geven van de wijze waarop hij, hetzij zijne kleeding, hetzij andere voorwerpen, waarvan zij het uiterlijk vertoonen, voortbrengt?

“Neen, dikwijls werkt hij tot die vorming door eene instinktmatige handeling mede, die hij, indien hij daartoe niet genoeg ontwikkelt is, zelf niet begrijpt.”

17. Indien de Geest uit het universeele element de materialen kan putten om alle deze dingen te vormen en een tijdelijk bestaan met hunne eigenschappen te geven, kan hij

even goed alles wat noodig is om te schrijven er uit putten, en het komt ons voor dat dit ons een sleutel van het verschijnsel van het directe schrift geeft?

“Eindelijk zijt gij er!”

Aanmerking. Dit was het inderdaad, waarop wij door alle onze voorafgedane vragen, komen wilden, het antwoord bewijst dat de Geest in onze gedachten gelezen had.

18. Indien de stof waarvan de Geest gebruik maakt, niet blijvend is, hoe komt het dan, dat het directe schrift niet verdwijnt?

“Dit is woordenzifterij; vooreerst heb ik niet gezegd: nooit; er was sprake van een stoffelijk voorwerp van eenigen omvang; bij het directe schrift, zijn het teekenen die het nuttig is, te bewaren, en die blijven bestaan. Ik heb alleen willen zeggen, dat de aldus door den Geest gevormde voorwerpen, geen dingen voor dagelijks gebruik, kunnen worden, want inderdaad bestaat er hier in werkelijkheid geene agregatie der stof zooals bij uwe vaste lichamen.”

129. De boven omschreven theorie, kan men volgender wijze zamenvatten: de Geest werkt op de stof; hij put uit de universeele cosmische stof de benoodigde grondstoffen om naar gelang van zijn' wil voorwerpen te vormen die het uiterlijk aanzien van de verschillende lichamen hebben die op aarde bestaan. Eveneens kan hij door zijn wil, de grondstof eene innerlijke vervorming doen ondergaan, waardoor deze bepaalde eigenschappen verkrijgt. Dit vermogen is aan de natuur van den Geest eigen, die dit dikwijls als het noodig is, zonder er zichzelf rekenschap van te geven, instinktmatig gebruikt. De door den Geest gevormde voorwerpen hebben een tijdelijk bestaan, dat afhankelijk van zijn' wil of van de behoefte is; hij kan ze naar goeddunken te zamen stellen en ontbinden. Deze voorwerpen, kunnen in sommige gevallen, voor levende menschen, geheel het uiterlijk der werkelijkheid bezitten, dat wil zeggen tijdelijk zichtbaar en zelfs tastbaar worden. Er heeft vorming, maar geene schepping plaats, want de Geest kan niets uit het niet voortbrengen.

130. Het bestaan van een éénige elementaire stof, wordt tegenwoordig bijna algemeen door de wetenschap aangenomen en door de Geesten bevestigd. Deze stof geeft het aanzijn aan alle lichamen in de natuur; door de vervormingen die zij ondergaat, doet zij ook de verschillende eigenschappen van datzelfde lichaam ontstaan; zoo kan een heilzame zelfstandigheid, door eene eenvoudige wijziging te ondergaan, vergift worden; in de scheikunde vindt men daarvan vele voorbeelden. Een ieder weet dat twee onschadelijke zelfstandigheden, in zekere verhouding met elkander vermengd, eene zeer vergiftige kan doen ontstaan. Een deel zuurstof met twee deelen waterstof, die beiden onschadelijk zijn, vormen water; voeg er een atoom zuurstof bij en gij bekomt een bijtend vocht. Zonder de verhouding der

deelen te veranderen, is somtijds eene enkele wijziging in den agregatietoestand der moleculen voldoende, om de eigenschappen er van te veranderen; zoo kan een ondoorschijnend lichaam, doorschijnend worden, en omgekeerd. Als de Geest alleen door de werking van zijn wil, zulk eene sterke uitwerking op de elementaire stof kan te weeg brengen, dan zal men gereedelijk begrijpen, dat het hem niet alleen mogelijk is, zelfstandigheden te vormen, maar ook er de natuur van te doen veranderen, de wil oefent hier de werking van een reagens uit.

131. Deze theorie geeft ons de oplossing van een bekend maar tot nog toe onverklaard feit bij het magnetisme, namelijk het veranderen van de eigenschappen van het water, door den wil. De handelende Geest is in deze, die van den magnetiseur, die meestal door een vreemde Geest ondersteund wordt; hij brengt eene vervorming tot stand door middel van de magnetische vloeistof, eene zelfstandigheid die zooals gezegd is, de meeste overeenkomst met de cosmische stof of universeel element heeft. Indien hij eene wijziging in de eigenschappen van het water kan teweeg brengen, kan hij evengoed een dergelijk verschijnsel in de vochten van het organisme doen ontstaan, en vandaar de genezende uitwerking welk het goed aangewende magnetisme te weeg brengt. Men kent de voorname rol, welke de wil bij alle verschijnselen van het magnetisme vervult; maar hoe zal men die stofelijke uitwerking van een werkend beginsel dat zoo uiterst fijn is, verklaren? De wil is geen wezen, geene zelfstandigheid; het is zelfs niet eens eene eigenschap van de meest etherische stof; de wil is eene innerlijke eigenschap van den geest, dat wil zeggen van het denkende wezen; met behulp van dien hefboom, werkt hij op de elementaire stof, en reageert door eene daaropvolgende handeling op hare verbindingen, waarvan de innerlijke eigenschappen op die wijze kunnen veranderd worden.

De wil is eene eigenschap zoowel van den geïncarneerden als van den omdolenden Geest; vandaar de macht van den magnetiseur, die zooals men weet aan de wilskracht geëvenredigd is. De geïncarneerde Geest, dus op de elementaire stof kunnende inwerken, kan er, eveneens, binnen zekere grenzen de eigenschappen van veranderen, hierdoor wordt de gave om door aanraking of door oplegging der handen, zieken te genezen verklaard, eene gave die sommige menschen in meerderen of minderen graad bezitten. (Zie in het hoofdstuk over Mediums, het artikel over *genezende mediums*, ook *Revue Spirite*, Julij 1859, blz. 184 en 189: de *Zouaaf van Magenta*; Een officier van het Italiaansche leger.)

NEGENDE HOOFDSTUK.

Over Spookhuizen enz.

132. De spontane manifestatiën die nu en dan voorkomen, en de volharding van eenige Geesten om in zekere oorden duidelijke bewijzen van hunne tegenwoordigheid te geven, hebben tot het geloof aan plaatsen waar het spookt aanleiding gegeven. De volgende antwoorden zijn ons op onze vragen over dit onderwerp gegeven.

1. Hechten de Geesten zich alléén aan menschen of ook aan voorwerpen?

“Dat hangt van hunne ontwikkeling af. Eenige Geesten kunnen zich aan aardsche dingen hechten; gierigaards bij voorbeeld, die hun schat verborgen hebben, kunnen, als zij nog niet genoeg gedematerialiseerd zijn, dien nog nagaan en bewaken.”

2. Hebben de omdolende Geesten ook vóórliefde voor de eene of andere plaats?

“Dit is altijd hetzelfde beginsel. De Geesten die niet meer aan de aarde hechten, gaan daar, waar zij kunnen liefhebben; zij worden meer door de personen dan door de stofelijke dingen daarheen getrokken; er zijn er evenwel die tijdelijk eene gehechtheid aan zekere oorden kunnen gevoelen, maar dit zijn altijd mindere Geesten.”

3. Het hechten aan de eene of andere plaats is dus altijd een bewijs van minderheid, is het ook een bewijs dat het een slechte Geest is?

“Volstrekt niet: een Geest kan weinig ontwikkeld, en daarom toch niet slecht zijn; is het ook niet evenzoo met den mensch?”

4. Is het geloof dat de Geesten bij voorkeur bouwvallen bezoeken, gegrond?

“Neen; de Geesten gaan daarheen, zooals zij overal heengaan; maar het somber aanzien van eenige van die plaatsen maakt een sterken indruk op de verbeelding, welke dan datgene wat gewoonlijk slechts een zeer gewoon uitwerksel is, aan de tegenwoordigheid van Geesten toeschrijft. Hoe dikwijls heeft niet de angst de schaduw van een boom, voor een schim; het gehuil van den wind of het geluid van een dier, voor spoken doen houden. De Geesten zijn gaarne bij menschen, daarom zoeken zij veeleer de bewoonde, dan de eenzame plaatsen op.”

— Naar hetgeen ons evenwel omtrent de verschillende karakters der Geesten bekend is, te oordeelen, moeten er onder hen menschenhaters zijn, die de voorkeur aan de eenzaamheid geven?

“Ik heb ook niet op eene absolute wijze op de vraag geantwoord; ik heb gezegd, dat zij op eenzame even als op andere plaatsen gaan kunnen, en het is duidelijk dat degenen die zich afzonderen, dit doen omdat zulks hun bevalt; maar dat is nog geene reden, waarom

de bouw vallen bepaald plaatsen moeten zijn waarvoor zij eene voorliefde hebben; want er zijn veel meer geesten in de steden en paleizen, dan in het diepst van het woud.”

5. In het algemeen heeft het volksgeloof zijnen oorsprong aan iets waars te danken; wat kan de oorsprong van het geloof aan plaatsen waar het spookt, zijn?

“De waarheden waarop dat gegrond is, zijn de manifestatiën van Geesten, waaraan de mensch ten allen tijde, instinktmatig geloofd heeft; maar zoo als ik reeds gezegd heb, de somberheid der plaats oefent op zijne verbeelding een sterken indruk uit, en bevolkt die natuurlijk met wezens die hij als bovennatuurlijk beschouwd. Dit bijgeloof vindt voedsel in de beschrijvingen der dichters en in de fantastische verhalen, waarmede men in zijne jeugd in slaap is gewiegd.”

6. Geven de Geesten die te zamen komen, daartoe de voorkeur aan sommige dagen of uren?

“Neen, dagen en uren zijn voor den mensch middelen om in het stoffelijke leven den tijd te berekenen, maar de Geesten hebben dit niet noodig en bekommeren er zich niet om.”

7. Waardoor is het denkbeeld dat de Geesten bij voorkeur des nachts verschijnen, ontstaan?

“Door den indruk dien de stilte en de duisternis op de verbeelding uitoefenen. Dit is alles bijgeloof, dat door de beredeneerde kennis van het spiritisme moet uitgeroeid worden. Hetzelfde is het geval met het geloof aan dagen en uren die daartoe het gunstigste zouden zijn; gelooft vrij dat de invloed van het uur van middernacht, nooit anders dan in de vertelseltjes bestaan heeft.”

— Indien dit zoo is, waarom maken dan sommige Geesten bekend, dat zij op een bepaald uur, en op een' bepaalden dag, bijvoorbeeld des vrijdags zullen komen, en zich zullen manifesteren?

“Het zijn Geesten die van de lichtgeloovigheid gebruik maken om er zich vrolijk mede te maken. Het is om dezelfde reden dat er zijn die voorgeven de duivel te zijn, of helsche namen aannemen. Toon hen dat gij hun dupe niet zijt, en zij zullen er niet meer mede aankomen.”

8. Komen de Geesten bij voorkeur bij de graven waarin hun lichaam rust, terug?

“Het lichaam was slechts een kleed; zij hechten niet meer aan het omkleedsel, dat hen heeft doen lijden, dan de gevangene aan zijne ketenen hecht. De herinnering van degenen die hen lief zijn, is het eenige waaraan zij waarde hechten.”

— Zijn de gebeden op hun graf, hen aangener dan die welke men op een andere plaats opzendt, en worden zij daar, meer dan elders, er door aangetrokken?

“Het gebed is eene inroeping die de Geesten tot ons voert, dit weet gij immers. Het

is des te krachtiger naarmate het inniger en oprechter is; en bij een dierbaar graf is men meer in zichzelf gekeerd, en het in waarde houden van eerbiedwaardige overblijfsels, getuigt van eene liefde welke men den Geest toedraagt, die dezen altijd aangenaam is. Het zijn altijd de gedachten die invloed op den Geest uitoefenen, en niet de stoffelijke voorwerpen, deze werken meer op den biddende, door zijne gedachten te bepalen, dan op den Geest."

9. Volgens het voorgaande zou het geloof aan plaatsen waar het spookt, niet geheel valsch zijn?

"Wij hebben gezegd dat sommige Geesten door stoffelijke dingen aangetrokken kunnen worden; zij kunnen het dus ook door de eene of andere plaats worden, waar zij, tot dat de omstandigheden die hen daartoe noopten, ophouden te bestaan, hun verblijf schijnen te vestigen."

— Welke zijn de omstandigheden die hen daartoe kunnen nopen?

"Hunne sympathie voor eenigen dergenen die gewoon zijn er te komen, of wel de wensch om met dezen in gemeenschap te komen. Hunne bedoeling is evenwel niet altijd zoo lofwaardig; als het kwade Geesten zijn, kan het ook zijn om zich op iemand te wreken over wien zij zich te beklagen gehad hebben. Het verblijf houden op een bepaalde plaats kan ook voor sommigen een opgelegde straf zijn, vooral als zij daar eene misdaad gepleegd hebben, ten einde hen die altijd voor oogen te doen houden (zie *Revue Spirite*, Febr. 1860 Histoire d'un damné.)

10. Worden de plaatsen waar het spookt, altijd door de Geesten der voormalige bewoners bezocht?

"Sommijds, maar niet altijd, want als de voormalige bewoner een verheven Geest is, zal hij niet meer belang in zijn aardsche woning dan in zijn lichaam stellen. De Geesten die in sommige plaatsen, zoo als men zegt, spoken, doen dit dikwijls alleen uit grilligheid, tenzij, zij er uit sympathie voor sommige menschen heen getrokken worden."

— Kunnen zij zich daar ook vestigen, met het doel een mensch of een gezin te beschermen?

"Zeer zeker, als het goede Geesten zijn; maar in dat geval geven zij nooit hunne tegenwoordigheid door onaangename dingen te kennen."

11. Is er iets waars, in de geschiedenis van la Dame Blanche?

"Het is een vertelsel dat uit verschillende ware gebeurtenissen bij een geraapt is."

12. Heeft men eenige reden om bevreesd te zijn voor plaatsen waar Geesten verschijnen?

"Neen; de Geesten die ergens verschijnen en daar geraas maken, doen dit meer om zich ten koste van de lichtgeloovigen en bloohartigen vrolijk te maken, dan wel om kwaad te

stichten. Gij moet buitendien wel in het oog houden dat er overal Geesten zijn, en dat, waar gij ook wezen moogt, gij er zelfs in de rustigste huizen, altijd naast en om u hebt. Het schijnt dat zij dikwijls alleen in sommige woningen komen, omdat zij er de gelegenheid vinden om van hunne tegenwoordigheid te doen blijken."

13. Is er een middel om ze er uit te verdrijven?

"Ja, en gewoonlijk doet men daartoe juist datgene, wat hen inplaats van te verdrijven, aantrekt. Het beste middel om de slechte Geesten te verdrijven is de goeden tot zich te trekken. Trek dus, door zoo veel goed te doen, als in uw vermogen is, de goede Geesten aan, en de kwaden zullen vertrekken, want goed en kwaad is onvereinigbaar. Wees altijd goed, en gij zult niet anders dan goede Geesten om u hebben."

— Er zijn toch zeer brave menschen, die door kwellingen van booze Geesten te lijden hebben?

"Indien de menschen wezenlijk braaf zijn, kan het eene beproeving voor hun geduld zijn, en om ze aantesporen nog beter te worden; maar geloof niet dat degenen die altijd over deugd spreken, het deugdzaamste zijn. Hij die inderdaad goede hoedanigheden bezit weet dit dikwijls zelf niet, of spreekt er althans niet over."

14. Wat moet men denken ten opzichte van de macht om door middel van bezwering, kwade Geesten van de door hen bezochte plaatsen te verdrijven?

"Hebt gij dit middel dikwijls zien gelukken? Hebt gij integendeel, niet gezien, dat het rumoer na de plechtigheid toenam? Zij scheppen er vermaak in, dat men hen voor den duivel aanziet.

"De Geesten, die met geene slechte voornemens komen, kunnen ook door gedruisch en zelfs door zich zichtbaar te maken, hunne tegenwoordigheid kenbaar maken, maar zij maken nooit hinderlijk geraas. Dikwijls zijn het lijdende Geesten, die gij door voor hen te bidden, verlichting van hun lijden kunt bezorgen; op andere tijden zijn het zelfs welwillende Geesten die u een bewijs willen geven dat zij bij u zijn; of ook wel zijn het luchthartige Geesten die zich vermaken. Aangezien degenen die de rust verstoren, meest altijd Geesten zijn die zich vermaken, is het beste wat men doen kan er om te lachen; zij zullen het moede worden als zij zien dat het hun niet gelukt u te doen schrikken of ongeduldig te maken." (Zie hiervoren 5^e. Hoofdstuk, Spontane physische manifestatie.)

Uit de gegeven inlichtingen vloeit dus voort dat er Geesten zijn, die zich aan zekere plaatsen hechten, en zich daar bij voorkeur ophouden, maar dat het daarom nog niet noodig is dat zij hunne tegenwoordigheid door waarneembare uitwerkselen te kennen geven. De eene of andere plaats kan niettegenstaande daar nooit eene manifestatie plaats vond, een gedwongen of meest geliefde verblijfplaats van eenen, zij het ook kwaden Geest zijn.

De Geesten die zich aan plaatsen of stoffelijke dingen hechten, zijn nooit verheven

Geesten, maar zonder verheven te wezen, behoeven zij daarom niet kwaad te zijn, of kwade bedoelingen te hebben; dikwijls zelfs, zijn het eer nuttige dan onnutte bewoners, want indien zij belang in de menschen stellen, kunnen zij ze beschermen.

TIENDE HOOFDSTUK.

Aard der mededeelingen.

Onbeschaafde, beuzelachtige, ernstige, of leerzame mededeelingen.

133. Wij hebben gezegd dat elk uitwerksel, waarvan de oorzaak eene vrijwillige handeling verraadt, hoe onbeduidend die handeling ook wezen moge, daardoor het bestaan van eene intelligente oorzaak bewijst. Dientengevolge kan eene eenvoudige beweging eener tafel, waardoor een antwoord op onze gedachte gegeven wordt, of die eene bedoeling te kennen geeft, als eene intelligente manifestatie beschouwd worden. Indien de uitkomst zich daartoe moest bepalen, zouden zij slechts van ondergeschikt belang voor ons zijn; nochtans zoude het daardoor gegeven bewijs, dat er bij die verschijnselen iets meer bestaat dan zuiver stoffelijke handeling, toch iets zijn; maar het praktische nut dat er uit zou voortvloeien, zou nul, althans zeer gering wezen; geheel anders wordt het, wanneer die intellegentie eene zoodanige ontwikkeling bereikt heeft dat men er een geregelde en voortdurende gedachtenwisseling mede houden kan; het zijn dan niet eenvoudig intelligente manifestatiën, maar werkelijke mededeelingen; de middelen die heden ten dage ter onzer beschikking staan, zijn van dien aard dat zij ons in staat stellen, ze zoo uitvoerig, duidelijk en snel, als die welke wij in den omgang met menschen ontvangen, te verkrijgen.

Indien men de volgens de spiritische rangopvolging (zie het Boek der Geesten nr. 100) bestaande oneindige verscheidenheid die onder de Geesten zoowel ten opzichte van hunne intelligentie als van hunne zedelijkheid heerscht, zich goed eigen gemaakt heeft; zal men gemakkelijk begrijpen, hoeveel verschil er in hunne mededeelingen moet bestaan; deze moeten dus den stempel dragen, van de verhevenheid of laagheid hunner denkbeelden, van hunne kunde of onwetendheid, van hunne deugd of ondeugd; in een woord zij moeten niet meer op elkander gelijken, dan die van de verschillende menschen van af den wilde tot aan den meest ontwikkelden Europeaan. Alle de schakeeringen die zich hierin kunnen voordoen, kunnen in vier hoofdcategoriën verrat worden; naar hunnen sterkst sprekendste eigenschappen verdeeld, zijn zij: onbeschaafd, beuzelachtig, ernstig of leerzaam.

134. De onbeschaafde mededeelingen doen zich kennen door uitdrukkingen die de welvoegelijkheid kwetsen. Zij kunnen alleen van laaggeplaatste Geesten, nog met al de onreinheden der stof bezoedeld, afkomstig zijn, en verschillen in niets van die, welke door verdorven en onbeschaamde menschen zouden kunnen gegeven worden. Zij vervullen een ieder die slechts een weinig kiesheid van gevoel bezit, met walging; want naar den aard der

Geesten van welke zij afkomstig zijn, zijn zij plat, vuil, ontuchtig, onbeschaamd, verwaand, kwaadwillig en zelfs godslasterend.

135. De beuselachtige mededeelingen, zijn van lichtzinnige, spottende, snaaksche Geesten afkomstig, die eer slim dan slecht zijn, en die aan hetgeen zij zeggen, zelve niet de minste waarde hechten. Daar deze mededeelingen niets onbetamelijks bevatten, bevallen zij aan sommige menschen, die er zich mede vermaken en die genoeg vinden in onbeduidende gesprekken, waarin men veel spreekt, om niets te zeggen. Deze Geesten wedijveren soms in geestige en scherpe kwinkslagen, en uiten soms onder platte aardigheden harde waarheden, die meestal doel treffen. De lichtzinnige Geesten omringen ons in menigte, en trachten bij elke gelegenheid zich in de mededeelingen die men ons doet, te mengen; de waarheid is hetgeen waarom zij zich het minste bekommeren, daarom scheppen zij er een ondeugend vermaak 'in om degenen, die zwak of dikwijls verwaand genoeg zijn van hen op hun woord te geboven, beet te nemen. Personen die in dergelijke mededeelingen smaak vinden, geven natuurlijk aan lichtzinnige en bedriegelijke Geesten, vrij spel; de ernstige Geesten verlaten hen, zoo als bij ons ernstige menschen het gezelschap van onbezonnenen verlaten.

136. Ernstige mededeelingen, zijn dit, zoo wel in hetgeen het onderwerp als in dat wat den vorm betreft iedere mededeeling waarbij beuzelachtigheid en onbeschaafdheid uitgesloten is, en die met een nuttig doel gedaan wordt, is alleen daardoor ernstig, al mocht daarbij ook bijzondere belangen behandeld worden, doch is daarom niet altijd vrij van dwaling. Alle ernstige Geesten zijn niet even ontwikkeld; er zijn vele dingen die zij niet weten en waaromtrent zij zich ter goeder trouw kunnen vergissen; daarom raden de wezenlijk verheven Geesten ons altijd aan, iedere mededeeling aan den toets van het gezond verstand en van de strengste logica te onderwerpen.

Men dient dus tusschen ernstige ware en ernstige valsche mededeelingen onderscheid te maken, en dit is niet altijd even gemakkelijk, want het is juist door het gebruik maken van ernstige taal dat sommige ingebeelde of schijngeleerde Geesten, verkeerde denkbeelden en de ongerijmdste stelsels, trachten ingang te doen vinden; en om meer geloof te vinden en grooter invloed uit te oefenen, schroomen zij niet zich met de eerbiedwaardigste en zelfs met de meest heilige namen te tooien. Dit is eene der grootste klippen bij de praktische wetenschap; wij zullen er later op terug komen en dit zooveel ontwikkelen als zulk een belangrijk onderwerp verdient, te gelijkertijd zullen wij de middelen aangeven, waarmede men zich tegen het gevaar om valsche mededeelingen te ontvangen kan wapenen.

137. De leerzame mededeelingen zijn de zoodanige ernstige mededeelingen, die de eene of andere wetenschappelijke, zedekundige, wijsgeerige onderwijzing ten doel hebben.

Zij zijn naar gelang van den graad der verhevenheid en dematerialisatie van den Geest meer of min diepzinnig. Om uit deze mededeelingen wezenlijk nut te trekken, moeten zij geregeld plaats vinden en met volharding bijgewoond worden. De ernstige Geesten hechten zich aan hen die wenschen zich te bekwamen en staan dezen bij, terwijl zij het den lichtzinnige Geesten overlaten diegenen te vermaken die in de mededeelingen niets dan een tijdelijk middel van verstrooiing zoeken. Het is alleen door de regelmatigheid en de veelvuldigheid van die mededeelingen, dat men de zedelijke en intellectueele waarde der Geesten waarmede men in gemeenschap is, en den graad van vertrouwen dien zij verdienen, kan beoordeelen. Is er om een mensch te leeren kennen ondervinding noodig, wellicht is dit dan nog meer het geval om de Geesten te kunnen beoordeelen.

Door aan die mededeelingen den naam van leerzaam te geven, veronderstellen wij dat zij waar zijn, want iets dat niet waar is, kan onmogelijk leerzaam zijn, al werd het ook in de meest indrukwekkende taal gezegd. In deze categorie kunnen wij dus niet zulke mededeelingen rangschikken, die niets ernstigs inhebben dan den dikwijls opgeblazen en hoogdravenden stijl, waarmede de, meer ingebeelde dan geleerde Geesten die ze dicteeren, indruk denken te maken, maar daar deze Geesten niet in staat zijn om de diepzinnigheid die hen ten eenemale ontbreekt, door den vorm te bedekken, kunnen zij, als zij hunne mededeelingen slechts eenigen tijd voortzetten of als men hen in 't nauw weet te brengen, de door hen aangenomen rol niet lang volhouden, maar verraden spoedig hunne zwakke zijde.

138. De middelen van gemeenschap zijn zeer verschillend. De Geesten op onze organen en zintuigen werkende, kunnen bij verschijningen door het gezicht, door het gevoel bij geheime of zichtbare aanraking, door het gehoor bij geraas, door den reuk bij geuren zonder bekende oorzaak, zich aan ons manifesteren. Deze laatste wijze, ofschoon werkelijk plaats vindende, is ontegenzeggelijk de minst zekere, omdat er verschillende oorzaken bestaan die ons in dwaling kunnen brengen, wij zullen er ons dan ook verder niet mede inlaten. Wat wij zorgvuldig dienen na te gaan, zijn: de verschillende wijzen waarop men mededeelingen, dat wil zeggen geregelde en voortdurende wisseling van gedachte kan verkrijgen. Deze zijn het kloppen, het gesproken woord en het schrift. Wij zullen dit in afzonderlijke hoofdstukken ontwikkelen.

ELFDE HOOFDSTUK.

Sematologie en Tijptologie.

Spreken door teekens en door kloppen. — Alfabetische tijptologie.

139. De eerste intelligente mededeelingen zijn door middel van kloppen of zoogenaamde tijptologie verkregen. Deze primitieve manier, een gevolg van de kindsheid waarin de wetenschap zich bevond, gaf slechts een zeer beperkt hulpmiddel aan de hand, en men was verplicht bij de mededeelingen, zich tot korte antwoorden door ja en neen, die men door een vooraf vastgesteld aantal slagen ontving, te bepalen. Later werd dit middel, zoo als wij reeds gezegd hebben, verbeterd. Men verkrijgt het kloppen door speciale mediums, op twee manieren; hiertoe moet men gewoonlijk een zeke ren aanleg voor physische manifestaties bezitten. De eerste manier die men *tijptologie door bascule* zou kunnen noemen, bestaat in de beweging der tafel, die zich aan eene zijde opheft, en, met den poot nedervallende, slagen geeft. Om dit te verkrijgen, is het voldoende dat het medium de handen op den rand van de tafel legt; indien hij zich met een bepaalden Geest wil onderhouden moet hij dien aanroepen; in het tegenovergestelde geval, komt de eene of andere of wel degene die gewoon is dit te doen. Na overeengekomen te zijn dat één slag ja, twee slagen neen beduidt — men kan dit geheel willekeurig vaststellen — richt men tot de Geesten, de vragen die men wenscht te doen, wij zullen later zien welke vragen het beter is, niet te doen. Het nadeel van deze manier is de korthed der antwoorden en de moeielijkheid om de vragen zoodanig te stellen, dat er ja of neen op geantwoord kan worden. Veronderstellen wij dat men aan den Geest vraagt: wat is uw verlangen? Dan zoude hij daarop door een volzin moeten antwoorden; men moet dus vragen: verlangt gij dit of dat? Neen; — iets anders? Ja; en zoo vervolgens.

140. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat de Geest bij het gebruik maken van dit middel, dikwijls er een soort van mimiek bijvoegt, dat wil zeggen dat hij den nadruk van de bevestiging of ontkenning door de kracht der slagen uitdrukt. Hij geeft ook den aard der gevoelens door welke hij bezielde wordt te kennen; de hevigheid der hartstochten, door wilde bewegingen; toorn en ongeduld door met kracht bij herhaling te kloppen, even als iemand die driftig is met den voet stampet, somtijds ook door de tafel om te werpen. Indien hij welwillend en beleefd is, zal hij bij het begin en het einde der seance, als wilde hij groeten de

tafel voorover buigen; wil hij het woord meer onmiddelijk tot eene der aanwezigen richten, dan zal hij de tafel naar gelang hij genegenheid of weerzin wil te kennen geven, zachtjes of ruw naar dezen toe schuiven. Dit is de eigenlijk gezegde sematologie of taal door teekens, zoo als de typtologie de taal door kloppen is. Zie hier een merkwaardig voorbeeld van het spontaan gebruik maken der sematologie:

Een heer van onze kennis, eens in zijn salon zittende, terwijl verschillende menschen zich er met manifestaties bezig hielden, ontving op dat oogenblik een brief van ons. Terwijl hij bezig was met lezen, kwam het tafeltje dat men voor de proeven gebruikte eensklaps naar hem toe. Den brief gelezen hebbende gaat hij dien op een tafel aan het andere einde van het salon leggen, het tafeltje volgt hem en richt zich ook naar de tafel waarop de brief ligt. Over dit zamentreffen verbaasd, komt bij hem de gedachte op dat er eenig verband tusschen die beweging en den brief bestaat; hij ondervraagt den Geest, die hem antwoordt dat hij onze gemeenzame Geest is. Deze heer ons de voorgaande omstandigheden medegedeeld hebbende, verzochten wij van onzen kant aan den Geest om ons de bedoeling van dat bezoek te willen mededeelen; waarop hij ten antwoord gaf: Het is natuurlijk dat ik de personen met welke gij in betrekking staat ga bezoeken, ten einde, als het noodig mocht zijn, u en hen den noodigen raad te kunnen geven. Iemand die stom is zou het niet beter hebben kunnen aanleggen.

141. Spoedig werdt de tijptologie verbeterd en door een meer geschikt middel van gemeenschap, namelijk de "*alphabetische tijptologie*," verrijkt. Het bestaat in het opnoemen van de letters van het alfabet door middel van kloppen, waardoor men in staat gesteld wordt, om woorden, volzinnen en geheele verhandelingen te verkrijgen. Eene dezer methodes is, dat de tafel zoo vele malen klopt als noodig is om iedere letter aanteduiden, dat wil zeggen, voor de letter a ééns voor b tweemaal en zoo vervolgens; gedurende dien tijd schrijft een ander de verkregen letters successievelijk op. Als de Geest aan het einde gekomen is, geeft hij dit door het een of ander vooraf bepaald teken te kennen.

Deze handelwijze is zoo als men ziet, zeer langwijlig en eischt voor mededeelingen van eenige uitgebreidheid een ontzettend langen tijd; niettemin zijn er menschen geweest die geduld genoeg gehad hebben om op die wijze dictaten van ettelijke bladzijden te ontvangen; maar door oefening, ontdekte men middelen om het werk te bekorten, zoodat men de mededeelingen vrij snel ontving. De meest gebruikelijke wijze is een geschreven alfabet, en de eenheden der cijfers voor zich te leggen. Terwijl het medium aan de tafel zit, gaat een ander persoon als het om een woord te doen is de letters van het alfabet na en de cijfers als het om een getal te doen is; aan de vereischte letter gekomen zijnde, klopt de tafel van zelve en men schrijft de aldus aangeduide letter op; daarna gaat men tot de 2^e. 3^e. letter en zoo vervolgens over. Indien men zich in eene letter vergist heeft, waarschuwt de

Geest door het doen van een groot aantal slagen of door het bewegen der tafel en men begint weer van voren af aan. Door oefening gaat het vrij snel; maar men kan het veel bekorten, voornamelijk door het einde van het woord waarvan men het begin kent en door den zin aangegeven wordt, te raden; is men hiervan niet zeker, dan vraagt men aan den Geest of hij dit of dat woord heeft willen zetten, en deze antwoordt daarop met ja of neen.

142. Al de verschijnselen die wij aangegeven hebben, kunnen op eene nog eenvoudiger wijze verkregen worden door kloppen dat zich in het inwendige van het hout der tafel, zonder dat iets zich beweegt, doet hooren, en dat wij in het hoofdstuk over physische raanifestaties nr. 64 vermeld hebben; dit is *innerlijke typtologie*. Niet alle mediums zijn er even geschikt voor die wijze van gemeenschap, want er zijn er die geen ander kloppen bekomen dan wat door bascule beweging veroorzaakt wordt; de meesten kunnen het er evenwel door oefening toe brengen, en deze manier heeft het dubbele voordeel, sneller te gaan en minder aanleiding tot argwaan te geven dan de bascule-beweging, die men aan eene moedwillige drukking kan toeschrijven. Het is waar dat het inwendige kloppen ook door bedriegelijke mediums kan nagebootst worden. De beste dingen kunnen nagebootst worden, doch dit bewijst niets tegen de zaak zelve. (Zie aan het einde van dit werk het hoofdstuk: Spiritisch bedrog.)

Hoe men ook die wijze van doen verbeterd moge hebben, zoo kan men er toch nooit de vlugheid en het gemak van het schrift door verkrijgen; dat is dan ook de reden dat men ze tegenwoordig zeer zelden meer aanwendt; zij blijft evenwel als verschijnsel somtijds zeer belangwekkend voor nieuwelingen, en heeft vooral het voordeel om op eene onomstootbare wijze de volstrekte onafhankelijkheid van de gedachte van het medium te bewijzen. Dikwerf verkrijgt men op die wijze zulke weinig verwachte antwoorden, die zoo treffend van pas zijn, dat om die bewijzen te verwerpen, men wel vooruit zich zoude moeten hebben voorgenoemen, zich niet te laten overtuigen; het is dan ook voor velen een krachtig middel ter overtuiging; maar de Geesten gevoelen zich geenszins geneigd om zich door dat middel, even min als door elk ander, aan de grillen van nieuwsgierigen, die hen, door ongepaste vragen te doen, op de proef willen stellen, te onderwerpen.

143. Met het doel om van de onafhankelijkheid der mededeelingen van de gedachten van het medium, beter verzekerd te zijn, heeft men verschillende werktuigen in den vorm van wijzerborden uitgedacht, op welke, in den trant der telegraaf-wijzerborden, letters geschilderd zijn. Een beweegbare wijzer, die door den invloed van het medium door middel van een draad en katrol in beweging wordt gebracht, wijst de letters aan. Wij kennen deze werktuigen alleen door de teekeningen en beschrijvingen die er in Amerika van in 't licht gegeven zijn; wij kunnen dus niets over hunne waarde zeggen; maar wij zijn van oordeel dat het ingewikkelde van die werktuigen op zichzelf een bezwaar is; dat de onafhankelijkheid

van het medium evengoed door inwendig kloppen, en nog beter door de onvoorziene antwoorden, dan door alle daarvoor te bezigen stoffelijke middelen, bewezen wordt. Daarbij zullen de ongeloovigen, die altijd en overal draden en toestellen willen zien, nog eerder geneigd zijn, die in opzettelijk daarvoor vervaardigde toestellen te veronderstellen dan in de eerste de beste tafel, waaraan niets aangebracht is.

144. Een eenvoudigen toestel, maar waarvan een bedrieger gemakkelijk misbruik maken kan, zooals wij in het Hoofdstuk dat over "Bedrog" handelt zien zullen, is dat, hetwelk wij ter gedachtenis aan Mevrouw Emile de Girardin *Girardin-tafel* zullen noemen, welke zij bij de talrijke mededeelingen die zij als medium ontving, gebruikte; want Mevrouw de Girardin, ofschoon een vrouw van vernuft, had de zwakheid aan Geesten en hunne manifestatiën te gelooven. Dit toestel bestaat uit het beweegbaar blad van een gueridon of rond tafeltje van dertig tot veertig centimeters in doorsnede, dat evenals bij de roulette-tafel gemakkelijk op een spil ronddraait. Langs den rand zijn op dat blad evenals op een wijzerblad van een uurwerk letters, cijfers en de woorden *ja* en *neen* aangebracht. In het midden staat een onbewegelijke wijzer. Als nu het medium de vingers op den rand van het blad zet, draait dit rond en blijft zoodra de letter die men noodig heeft onder den wijzer komt, stilstaan. Men schrijft dan de aangewezen letters op, en woorden en zinnen worden op die wijze vrij snel gevormd.

Men moet hierbij opmerken, dat het blad niet onder de vingers doorschuift, maar dat deze er op blijven rusten, en er dus de beweging van volgen. Wellicht zoude het een sterk medium mogelijk zijn eene onafhankelijke beweging te doen ontstaan; wij gelooven dat dit mogelijk is, maar hebben het nooit gezien. Indien de proef op die wijze genomen kon worden zou die oneindig meer afdoende wezen, omdat daardoor alle bedrog onmogelijk gemaakt wordt.

145. Nu moeten wij nog eene algemeen verspreide dwaling uitroeien daarin bestaande alle Geesten die zich door kloppen manifesteren, voor klopgeesten aan te zien. De typtologie is evengoed als ieder andere manier, een middel van gemeenschap en niet meer beneden de waardigheid van verheven Geesten dan het schrift of het gesproken woord. Alle Geesten, hetzij goeden of kwaden kunnen er dus even goed als van de andere middelen gebruik van maken. Men herkent de verheven Geesten aan de verhevenheid der gedachten, en niet aan het werktuig dat zij gebruiken om die te uiten, het lijdt geen twijfel, dat zij de voorkeur aan de gemakkelijkste en vooral aan de snelste middelen zullen geven; maar bij gebrek aan potlood en papier, zullen zij zich zonder aarzelen van de gewone sprekende tafels bedienen, en dit wordt door de verhevenste mededeelingen die men door dat middel verkrijgt, bewezen. Indien wij er geen gebruik van maken, komt dit dus niet omdat wij er met minachting op neer zien, maar alleen omdat wij uit het verschijnsel zelve alles geleerd heb-

ben, wat wij er door te weten kunnen komen, omdat wij er niet meer door overtuigd kunnen worden dan wij zijn, en omdat de uitgebreidheid van de mededeelingen die wij ontvangen eene snelheid vereischt die door de typtologie niet verkregen kan worden.

Niet alle Geesten welke zich door kloppen manifesteren, zijn dus klopgeesten; men moet dien naam alleen aan dezulken geven, die men als 't ware als klopgeesten van beroep kan beschouwen, en die er genoeg in scheppen om door dat middel kunsten te verrichten om een gezelschap te vermaken of wel om iemand door den overlast dien zij hem aandoen, te kwellen. Van deze mag men somtijds iets geestigs maar kan men nimmer iets diepzinnigs verwachten; ook zoude het tijd verliezen zijn, als men tot dezen eenigzins diepzinnige wetenschappelijke of wijsgeerige vragen richtte; hunne onkunde en minderheid hebben hen door de andere Geesten te recht den naam van potsen- en kunstmakers van het geestenrijk doen geven. Voegen wij hier nog bij, dat ofschoon zij dikwijls voor en uit zich zelve handelen, zij ook dikwijls door verheven Geesten, wanneer deze materieele verschijnselen willen voortbrengen, als werktuigen gebruikt worden.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

Pneumatographie of direct schrift.

Pneumatophonie.

Direct schrift.

146. Pneumatographie is schrift dat onmiddellijk door de Geesten zonder eenige tusschenkomst wordt voortgebracht het is daarin van psychographie onderscheiden, dat dit laatste de overbrenging van de gedachten van den Geest door middel van schrift door de hand van een medium is.

Het directe schrift is zeker een van de zonderlingste verschijnselen van het spiritisme; maar hoe vreemd het ook op het eerste gezicht moge voorkomen, is het toch heden ten dage, een bewezen en niet te ontkennen feit. Indien het een vereischte is dat men de theorie kent om zich van de praktische verschijnselen in het algemeen, rekenschap te kunnen geven; dan is dit nog meer bij het onderhavige geval noodig, dat ongetwijfeld een der vreemdste is, die zich ooit hebben voorgedaan, maar dat ophoudt bovennatuurlijk te schijnen, als men er de oorzaak van begrijpt.

Bij het eerste voorkomen van dit verschijnsel, is twijfel de meest algemeene gedachte geweest, men is dadelijk aan bedrog gaan denken; want een ieder kent de werking van zogenaamden sympathetische inkt, waarvan de letters die men er mede schrijft, onzichtbaar zijn, om eerst na eenigen tijd te voorschijn te komen. Het zoude dus mogelijk kunnen geweest zijn, dat men van de lichtgeloovigheid misbruik had gemaakt, en wij zullen ook niet beweren, dat dit nooit gebeurd is, wij zijn zelfs overtuigd dat eenige menschen, hetzij om er winst mede te behalen of alleen uit eigenliefde en om aan hunne macht te doen gelooven, dit bedrog gepleegd hebben. (Zie het hoofdstuk handelende over "Bedrog").

Maar het zoude ongerijmd zijn, als men beweerde, dat, omreden men iets na kan bootsen, de zaak zelve daarom niet bestaat. Heeft men in den laatsten tijd niet het middel gevonden om de helderziendheid der somnambules zoo goed na te bootsen, dat de illusie volkomen is? En, moet men, omdat men dit op alle kermessen vertoond heeft, daaruit afleiden dat er geene wezenlijke somnambules bestaan? Bestaat er in het geheel geen zuivere wijn omdat er wijnkoopers zijn die vervalschten wijn verkoopen? Zoo is het ook met het directe schrift; buitendien zijn de voorzorgen om zich van het werkelijk bestaan van het feit te

kunnen overtuigen zeer eenvoudig en gemakkelijk te nemen, en dank zij deze voorzorgen, kan het feit, thans niet meer in twijfel getrokken worden.

147. Aangezien het vermogen om zonder medehulp te kunnen schrijven eene van de eigenschappen der Geesten is; aangezien de Geesten altijd bestaan hebben en ten allen tijde de verschillende verschijnselen die wij kennen, hebben voortgebracht, zoo hebben zij ook in de oudste tijden even goed als nu, direct schrift moeten kunnen voortbrengen, en op die wijze kan men de verschijning der drie woorden in de feestzaal van Belsazar verklaren. In de middeleeuwen, zoo vruchtbaar aan geheimzinnige verbazingwekkende verschijnselen, maar die men op den brandstapel smoorde, heeft men ook het directe schrift moeten kennen, en moet men wellicht in de theorie van de wijzigingen die de Geesten de stof kunnen doen ondergaan, en die wij in het 8^e. hoofdstuk ontwikkeld hebben, het beginsel van het geloof aan de transmutatie der metalen zoeken.

Wat ook de verkregen uitslag op verschillende tijden moge geweest zijn, het direct schrift is eerst ernstig ter sprake gekomen nadat de spiritische manifestaties meer tot het domein van het publiek zijn gaan behooren. De eerste, die het in de laatste jaren te Parijs heeft doen kennen, was de Baron von Guldenstube, die over dit onderwerp een zeer merkwaardig boek geschreven heeft, waarin een aantal facsimile's van het door hem verkregen schrift, voorkomen (*La realite des Esprits et de leurs manifestations, démontrée par le phénomène de l'écriture directe. Par M. Le Baron de Guldenstube, I deel in 8vo, met 15 platen en 93 facsimile's. Prijs 8 fr. bij Franck, rue Richelieu. Ook bij Ledoijen. Parijs*). Het verschijnsel was reeds sedert lang in Amerika bekend. Door den stand van den heer von Guldenstube in de maatschappij, door zijne onafhankelijkheid, door de achting die hij in de hoogste kringen geniet, vervalt elke verdenking van opzettelijke misleiding, want er bestaat bij hem niet ééne prikkel van eigenbelang. Op zijn hoogst zoude men kunnen denken dat hij zelve het slachtoffer van eene begoocheling zoude kunnen zijn; maar dit wordt door een afdoend feit wederlegd, en wel door het feit, dat door anderen, die alle mogelijke voorzorg genomen hebben, om elk bedrog en iedere vergissing te voorkomen, hetzelfde verkregen is.

148. Men verkrijgt het directe schrift, even als in het algemeen alle *niet-spontane* spiritische manifestaties, door innige overpeinzing gebed en aanroeping. Men heeft het menigmaal in kerken, op graven, aan den voet van standbeelden of afbeeldingen van hen die men inroept, verkregen; maar het moet u duidelijk zijn, dat de plaats geen anderen invloed uitoefent, dan tot eene meer innige overpeinzing op te wekken, de gedachte meer op een punt te bepalen; want het is bewezen dat men het eveneens zonder dit alles en op de meest gewone plaatsen en op een eenvoudig stuk huisraad verkrijgt, als men zich in den daartoe vereischten zedelijken toestand bevindt, en eene voldoende sterke medianimische kracht bezit.

In den beginne vermeende men dat het noodig was een potlood bij het papier te leggen; en deed men dit, dan zou men het feit gedeeltelijk kunnen verklaren. Men weet toch dat de Geesten voorwerpen in beweging brengen en verplaatsen kunnen; dat zij die somtijds opnemen en wegwerpen; zij zouden dus evengoed het potlood kunnen opnemen; en daarmede de letters kunnen schrijven; daar zij door bemiddeling van de hand van het medium, beweging aan een plankje enz. mededeelen, konden zij dit evengoed op eene directe manier doen. Maar spoedig zag men in, dat het potlood overbodig was en dat een stuk papier hetzij opgevouwen of niet, voldoende was, daar men er na verloop van eenige minuten letters op geschreven vondt. Hier verandert het verschijnsel geheel van aanzien en plaatst ons te midden van eenen geheel nieuwen staat van zaken; die letters zijn met de eene of andere stof, welke dan ook, geschreven; daar men den Geest niet van die stof voorzien heeft, heeft hij die zelf moeten maken, moeten zamenstellen; waaruit heeft hij die geput? Dit is het problema dat opgelost moest worden.

Indien men de in het 8^e. hoofdstuk onder nr. 127 en 128 gegeven ophelderingen nog eens wil opslaan, zal men de volledige theorie van dat verschijnsel vinden. De Geest bezigt voor dat schrift, noch onze stoffen, noch onze werktuigen. Hij maakt zelf de stof en de werktuigen die hij noodig heeft, en put daarvoor zijne materialen uit het oorspronkelijke universeele element, dat hij door zijnen wil die wijzigingen doet ondergaan, welke hij, om het door hem verlangde uitwerksel voort te brengen, noodig heeft. Hij kan even gemakkelijk rood krijt, druk- of gewonen inkt als zwart potlood bereiden, ja zelfs drukletters die genoegzaam weerstand bieden, om door den afdruk, indrukken in het papier te doen ontstaan, zoo als wij er voorbeelden van gezien hebben. Het dochttertje van een onzer kennissen, een kind tusschen 12 en 13 jaar oud, heeft geheele bladzijden schrift gekregen, dat met eene stof op pastel gelijkende, geschreven was.

149. Dit is de uitkomst waartoe het verschijnsel met de snuifdoos, in het 7^e. hoofdstuk, nr. 116 vermeld ons geleid heeft, en waarover wij in het breede hebben uitgeweid, omdat wij er eene gelegenheid in zagen, eene der gewichtigste wetten van het spiritisme te kunnen peilen, waardoor zelfs over meer dan een geheim, ook van de onzichtbare wereld licht kan verspreid worden. Op die wijze kan uit een oogenschijnlijk alledaagsch iets, licht ontstaan, het komt er slechts op aan, met zorg waar te nemen, en dit kan iedereen even goed doen als wij, zoodra men er zich niet bij bepaalt uitwerkselen te zien, zonder er de oorzaak van op te sporen. Indien ons geloof van dag tot dag hechter word, komt dit, omdat wij *begrijpen*; tracht dus, te doen begrijpen, indien gij ernstige proselieten maken wilt. Het begrijpen der oorzaak heeft nog een ander uitwerksel, namelijk een scheidsmuur tusschen waarheid en bijgeloof op te trekken.

Als wij het directe schrift, uit het oogpunt van het nut dat men er uit trekken kan,

beschouwen, zullen wij opmerken, dat het voornaamste nut tot hiertoe geweest is, een gewichtig feit op materieele wijze te constateeren, name lijk: de tusschenkomst van een geheime macht, die daardoor een nieuw middel gevonden heeft om zich te manifesteren. Maar de mededeelingen die men op die wijze ontvangt hebben zelden eenige uitgebreidheid; gewoonlijk vinden zij spontaan plaats en bepalen zich tot weinige woorden, zinspreuken, dikwijls onbegrijpelijke teekens; men heeft er in alle talen verkregen, in 't grieksch, latijn, sijnisch, in hiëroglifphen enz., maar tot nog toe, heeft men er nog geene van die aaneengeschakelde en snelle mededeelingen door ontvangen, die men door de psijchographie of schrift door mediums verkrijgt.

Pneumatophonie.

150. Aangezien de Geesten geluid en geklop kunnen voortbrengen, kunnen zij even goed kreten van elken aard en geluiden die de klanken van de menschelijke stem nabootsen, zoowel in onze onmiddellijke nabijheid als in de onbeperkte ruimte doen hooren; het is dat verschijnsel, dat wij den naam van pneumatophonie geven. Naar hetgeen ons over de natuur der Geesten bekend is, kan men aannemen dat eenigen van hen, als zij tot eene mindere klasse behooren, in eene illusie verkeeren en gelooven te spreken, zooals zij dit bij hun leven deden. (Zie *Revue spirite* Febr. 1858: Histoire du revenant de mademoiselle Clairon.)

Men moet er zich evenwel voor wachten, elk geluid waarvan men de oorzaak niet kent, of het eenvoudige suizen der ooren, voor stemmen te houden, en men moet vooral niet gelooven, dat in het volksgeloof, "dat men door het suizen der ooren gewaarschuwd wordt dat er ergens over ons gesproken wordt," eenigen grond van waarheid ligt. Dat suizen hetwelk een zuiver physiologische oorzaak heeft, bevat buiten dien geen zin, terwijl de pneumatophonische klanken, gedachten uitdrukken, en hieraan alleen kan men onderkennen dat zij door een intelligentie en niet door eene toevallige oorzaak voortgebracht worden. Als beginsel kan men aannemen dat alleen de klaarblijkelijk intelligente uitwerkselen, de tusschenkomst van geesten bewijzen, en dat wat de anderen betreft het minstens honderd tegen één is, dat zij het gevolg van toevallige omstandigheden zijn.

151. Het gebeurt vrij dikwijls dat men in sluimerenden toestand, duidelijk woorden, namen, ja dikwijls zelfs, geheele volzinnen hoort uitspreken, en wel luid genoeg om ons uit den slaap te doen opspringen. Ofschoon het mogelijk kan zijn, dat dit in sommige gevallen wezenlijk eene manifestatie is, bestaat er in dit verschijnsel toch niets positiefs genoeg om dit niet even goed te kunnen toeschrijven aan eene dergelijke oorzaak als wij bij de theorie

der hallucinatie 7^e. hoofdstuk nr. 111 en volg. ontwikkeld hebben. Tro uwens heeft hetgeen men op die wijze hoort, geen samenhang; zóó is het niet als men geheel wakker is, want als dan een Geest zich doet hooren, kan men meestal met dezen gedachten wisselen en een geregeld gesprek voeren.

De spiritische of pneumatophonische geluiden, doen zich op twee zeer verschillende wijzen hooren; somtijds is het eene inwendige stem die zich in ons binnenste doet hooren; maar, ofschoon de woorden duidelijk en helder zijn, hebben zij niets materiëels, op andere tijden hoort men ze uitwendig en zoo duidelijk alsof zij door iemand naast ons, geuit worden.

Het verschijnsel der pneumatophonie, op welke wijze zich dit ook moge voordoen, is meest altijd spontaan, en kan slechts zelden uitgelokt worden.

DE TIENDE HOOFDSTUK.

Psychographie.

Indirecte psychographie: korfjes en plankjes.

Directe psychographie of handschrift.

152. De spiritische wetenschap is even als alle andere, vooruitgegaan, doch zij heeft die vorderingen sneller dan andere wetenschappen gemaakt, want er zijn nog maar weinige jaren verlopen sedert men met de primitieve en onvolledige middelen die men met den platten naam van sprekende tafels bestempeld heeft, begonnen is, en toch is men al zoo ver gevorderd, dat men even gemakkelijk en snel met Geesten als met menschen en wel door dezelfde middelen: schrift en woord, omgang kan hebben. Het schrift heeft vooral het voordeel dat het op eene meer stoffelijke wijze de tusschenkomst van eene geheime macht bewijst, en dat men die bewijzen kan bewaren zoo als wij bij eene briefwisseling met menschen zouden doen. De aanvankelijk gebezigde middelen waren plankjes en korfjes, waaraan een potlood gehecht was. Wij zullen er hier de inrichting van beschrijven.

153. Zoo als wij gezegd hebben, kan iemand met een bijzonderen natuurlijken aanleg begaafd, aan eene tafel of ieder ander voorwerp eene draaiende beweging mededeelen; laat ons in stede van eene tafel, hiervoor een korfje, onverschillig van hout of van teenen vervaardigd, van vijftien à twintig centimeters in doorsnede nemen. Indien men nu door den bodem van dat korfje een potlood met de punt naar beneden steekt en stevig bevestigt, en dezen toestel op de punt van het potlood in evenwicht op een vel papier en de vingers op den rand van het korfje plaatst, zal dit in beweging geraken; maar in plaats van rond te draaien, het potlood in alle richtingen over het papier voeren, en op die wijze hetzij nietsbeduidende strepen of wel letters schrijven. Indien een Geest ingeroepen wordt, en deze zich openbaren wil, zal hij, nu niet meer door kloppen zooals bij de typtologie, maar door geschreven woorden antwoorden. De beweging van het korfje is dan niet meer automatisch zoo als bij de draaiende tafels, maar wordt intelligent. Op deze wijze ingericht, keert het potlood, aan het einde van den regel gekomen zijnde, niet van zelve terug om een nieuwe regel te beginnen maar gaat met schrijven door, doch in het rond; zoodat het schrift een spiraal vormt en men om het geschrevene te lezen het papier rond moet draaien. Het op deze wijze verkregen schrift is niet altijd goed leesbaar, daar de woorden niet van elkander afgescheiden staan; maar het medium ontcijfert het gemakkelijk door eene soort van intuïtie die hij er van ontvangt. Zuinigheidshalve, kan men eene lei en een griffel in plaats van pa-

pier en potlood gebruiken. Wij zullen dit kofje, *tol-korfje* noemen. In plaats van het korfje gebruikt men soms een bordpapierenen doos zoo als die welke voor suikergoed gebruikt worden, het potlood vormt er dan, zoo als bij een draaitol, de spil van.

154. Men heeft nog vele andere toestellen voor hetzelfde doel uitgedacht. De gemakkelijkste is die welke wij *steel-* of *bekkorfje* zullen noemen, en die uit een korfje bestaat waardoor men een naar beneden gebogen houten steeltje steekt, dat ter lengte van tien tot vijftien centimeters buiten eene der zijden van het korfje, even als de boegspriet bij een schip uitsteekt. Door eene aan het uiteinde van dit steeltje of bekje gemaakte opening, steekt men een potlood, lang genoeg om met de punt op het papier te rusten. Het medium de vingers op den rand van het korfje plaatsende, geraakt de geheele toestel in beweging, en het potlood schrijft op dezelfde wijze als in het vorige geval vermeld is, evenwel met dit onderscheid, dat het schrift, gewoonlijk beter leesbaar is, de woorden vaneen gescheiden, en de regels niet meer spiraalsgewijs, maar zoo als in het gewone schrift — daar het medium gemakkelijk op het einde van iederen regel het korfje verplaatsen kan — onder elkander geplaatst zijn. Op die wijze verkrijgt men verhandelingen van ettelijke bladzijden, en even snel als wanneer men met de hand schrijft.

155. De handelende intelligentie openbaart zich menigmaal nog door andere niet te miskennen teekenen. Aan het einde van het blad gekomen zijnde, maakt het potlood eene beweging als wilde de Geest het blad omslaan, wil hij op een vorigen zin, hetzij op de vorige of op dezelfde bladzijde staande terugkomen, dan zoekt hij dien met de punt van het potlood op, zoo als men dit met de vinger doen zoude en onderschraapt dien zin. Wil de Geest zich tot eene der aanwezigen richten, dan wendt zich het einde van het steeltje in die richting. Om te bekorten, drukt hij dikwijls de woorden *ja* of *neen* door bevestigend knikken of ontkennend schudden uit, zoo als wij dit met het hoofd doen; wil hij toorn of ongeduld te kennen geven, dan klopt hij met verdubbelde slagen met de punt van het potlood, en breekt dit dikwijls.

156. In plaats van een korfje, gebruiken eenigen een soort van daartoe opzettelijk vervaardigd tafeltje op drie pooten, van twaalf tot vijftien centimeters lang en vijf tot zes centimeters hoog: het potlood wordt aan eene der pooten, bevestigd, de twee andere pooten zijn afgerond of van een ivoren balletje voorzien om gemakkelijk over het papier te kunnen glijden. Nog anderen gebruiken een eenvoudig houten plankje van vijftien tot twintig centimeters groot, hetzij vierkant, driehoekig, langwerpig of ovaal, aan een der randen is een schuinsche opening gemaakt, waarin men het potlood steekt; wil men schrijven, dan staat deze toestel in eene schuinsche richting en rust met een der kanten op het papier, die kant is somtijds, om de beweging gemakkelijk te maken, met twee rolletjes voorzien. Men zal evenwel gereedelijk inzien, dat die inrichtingen geen van allen gebiedend noodig zijn, de

gemakkelijkste is de beste.

Men heeft bij het gebruiken van die toestellen meest altijd twee personen noodig; maar de tweede persoon behoeft de gave der mediumniteit niet te bezitten, en dient alleen om het toestel in evenwicht te houden en de vermoeienis voor het medium te verminderen.

157. Wij geven aan het schrift op die wijze verkregen, den naam van *indirecte psychographie*, in tegenstelling van de *directe psychographie* of het schrift met de hand van het medium zelf verkregen. Om deze laatste manier te kunnen begrijpen, moet men zich reenschap weten te geven van hetgeen er bij die handeling gebeurt. De vreemde zich manifesterende Geest werkt op het medium; dit bestuurt onder dien invloed *werktuigelijk* zijn arm en hand om te schrijven, zonder in het minst bewust te zijn van hetgeen hij schrijft (dit is althans gewoonlijk het geval); de hand werkt op het korfje en het korfje op het potlood. Het is dus *niet het korfje dat intelligent wordt*, maar het korfje is een werktuig dat door eene intelligentie bestuurd wordt; in werkelijkheid is het slechts een potloodhouder die het potlood vast houdt, eene verlenging van de hand, eene verbinding van het potlood met de hand; neem die verbindende deelen weg, en plaatst het potlood in de hand zelve, dan zult gij hetzelfde uitwerksel, doch door een veel eenvoudiger werktuig verkrijgen, daar het medium dan op dezelfde wijze als in normalen toestand schrijft; zoo kan dan ook ieder mensch die door middel van een korfje plankje of ander voorwerp schrijft, op *directe* wijze schrijven. Van alle middelen van gemeenschap, is het *schrift met de hand*, door sommigen *onwillekeurig schrift* genoemd, zeer zeker het eenvoudigste, gemakkelijkste en geschiktste, omdat hiertoe geene voorbereidselen noodig zijn, en het even als gewoon schrift voor de grootste uitbreiding vatbaar is. Wij zullen later, als wij over de mediums handelen hierop terugkomen.

158. Bij den aanvang der manifestatiën, zijn er verschillende geschriften uitgegeven onder den titel van: *Mededeelingen van een korfje, plankje, tafel* enz. Het weinig ernstige van deze uitdrukking daargelaten, ziet men er heden ten dage het onvolledige en verkeerde van in. Wij hebben toch gezien dat de tafels, plankjes, of korfjes, ofschoon tijdelijk door een kunstmatig leven bezielde, slechts *niet-intelligente* werktuigen zijn, die uit zichzelf niets kunnen mededeelen, men ziet in dit geval het uitwerksel voor de oorzaak, het werktuig voor het beginsel aan; even goed zoude een schrijver op den titel van zijn werk kunnen zetten dat hij het met een stalen of ganzenpen geschreven heeft. Bovendien heeft men deze werktuigen, niet bepaald noodig; wij hebben iemand gekend, die in plaats van het door ons beschreven *tol-korfje*, een trechter gebruikte in welks hals hij een potlood stak. Men zou dus ook mededeelingen van een trechter en ook even goed van een casserol of sla-emmer kunnen gehad hebben. Indien de mededeelingen door kloppen gegeven worden, en dit door middel van een stoel of stok geschiedt, dan is het niet meer eene sprekende tafel, maar een sprekende stoel of stok. Het komt er hier niet op aan, den aard van het werktuig, maar wel

de wijze waarop men de mededeelingen verkrijgt, te leeren kennen. Geschiedt de mededeeling door middel van schrift, dan is dit voor ons, wat ook de pennehouder moge zijn: *psychographie*; geschiedt ze door kloppen dan is het *typtologie*. Het spiritisme eene wetenschap geworden zijnde, heeft om zich voldoende te kunnen uitdrukken eene wetenschappelijke taal noodig.

VEERTIENDE HOOFDSTUK

Over de Mediums.

Mediums met physische uitwerking. Electricke personen. Fijngevoelige of voor elken indruk vatbare mediums. Hoerende mediums. Sprekende mediums. Ziende mediums. Somnambulistische mediums. Genezende mediums. Pneumatographische mediums.

159. Ieder mensch die in zekere mate den invloed der Geesten gevoelt, is alléén daardoor, reeds medium. Dit vermogen behoort tot het wezen van den mensch en is dien-tengevolge geen uitsluitend voorrecht voor eenigen; ook vindt men maar weinig menschen bij wien er geene sporen van aanwezig zijn. Men kan dus zeggen, dat op eenige weinige na, iederéén medium is. Doch in het gewone leven, past men die benaming alleen op hen toe, bij welke de medianimische gave goed gekarakteriseerd is, en zich door duidelijke min of meer krachtige uitwerkselen openbaart, hetgeen van een meer of minder gevoelig organisme afhankelijk is. Hierbij dient nog opgemerkt te worden, dat deze eigenschap, zich bij allen niet op dezelfde wijze kenbaar maakt; ieder medium bezit gewoonlijk een bijzonderen aanleg om deze of gene soort van verschijnselen voort te brengen, waardoor er zoovele soorten van mediums zijn, als er verschillende soorten van manifestatiën bestaan. De voornaamsten zijn: mediums met physische uitwerking; fijngevoelige of voor elken indruk vatbare-, hoorende; sprekende; ziende; somnambulistische; genezende; pneumatographische; schrijvende of psychographische mediums.

1. Mediums met physische uitwerking.

160. De mediums met physische uitwerking bezitten meer bijzonder de geschiktheid om stoffelijke verschijnselen, zooals beweging van de onbezielde stof, geluiden en dergelijke voort te brengen. Men kan ze verdeelen in *facultatieve* en *onwillekeurige* mediums. (Zie 2^e. gedeelte, 2^e. en 4^e. hoofdstuk.)

De *facultatieve mediums*, zijn de zoodanigen die van hunne kracht bewust zijn, en spiritische verschijnselen door hunnen wil voortbrengen. Niettegenstaande deze eigenschap, zooals wij reeds gezegd hebben, tot het wezen van den menschen behoort, bestaat zij op verre na niet bij allen in denzelfden graad; en ofschoon er weinig menschen gevonden worden die dezelve in het geheel niet bezitten, zoo zijn toch dezulken die in staat zijn groote uit-

werkselen, zooals het in de ruimte doen zweven van zware voorwerpen, het verplaatsen derzelve door het luchtruim, en vooral degenen welke in staat zijn verschijningen voort te brengen, nog veel zeldzamer. De eenvoudigste verschijnselen, zijn het ronddraaien van voorwerpen, kloppen door middel van het oplichten van of in het inwendige van het voorwerp. Zonder een overwegend gewicht aan die verschijnselen te hechten, raden wij toch aan ze niet te veronachtzamen; zij kunnen tot belangrijke opmerkingen aanleiding geven en tot overtuiging leiden. Maar het is opmerkelijk dat de gave om stoffelijke verschijnselen voort te brengen, slechts zelden bestaat bij de zoodanigen die in het bezit van meer volmaakte middelen van gemeenschap zooals schrijven en spreken zijn, gewoonlijk neemt de gave in de eene richting in dezelfde mate af, als zij zich in de andere ontwikkelt.

161. De *onwillekeurige of natuurlijke mediums* zijn de zulken, welker invloed zich zonder hun weten doet gevoelen. Zij hebben volstrekt geen bewustheid van hun vermogen, en dikwijls zien zij in het abnormale dat rondom hen plaats grijpt, niets ongewoons; het maakt een deel van hun wezen uit, geheel zooals de menschen die met het tweede gezicht begiftigd zijn, er niet van bewust zijn. Soortgelijke personen zijn voor onze waarneming van het grootste belang, en men moet nooit verzuimen alle feiten van dien aard die ter onzer kennis mochten komen te verzamelen en te bestudeeren. De gave van natuurlijke mediumniteit openbaart zich op elken leeftijd en dikwijls bij zeer jonge kinderen. (Zie 5^e. hoofdstuk. **Spontane physische manifestatien.**)

Deze eigenschap is op zich zelve geen teeken van een ziekelijken toestand, want zij is met eene volmaakte gezondheid volstrekt niet onbestaanbaar. Indien de persoon die deze eigenschap bezit, lijdende is, heeft dit een andere oorzaak; alle geneesmiddelen er tegen aangewend, zijn dan ook onmachtig om die opteheffen. De gave der medianimiteit kan in sommige gevallen op zekere organische zwakte volgen; maar is daar nooit de werkelijke oorzaak van. Men kan er dus uit een hygiënisch standpunt, redelijker wijze geene ongerustheid voor koesteren; zij zou alleen dan nadeelig kunnen worden, als de persoon, *facultatief* medium geworden zijnde, er overdreven gebruik van maakte, omdat er dan bij hem eene te overvloedige uitstraling van het levens-fluidum en dientengevolge eene verzwakking der organen door zoude ontstaan.

162. Onze rede komt in opstand bij de gedachte aan de zedelijke en lichamelijke folteringen, die de wetenschap somwijlen aan zwakke en teere wezens heeft doen ondergaan, met het doel om zich te vergewissen of er door hen geen bedrog gepleegd werd; deze *proefnemingen*, meestal met vijandige gevoelens in het werk gesteld, zijn voor gevoelige gestalten altijd nadeelig, en kunnen ernstige verstoringen van het organisme na zich slepen; dergelijke *proeven* te doen, is met het leven, spelen. De onderzoeker ter goeder trouw, heeft die middelen niet noodig; buitendien weet degene die met die soort van ver-

schijnselen vertrouwd is, dat zij meer tot de zedelijke dan tot de physische orde behooren, en dat men aan onze stellige wetenschappen er te vergeefs de oplossing van vragen zal.

Juist omdat deze verschijnselen tot de zedelijke wereldorde behooren, moet men niet minder alles zorgvuldig vermijden, wat de verbeelding zou kunnen overprikkelen. Men kent de ongelukken die tengevolge van angst kunnen plaats grijpen, en men zou zeker minder onvoorzichtig te werk gaan, indien men al de gevallen van krankzinnigheid en vallende ziekte kende, die het gevolg zijn van vertelsels van weerwolven en dergelijken; wat zal het dan wel zijn als men tracht te doen gelooven dat die uitwerkselen het werk van den *duivel* zijn? Zij die zulke denkbeelden trachten te verspreiden, weten niet welke verantwoordelijkheid zij op zich laden: *zij kunnen een moord begaan*. En dit gevaar bestaat niet alleen voor den persoon, maar ook voor zijne omgeving, die door het denkbeeld dat hun huis een schuilplaats voor duivelen is, beangst kunnen worden. Het is hetzelfde heilloos geloof dat in tijden van onkunde, zoovele gruwelen heeft doen plegen. Met een weinig meer nadenken, zou men toch tot het inzicht gekomen zijn, dat als men het lichaam, dat men geloofde door den duivel bezeten te zijn, verbrand, men daarom nog den duivel niet verbrandt. Daar men zich van den duivel wilde bevrijden, had men dezen moeten verbranden; door ons met de ware oorzaak van die verschijnselen bekend te maken, heeft de leer van het spiritisme aan den duivel den doodsteek gegeven. *Wel verre dus van dit denkbeeld te doen ontstaan moet men het, en dit is een plicht die ons door de zedelijkheid en menschelijkheid wordt opgelegd, waar het bestaat, bestrijden*.

Men moet, wanneer zulk eene eigenschap zich van zelf bij iemand ontwikkelt, het verschijnsel eenvoudig zijnen natuurlijken loop laten volgen; de natuur is voorzichtiger dan de mensch; buitendien heeft de Voorzienigheid haar doel, en de geringste mensch kan het werktuig tot bereiking van het meest grootsche doel zijn. Doch het moet erkend worden, dat deze verschijnselen somtijds een omvang bereiken, die voor iederéén vermoeiend en lastig wordt. 1) Zie hier wat men bij elk geval van dien aard doen moet. In het 5e. hoofdstuk, over de **Spontane physische manifestatien**, hebben wij, ten dien opzichte reeds eenigen raad gegeven, toen wij zeiden dat men trachten moet zich in gemeenschap met den Geest te stellen, ten einde te kunnen weten, wat zijn verlangen is.

1) Eene der door de verscheidenheid en het zonderlinge der verschijnselen, merkwaardigste gebeurtenissen van dien aard, is ongetwijfeld het voorgevallene in 1852, te Bergzabern bij Weissemburg, in den Paltz (Riju-Beijeren). Die gebeurtenis is des te opmerkelijker omdat men bij één en denzelfden persoon bijna alle soorten van spontane manifestatiën vereenigd vindt: rumoer, waardoor het huis op zijne grondvesten schudt, het door elkander werpen van huisraad; somnambulisme, geestvervoering, katalepsie, electrieke aantrekking; geschreeuw en geluiden in de lucht, speeltuigen die

zonder door iemand aangeraakt te worden, bespeeld werden, intelligente mededeelingen, enz., hetgeen niet minder belangrijk is, is de constateering van die feiten, gedurende twee jaren, door ontelbare ooggetuigen, die door hunne kunde en hun stand in de maatschappij alle geloof verdienen. Het authentieke verhaal is toen ter tijd in verschillende duitsche dagbladen vermeld en is meer in het bijzonder beschreven in een vlugschrift dat thans uitverkocht en zeer zeldzaam geworden is. In de Revue Spirite van 1858 is de volledige vertaling van dit vlugschrift, met de daarbij gevoegde noodige aanmerkingen en verklaringen, opgenomen. Zoo ver ons bekend is, is dit de eenige bestaande fransche uitgave die er van dit verhaal bestaat; het aangrijpend belangwekkende van die verschijnselen daargelaten, zijn zij ook, met het oog op de praktische beoefening van het spiritisme, hoogst leerrijk.

Het volgende middel is eveneens op ondervinding gegrond.

De onzichtbare wezens die door voor de zintuigen waarneembare verschijnselen hunne tegenwoordigheid doen kennen, zijn, in het algemeen, Geesten van eene mindere orde, die men door een zedelijk overwicht kan beheerschen; het is dat overwicht dat men moet trachten te verkrijgen.

Om dit overwicht te verkrijgen, moet men den persoon van den toestand van *natuurlijk* tot dien van *facultatief medium* doen overgaan. Dan gebeurt er hetzelfde als bij het somnambulisme. Men weet, dat het natuurlijk somnambulisme, gewoonlijk ophoudt, als dit door het magnetische somnambulisme vervangen wordt. Daardoor wordt de gave der ziel om zich vrij te maken, niet opgeheven, maar daaraan alleen eene andere richting gegeven. Hetzelfde heeft met de medianimische gave plaats. Te dien einde moet men, in stede van aan de uiting der verschijnselen hinderpalen in den weg te leggen, hetgeen zelden mogelijk en niet altijd zonder gevaar is, het medium uitlokken ze uit eigen beweging te doen ontstaan en zoo doende den Geest dwingen zijnen invloed te ondergaan; op die manier, zal het hem mogelijk worden den Geest meester te worden en van een dikwijls tirannieken overheerscher, een ondergeschikt en dikwijls zeer volgzzaam wezen te maken. Een opmerkelijk feit, dat door de ondervinding gestaafd wordt, is, dat in zulk een geval, een kind even veel en dikwijls veel meer macht dan een volwassene uitoefent; een hernieuwd bewijs tot staving van dit hoofdpunt der leer, dat de Geest alleen door het lichaam, kind is, en dat hij in zich, noodwendig eene vroegere ontwikkeling dan die welke hij in zijne tegenwoordige incarnatie verkregen heeft, moet bezitten; eene ontwikkeling die hem op de Geesten die minder ontwikkeld zijn dan hij, een overwicht kan doen verkrijgen.

De zedelijke veredeling van den Geest, door raadgeving van een ander ervaren en invloedrijk persoon, kan, indien het medium zelve, daartoe niet instaat is, een zeer krachtig middel zijn; wij komen later hierop terug.

163. Tot deze categorie van mediums zouden die personen schijnen te behooren, die van nature eene zekere dosis electriciteit bezitten, ware menselijke *torpedo's*, die door eenvoudige aanraking alle verschijnselen van aantrekking en afstooting vertoonen. Het zoude toch eene groote dwaling zijn dezen als mediums te beschouwen, want de ware mediumniteit veronderstelt het bestaan van eene rechtstreeksche tusschenkomst van een Geest, en in het gegeven geval, is het door afdoende proeven bewezen, dat de electriciteit de eenige oorzaak van die verschijnselen is. Deze vreemde eigenschap, die men bijna een gebrek zoude kunnen noemen, kan somtijds met mediumniteit gepaard gaan, zooals men dit uit de geschiedenis van den *klopgeest van Bergzabern* zien kan; maar dikwijls komt zij geheel afzonderlijk voor. De intelligente aard van de manifestatiën is, zooals wij reeds gezegd hebben, het eenige bewijs van de tusschenkomst van Geesten; telkenmale als dit karakter er aan ontbreekt, is men gerechtigd ze aan een zuiver-physische oorzaak toe te schrijven. Het kan mogelijk zijn dat de zoogenaamde *elektrieke menschen* meer aanleg hebben om *mediums met physische uitwerking* te worden; wij voor ons gelooven het, maar de ondervinding zal het moeten uitwijzen.

2. Fijngevoelige of voor elken indruk vatbare mediums.

164. Men geeft dien naam aan zoodanige individuen, die vatbaar zijn, om de tegenwoordigheid van Geesten te bemerken door een onbestemden indruk, door eene soort van lichte wrijving die zij op alle ledematen gevoelen waarvan zij zich geen rekenschap kunnen geven. Deze verscheidenheid draagt geen scherp afgebakend karakter; alle mediums zijn noodzakelijk vatbaar voor indrukken, en die vatbaarheid is dus meer eene algemeene dan eene bijzondere eigenschap; ze is het onontbeerlijke beginsel voor de ontwikkeling van alle andere eigenschappen, en zij is iets anders, dan de zuiver-physische en zenuwachtige gevoeligheid voor indrukken, met welke men ze niet verwarren moet; want er zijn menschen die geene fijne zenuwen hebben en evenwel min of meer de tegenwoordigheid van Geesten bemerken, terwijl er anderen zijn met zeer prikkelbare zenuwen, die hen in het geheel niet gewaar worden.

Deze eigenschap ontwikkelt zich door de gewoonte en kan zoo scherp worden, dat degene die haar bezit aan den indruk dien hij gevoelt, niet alleen den goeden of slechten aard van den Geest die bij hem is, maar zelfs diens individualiteit herkent, evenals de blinde aan iets waarvan hij geen uitlegging kan geven, de nabijheid van dezen of genen herkent; ten opzichte der Geesten is zoo iemand een waar kruidjeroer mij niet. Een goede Geest veroorzaakt altijd een zachten en aangenaamen indruk; die van een kwaden Geest, is daarente-

gen, lastig, benauwend en onaangenaam; er is als 't ware iets onreins in de lucht.

3. Hoorende mediums.

165. Deze hooren de stem der Geesten; het is zooals wij over de pneumatophonie sprekende, reeds gezegd hebben, somtijds eene stem, die zich in hun binnenste doet hooren; op andere tijden is het eene stem van buiten, duidelijk en helder, zooals die van een levend menschen. De hoorende mediums kunnen ook met de Geesten gesprekken voeren. Als zij gewoon zijn met zekere Geesten te spreken, herkennen zij die onmiddellijk aan den aard van hunne stem. Bezit men deze gave niet zelve, dan kan men evenwel door middel van een hoorend medium dat de dienst van tolk vervult, zich met een Geest onderhouden.

Deze gave is zeer aangenaam als het medium geene andere dan goede Geesten of alleen dezulken die hij aanroept hoort; maar dit is niet het geval als een kwade Geest hem vervolgt en hem telkens de onaangenaamste en zelfs de onbetamelijkste dingen doet hooren. In zulk een geval, moet men trachten er zich door de middelen die wij in het hoofdstuk over de **Beheersching door Geesten** zullen opgeven, van te bevrijden.

4. Sprekende mediums.

166. De hoorende mediums, die hetgene zij hooren alleen mondelings overbrengen, zijn geen eigenlijk gezegde *sprekende mediums*; deze laatsten hooren dikwijls niets; de Geest werkt bij dezen op de werktuigen der stem, zooals hij bij de schrijvende mediums op de hand werkt. De Geest die zich manifesteren wil, gebruikt die zintuigen van het medium welke hij het buigzaamste vindt; bij den een maakt hij gebruik van de hand, bij een ander van de spraak, bij een derde van het gehoor. Het sprekende medium spreekt gewoonlijk zonder van hetgene hij zegt, bewust te zijn; en dikwijls zegt hij dingen die geheel buiten den kring zijner denkbeelden liggen. Ofschoon hij volkomen wakker is en zich in zijnen normalen toestand bevindt, herinnert hij zich zelden wat hij gesproken heeft; in een woord, de stem is bij hem het werktuig waarvan de Geest gebruik maakt, en waardoor een ander persoon in gemeenschap met den Geest kan treden, zooals hij dit door bemiddeling van een hoorend medium doen kan.

De sprekende mediums zijn niet altijd zoo geheel lijdelijk; er zijn er die op hetzelfde oogenblik dat zij de woorden uiten, de intuïtie ontvangen van hetgene zij zeggen. Bij gelegenheid dat wij over de intuïtieve mediums spreken, zullen wij op deze verscheidenheid te-

rugkomen.

5. Ziende mediums.

167. De ziende mediums bezitten de gave van Geesten te zien. Er zijn er die deze gave in hunnen normalen en in volkomen wakenden toestand bezitten en er eene duidelijke herinnering van behouden; anderen bezitten ze alleen dan wanneer zij in eenen somnambulistischen of daaraan grenzenden toestand zijn. Deze gave is zelden voortdurend, maar bijna altijd het gevolg van eene tijdelijke en voorbijgaande crisis. Alle personen die het tweede gezicht bezitten kan men onder de categorie der ziende-mediums rangschikken. De mogelijkheid om in den droom Geesten te zien, is ongetwijfeld het uitwerksel van eene soort mediumniteit, maar maakt iemand nog niet tot een eigenlijk gezegd ziend-medium. Wij hebben in het 6^e. hoofdstuk "over de zichtbare manifestaties," de uitlegging van dit verschijnsel gegeven.

De ziende-mediums verkeerden, evenals de personen die het tweede gezicht bezitten, in de meening dat zij door middel hunner oogen zien; maar in werkelijkheid is het de ziel die ziet, en dit is de reden, waarom zij evengoed met gesloten als met geopende oogen zien; er vloeit hieruit voort, dat een blinde, evengoed als een ziende, Geesten zien kan. Er zoude hieromtrent een belangrijk onderzoek te doen zijn, namelijk of die gave bij blinden, veelvuldiger dan bij zienden voorkomt. Geesten die blind geweest waren hebben ons medegedeeld, dat zij gedurende hun leven, van sommige dingen den indruk door de ziel ontvingen, en dat zij niet in eene zwarte duisternis gedompeld waren.

168. Men moet het zien der toevallige en spontane verschijningen, van de eigenlijk gezegde gave om Geesten te zien, onderscheiden. Het eerste komt menigvuldig voor vooral op het oogenblik van den dood van degenen die ons lief zijn of die wij gekend hebben, en die ons komen waarschuwen, dat zij niet meer tot deze wereld behooren. Er bestaan, ongetreft de visioenen in den droom, vele voorbeelden van feiten van dien aard. Op andere tijden zijn het eveneens bloedverwanten of vrienden, die ofschoon sedert korteren of langeren tijd overleden, ons verschijnen, hetzij om ons raad te geven of wel om ons een dienst te vragen. De diensten die door een Geest kunnen verzocht worden, bestaan gewoonlijk in het vervullen van het een of ander dat hij zelve bij zijn leven, niet heeft kunnen doen, of wel daarin hem door gebeden bij te staan. Het zien dezer verschijningen welke op zichzelfstaande feiten zijn die altijd een individueel en persoonlijk karakter dragen, is niet datgene

wat eene eigenlijk gezegde gave uitmaakt. De wezenlijke gave bestaat in de, zoo al niet voortdurende, dan toch in de zeer veelvuldige mogelijkheid, om de Geesten die zich voordoen, zelfs degenen die ons geheel vreemd zijn, te zien. Zij die deze gave bezitten, zijn de eigenlijk gezegde *ziende-mediums*.

Onder de ziende-mediums, zijn er, die alleen die Geesten zien, welke men aange-roepen heeft; zij zijn instaat er de meest nauwkeurige beschrijving van te geven, zij beschrijven tot in de kleinste bijzonderheden, hunne gebaren, kleeding, de uitdrukking van hun gelaat, ja zelfs de gevoelens die hen schijnen te bezielen. Bij anderen is deze gave nog veel uitgebreider; deze zien de geheele Geesten-bevolking die hen omringd, gaan en komen, en om zoo te zeggen hunne bezigheden verrichten.

169. Wij woonden op zekeren avond, vergezeld van een zeer goed medium de voorstelling bij van den *Oberon*. Er waren in de zaal een groot aantal onbezette plaatsen, maar velen dezer waren door Geesten ingenomen, die de voorstelling schenen te volgen; eenigen gingen bij den een of ander onder de toeschouwers en schenen naar hunne gesprekken te luisteren. Op het tooneel vond iets anders plaats; verschillende Geesten van een opgeruimd humeur stonden achter de toneelspelers, en vermaakten zich met hen belachelijk te maken, door op een koddige wijze hunne gebaren natebooten; andere meer ernstige Geesten, schenen de zangers aan te moedigen, en zich moeite te geven hen meer vuur bij te zetten. Een van deze Geesten hield zich bestendig, wij dachten met eenigszins luchtige bedoelingen, bij eene der voornaamste zangeressen op; dezen Geest na het vallen van het scherm tot ons geroepen hebbende, kwam hij bij ons, en deed ons eenigszins strenge verwijtingen over onze lichtvaardige oordeelvelling. Ik ben niet, wat gij denkt, zeide hij, ik ben haar leidsman en Bescherm-Geest; hare leiding is mij opgedragen. Na een ernstig onderhoud gedurende eenige minuten, verliet hij ons, met de woorden: Vaartwel; zij is in hare loge; ik moet over haar waken. Vervolgens riepen wij den Geest aan van Weber, den vervaardiger der opera, en vroegen hem hoe hij over de uitvoering van zijn werk dacht. "Het is nog al redelijk zeide hij, maar zwakjes; de zangers zingen, maar meer ook niet; er zit geen vuur in. Wacht, vervolgde hij, ik wil trachten hen wat meer van het heilige vuur in te boezemen." Toen zag men hem op het tooneel boven de zangers zwevende; het was als of er eene strooming van hem uitging, die zich over hen uitspreidde; op dat oogenblik ontstond er bij hen eene herleving van kracht.

170. Zie hier nog een ander feit, waardoor de invloed die de Geesten op de menschen zonder dat dezen dit weten, uitoefenen, bewezen wordt. Even als op dien avond woonden wij met een zierend-medium eene voorstelling bij, in den schouwburg. Met een *Geest-toeschouwer* een gesprek aangeknoopt hebbende, zeide deze ons: Gij ziet die twee dames wel die alleen in die loge op den eersten rang zitten; wel nu, ik maak mij sterk hen

de zaal te doen verlaten. Dit gezegd hebbende, zagen wij hem in de aangewezen loge plaats nemen, en het woord tot de twee dames richten; deze, die zeer aandachtig naar het spel luisterden, zagen elkander eensklaps aan, schenen met elkander te raadplegen, verlieten de zaal en kwamen er niet meer in terug. De Geest gaf ons toen een komisch teeken, om te toonen dat hij woord gehouden had; doch wij zagen hem niet terug om hem meer uitvoerige uitlegging te kunnen vragen. Op die wijze zijn wij dikwijls van de rol die de Geesten onder de levenden vervullen getuige geweest wij hebben hen in verschillende bijeenkomsten, op bals, concerten, in de kerk, bij begravenissen, bruiloften, enz., gadesgeslagen, en wij vonden er overal die tot slechte hartstochten en tweedracht, tot twist aanzetten en zich over hunne uitspattingen verheugden; anderen daarentegen, bestreden dien noodlottigen invloed, doch vonden maar zelden gehoor.

171. Het zien van Geesten kan ongetwijfeld ontwikkeld worden, maar is eene van die gaven, waarvan men goed doet de natuurlijke ontwikkeling af te wachten zonder die uit te lokken, indien men geen gevaar wil loopen de speelbal van zijne verbeelding te worden. Wanneer de kiem van eene gave aanwezig is, openbaart deze zich van zelve; uit beginsel, moet men, niet het onmogelijke verlangen, maar zich tevreden stellen met dat wat God ons geschonken heeft, want door te veel te willen, loopt men gevaar, datgene wat men bezit, te verliezen.

Toen wij zeiden, dat de feiten van spontane verschijningen menigvuldig zijn (zie nr. 107) hebben wij daarmee niet bedoeld dat zij zeer algemeen zijn; en wat nu de eigenlijk gezegde ziende-mediums aangaat, deze zijn nog zeldzamer, en men moet ten opzichte van degenen die voorgeven deze gave te bezitten zeer op zijne hoede zijn; het is raadzaam daaraan niet dan na de stelligste bewijzen er van gekregen te hebben, geloof te slaan. Wij spreken niet eens van hen, die de zonderlinge inbeelding van globule Geesten hebben, die wij in nr. 108 beschreven hebben, maar van hen die op eene rationeele wijze beweren Geesten te zien. Sommige menschen kunnen zich ongetwijfeld ter goeder trouw vergissen, maar anderen kunnen deze gave ook uit eigenliefde of eigenbelang voorwenden te bezitten. Men moet in zulke omstandigheden vooral het karakter, de zedelijkheid en de gewone mate van oprechtheid van den persoon in aanmerking nemen; maar het is vooral in de uitvoerige opgave der bijzondere omstandigheden, dat men de zekerste controle kan vinden want er zijn er, waar niet aan getwijfeld kan worden; zoo als onderanderen de nauwkeurige beschrijving van het uiterlijk van Geesten die het medium gedurende hun leven niet gekend heeft. Het volgende feit behoort tot die cathegorie.

Een weduwe, wier overleden echtgenoot zich dikwijls met haar in gemeenschap stelde, bevond zich eens met een zierend-medium, die haar even min als hare familie kende. Dat medium zeide haar: Ik zie een Geest bij u. O! zeide daarop de dame, het is zeker mijn

echtgenoot die mij bijna nooit verlaat. — Neen antwoorde het medium, het is eene vrouw van zekere leeftijd, zij is op eene zonderlinge wijze gekapt; zij draagt een witten band om het voorhoofd.

Hieraan, en aan de beschrijving van nog andere bijzonderheden, herkende de dame, zonder den minsten twijfel, hare grootmoeder, waaraan zij in dat oogenblik in het geheel niet dacht. Indien het medium de gave had willen voorwenden, dan zoude niets eenvoudiger voor hem geweest zijn dan de gedachte van de dame over te nemen, maar hij zag in plaats van den echtgenoot der dame, waarmede hare gedachte vervuld was, eene vrouw met een bijzonder kapsel, waaraan niets hem had kunnen doen denken. Dat feit bewijst ook nog iets anders, en wel: dat het zien door het medium, niet de terugkaatsing van een hem vreemde gedachte was. (Zie nr. 102.)

6. Somnambulistische mediums.

172. Het somnambulisme kan als een variëteit van medianimiteit beschouwd worden, of beter gezegd, deze twee soorten van verschijnselen, komen dikwijls met elkander vereenigd voor. De somnambule handelt onder den invloed van zijn eigen Geest; het is zijn eigene ziel, die in oogenblikken van vrijheid, ziet, hoort en bij zijne waarnemingen de grenzen van zijne zintuigen overschrijdt, wat hij uit, put hij uit zichzelf; gewoonlijk zijn zijne denkbeelden juist, is zijne kennis uitgebreider dan in den normalen toestand, omdat zijne ziel vrij is; in een woord, hij leeft bij voorbaat het leven der Geesten. Het medium daarentegen, is het werktuig van eene hem vreemde intelligentie; hij is lijdelijk, en wat hij zegt komt niet uit hemzelf voort. Om kort te gaan, de somnambule, uit zijne eigene gedachten, het medium die van een ander. Maar de Geest die aan een gewoon medium mededeelingen doet, kan dit even goed aan een somnambule doen; dikwijls maakt de toestand van vrijheid waarin de ziel zich gedurende den staat van somnambulisme bevindt, deze mededeelingen gemakkelijker. Vele somnambulen zien zeer duidelijk de Geesten en beschrijven ze even nauwkeurig als de ziende mediums; zij kunnen zich met hen onderhouden en ons hunne gedachten mededeelen, zoodanige mededeelingen die de grenzen van hun eigen kennis te boven gaan, worden hun dikwijls door andere Geesten ingegeven. Het volgende is een merkwaardig voorbeeld, waarbij de tweeledige handeling van den Geest van de somnambule en van den vreemden Geest, zich op de meest ondubbelzinnige wijze openbaart:

173. Een onzer vrienden bezat als somnambule een jongeling van 14 à 15 jaar, van zeer gewoon verstand en die een zeer beperkt onderwijs genoten had. Desniettemin, gaf hij als somnambule, bewijzen van buitengewone helderziendheid en groote scherpzin-

nigheid. Hij muntte vooral uit in de behandeling van ziekten, en heeft een groot aantal genezingen, die als onmogelijk beschouwd werden, volbracht. Eens gaf hij een consult aan een zieke wiens kwaal hij met volkomen juistheid beschreef. Dit is niet genoeg, werd hem gezegd, gij dient nu ook het geneesmiddel op te geven. Dat kan ik niet, antwoordde hij, *mijn engel-doctor is niet hier*. Wat bedoelt gij met uw engel-doctor? Dengene die mij de geneesmiddelen opgeeft. Zijt gij het dan niet, die de geneesmiddelen ziet? Wel neen! Ik zeg u immers, dat het mijn engel-doctor is, die ze mij opgeeft.

Bij deze somnambule, was dus het *zien* der kwaal eene handeling van zijn eigen Geest, waarvoor hij geene hulp noodig had; maar de aanwijzing der geneesmiddelen werd hem door een ander gegeven, die andere niet tegenwoordig zijnde, kon hij niets zeggen. Alleen zijnde, was hij niets dan eene somnambule; bijgestaan door dengene dien hij zijn engel-doctor noemde was hij *somnambulistisch medium*.

174. De somnambulistische helderheid is eene gave die aan het organisme eigen is en geheel onafhankelijk van de verhevenheid en ontwikkeling ja zelfs van den zedelijken toestand van het individu. Een somnambule kan dus zeer helderziende en toch, indien zijn geest weinig ontwikkeld is, niet in staat zijn, om zekere vraagstukken op te lossen. Degene die uit zich zelve spreekt, kan dus goede en slechte dingen, valsche of juiste denkbeelden uiten, met min of meer kieschheid en nauwgezetheid, al naar gelang van de verhevenheid of minderheid van zijn eigen Geest, handelen; in zulk een geval kan de bijstand van een anderen Geest, wat aan zijne bekwaamheid ontbreekt, aanvullen; maar een somnambule kan even goed als een medium, door een leugen- of lichtzinnigen of zelfs slechten Geest bijgestaan worden; hierbij zijn de zedelijke hoedanigheden vooral van grooten invloed om de goede Geesten tot zich te trekken. (Zie het Boek der Geesten. *Somnambulisme*, nr. 425; en hierachter het hoofdstuk over den **Zedelijken invloed der Mediums**.)

7. Genezende mediums.

175. Wij zullen hier; over deze verscheidenheid van mediums, alleen pro memoria gewag maken, omdat dit onderwerp voor ons bestek eene te groote uitgebreidheid zou verkrijgen, buitendien weten wij dat een onzer vrienden, een geneesheer, het voornemen heeft, dit onderwerp, in een afzonderlijk werk over de intuïtieve geneeskunde, meer in het bijzonder te behandelen. Wij bepalen er ons dus bij, te zeggen, dat deze soort van mediumniteit, voornamelijk bestaat in de gave die sommige personen bezitten, om te genezen: door enkele aanraking, door het gezicht, zelfs door een wenk, zonder daarbij geneesmiddelen te gebruiken. Men zal waarschijnlijk zeggen dat dit niet anders is dan magnetisme. Het is duidel-

lijk dat de magnetische vloeistof in deze eene groote rol speelt, maar, slaat men het verschijnsel oplettend gade, dan ontdekt men met weinig moeite, dat er nog iets anders bestaat. Het gewone magnetisme is eene wezenlijke onafgebroken, geregelde en stelselmatige behandeling; hier gaat het geheel anders toe. Bijna alle magnetiseurs zijn, als zij het op eene geschikte wijze weten aan te leggen, in staat te genezen, terwijl bij de genezende mediums, de gaaf spontaan is en eenigen die bezitten zonder ooit over magnetisme te hebben hooren spreken. De tusschenkomst van een geheime macht, want hieruit bestaat de mediumniteit, wordt onder zekere omstandigheden duidelijk bewezen, vooral als men in aanmerking neemt dat men de meeste personen die men met recht genezende mediums kan noemen, hun toevlucht tot het gebed ziet nemen, dat een ware inroeping is. (Zie hierover nr. 131.)

176. Het volgende, zijn antwoorden, die ons op onze vragen over dit onderwerp, door de Geesten gegeven zijn.

1. Kan men de menschen die met magnetische kracht begaafd zijn, als eene afzonderlijke soort van mediums beschouwen?

“Hieraan valt niet te twijfelen.”

2. Het medium is evenwel een middelaar tusschen den Geest en den mensch; en de magnetiseur, zijne kracht uit zich zelve puttende; schijnt dus niet de middelaar voor eenige vreemde macht te zijn?

“Dit is eene dwaling; het is waar dat de magnetische kracht in den mensch zetelt, maar deze wordt door de werking der Geesten die hij te hulp roept, vermeerderd. Indien gij, met het doel om te genezen, magnetiseert, en een goeden Geest die in u en uwen zieke belang stelt, aanroeft, dan vermeerdert deze uwe kracht en uwen wil, hij geeft eene richting aan uw fluïdum, en schenkt daaraan de vereischte eigenschappen.”

3. Er bestaan toch zeer goede magnetiseurs, die niet aan Geesten geboven?

“Gelooft gij dan dat de Geesten alleen invloed uitoefenen op diegenen die aan hen gelooven? Zij, die met de bedoeling om goed te doen, magnetiseeren, worden door goede Geesten bijgestaan. Ieder mensch die het goede wil, roept hen tot zich, zonder daarvan bewust te zijn, even als hij door de zucht naar het kwaad en door slechte voornemens, de kwade Geesten tot zich trekt.”

4. Zou degene die de macht bezit, indien hij daarbij aan de tusschenkomst der Geesten geloofde, krachtiger uitwerking te weeg brengen?

“Hij zou dingen doen, die gij als wonderen zoudt beschouwen”

5. Bezitten eenige menschen, werkelijk de gave om alleen door aanraking, zonder daarbij magnetische handbewegingen (*passes*) te maken, te genezen?

“Zeer zeker; zijn er u niet verschillende voorbeelden van bekend?”

6. Bestaat er bij hen in dat geval magnetische werking of werkt alleen de invloed van de Geesten?

"Beide gevallen vinden plaats. Deze menschen zijn, aangezien zij door den invloed van Geesten handelen, werkelijk mediums; maar dat wil niet zeggen, dat zij daarom in den zin dien gij er aan hecht genezende mediums zijn."

7. Kan die macht op een ander overgedragen worden?

"De macht niet, maar wel de kennis van hetgene men noodig heeft te weten om die macht uit te oefenen als men ze bezit. Menigeen zoude niet vermoeden deze macht te bezitten indien hij niet geloofde dat deze op hem overgedragen was."

8. Kan men alleen door het gebed genezingen verkrijgen?

"Ja, somtijds, als God dit toelaat; maar het is wellicht voor den zieke goed, nog langer te lijden, en dan gelooft gij, dat uw gebed niet verhoord wordt."

9. Zijn er ook vormen van gebeden die hiertoe krachtiger zijn dan anderen?

"Bijgeloof alleen, kan eenige kracht aan zekere woorden toeschrijven, en niet dan onwetende of leugen Geesten, kunnen door het voorschrijven van formulieren voor gebeden aan zoodanige denkbeelden voedsel geven. Het kan evenwel gebeuren, dat bij weinig ontwikkelde menschen en die buiten staat zijn om zuiver geestelijke dingen te begrijpen, het gebruik maken van een formulier er toe bijdraagt hen vertrouwen in te boezemen; maar in zulk een geval, is het niet het formulier dat werkzaam is, maar het geloof dat door de gedachte die men aan het gebruik van het formulier hecht, versterkt wordt."

8. Pneumatographische mediums.

177. Men geeft dezen naam aan mediums die instaat zijn, om direct schrift te verkrijgen, hetgeen niet met alle schrijvende mediums het geval is. Deze eigenschap komt tot nog toe zeer zeldzaam voor, waarschijnlijk wordt zij door oefening ontwikkeld, maar zooals wij reeds gezegd hebben, bepaald zich haar praktisch nut tot eene duidelijke constateering der bemiddeling van eene geheime macht bij de manifestatie. Men kan alleen door de ondervinding te weten komen of men die gave bezit; men kan het dus beproeven, en bovendien kan men het door middel van de andere middelen van gemeenschap, aan een Beschermgeest vragen. Naar gelang van, de meerdere of mindere kracht van het medium, verkrijgt men enkele trekken, teekens, letters, woorden, zinnen, en zelfs geheele bladzijden schrift. Het is gewoonlijk voldoende een opgevouwen vel papier gedurende tien of vijftien minuten somtijds langer, op de eene of andere of wel op eene door den Geest aangewezen plaats, te leggen. Gebed en innige stille overpeinzing is een volstrekt vereischte; daarom

kan men in eene bijeenkomst van weinig ernstige menschen, of van menschen die niet met sympathie of welwillende gevoelens bezielde zijn, het als onmogelijk beschouwen het te verkrijgen. (Zie de theorie van het directe schrift, 8^e. hoofdstuk. *Laboratorium van de onzichtbare wereld* (nr. 127 en volg.), en 12^e. hoofdstuk, *Pneumatographie*).

Wij zullen in de volgende hoofdstukken, meer in het bijzonder de schrijvende mediums behandelen.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

Schrijvende of Psychographische mediums.

Mechanische; intuïtieve; half mechanische; geïnspireerde of onwillekeurige mediums; mediums met voorgevoel.

178. Van alle middelen van gemeenschap, is schrijven met de hand, het eenvoudigste, gemakkelijkste en vooral volledigste. Dit middel moet het voorwerp van geheel ons streven zijn, want wij kunnen er met de Geesten een even onafgebroken en geregelden omgang door hebben, als die welke wij menschen met elkander onderhouden. Men moet er zich des te meer op toeleggen omdat het 't middel is waardoor de Geesten het beste hunne aard en den graad van hunne volmaaktheid of minderheid openbaren. Door het gemak waarmee zij zich op die wijze kunnen uitdrukken, leeren zij ons hunne innigste gedachten kennen, en stellen ons daardoor in staat hen te beoordeelen en naar waarde te schatten. Bovendien is de gave van schrijven van het medium het meest vatbaar, om door oefening ontwikkeld te worden.

Mechanische mediums.

179. Als men zekere uitwerkselen die door de beweging van de tafel, door het schrijvende korfje of plankje voortgebracht worden, gadeslaat, kan men er niet aan twijfelen dat er eene onmiddellijke werking van den Geest op die voorwerpen plaats grijpt. Het korfje maakt dikwijls zulke hevige bewegingen dat het uit de handen van het medium ontsnapt; dikwijls zelfs, richt het zich naar den een of ander van het gezelschap om dezen te duwen of te stooten; op andere tijden geven zijne bewegingen vriendschappelijke gevoelens te kennen. Hetzelfde gebeurt wanneer het potlood in de hand gehouden wordt; dikwijls wordt dit met kracht weggeworpen, of wel beweegt de hand even als het korfje zich stuiptrekkend en slaat met drift op de tafel, zelfs dan als het medium zelf uiterst kalm is, en zelf verwonderd is dat hij zich niet kan bedwingen. Laat ons hier in 't voorbijgaan aanteekenen, dat dit geweld altijd de tegenwoordigheid van onvolmaakte Geesten verraadt; de wezenlijk verheven Geesten, zijn altijd kalm, waardig en welwillend; indien men niet behoorlijk naar hen luistert, vertrekken zij, en anderen nemen hunne plaats in. De Geest kan dus, hetzij door de beweging van het een of ander voorwerp, voor hetwelk de hand van het medium slechts als

steunpunt dient, hetzij door zijne werking op de hand zelf, onmiddelijk zijne gedachten uitdrukken.

Wanneer de Geest, onmiddelijk op de hand zelve werkt, geeft hij daaraan eene impulsie die geheel onafhankelijk van den wil van het medium is. Zoo lang de Geest iets te zeggen heeft, gaat de hand zonder ophouden en ondanks het medium voort met schrijven, en houdt op als de Geest niets meer te zeggen heeft.

Wat het verschijnsel in deze omstandigheid karakteriseert, is dit, dat het medium volstrekt geen besef heeft van hetgeen hij schrijft; die algeheele onbewustheid, constitueert in dat geval, wat men *passive of mechanische mediums* noemt. Deze gave is van eene groote waarde, omdat zij allen twijfel omtrent de onafhankelijkheid van het geschrevene van de gedachte van dengene die schrijft, wegneemt.

Intuïtieve mediums.

180. De overbrenging der gedachten geschiedt ook door middel van den Geest van het medium; of liever, door zijne ziel daar wij dezen naam aan den geïncarneerden Geest gaven, in dit geval werkt de vreemde Geest niet op de hand van het medium om die te doen schrijven, houdt die niet vast, geleidt die niet, maar werkt op de ziel, met welke hij zich vereenzelvigd. Onder deze impulsie, bestuurt de ziel de hand, en de hand geleidt het potlood. Hier valt iets op te merken waarvan de kennis voor ons zeer belangrijk is, namelijk dat de vreemde Geest niet in de plaats van de ziel treedt, want hij kan die niet verdringen; hij beheerscht de ziel zonder dat deze daarvan bewust is, en drukt zijnen wil op haar af. De rol welke de ziel vervult, is in dit geval niet geheel lijdelijk; zij is het, die de gedachte van den vreemden Geest ontvangt en overbrengt. In dezen toestand, is het medium, ofschoon het niet zijne eigene gedachten zijn, van hetgeen hij schrijft, bewust; hij is dan, wat men een *intuïtief medium* noemt.

Is dit zoo, zal men zeggen, dan wordt door niets bewezen dat het eene andere Geest dan dit van het medium is, welke schrijft. De onderscheiding is inderdaad somwijlen vrij moeielijk te maken, maar het kan ook wezen dat dit er weinig op aan komt. Men kan evenwel de ingegeven gedachten daaraan herkennen dat zij nooit vooruit bedacht zijn, de gedachten komen onder het schrijven op en zijn dikwijls met die, welke men zich vooraf gevormd heeft, in strijd, en kunnen zelfs boven de sfeer der kennis en bekwaamheden van het medium verheven zijn.

De rol die een mechanisch medium vervult, is die van een werktuig; het intuïtieve medium handelt op dezelfde manier als een tolk. Deze toch moet, wil hij de gedachten over-

brenge; ze kunnen verstaan, zich dezelve als 't ware eigen maken, wil hij dezelve getrouw vertalen, en toch is die gedachte niet de zijne; zij gaat alleen dóór zijne hersenen. Dat is juist de rol welke door het intuïtieve medium vervuld wordt.

Halfmechanische mediums.

181. Bij het zuiver-mechanisch medium, is de beweging der hand geheel van zijnen wil onafhankelijk; bij het intuïtief medium, is de beweging vrijwillig en facultatief. Het half-mechanische medium heeft iets van beiden; hij gevoelt eene impulsie die buiten zijnen wil aan zijne hand gegeven wordt, maar tegelijkertijd is hij van hetgene hij schrijft bewust, en schrijft naar gelang de woorden gevormd worden. Bij den eerste, volgt de gedachte op het schrijven; bij den tweeden gaat de gedachte het schrijven vooraf; bij den derden houden gedachten en schrijven gelijken tred. Deze laatste soort mediums komen het menigvuldigst voor.

Geïnspireerde mediums.

182. Ieder mensch, die, hetzij in normalen toestand, hetzij in geestvervoering, ingevingen ontvangt die aan zijne eigene gedachten vreemd zijn, kan men in de categorie der geïnspireerde mediums rangschikken: het is, zooals men ziet eene verscheidenheid van de intuïtieve mediumniteit, met dit onderscheid dat de tusschenkomst van een geheime macht nog minder duidelijk is, want bij den geïnspireerde is het nog moeilijker de hem eigene van de ingegeven gedachten te onderscheiden. Wat deze laatsten kenmerkt, is vooral de spontaneïteit. De inspiratie ontvangen wij van Geesten die ten goede of ten kwade invloed op ons uitoefenen, maar is vooral het werk van degenen die ons welzijn beoogen, en wier raad wij maar al te dikwijls het gebrek hebben, niet optevolgen; zij hebben betrekking op de besluiten die wij in alle omstandigheden van het leven nemen moeten; uit dit oogpunt beschouwd kan men zeggen dat elk mensch medium is, want er bestaat niemand die niet zijne bescherm- en gemeenzame Geesten heeft, die alles aanwenden om hunne beschermelingen heilzame denkbeelden in te geven. Indien men van deze waarheid goed overtuigd ware, dan zou men meer in oogenblikken waarin men niet weet hoe te handelen of te spreken, zijn toevlucht tot de ingeving van zijnen beschermgeest nemen. Laat men in geval van nood hem innig en met vertrouwen aanroepen, en men zal meestal verbaasd staan over de denkbeelden die, hetzij men een besluit te nemen of iets op te stellen heeft, als het ware met een tooverslag zullen opkomen. Indien er zich geene gedachten mochten opdoen, is dit een

bewijs dat men wachten moet. Het bewijs dat de opgekome ne wel degelijk eene ons vreemde gedachte is, is, dat indien het een eigen gedachte ware, men daarover altijd zoude hebben kunnen beschikken, en dat er geen reden bestaat welke zou kunnen verhinderen dat deze zich niet naar gelang van onzen wil openbaarde. Hij die niet blind is, behoeft indien hij verlangt te zien, slechts de oogen te openen, evenzoo heeft degene die in het bezit van eigen denkbeelden is, deze altijd ter zijner beschikking en indien er bij hem geene naar welgevallen opkomen, komt dit omdat hij in de noodzakelijkheid verkeert, die elders dan uit zijn eigen voorraad, te moeten putten.

Onder dezelfde cathogorie kan men ook die menschen rangschikken, welke zonder in het bezit van een buitengewoon verstand te zijn en zonder uit hunnen normalen toestand te geraken, voorbijgaande flikkeringen van intellectueele helderheid hebben, die hen voor een oogenblik eene ongewone gemakkelijke van opvatting en voordracht, en in sommige gevallen, een voorgevoel van toekomstige dingen, geeft. In zulke oogenblikken, die men te recht oogenblikken van inspiratie noemt, vloeien de gedachten bij ons over en volgen als 't ware van zelve op elkander, daartoe door eene onwillekeurige en bijna koortsachtige impulsie aangedreven; het is alsof eene hoogere intelligentie ons te hulp komt, en alsof onze geest van een last bevrijd wordt.

183. De menschen van genie in alle vakken, kunstenaars, geleerden, letterkundigen, zijn ongetwijfeld vergevorderde Geesten, die uit zich zelve in staat zijn groote dingen te begrijpen en te bedenken; en het is juist om dat zij daarvoor bekwaam geacht worden, dat Geesten die het eene of andere werk wenschen uitgevoerd te zien, hen daartoe de noodige denkbeelden ingeven, en deze personen zijn zoo doende dikwijls, *zonder het te weten, mediums*. Zij hebben toch een zeker duister besef van een vreemde hulp, want degene die zijne inspiratie te hulp roept, doet niets anders dan eene evocatie; indien hij niet verwachtte verhoord te worden, zou hij dan zoo dikwijls uitroepen: Mijn goede Genius kom mij te hulp!

Die bewering wordt door de volgende antwoorden bevestigd.

— Wat is de eerste oorzaak der inspiratie?

“Een Geest die zich door middel der gedachte openbaart.”

— Heeft de inspiratie alleen openbaring van groote dingen ten doel?

“Neen, dikwijls heeft zij betrekking op de meest gewone omstandigheden van het leven. Gij wilt b. v. ergens naar toe gaan; een geheime stem zegt u, het niet te doen, omdat er voor u gevaar aan verbonden is; of zij zegt u iets te doen waaraan gij niet dacht: dat is inspiratie. Er bestaan slechts weinig menschen, die in het een of ander oogenblik niet meer of min geïnspireerd zijn geworden.”

— Zou men b. v. een schilder of toonkunstenaar, in oogenblikken van inspiratie, als

mediums kunnen beschouwen?

“Ja, want in die oogenblikken is hunne ziel vrijer en als van de stof ontbonden; zij verkrijgt een gedeelte van hare eigenschappen van Geest terug, en ontvangt daardoor gemakkelijker, de mededeelingen van andere Geesten die haar inspireeren.”

Mediums met voorgevoel.

184. Het voorgevoel is eene duistere ingeving der toekomstige dingen. Bij eenige menschen is deze gave in meerdere of mindere mate ontwikkeld; zij kunnen die aan eene zekere soort van tweede gezicht te danken hebben die hen de gevolgen der tegenwoordige omstandigheden, en de aaneenschakeling der gebeurtenissen onderling, kan doen gewaar worden; maar het is ook dikwijls het gevolg van geheime mededeelingen, en het is vooral in dit geval dat men degenen die er mede begiftigd zijn den naam van *Mediums met voorgevoel* kan geven, welke eene verscheidenheid der *geinspireerde mediums* zijn.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

Bijzondere mediums.

Bijzondere aanleg der mediums. — Synoptische tabel der verschillende soorten van mediums.

185. Behalve de categorieën van mediums, die wij vermeld hebben, bestaan er in de mediumniteit nog vele verscheidenheden, die men onder den naam van bijzondere mediums zamenvat, en die hun aanzijn, afgescheiden van de eigenschappen en de kunde van den zich manifesteerenden Geest, aan een bijzonderen nog niet door ons beschreven aanleg verschuldigd zijn.

De aard der mededeelingen is altijd aan den aard van den Geest geevenredigd en draagt den stempel van zijne verhevenheid of minderheid, kennis of onwetendheid; maar bij gelijke verdienste, uit het standpunt der hiërarchie beschouwd, bestaat er bij dezen neiging om zich liever met het één dan met het ander bezig te houden; de klopgeesten bij voorbeeld, gaan zelden buiten de physische manifestatiën; en onder de Geesten die intelligente manifestatiën voortbrengen, bevinden zich dichters, toonkunstenaars, teekenaars, zede-meesters, geleerden, geneesheeren enz. Wij spreken van de Geesten die tot eene middenklasse behooren, want op eene zekere hoogte gekomen zijnde, vloeit iedere aanleg, in de eenheid der volmaaktheid, te zamen. Maar bij den aanleg voor den Geest, is er ook nog die van het medium, dat voor den Geest een meer of minder gemakkelijk, meer of minder geschikt werktuig is, en bij wien hij bijzondere eigenschappen ontdekt die door ons niet waargenomen kunnen worden.

Helderer wij dit door een voorbeeld op: een zeer kundig toonkunstenaar, heeft verschillende violen ter zijner beschikking; voor ieder ander zijn het allen goede instrumenten, maar de door en door bekwame kunstenaar vindt er een groot onderscheid in; hij ontdekt er uiterst fijne verschillen in, die hem de eene zullen doen kiezen en de anderen zullen doen verwerpen; verschillen, die hij door intuïtie begrijpt, doch niet beschrijven kan. Zoo is het ook bij de mediums: de medianimische kracht gelijk zijnde, zal de Geest, naar gelang van den aard der mededeelingen die hij doen wil, aan den een of den ander de voorkeur geven. Zoo ziet men b. v. menschen als medium uitstekende verzen schrijven, ofschoon zij in hunnen gewonen toestand nooit in staat zijn geweest twee regels poëzy te schrijven; anderen daarentegen die poëten zijn, en die als medium, niettegenstaande hun verlangen, nooit iets anders dan proza hebben kunnen schrijven. Hetzelfde is het geval met het teekenen, de

muziek enz. Er zijn er die zonder de minste wetenschappelijke kennis te bezitten, een bijzonderen aanleg hebben, om wetenschappelijke mededeelingen te ontvangen; anderen hebben dien voor geschiedkundige verhandelingen; weer anderen zijn gemakkelijke tolken voor zedeleerverkondigende Geesten; in een woord, hoe buigzaam het medium ook zijn moge, toch dragen de mededeelingen die het gemakkelijkste door hen ontvangen worden een bijzonderen stempel; er zijn er zelfs die nooit van denzelfden gedachtenloop afgaan, en wanneer zij er van afwijken, niets dan onvolledige laconiesche en dikwijls valsche mededeelingen ontvangen. Behalve wegens het verschil in aanleg zijn de Geesten ook tengevolge van hunne sympathiën meer of minder geneigd om hunne mededeelingen door deze of gene bemiddeling te doen; alle dingen overigens gelijk staande, zal dezelfde Geest door sommige mediums veel uit-voeriger in zijne mededeelingen zijn, alleen omdat dezen hem beter aanstaan.

186. Men vergist zich dus, met te gelooven, dat men omdat men een goed medium ter zijner beschikking heeft, al bezit dit ook de gave van zeer gemakkelijk te schrijven, al één daarom goede mededeelingen van allerlei aard moet ontvangen. Het eerste vereischte is ongetwijfeld, zich van de bron waaruit zij vloeien te vergewissen, dat wil zeggen den aard van den Geest die ze doet te onderzoeken; maar daarom moet men niet minder op de hoedanigheden van het werktuig dat men den Geest verstrekt, acht geven; men moet dus den aard van het medium bestudeeren, zoo als men dien van den Geest bestudeert, want dit zijn de twee onontbeerlijke elementen om eene voldoende uitkomst te verkrijgen. Nog is er een derde voorwaarde, die eveneens een belangrijke rol vervult; het is de bedoeling, de gedachte, het min of meer edele van de gevoelens van den ondervrager; zulks is gemakkelijk te begrijpen: *Wil eene mededeeling goed zijn, dan moet die van eenen goeden Geest afkomstig zijn; wil deze goede Geest die KUNNEN doen, dan moet hij daartoe een goed werktuig bezitten, wil men dat hij het zal WILLEN doen, dan moet het doel zijne goedkeuring wegdragen.* De Geest leest in de gedachten en oordeelt of de vraag die men hem doet een ernstig antwoord waard is en of degene die haar doet, het waardig is dit antwoord te ontvangen; in het tegenovergestelde geval, verliest hij zijn tijd niet met goed graan op een steengrond te zaaien, en dan kunnen lichtzinnige en spotgeesten naar hartelust den teugel vieren, want dezen zich weinig om de waarheid bekommerende, zien zoo nauw niet, en zijn gewoonlijk omtrent doel en middel weinig kiesch.

Wij laten hier eene opgave van de voornaamste soorten van mediumniteit volgen, om er als 't ware eene synoptische tabel van te geven, in welke de reeds in de vorige hoofdstukken besprokene, ook opgenomen zijn, en waarbij de nummers der artikelen waarin er meer uitvoerig over gehandeld wordt, aangegeven worden.

Wij hebben de verschillende variëteiten van mediums naar hunne overeenkomst in

oorzaak en uitwerkfel, gerangfchikt; men moet evenwel deze klaffificatie niet als abfoluut befchouwen. Eenige komen veelvuldig voor; anderen daarentegen zeldzaam en zijn zelfs exceptioneel, hetgeen wij telkens vermelden zullen. Deze laatste opgave zijn allen door Geesten gedaan, welke daarenboven deze tabel met bijzondere zorg nagezien en met aanmerkingen en opgaven van cathegorieën verrijkt hebben, zoo dat het bijna geheel hun werk is. Daar waar wij zulks noodig oordeelden, hebben wij hunne letterlijk medegedeelde aanmerkingen, door aanhalingsteekens aangeduid. Zij zijn voor het grootste gedeelte van Erasmus en van Socrates.

187. Men kan de mediums in twee groote cathegoriën verdeelen, in:

Mediums met physische uitwerkfelen, dat zijn diegenen die de gave bezitten om stoffelijke of door de zintuigen waarneembare verschijnselen voorttebrengen. (nr. 160.)

Mediums met intellectueele uitwerkfelen, dat zijn diegenen die meer in het bijzonder de gave bezitten intelligente mededeelingen te ontvangen. (nr. 65 en volg.)

Alle andere variëteiten fluiten zich min of meer onmiddelijk aan deze twee cathegorieën aan, eenigen behooren tot beide. Indien men de verschillende verschijnselen welke onder medianimifchen invloed worden voortgebracht, ontleedt, zal men ontwaren, dat er bij allen eene physische uitwerking plaats vindt, en dat het physische uitwerkfel meestal met een intelligent gepaard gaat. De grenslijn tuffchen deze twee, is fomtijds moeielijk te trekken, maar hieraan is niets verbeurd. Wij voor ons, verftaan onder de benaming van *Mediums met intellectueele uitwerkfelen*, dezulken die meer in het bijzonder als middelaar voor geregeld voortgezette mededeelingen kunnen dienen. (nr. 133.)

188. *Verscheidenheden die aan alle foorten van mediumniteit gemeen zijn.*

Fijn gevoelige mediums; miffchen die vatbaar zijn om door een algemeene of plaatselijke, onbepaalde of stoffelijke gewaarwording, de tegenwoordigheid van Geesten te gevoelen. De meesten herkennen de goede of kwade Geesten aan den indruk dien deze bij hen teweeg brengen. (nr. 164.)

“De teere en zeer gevoelige mediums moeten zich van de gemeenfchap met heftige Geesten of met hen die hen onaangenaam aandoen, wegens de vermoeienis die er het gevolg van is, onthouden.”

Natuurlijke of onbewuste mediums; dezulken die de verschijnselen van zelve, zonder toedoen van hunnen wil en meestal zonder het te weten, voortbrengen. (nr. 161)

Facultative of vrijwillige mediums; dezulken die de macht hebben om door hunnen wil de verschijnselen uit te lokken. (nr. 160)

“Hoe sterk deze wil ook zijn moge, zoo kunnen zij evenwel niets te weeg brengen als de Geesten hunne medewerking hiertoe weigeren, dit bewijft de tuffchenkomst van eene vreemde macht.”

189. *Bijzondere verscheidenheden voor physische verschijnselen.*

Klop-mediums; dezulken door wier invloed geraas en geklop wordt voortgebracht. Eene soort, die zoowel bewust als onbewust, zeer algemeen is.

Beweging veroorzakende mediums; dezulken die beweging bij onbezielde lichamen doen ontstaan. Zeer algemeen. (nr. 61)

Mediums voor verplaatsingen en opstijging in de lucht; de zoodanigen die de verplaatsing en de opheffing in de lucht zonder steunpunt, teweeg brengen. Er zijn er die zelve kunnen opstijgen. Min of meer zeldzaam, naar gelang het verschijnsel min of meer sterk is; in het laatste geval zeer zeldzaam. (nr. 75 en volg.; nr. 80)

Mediums voor verschijningen; de zoodanigen die fluïdieke of tastbare voor de aanwezenden zichtbare verschijningen kunnen te weeg brengen. Deze komen geheel bij uitzondering voor. (nr. 100; vraag 27, nr. 104)

Mediums met muzikale uitwerking; deze lokken zonder aanraking het bespelen van sommige muziekinstrumenten uit. Zeer zeldzaam. (nr. 74; 24^e. vraag.)

Mediums voor apports; dezulken die de Geesten bij den aanbreng van stoffelijke zaken als helpers kunnen dienen. Dit is eene variëteit van de mediums tot verplaatsing en opstijging. Deze komen slechts bij uitzondering voor. (nr. 96)

Nachtelijke mediums; dezulken die sommige physische verschijnselen, alleen in het duister teweegbrengen. Het volgende is het antwoord van een Geest op de vraag of deze soort mediums als eene afzonderlijke variëteit moet beschouwd worden.

"Men kan er natuurlijk eene bijzondere soort van maken, maar dit verschijnsel ligt meer aan den aard der omgeving dan aan de natuur van het medium of van de Geesten; ik moet hier bij opmerken, dat eenige mediums van dien invloed der omgeving vrij blijven en dat de meeste nachtelijke mediums, het door oefening zoo ver zouden kunnen brengen, zoo wel in het licht als in het duister te werken. Deze soort mediums is niet talrijk, en het dient hier gezegd te worden dat begunstigd door deze omstandigheid, die alle vrijheid voor het gebruik van allerlei kunstgrepen van buikspreeken en van stembuizen toelaat, vele kwakzalvers maar al te dikwijls misbruik van de lichtgeloovigheid hebben gemaakt, en zich voor mediums hebben doen doorgaan, om op die wijze geld te maken. Maar wat is daar aan gelegen? Zoowel de kamer- als straatgoochelaars, zullen onmeedoogend ontmaskerd worden, en de Geesten zullen hen doen gewaar worden, dat men er niet altijd goed afkomt, als men zich met hunnen arbeid inlaat. Ja ik herhaal het, sommige kwakzalvers zullen op eene gevoelige wijze op de vingers getikt worden, gevoelig genoeg om hen den lust te doen verliezen om als valsche mediums op te treden. Dit zal ook trouwens slechts tijdelijk plaats vinden." (Erastus.)

Pneumatographische mediums; dezulken die direct schrift verkrijgen. Zeer zeldzaam

verschijnsel, dat vooral zeer gemakkelijk door goochelaars natebootsen is. (nr. 177)

Aanmerking. De Geesten hebben er op aangedrongen; dat wij, tegen ons gevoelen in, het directe schrift onder de verschijnselen der physische orde zouden opnemen; om de volgende redenen zeggen zij: de intelligente uitwerkselen zijn de zoodanigen voor welke de Geest de bouwstoffen die de hersenen van het medium opleveren, gebruikt, en zulks is niet het geval bij het directe schrift; de handeling van het medium is hier geheel en al stoffelijk, terwijl bij het schrijvende, ja zelfs bij het geheel mechanisch schrijvende medium, de hersenen altijd een werkzaam deel nemen.

Genezende mediums; dezulken die de gaaf bezitten om door oplegging der handen of door het gebed, zieken te genezen of verlichting te bezorgen.

“Deze gave is niet bepaald medianimisch; zij is, aan alle oprechte geloovigen eigen, hetzij deze al of niet medium zijn; zij is dikwijls niets anders dan eene verhooging der magnetische kracht, welke, als zulks noodig is, door medewerking van goede Geesten versterkt wordt.” (nr. 175)

Opwekkende mediums; menschen die de gave bezitten om door hunnen invloed, bij anderen de gave van schrijven te ontwikkelen.

“Dit is meer eene magnetische uitwerking, dan een eigenlijk gezegde medianimische handeling, want de tusschenkomst van een Geest wordt in deze door niets bewezen. In allen gevalle behoort het tot de klasse der physische uitwerkselen.” (Zie het hoofdstuk over de *Vorming der Mediums.*)

190. *Bijzondere Mediums voor intellectueele verschijnselen. Verschillende geschiktheid.*

Hoorende mediums; dezulken die de Geesten hooren. Vrij algemeen. (nr. 165)

“Er zijn er velen die datgene vermeenen te hooren, wat niet anders dan in hunne verbeelding bestaat.”

Sprekende mediums; dezulken die onder den invloed der Geesten spreken. Vrij algemeen. (nr. 166)

Ziende Mediums; dezulken die in wakenden toestand, Geesten zien. Het in bijzondere omstandigheden, toevallig en onverwacht zien van een Geest, is vrij menigvuldig; maar de voortdurende facultatieve hebbelijkheid om alle Geesten zonder onderscheid te zien, is eene uitzondering. (nr. 167)

“Dit is eene gave voor welke de tegenwoordige staat der organen een beletsel is; het is om die reden goed, degenen die voorgeven Geesten te zien, niet altijd op hun woord te gelooven.”

Geïnspireerde mediums; dezulken wien, meestal zonder dat zij het weten, hetzij

voor de gewone handelingen in het leven, hetzij voor den grooteren arbeid voor het verstand, door de Geesten gedachten worden ingegeven (nr. 182)

Mediums met voorgevoel; menschen die onder zekere omstandigheden, eene onbepaalde intuïtie der gewone toekomstige dingen hebben. (nr. 184)

Profetische Mediums; eene verscheidenheid der geïnspireerde mediums of van die met voorgevoel; zij ontvangen met Gods toestemming en nauwkeuriger dan de mediums met voorgevoel, de openbaring der toekomstige dingen van algemeen belang, en hebben in last die door middel van hun onderwijs aan de menschen te doen kennen.

“Er zijn ware profeten, maar nog meer valsche, die de droomgestalten hunner verbeelding voor openbaringen aanzien; zoo het al geene bedriegers zijn, die zich uit eerezucht als profeten voordoen.” (Zie in *het Boek der Geesten* nr. 624, karakter van den waren profet.)

Somnambulistische mediums; dezulken die in hunnen somnambulistischen toestand door Geesten bijgestaan worden. (nr. 172)

Extatische mediums; dezulken die in een staat van Geestvervoering, openbaringen van Geesten ontvangen.

“Vele extatische personen zijn de speelbal hunner verbeelding en van de bedriegelijke Geesten die misbruik van hunnen toestand maken. Degenen, die men geheel en al vertrouwen kan, zijn zeer zeldzaam.”

Schilderende en teekenende mediums; dezulken die onder den invloed der Geesten, schilderen en teekenen. Wij bedoelen dezulken die ernstige dingen verkrijgen, want men kan dien naam niet met eenig recht aan zulke mediums geven, welke de spotgeesten allerlei vreemde dingen, waarvoor de minste leerling zich schamen zoude, doen voortbrengen.

De lichtzinnige Geesten zijn naapers. Tijdens het verschijnen der merkwaardige teekening uit Jupiter, ontstonden er een aantal zoogenaamde teekenende mediums, en schepten spotgeesten er vermaak in, dezen de bespottelijkste dingen te doen voortbrengen. Een van hen, onder anderen de teekeningen uit Jupiter zoo niet door het schoone dan toch door de afmetingen in de schaduw willende stellen, deed door een medium een monument teekenen, dat genoeg vellen papier besloeg om de hoogte van twee verdiepingen te bereiken. Vele anderen deden zoogenaamde portretten teekenen, welke wezenlijk caricaturen waren. (*Revue Spirite*. Aug. 1858)

Muzikale mediums; dezulken, die onder den invloed van Geesten, muziek maken, componeeren of schrijven. Er bestaan even als voor letterkundige mededeelingen, mechanische, half mechanische, intuïtieve en geïnspireerde muzikale mediums.

Verscheidenheid van schrijvende mediums.

191. 1^e. *Naar de wijze van uitvoering.*

Schrijvende of psychographische mediums; dezulken die de gave bezitten, zelve, onder den invloed van Geesten, te schrijven.

Mechanisch schrijvende mediums; dezulken wier hand eene onwillekeurige impulsie ontvangt, en die van hetgeen zij schrijven, geen besef hebben, zeer zeldzaam. (nr. 179)

Halfmechanische mediums; dezulken, wier hand onwillekeurig voortgaat, maar die onder het schrijven onmiddellijk de bewustheid hebben van de woorden of zinnen die zij schrijven. De meest algemeene. (nr. 181)

Intuitive mediums; dezulken aan wien de Geesten zich door de gedachten openbaren en wier hand door den wil bestuurd wordt. Zij verschillen van de geïnspireerde mediums daarin: dat het voor dezen niet noodig is te schrijven, terwijl het intuïtieve medium de gedachten schrijft die hem op het zelfde oogenblik over een bepaald en opgegeven onderwerp worden ingegeven. (nr. 180)

“Zij zijn zeer algemeen, maar zeer onderhevig aan dwaling, omdat zij dikwijls de gedachten der Geesten niet van hunne eigene weten te onderscheiden.”

Polygraphische mediums; dezulken wier schrift naar gelang van den zich manifesterenden Geest verandert, of die de gaaf bezitten om het schrift dat de Geest tijdens zijn aardse leven eigen was, voort te brengen. Het eerste geval komt zeer algemeen voor; het tweede: de identiteit van het schrift, is zeldzamer. (nr. 219)

Polyglotte mediums; dezulken die de gaaf bezitten in hen vreemde talen te spreken of te schrijven. Zeer zeldzaam.

Ongeletterde mediums; dezulken, die ofschoon in hunnen gewonen toestand niet kunnende lezen of schrijven, evenwel als medium, schrijven.

“Deze zijn zeldzamer dan de vorigen; er moet hier eene grootere stoffelijke moeilijkheid overwonnen worden.”

192. 2^e. *Naar de ontwikkeling der gave.*

Eerstbeginnende mediums; dezulken wier gave nog niet geheel ontwikkeld is, en wien het nog aan de noodige ondervinding ontbreekt.

Improductive mediums; dezulken die er alleen in slagen onbeduidende dingen, enkele woorden, streepen of letters zonder samenhang te verkrijgen. (Zie het hoofdstuk over de *Vorming der Mediums*.)

Reeds gevormde mediums; zijn dezulken wier medianimische gave geheel ontwikkeld is, en die de mededeelingen welke hun gedaan worden met gemak, vlug en zonder aar-

zeling overbrengen. Men zal begrijpen dat die uitkomst, alleen door oefening verkregen wordt, terwijl de mededeelingen bij *eerst-beginnende mediums*, langzaam en moeielijk plaats vinden.

Laconieke mediums; dezulken wier mededeelingen, ofschoon gemakkelijk, kort en weinig uitgewerkt zijn.

Duidelijke mediums; de mededeelingen die dezen verkrijgen, hebben de uitvoerigheid en uitgebreidheid die men van een geoefend schrijver zoude kunnen verwachten.

“Deze geschiktheid ligt aan het uitzettingsvermogen en de gemakkelijke verbinding, der fluïden; de Geesten gebruiken zoodanig medium, bij voorkeur wanneer zij onderwerpen van groote uitgebreidheid te behandelen hebben.”

Beproefde mediums. De gemakkelijheid van uitvoering is eene hebbelijheid die dikwijls in korten tijd verkregen wordt, terwijl de ervaring de vrucht is van eene ernstige studie van alle de moeielijkheden die zich bij de toepassing van het spiritisme opdoen. Door ondervinding verkrijgt het medium den noodigen tact om den aard der zich manifesterende Geesten te kunnen onderscheiden, door het geringste kenteeken hunne goede of kwade eigenschappen te kunnen beoordeelen, het bedrog door misleidende Geesten welke zich achter den schijn van waarheid verbergen, te kunnen ontdekken. Men zal gemakkelijk het gewicht van deze eigenschap, zonder welke al de overigen zonder wezenlijk nut zijn, begrijpen. Het verkeerde is; dat vele mediums de ondervinding, vrucht van studie, met de gave, vrucht van het organisme, verwarren; zij verbeelden zich, meesters in het vak te zijn, omdat zij gemakkelijk schrijven; zij wijzen elke raadgeving af, en worden de prooi van leugen of huichel-Geesten, die door het streelen van hunnen hoogmoed, zich van hen meester maken. (Zie hierna, het hoofdstuk over de *Beheersching*.)

Buigzame mediums; dezulken welker gave zich gemakkelijk naar de verschillende mededeelingen schikt en door welke alle of bijna alle Geesten zich hetzij uit zichzelf of daartoe ingeroepen, kunnen manifesteren.

“Deze verscheidenheid nadert het meeste tot die der fijngevoelige mediums.”

Exclusieve mediums; dezulken door welke een Geest zich bij voorkeur en zelfs met uitzondering van alle anderen, manifesteert, en voor degenen antwoordt die men door tuschenkomst van het medium inroept.

“Dit is altijd een gebrek van buigzaamheid; indien het een goede Geest is, kan hij zich uit sympathie en met een goed doel aan het medium hechten: als het een slechte Geest is, geschiedt dit altijd met het doel om het medium van hem afhankelijk te maken. Het is veeleer een gebrek dan eene goede hoedanigheid, en grenst aan beheersching.” (Zie het hoofdstuk over de *Beheersching*.)

Mediums voor inroepingen (evocatiën); de buigzame mediums zijn natuurlijk voor

die soort van gemeenschap de geschiksten, ook voor vragen over bijzonderheden die men tot de Geesten richten kan. In dit opzicht, bestaan er geheel speciale mediums.

“Hunne antwoorden blijven meestal binnen een beperkten kring besloten, die geene ontwikkeling van algemeene onderwerpen, toelaat.”

Mediums voor spontane dictaten; dezen ontvangen bij voorkeur de spontane mededeelingen van Geesten, die zonder ingeroepen te zijn verschijnen. Als deze gave bij een medium speciaal is, dan wordt het zeer moeilijk, om door hem eene inroeping te doen.

“Zij zijn evenwel beter bewerktuigd dan die van de vorige soort. Gij moet onder bewerktuiging, die der hersenen verstaan, want er is dikwijls ik zou zelfs zeggen, altijd, eene grootere mate van intelligentie voor spontane dictaten dan voor oproepingen noodig. Onder spontane dictaten moet men de zoodanigen verstaan, die wezenlijk dien naam verdienen, en niet eenige onvolledige zinnen of alledaagsche gedachten, die in ieder menschelijk brein te vinden zijn.”

193. 3^e. *Naar den aard en het bijzondere der mededeelingen.*

Verzenmakende mediums; zij ontvangen gemakkelijker dan anderen, mededeelingen in verzen. Vrij algemeen voor slechte, zeer zeldzaam voor goede verzen.

Dichterlijke mediums; hunne mededeelingen, ofschoon niet in verzen gesteld, hebben iets nevelachtigs, sentimenteels; men vindt er geen zweem van ruwheid in; zij bezitten meer dan anderen de geschiktheid om teedere en liefderijke gevoelens uit te drukken. Alles is bij hen zwevend, en te vergeefs zoude men van hen iets nauwkeurigs verwachten. Zeer algemeen.

Positieve mediums; hunne mededeelingen dragen gewoonlijk het karakter van netheid en juistheid, en zij verledigen zich gaarne tot het omstandig verhaal van alle bijzonderheden, en tot het doen van nauwkeurige mededeelingen. Vrij zeldzaam.

Letterkundige mediums; dezen hebben niet het nevelachtige van de dichterlijke, noch het voet-bij-stek houdende van de positieve mediums, doch redeneeren met scherpzinnigheid; hun stijl is zuiver, sierlijk, en dikwijls bijzonder welsprekend.

Onnauwkeurige mediums; deze kunnen zeer goede mededeelingen en gedachten van eene onberispelijke zedelijkheid verkrijgen, maar hun stijl heeft geen samenhang, is onnauwkeurig, en met herhalingen en onjuiste mededeelingen opgevuld.

“De onzuiverheid van stijl ligt gemeenlijk aan een gebrek aan intellectueele ontwikkeling van het medium, dat voor den Geest in dit opzicht geen goed werktuig is; de Geest hecht er weinig aan, voor dezen is de gedachte de hoofdzaak, en hij laat u de vrijheid die in den vereischten vorm intekleeden. Iets anders is het ten opzichte van de valsche en onoordeelkundige denkbeelden die in eene mededeeling kunnen voorkomen; dit zijn altijd kenteekenen van minderheid van den zich manifesteerenden Geest.”

Geschiedkundige mediums; dezulken die de bijzondere eigenschap bezitten voor geschiedkundige ontwikkeling. Deze eigenschap is even als alle anderen, geheel van de kunde van het medium onafhankelijk; want men ziet menschen zonder opvoeding en zelfs kinderen, onderwerpen behandelen, die ver boven hunne bevatting zijn Dit is eene zeldzame verscheidenheid onder de positieve mediums.

Wetenschappelijk mediums; wij zeggen niet, geleerde mediums, want zij kunnen zeer onwetend zijn; doch zij bezitten desnietteenstaande meer in het bijzonder de gaaf om mededeelingen te ontvangen die betrekking op de wetenschap hebben.

Medische mediums; hunne specialiteit is, gemakkelijke tolken te zijn voor het geven van geneeskundige voorschriften. Men moet ze niet met de *genezende mediums* verwarren, want zij doen letterlijk niets dan de gedachten van de Geesten overtebrengen, en oefenen door zichzelf niet den minsten invloed uit. Vrij algemeen.

Godsdienstige mediums; deze ontvangen, wat ook hun geloof of hunne gewoonten moge zijn, mededeelingen van een godsdienstigen aard, of die godsdienstig vraagpunten betreffen.

Wijsgeerige en moraliseerende mediums; hunne mededeelingen betreffen gewoonlijk zedekundige en hoog wijsgeerige vragen. Wat de zedekunde aangaat zeer algemeen.

“Alle deze schakeeringen zijn verscheidenheden in den aanleg van goede mediums. Wat degenen aangaat die een bepaalden aanleg voor zekere wetenschappelijke, geschied en geneeskundige of andere mededeelingen bezitten, wees verzekerd dat zij in een vorig leven die kennis bezaten, en dat deze bij hen in latenten toestand gebleven is, zij maakt een deel uit der hersenmaterialen, die de zich manifesterende Geest noodig heeft om, zich te kunnen manifesteren, het zijn de elementen die hem den weg, om zijne gedachten mede te deelen, gemakkelijk maken, want die mediums zijn voor hem intelligenter en buigzamer werktuigen dan een onbeschaafd mensch zijn zoude.” Erastus.

Mediums met platte en ontuchtige mededeelingen; deze woorden duiden de soort aan der mededeelingen die sommige mediums gewoon zijn te ontvangen en den aard der Geesten die deze mededeelingen doen. Hij die de Geestenwereld op elken trap van de ladder bestudeerd heeft, weet dat er Geesten zijn, wier slechtheid met die der meest verdorven menschen gelijk staat, en die er genoeg in vinden hunne gedachten in de liederlijkste woorden uit te drukken. Anderen, minder verachtelijk, maken slechts van platte uitdrukkingen gebruik. Men zal gemakkelijk inzien, dat zulke mediums het verlangen moeten koesteren, om van de voorkeur welke die Geesten hun schenken, verlost te worden, en dat zij diegenen moeten benijden, die in hunne mededeelingen nooit een onvertoogen woord ontvangen hebben. Men zoude al aan eene zeer groote verstandsverbijstering moeten lijden of afstand van het gezond verstand moeten gedaan hebben, om te gelooven dat zoodanige taal

het werk van goede Geesten kan zijn.

194. 4^e. *Naar de physiesche eigenschappen van het medium.*

Kalme mediums; deze schrijven altijd met eene zekere langzaamheid, en zonder de minste gejaagdheid te gevoelen.

Snelschrijvende mediums; zij schrijven sneller dan zij dit uit zich zelve in hunnen gewonen toestand zouden kunnen doen. Door hen doen de Geesten hunne mededeelingen met bliksem snelheid; men zou zeggen dat er bij hen een overmaat van fluïdum aanwezig is, die hen in staat stelt zich onmiddellijk met de Geesten te vereenzelvigen. Deze hoedanigheid heeft dikwijls haar nadeel en wel dit: dat wegens het door de snelheid ontstaande onduidelijkheid van het schrift, dit voor een ander dan het medium zeer moeielijk te lezen is.

“Zij is zelfs zeer vermoeiend, omdat zij zonder nut, teveel fluïdum verbruikt.”

Convulsive mediums; zij verkeeren in eene bijna koortsachtige opgewondenheid; hunne hand ja dikwijls hun geheele lichaam, wordt door eene beving bevangen die zij niet kunnen bedwingen. De eerste oorzaak hiervan ligt aan het organisme, maar is ook dikwijls het gevolg van den aard van de Geesten die zich door hen manifesteren; goede en welwillende Geesten maken altijd een zachten en aangename, de slechten daarentegen een onaangename indruk.

“Deze mediums moeten hunne medianimische gave weinig gebruiken, dit te dikwijls doende, zouden zij hun zenuwgestel kunnen ondermijnen.” (Zie in het hoofdstuk over *Identiteit*: onderscheiding der goede en kwade Geesten.)

195. 5^e. *Naar de zedelijke eigenschappen van het medium.*

Wij vermelden die slechts in weinige woorden, alleen om het tafereel volledig te doen zijn, daar zij hierna, in de afzonderlijke hoofdstukken over: *de Zedelijke invloed van het medium, de Beheersching, de Identiteit der Geesten* en anderen, op welke wij in het bijzonder de aandacht vestigen, zullen behandeld worden; men zal er uit zien welken invloed de goede hoedanigheden en de verkeerdheden der mediums op de waarheid van de mededeelingen kunnen uitoefenen, en welke degenen zijn, die men met grond, als *gebrekkige* dan wel als *goede mediums* kan beschouwen.

196. *Gebrekkige mediums.*

Beheerschte mediums. (Obsédés); dezulken die zich niet van hinderlijke en bedriegelijke Geesten kunnen ontslaan, doch die er zich niet door laten bedriegen.

Verblinde mediums (fascinés); dezulken die door bedriegelijke Geesten bedrogen worden, en zich omtrent de natuur van de mededeelingen die zij ontvangen, illusiën maken.

Overheerschte mediums (subjugués); die eene zedelijke en dikwijls stoffelijke overheersching door kwade Geesten ondergaan.

Lichtzinnige mediums; dezulken die hunne gave niet ernstig opvatten, en er alleen

tot tijdverdrijf of voor nietige dingen gebruik van maken.

Onverschillige mediums; dezulken die uit de lessen die hen gegeven worden, geen zedelijk nut trekken, en in geen enkel opzicht hun gedrag of hunne hebbelijkheden veranderen.

Verwaande mediums; dezulken die vermeenen, alleen in gemeenschap met verheven Geesten te zijn, en al wat niet van hen komt als van minder gehalte en als dwaling beschouwen.

Hoovaardige mediums; dezulken die trotsch zijn op de mededeelingen die zij ontvangen; zij gelooven omtrent het spiritisme niets in eer te leeren te hebben, en beschouwen de lessen die de Geesten dikwijls geven, niet als tot hen gericht. Niet tevreden met de gave die zij bezitten, willen zij ze allen hebben.

Lichtgeraakte mediums; eene variëteit der hoovaardige mediums; zij gevoelen zich door de beoordeeling waarvan de door hen ontvangen mededeelingen het onderwerp kunnen zijn, gekrenkt; ergeren zich over de geringste tegenspraak, en indien zij hetgeen door hen verkregen wordt laten zien, is het om het te doen bewonderen en niet om er de meening van anderen over te vernemen. Gewoonlijk krijgen zij een hekel aan degenen die er niet zonder het minste voorbehoud, hunne goedkeuring aanhechten, en schuwen de bijeenkomsten in welke zij zich niet kunnen opdringen en niet kunnen heerschen.

“Laat hen elders een hooge borst zetten en gediensstiger ooren gaan zoeken of laten zij zich in de eenzaamheid terugtrekken; de vereenigingen die zij van hunne tegenwoordigheid berooven, verliezen er niet veel aan.” (Erastus)

Loontrekkende mediums; dezulken die hunne gave tegen betaling exploiteeren.

Eerzuchtige mediums; dezulken, die zich wel niet voor hunne gave laten betalen, maar toch verwachten er het een of ander voordeel mede te zullen behalen.

Onerlijke mediums; dezulken die in het bezit van wezenlijke eigenschappen, er daarbij voorwenden die zij niet bezitten, om zoo doende voor gewichtige personen door te gaan. De zulken die niet één enkele medianimische eigenschap bezitten, en alleen door goochelen verschijnselen doen ontstaan, kan men de naam van mediums niet geven.

Egoïste mediums; dezulken die hunne gave alleen voor zichzelf aanwenden, en de door hen ontvangen mededeelingen voor zich houden.

IJverzuchtige mediums; dezulken die met spijt zien, dat andere mediums hen overtreffen en hooger geschat worden dan zij.

Alle deze slechte hoedanigheden hebben natuurlijk hunne tegenhangers in het goede.

197. *Goede mediums.*

Ernstige mediums; dezulke die hunne gave alleen tot het goede en voor wezenlijk

nuttige dingen gebruiken; die gave tot vermaak van nieuwsgierigen en onverschilligen of tot beuzelachtige doeleinden te doen strekken, beschouwen zij als eene heiligschennis.

Bescheiden mediums; dezulken die zich niet op de mededeelingen die zij ontvangen, hoe schoon die ook wezen mogen, beroemen; zij achten er zichzelve geheel vreemd aan, en gelooven niet tegen bedrog gewaarborgd te zijn. Wel verre van de raadgevingen die men hen belangeloos geeft aftewijzen, vragen zij er om.

Zich toewijdende mediums; dezulken die begrijpen dat het ware medium eene zending te vervullen heeft, en zoo noodig, neigingen, gewoonten, tijd, en zelfs stoffelijke belangen voor het welzijn van anderen moet opofferen.

Vertrouwbare mediums; dezulken die behalve door gemakkelijheid van uitvoering, door hun eigen karakter en door den aard der Geesten die hen bijstaan het meeste vertrouwen verdienen, en die het minst blootstaan bedrogen te worden. Wij zullen later aantoonen dat dit vertrouwbare volstrekt niet van de min of meer eerbiedwaardige namen waarmede de Geesten zich tooien, afhangt.

“Het lijdt geen tegenspraak, ge zult dit gevoelen, dat door op deze wijze haarfijn de goede hoedanigheden en de gebreken der mediums te beschrijven, tegenkating en zelfs bij eenigen vijandschap opgewekt zal worden, maar wat is daar aan gelegen? De mediumniteit neemt dagelijks toe, en het medium dat deze opmerkingen kwalijk opneemt, bewijst daardoor alleen, dat hij geen goed medium is, dat wil zeggen: dat hij door slechte Geesten bijgestaan wordt. Trouwens, dit zal alles, zooals ik u reeds gezegd heb, slechts tijdelijk zijn, en de slechte mediums, die van hunne gave een verkeerd of slecht gebruik maken, zullen, zooals dat reeds met eenigen het geval is geweest er de droevige gevolgen van ondervinden; zij zullen ten hunnen koste leeren waar het hen op te staan komt een gave die God hen alleen tot bevordering van hunnen zedelijken vooruitgang geschonken heeft, tot bevrediging van aardse hartstochten aan te wenden. Indien het u niet mogelijk is ze op den goeden weg terug te voeren, beklaag ze dan, want ik kan u zeggen, dat zij door God veroordeeld zijn.” (Erastus)

“Deze tabel is van groot belang, niet alleen voor de oprechte mediums, die door het lezen waarlijk trachten de klippen die zij gevaar loopen te ontmoeten, te ontgaan, maar ook voor al degenen die zich van mediums bedienen, omdat dezen er den maatstaf door leeren kennen, van hetgeen zij er redelijker wijze van verwachten kunnen. Allen die zich met manifestatiën afgeven, moesten deze tabel zoomede de spiritische rangopvolging (zie *het Boek der Geesten*) waarvan het de aanvulling is, steeds voor oogen hebben; die twee tafereelen bevatten alle de grondbeginselen der leer, en zullen meer dan gij denkt, er toe bijdragen om het spiritisme op zijnen waren weg terug te voeren.” (Socrates)

198. Alle deze variëteiten van mediums, verschillen, wat den graad van hunne me-

diumniteit betreft, in het oneindige; er zijn er bij die eigenlijk gezegd, slechts schakeeringen zijn, maar die desniettemin het gevolg van eene bijzondere eigenschap zijn. Men zal inzien dat de eigenschappen van een medium zich slechts zelden alleen bij eene der soorten bepalen; hetzelfde medium kan, zonder twijfel, verschillende eigenschappen bezitten, maar een van deze zal toch altijd de overhand hebben, en dat is degene, welke hij, indien dezelve nuttig is, moet trachten te ontwikkelen. Het is een groote fout, om, met geweld het verkrijgen van eene gave die men niet bezit te willen doordrijven; men moet al de gaven die men bij zich zelve ontdekt, trachten te ontwikkelen; maar het verkrijgen van anderen na te jagen is: eerstens zijnen tijd verliezen en ten tweede gevaar loopen om degenen die men bezit, wellicht te verliezen of zeker te verminderen.

“Als het beginsel, de kiem van eene gave aanwezig is, openbaart zich dat altijd door niet te miskennen teekenen. Door zich bij zijne specialiteit te bepalen, kan het medium er in uitmunten en groote en schoone dingen verkrijgen. Merken wij hier in het voorbijgaan op, dat de zucht om den kring van zijne gave tot in het oneindige uit te breiden, een hoovardige eisch is, die de Geesten nooit ongestraft laten; de goeden laten altijd dezulken die een grooten dunk van zichzelf hebben, aan hun lot over, waardoor dezen de speelbal der leugengeesten worden. Het is helaas niet zeldzaam, mediums te ontmoeten die niet tevreden met de gaven die zij ontvangen hebben, hetzij uit eigenliefde of eerezucht, naar buitengewone gaven haken, door welke de aandacht op hen kan gevestigd worden; deze aanmatiging ontnemt hen, hun kostbaarste karakter; dat van *vertrouwbaar medium*.

199. De beoefening van de specialiteit der mediums, is noodzakelijk, niet alleen voor henzelfen maar ook voor degenen welke Geesten willen invoepen. Het is naar gelang van den Geest dien men wenscht in te roepen, en naar gelang der vragen die men hem wenscht te doen, wenschelijk daarvoor een medium uit te kiezen dat daartoe den meesten aanleg bezit; door zich tot den eerste den beste te wenden, loopt men gevaar onvolledige of verkeerde antwoorden te krijgen. Laat ons dit door een voorbeeld uit het dagelijksch leven ophelderen. Men zal het maken van een opstel, ja zelfs van een eenvoudig afschrift, niet aan den eerste den beste opdragen, alleen om dat hij schrijven kan. Een componist verlangt een zangstuk dat hij gemaakt heeft te doen uitvoeren; en heeft daarvoor verschillende, doch allen bekwame zangers ter zijner beschikking; en toch zal hij van deze niet één op goed geluk nemen, maar hij zal om den geest van zijn stuk goed te doen wedergeven, daartoe de zoodanigen uitkiezen, wier stem, gevoel, en in een woord, alle eigenschappen het meest met den aard van zijn stuk overeenkomen. Hetzelfde doen de Geesten, en wij moeten doen zooals zij.

Er valt bovendien hierbij nog op te merken, dat de verschillende schakeeringen welke de mediumniteit aanbiedt, en waarbij men er nog meerdere zou kunnen voegen, niet al-

tijd met het karakter van het medium overeenstemmen; zoo kan een van nature vrolijk en opgeruimd medium, gewoon zijn, ernstige, zelfs strenge mededeelingen te ontvangen, en *omgekeerd*; dit is wederom een duidelijk bewijs, dat het medium onder den indruk van een vreemden invloed, werkt. Wij zullen in het hoofdstuk handelende over de *zedelijke invloed van het medium* op dit onderwerp terugkomen.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

Vorming der Mediums.

Ontwikkeling der mediumniteit; Verandering van schrift; Verlies en schorsing der mediumniteit.

Ontwikkeling van de mediumniteit.

200. Wij zullen ons hier voornamelijk met de schrijvende mediums bezig houden, omdat dit de soort van mediumniteit is, die de meest algemeene en tevens de eenvoudigste en gemakkelijkste is, en daarbij de volledigste en meest bevredigende uitkomsten oplevert; het is ook diegene welke een ieder tracht te verkrijgen. Ongelukkigerwijze bestaat er tot nog toe geen diagnostiek, die men, zelfs ten naastenbij, als eene aanwijzing dat men die gave bezit, zou kunnen beschouwen: de physische teekenen die sommigen als zoodanig hebben beschouwd, hebben niet zekers. Men ontmoet die gave zoowel bij kinderen als grijsaards, bij mannen als vrouwen, wat ook hun temperament, de staat hunner gezondheid of de graad hunner verstandelijke en zedelijke ontwikkeling zijn nøge. Er is maar eene manier om zich van het bestaan dier gave te verzekeren en dat is, het te probeeren.

Zoo als wij reeds gezegd hebben, kan men schrift door middel van korfjes of plankjes, of wel onmiddelijk door de hand verkrijgen; dit laatste de gemakkelijkste en men kan er bijvoegen de eenige manier zijnde die men thans volgt, raden wij aan zich daarop bij voorkeur toe te leggen. De manier waarop men te werk gaat is allereenvoudigst; men neemt alleen een potlood en papier en stelt zich zonder verdere voorbereiding in de houding van iemand die schrijft; maar om te slagen is het bovendien noodzakelijk vele voorzorgen in acht te nemen.

201. Wat de materieele voorbereidselen betreft raden wij aan, alles te vermijden, wat de vrije beweging van de hand zoude kunnen belemmeren; het is zelfs beter de hand in 't geheel niet op het papier te doen rusten. De punt van het potlood moet genoegzaam op het papier drukken om letters te kunnen trekken, doch niet zoo sterk dat daardoor tegenstand ontstaat. Alle deze voorzorgen worden onnoodig zoodra men zoo ver gevorderd is dat men met gemak kan schrijven, want dan kan dit geene hinderpalen meer ontmoeten die het zouden kunnen beletten: het zijn slechts de eerste beginselen van den leerling.

202. Het is onverschillig of men zich van een pen of potlood bedient; er zijn mediums die de voorkeur aan eene pen geven, maar deze is alleen geschikt voor dezulken die

reeds gevormd zijn en daarbij bedaard schrijven; er zijn er die dat zoo snel doen, dat het hen bijna onmogelijk, althans zeer moeielijk zou wezen, eene pen te gebruiken; hetzelfde is het geval als het schrijven met horten en stooten en onregelmatig geschiedt, of als men te doen heeft met heftige Geesten die met de punt van het potlood slaan, die breken en het papier vernielen.

203. De wensch van een ieder die medium wensch te worden is natuurlijk, zich met de Geesten van degenen die hem lief zijn geweest, te kunnen onderhouden; doch hij moet zijn verlangen trachten te temperen, want de gemeenschap met een bepaalden Geest, wordt dikwijls door stoffelijke beletselen verhinderd, die zulks voor een beginnende ten eenenmale onmogelijk maken. Wil het een Geest mogelijk zijn zich te manifesteren, dan moet er tusschen dezen en het medium fluïdieke gemeenschap bestaan, die niet altijd onmiddelijk tot stand komt; en het is alleen nadat de gave zich bij het medium ontwikkeld heeft, dat deze allengskens de vereischte geschiktheid verkrijgt, om met den eersten den besten Geest in gemeenschap te kunnen komen. De mogelijkheid bestaat dus dat de Geest waarmede men in betrekking wensch te komen, zich niet in de daartoe vereischte gesteldheid bevindt, om aan onzen wensch *al moge hij tegenwoordig zijn*, gehoor te kunnen geven; zooals het ook mogelijk kan zijn, dat hij niet bij machte is, noch de vergunning heeft, om aan de roepstem die tot hem gericht is, te voldoen. Het is daarom raadzaam, in den beginne het inroepen van een bepaalden Geest met uitzondering van alle anderen, niet hardnekkig voltehouden, want het gebeurt dikwijls, dat de fluïdieke gemeenschap niet het gemakkelijkste met dezen tot stand te brengen is, hoeveel sympathie men ook voor hem gevoelen moge. Vóór dat men er dus aan denkt mededeelingen van bepaalde Geesten te verkrijgen, moet men alles aanwenden om zijne gave te doen toenemen, en te dien einde eene inroeping in het algemeen doen, en zich daartoe vooral tot zijnen Bescherm-engel wenden.

Hiertoe is het niet noodig sacramenteele formulieren te gebruiken; degene die er eene zoude willen voorschrijven, kan men gerust als een kwakzalver beschouwen, want voor de Geesten is de vorm niets. Men moet evenwel de inroeping in den naam van God doen; men kan daartoe de volgende woorden of anderen van dien aard gebruiken: *Ik bid den Almachtigen God het een goeden Geest te willen toestaan zich met mij in gemeenschap te stellen en mij te doen schrijven; ook verzoek ik mijnen Bescherm-engel mij te willen bijstaan en de kwade Geesten te willen verwijderen*. Men wacht dan tot dat een Geest, door iets te doen schrijven, zich manifesteert. Het kan zijn dat het dezelfde is, die men gewensch heeft, het kan ook een onbekende Geest of de Bescherm-engel zijn, in allen gevalle maakt hij zich gewoonlijk, door het schrijven van zijn naam, bekend; maar dan doet zich de vraag der identiteit op, een der vraagstukken die de meeste ondervinding vereischen, want er zijn maar weinig eerstbeginnenden die niet gevaar loopen, bedrogen te worden. Wij zul-

len dit hierna in een afzonderlijk hoofdstuk behandelen.

Wanneer men bepaalde Geesten wil invoepen, is het van het grootste belang, om in den beginne, zich alleen tot de zoodanigen te wenden, die men als goed en met ons sympathiseerend, kent, en voor wien er een reden kan bestaan, om tot ons te komen, zooals bloedverwanten of vrienden. Voor dat geval kan de invoeping als volgt geformuleerd worden: *In den naam van den almachtigen God, verzoek ik den Geest van... zich aan mij te willen manifesteren; ofwel: Ik bid den almachtigen God aan den Geest... te willen toestaan, zich aan mij te manifesteren;* of welke andere formule ook, die met deze gedachte overeenkomt. Niet minder noodzakelijk is het, de eerste vragen die men doet zoodanig in te richten, dat er eenvoudig ja en neen op geantwoord kan worden, zooals b. v.: *Zijt gij hier? — Wilt gij mij antwoorden?— Kunt gij mij doen schrijven? — enz.* Dit is later niet meer noodig, in den beginne is het alleen de bedoeling om de gemeenschap tot stand te brengen; een hoofdvereischte is, dat de vraag niet beuzelachtig zij en niet op bijzondere belangen betrekking hebbe, en bovenal moet zij welwillende en sympathiseerende gevoelens voor den Geest die men invoept uitdrukken. (Zie hierna het afzonderlijke hoofdstuk over *de Invoeping van Geesten.*)

204. Iets van nog meer belang dan de wijze van invoeping die men in acht moet nemen, is: kalmte en innerlijke overpeinzing, gevoegd bij eene vurige begeerte en eenen vasten wil om te slagen; en door wil, verstaan wij niet een kortstondigen wil, die bij tuschenpozen werkt, en telkens door andere gedachten afgebroken wordt, maar eene ernstige, volhardend volgehouden wil, *zonder ongeduld noch koortsachtig verlangen.* De innerlijke overpeinzing wordt door eenzaamheid, stilte en verwijdering van alles wat verstrooiing kan te weeg brengen, bevorderd. Vervolgens blijft er nog maar één ding te doen, en dat is: gedurende veertien dagen, een of twee maanden en langer zoo het noodig is, dagelijks hoogstens tien of vijftien minuten lang de proefneming te herhalen; wij kennen mediums die eerst na zes maanden oefening, geslaagd zijn, terwijl anderen reeds de eerste maal vloeiend schreven.

205. Ten einde zich nuttelooze pogingen te besparen, kan men door middel van een ander medium, een ernstigen en verlichten Geest raadplegen; maar hierbij dient opgemerkt te worden, dat als men de vraag of iemand al of niet medium is, aan de Geesten doet, deze meest altijd bevestigend antwoorden; hetgeen evenwel niet belet dat daarna de proefneming dikwijls vruchteloos afloopt. Hiervoor bestaat eene natuurlijke reden. Men heeft aan den Geest eene algemeene vraag gedaan, hierop antwoordt hij in het algemeen; en men weet immers dat niets zoo rekbaar is als de gave der mediumniteit, daar deze zich onder allerlei vormen en in verschillende graden kan voordoen. Men kan dus medium zijn zonder het gewaar te worden en in eenen zin waarop men niet bedacht was. De Geest kan op de alge-

meene vraag, ben ik medium? Ja, antwoorden, terwijl hij op de andere meer bepaalde vraag: Ben ik schrijvend medium? Neen kan antwoorden. Men moet ook den aard van den Geest die men raadpleegt goed in overweging nemen; er zijn er die zoo lichtvaardig en onwetend zijn, dat zij even als een loszinnig jongeling onberaden op alles antwoorden; het is daarom dat wij u zeggen: richt u tot verlichte Geesten, in het algemeen antwoorden dezen gaarne op die vragen, en zullen als er mogelijkheid van slagen bestaat u de beste wijze van handelen aangeven.

206. Een middel waardoor men dikwijls slaagt, is, om als tijdelijke hulp de medewerking van een reeds gevormd, goed schrijvend medium interoepen. Als deze zijne hand of vingers op de hand van dengene die schrijven moet, legt, is het zeldzaam dat deze het niet onmiddelijk doet; men begrijpt wat er in dat geval plaats grijpt: de hand die het potlood vast houdt; wordt als 't ware een aanhangsel van de hand van het medium, zoo als een korfje of plankje dit zijn zoude; maar dit belet niet dat dit als men in de gelegenheid is er gebruik van te maken, zeer nuttig is, want als men het dikwijls en geregeld herhaald, draagt het er veel toe bij om de stoffelijke beletselen te overwinnen en de ontwikkeling der gave te bevorderen. Het is somtijds zelfs voldoende om met dit doel de arm en de hand van dengene die schrijven wil, sterk te magnetiseeren; dikwijls zelfs bepaalt de magnetiseur zich er bij, zijne hand op den schouder te leggen, en wij hebben eenige menschen, onder dien invloed, spoedig zien schrijven. Dezelfde uitwerking kan ook zonder eenige aanraking alleen door de werking van den wil verkregen worden. Men zal gereedelijk inzien, dat het vertrouwen van den magnetiseur in zijn eigen macht om deze uitwerking voort te brengen eene groote rol spelen moet, en dat een ongeloovige magnetiseur weinig of geene uitwerking zal teweeg brengen.

De medewerking van een ervaren leidsman, is bovendien somtijds zeer nuttig, daar deze den eerstbeginnende op eene menigte kleine voorzorgen opmerkzaam kan maken, die dikwijls tot nadeel van spoedige vorderingen, door dezen veronachtzaamd worden; vooral is zij nuttig ten einde hem omtrent den aard der eerste vragen en omtrent de wijze op welke die gesteld moeten worden, in te lichten. Zijn werk is die van een leermeester, die men zoodra men zelf knap genoeg geworden is ontberen kan.

207. Een ander middel dat ook krachtdadig tot de ontwikkeling van de gave kan bijdragen, bestaat daarin, zeker aantal menschen allen met hetzelfde verlangen en door gemeenschappelijke inzichten beziel, te vereenigen; laat allen dan in heilige innerlijke overpeinzing en in volstrekke stilte, ieder zijn Beschermengel of welken anderen sympathetischen-Geest ook, aanroepende, trachten te schrijven. Een van hen kan ook zonder bepaalde aanduiding en in naam van alle leden der vergadering, de hulp van alle goede Geesten in het algemeen, inroepen, door bij voorbeeld te zeggen: in den naam van den Almachtigen

God, verzoeken wij de goede Geesten zich door de hier aanwezigen aan ons te willen openbaren. Het is eene zeldzaamheid als er zich onder de aanwezigen niet één bevindt die spoedig bewijzen van mediumniteit geeft of zelfs na weinig tijds niet vloeiend schrijft. Men zal gemakkelijk inzien, wat er in dit geval plaats vindt. De, tot een gemeenschappelijk doel vereenigde personen, vormen een collectief geheel, welks kracht en gevoeligheid door een soort van magnetischen invloed die ter ontwikkeling der gave bevorderlijk is, verhoogd wordt. Onder de door die samenwerking van den wil, aangetrokken Geesten, bevinden er zich, die onder de aanwezigen het werktuig vinden dat hun past, is het de een niet, dan is het de ander en zij maken er gebruik van.

Dit middel moet vooral gebezigd worden in spiritische kringen die geene of althans geen genoegzaam aantal mediums bezitten.

208. Evenals men naar kenteekenen voor mediums gezocht heeft, heeft men ook naar middelen omgezien om mediums' te vormen, maar tot nu toe kennen wij er geene die krachtiger zijn, dan de door ons opgegevene. Sommige denkende dat de hinderpalen die de ontwikkeling der gave verhinderen, een geheel stoffelijke weerstand zijn, gelooven deze door een soort van de armen en het hoofd ontwrichtende gymnastiek te zullen overwinnen. Wij zullen die wijze van handelen, die van de overzijde van den Oceaan tot ons gekomen is, niet beschrijven, niet alleen omdat wij geen enkel bewijs van hare werkdadigheid bezitten, maar omdat wij overtuigd zijn dat zij voor teere gestellen, door den schok die aan het zenuwgestel wordt toegebracht, gevaarlijk zijn kan. Indien de kiem der gave niet aanwezig is, dan kan deze niet verkregen worden, zelfs niet door electriseeren, dat dikwijls met hetzelfde doel, rnaar vruchteloos aangewend is.

209. Bij een eerst beginnend medium is geloof geen bepaald vereischte; ongetwijfeld werkt het de pogingen in de hand maar is niet onontbeerlijk: zuiverheid van bedoeling verlangen en goeden wil zijn voldoende. Men heeft geheel ongeloovige menschen zeer verwonderd gezien dat zij tegen hun eigen wil in, schreven, terwijl dit aan oprechtgeloovigen niet gelukken mocht; hierdoor wordt bewezen dat die gave afhankelijk is van een organischen aanleg.

210. Het eerste kenteeken van neiging tot schrijven is eene zekere trilling in arm en hand; de hand wordt ongemerkt meer en meer door een aandrang die zij niet kan weerstaan voortbewogen. Dikwijls trekt zij in den beginne niets dan strepen zonder beteekenis; daarna worden de letters hoe langer hoe duidelijker, en worden spoedig met eene snelheid voortgebracht alsof zij door iemand met eene loopende hand geschreven worden. In allen gevalle moet men de hand aan hare eigene beweging overlaten, en niet tegenhouden noch voortstuwen.

Sommige mediums schrijven van den beginne af aan met gemak en met eene loo-

pende hand, hetgeen evenwel nog al zeldzaam is, anderen daarentegen zetten gedurende vrij langen tijd niets dan strepen, en maken wezenlijke calligraphische oefeningen; de Geesten zeggen dat het dient om hunne hand lossere te maken. Indien dit soort van oefening te lang mocht aanhouden of in het maken van bespottelijke teekenen ontaart, behoeft men er niet aan te twifelen dat het een Geest is die zich tracht vrolijk te maken, want goede Geesten, laten nooit iets onnuts verrichten: in zulk een geval moet men zijn ijver verdubbelen ten einde daardoor de hulp van dezen in te roepen. Indien er desniettemin geene verandering komt, moet men telkens eindigen zoodra men bemerkt dat men niets ernstigs verkrijgt. Men kan dagelijks de poging herhalen, maar het is zaak om bij het eerste dubbelzinnige, teekenen, er mede uit te scheiden, ten einde geene voldoening aan spotgeesten te verschaffen.

Bij de voorgaande opmerkingen voegt een Geest nog het volgende: "Er zijn mediums, die het niet verder dan tot die teekenen brengen; indien dezen dus na eenige maanden niets dan onbeduidende dingen, antwoorden met ja en neen of letters zonder zamenhang verkrijgen, is het nutteloos verder met het bekladden van papier voort te gaan; zij zijn mediums, doch improductive mediums. Men moet trouwens de eerste mededeelingen die men ontvangt alleen beschouwen als oefeningen waarvan de leiding aan ondergeschikte Geesten toevertrouwd is; men moet er daarom, met het oog op de Geesten die als 't ware als schrijfmeesters gebruikt worden om het eerstbeginnend medium te ontbolsteren, slechts een middelmatig gewicht aan hechten; want geloof toch nooit dat het ooit verheven Geesten zijn; die de mediums voorbereidende oefeningen doen ondergaan; alleen gebeurt het, dat bij aldien het medium geen ernstig doel beoogd, die ondergeschikte Geesten bij hem blijven en zich aan hem hechten. Bijna alle mediums hebben om zich te kunnen ontwikkelen die proef moeten doorstaan; het is hunne zaak, datgene te doen, wat hen de sympathie van wezenlijk verheven Geesten kan doen verwerven."

211. Eene klip voor de meeste eerst beginnende mediums, is: met mindere Geesten te doen te hebben; en zij moeten zich gelukkig achten als het slechts lichtzinnige Geesten zijn. Al hun aandacht moet er op gevestigd zijn, dezen geen voet te doen krijgen, want wanneer zij zich eens genesteld hebben, is het niet altijd gemakkelijk er van ontslagen te worden. Dit is, vooral bij eerst beginnenden een punt van zoo veel belang, dat als men niet alle mogelijke voorbehoedmiddelen neemt, de vruchten van de schoonste gave er door verloren kunnen gaan.

Het eerste vereischte is, dat men zich met een oprecht geloof onder Gods hoede stelt, en den bijstand van zijn Bescherm-engel inroept; deze is altijd goed, terwijl de gemeenzame Geesten die ons omringen, met de goede of slechte hoedanigheden van het medium sympathiseeren; en dus lichtzinnig en zelfs slecht kunnen zijn.

Het tweede is: met de uiterste zorgvuldigheid, door alle mogelijke kenteekenen die de ondervinding aan de hand geeft, de natuur der zich het eerst manifesteerende Geesten, welke men altijd voorzichtig doet, te wantrouwen, te leeren onderkennen. Indien die kenteekenen verdacht voorkomen, moet men een innig beroep op zijn Bescherm-engel doen, en met alle kracht den slechten Geest, door hem te bewijzen dat men zijne dupe niet is, afweren, en hem zoo doende den moed ontnemen. Daarom is, als men de onvermijdelijke nadeelen die het gebrek aan ondervinding na zich slecht, wil ontgaan, de voorafgaande beoefening van de theorie volstrekt noodzakelijk; men zal over dit onderwerp in de hoofdstukken handelende over *de Beheersching* en over de *Identiteit der Geesten* zeer uitgebreid onderricht vinden. Wij bepalen ons thans tot de mededeeling, dat men, de taal daargelaten, als *niet te miskennen* bewijzen van minderheid bij Geesten kan beschouwen: alle teekenen, figuren, onnutte of kinderachtige zinnebeelden; elk zonderling, opzettelijk onregelmatig, verdraaid, overdreven groot, of in bespottelijken of niet gebruikelijken vorm geschreven schrift; het schrift kan evenwel zeer slecht, zelfs bijna onleesbaar zijn, zonder daarom iets buitengewoons te hebben. Wij hebben mediums gekend, die zoo verblind waren, dat zij de verhevenheid der Geesten beoordeelden naar de grootte der letters, en veel gewicht hechtten aan grootte, de drukletters nabootsende, letters; eene kinderachtigheid die klaarblijkelijk niet met eene wezenlijke verhevenheid van de Geesten is overeen te brengen.

212. Indien het al reeds van groot belang is, zorg te dragen dat men niet buiten zijn wil onder de afhankelijkheid van slechte Geesten komt, is het dit nog meer te zorgen er niet door eigen wil onder te geraken; en een overdreven zucht tot schrijven, moet ons niet in den waan brengen, dat het onverschillig is, zich tot den eerste den beste te wenden, onder voorbehoud er zich later, als hij ons niet langer bevalt, van af te maken; want men roept, voor wat het ook zijn moge, den bijstand van een slechten Geest, die zijne diensten zeer duur kan doen betalen, niet ongestraft in. Er zijn menschen geweest, die, door de naar hunnen zin te langzame ontwikkeling van hunne mediumniteit, ongeduldig geworden, op het denkbeeld zijn gekomen om den eersten de besten Geest, *alware die ook slecht*, in te roepen, met het voornemen hem daarna weer weg te zenden. Velen zijn naar wensch bediend geworden en schreven dadelijk; maar de Geest zich niet bij gebrek aan beter latende gebruiken, was niet zoo gehoorzaam in het heengaan als in het komen. Wij kennen mediums die voor hunnen eigenwaan van zich sterk genoeg te gelooven ze naar welgevallen te kunnen verwijderen, door jaren van beheersching van allerlei aard, door de bespottelijkste mystificatiën, door eene aanhoudende verblinding en zelfs *stoffelijke* ongelukken en de wreedste teleurstellingen, gestraft zijn. De Geest begon eerst zich openlijk als slecht, voor te doen, daarna huichelde hij, om aan zijne bekeering of aan de gewaande macht van zijnen beschermeling om hem naar welgevallen te kunnen wegjagen, te doen gelooven.

213. Het schrift is somtijds zeer leesbaar en de woorden en letters zeer goed van elkander afgescheiden geplaatst; maar bij sommige mediums is het, voor ieder ander dan degene die schrijft, zeer moeilijk te ontcijferen; men moet hiervan de hebbelijkheid verkrijgen. Vrij dikwijls is het schrift in groote trekken gevormd, de Geesten zijn niet zuinig op papier. Als een woord of zin niet goed leesbaar is, verzoekt men den Geest het te willen overschrijven, hetgeen hij gewoonlijk gewillig doet. Als het schrift gewoonlijk, zelfs voor het medium, onleesbaar is, gelukt het meestal, door veelvuldige en aanhoudende oefening, gevoegd bij een vasten wil en eene vurige bede aan den Geest om duidelijker te zijn een beter schrift te verkrijgen. Eenige Geesten bezigen dikwijls conventioneele teekens, die dan in de gewone bijeenkomsten aangenomen worden; om bij voorbeeld te kennen te geven dat eene vraag hen mishaagt en zij er niet op willen antwoorden, zullen zij eene lange streep of iets van dien aard zetten.

Als de Geest geschreven heeft wat hij verlangde te schrijven, of niet meer antwoorden wil, blijft de hand onbeweeglijk liggen, en het medium kan, hoe sterk zijne kracht of wil ook zijn moge, geen woord meer verkrijgen. Daarentegen blijft, zoo lang als de Geest niet geëindigd heeft, het potlood doorschrijven, zonder dat het de hand mogelijk is op te houden. Wil de Geest onverwachts iets zeggen, dan neemt de hand op krampachtige wijze het potlood op, en begint te schrijven, zonder dat men dit kan beletten. Overigens gevoelt het medium bijna altijd iets in zich, dat hem te kennen geeft of het slechts een tijdelijk ophouden is, of dat de Geest geëindigd heeft. Het is eene zeldzaamheid als hij het niet gevoelt dat de Geest hem verlaat.

Dit zijn de voornaamste ophelderingen die wij omtrent de ontwikkeling van de psychographie te geven hebben; de ondervinding zal bij de toepassing, nog eenige bijzonderheden doen kennen, welker mededeeling hier van geen nut zoude zijn en ten opzichte van welke men zich volgens de algemeene regelen moet gedragen. Laat velen het beproeven, en men zal meer mediums vinden dan men denkt.

214. Al hetgene wij hebben medegedeeld, is toepasselijk op het mechanische schrift; het is het schrift dat alle mediums, en te recht, trachten te verkrijgen; maar het zuiver-mechanische schrift is zeer zeldzaam, en er komt zeer dikwijls in meerder of mindere mate intuïtie bij. Het medium bewust zijnde, van hetgeene hij schrijft, wordt daardoor natuurlijk geneigd om aan zijne gave te gaan twijfelen; hij weet niet of het van zijn eigen of van eenen vreemden Geest komt. Laat hij zich er in 't geheel niet om bekommeren, en desnietteenstaande met schrijven voortgaan; laat hij zichzelf oplettend gadeslaan, en hij zal gemakkelijk ontwaren, dat er, onder hetgeen hij schrijft, eene menigte dingen zijn waarvan hij niet dacht, en die zelfs met zijne eigene gedachten in strijd zijn; hetgeen een duidelijk bewijs is dat ze niet van hem afkomstig zijn. Laat hij dus voortgaan, en de ondervinding

zal zijnen twijfel wegnemen.

215. Indien het aan het medium niet gegeven is uitsluitend mechanisch medium te zijn, zullen alle zijne pogingen om dit te worden, vruchteloos zijn, en toch zoude hij verkeerd doen, als hij zich daarom als minder bedeed beschouwde; indien hij alleen met de intuïtieve mediumniteit begunstigd is, dient hij er zich wel mede te vreden te stellen, en indien hij deze gave weet te gebruiken en niet versmaadt, zal zij hem groote diensten bewijzen. Het gebeurt bovendien dikwijls dat de mechanische werking zich later ontwikkelt.

Wij hebben hiervoren gezegd, dat er omstandigheden zijn, waarin het onverschillig is te weten, of de gedachte, van het medium, dan wel van een vreemden Geest afkomstig is; dit is vooral het geval wanneer een zuiver intuïtief of geïnspireerd medium, voor zichzelf een' verstandelijken arbeid verricht; het komt er dan weinig op aan of hij eene gedachte die hem ingegeven wordt als zijne eigene gedachte beschouwt; indien er goede denkbeelden bij hem opkomen, laat hij er dan zijn goeden genius voor danken, en er zullen er hem nog andere ingegeven worden. Dit is de inspiratie der dichters, wijsgeeren en geleerden.

216. Veronderstellen wij nu dat de medianimische gave geheel ontwikkeld is, dat het medium met gemak schrijft; dat hij, in een woord, is, wat men een gevormd medium noemt, dan zoude het van zijnen kant een groote misslag zijn, als hij zich van alle verder onderwijs, ontslagen rekende; hij heeft slechts eene stoffelijke tegenstand overwonnen, maar het is juist nu, dat voor hem de wezenlijke moeilijkheden beginnen en dat hij meer dan ooit de raadgevingen der voorzichtigheid en der ondervinding noodig heeft, om niet in de duizende strikken die men hem spannen zal verward te raken. Wil hij te vroeg op eigen wieken drijven, dan zal het niet lang duren of hij zal de dupe van leugen-geesten worden, die er op uit zijn om partij van zijne verwaandheid te trekken.

217. Eens de gave van het medium ontwikkeld zijnde, is het voor hem een volstrekt vereischte er geen misbruik van te maken. De voldoening die de gave aan sommige eerst-beginnenden verschaft, doet bij dezen eene geestdrift ontstaan, welke het van het grootste belang is, te temperen, zij moeten bedenken dat de gave hen geschonken is om goed te doen, en niet om eene ijdele nieuwsgierigheid te bevredigen; daarom is het goed er alleen op daartoe geschikte tijden en niet elk oogenblik gebruik van te maken; aangezien de Geesten niet voortdurend ter hunner beschikking staan, zouden zij gevaar loopen het slachtoffer van bedriegelijke geesten te worden. Het is goed vaste dagen en uren te bepalen, omdat men er dan meer in eene stemming van innige overpeinzing bij tegenwoordig kan zijn, en omdat de Geesten daardoor van te voren gewaarschuwd wordende, indien zij willen, kunnen komen en er zich naar kunnen regelen.

218. Indien de mediumniteit zich na alle aangewende pogingen, op geenerlei wijze openbaart, moet men er wel van afzien, zoo als men het zingen moet opgeven, als men

geene stem heeft. Degene die eene taal niet kent, maakt gebruik van een tolk, dit moet men ook doen, dat wil zeggen, dat men van een ander medium gebruik moet maken. Bij gebrek aan mediums, moet men zich evenwel niet van den bijstand der Geesten verstoken wanen. De mediumniteit is voor de Geesten een middel om zich te uiten, maar niet het eenige middel waardoor zij door ons aangetrokken worden; zij die ons liefhebben zijn bij ons, hetzij wij mediums zijn of niet; een vader laat zijn kind niet aan zijn lot over omdat dit doof en blind is en hem dus noch zien noch hooren kan; hij omringt hem met zijne zorg, zooals de goede Geesten dit ons doen; indien zij hunne gedachten niet op stoffelijke wijze aan ons kunnen mededeelen, komen zij ons door hunne ingevingen te hulp.

Verandering van schrift.

219. Een zeer gewoon verschijnsel bij schrijvende mediums, is de verandering van het schrift naar gelang der zich manifesteerende Geesten, en wat nog het opmerkelijkste is, is dat hetzelfde schrift telkens bij denzelfden Geest terugkomt en dikwijls identiek is, met dat, hetwelk hij tijdens zijn leven had; wij zullen later zien, welk besluit men er ten opzichte van de identiteit uit trekken kan. De verandering van schrift heeft alleen bij de mechanische of halfmechanische mediums plaats, omdat bij hen de beweging der hand onwillekeurig is en door den Geest bestuurd wordt; dit is niet het geval bij de zuiver-intuïtieve mediums, omdat de Geest bij dezen alleen door de gedachte handelt, en de hand even als bij het gewone schrijven, door den wil bestuurd wordt; maar de gelijkvormigheid van het schrift, zelfs bij een mechanisch medium, bewijst niets tegen zijne gave, daar die verandering bij de manifestatiën der Geesten, geen bepaald vereischte is; het is afhankelijk van eenen bijzonderen aanleg, die de meest zuiver-mechanische mediums niet altijd bezitten. Wij noemen de zoodanige die deze gave bezitten, *polygraphische mediums*.

Verlies en schorsing van de mediumniteit.

220. De gave der mediumniteit is zoowel wat de physische als wat de schriftelijke manifestatiën betreft, aan tijdelijke schorsing en opheffing onderhevig. Zie hier de antwoorden der Geesten op eenige dienaangaande gedane vragen.

1^e. Kunnen de mediums hunne gave verliezen?

“Dit gebeurt dikwijls, wat ook den aard der gave moge zijn; maar het is ook dikwijls slechts eene tijdelijke schorsing, die ophoudt, zoodra de oorzaak ophoudt die dezelve heeft doen ontstaan.”

2^e. Wordt het verlies der mediumniteit door de uitputting van het fluïdum veroorzaakt?

“Wat ook de gave van een medium moge zijn, vermag hij niets zonder de sympathische medewerking der Geesten; wanneer hij niets meer verkrijgt, komt dit niet altijd doordien de gave hem in den steek laat, maar dikwijls zijn het de Geesten, die zich niet meer van hem willen of kunnen bedienen.”

3^e. Welke oorzaak kan bij een medium teweeg brengen dat de Geesten hem aan zijn lot overlaten?

“Het gebruik dat hij van zijne gave maakt, oefent den meesten invloed op de Geesten uit. Wij kunnen hem aan zijn lot overlaten, als hij er voor ijdele dingen of met eerzuchtige oogmerken gebruik van maakt; als hij weigert onze woorden of handelingen mede te deelen aan geïncarneerden die hem tot zich roepen of voor wien het om te geboven noodig is te zien. Die gave Gods is aan het medium niet voor zijn eigen genoegen en nog veel minder tot bevrediging van zijne eerzucht maar met het oog op zijne eigene verbetering geschonken, en om de waarheid aan de menschen te doen kennen. Als de Geest bemerkt dat het medium niet meer aan zijne bedoelingen beantwoordt, en geen nut van zijn onderwijs en waarschuwingen trekt, verwijdert hij zich, om een waardiger beschermeling op te zoeken.”

4^e. Kan de Geest die zich verwijdert door een ander vervangen worden? Zoo ja, dan zou de opheffing van de gave niet te verklaren zijn.

“Het ontbreekt niet aan Geesten, die niets liever zouden verlangen dan zich te manifesteren, en die altijd gereed staan om voor degenen die zich verwijderen, in de plaats te treden; maar als het een goede Geest is die zich van het medium afwendt, kan het zeer goed wezen, dat hij hem tijdelijk verlaat en hem gedurende eenigen tijd van alle mededeelingen verstoken laat, om hem dit tot leering te doen strekken en te bewijzen dat zijne gave *niet van hem zelve afhangt*, en het medium dus geene reden heeft er trotsch op te zijn. Deze tijdelijke onmacht dient ook om aan het medium te bewijzen, dat hij ten gevolge van een vreemden invloed schrijft, ware dit niet het geval, dan zouden er geene stoornissen in zijne gave ontstaan.”

“Voor het overige is de schorsing der gave, niet altijd eene straf, het is somtijds een bewijs van bezorgdheid van den Geest voor het medium dat hij genegenheid toedraagt; hij wil dit de stoffelijke rust, die hij voor hem noodig acht bezorgen, en veroorlooft in dat geval niet aan anderen om zijne plaats intenenen.”

5^e. Er zijn toch zeer verdienstelijke mediums op wier zedelijkheid niets is aantemerken, die volstrekt geene behoefte aan rust gevoelen, en zich door eene stoornis waarvan zij het doel niet begrijpen, zeer teleurgesteld gevoelen.

"Dit geschiedt om hun geduld op de proef te stellen en over hunne volharding te kunnen oordeelen; het is om die reden dat de Geesten zelden een bepaalden duur voor die schorsing vast stellen, zij willen zien of het medium zich ook zal laten ontmoedigen. Het dient ook dikwijls om tijd te geven om over de lessen die hem gegeven worden, te kunnen nadenken, en aan dit nadenken herkennen wij de waarlijk ernstige spiritisten; wij kunnen aan hen die inderdaad niets anders dan liefhebbers van mededeelingen zijn, dien naam niet geven."

6^e. Is het in zulk een geval noodzakelijk voor het medium zijne pogingen om te schrijven voort te zetten?

"Als de Geest zulks aanraadt, ja; maar indien hij hem zegt er zich van te onthouden, moet hij dit doen."

7^e. Bestaat er ook een middel om de beproeving te bekorten?

"Onderwerping en gebed. Het is overigens voldoende om het aanzitten dagelijks gedurende eenige minuten te beproeven, want het zou geen nut hebben zijnen tijd met vruchteloze pogingen te verspillen: de proef dient tot niets anders dan om te ontdekken of men de gave weer terug gekregen heeft."

8^e. Ligt in de opschorting der gave het bewijs opgesloten dat de Geesten, die zich gewoonlijk manifesteren, zich verwijderd hebben?

"Volstrekt niet; het medium bevindt zich in den toestand van iemand die tijdelijk van het gezicht beroofd, toch hoewel hij niet zien kan, door zijne vrienden omringd is. Het medium kan dus, en moet zelfs voortgaan zich in gedachte met de hem gemeenzame Geesten te onderhouden, en overtuigd wezen dat dezen hem hooren. Indien het ontbreken der mediumniteit ons van den stoffelijken omgang met zekere Geesten kan berooven, kan dit toch geen beletsel wezen om in zedelijken omgang met hen te zijn."

9^e. Dus is de opheffing der medianimische gave niet altijd een bewijs van de afkeuring der Geesten?

"Zeer zeker niet; daar het een bewijs van welwillendheid zijn kan."

10^e. Waaraan kan men ontdekken, dat de schorsing der gave een bewijs van afkeuring is?

"Het medium onderzoeke zijn geweten en vrage zichzelf af, welk gebruik hij van zijne gave gemaakt heeft, welk goed er voor anderen uit voortgevloeid is, *welk voordeel hij uit de raadgevingen die hem gegeven zijn, getrokken heeft*, en hij zal het antwoord ontvangen."

11^e. Kan het medium dat niet meer schrijven kan zijne toevlucht niet tot een ander medium nemen?

"Dat hangt van de oorzaak der schorsing af; deze heeft dikwijls ten doel om u na

gegeven raadgevingen, eenigen tijd zonder mededeelingen te laten, opdat gij u niet zoudt aanwennen om niets zonder ons te doen: in zulk een geval zal hij door gebruik te maken van een ander medium, even min voldaan worden; en het heeft ook nog een ander doel, namelijk: u te bewijzen dat de Geesten vrij zijn, en dat het niet van u afhangt om ze naar uwen wil te doen handelen. Het is ook om die reden dat degenen die geen mediums zijn, niet altijd al de mededeelingen die zij wenschen ontvangen."

Aanmerking. Er dient hierbij opgemerkt te worden dat degene die van een derden persoon tot het ontvangen van mededeelingen, gebruik maakt, dikwijls niets bevredigends en op andere tijden zeer uitvoerige antwoorden ontvangt. Dit hangt zoo geheel van den Geest af, dat men, door van medium te veranderen geen stap verder komt; het schijnt als of de Geesten, elkander daaromtrent het wachtwoord geven, want hetgeen men door den een niet bekomen kan, zal men evenmin van den ander verkrijgen. In dergelijk geval moet men er zich voor wachten er op te blijven aandringen of ongeduldig te worden, opdat men geene dupe van bedriegelijke Geesten worde, die, als men het volstrekt verlangt, op alles zullen antwoorden, terwijl de goede Geesten hen zullen laten begaan, om ons voor ons aandringen te straffen.

12^e. Met welk doel heeft de Voorzienigheid meer bijzonder aan eenige individuen de gave der mediumniteit geschonken?

"Het is eene zending die hen opgedragen wordt en waardoor zij zich gelukkig gevoelen; zij zijn de tolken tusschen de Geesten en den mensch."

13^e. Men vindt evenwel mediums, die hunne gave slechts met tegenzin uitoefenen?

"Dit zijn onvolmaakte mediums; zij beseffen de waarde niet van het gunstbewijs dat hen geschonken is."

14^e. Indien het eene zending is, hoe komt het dan, dat het niet een voorrecht voor brave menschen is, en dat deze gave aan lieden die volstrekt geene achting verdienen en er misbruik van maken kunnen, geschonken is?

"Zij wordt aan dezen geschonken, omdat zij het tot hunne eigene verbetering noodig hebben, en om hen in de gelegenheid te stellen goeden raad te ontvangen; indien zij er zich niet door verbeteren, zullen zij er de gevolgen van dragen. Bracht Jezus niet bij voorkeur zijn woord aan de zondaren, zeggende: dat men geven moet aan hem die niet heeft?"

15^e. Kunnen degenen die een groot verlangen hebben om als medium te schrijven en aan wien dit niet gelukt, daaruit de gevolgtrekking maken, dat er iets tegen hen bestaat, waardoor hen de welwillendheid der Geesten onthouden wordt?

“Neen, want God kan hen die gave even goed onthouden hebben, als hij hen die der dicht- of toonkunst onthouden heeft; maar als zij dit gunstbewijs niet deelachtig zijn, kunnen zij in het bezit van andere zijn.”

16^e. Hoe kan een mensch zich door het onderwijs der Geesten volmaken, als hij, noch door zichzelf, noch door andere mediums in de gelegenheid is om dit onderwijs op eene directe wijze te ontvangen?

“Heeft hij niet de boeken, zoo als de Christen de bijbel heeft? Om de zedeleer van Jezus te betrachten, is het voor den Christen niet noodig, de woorden uit den mond van Jezus zelve gehoord te hebben.”

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

Bezwaren en gevaren aan de mediumniteit verbonden.

Invloed die de beoefening der mediumniteit op de gezondheid uitoefent — Id. op de hersenen. — Id. op kinderen.

221. 1^e. Is de medianimische gave een bewijs van den eenen of anderen pathologischen of alleen van eenen abnormalen toestand?

“Sometijds van eenen abnormalen maar niet van eenen pathologischen toestand; er zijn mediums van eene krachtige gezondheid; degenen die ziek zijn, zijn dit ten gevolge van andere oorzaken.”

2^e. Kan de uitoefening der medianimische gave, vermoeienis veroorzaken?

“De al te langdurig voortgezette uitoefening van welke gave ook, heeft vermoeidheid ten gevolge; de mediumniteit verkeert dus in hetzelfde geval, vooral diegene welke physische uitwerking ten gevolge heeft, zij veroorzaakt natuurlijk een verbruik van fluïdum, waardoor vermoeienis ontstaat welke door rust hersteld wordt.”

3^e. Kan de uitoefening van de mediumniteit, het misbruik dat men er van maken kan daargelaten, voor de gezondheid nadeelig zijn?

“Er bestaan omstandigheden, waarin het voorzichtig ja zelfs noodzakelijk is, er zich van te onthouden of er ten minste de uitoefening van te beperken; dit hangt van den physischen en zedelijken toestand van het medium af. Trouwens bemerkt het medium, dit gewoonlijk zelf, en als hij zich vermoeid gevoeld, moet hij er zich van onthouden.”

4^e. Zijn er menschen voor wie deze oefeningen nadeeliger zijn dan voor anderen?

“Ik heb gezegd dat dit van den physischen en zedelijken toestand van het medium afhangt. Er zijn menschen voor wie het noodig is, iedere oorzaak van overspanning te vermijden, en hieronder behoort ook deze.” (nr. 188 en 194)

5^e. Zou de mediumniteit krankzinnigheid kunnen veroorzaken?

“Niet meer dan ieder ander ding, bij aldien daartoe ten gevolge van zwakheid der hersenen geen aanleg bestaat. Als de kiem daartoe niet bestaat dan zal de mediumniteit geene krankzinnigheid doen ontstaan, maar bestaat de kiem daartoe wel, hetgeen gemakkelijk aan den zedelijken toestand te ontdekken is, dan zegt ons het gezond verstand dat men in alle opzichten, met voorzichtigheid moet te werk gaan, want al wat schokt kan nadeelig zijn.”

6^e. Bestaat er ook eenig bezwaar tegen de ontwikkeling der mediumniteit bij kinde-

ren?

“Zeker, en ik hou staande dat dit zeer gevaarlijk is, want die teere en gevoelige organismen, zouden te veel geschokt en hunne jeugdige verbeelding te veel overspannen worden; ook zullen verstandige ouders hen van die denkbeelden afhouden of er hen althans alleen met het oog op de zedelijke gevolgen die er uit voortvloeien over onderhouden.”

7^e. Men ziet toch kinderen die, hetzij voor fysieke uitwerkselen hetzij schrijvende en ziende mediums van natuur zijn; is er voor dezen hetzelfde gevaar in gelegen?

“Neen, als de gave bij een kind uit zichzelf ontstaat, komt dit omdat het tot zijne natuur behoort en dat zijn gestel er zich toe leent; iets anders is het de uitoefening dier gave uit te lokken en er toe aan te moedigen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat de visioenen die een kind heeft, gewoonlijk weinig indruk op hem maken, het komt hem als iets zeer natuurlijks voor, aan hetwelk hij slechts weinig aandacht schenkt en dikwijls vergeet; later herinnert hij zich het gebeurde en begrijpt het gemakkelijk, als hij met het spiritisme bekend raakt.”

8^e. Op welken ouderdom, kan men zonder gevaar, zich met de mediumniteit afgeven?

“Daarvoor bestaat geen bepaalde ouderdom, dit hangt geheel van de fysieke en nog meer van de zedelijke ontwikkeling af; er zijn kinderen van twaalf jaar, die er minder door aangedaan worden dan sommige volwassen personen. Ik spreek van de mediumniteit in het algemeen, maar die welke toepasselijk is op fysieke verschijnselen, vermoeit het lichaam meer; bij het schrijven bestaat er een ander bezwaar, namelijk het gebrek aan ondervinding van het kind, indien dit, alleen zijnde, er zich mede zou willen bezig houden en er een spel van zou willen maken.”

222. De uitoefening van het spiritisme, vereischt, zoo als wij later zien zullen, veel tact ten einde de listen der bedriegelijke Geesten te verijdelen: indien volwassenen hun dupe worden, dan is de kindsheid en de jeugd, door gebrek aan ondervinding er nog veel meer aan blootgesteld. Men weet buitendien dat innige overpeinzing een der eerste vereischten is zonder hetwelk men met geene ernstige Geesten in gemeenschap kan komen; eene in roeping op lichtvaardige wijze en al schertsende gedaan, is een wezenlijke heiligschennis, waardoor een gemakkelijken toegang aan spot of kwaadwillige Geesten verschaft wordt; aangezien men bij een kind den noodigen ernst, die voor zulk eene handeling vereischt wordt, niet kan verwachten, zoo is te vreezen, dat dit als het aan zichzelf overgelaten werd, er een spel van maken zou. Het blijft, zelfs onder de gunstigste omstandigheden wenschelijk, dat een kind, hetwelk de medianimische gave bezit, die niet dan onder toezicht van ervaren menschen uitoefene, welke het onder anderen den eerbied zullen leeren betoonen die men aan de zielen van hen die geleefd hebben verschuldigd is. Men ziet hieruit dat de

vraag omtrent den ouderdom, van omstandigheden die zoo wel betrekking op het gestel als op het karakter hebben, afhankelijk is. Intusschen vloeit duidelijk uit de gegeven antwoorden voort; dat men bij kinderen die eigenschap niet moet trachten te ontwikkelen als zij niet van zelve ontstaan is, en dat men in ieder geval, er met groote omzichtigheid gebruik van moet maken, en men ze evenmin bij zwakke gestellen opwekken als aanmoedigen moet. Men moet door alle mogelijke middelen er zoodanige menschen van afhouden, die in hunne denkbeelden het geringste teeken van excentriciteit of verzwakking hunner geestvermogens verraden, want bij dezulken bestaat er klaarblijkelijk voorbeschiktheid tot krankzinnigheid, die door de geringste overprikkeling kan ontwikkeld worden. De spiritische denkbeelden oefenen ten dien opzichte geen sterkeren invloed uit dan andere, maar indien de krankzinnigheid zich openbaarde zou ze het karakter van de overheerschende denkbeelden aannemen, zoo als zij bij menschen die uiterlijke godsdienstoefeningen overdrijven, een godsdienstig karakter zal aannemen, en men zou er het spiritisme voor verantwoordelijk stellen. Het beste wat men bij iemand die neiging heeft om zich aan een idee fixe overtegeven doen kan, is te trachten zijne gedachten eene andere richting te geven, ten einde aan zijne verzwakte organen, op die wijze, rust te verschaffen.

Wij vestigen over dit onderwerp, de aandacht onzer lezers op paragraaf XII der inleiding van *het Boek der Geesten*.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

Rol van het medium bij de spiritische mededeelingen.

Persoonlijke invloed van den eigen Geest van het medium. Stelsel der werklooze mediums. Geschiktheid van sommige mediums voor dingen die zij niet kennen zoo als, talen, muziek, teekenen enz. Verhandeling van een Geest over de rol der mediums.

223. 1^e. Bevindt zich het medium op het oogenblik dat hij zijne gave gebruikt, in een volmaakt normalen toestand?

“Soms tijds verkeert hij in eenen meer of minder duidelijken staat van krisis, dat is wat hem vermoeit en waardoor hij rust noodig heeft; doch meestal verschilt zijn toestand, vooral bij de schrijvende mediums, niet merkbaar met den normalen toestand.”

2^e. Kunnen de geschrevene of mondelinge mededeelingen ook van den Geest die in het medium geïncarneerd is, voortkomen?

“De ziel van het medium kan zich even als die van ieder ander manifesteren; als zij een zekeren graad van vrijheid geniet, herkrijgt zij hare eigenschappen van Geest. Gij hebt hiervan het bewijs in de zielen der levende menschen die u komen bezoeken en zich door het schrift, dikwijls zonder dat gij hen inroept, aan u openbaren. Want gij moet weten dat onder de Geesten die gij inroept, er zijn die op aarde geïncarneerd zijn; *dan spreken zij tot u als Geest en niet als mensch*. Waarom begrijpt gij dan niet, dat dit even zoo met het medium het geval kan zijn?”

— Wordt door deze uitlegging het gevoelen van hen niet bevestigd, die gelooven dat alle mededeelingen uitvloeisels van het medium en niet van eenen hem vreemden Geest zijn?

“Zij hebben alleen ongelijk omdat zij absoluut zijn; want het is zeker, dat de Geest van het medium uit zichzelf kan ageeren; maar het is daarom nog geen reden, dat anderen dit niet even goed door zijne bemiddeling zouden kunnen doen.”

3^e. Hoe kan men onderscheiden of de antwoordende Geest, die van het medium of een vreemden Geest is?

“Aan den aard der mededeelingen. Ga de bijzonderheden en de taal na, en gij zult het onderscheid vinden. De Geest van het medium openbaart zich vooral in den toestand van somnambulisme of in dien van geestvervoering, omdat hij dan vrij is; maar in den nor-

malen toestand is hem dit moeilijker. Er komen bovendien, antwoorden voor, die men onmogelijk aan hem kan toeschrijven; daarom zeg ik u, na te gaan en op te letten."

Aanmerking. Als iemand met ons spreekt, onderscheiden wij gemakkelijk wat van hem afkomstig of wat slechts napraten is; hetzelfde is het geval bij de mediums.

4^e. Kan de Geest, daar hij in vroegere levens, kennis heeft kunnen vergaren die hij onder zijn lichame lijk omhulsel verloren heeft, doch welke hij zich als Geest herinnert, de denkbeelden die zijne bevatting schijnen te boven te gaan, niet uit zijn eigen voorraad putten?

"Dit is in somnambulistische crisis of bij die van geestvervoering dikwijls het geval; maar wij herhalen hier, er zijn omstandigheden, waarbij het niet mogelijk is te twifelen; bestudeer gedurende langen tijd en denk rijpelijk na."

5^e. Zijn de mededeelingen die van den Geest van het medium afkomstig zijn, altijd van mindere hoedanigheid dan die welke door vreemde Geesten zouden kunnen gedaan worden?

"Altijd, neen; want de vreemde Geest, kan zelf van eene mindere orde zijn dan die van het medium, en dientengevolge minder verstandig spreken. Men bemerkt dit bij het somnambulisme; want daar is het meestal de Geest van de somnambule die zich manifesteert en toch dikwijls zeer goede dingen zegt."

6^e. Draagt de Geest die zich door een medium manifesteert, onmiddelijk zijne gedachte over, of heeft deze gedachte de bemiddeling van den Geest die in het medium geïncarneerd is noodig?

"Het is de Geest van het medium die tot tolk dient, omdat deze aan het lichaam dat tot spreken gebezigd wordt verbonden is, en er eene verbinding tusschen u en den vreemden Geest noodig is, zoo als er, om eene tijding op een afstand te kunnen overbrengen een elektrische draad en aan het einde van dien draad een intelligent mensch noodig is, welke de tijding in ontvangst neemt en overbrengt."

7^e. Oefent de in het medium geïncarneerde Geest, eenigen invloed uit op de mededeelingen die hij moet overbrengen en van vreemde Geesten afkomstig zijn?

"Ja, want als hij er niet mede sympathiseert, kan hij hunne antwoorden veranderen en in overeenstemming met zijne eigene gedachten en neigingen brengen, *maar op den Geest zelve, oefent hij geen invloed uit*; hij is alleen een slechte tolk."

8^e. Is dit de reden van de voorkeur die de Geesten aan sommige mediums geven?

"Er bestaat geene andere; zij zoeken den tolk die het beste met hen sympathiseert en die hunne gedachte het nauwkeurigst weergeeft. Indien er tusschen hen geene sympathie bestaat, dan is de Geest van het medium hun antagonist, die een zekeren weerstand

biedt en een onwillige en dikwijls oneerlijke tolk wordt. Hetzelfde heeft bij ulieden plaats, als het gevoelen van een verstandig mensch, door een warhoofd of iemand die ter kwader trouw is, overgebracht wordt."

9^e. Men kan begrijpen, dat dit zoo met de intuïtieve mediums kan zijn, maar niet dat dit bij de mechanische het geval is?

"Gij weet u van de rol die het medium vervult niet goed rekenschap te geven; het is eene zaak die gij nog niet begrepen hebt. Herinner u, dat om een levenloos lichaam te doen bewegen, de Geest een gedeelte geanimaliseerd fluïdum, dat hij bij het medium put, noodig heeft om de tafel tijdelijk te kunnen bezielen, opdat deze aan zijnen wil zou kunnen gehoorzamen; welnu, begrijp dan ook dat hij voor eene intelligente mededeeling een intelligenten bemiddelaar noodig heeft, en dat deze de Geest van het medium is."

— Dit dunkt ons, niet op de zoogenaamde sprekende tafels toepasselijk te zijn; want als levenlooze voorwerpen, zoo als tafels, plankjes en korfjes, intelligente antwoorden geven, dan komt het ons voor, dat de Geest van het medium er niets mede te maken heeft?

"Dit is eene dwaling; de Geest kan wel aan het levenloos voorwerp een tijdelijk kunstmatig leven maar geen intelligentie geven; nooit is een levenloos lichaam intelligent geweest. Het is dus de Geest van het medium die de gedachte ontvangt, zonder dat hij zulks weet, en die hij door middel van verschillende bemiddelaars van den een op den ander overbrengt."

10^e. Volgens deze uitlegging schijnt het dat de Geest van het medium nooit geheel lijdelijk is?

"Hij is lijdelijk als hij zijne eigene gedachten niet met die van den vreemden Geest vermengt, maar hij is nooit geheel en al eene nul; zijne medewerking als tusschenpersoon is altijd, zelfs bij hetgeen gij mechanische mediums noemt, noodig."

11^e. Bestaat er niet een grooter waarborg voor onafhankelijkheid bij het mechanische als bij het intuïtieve medium?

"Ongetwijfeld, en een mechanisch schrijvend medium is voor sommige mededeelingen te verkiezen; maar als men het vermogen van een intuïtief medium goed kent; komt er dit naar gelang der omstandigheden, niet op aan, ik wil zeggen dat er mededeelingen zijn, die zulk eene groote juistheid niet eischen."

12^e. Onder de verschillende stelsels die men opgeworpen heeft om de verschijnselen van het spiritisme te verklaren, is er een, hierin bestaande: te gelooven dat de werkelijke mediumniteit in een volkomen werkeloos lichaam, bij voorbeeld in het korfje of doosje, dat tot werktuig dient, gelegen is; dat de vreemde Geest zich met dat voorwerp vereenzelvigd en dit niet alleen levend, maar ook intelligent maakt; van daar de naam van inerte mediums die men aan die voorwerpen geeft, wat is daaromtrent uw gevoelen?

"Hierop valt slechts een woord te antwoorden en dat is: dat bijaldien de Geest aan de doos tegelijk met het leven, de intelligentie gegeven had, deze dan alléén, zonder medewerking van het medium zoude schrijven, het zoude al zeer vreemd zijn, dat de intelligente mensch werktuig, en een levenloos lichaam intelligent werd. Het is eene van die vele stellingen, die hun bestaan aan een vooraf opgevatte meening te danken hebben, en die even als zoo vele anderen ten gevolge van ondervinding en waarneming te niet gaan."

13^e. Een zeer bekend verschijnsel, namelijk dat van de tafels, korfjes enz., die door hunne beweging toorn of genegenheid te kennen geven, zoude toch de meening ingang kunnen doen vinden dat er in de levenlooze lichamen iets meer dan het leven, dat er daarenboven intelligentie bestaat?

"Als iemand die toornig is met een stok dreigende bewegingen maakt, dan is het immers niet de stok, zelfs niet de hand welke den stok vasthoudt, die toornig is, maar wel de gedachte die de hand bestuurt, de tafels en korfjes zijn niet intelligenter dan de stok, zij hebben volstrekt geen intelligent gevoel, maar gehoorzamen aan eene intelligentie; in een woord, het is niet de Geest die zich in een korf vervormt noch er zich in vestigt."

14^e. Indien het niet rationeel is aan die voorwerpen intelligentie toe te schrijven, kan men ze dan als eene verscheidenheid van mediums beschouwen, door ze onder den naam van *inerte mediums* aan te duiden?

"Dit is woorden zifterij die ons onverschillig is, mits gij elkander verstaat. Het staat u vrij eene marionet, mensen te noemen."

15^e. De Geesten bezitten alleen de gedachten-taal, zij hebben geene woorden-taal, daarom bestaat er voor allen maar eene taal; gevolgelijk zoude een Geest door middel der medianimiteit, zich in eene taal die hij gedurende zijn leven nooit gesproken heeft, kunnen uitdrukken, waaruit put hij in dat geval, de woorden die hij gebruikt?

"Gij hebt zelf uwe vraag beantwoord, door te zeggen dat de Geesten slechts eene taal, die der gedachte, hebben; die taal wordt door allen, zoo wel menschen als Geesten, verstaan. De omdolende Geest, die zich tot den Geest van het medium richt, spreekt fransch noch engelsch, maar de algemeene taal, de taal der gedachte; om zijne denkbeelden in eenige taal met woorden die overgebracht kunnen worden te vertolken, put hij de woorden uit de woordenlijst van het medium."

16^e. Indien dit zoo is, dan moest de Geest zich alleen in de taal van het medium kunnen uitdrukken, en men ziet er toch die in eene aan het medium onbekende taal schrijven; ligt hierin niet eene tegenstrijdigheid opgesloten?

"Ten eerste dient opgemerkt te worden, dat niet alle mediums voor deze soort van oefeningen even geschikt zijn, en ten tweede dat de Geesten er zich slechts nu en dan toe leenen, als zij denken dat het nuttig zijn kan; maar voor de gewone mededeelingen en die

van eenige uitgebreidheid, geven zij er de voorkeur aan, eene taal te bezigen waaraan het medium gewoon is, omdat zij dan minder stoffelijke bezwaren te overwinnen hebben.”

17^e. Zou de aanleg welke sommige mediums bezitten, om in eene hun vreemde taal te schrijven, niet daaraan toe te schrijven zijn, dat die taal hen in een vorig leven gemeenzaam is geweest, en zij daarvan de intuïtie behouden hebben?

“Dit kan natuurlijkerwijze het geval zijn, maar het is geen regel, de Geest kan met eenige inspanning tijdelijk den stoffelijken tegenstand die hij ontmoet, te boven komen; dit is ook het geval als het medium in zijne eigen taal woorden schrijft, die hij niet kent.”

18^e. Zou iemand die niet kan schrijven, dit als medium wel kunnen doen?

“Ja maar het valt gemakkelijk te begrijpen, dat er dan nog eene grootere werktuigelijke moeielijkheid, overwonnen zou moeten worden, daar de hand niet de hebbelijkheid bezit, om de beweging te maken die tot de vorming der letters vereischt wordt. Hetzelfde is bij teekenende mediums, die niet teekenen kunnen, het geval.”

19^e. Zou een weinig intelligent medium, mededeelingen van een verheven aard kunnen voortbrengen?

“Ja, om dezelfde reden waardoor een medium, in eene hem onbekende taal kan schrijven. De eigenlijk gezegde mediumniteit is zoo wel van intelligente als van zedelijke hoedanigheden onafhankelijk, en bij gebrek aan een geschikter werktuig, kan de Geest datgene gebruiken wat hij bij de hand vindt; maar het is natuurlijk, dat hij voor mededeelingen van een zekere verhevenheid, de voorkeur aan het medium zal geven, dat voor hem de minste materiele bezwaren oplevert. Hierbij komt nog een tweede overweging in aanmerking: de idioot, is zulks dikwijls alleen door de onvolmaaktheid zijner organen, maar zijn Geest kan meer gevorderd zijn, dan gij denkt; hiervan vindt gij het bewijs bij sommige inroepingen van overledene of nog in leven zijnde idioten.”

Aanmerking. Dit is een feit dat door de ondervinding gestaafd wordt; wij hebben menigmaal nog in leven zijnde idioten ingeroepen, die duidelijk bewijzen van hunne identiteit gaven en op zeer verstandige ja zelfs uitstekende wijze antwoord gaven. Deze toestand is eene straf voor den Geest die door den dwang, dien hij ondergaat, lijdt. Een idioot medium kan dus somtijds, een Geest die zich wil manifesteren meer hulpmiddelen aanbieden dan men wel vermoeden zoude. (Zie *Revue Spirite*, Julij 1860, het artikel over de Phrénologie en Physiognomonie.)

20e. Waaraan kan men de geschiktheid toeschrijven, die sommige mediums bezitten, om in verzen te schrijven, niettegenstaande zij omtrent de dichtkunst geheel in onwetendheid verkeerden?

“De dichtkunst is eene taal; zij kunnen in verzen schrijven, zoo als zij in eene hen onbekende taal kunnen schrijven; daarbij is het mogelijk dat zij in een vorig leven dichters geweest zijn; en zoo als men u reeds gezegd heeft, zijn de opgedane kundigheden, voor den Geest die in alles de volmaaktheid bereiken moet, nooit verloren. Dan schenkt hen, het door hen aangeleerde, zonder dat zij hiervan bewust zijn, eene gemakkelijkerheid die zij in hunnen gewonen toestand niet bezitten.”

21^e. Is dit ook het geval met hen, die een bijzondere aanleg voor teekenen en muziek hebben?

“Ja, teekenen en muziek, zijn ook middelen om de gedachte uit te drukken; de Geesten gebruiken de werktuigen die voor hen het gemakkelijkste zijn.”

22^e. Hangt de uiting der gedachten door verzen, teekenen of muziek, alleen van de bijzondere eigenschap van het medium, of van die van den zich manifesterenden Geest af?

“Soms van het medium, soms van den Geest. De verheven Geesten bezitten elke gave; de mindere bezitten slechts eene beperkte kennis.”

23e. Waarom heeft iemand, die in een vorig leven een uitstekend talent bezit, dit niet in een volgend?

“Dit is niet altijd het geval, want dikwijls volmaakt hij in het ééne bestaan, wat hij in een vorig begonnen was; maar het kan gebeuren dat eene uitstekende hoedanigheid, gedurende eenigen tijd blijft rusten, om aan eene andere de gelegenheid te geven zich vrijer te ontwikkelen; het is eene sluimerende kiem, die later teruggevonden zal worden, en waarvan er altijd eenige sporen of althans eene onbepaalde intuïtie blijft bestaan.”

224. De vreemde Geest verstaat ongetwijfeld alle talen, aangezien de talen de uitdrukking der gedachten zijn; maar om die gedachten weer te geven, heeft hij een werktuig noodig: dit werktuig is het medium. De ziel van het medium dat de vreemde mededeeling ontvangt, kan die alleen door middel der organen van zijn lichaam overbrengen; en die organen kunnen voor eene hen vreemde taal niet die buigzaamheid bezitten als voor eene taal waaraan zij gewoon zijn. Een medium dat alleen fransch kent, zal wel bij geval een antwoord bij voorbeeld in het engelsch kunnen geven, bij aldien de Geest dit doen wil, maar de Geesten, die de menschelijke taal, met de snelheid der gedachten vergeleken, reeds te traag vinden, daar zij die zoo veel mogelijk bekorten, worden door den werktuigelijken tegenstand dien zij ontmoeten, ongeduldig; en dat is de reden dat zij het niet altijd doen. Dat is ook de reden waarom een beginnend medium, dat zijn eigen taal zelfs met moeite en langzaam schrijft, in het algemeen slechts korte en weinig ontwikkelde antwoorden krijgt; de Geesten geven daarom dan ook de raad om door tusschenkomst van zulk een medium slechts eenvoudige vragen te doen. Voor vragen met een verheven strekking heeft men een gevormd medium noodig, die voor de Geesten geene werktuigelijke moeielijkheid oplevert. Wij zou-

den immers een leerling die pas aan het spellen is, niet tot voorlezer aannemen. Een goed werkman gebruikt niet gaarne slecht gereedschap. Laat ons hierbij ten opzichte van vreemde talen nog eene overweging van groot belang voegen: De pogingen van dien aard worden altijd uit nieuwsgierigheid en om op de proef te stellen gedaan, en de Geesten zijn van niets zoo afkeerig als van proefnemingen die men hen wil doen ondergaan. De verheven Geesten leenen zich nooit daartoe en vertrekken zoodra men dien weg wil opgaan. Even gaarne als zij zich met nuttige en ernstige dingen afgeven, even afkeerig zijn zij van nietige en doellooze. Het is om ons te overtuigen zullen de ongelovigen zeggen, en dat doel is nuttig, daar er daardoor voor de zaak der Geesten, volgelingen kunnen gewonnen worden. Hierop antwoorden de Geesten; "Onze zaak heeft dezulken niet noodig die trotsch genoeg zijn te gelooven dat zij onmisbaar zijn; wij roepen degenen *die wij willen* tot ons, en dit zijn dikwerf de geringsten en nederigsten. Heeft Jezus de wonderen verricht, welke de schriftgeleerden van hem verlangden, en welke menschen waren het die hij gebruikt heeft om eene omwenteling in de wereld te weeg te brengen? Indien gij u zelve overtuigen wilt, bestaan daarvoor andere middelen dan kunststukken; begin met u te onderwerpen; het is tegen den regel dat de leerling zijnen meester de wet voorschrijft."

Hieruit vloeit voort, dat het medium op eenige uitzonderingen na, de gedachten van den Geest door de werktuigelijke middelen die te zijner beschikking staan, overbrengt, en dat de uiting van die gedachten noodwendig den invloed van de onvolmaaktheid dier middelen kan en meestal moet ondervinden; zoo zal een ongeletterd mensch, een boer, in de taal der boeren de schoonste dingen kunnen zeggen, de verhevenste en meest wijsgeerige gedachten kunnen uitdrukken; want gij weet het: voor de Geesten beheerscht de gedachte alles. Dit ter beantwoording der bedenkingen van eenige bedillers omtrent de fouten in stijl en spelling die men de Geesten somwijlen verwijten kan, en die zoo wel van het medium als van den Geest afkomstig zijn. Het is kleingeestig aan zulke dingen te hechten. Niet minder kinderachtig is het, er zich op toe te leggen die fouten met eene beuzelachtige nauwkeurigheid weer te geven, zoo als wij dit wel eens hebben zien doen. Men mag die fouten dus zonder de minste bedenking, verbeteren, tenzij het eene karakteristieke type van den zich manifesterenden Geest is, want dan is het goed dezelve als bewijs van identiteit te behouden. Zoo hebben wij een Geest ontmoet die als hij tot zijn kleinzoon sprak steeds *Jule* (zonder s) schreef, omdat hij dien naam bij zijn leven op die wijze schreef, en zulks niettegenstaande de kleinzoon, die als medium aanzat, zeer goed wist hoe zijn naam geschreven moest worden.

225. De volgende verhandeling, welke spontaan gegeven is door een verheven Geest, die zich door mededeelingen van den verhevensten aard heeft doen kennen; behandelt op de duidelijkste en meest volledige wijze, het vraagstuk van de rol der mediums.

“Wat ook de aard der schrijvende mediums, hetzij mechanisch, half mechanisch of eenvoudig intuïtief zijn moge, verschilt de wijze waarop wij ons met hen in gemeenschap stellen, niet belangrijk van elkander. Wij komen toch met de geïncarneerde Geesten zelve, op dezelfde wijze als met de eigenlijk gezegde Geesten, alleen door uitstraling van onze gedachten in gemeenschap.

“Onze gedachten hebben, om door Geesten begrepen te worden de inkleeding in woorden niet noodig, en alle Geesten ontvangen den indruk van degenen welke wij hen wenschen mede te deelen, en wel naar gelang van hunne intellectueele ontwikkeling, alleen daardoor dat wij die gedachten op hen richten; dat wil zeggen dat eene gedachte, door dezen of genen, naar de mate hunne ontwikkeling kan begrepen worden, terwijl die voor anderen daar ze op den bodem van hun hart of in hunne hersenen geene kennis, geene herinnering opwekt, niet waarneembaar is. In dit geval is de geïncarneerde Geest die ons tot medium dient beter geschikt om onze gedachten, alhoewel hij die niet begrijpt, aan andere geïncarneerden mede te deelen, dan een weinig gevorderde niet-geïncarneerde Geest dit zijn zoude, bij aldien wij genoodzaakt waren tot de bemiddeling van dezen onze toevlucht te moeten nemen; want het aardsche wezen stelt zijn lichaam als werktuig, tot onze beschikking, iets wat de omdolende Geest niet doen kan.

“Indien wij dus de hersenen van een medium, met in dit leven opgedane kundigheden voorzien, en zijnen Geest verrijkt vinden met latente, vroeger verkregen kundigheden, geschikt om ons het doen van mededeelingen gemakkelijk te maken, zullen wij ons bij voorkeur van hem bedienen, omdat met hem, voor ons, het phenomeen der mededeelingen gemakkelijker is dan met een medium, welks intelligentie beperkt, en welks vroeger opgedane kennis op onvoldoende hoogte gebleven is. Wij zullen ons door eenige duidelijke en nauwkeurige ophelderingen begrijpelijk trachten te maken.

“Met een medium wiens tegenwoordige of vroegere intelligentie ontwikkeld is, worden onze gedachten, door eene eigenschap aan het wezen van den Geest eigen, onmiddelijk van Geest tot Geest overgebracht. In dit geval vinden wij in de hersenen van het medium de noodige elementen om onze gedachten in woorden in te kleeden, die, het zij het medium intuïtief, half mechanisch of zuiver mechanisch is, met deze gedachten overeenkomen. Daardoor komt het, dat wat ook het verschil tusschen de Geesten die zich aan een medium manifesteren, zijn moge, al de dictaten die door dit medium verkregen worden, ofschoon van verschillende Geesten afkomstig, den stempel van vorm en kleur dragen die persoonlijk aan dat medium eigen zijn. Ja, niettegenstaande de gedachten hem geheel vreemd zijn, niettegenstaande het onderwerp geheel buiten den kring ligt waar binnen hij zich gewoonlijk beweegt, niettegenstaande alles wat wij zeggen willen, op geenerlei wijze van hem afkomstig is, influenceert hij toch, door de hoedanigheden en eigenschappen die aan zijn individualiteit

eigen zijn, op den vorm. Het is even als wanneer gij verschillende landschappen door groene, witte of blauwe glazen bezieet; niettegenstaande de voorwerpen die men ziet, geheel van elkander verschillen, en van elkander onafhankelijk zijn, hebben zij toch allen dezelfde tint die door de glazen door welke men ziet veroorzaakt wordt. Of vergelijken wij de mediums liever bij die flesschen, met gekleurd doorschijnend vocht, die men voor de glazen der apothekers uitstalt; welnu wij zijn als de lichten die het een of ander zedelijk wijsgeerig en inwendig gezichtspunt, door middel van blauwe, groene of roode mediums op zoodanige wijze verlichten, dat onze lichtstralen, gedwongen om door min of meer helder geslepen, meer of min doorschijnende glazen, dat wil zeggen door meer of minder intelligente mediums te gaan, niet op de voorwerpen die wij verlichten willen, kunnen vallen, dan na de kleur of liever de aan dit medium eigen bijzonderen vorm te hebben aangenomen. Eindelijk om met een laatste vergelijking te besluiten, wij Geesten, zijn als componisten die eene aria gecomponeerd hebben of willen improviseeren, en niets dan eene piano, viool, fluit, fagot of een stuivers fluitje bij de hand hebben. Ontegenzeggelijk zullen wij met de piano, fluit of viool, het door ons gecomponeerde stuk, zeer verstaanbaar voor onze toehoorders uitvoeren, ofschoon de klanken der piano, fagot of klarinet in wezen veel van elkander verschillen, en onze compositie zal evenwel met uitzondering van het onderscheid in klank identiek dezelfde zijn. Maar als wij niets dan een stuivers fluitje of een trechter ter onzer beschikking hebben, dan ligt daarin voor ons de moeilijkheid.

“En inderdaad, als wij genoodzaakt zijn, weinig gevorderde mediums te gebruiken, dan wordt onze arbeid veel langdradiger en veel zwaarder, omdat wij dan verplicht zijn onze toevlucht tot onvolledige vormen te nemen, hetgeen voor ons een groot bezwaar is; want dan worden wij gedwongen onze gedachten te ontleden, en woord voor woord letter voor letter te werk gaan, hetwelk voor ons vervelend en vermoeiend is, en een wezenlijke belemmering voor de snelheid en de ontwikkeling van onze mededeelingen is.

“Daarom gevoelen wij ons gelukkig als wij, behoorlijk ingerichte, goed bewerktuigde en van goede materialen voorziene mediums, gereed om dienst te doen, in een woord goede werktuigen aantreffen; omdat alsdan ons perisprit, op het perisprit van dengene dien wij *medianimiseeren* werkende, niets anders te doen heeft, dan de impulsie te geven aan de hand, die ons tot pen- of potlood houder dient, terwijl wij met onvoldoende mediums verplicht zijn, een arbeid te verrichten die met dien welken wij te doen hebben als wij ons door middel van kloppen manifesteren gelijk staat, dat wil zeggen dat wij dan elke zinsnede, waaruit de vertolking van onze gedachte bestaat, letter voor letter, woord voor woord moeten aangeven.

“Het is om die reden dat wij ons, voor de verspreiding van het spiritisme en de ontwikkeling van het schrijvendmediumschap, bij voorkeur tot de verlichte en kundige klasse

der maatschappij gewend hebben, niettegenstaande men in die klasse de meest onzedelijke individuen aantreft. Even als wij de uitoefening van de tastbare verschijnselen van kloppen en aanbrengen van voorwerpen, aan de kunstmakers en weinig ontwikkelden onder de Geesten overlaten, zoo geven ook de weinig ernstige menschen onder u aan het zien van verschijnselen die oogen en ooren streelen, de voorkeur boven de zuiver geestelijke en zuiver psychologische verschijnselen.

“Als wij door middel van spontane dictaten willen handelen, werken wij op de hersenen, de letterkasten van het medium, en verzamelen wij onze grondstoffen uit de elementen die deze opleveren, en wel geheel buiten zijn weten; het is als of wij uit zijne beurs de benodigde sommen namen, en wij de verschillende munten in de orde die ons het bruikbaarste voorkomt, rangschikten.

“Maar als het medium zelve, ons op de eene of andere wijze wenscht te ondervragen, dan is het goed dat hij er eerst ernstig over nadenke, ten einde ons de vragen op een stelselmatige wijze te kunnen voorleggen, en daardoor onzen arbeid bij de beantwoording gemakkelijker te kunnen maken, want uwe hersenen bevinden zich zoo als u reeds bij eene vorige onderwijzing gezegd is, dikwijls in een hoogst verwarden toestand, zoodat het voor ons even pijnlijk als moeielijk is, in den doolhof uwer gedachten den weg te vinden. Als er door derden, vragen moeten gedaan worden, is het goed, ja nuttig, de reeks der te stellen vragen vooraf aan het medium mede te deelen, opdat hij zich met den Geest van den vrager kan vereenzelvigen en er als 't ware van doordrongen wordt; omdat wij zelve dan, door de affiniteit, die tusschen ons perispruit en dat van het medium hetwelk ons tot tolk strekt, bestaat, met meer gemak kunnen antwoorden.

“Wij kunnen gewis, door middel van een medium, dat er niets van schijnt te kennen, over wiskunde spreken; maar dikwijls bezit de Geest van het medium, deze wetenschap in latenten toestand, dat wil zegden, dat die kennis tot het fluïdieke en niet tot het geïncarneerde wezen behoort, omdat zijn tegenwoordig lichaam een aan die wetenschap weerbarstig of met dezelve strijdig werktuig is. Hetzelfde is het geval met sterren- dicht- en geneeskunde en met de verschillende talen, als mede met alle andere kundigheden die aan het menschelijk geslacht eigen zijn. Eindelijk blijft ons nog de moeielijke wijze van bewerking over, welke wij bij de mediums aanwenden, wien het te behandelen onderwerp geheel vreemd is, namelijk het rangschikken der letters en woorden, zoo als dit bij het boekdrukken gedaan wordt.

“Zoo als wij reeds zeiden, hebben de Geesten niet noodig hunne gedachten in te kleeden; zij nemen de gedachten waar en deelen hunne eigene mede, alleen doordien zij bij hen bestaan. De lichamelijke wezens daarentegen, kunnen de gedachten niet anders dan ingekleed gewaar worden. Terwijl letters, woorden, het zelfstandig naamwoord, het werk-

woord, in een woord de zinsneden voor u noodwendige vereischten zijn, om zelfs in gedachte gewaarwordingen te ontleden, zijn daartoe voor ons, noch zichtbare noch tastbare vormen noodig. "Erastus en Timotheus."

Aanmerking. Deze analyse van de rol die de mediums vervullen, en van de wijze waarop de Geesten zich openbaren, is even duidelijk als logisch. Er vloeit dit beginsel uit voort, dat de Geest, *niet zijne gedachten*, maar de noodige bouwstoffen om die gedachten te kunnen uitdrukken, uit de hersenen van het medium put, en dat hoe rijker die hersenen aan bouwstoffen zijn, de mededeelingen des te gemakkelijker zullen plaats vinden. Wanneer de Geest zich in de gewone taal van het medium uitdrukt, vindt hij bij deze de woorden waarin hij de gedachten inkleeden kan, geheel gevormd ter zijner beschikking; indien het in eene het medium onbekende taal is, vindt hij niet de woorden maar alleen de letters; daarom moet in zulk een geval de Geest als 't ware de woorden letter voor letter opgeven, juist zoo als wij zouden moeten doen, als wij iemand, die geen enkel woord van zekere taal kent, in die taal zouden willen doen schrijven. Als het medium lezen noch schrijven kan, dan vindt hij er zelfs de letters niet; men moet hem in dat geval de hand als bij een leerling besturen, en dit geeft eene nog grootere moeielijkheid te overwinnen. Deze verschijnselen zijn dus mogelijk, en er bestaan talrijke voorbeelden van, maar men zal inzien dat die wijze van handelen, moeielijk met uitgebreidheid en snelheid in de mededeelingen te vereenigen is, en dat de Geesten aan de werktuigen die voor hen het gemakkelijkste zijn, of zoo als zij zelve zeggen aan de uit hun standpunt beschouwde, best bewerkte mediums, de voorkeur moeten geven.

Indien degenen, die zoodanige verschijnselen als middel van overtuiging eischen, vooraf de theorie bestudeerd hadden, zouden zij weten, onder welke exceptioneele omstandigheden die verschijnselen voortgebracht worden.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Zedelijke Invloed van het medium.

Verschillende vragen. Verhandeling van eenen Geest over den zedelijken invloed.

226. 1^e. Staat de ontwikkeling der mediumniteit met de zedelijke ontwikkeling van het medium in verband?

“Neen, de eigenlijk gezegde gave hangt van het organisme af, zij is van de zedelijkheid onafhankelijk; hetzelfde is niet het geval wat het gebruik betreft, dat naar gelang van de hoedanigheden van het medium, meer of minder goed kan zijn.”

2^e. Er is altijd gezegd, dat de mediumniteit eene gave Gods, eene genade, eene gunst is, waarom is zij dan niet het uitsluitend voorrecht van deugdzaam menschen, en waarom ziet men onwaardigen, en die er een slecht gebruik van maken, er in den hoogsten graad mede begiftigd?

“Alle vermogens zijn voorrechten voor welke men God danken moet, omdat er menschen zijn die er van beroofd zijn. Gij kunt met even veel recht vragen, waarom God een scherp gezicht schenkt aan boosdoeners, handigheid aan gauwdieven, de gave der welsprekendheid aan hen die er gebruik van maken om slechte dingen te zeggen. Zoo is het ook met de mediumniteit; onwaardige menschen bezitten die gave, omdat zij die meer dan anderen noodig hebben om zich te verbeteren; gelooft gij dat God aan de schuldigen de middelen tot redding onthoudt? Neen, Hij vermenigvuldigt die op hunnen weg: *Hij stelt ze in hunne handen*, het is hunne zaak er nut uit te trekken. Heeft Judas de verrader niet als apostel wonderen gedaan en zieken genezen? God heeft het toegestaan dat hij die gave bezat, opdat het verfoeilijke van zijn verraad des te meer ingezien zoude worden.”

3^e. Zullen de mediums die een slecht gebruik van hunne gave maken, die de gave niet toepassen met het doel om goed te doen, of die er zelve geene leering uit trekken, hiervan de gevolgen dragen?

“Indien zij er een slecht gebruik van maken, zullen zij er dubbel voor gestraft worden, omdat zij een middel meer dan anderen bezittende, waardoor zij ingelicht kunnen worden, er geen gebruik van maken. Degene die goede oogen heeft en struikelt, is meer te lakken dan de blinde die in den kuil valt.”

4^e. Er zijn mediums, aan welke altijd uit eigen beweging en meestal voortdurend, mededeelingen over hetzelfde onderwerp, bij voorbeeld over eenige zedekundige vraagstukken, over bepaalde gebreken gedaan worden, geschiedt dit met het een of ander oogmerk?

“Ja, en dit doel is: hen ten opzichte van een herhaaldelijk behandeld onderwerp in te lichten, of wel om ze van bepaalde ondeugden te genezen; daarom zullen zij den een over hoogmoed, den ander over liefdadigheid onderhouden; het is alleen door herhaling tot in het oneindige, dat hen de oogen eindelijk kunnen geopend worden. Er is niet een medium, dat van zijne gave, hetzij uit eer- of baatzucht, misbruik maakt, die gave door een hoofdgebrek zoo als hoogmoed, baatzucht, ijdelheid enz. in gevaar brengt, of hij zal nu en dan namens de Geesten gewaarschuwd worden; doch het kwaad ligt daarin, dat hij die waarschuwing meestal niet als tot hem gericht beschouwt.”

Aanmerking. De Geesten gaan bij het geven van lessen dikwerf met omzichtigheid te werk, zij geven die op eene bedekte wijze, om aan hen die ze op zichzelf weten toe te passen er de verdienste van te laten; maar de verblindheid en hoogmoed van sommige menschen is zoo groot, dat zij in den spiegel die hen voorgehouden wordt zichzelf niet herkennen, ja die veeleer, als de Geest hen te kennen geeft dat *zij* het zijn die er mede bedoeld worden, zich boos maken en den Geest voor een leugenaar of kwaadwilligen grappenmaker uitmaken. Dit alleen is genoeg om te bewijzen dat de Geest gelijk heeft.

5^e. Handelt het medium, bij de lessen die hem in het algemeen zonder op iemand in het bijzonder te doelen, gedictieerd worden, niet als lijdelijk werktuig, ten einde tot leering van anderen te strekken?

“Dikwijls worden die waarschuwingen en raadgevingen niet voor hem persoonlijk, maar wel voor anderen, tot welke wij ons niet dan door tusschenkomst der mediums richten kunnen, gedictieerd; maar het medium moet er desniettemin, als hij niet door eigenliefde verblind wordt, zijn aandeel er van op zichzelf toepassen.”

“Geloof toch niet dat de gave der medianimiteit geschonken wordt, alleen om één of twee menschen beter te maken; neen, het doel is grooter: het betreft de menschheid. Een medium, is als individu een werktuig van te weinig gewicht; daarom bedienen wij ons, als wij in het belang van het algemeen onderwijzen, van diegenen die de vereischte gemakkelijheid bezitten; maar wees verzekerd dat er een tijd zal komen, waarin de goede mediums talrijk genoeg zullen zijn, om het voor de goede Geesten onnoodig te maken, zich van slechte werktuigen te bedienen.”

6^e. Daar de goede zedelijke hoedanigheden van het medium de onvolmaakte Geesten verwijderen; hoe komt het dan dat een braaf medium, valsche of onbeschofte antwoorden overbrengt?

"Kent gij al de geheime schuilhoeken zijner ziel? Hij kan buitendien zonder slecht te wezen, lichtzinnig en ijdel zijn; daarbij heeft hij somtijds eene les noodig, ten einde hij steeds op zijne hoede blijve."

7^e. Waarom laten de verheven Geesten het toe, dat menschen, die als medium met eene groote kracht begiftigd zijn, en dus veel goeds zouden kunnen stichten, de werktuigen tot verspreiding van dwalingen zijn?

"De Geesten trachten invloed op hen uit te oefenen, maar als zij zich op een slechten weg laten medeslepen, laten zij hen gaan. Daarom maken zij van deze mediums met tegenzin gebruik, want, de leugen kan niet de waarheid tot tolk dienen."

8^e. Is het volstrekt onmogelijk, goede mededeelingen door een gebrekkig medium te ontvangen?

"Een gebrekkig medium, kan somtijds goede mededeelingen verkrijgen, omdat er, als hij eene goed ontwikkelde gave bezit, goede Geesten kunnen zijn, die onder bijzondere omstandigheden bij gebrek aan anderen er gebruik van maken, maar dit is altijd slechts tijdelijk, want zoodra zij er een vinden die hun beter aanstaat, geven zij aan dezen de voorkeur.

Aanmerking. Hierbij dient opgemerkt te worden, dat als de goede Geesten van oordeel zijn, dat een medium ophoudt goed bijgestaan te worden, en door zijne gebreken de prooi van bedriegelijke Geesten wordt, zij meestal omstandigheden doen ontstaan, die zijne verkeerdheden aan den dag brengen, en hem van ernstige en met goede bedoelingen bezielde menschen, van wier goede trouw misbruik zou kunnen gemaakt worden, verwijderen. In zulk een geval, behoeft men hem niet te betreuren, hoe groot ook zijne gave wezen moge.

9^e. Hoe zoude een medium moeten zijn, om het volmaakt te kunnen noemen?

"Volmaakt? Helaas! gij weet dat de volmaaktheid niet op aarde te vinden is, anders zoudt gij er niet zijn; zeg dus: een goed medium, en dat zegt reeds veel, want zij zijn schaarsch. Een volmaakt medium zoude degene wezen, wien kwade Geesten nimmer zouden *durven* trachten te bedriegen; het beste is een zoodanig, dat, alleen met goede Geesten sympathiseerende, het minst bedrogen is geworden."

10^e. Indien hij alleen met goede Geesten sympathiseert, hoe kunnen dezen dan gedooogen, dat hij bedrogen wordt?

"De goede Geesten laten dit soms bij de beste mediums toe, om hun oordeel te scherpen en hen te leeren, waarheid van bedrog te onderscheiden; daarbij is een medium nooit zoo volmaakt, dat hij niet het een of ander zwak zoude hebben, waardoor men vat op

hem kan krijgen; dit moet hem tot leering strekken. De verkeerde mededeelingen die hij van tijd tot tijd ontvangt, zijn voor hem waarschuwingen opdat hij zichzelf niet als onfeilbaar beschouwe en hoogmoedig worde: want het medium dat de merkwaardigste dingen verkrijgt, heeft niet meer reden om zich daarover te verhoovaardigen, dan de orgeldraaier die door aan de kruk van zijn speeltuig te draaien, schoone liederen doet hooren."

11^e. Aan welke vereischten moet men beantwoorden, om de woorden der verheven Geesten vrij van eenige verandering tot ons te doen komen?

"Het goede te willen; *baatzucht* en *hoogmoed* te verdrijven; beide, is noodzakelijk."

12^e. Indien de woorden van verheven Geesten alleen onder moeielijk te vervullen voorwaarden, zuiver tot ons komen, is dit dan niet een hinderpaal voor de verspreiding der waarheid?

"Neen, want het licht breekt altijd tot degene door, die verlicht wil worden. Al wie verlicht wil worden, moet de duisternis vlieden, en de onreinheid van het hart, is de duisternis.

"De Geesten, die gij als de personificatie van het goede beschouwt, geven niet gaarne gehoor aan de roepstem van hen wier hart door hoogmoed, hebzucht en gebrek aan liefde bezoedeld is.

"Laat dus degenen die wenschen verlicht te worden, alle menschelijke ijdelheid afleggen, en hunne rede aan de oneindige wijsheid des Scheppers onderwerpen, dit zal het beste bewijs zijn van hunne oprechtheid; en die voorwaarde kan door iedereen vervuld worden."

227. Ofschoon het medium, met het oog op de uitvoering beschouwd, slechts een werktuig is, oefent hij wat het zedelijke aangaat een grooten invloed uit. Daar de vreemde Geest om zich te manifesteren, zich met den Geest van het medium vereenzelvigd, kan dit niet plaats vinden, dan voor zoo verre er tusschen hen sympathie of om zoo te zeggen affiniteit bestaat. De ziel oefent, naar gelang van overeenkomst of ongelijkvormigheid, op den vreemden Geest eene soort van aantrekking of afstooting uit; en er bestaat affiniteit tusschen de goeden en eveneens tusschen de kwaden; waaruit volgt dat de zedelijke hoedanigheden van het medium een grooten invloed uitoefenen op de natuur der Geesten, die zich door zijne bemiddeling manifesteren, indien het medium een slecht mensch is, zullen de mindere Geesten zich rondom hem scharen, die altijd gereed staan om de plaats der goeden die men ingeroepen heeft, in te nemen. De hoedanigheden waardoor goede Geesten bij voorkeur aangetrokken worden, zijn: goedheid, welwillendheid, openhartigheid, liefde tot den naaste, los zijn van stoffelijke dingen; de ondeugden die hen verwijderen zijn: hoogmoed, baatzucht, afgunst, ijverzucht, haat, hebzucht, zinnelijkheid en alle hartstochten die den mensch aan het stof gekluisterd houden.

228. Alle zedelijke gebreken, zijn als zoo vele geopende deuren die aan de slechte Geesten toegang verschaffen; maar diegene waarvan zij met de meeste behendigheid partij weten te trekken is: hoogmoed, omdat deze de ondeugd is, die men het minste geneigd is, bij zichzelf te erkennen; de hoogmoed heeft een aantal met de schoonste gave begiftigde mediums doen verloren gaan, die zonder dat, merkwaardige en zeer nuttige menschen hadden kunnen worden, terwijl zij, na de prooi van leugengeesten geworden zijnde, hunne gaven eerst bedorven, en daarna opgeheven hebben gezien en er meer dan een door de grievendste teleurstellingen beschaamd is geworden.

De hoogmoed openbaart zich bij de mediums door niet te miskennen teekenen, waarop het des te meer van belang is de aandacht te vestigen, omdat het een der gebreken is, die ons het meeste wantrouwen omtrent de waarheid van hunne mededeelingen moet inboezemen. Deze kenteekenen zijn in de eerste plaats, een blind vertrouwen in de voortreffelijkheid van die mededeelingen en in de onfeilbaarheid der Geesten die ze doen; van daar een zekere geringschatting van alles wat niet van hen afkomstig is, want zij gelooven dat zij bij uitsluiting het voorrecht bezitten, de waarheid te ontvangen. Het prestige, dat het aannemen van groote namen door de geesten die geacht worden hen te beschermen, op hen uitoefent, verblindt hen, en daar hun eigenliefde er door gekwetst zoude worden, als zij bekennen moesten dat zij bedrogen worden, wijzen zij elke raadgeving af en ontwijken zelfs alle hunne vrienden en iedereen die hen de oogen zou kunnen openen; en indien zij er toe overgaan om ze aan te hooren, verleenen zij niet de minste aandacht aan hunnen raad, want de voortreffelijkheid van hunnen Geest in twijfel te trekken, staat in hunne oogen bijna met heiligschennis gelijk. Zij ergeren zich over de geringste tegenspraak, over eene eenvoudige kritische aanmerking, en gaan somtijds zelfs zoo ver, dat zij zelfs van hen, die hen een dienst bewezen hebben een afkeer krijgen. Door die afzondering, waartoe zoodanige Geesten die geen tegenspraak dulden, aansporen, hebben dezen de handen vrij om hunne illusien te onderhouden, en valt het hen dan ook gemakkelijk het medium de grootste ongerijmdheden als verhevene waarheden te doen aannemen. Een blind vertrouwen op de voortreffelijkheid van hetgeen door hen verkregen wordt, minachting van alles wat niet van hen afkomstig is, het onberedeneerd waarde hechten aan groote namen, verwerping van goeden raad, het kwalijk nemen van de minste aanmerking, het ontwijken van allen die belangeloos waarschuwen kunnen, het geloof aan eigen kunde niettegenstaande hun gebrek aan onderzinding, dit alles zijn zoo vele kenteekenen waaraan men de hoogmoedige mediums herkennen kan.

Men moet bekennen dat de hoogmoed dikwijls bij het medium door zijne omgeving wordt opgewekt. Indien het eene eenigzins buitengewone gave bezit, wordt hij gezocht en opgehemeld, hij begint zich onmisbaar te wanen, en neemt weldra, wanneer hij zijne mede-

werking verleent eene aanmatigende en minachtende houding aan. Het heeft ons menigmaal berouwd zekere mediums met het doel hen aan te moedigen, geprezen te hebben.

229. Laat ons daarnaast het beeld plaatsen van het wezenlijk goede medium, waarin men vertrouwen kan stellen. Wij veronderstellen ten eerste eene gemakkelijker in de uitoefening groot genoeg om de Geesten de gelegenheid te geven zich vrijelijk te manifesteren, zonder daarin door eenig stoffelijk beletsel belemmerd te worden. Dit het geval zijnde, is het voornaamste waarop te letten valt: de aard der Geesten die gewoon zijn, hem hunnen bijstand te verlenen, en hierbij moet men niet op den naam maar op de taal die zij voeren afgaan. Het medium moet nooit uit het oog verliezen, dat de sympathie die hij bij de goede Geesten verwerven zal, geëvenredigd zal zijn, aan hetgeen door hem zal worden gedaan om de slechten te verwijderen. Overtuigd dat zijne kracht eene gave is die hem ter bevordering van het goede geschonken is, laat hij er zich niet op voorstaan, en schrijft niets er van aan zich zelve toe. Hij beschouwt de goede mededeelingen die hem gedaan worden als eene gunst, die hij zich moet beijveren door goedheid, welwillendheid en nederigheid waardig te maken. De eerste is trotsch op zijne gemeenschap met verheven Geesten, de ander is er door verootmoedigd, omdat hij zich altijd, die gunst niet waardig acht.

230. De volgende les, is ons over dit onderwerp door een' Geest gegeven, van wien wij reeds vele mededeelingen vermeld hebben:

"Wij hebben het reeds gezegd: De mediums oefenen, als zoodanig, bij de mededeelingen der Geesten geen overwegenden invloed uit; de rol die zij vervullen is die van een elektrisch werktuig, dat de elektrische berichten van een punt op aarde naar een ander verwijderd punt overbrengt. Als wij dus eene mededeeling willen dicteeren, werken wij op dezelfde wijze op het medium als de telegrafist op zijn toestel; dat wil zeggen, dat even als het tikken van den telegraaf, de teekenen die tot overbrenging dienen, op duizende uren afstand op een strook papier afteekent, wij even zoo, datgene wat wij onderwijzen willen, door den onmetelijke afstand heen, die de onzichtbare van de zichtbare, de onstoffelijke van de geïncarneerde wereld scheidt, door middel van het medianimische werktuig mededeelen. Maar, even als bij den elektrischen telegraaf, de atmospherische werking op de overbrenging der berichten invloed heeft en die dikwijls belemmert, zoo oefent de zedelijke invloed van het medium op de overbrenging van onze berichten van gene zijde van het graf invloed uit en belemmert ze somtijds, omdat wij verplicht zijn, die door een daarmede strijdige middenstof te doen gaan. Deze invloed wordt evenwel meestal door onze energie en wilskracht vernietigd en er vinden alsdan, geene stoorniswekkende handelingen plaats. Er worden inderdaad dictaten van eene verhevene wijsgeerige strekking en strikt zedelijke mededeelingen door mediums overgebracht, die weinig geschiktheid voor dusdanige verheven lessen bezitten; terwijl er aan den anderen kant, ook weinig stichtelijke mededeelingen ontvangen

worden door mediums, die zich geheel beschaamd gevoelen, daartoe als werktuig gediend te hebben.

“In het algemeen, kan men aannemen, dat gelijk gearde Geesten elkander aantrekken, en dat de Geesten uit de verheven sfeeren zich zelden door middel van slecht geleidende werktuigen manifesteren, als zij goede medianimische werktuigen, namelijk goede mediums ter hunner beschikking hebben.

“De lichtzinnige en min ernstige mediums, trekken dus Geesten van dezelfde natuur als zij tot zich; daarom dragen hunne mededeelingen den stempel van banaliteit en ijdeldheid, en bevatten weinig samenhangende en dikwijls, in spiritschen zin, zeer heterodoxe denkbeelden. Zij kunnen ongetwijfeld goede dingen zeggen, en zij doen dit ook somtijds; maar het is vooral in dit geval dat men hunne mededeelingen aan een streng en nauwgezet onderzoek moet onderwerpen; want eenige schijnheilige Geesten weten onder die goede dingen, behendig, en met eene fijn berekende trouweloosheid, verdichte feiten en leugachtige beweringen intelasschen, om op die wijze het goed geloof van hunne hoorders op het dwaalspoor te brengen. Men moet in zulk geval, zonder genade, ieder dubbelzinnig woord of zin doorschrappen en van de mededeeling alleen datgene behouden wat met de rede overeenstemt, of wat de leer reeds onderwezen heeft. De mededeelingen van dien aard zijn alleen te duchten voor op zichzelf staande spiritisten en nieuw opgerichte of min verlichte vereenigingen; want, in de vereenigingen welker ingewijden reeds verder gevorderd zijn en ondervinding hebben opgedaan, mag de ekster zich vrij met de veeren van den pauw versieren, hij zal daar toch zonder mededoogen afgewezen worden.

“Ik zal niet van die mediums gewagen welke er genoeg in vinden vuile of ontuchtige mededeelingen op te wekken en aan te hooren; laat hen vrij in het gezelschap van cynische Geesten behagen scheppen. Buitendien zoeken ze bij mededeelingen van dien aard van zelve de eenzaamheid en afzondering op, en zouden in allen gevallen, niets dan verontwaardiging en walging bij de leden van wijsgeerige en ernstige vereenigingen kunnen opwekken. Maar de zedelijke invloed van het medium doet zich wezenlijk gevoelen, als dit zijne eigene gedachten in de plaats stelt van degenen welke de Geest moeite doet hem in te geven; even zoo, wanneer het medium uit zijne eigene verbeelding phantastische theorieën put, die hij ter goeder trouw aan intuïtieve mededeelingen toeschrijft. Het is dan dikwijls duizend tegen een, dat het medegedeelde slechts de uiting van den persoonlijken geest van het medium is; en dan doet zich zelfs het zonderlinge feit voor, dat de hand van het medium, door een anderen tusschenbeiden tredenden spotgeest gedreven, somtijds werktuigelijk in beweging gebracht wordt. Het is door dien toetsteen dat de vurigste verbeelding in hare vaart gestuit wordt; want door de onstuimigheid hunner eigene denkbeelden en door het klatergoud van hunne letterkundige kennis medegesleept, miskennen de mediums de een-

voudige mededeelingen van een wijzen Geest, en den buit latende varen om de schaduw na te jagen, stellen zij er een omhaal van hoogdravende woorden voor in de plaats. Tegen die gevaarlijke klip, lijden ook zulke eierzuchtige menschen schipbreuk, die bij gebrek aan mededeelingen, welke hen door de goede Geesten geweigerd worden, hun eigen werk als dat van Geesten voordragen. Het is daarom dat de hoofden van spiritische vereenigingen, menschen met een fijn oordeel en buitengewone scherpzinnigheid zijn moeten, om de echte van de valsche mededeelingen te kunnen onderscheiden, en om hen die zichzelf bedriegen, niet te kwetsen.

“Wanneer gij twijfelt, onthoudt u dan, zegt eene van uwe oude spreekwoorden, neem dus alleen datgene aan, wat voor u duidelijk bewezen is. Zoodra er zich een nieuw denkbeeld opdoet; onderwerp dit dan aan den toets van het gezond verstand en der logika. Verwerp zonder aarzelen alles wat door de rede en het gezond verstand afgekeurd wordt; het is beter tien waarheden te verwerpen, dan eene enkele leugen, eene enkele valsche theorie, als waarheid aan te nemen. Gij zoudt inderdaad op deze theorie een geheel stelsel kunnen bouwen, dat bij den eersten ademtocht der waarheid, als een gebouw op driftzand opgetrokken ineen zou storten, terwijl als gij heden zekere waarheden verwerpt, omdat zij voor u niet duidelijk en logisch uit een gezet zijn, er spoedig een niet te miskennen feit of eene onwederlegbare uiteenzetting zich zal opdoen die de waarheid er van zal aantoonen.

“Herinner u evenwel o spiritisten! dat voor God en de goede Geesten niets onmogelijk is: dan onrechtvaardigheid en ongerechtigheid.

“Het spiritisme heeft zich thans genoegzaam onder het menschedom verspreid, en heeft de oprechte volgelingen van zijne heilige leer genoeg in zedelijkheid doen vooruitgaan, om het voor de Geesten onnoodig te doen zijn, gebrekkige mediums te gebruiken. Indien dus nu, een medium, wie hij ook zijn moge, door zijn gedrag of onzedelijkheid, door hoogmoed, door gebrek aan liefde en liefdadigheid, eene rechtmatige reden van verdenking geeft, verwerp dan zijne mededeelingen, want er ligt een adder onder het gras verborgen. Dit is mijn gevoelen over den zedelijken invloed der mediums.”

“Erastüs.”

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Invloed der omgeving.

231. 1^e. Oefent de omgeving waarin het medium zich bevindt eenigen invloed op de manifestatiën uit?

“Al de Geesten die het medium omringen, helpen hem zoo wel in het goede als in het kwade.”

2^e. Kunnen verheven Geesten, den kwaden wil van den geïncarneerden Geest, die hen tot tolk dient, en van de Geesten die hem omringen, niet overwinnen?

“Ja, als zij dit noodig achten, en al naar gelang der bedoelingen van dengene die zich tot hen wendt. Wij hebben het reeds gezegd, de meest verheven Geesten, kunnen in weerwil van de onvolmaaktheid van het medium en van zijne omgeving, zich somtijds als een bijzondere gunst, manifesteren, maar dan blijft gene er geheel vreemd aan.”

3^e. Trachten de verheven Geesten, de beuzelachtige vereenigingen tot meer ernstige gedachten over te halen?

“De verheven Geesten komen niet in vereenigingen, waarvan zij weten dat hunne tegenwoordigheid nutteloos is. Wij komen gaarne in weinig ontwikkelde, doch ernstige kringen, al vinden wij daar slechts middelmatige werktuigen, maar in geleerde bijeenkomsten waarin spotachtige gedachten de overhand hebben, komen wij niet. Men moet in die vereenigingen zoo wel tot de oogen als tot de ooren spreken: dit is de taak van klop- en spotgeesten. Het is goed, dat zij, die prat zijn op hunne wetenschap, door de minst geleerde en minst gevorderde Geesten vemederd worden.”

4^e. Is de toegang tot de ernstige vereenigingen aan de mindere Geesten ontzegd?

“Neen, zij zijn er somtijds bij tegenwoordig, om uit het onderwijs, dat men u geeft nut te kunnen trekken; maar zij zwijgen, *even als onbezonnenen in bijeenkomsten van wijze lieden doen.*”

232. Men dwaalt, als men gelooft dat men medium moet zijn, om de wezens der onzichtbare wereld tot zich te kunnen trekken. De ruimte is er mede bevolkt; wij hebben er altijd rondom en naast ons; die ons zien en gadeslaan, zich in onze vereenigingen mengen, ons volgen of ons vlieden, al naar gelang wij hen aantrekken of afstooten. De medianimische gave doet in deze niets af, zij is slechts een middel van gemeenschap. Naar hetgeen ons

omtrent de oorzaken van de sympathie of antipathie der Geesten geleerd is, zal men gereedelijk inzien, dat wij door zoodanigen moeten omringd zijn, die met onzen eigen geest, naar gelang deze verheven of laag is, affiniteit bezitten. Laat ons nu den zedelijken toestand van onzen aardbol beschouwen, en men zal dan kunnen begrijpen welk soort van Geesten het zijn die onder de omdolende Geesten de overhand moeten hebben. Nemen wij ieder volk afzonderlijk, dan zullen wij naar het karakter dat bij dat volk de overhand heeft, naar de ingenomenheid die er voor het een of ander bestaat, naar de meer of minder zedelijke en humane gevoelens die er bij heerschen, over den aard der Geesten, die er het liefste bijeenkomen, een oordeel kunnen vellen.

Laten wij, van dit beginsel uitgaande, ons eene verzameling voorstellen van lichtzinnige, zichzelf ongelijk blijvende menschen, die alleen aan vermaak denken; welke zullen dan de Geesten zijn, die zich daar bij voorkeur zullen bevinden? Het zullen zeker geene verheven Geesten zijn, evenmin als onze geleerden en wijsgeeren er hunnen tijd zouden komen doorbrengen. Telkens dus, wanneer er menschen bij elkander komen, vindt er tegelijkertijd met hen eene andere onzichtbare bijeenkomst plaats, van Geesten met overeenkomende deugden of ondeugden, *al denkt men er ook in 't geheel niet aan om Geesten in te roepen*. Stellen wij nu, dat de mogelijkheid voor hen bestaat om zich met de wezens van de onzichtbare wereld, door middel van een tolk, dat is van een medium, te onderhouden; welke van degenen die zij inroepen zullen dan hieraan gehoor geven? Zonder twijfel, degenen die tegenwoordig zijn, en gereed staande, alleen eene gelegenheid zoeken om zich te kunnen manifesteren. Wel zal, indien men in eene beuzelachtige vergadering een verheven Geest inroept, deze kunnen komen en zelfs eenige verstandige woorden kunnen doen hooren, zoo als een goede herder te midden zijner verdwaalde schapen komt; maar zoodra hij bemerkt, dat hij niet begrepen noch aangehoord wordt, vertrekt hij, zoo als gij zelve in zijne plaats zijnde, doen zoudt, en dan hebben de anderen vrij spel.

233. Het is om mededeelingen van eene verheven orde te verkrijgen, niet genoeg, dat eene bijeenkomst ernstig zij; er zijn menschen die nooit lachen, doch wier hart daarom niet reiner is; en het is vooral door het hart dat men de goede Geesten, tot zich trekt. Er bestaat geene zedelijke toestand door welchen de spiritische mededeelingen belet worden; maar als men zich in een slechten zedelijken toestand bevindt, dan spreekt men met zijns gelijken, die niet zullen nalaten te bedriegen, en die dikwijls onze voor-oordeelen vleien.

Men ziet hieruit wat grooten invloed de omgeving op den aard der intelligente manifestaties uitoefent; maar die invloed werkt niet op de wijze die men veronderstelde, toen men de Geestenwereld nog niet kende en voor dat door meer afdoende waarneming allen twijfel opgeheven werd. Als de mededeelingen, met de gedachten der omstanders overeenkomen, dan komt dit niet omdat die gedachte door den Geest van het medium, als door een

spiegel, teruggekaatst wordt, maar het komt doordien er Geesten met u zijn, die met u, zoo wel in het goede als in het kwade sympathiseeren, en de meerderheid in uwen geest valt; en gij zult hiervan het bewijs vinden, bij aldien gij de kracht bezit om andere Geesten, dan die welke u omringen, tot u te trekken; hetzelfde medium zal dan eene geheel andere taal voeren en u dingen zeggen die geheel met uwe gedachten en met uwe overtuiging in strijd zijn. Om kort te gaan: de toestand van de omgeving zal des te beter zijn, naar gelang er meer homogeniteit met het goede, meer verhevenheid en reinheid van gevoelens, meer ernstig verlangen om zonder nevenbedoelingen onderwezen te worden, bestaat.

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Over de medianimiteit bij dieren.

234. Kunnen dieren medium zijn? Deze vraag is dikwijls gedaan, en eenige feiten zouden kunnen doen veronderstellen, dat die vraag bevestigend moet beantwoord worden. Wat vooral aan die meening ingang heeft kunnen doen vinden, zijn de bewijzen van intelligentie die sommige afgerichte vogels schijnen te geven, die als 't ware de gedachten begrijpen en uit een spel kaarten, die kaart weten te trekken door welke een juist antwoord op eene gestelde vraag gegeven wordt. Wij hebben die proeven met bijzondere aandacht gadeslagen, en wat wij het meest bewonderd hebben, is de kunst die men heeft moeten aanwenden, om die vogeltjes af te richten. Men kan hen natuurlijk betrekkelijkerwijze een soort van verstand niet ontzeggen, maar in het geval waarvan hier sprake is, zou men verplicht wezen hen een scherpzinnigheid toe te kennen welke die van een mensch verre te boven zoude gaan, want er is niemand die datgene zou kunnen doen, wat zij doen, zelfs zoude men voor sommige proeven hen eene gave van tweede gezicht veel grooter dan die van de meest helderziende somnambule, moeten toekennen. Het is toch bekend dat het tot het wezen van het helderzien behoort, zeer veranderlijk en aan gedurige storing onderhevig te zijn; terwijl het bij deze vogels onafgebroken zoude voortduren en op willekeurige tijden in werking zou treden met eene regelmatigheid en juistheid die men bij niet ééne somnambule aantreft, en die hen in een woord, nimmer in den steek laat. De meeste der proeven die wij bijgewoond hebben, waren van die soort welke de goochelaars verrichten, en konden omtrent eenige der door hen aangewende middelen en in het bijzonder die van geforceerde kaarten, niet den minsten twijfel overlaten. De goochelkunst bestaat daarin dat men de gezigde middelen verborgen houdt, zonder dat, zou de uitwerking niets aardigs meer inhebben. Zelfs tot die verhouding teruggebracht, blijft het verschijnsel zeer opmerkenswaardig, en moet men altijd zoo wel het talent van den leermeester als de intelligentie van den leerling blijven bewonderen, want de te overwinnen moeilijkheden zijn veel grooter dan ze zijn zouden bijaldien de vogel ten gevolge van zijn eigene vermogens handelde: en door den vogel dingen te laten doen, die voor het menscheijk verstand, de grens van het mogelijke overschrijden, bewijst men alleen, dat men daartoe eene geheime handelwijze aanwendt. Het is buitendien eene bekende daadzaak, dat dergelijke vogels dien graad van bekwaam-

heid niet dan door bijzondere en aanhoudende zorg verkrijgen, hetgeen niet noodig zoude zijn, indien die uitwerking alleen een gevolg ware van hunne eigene intelligentie. Het moet ons niet meer verwonderen, dat men ze heeft kunnen leeren kaarten te trekken, dan dat men ze heeft kunnen africhten liedjes te fluiten of woorden na te bootsen.

Hetzelfde is het geval geweest toen goochelaars het tweede gezicht hebben willen nabootsen; men liet het sujet veel te veel doen, dan dat de illusie van duur zou kunnen zijn. Van af de eerste maal dat wij dusdanige vertooning bijwoonden, hebben wij er niets anders in gezien dan eene onvolmaakte nabootsing van het somnambulisme, die duidelijk de onkunde deed uitkomen waarin men omtrent de voornaamste voorwaarden, die voor die gave vereischt worden, verkeerde.

235. Wat er ook van bovenstaande proeven zij, de hoofdvraag blijft niettemin, uit een ander standpunt beschouwd, in haar geheel bestaan; want even goed als de nabootsing van het somnambulisme, niet belet dat het ware somnambulisme bestaat, zoo is de nabootsing van de mediumniteit door middel van vogels, geen bewijs tegen de mogelijkheid van het bestaan van eene soortgelijke gave bij deze of bij andere dieren. Het komt er dus maar op aan te weten of de dieren even als de mensch de geschiktheid bezitten om de Geesten bij hunne intelligente mededeelingen tot tolk te dienen. Het schijnt zelfs vrij logisch te veronderstellen, dat een levend, met eene zekere dosis intelligentie begaafd wezen, meer dan een werkeloos lichaam zonder vitaliteit, daartoe de geschiktheid moet bezitten; en toch is dit zoo niet.

236. De vraag betreffende de mediumniteit der dieren, wordt geheel opgelost door de volgende mededeeling van een Geest wiens grondigheid en scherpzinnigheid, men door de aanhalingen die wij er reeds vroeger van gegeven hebben, in de gelegenheid is geweest te waardeeren. Om de beteekenis van zijn betoog goed te kunnen begrijpen, is het noodig zich de verklaring goed voor den geest te brengen, die hij, van de rol die het medium vervult gegeven heeft, en die wij hier voren medegedeeld hebben (nr. 225.)

Deze mededeeling is ontvangen naar aanleiding van eene bespreking die over dit onderwerp, in de Parijsche vereeniging voor spiritische studiën, heeft plaats gehad.

“Ik kom thans tot de vraag rakende de mediumniteit der dieren, die door een van uwe ijverigste volgelingen ter sprake gebracht en verdedigd is. Hij vermeent, dat krachtens het axioma: Die het meerdere kan, kan ook het mindere, wij ook vogels en andere dieren kunnen medianimiseeren, en van hen bij onze mededeelingen aan den mensch, gebruik kunnen maken. Dit is, wat gij wijsgeerig of liever logisch, eenvoudig eene drogrede noemt. “Gij bezielt, zegt hij, de werkeloze stof, dat wil zeggen eene tafel, een stoel, eene piano; zoo veel te eerder moet gij de reeds bezielde stof, en bij name vogels kunnen bezielen.” Wel nu! In den natuurlijken toestand van het spiritisme is dit zoo niet, en kan het zoo niet zijn.

“Laat ons beginnen het met elkander omtrent de daadzaken eens te zijn. Wat is een medium? Het is het wezen, het individu dat tot verbindingsmiddel voor de Geesten dient, opdat dezen zich met gemak aan de menschen dat wil zeggen: aan de geïncarneerde Geesten, zouden kunnen manifesteren. Bij gevolg kunnen er zonder mediums geene tastbare, mentale, geschrevene, physische of mededeelingen van welken aard ook, gedaan worden.

“Er is één grondregel, die, hiervan ben ik zeker, door alle spiritisten erkend wordt, en wel: dat gelijken met huns gelijken en zoo als huns gelijken, handelen. En wie zijn nu de gelijken der Geesten, zoo het niet de geïncarneerde Geesten zijn. Moet men u dit onophoudelijk herhalen? Welnu dan zal ik dit nogmaals doen: uw perisprit en het onze, zijn uit dezelfde middenstof geput, zijn van eene identieke natuur, en in een woord gelijksoortig; zij bezitten eene meer of minder ontwikkelde gave van assimilatie, eene meer of minder groote kracht van aantrekking, die ons, Geesten en geïncarneerden in staat stelt, om ons *æer* spoedig en op gemakkelijke wijze met elkander in gemeenschap te stellen. Om kort te gaan, hetgeen aan het medium eigen is, wat zelfs tot het wezen van hunne individualiteit behoort, is: eene speciale affiniteit en tevens een bijzonder uitzettingsvermogen, dat allen tegenstand bij hen vernietigt en tusschen hen en ons eene soort van strooming, eene soort van smelting doet ontstaan, waardoor onze mededeelingen gemakkelijker kunnen plaats vinden. Die tegenstand van de stof, is trouwens een hinderpaal voor de ontwikkeling der medianimiteit van de meesten hunner die geene mediums zijn.

“De mensch gevoelt zich steeds geneigd alles te overdrijven; sommigen, ik spreek hier niet van materialisten, kennen aan de dieren geene ziel toe, terwijl anderen hen er eene, bijna gelijk aan de onze toekennen. Waarom het voor volmaking vatbare met het daarvoor niet vatbare verwarren? Neen, neen, wees overtuigd, dat het vuur dat de dieren bezielt, dat de ademtocht die hen doet handelen, zich bewegen, en hen in hunne taal doet spreken vooralsnog geene geschiktheid bezit om zich te vermengen, te vereenigen, ineen te smelten met den ademtocht Gods, met de etherische ziel, in een woord met den Geest die het voor volmaking vatbare wezen bij uitnemendheid, den mensch, dien koning der schepping, bezielt. En is het niet juist de eigenschap van zich te kunnen volmaken, die alleen aan den mensch eigen is, die hem boven alle andere schepselen op aarde doet verheven zijn? Welnu, erken dan ook dat geen individu van andere op aarde levende rassen, met den voor volmaking alleen vatbaren mensch, kan worden gelijk gesteld.

“Is de hond, die onder de dieren, door zijn bijzonderen aanleg, de vriend en huisgenoot van den mensch geworden is, uit zichzelf en door eigen toedoen voor volmaking vatbaar? Dit zal niemand durven beweren, want de eene hond kan aan den anderen hond geene vorderingen doen maken; en de best afgerichte hond is dit altijd door zijn meester. Sints de wereld bestaat, bouwt de otter zijn woning altijd in het water naar denzelfden grondvorm

en volgens dezelfde onveranderlijke regelen; de nachtegalen en zwaluwen hebben nooit hunne nesten anders gebouwd dan hunne voorouders. Een musschennest van vóór den zondvloed, is hetzelfde nest dat thans in denzelfden staat en volgens hetzelfde stelsel van ineenvlechting van grashalmpjes en afval, in de lente in den paringtijd bijeenverzameld, te zamengevoegd wordt. De bijen en mieren, die kleine gemeenebesten vormen, hebben in de wijze om voorraad in te zamelen nooit eenige verandering gebracht. De spin weeft haar web steeds op dezelfde wijze.

“Daarentegen, zult gij de plaats van de hutten van boombladeren en van de tenten van de eerste tijdperken der aarde, door de paleizen en kasteelen der hedendaagsche beschaving ingenomen vinden; de kleederen van dierenhuiden zijn vervangen door gouden en zilveren en zijden geweven stoffen; in een woord bij elken voetstap zult gij het bewijs vinden van het onophoudelijke streven naar volmaking van het menschedom.

“Uit dien voortdurenden onoverwinnelijken, niet te ontkennen vooruitgang van het menschelijk geslacht, en uit den bepaalden stilstand bij de andere bezielde wezens, moet gij met mij de gevolgtrekking maken, dat, zoo er al beginselen bestaan die aan alles wat op aarde leeft en beweegt, gemeen zijn: ademhaling en stof; het desalniettemin waar is, dat alleen gij, geïncarneerde Geesten, aan de onvermijdelijke wet der volmaking die u onverbiddelijk voorwaarts, en altijd voorwaarts drijft, onderworpen zijt. God heeft de dieren bij u geplaatst *als helpers*, om u te voeden, te kleeden, bij te staan. Hij heeft hen eene zekere mate van intelligentie geschonken, omdat zij, om u te kunnen dienen, u verstaan moesten, en Hij heeft hen zoo veel intelligentie geschonken als noodig was, om de diensten die zij geroepen waren te vervullen, te kunnen volbrengen; maar in zijne wijsheid heeft Hij niet gewild, dat zij aan dezelfde wet van vooruitgang onderworpen zouden zijn; in den staat waarin zij zich nu bevinden, zijn zij geschapen, zijn zij gebleven, en zullen zij blijven tot dat hun geheele geslacht te niet zal zijn gegaan.

“Men heeft gezegd, de Geesten medianimiseeren en doen de werkeloze stof zooals: stoelen, tafels, piano's, bewegen; bewegen, ja; maar medianimiseeren, dat niet; want, wij herhalen het, zonder medium kan geen van deze verschijnselen voortgebracht worden. Wat is er buitengewoon aan dat wij met behulp van een of meer mediums, de stof doen bewegen, die juist door hare lijdelijkheid en werkeloosheid de geschiktheid bezit om de bewegingen en de impulsien die wij er aan geven willen, te ondergaan? Daarvoor hebben wij mediums noodig, dat is zeker; maar het is niet noodig dat het medium daarbij tegenwoordig of er van bewust zij; want wij kunnen met de elementen die hij ons zonder het te weten en zonder er bij tegenwoordig te zijn verschaft, werken; vooral bij tastbare verschijnselen en bij aanbrenging van voorwerpen. Ons fluïdiek omhulsel dat veel lichter en subtieler is dan onze lichtste gassoorten, zich vereenigende, parende, innig verbindende met het fluïdiek

doch geanimaliseerde omhulsel van het medium, waarvan het uitzettingsvermogen en de doordringbaarheid voor uwe grove zintuigen niet waarneembaar en voor u zelfs bijna onverklaarbaar zijn, stellen ons in staat, om in onbewoonde vertrekken, meubels te verplaatsen en zelfs te verbrijzelen.

“Zeker is het, dat Geesten zich zichtbaar voor dieren kunnen maken, en dikwijls wordt de plotselinge schrik, die hen soms, oogenschijnlijk zonder reden overvalt, veroorzaakt door het gezicht van een of meer Geesten, die tegen de tegenwoordig zijnde personen of tegen de eigenaren van die dieren een wrok koesteren. Dikwijls ziet gij paarden, die niet vooruit noch achteruit willen gaan, of die tegen een denkbeeldig voorwerp steigeren; welnu, wees verzekerd dat het denkbeeldig voorwerp, dikwijls een Geest is, die er vermaak in schept, hen het voortgaan te beletten. Herinner u de ezelin van Bileam; die, een engel voor zich ziende, bevreesd voor diens vlammend zwaard, hardnekkig bleef weigeren voort te gaan: dit kwam doordien de engel alvorens zich aan Bileam te vertoonen, zich eerst voor het dier alleen, zichtbaar had gemaakt; maar ik herhaal het, onmiddelijk medianimiseeren wij, noch dier noch doode stof; wij hebben altijd de bewuste of onbewuste medewerking van een menschelijk medium noodig, omdat wij vereeniging van gelijksoortige fluiden behoeven, die wij noch bij de dieren, noch bij de doode stof vinden.

“De heer T... heeft, zegt hij, zijn hond gemagnetiseerd; wat is hiervan het gevolg geweest? Hij heeft den hond vermoord; want het arme dier is gestorven, na in eene soort van atonie, of kwijning, een gevolg van het magnetiseeren, gevallen te zijn. En inderdaad door het dier met een fluidum van eene verhevener aard dan zijn natuur eigen is, te hebben verzadigd, heeft hij het, ofschoon langzamer op dezelfde wijze als door een bliksemstraal, verpletterd. Daar er dus geene assimilatie tusschen ons perisprit en het eigenlijk gezegde fluidieke omhulsel van de dieren, mogelijk is, zouden wij hen op hetzelfde oogenblik dat wij ze medianimiseeren, dooden.

“Dit vastgesteld zijnde, wil ik volkomen erkennen dat er bij de dieren verschillenden aanleg bestaat; dat zeker gevoel, zekere hartstochten aan die van den mensch gelijk, zich bij hen ontwikkelen: dat zij gevoelig en dankbaar, wraakgierig en haatdragend zijn, al naar mate men ze goed of slecht behandelt. Dit komt, omdat God, die niets onvolmaakts doet, aan de dieren die bestemd zijn tot gezelschap of hulp van den mensch te dienen, eigenschappen van gezelligheid geschonken heeft, die aan de wilde in eenzaamheid levende dieren geheel ontbreken. Maar tusschen deze eigenschappen en die, om als middelaar voor de overbrenging van de gedachten der Geesten te dienen, ligt eene groote kloof, namelijk het verschil in natuur.

“Gij weet dat wij in de hersenen van het medium, de elementen putten, die wij noodig hebben om aan onze gedachten een waarneembaren en door u te begrijpen vorm te

geven: het is door middel der bouwstoffen die het medium bezit, dat hij onze gedachten in de gewone taal overbrengt; welnu! welke elementen zouden wij daarvoor in de hersenen van een dier vinden? Zijn daar woorden, getallen, letters of welke teekenen dan ook, aanwezig, die zelfs met degenen welke bij den minst ontwikkelden mensch bestaan, overeen komen? En toch, zult gij zeggen, begrijpen de dieren de gedachten van den mensch, en zelfs raden zij die; ja de afgerichte dieren begrijpen sommige gedachten, maar hebt gij hen die ooit zien wedergeven? Neen; besluit hier dan uit, dat de dieren ons niet als tolk kunnen dienen.

“Om te resumeren: De medianimische verschijnselen kunnen zich niet voordoen zonder bewuste of onbewuste medewerking van mediums; en het is alléén onder de geïncarneerden — die Geesten zijn zoo als wij — dat wij dezulken die ons tot medium kunnen dienen, vinden kunnen. Wat nu het africhten van honden, vogels of andere dieren betreft, om de eene of andere kunst te verrichten, dat is uwe zaak en niet de onze.

(Erastus.)

N. B. Men zal in de *Revue Spirite* van Septb. 1861, de bijzonderheden vinden medegedeeld, van de wijze waarop africhters van geleerde vogels te werk gaan, om dezen uit een spel de verlangde kaarten te doen trekken.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Over Beheersching.

Eenvoudige beheersching. Verblinding. Overheersching. Oorzaken der beheersching. Middelen om de beheersching te bestrijden.

237. Onder de moeielijkheden die de uitoefening van het spiritisme oplevert, moet men in de eerste plaats de beheersching plaatsen; dat wil zeggen de heerschappij die eenige Geesten over sommige menschen weten te verkrijgen. Zij vindt nooit plaats dan door mindere Geesten, welke zoeken te heersen; de goede Geesten doen nimmer eenigen dwang gevoelen; zij geven raad, bestrijden den invloed der kwade Geesten, en vertrekken als men niet naar hen luisteren wil. De slechten daarentegen, hechten zich aan degenen waar zij vat op kunnen hebben, en indien het hen gelukt overwicht op iemand te verkrijgen, vereenzelvigen zij zich met diens Geest en leiden hem geheel als een kind.

De beheersching draagt verschillende karakters, die het noodig is, van elkander te onderscheiden. Die verschillende karakters zijn het gevolg van den graad van dwang en van de natuur der uitwerkselen die de beheersching teweegbrengt. Het woord beheersching (obsession) is in zeker opzicht een generieke naam, waarmede men dit soort van verschijnsels bestempelt; de verscheidenheden er van zijn: de *eenvoudige beheersching* (obsession simple) de *verblinding* (fascination) en de *overheersching* (subjugation)

238. *Eenvoudige beheersching* vindt plaats wanneer een Geest zich aan een medium opdringt, zich tegen diens wil in alle mededeelingen die hij ontvangt, inmengt, hem belet in gemeenschap met andere Geesten te komen, en zich in de plaats stelt van degenen die men inroept.

Het is geene beheersching, als men door een leugengeest alleen bedrogen wordt; het beste medium staat er aan bloot vooral in den beginne, als hij nog geene genoegzame ondervinding heeft opgedaan, zoo als bij ons de deugzaamste mensch door oplichters kan bedrogen worden. Men kan dus bedrogen worden, zonder beheerscht te zijn; de beheersching bestaat in de vasthoudendheid van den Geest, van wien men zich niet kan ontslaan.

Bij de eenvoudige beheersching, weet het medium zeer goed dat hij met een leugengeest te doen heeft en deze maakt er ook geen geheim van: hij doet volstrekt geen

moeite om zijne slechte bedoelingen en zijne zucht om te kwellen te verbergen. Het medium ziet gereedelijk het voornemen tot bedrog in, en daar hij op zijne hoede is, wordt hij zelden bedrogen. Deze soort van beheersching is dus alleen onaangenaam, en veroorzaakt geene andere ongelegenheid dan een hinderpaal te zijn, voor het ontvangen van mededeelingen die men van ernstige Geesten of van Geesten die men lief heeft, zou wenschen.

Onder deze categorie moeten de gevallen van *physische beheersching* gerangschikt worden, dat wil zeggen de gevallen van luidruchtige en hardnekkige manifestatiën van sommige Geesten die uit zich zelve geklop of ander geraas doen hooren. Wij verwijzen voor dit verschijnsel naar het hoofdstuk der *spontane physische manifestatiën* (nr. 82.)

239. De verblinding (fascination) heeft veel erger gevolgen. Het is eene begoocheling die door de onmiddellijke inwerking van den Geest op de gedachten van het medium wordt teweeg gebracht, en die als 't ware zijn oordeel over de ontvangen mededeelingen verlamt. Het verblinde medium gelooft niet dat hij bedrogen wordt: de Geest verstaat de kunst hem een blind vertrouwen in te boezemen, dat hem belet het bedrog te ontdekken en het ongerijmde van hetgeen hij schrijft in te zien, zelfs dan wanneer dit ieder ander in het oog valt; de begoocheling kan zelfs zoo ver gaan, dat hij de bespottelijkste taal, als verheven gedachten beschouwt. Men zou zich vergissen, als men dacht dat deze soort van beheersching, alleen eenvoudige, onwetende en van een gezond oordeel ontbloote menschen kon treffen; de geestigste en in andere opzichten kundigste en schranderste menschen zijn er niet voor gevrijwaard, hetgeen bewijst dat deze afdwaling het gevolg is van een buiten hen bestaande oorzaak, welker invloed zij ondergaan.

Wij zeiden dat de gevolgen van de verblinding veel ernstiger zijn; inderdaad, door de begoocheling die er het gevolg van is, begunstigd, leidt de Geest dengene wien het hem gelukt is te beheerschen, zoo als hij dit een blinde zoude doen, en kan hij hem de onzinnigste leerstellingen, de meest valsche theorieën voor waarheid doen aannemen: ja hij kan hem tot het bedrijven van bespottelijke en hen in moeielijkheden wikkende en zelfs gevaarlijke handelingen, aanzetten.

Men zal gereedelijk het verschil dat er tusschen eenvoudige beheersching en verblinding bestaat, inzien, maar ook begrijpen, dat de Geesten welke deze twee uitwerkselen doen ontstaan, van verschillenden aard moeten zijn. Bij de eerste, is de Geest die zich aan iemand hecht, alleen een wezen dat door zijne vasthoudenheid lastig is, en waarvan men zich met ongeduld tracht te ontdoen. Bij de laatste is het geheel iets anders; om zoodanig doel te bereiken, moet de Geest behendig, slim, en door en door een huichelaar zijn, want hij kan iemand het spoor niet bijster maken en zich doen aanhooren dan door zich te vermommen, en door het uiterlijk der deugd aan te nemen; de groote woorden van "liefdadigheid," "nederigheid" en "liefde tot God" zijn voor hem als zoo vele brieven van aanbeveling;

maar daar tusschen loopen er zulke teekenen van laagheid onder, dat men *verblind* moet zijn als men die niet bemerkt; het is daarom ook, dat hij boven alles de menschen ducht die te helder zien om zich te laten bedriegen, en daarom bestaat zijne tactiek bijna altijd daarin: dat hij zijnen tolk tegen hen die instaat zouden zijn hem de oogen te openen, tegenzin inboezemt; door dit middel, alle tegenspraak belettende, is hij er zeker van, altijd gelijk te hebben.

240. De *overheersching* (subjugation) is een dwang die den wil van dengene die haar ondergaat, verlamt en hem ondanks zich zelve, doet handelen. Hij draagt, in een woord, een wezenlijk *juk*.

De overheersching kan *zedelijk* of *lichamelijk* zijn. In het eerste geval, wordt de overheerschte dikwijls aangezet tot het neren van ongerijmde en hem in moeielijkheden wikkende besluiten, die hij door een zekere verblindings als verstandig beschouwt: het is eene soort van begoocheling. In het tweede geval, werkt de Geest op de stoffelijke organen, en verwekt onwillekeurige bewegingen. Zij uitte zich bij schrijvende mediums door een aanhoudende lust tot schrijven, zelfs op de meest ongelegen oogenblikken. Wij hebben er gezien, die bij gebrek aan pen of potlood, overal waar zij zich ook bevonden, zelfs op straat met den vinger op deuren en muren schreven.

De lichamelijke overheersching gaat dikwijls nog veel verder; zij kan tot het plegen van de zotste daden aanzetten. Wij hebben iemand die noch jong noch schoon was, gekend, die onder den dwang van eene overheersching van dien aard, gedwongen werd te knielen voor een jong meisje, waarop hij zijne aandacht volstrekt niet gevestigd had, en haar ten huwelijk te vragen. Op andere oogenblikken, voelde hij in rug en knie eene sterke drukking, die hem tegen wil en dank en niettegenstaande het bieden van weerstand, noodzaakte, op den openbaren weg ten aanzien der voorbijgangers, neder te knielen en den grond te kussen. Deze man ging bij zijne kennissen voor krankzinnig door; maar wij hebben de overtuiging verkregen, dat hij dit in 't geheel niet was, want hij was van de dwaasheid van al hetgeen hij, tegen zijn wil, deed, ten volle bewust en leed er verschrikkelijk door.

241. Vroeger gaf men den naam van *bezeten zijn*, aan de overheersching die kwade Geesten iemand deden ondergaan, als dit zoo ver ging dat de geestvermogens er door gekrenkt werden. Voor ons zoude *bezeten zijn*, synoniem met *overheersching* wezen. Om twee redenen gebruiken wij de uitdrukking, *bezeten zijn* niet: in de eerste plaats omdat men daarbij het geloof aan wezens veronderstelt, die voor het kwaaddoen geschapen zijn, en voor eeuwig daartoe gedoemd zijn; terwijl er niets dan min of meer onvolmaakte wezens bestaan, die *allen* zich kunnen verbeteren; ten tweede omdat in deze uitdrukking ook de gedachte aan een inbezitneming van het lichaam, door een vreemden Geest, eene soort van mede inwoning van dien Geest, opgesloten ligt, terwijl er alleen dwang uitgeoefend wordt.

Het woord *overheersching* (subjugation) drukt op eene voldoende wijze de gedachte uit. Voor ons bestaan er dus geene *bezetenen* in den zin die men gewoonlijk aan dit woord hecht, maar alleen *beheerschten* en *verblinden*.

242. De beheersching is, zoo als wij reeds gezegd hebben, een der gevaarlijkste klippen voor de mediumniteit; zij is ook diegene welke het meest voorkomt; men kan ze daarom met niet te veel zorg bestrijden, want behalve de persoonlijke ongelegenheden die zij kan opleveren is zij een bepaald beletsel tegen het ontvangen van deugdelijke en vertrouwbare mededeelingen. De beheersching, in welken graad ook, altijd het gevolg van dwang zijnde, en die dwang nooit het werk van een goeden Geest kunnende zijn, vloeit daaruit voort, dat iedere mededeeling die door een beheerscht medium gedaan wordt, van verdachten oorsprong en niet in het minst te vertrouwen is. Mocht er somtijds iets goeds bij zijn, dan moet men dit aannemen, en alles verwerpen wat slechts eenigzins twijfelachtig voorkomt.

243. Men herkent de beheersching aan de volgende kenteekenen:

1e. Volharding van ééne Geest om zich tegen wil en dank, door schrijven, door geluiden, typtologie enz. te manifesteeren, en andere Geesten te beletten dit te doen.

2e. Begoocheling, waardoor het medium, niettegenstaande zijn verstand, belet wordt het valsche en belachelijke van de door hem ontvangen mededeelingen te bespeuren.

3^e. Geloof aan de onfeilbaarheid en aan de volstreekte identiteit der zich door hem manifesteerende Geesten, welke dikwijls onder den dekmantel van eerbiedwaardige en geëerbiedigde namen, valsche of ongerijmde dingen zeggen.

4^e. Vertrouwen van het medium in de loftuitingen die de Geesten die zich door hem manifesteeren hem geven.

5^e. Neiging om zich aftezonderen van menschen, die hem goeden raad zouden kunnen geven.

6^e. Kwelijk nemen van het maken van aanmerkingen op de door hem verkregen mededeelingen.

7^e. Voortdurenden en ontijdigen lust tot schrijven.

8^e. Physische dwang, welken den wil wordt opgelegd, en ons dwingt tegen onzen wil te handelen of te spreken.

9^e. Aanhoudend geraas en geweld om zich heen, waarvan men het zij oorzaak of doel is.

244. Met het vooruitzicht van het gevaar der beheersching, vraagt men zichzelve af of het niet iets verdrietigs is, medium te zijn; wordt de beheersching niet door die gave opgewekt; om kort te gaan, is het niet een bewijs dat de spiritische mededeelingen gevaarlijk zijn? Het zal ons gemakkelijk vallen hierop een antwoord te geven, en wij verzoeken u

dit oplettend te overwegen.

Het zijn noch de mediums noch de spiritisten die de Geesten verzonnen hebben, maar het zijn wel de Geesten die te weeg gebracht hebben dat er spiritisten en mediums zijn. Daar Geesten niets anders zijn dan de zielen van menschen, zoo volgt hieruit, dat, zoo lang als er menschen bestaan hebben, er ook Geesten geweest zijn, die gevolgelijk, ten allen tijde hun goeden of kwaden invloed op het menschdom hebben kunnen uitoefenen. De medianimische gave is slechts voor hen, een middel om zich te manifesteren, bij gebrek van die gave, doen zij dit op duizende andere, meer of min geheimzinnige wijzen. Het is dus eene dwaling te gelooven dat de Geesten alleen door middel van geschrevene of mondelinge mededeelingen hunnen invloed uitoefenen; zij oefenen altijd hun invloed uit, en degenen die zich niet met Geesten bezig houden en er zelfs niet aan gelooven, zijn er even goed als alle anderen en zelfs meer dan anderen aan blootgesteld, omdat zij niets hebben dat tegen dien invloed kan opwegen. De mediumniteit is voor den Geest een middel om zich bekend te maken; als hij slecht is verraadt hij zich altijd, hoe geveinsd hij ook wezen moge; men kan dus zeggen dat de medianimiteit gelegenheid geeft om zijn vijand van aangezicht tot aangezicht te zien, en dezen om zoo te zeggen met zijne eigene wapenen te bestrijden; zonder die gave, werkt hij in het verborgene, en kan door zijne onzichtbaarheid ons werkelijk veel leed berokkenen. Hoe dikwijls wordt men niet tot zijn ongeluk tot de eene of andere daad gedreven, die men niet gedaan zou hebben, indien men in de mogelijkheid ware geweest, ingelicht te worden! De ongeloovigen weten niet hoe waar het is, als zij van iemand die hardnekkig den verkeerden weg inslaat, zeggen: "hij wordt door zijn kwaden Geest in het verderf gestort." De kennis van het spiritisme zal dus niet ten gevolge hebben de kwade Geesten de heerschappij in handen te geven, maar integendeel, om na korteren of langeren tijd als die leer verspreid zal zijn, *die heerschappij te vernietigen*, door aan een ieder de middelen in handen te geven, waardoor hij zich voor hunne inblazingen zal kunnen behoeden, en degene die dan bezwijkt, zal het alleen aan zichzelf, kunnen wijten.

Algemeene regel: Al wie slechte spiritische mededeelingen hetzij schriftelijke of mondelinge ontvangt, bevindt zich onder een slechten invloed: die invloed wordt op hem uitgeoefend, hij moge schrijven of niet, dat wil zeggen hetzij hij medium is of niet, hetzij hij al of niet gelooft. Het schrift geeft een middel aan de hand om de natuur der Geesten die hun invloed op hem uitoefenen te leeren kennen, en ze te bestrijden als zij slecht zijn, hetgeen men met te meer vrucht kan doen, als men er in slaagt het doel van hunne handelingen te ontdekken. Is het medium zelve blind genoeg om dit niet te begrijpen, dan kunnen anderen hem nog de oogen openen.

Om kort te gaan, het gevaar bestaat niet in het spiritisme zelve want dit kan integendeel tot controle dienen en ons voor het gevaar waaraan wij altijd, zonder het te weten

blootgesteld zijn, behoeden; het gevaar ligt in de hoogmoedige neiging van sommige mediums, de al te lichtvaardig zich wanen de uitsluitende bevoorrechte werktuigen voor verheven Geesten te zijn, en in eene soort van verblinding die hen belet de zotternijen die zij overbrengen, te begrijpen; zelfs degenen die geene mediums zijn, kunnen er zich door laten verschalken. Laat ons dit door een vergelijking duidelijk maken. Iemand heeft een geheimen vijand, dien hij niet kent, en die achter zijn rug, laster en allerlei door de snoodste boosaardigheid ingegeven verzinsels verspreidt; hij ziet zijne fortuin te gronde richten en zijne vrienden zich van hem verwijderen; de hand die hem vervolgt niet kunnende ontdekken, kan hij zich niet verdedigen en bezwijkt; maar op zekeren dag schrijft deze vijand hem een brief — ziedaar dan zijn vijand ontdekt; hij kan hem ontmaskeren en het hoofd weder opheffen.

245. De beweegreden voor de beheersching, verschilt naar gelang van het karakter van den Geest; somtijds is het wraak die hij uitoefent op iemand over wien hij zich in dit of in een vroeger leven te beklagen heeft gehad; dikwijls ook, bestaat daarvoor geen andere reden dan de zucht om kwaad te doen; de Geest lijdt en wil daarom ook anderen doen lijden; hij vindt er een soort van genoegen in, anderen te plagen en te kwellen; en hij wordt daarom door het ongeduld dat men toont daartoe nog meer aangezet, want dat ongeduld op te wekken is juist zijne bedoeling, terwijl hij het moede wordt als men geduldig blijft; door toornig of spijtig te zijn, doet men juist wat hij verlangt. Deze Geesten handelen dikwijls uit wangunst en haat aan het goede en trachten daarom hunne slechte oogmerken op de braafste menschen ten uitvoer te brengen. Een hunner hechtte zich als een bloedzuiger aan een achtenswaardig gezin onder onze kennissen, niettegenstaande hij het genoegen niet mocht smaken, dit tot zijn dupe te maken; op de vraag waarom hij bij voorkeur brave menschen vervolgde, in stede van slechten zoals hij zelven was, antwoordde hij: *Deze wekken mijne afgunst niet op.* Anderen worden gedreven door een gevoel van laaghartigheid, dat hen noopt om gebruik te maken van de zedelijke zwakheid van eenige individuen, die zij weten niet in staat te zijn hen weerstand te bieden. Onder deze laatsten was er een die een jongeling met zeer bekrompen geestvermogens overheerschte; naar de bedoeling van die keuze gevraagd zijnde, gaf hij ons ten antwoord: *Ik gevoel eene groote behoefte om iemand te kwellen; een verstandig mensch zou mij afwijzen, ik hecht mij dus aan een idioot, die niet ééne deugd tegen mij over kan stellen.*

246. Er zijn beheerschende Geesten, die niet kwaad zijn, die zelfs iets goeds hebben, maar die behebt zijn met den hoogmoed der valsche geleerdheid; zij hebben eigen denkbeelden, eigen stelsels over wetenschap, staatshuishoudkunde, zedeleer, godsdienst, wijsbegeerte; zij willen hunne zienswijze opdringen en zoeken daarvoor mediums uit, die lichtgeloovig genoeg zijn, om alles wat zij zeggen met gesloten oogen aan te riemen, en die

zij verblinden, ten einde hen te beletten het ware van het onware te onderscheiden. Dit zijn de gevaarlijksten, omdat drogredenen hen niets kosten en zij door dezelve de zotste utopieën en ingang kunnen doen vinden; den invloed van groote namen kennende vinden zij er niet het minste bezwaar in zoodanigen aan te nemen, die eerbied inboezemen, en deinzen er zelfs niet voor terug die van Jezus, de maagd Maria of geëerde heiligen te voeren. Zij zoeken door eene hoogdravende, meer verwaande dan diepzinnige taal, doorspekt met kunstwoorden, en met de groote woorden van liefde en zedelijkheid opgesierd, zand in de oogen te strooien; zij zullen zich wel wachten een slechten raad te geven, wel wetende dat zij dan afgewezen zouden worden: degenen die door hen bedrogen worden, verdedigen hen dan ook met geweld, door te zeggen: Gij ziet immers wel dat zij niets kwaads zeggen. Maar de zedelijkheid is voor hen slechts een vrijgeleide, om deze bekommeren zij zich het minst, wat zij vóór alles wenschen, is te heerschen en hunne zienwijze, hoe onzinnig ook, ingang te doen vinden.

247. Stelselzuchtige Geesten zijn meestal veelschrijvers; daarom maken zij gaarne van gemakkelijk-schrijvende mediums gebruik, die zij door verblinding tot lijdzame en vooral tot enthustiaste werktuigen vormen. Zij zijn bijna altijd woordenrijk, zeer langwielig, en trachten wat aan het gehalte ontbreekt door de hoeveelheid goed te maken. Zij scheppen er genoeg in hunne vertolkers, zwaarlijvige, onbekookte en dikwijls onverstaanbare geschriften te doen schrijven, die gelukkig de materieele onmogelijkheid om door de massa gelezen te kunnen worden als tegengift met zich voeren. De wezenlijk verheven Geesten zijn sober in woorden; zij zeggen veel in weinig woorden, daarom moet ons die groote overvloed van woorden, altijd verdacht voorkomen.

Men kan, als er sprake van is zulke werken uit te geven, niet te voorzichtig zijn; de utopiën en zonderlingheden waar zij dikwijls van overvloeien, maken een zeer ongunstigen indruk op nieuwelingen, daargelaten nog, dat het wapenen zijn, die de vijanden van het Spiritisme gebruiken om dit bespottelijk te maken. Onder die geschriften zijn er, die zonder slecht of de vrucht van eene beheersching te zijn, als onvoorzichtig, ontijdig of onhandig kunnen beschouwd worden.

248. Het gebeurt vrij dikwijls, dat, een medium slechts met één Geest in gemeenschap kan komen, die zich dan aan hem hecht en voor alle degenen antwoordt, die men door zijne bemiddeling ingeroepen heeft. Dit is niet altijd eene beheersching, want het kan door gebrek aan buigzaamheid bij het medium en door bijzondere affiniteit die bij hem voor dezen of genen Geest bestaat, veroorzaakt worden. Dan eerst bestaat er eigenlijk gezegde beheersching, wanneer de Geest zichzelf opdringt en de anderen door zijnen wil verwijderd, hetgeen nooit door een goeden Geest gedaan wordt. In het algemeen zal de Geest die zich van het medium met het doel om hem te beheerschen, meester maakt, niet toe-

staan dat zijne mededeelingen critisch onderzocht worden; als hij bemerkt dat men ze niet aanneemt en dat men ze aan eene beoordeeling onderwerpt, dan vertrekt hij niet, maar boezemt het medium de gedachte in, zich af te zonderen en dikwijls geeft hij hem daartoe last. Elk medium dat zich gekrenkt acht door aanmerkingen over de mededeelingen die door hem ontvangen worden, is de echo van den Geest die hem beheerscht. De afzondering van het medium is altijd een verdrietig iets voor hetzelfde omdat hij daardoor alle controle over zijn mededeelingen verliest. Het is niet alleen noodig dat hij door derden ingelicht worde, maar is voor hem ook nuttig alle soorten van mededeelingen te bestudeeren om ze met elkander te kunnen vergelijken; indien hij zich dus bepaalt tot degenen die hij zelve ontvangt, zal hij, hoe schoon die hem ook moge voorkomen, gevaar loopen zich in hunne waarde te vergissen, daargelaten dat hij niet alles kan weten, en dat zij hem meestal in denzelfden cirkel rondvoeren (zie nr. 192 *Exclusive mediums*.)

249. De middelen om de beheersching te bestrijden, verschillen naar gelang van haren aard. Er bestaat geen wezenlijk gevaar voor zoodanig medium dat overtuigd is met een leugengeest te doen hebben, zoo als dit bij de eenvoudige beheersching het geval is; het is voor hem alleen onaangenaam. Maar juist omdat het voor hem onaangenaam is, is dit voor den Geest eene reden te meer om hem te vervolgen en te kwellen. In dit geval dienen er voornamelijk twee dingen gedaan te worden: ten eerste moet men den Geest bewijzen dat men zijne dupe niet is; ten tweede, moet men, door hem te toonen dat men geduldiger is dan hij, zijn geduld afmatten; als hij goed overtuigd zal zijn dat hij vergeefsche moeite doet, zal hij eindigen met te vertrekken, zoo als vervelende menschen doen, als zij bemerken dat men niet naar hen luistert.

Maar dit is niet altijd voldoende, en de beheersching kan van langen duur zijn, want er zijn Geesten, die vasthoudend zijn, en maanden en jaren zijn voor hen niets. Het medium moet bovendien een vurig beroep doen op zijn goeden Engel en op de goede hem toegenezene Geesten, en hen bidden hem bij te staan. Wat den beheerschenden Geest betreft, dezen moet men, hoe slecht hij ook zijn moge, gestreng maar tevens met welwillendheid behandelen, en hem door eene goede bejegening, en door voor hem te bidden, trachten te overwinnen. Indien hij wezenlijk slecht is, zal hij er in den beginne den spot mede drijven, maar als men hem met volharding het goede voor oogen houdt, zal hij eindigen met zich te verbeteren; het is eene bekeering die men ondernemen moet; eene taak die dikwijls moeilijk, ondankbaar, ja ontmoedigend is, maar waarvan de verdienste, juist in de moeielijkheid is gelegen en die als zij goed volbracht wordt, altijd de innige voldoening schenkt, eene plicht der liefde vervuld en dikwerf eene verdoolde ziel op den goeden weg terug gebracht te hebben.

Het is tevens van het grootste belang om zoodra men bemerkt dat eene schriftelijke

mededeeling afkomstig is van een slechten Geest die naar geene rede wil luisteren, er onmiddellijk mede uit te scheiden ten einde hem op die wijze het genoegen niet te verschaffen aangehoord te worden. In sommige gevallen kan het zelfs goed wezen om gedurende eenigen tijd het schrijven geheel te staken; men moet hier naar omstandigheden handelen. Maar zoo het schrijvend medium dergelijk onderhoud door ophouden met schrijven, kan doen eindigen, zoo kan het hoorend medium dit niet hetwelk de beheerschende Geesten, dikwijls op ieder oogenblik van den dag, met hunne onbeschaamde en ontuchtige gezegden vervolgen, en dat zich daartegen niet eens door het toestoppen van zijne ooren kan beveiligen. Men moet overigens bekennen dat er menschen zijn, die in gemeene taal van dat slag van Geesten, vermaak scheppen, en er dezen door over hunne dwaasheden te lachen toe aanmoedigen en aanzetten, inplaats van hen het stilzwijgen op te leggen en hen het goede voor oogen te houden. Onze raadgevingen zijn niet voor hen die zich willen verdrinken.

250. Het is dus voor elk medium, dat zich niet laat beet nemen, alleen verdrietig maar niet gevaarlijk, omdat het niet bedrogen kan worden; geheel anders is het met de *verblindings*, want hierbij kent de macht, die de Geest op den persoon waarvan hij zich meester gemaakt heeft, uitoefent, geene grenzen. Het eenige wat men met hem doen kan, is te trachten hem te overtuigen dat hij misleid wordt, en zijne beheersching tot de *eenvoudige* beheersching terug te brengen; maar dit is niet altijd gemakkelijk en somtijds onmogelijk. Het overwicht van den Geest kan zoo groot wezen, dat hij den verblinde, voor elke redeneering doof maakt, en kan zelfs zoover gaan, dat hij, als de Geest de eene of andere wetenschappelijke ketterij verkondigt, er aan twijfelt of niet de wetenschap dwaalt. Zoo als wij reeds opgemerkt hebben, neemt hij meestal elke raadgeving zeer slecht op; aanmerkingen krenken en verbitteren hem, en doen hem een afkeer opvatten voor degenen die zijne bewondering niet deelen. *Zijnen* Geest te verdenken staat bij hem bijna met heiligschennis gelijk; en dat is juist wat de Geest verlangt, want de Geest wil juist, dat men voor zijne woorden zal knielen. Een hunner oefende op een onzer bekenden een sterke verblindings uit; wij riepen hem op, en toen hij na eenig gezwets, bemerkte dat hij ons ten opzichte van zijne identiteit niets kon wijs maken, eindigde hij met de bekentenis, dat hij niet degene was waarvoor hij zich uitgaf. Op de vraag waarom hij dezen persoon zoo misleidde, antwoordde hij in de volgende woorden, die duidelijk het karakter van die soort van Geesten aangeven: *Ik zocht iemand die ik naar mijn hand kon zetten; ik heb hem gevonden en nu blijf ik. — Maar indien men hem dit doet inzien, dan zal hij u weggagen. — Dat zullen wij eens zien!* Daar de ergste blinden, diegenen zijn, die niet zien willen, zoo is het beste wat men doen kan, als men inziet dat alle onze pogingen, om zijne oogen te openen, vruchteloos zijn, hem aan zijne illusiën overtelaten. Het is niet mogelijk eene zieke te genezen, die hardnekkig zijne ziekte behouden wil en daarin genoegen vindt.

251. De lichamelijke overheersching ontnemt dikwijls aan den beheerschte de noodige geestkracht, om de kwade Geesten te overwinnen, in dit geval is de tusschenkomst van een derde noodig, die, het magnetisme of de kracht van zijn wil aanwendt. Bij gebrek aan medewerking van den kant van den beheerschte, moet die persoon overwicht op den Geest trachten te verkrijgen; maar aangezien dit allen een *zedelijk* overwicht kan zijn, zoo kan dit niet dan door een boven den Geest, *zedelijk verheven* wezen uitgeoefend worden, en deszelfs macht zal des te grooter zijn, naar gelang zijne zedelijke verhevenheid ook grooter is, omdat hij den Geest dan eerbied inboezemt en deze genoodzaakt is, voor hem te bukken; het is daardoor dat Jezus zulk eene groote macht bezat, om hetgeen men toen duivels noemde, dat wil zeggen kwade beheerschende Geesten, te verdrijven.

Wij kunnen hier alleen in het algemeen raad geven, want er bestaat niet een enkele stoffelijke handeling, en vooral geen enkel formulier, noch sacramenteel woord, dat de macht zou bezitten om beheerschende Geesten te verdrijven. Soms ontbreekt den beheerschte eene genoegzame fluidieke kracht; in dat geval kan de magnetische behandeling van een' goeden magnetiseur hem van grooten dienst zijn. Het is altijd goed door een vertrouwd medium, den raad van een verheven Geest of van zijn bescherrngeest intewinnen.

252. De zedelijke gebreken van den beheerschte zijn dikwijls een hinderpaal voor zijne bevrijding. Het volgende is er een merkwaardig voorbeeld van, dat allen tot leering strekken kan:

Eenige zusters stonden sedert eenige jaren aan eene zeer onaangename plundering en vernieling bloot. Hunne kleederen werden telkens hier en daar in alle hoeken van het huis en zelfs tot op het dak verstrooid, in stukken geknipt, verscheurd en met gaten doorboord, hoeveel zorg men ook mocht aanwenden om ze achter slot te bergen. Deze dames die in een kleine plaats op het platteland afgezonderd leefden, hadden nog nooit over het spiritisme hooren spreken. Hun eerste gedachte was natuurlijk dat zij tot doelwit aan laffe grappenmakers dienden, maar het aanhouden, in weerwil van de door hen genomen voorzorgen, ontnamen hen weldra die gedachte. Het was eerst na verloop van geruimen tijd, na eenige aanwijzing ontvangen te hebben, dat zij op de gedachte kwamen zich tot ons te wenden, ten einde de oorzaak van al die verwoesting te ontdekken en zoo mogelijk te zien wat er aan te doen was. De oorzaak was niet twijfelachtig, maar het geneesmiddel was moeilijker te vinden. De Geest die zich op die wijze manifesteerde was zeer zeker slecht. Het bleek dan ook bij de inroeping dat hij zeer slecht en onvatbaar voor eenige goede gedachte was. Het bidden scheen evenwel eene goede uitwerking te hebben; maar na eenigen tijd van rust, begon de vernieling op nieuw. Het volgende is de raad die een verheven Geest bij deze gelegenheid gaf:

"Het beste wat die dames doen kunnen is hunne beschermgeesten te bidden hen

niet te verlaten, en ik kan hun niets beters aanraden, dan hun geweten te raadplegen en bij zichzelf hunne gebreken te overdenken en na te gaan of zij altijd de liefde tot den naaste en de liefdadigheid betracht hebben; ik bedoel niet die liefdadigheid die in geven en uitdeelen bestaat, maar de liefdadigheid in woorden, want ongelukkigerwijze, weten zij hunne tong niet te bedwingen, en zij toonen niet door goede daden dat hun verlangen, verlost te worden van hem die hen zoo kwelt, ernstig gemènd is. Zij scheppen er een veel te groot genoegen in om van hunne naasten kwaad te spreken en de Geest die hen beheerscht, wreekt zich nu op zijne beurt, want bij zijn leven was hij hun verschoppeling. Laten zij slechts hun geheugen raadplegen en zij zullen spoedig begrijpen, met wien zij te doen hebben.

“Indien zij er evenwel toe kunnen komen zich te beteren dan zullen hunne beschermengelen weer tot hen terugkomen en de tegenwoordigheid van deze alleen zal voldoende zijn om den slechten Geest te verdrijven, die het vooral op één hunner gemunt heeft, omdat haar beschermengel, haar tengevolge van berispelijke handelingen of slechte gedachten, heeft moeten verlaten. Wat zij noodig hebben is voor degenen die lijden vurig te bidden en vooral de deugden te betrachten die God aan ieder mensch naar gelang van den stand waarin hij geplaatst is, opgelegd heeft.”

Op onze opmerking dat die woorden ons een weinig hard toeschenen, en dat men ze wellicht een weinig zoude kunnen verzachten, alvorens ze over te brengen, voegde de Geest ons toe:

“Ik moet zeggen wat ik zeg, en zooals ik het zeg, omdat de bedoelde personen er aan gewoon zijn geraakt, te gelooven dat zij geen kwaad met hunne tong stichten, terwijl zij integendeel daarmede zeer veel kwaad doen. Daarom moet gij hun gemoed zoodanig treffen, dat het hen tot eene ernstige waarschuwing kan dienen.”

Hieruit vloeit eene les van groote beteekenis voort, en wel, dat de zedelijke gebreken, aan de beheerschende Geesten macht op ons geven, en dat de zekerste wijze om er zich van te bevrijden, is: door goed te doen, de goede Geesten tot ons te trekken. De goede Geesten bezitten zeker eene grootere macht dan de kwaden, en hunnen wil is voldoende om deze laatsten te verwijderen; maar zij staan alleen dezulken bij, die door hunne pogingen om zich te beteren, met hen medewerken; in het tegenovergestelde geval, verwijderen zij zich, en laten het veld vrij voor de slechte Geesten, die alsdan in sommige gevallen werktuigen tot straf worden, want de goeden laten hen met dat doel hunnen gang gaan.

253. Men moet er zich evenwel voor wachten, om iedere onaangenaamheid die ons overkomt aan de onmiddellijke handeling van Geesten toe te schrijven; deze onaangenaamheden, zijn dikwijls het gevolg van zorgeloosheid of onvoorzichtigheid. Een landbouwer deed eens een brief aan ons richten met de mededeeling dat hem sedert twaalf jaren al-

lerlei ongelukken met zijn vee overkomen waren; dan eens waren het zijne koeien die sterven of geen melk meer gaven; dan weer zijne paarden, schapen of varkens. Hij deed herhaaldelijk negendaagsche gebeden, die zoo min als de missen die hij had doen lezen, en de bezweringen die hij liet doen, eenige verbetering teweeg brachten. Toen stond het bij hem vast, dat men, zoo als men dit op het platte land gelooft, zijn vee betooverd had. Waarschijnlijk denkende dat onze macht voor bezweringen grooter was, dan die van den pastoor van zijn dorp, liet hij ons om raad vragen. Het volgende is het door ons ontvangen antwoord:

“De sterfte of ziekte van het vee van dien man, wordt veroorzaakt doordien zijne stallen besmet zijn, en hij die niet in orde laat brengen, omdat het *geld kost*.”

254. Wij zullen dit hoofdstuk besluiten met de antwoorden der Geesten op eenige vragen, welke hetgeen wij gezegd hebben, bevestigen.

1^e. Waarom kunnen sommige mediums zich niet van den kwaden Geest die hen beheerscht, bevrijden, en, hoe komt het dat de goede Geesten die zij inroepen, niet machtig genoeg zijn om de anderen te verwijderen, en onmiddellijk aan de mediums zelf hunne mededeelingen te doen?

“Het ontbreekt den goeden Geest niet aan macht, maar dikwijls is het medium niet sterk genoeg om met dezen medetewerken; zijne natuur leent zich beter tot de gemeenschap met een ander; zijn fluïdum identificeert zich gemakkelijker met den eenen Geest dan met den ander; daarom verkrijgen de Geesten die er misbruik van willen maken een zoo groote macht over hem.”

2^e. Het komt ons evenwel voor, dat er zeer verdienstelijke menschen van eene onberispelijke zedelijkheid zijn, die desniettemin belet worden met goede Geesten in gemeenschap te komen?

“Dit is eene beproeving; en wie zegt u bovendien dat hun hart niet een weinig door iets kwaads bezoedeld is? Wie zegt u dat die schijnbaar goede hoedanigheden niet eenigzins door hoogmoed ontsierd worden? Die beproevingen, dienen, om door aan den beheerschte zijne zwakheid te toonen, dezen tot nederigheid te stemmen.

“Bestaat er één mensch op aarde, die zich volmaakt kan noemen? Degene die in alles het uiterlijk der deugd vertoont, kan nog vele geheime gebreken, nog een ouden zuurdezem van onvolmaaktheden verbergen. Zoo zegt gij bij voorbeeld, van iemand die geen kwaad doet en in zijne maatschappelijke betrekkingen rond en eerlijk is: het is een braaf en achtenswaardig mensch; maar weet gij of zijne goede hoedanigheden niet door hoogmoed bezoedeld worden; of hij niet gierig, naijverig, haatdragend, kwaadsprekend is, of soms honderde andere ondeugden bezit, die gij niet hebt opgemerkt omdat uw omgang met hem u daartoe niet in de gelegenheid stelde? Het krachtigste middel om den invloed van kwade

Geesten te bestrijden, is te trachten zoo veel mogelijk, tot de natuur der goeden te naderen."

3^e. Is de beheersching, die het medium belet om de mededeelingen die hij verlangt, te ontvangen, altijd een bewijs van onwaardigheid?

"Ik heb niet gezegd dat het een bewijs is, dat hij dit onwaardig is, maar dat aan sommige mededeelingen een hinderpaal in den weg kan staan; in dat geval moet door hem al het mogelijke aangewend worden om dien hinderpaal uit den weg te ruimen; zonder dat, zullen zijne gebeden, zijne smeekingen niets baten. Het is niet genoeg dat een kranke tot zijnen geneesheer zegt: Geef mij gezondheid, ik wil welvarend zijn; de geneesheer kan niets uitrichten, als de zieke niet doen wil, wat noodig is om gezond te worden."

4^e. Dus is de ontzegging der gemeenschap met bepaalde Geesten eene soort van straf?

"Het kan in sommige gevallen inderdaad eene straf zijn, zoo als de mogelijkheid om met hen in gemeenschap te zijn eene belooning is, die gij u moet trachten waardig te maken." (Zie *Verlies en schorsing van de mediumniteit* nr. 220.)

5^e. Kan men den invloed van kwade Geesten niet bestrijden door hen te moraliseeren?

"Zeker, maar het is juist hetgeen men niet doet, en wat men niet moest nalaten, want het is dikwijls eene taak die u opgedragen is, en die gij met liefde en nauwgezetheid moet volbrengen. Door hen verstandig te raden, kan men hen er toe brengen berouw te gevoelen, en kan men hunnen vooruitgang bespoedigen."

— Hoe kan een mensch in dit opzicht meer invloed hebben dan de Geesten zelve?

"De verdorven Geesten hebben meer neiging om tot de menschen die zij zoeken te kwellen, te naderen, dan tot de Geesten van welke zij zich zoo ver mogelijk verwijderen. Als zij bij die toenadering tot den mensch, personen ontmoeten die hen de les lezen, luisteren zij in het eerst niet naar hen, maar spotten er mede; maar, als men den goeden weg weet in te slaan, zullen zij zich eindelijk laten overhalen. De verheven Geesten kunnen hen alleen in den naam van God toespreken, en dit maakt hen bevreesd. De mensch bezit zeker geen grooter macht dan de verheven Geesten, maar zijne taal komt beter met hunnen aard overeen, en als hij van het overwicht dat hij op de mindere Geesten kan uitoefenen, bewust wordt, begrijpt hij beter de solidariteit die er tusschen hemel en aarde bestaat.

"De invloed welken de mensch op de Geesten kan uitoefenen is overigens geëvenredigd aan zijne zedelijke meerderheid. Hij kan noch de verheven Geesten, noch degenen die zonder verheven te wezen toch goed en welwillend zijn, beheerschen, maar wel diegene welke beneden hem in zedelijkheid staan." (Zie nr. 279.)

6. Kan de lichamelijke overheersching, tot een zekere hoogte opgevoerd, krankzin-

nigheid veroorzaken?

“Ja, eene soort krankzinnigheid, waarvan de oorzaak aan de wereld onbekend is, maar die geene overeenkomst met gewone krankzinnigheid heeft. Onder degenen die men als krankzinnigen behandelt, zijn er velen die slechts overheerscht worden, zij hebben eene zedelijke geneeswijze noodig, maar door de lichamelijke behandeling die men hen doet ondergaan, maakt men ze werkelijk krankzinnig. Zoodra de geneeskundigen het spiritisme goed zullen kennen, zullen zij dit onderscheid begrijpen en meer zieken genezen dan zij door stortbaden doen.” (zie nr. 221.)

7. Wat moet men denken van hen, die het een of ander gevaar in het spiritisme ziende, vermeenen dat het middel om dit te doen ophouden, daarin bestaat de spiritische mededeelingen te verbieden?

“Bijaldien het hun al mogelijk ware om eenige menschen te verbieden in gemeenschap met Geesten te komen, kunnen zij toch de spontane manifestatiën die aan diezelfde menschen gedaan worden, niet beletten, want zij kunnen de Geesten niet doen verdwijnen, noch hunnen geheimen invloed tegengaan. Zij gelijken op kinderen die de oogen sluitende, gelooven dat men hen niet ziet. Het zoude dwaasheid zijn, iets waarmede men veel nut kan stichten, afteschaffen, omdat er onverstandige menschen zijn die er misbruik van kunnen maken; het middel om die gevreesde ongelukken te voorkomen, is integendeel de zaak grondig te doen kennen.

VIERENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Identiteit der Geesten.

Mogelijke bewijzen van identiteit. — Onderkenning der goede en kwade Geesten.
— Vragen betreffende de natuur en de identiteit der Geesten.

Mogelijke bewijzen van identiteit.

255. De identiteit der Geesten is een onderwerp, waarover zelfs onder de volgelingen van het spiritisme het meeste gestreden wordt, dit komt omdat de Geesten inderdaad geen acte van bekendheid medebrengen; en men weet hoe licht eenigen onder hen valsche namen aannemen; ook is dit, na de beheersching, eene der grootste moeielijkheden die het praktische spiritisme oplevert; overigens is de vraag der indentiteit in vele gevallen slechts eene zaak van ondergeschikt belang.

De identiteit der Geesten van personen der oudheid, is het moeilijkste te constateeren, dit is dikwijls zelfs onmogelijk, en men is genoodzaakt zich tot eene geheel zedelijke beoordeeling te bepalen. Men beoordeelt de Geesten, even als men dit bij menschen doet, naar hunne taal; indien een Geest zich bij voorbeeld onder den naam van Fenelon voordoet, en platheden of beuzelingen vertelt, dan zal men er zeker van zijn, dat het Fenelon niet zijn kan; maar als hij niets zegt dan hetgeen met de waardigheid en het karakter van Fenelon overeenkomt en door dezen niet gelochend zou worden, dan bestaat er, zoo al niet een materieel bewijs, dan toch eene zedelijke waarschijnlijkheid dat hij het is. Het is vooral in zulk een geval, dat de werkelijke identiteit van ondergeschikt belang is; als toch de Geest niets dan goede dingen zegt, dan komt het er weinig op aan, onder welken naam hij zich voordoet.

Hiertegen zal men wellicht aanvoeren, dat de Geest die een valschen naam aanneemt, al is het ook alleen om iets goeds te zeggen, niettemin bedrog pleegt en dus geen goede Geest zijn kan. In deze bestaan er fijne schakeeringen waar men op letten moet, en die vrij moeielijk te vatten zijn; wij zullen trachten dit uit een te zetten.

256. Naar mate de Geesten zich louteren en in de hiërarchie opklimmen, wordt, niettegenstaande zij hunne individualiteit blijven behouden, de grensscheiding tusschen de verschillende karakters, door gelijkheid in volmaaktheid uilgewischt; dit is het geval met de

verhevene Geesten en de Zuivere-Geesten. In dien staat, wordt de naam, welken zij droegen gedurende ééne der duizende *kortstondige* levens die zij doorloopen hebben, geheel zonder beteekenis. Merken wij hierbij nog op, dat de Geesten door gelijkvormigheid in hoedanigheden, tot elkander aangetrokken worden en op die wijze sympatethische groepen of gezinnen vormen. Als men daarbij het ontelbare aantal Geesten bedenkt, dat sedert den aanvang der tijden, den eersten rang moet bereikt hebben, en dit getal vergelijkt met het zoo beperkt aantal menschen, die op aarde een beroemde naam hebben achtergelaten, dan zal men inzien, dat onder de verheven Geesten die zich manifesteren, de meesten, voor ons, geen naam moeten hebben: maar daar *wij* namen noodig hebben, om onze gedachten te kunnen bepalen, kunnen zij dien van den bekenden persoon, wiens aard het meest met den hunnen overeenkomt aannemen; het is op die wijze dat onze Beschermengelen zich het meest onder den naam van een der Heiligen die wij eerbiedigen en gewoonlijk onder dien van dengene waarmede wij het meeste sympathiseeren, bekend maken. Hieruit volgt, dat als iemands Beschermengel den naam bijvoorbeeld van Petrus voert, er volstrekt geen materieel bewijs bestaat, dat het juist de apostel van dien naam is; hij kan het zijn, maar het kan even goed een geheel onbekende Geest zijn van het gezin der Geesten waartoe Petrus behoort; nog vloeit hieruit voort, dat onder welken naam men zijnen Beschermengel ook aanroept, deze altijd aan onze roepstem gehoor zal geven, omdat hij aangetrokken wordt door onze gedachte, en voor hem de naam onverschillig is.

Hetzelfde is het geval telkens wanneer een verheven Geest onder den naam van een bekend beroemd persoon uit zichzelf zich manifesteert; niets bewijst dat het juist de Geest van dien persoon is; maar als hij niets zegt wat tegenstrijdig met het karakter van dezen is, bestaat er gegronde reden te vermoeden dat hij het is; en men kan in ieder geval zeggen, dat zoo hij het al niet is, het een Geest van denzelfden rang of wellicht zelfs een door hem gezondene is. Alles te zamen genomen, is de vraag betreffende den naam, eene bijzaak, kunnende men den naam als eene eenvoudige aanduiding van den rang welke dan de Geest in de spiritische hiërarchie inneemt, beschouwen.

De omstandigheid is geheel anders als een Geest van een minderen rang, zich met een eerbiedwaardigen naam tooit om geloof aan zijne woorden te doen slaan, en dit gebeurt zoo dikwijls, dat men tegen deze soort van bedrog niet genoeg op zijne hoede zijn kan; want het is alleen met behulp van die geleende namen, dat eenige stelselzuchtige, meer hoovaardige dan geleerde Geesten, de ongerijmdste denkbeelden trachten ingang te doen vinden.

De vraag der identiteit, is dus zoo als wij reeds gezegd hebben, bijna onverschillig als het 't algemeen onderwijs betreft, omdat de verhevendste Geesten elkanders plaats kunnen innemen, zonder dat het er iets toe doet. De verheven Geesten vormen als 't ware

een collectief geheel, waarvan de individuen, ons, op weinige uitzonderingen na, geheel onbekend zijn; wat voor ons van belang is, is niet hun persoon, maar hun onderwijs; en zoo lang dit onderwijs goed is, komt het er weinig op aan, of degene die het geeft, Petrus of Paulus heet; men beoordeelt dit naar zijne hoedanigheden en niet naar den naam. Als wijn slecht is, dan zal eene etiquette die niet beter maken. Iets anders is het bij intieme mededeelingen, want dan is het 't individu, de persoon zelve, die ons belang inboezemt, en men heeft gelijk als men in dat geval tracht te weten te komen of de Geest die aan onze roepstem gehoor geeft, werkelijk degene is die wij verlangen.

257. De indentiteit is veel gemakkelijker te constateeren als het Geesten van tijdgenooten betreft wier karakter en gewoonten ons bekend zijn, want het zijn juist aan die gewoonten, waartoe zij den tijd nog niet gehad hebben om er zich van te ontdoen, dat men ze herkent, en voegen wij er hier dadelijk bij, dat dit juist de zekerste bewijzen van identiteit zijn. De Geest kan zeer zeker bewijzen van zijne identiteit geven als men hem er om vraagt, maar hij doet dit alleen als het *hem* gelegen komt, en gewoonlijk kwetst men hem door die vraag, daarom moet men ze vermijden. Door het afleggen van zijn Ichaam heeft de Geest daarom zijne teergevoeligheid nog niet afgelegd; hij gevoelt zich gekrenkt door iedere vraag die men hem doet met het doel om hem op de proef te stellen. *Er zijn vragen die men hem bij zijn leven niet zoude hebben durven doen*, uit vrees daardoor aan de betamelijkheid te kort te zullen doen; waarom zal men hem dan, na zijn dood, met minder achting behandelen? Als iemand in een gezelschap binnen komt, zal men dan, onder het voorwendsel dat er bedriegers zijn, op den man af van hem gaan eischen door overlegging van zijne papieren te bewijzen dat hij degene is voor wien hij zich uitgeeft? Zoo iemand zou, en te recht, den ondervrager de regels der welvoegelijkheid onder het oog brengen. Dit doen de Geesten ook door niet te antwoorden of door te vertrekken. Helderer wij dit met een voorbeeld op. Veronderstellen wij dat de sterrekundige Arago, in zijn leven in een gezelschap hem niet persoonlijk kennende gekomen ware, en dat men hem volgenderwijze aangesproken hadde: Gij zegt wel dat gij Arago zijt, maar wij kennen u niet, wees zoo goed en bewijs het ons door op onze vragen te antwoorden; los dit of dat sterrekundige probleem op; zeg ons uw naam, voornaam, dien van uwe kinderen, wat gij op dezen of genen dag, dit of dat uur gedaan hebt enz.; wat zou hij geantwoord hebben? Wel nu! Hij zal als Geest hetzelfde doen wat hij bij zijn leven gedaan zou hebben, en de andere Geesten doen ook zoo.

258. Terwijl de Geesten weigeren te antwoorden op kinderachtige en belachelijke vragen, die men hen indien zij in leven waren, niet zoude durven doen; geven zij dikwijls, uit eigen beweging onwraakbare bewijzen van hunne identiteit: door hun karakter, dat in hunne mededeelingen doorstraalt, door het bezigen van woorden die zij bij hun leven gewoon waren te gebruiken, door melding te maken van sommige feiten of bijzonderheden

van hun leven die dikwijls aan de omstanders onbekend zijn, en waarvan de juistheid, onderzocht is kunnen worden. Men vindt ook dikwijls bewijzen van identiteit in eene menigte onvoorziene omstandigheden, die zich niet altijd dadelijk, maar bij het voortzetten der gesprekken voordoen. Men moet ze dus afwachten, zonder ze uit te lokken, en al degenen welke uit den aard der mededeelingen voortvloeien, zorgvuldig gadeslaan. (Zie het geval vermeld in nr. 70.)

259. Een middel om zich van de identiteit te overtuigen, dat men dikwijls met goeden uitslag aanwendt wanneer de zich manifesterende Geest verdacht voorkomt, bestaat daarin, hem *in den naam van den almachtigen God* te doen bevestigen dat hij degenen is, die hij voorgeeft te zijn. Dikwijls gebeurt het dat de Geest die wederrechtelijk een naam aangenomen heeft, voor eene heiligschennis terugdeinst, en dat hij na: *Ik betuig in den naam van...* geschreven te hebben, met schrijven ophoudt en in woede niets beteekende streepen zet of wel het potlood stuk slaat; indien hij schijnheiliger is, tracht hij de vraag door een stilzwijgend voorbehoud te ontduiken, door bijvoorbeeld te schrijven: *Ik verklaar u dat ik de waarheid spreek*; of wel: *In den naam van God betuig ik, dat ik het wel ben die tot u spreek*, enz. Maar er zijn er die niet zoo nauwgezet zijn, en die al wat gij wilt met eede zullen bevestigen. Een dezer had zich aan een medium gemanifesteerd, hem zeggende dat hij God was; en het medium zeer vereerd door zulk eene groote gunst, aarzelde niet het te gelooven. Door ons ingeroepen zijnde, durfde hij zijn bedrog niet volhouden en zeide: Ik ben God niet, maar zijn zoon. — Gij zijt dus Jezus? dit is niet waarschijnlijk, want Jezus is te verheven, dan dat hij een uitvlucht zoude gebruiken. Wilt dus, als gij dit durft, in den naam van God verklaren dat gij de Christus zijt? — Ik zeg niet, dat ik Jezus ben; ik zeg dat ik Gods zoon ben, omdat ik een van zijne schepselen ben.

Hieruit moet men besluiten, dat de weigering van een Geest, om in den naam van God, zijne identiteit te bekrachtigen, altijd een klaar bewijs is, dat de door hem aangenomen naam, valsch, maar dat de bekrachtiging alleen recht geeft om te *vermoeden*, dat het de ware naam is, doch volstrekt geen zeker bewijs daarvoor is.

260. Onder de bewijzen van identiteit kan men ook overeenkomst in schrift en handteekening rangschikken, maar, daargelaten dat het niet aan alle mediums gegeven is zoodanige uitkomst te verkrijgen, is het buitendien nog geen voldoende waarborg; er zijn falsarissen zoo wel in de Geesten- als in deze wereld, het doet dus alleen *vermoeden* van identiteit ontstaan, dat alleen door bijkomende omstandigheden eenige waarde verkrijgt. Hetzelfde is het geval met elk ander stoffelijk teeken, dat sommige leugengeesten als een niet natemaken talisman opgeven. Voor degenen die een valschen eed durven doen, of een handteekening durven namaken, kan het namaken van ieder ander stoffelijk teeken niet veel bezwaar opleveren. Het beste bewijs van identiteit leveren de taal en toevallige om-

standigheden op.

261. Men zal ongetwijfeld zeggen, dat ds een Geest eene handteekening kan maken, hij even goed de taal kan nabootsen. Dit is waar; wij hebben er ontmoet die op onbeschaamde wijze den naam van Christus aannamen, en die ten einde dit ingang te doen vinden, op onbezonnen wijze de woorden: *Voorwaar, voorwaar; ik zegge u* gebruikten; maar als men alles geheel zonder vooringenomenheid onderzocht, als men het innerlijke der denkbeelden naging, als men bij schoone grondregels over liefde, kinderachtige en dwaze voorschriften vond, zou men *verblind* hebben moeten zijn, om zich daarin te kunnen vergissen. Ja, wel kan een zeker gedeelte van den materieelen vorm van de taal nagebootst worden, maar niet de gedachte; onkunde zal nooit ware kennis, noch ondeugd, ware deugd kunnen nabootsen; altijd zal hier of daar het een of ander van zelve voor den dag komen, om het te verraden; en het is in die gevallen dat het medium zoo wel als degene die de inroeping gedaan heeft, al zijn oordeel noodig heeft ten einde waarheid van bedrog te kunnen onderscheiden. Zij moeten terdege overtuigd wezen dat slechte Geesten tot alle listen en lagen in staat zijn, en dat hoe verhevener de naam is, waaronder een Geest zich voordoet, deze des te meer gewantrouwd moet worden. Hoe vele mediums zijn er niet die verdachte mededeelingen, met de namen van Jezus, Maria of een geeerbiedigden heilige onderteekend, ontvangen hebben?

Onderkenning der goede en kwade Geesten.

262. Moge de volstrekte identiteit der Geesten in vele gevallen een bijzaak en van weinig belang zijn, iets anders is de onderscheiding van goede en kwade Geesten; hunne individualiteit moge voor ons onverschillig zijn, hunne hoedanigheden zijn dit nooit. Bij alle leerzame mededeelingen, moet dus onze aandacht geheel daarop gevestigd zijn, omdat zij alleen, ons de maatstaf kunnen aangeven van het vertrouwen dat men aan den zich manifesterende Geest schenken kan, wat ook de naam moge wezen onder welken hij deze mededeelingen doet. Is de Geest die zich manifesteert goed of kwaad? Tot welken rang in de spiritische hiërarchie behoort hij? Dat is de groote vraag. (Zie in het Boek der Geesten, *Spiritische rangregeling* nr. 100.)

263. Wij hebben gezegd, dat men de Geesten even als de menschen, naar hunne taal beoordeelt. Veronderstellen wij dat iemand twintig brieven van onbekenden ontvangt; dan zal hij aan stijl, denkbeelden en aan vele andere teekenen, zien, welke van kundige of onwetende, beleefde of niet wel opgevoede, oppervlakkige, nietige, hoogmoedige, ernstige, lichtzinnige of sentimenteele menschen afkomstig zijn. Zoo is het ook met de Geesten; men

moet ze beschouwen als menschen met wie men briefwisseling houdt en die men nooit gezien heeft, en zich afvragen, wat men van iemand denken zou, die op die wijze spreekt of schrijft. Men kan als vaste regel, zonder uitzondering, aannemen, *dat de taal der Geesten altijd aan hun graad van verhevenheid geëvenredigd is*. De wezenlijk verheven Geesten, zeggen niet alleen nooit iets anders dan goeds, maar zij zeggen dit in bewoordingen waaruit op de meest absolute wijze elke trivialiteit verbannen is; hoe schoon de mededeeling ook wezen moge, indien zij ontsierd wordt ook door slechts een enkele uitdrukking die het kenmerk van gemeenheid draagt, is dit een ontwijfelbaar bewijs van minderheid, hoe veel te meer dan als het geheel, door onbeschaafdheid, alle vormen der betamelijkheid kwetst. De taal verraadt altijd haren oorsprong, hetzij door de denkbeelden, hetzij door den vorm waarin dezen uitgedrukt worden, enzelfs dan, wanneer de Geest ons door zijne voorgewende voortreffelijkheid op het dwaalspoor zoekt te brengen, is het voldoende eenigen tijd met hem te spreken, om hem naar zijne juiste waarde te kunnen beoordeelen.

264. Goedheid en welwillendheid behooren ook tot de eigenschappen aan het wezen der gelouterde Geesten eigen; zij koesteren geen haat jegens menschen noch Geesten; zij hebben medelijden met de zwakheden, laken de verkeerdheden, maar altijd met gematigdheid, zonder bitterheid of vijandschap te toonen. Indien men dus aanneemt dat wezenlijk goede Geesten niets dan het goede kunnen willen en niets dan goeds kunnen zeggen, zal men daardoor tot het besluit komen, dat alles wat in de taal der Geesten, gebrek aan goedheid en welwillendheid verraadt, niet van een goeden Geest afkomstig kan zijn.

265. De intelligentie is volstrekt geen zeker bewijs van verhevenheid, want intelligentie gaat niet altijd met zedelijkheid gepaard. Een Geest kan goed, welwillend, en toch beperkt van verstand zijn; terwijl een intelligente en wetenschappelijke Geest, in zedelijkheid op zeer lagen trap kan staan. In het algemeen, verkeert men in het denkbeeld, dat als men den Geest raadpleegt van een geleerd mensch, die op aarde in een bepaald vak heeft uitgemunt, men dan zekerder is de waarheid te zullen vernemen; dit is logisch geredeneerd, en toch is het de waarheid niet. De ondervinding heeft ons geleerd dat de geleerden zoo wel als andere menschen, vooral zij die eerst sedert kort de aarde verlaten hebben, nog de vooroordeelen van het aardse leven blijven behouden; zij leggen niet dadelijk hunne stelzucht af. Het kan dus gebeuren, dat zij, nog onder den invloed zijnde van de denkbeelden die zij bij hun leven aankleefden en waarop zij zich verhoovaardigen, alles minder goed inzien dan wij ons dat voorstellen. Het is er verre van af dat wij dit beginsel als regel willen aangeven, wij bedoelen hiermede alleen, dat dit plaats vindt en dat daarom de kunde die zij als mensch bezaten, niet altijd een bewijs voor hunne onfeilbaarheid als Geest is.

266. Door alle mededeelingen aan een nauwgezet onderzoek te onderwerpen, de denkbeelden en uitdrukkingen te doorgronden en te ontleden, zoo als men gewoonlijk doet

als het eenig letterkundig werk betreft; door alles wat met de logica en het gezond verstand, alles wat met den Geest die geacht wordt zich te manifesteren, strijdig is, *zonder aarzelen* te verwerpen, ontmoedigt men de bedriegelijke Geesten, die eens overtuigd dat zij ons niet meer bedriegen kunnen, eindigen met heen te gaan. Wij herhalen het, dit middel is het eenige, maar het is ook onfeilbaar, omdat er geene slechte mededeelingen zijn, die een scherp onderzoek kunnen doorstaan. De goede Geesten, nemen dit nooit euvel op, want zij geven zelve dien raad, omdat zij van zoodanig onderzoek niets te vreezen hebben; de slechte Geesten alleen achten zich er door beleedigd en trachten iemand er van af te brengen, omdat zij daarbij alles te verliezen hebben, en zij bewijzen echter daardoor zelve, wat zij zijn.

Het volgende is de raad die de H. Lodewijk hieromtrent, gegeven heeft:

“Hoe rechtmatig het vertrouwen ook zijn moge, dat de Geesten die bij uwen arbeid voorzitten, u inboezemen, zoo is er toch iets wat ik u niet genoeg kan aanbevelen, en wat gij altijd voor oogen moet houden als gij u aan uwe studiën wijdt, en wel alle mededeelingen, die door u ontvangen worden, rijpelijk te overwegen, aan het gestrengste oordeel der rede te onderwerpen; en niet na te laten om als iets u verdacht, twijfelachtig of duister voorkomt, daarvan uitlegging te vragen, ten einde te weten waaraan gij u houden moet.”

267. Men kan de middelen om de hoedanigheid der Geesten te onderkennen, in de volgende grondregels zamenvatten:

1^e. Er bestaat geen andere toets om de waarde van de Geesten te onderscheiden, dan het gezond verstand. Iedere formule, zelfs daartoe door de Geesten aangegeven, is ongerijmd en kan niet van een verheven Geest afkomstig zijn.

2^e. Men moet de Geesten naar hunne taal en handelingen beoordeelen. De handelingen der Geesten zijn: de denkbeelden die zij inboezemen, en de raad dien zij geven.

3^e. Aangenomen zijnde dat goede Geesten alleen het goede kunnen zeggen en doen, zoo kan al wat slecht is, onmogelijk van goede Geesten afkomstig zijn.

4^e. De taal van verheven Geesten is altijd waardig, edel, verheven en met geen enkele trivialiteit vermengd; zij zeggen alles op eene eenvoudige en zedige wijze, beroemen zich op niets, pronken nooit met hunne kennis, noch met den rang dien zij onder de Geesten innemen. De taal van de mindere of alledaagsche Geesten, draagt altijd de sporen der menschelijke hartstochten; elke uitdrukking die de kenteekens draagt van laagheid, zelfbehagen, verwaandheid, zwetserij, bitsheid, is een karakteristiek bewijs van minderheid, of van bedrog als de Geest zich onder een eerbiedwaardigen en geëerbiedigden naam voordoet.

5^e. Men moet de Geesten niet naar den materieelen vorm of de zuiverheid van stijl beoordeelen, maar de ware beteekenis van hetgeen zij zeggen opsporen, hunne woorden nagaan, en die bedaard, rijpelijk en zonder vooringenomenheid overwegen. Alles wat met

logika, verstand of deugd, in strijd is, kan geen twijfel omtrent den oorsprong overlaten, welke ook de naam moge zijn waarmede de Geest zich tooit. (224.)

6^e. De taal der verheven Geesten is zoo al niet in den vorm, dan toch in den grond altijd dezelfde. De denkbeelden zijn altijd dezelfde wat ook tijd of plaats moge zijn, zij kunnen naar omstandigheden, behoefte, en naar gelang van de gemakkelijkerheid om zich te kunnen manifesteren meer of minder ontwikkeld wezen, maar ze zullen nooit met elkander in tegenspraak zijn. Indien twee mededeelingen, onder denzelfden naam gedaan, elkander tegenspreken, dan is een van beiden zeker verdacht, en de ware zal die mededeeling zijn, die in *niets* met het karakter van den persoon in tegenspraak is. Omtrent twee mededeelingen, beiden b. v. onderteekend door den H. Vincentius de Paula, waarbij de een eendracht en liefde predikt, terwijl de andere ten doel heeft tweedracht te zaaien, zal wel niet één verstandig mensch zich vergissen.

7e. Goede Geesten zeggen alleen datgene wat zij weten, zwijgen over hetgeen zij niet weten of bekennen hunne onwetendheid. De slechte Geesten spreken over alles met zekerheid, zonder zich omtrent de waarheid te bekommeren. Elke klaarblijkelijke wetenschappelijke ketterij, elk beginsel dat tegen het gezond verstand indruischt, is, bij aldien de Geest zich voor verlicht wil doen doorgaan, een bewijs van bedrog.

8^e. Men herkent de lichtvaardige Geesten ook aan het gemak waarmede zij de toekomst voorspellen, en feiten die het ons niet gegeven is te kennen, nauwkeurig beschrijven. Goede Geesten kunnen een voorgevoel van toekomstige gebeurtenissen doen ontstaan, indien dit van eenig nut kan zijn, maar bepalen nooit datums; iedere voorspelling van gebeurtenissen op bepaalde datums is het kenmerk eener mystificatie.

9^e. Verhevene Geesten drukken zich op eenvoudige wijze uit, zonder wijdloopigheid; hun stijl is beknopt, zonder daarom van dichterlijk gevoel in gedachte en uitdrukking ontbloot te zijn, helder, voor ieder een verstaanbaar en vereischt geen inspanning om begrepen te worden; zij bezitten de gave om veel in weinig woorden te zeggen, omdat ieder woord zijne beteekenis heeft. De mindere of schijnbaar-geleerde Geesten, verbergen de ledigheid hunner gedachten onder een opgeblazen en hoogdravenden stijl. Hunne taal is dikwijls aanmatigend, bespottelijk of duister, uit zucht om voor diepzinnig door te gaan.

10^e. Goede Geesten geven nooit bevelen; zij dringen zich niet op, zij geven raad, en als men niet naar hen luistert, vertrekken zij. De slechten voeren een gebiedenden toon; bevelen, willen gehoorzaamd zijn, en niet tegenstaande men niet naar hen luistert, blijven zij. Iedere Geest die zich opdringt, verraadt daardoor zijn oorsprong. In hunne zienswijze zijn zij exclusief en absoluut, en vermeenen alleen in het uitsluitend bezit der waarheid te zijn. Zij eischen een blind geloof en doen geen beroep op het gezond verstand, omdat zij wel weten, dat zij door het gezond verstand, ontmaskerd zouden worden.

11^e. Goede Geesten vleien niet; als men goed doet, keuren zij het goed, maar altijd met voorzichtigheid; de kwaden geven overdreven lofuitingen, en terwijl zij nederigheid prediken, prikkelen zij den hoogmoed en de ijdelheid, en trachten den persoon bij wien zij willen indringen *grootte gedachten omtrent zijn persoonlijk gewicht* in te boezemen.

12^e. Verheven Geesten zijn *in alles*, boven de kinderachtigheid der vormen verheven. Alleen alledaagsche Geesten, kunnen in die armzalige kleinigheden die onvereenigbaar met waarlijk verheven gedachten zijn, eenig belang stellen. Elk bekrompen voorschrift is, indien de Geest zich onder een indrukwekkenden naam voordoet, een zeker bewijs van minderheid en bedrog.

13^e. Men moet de zonderlinge en bespottelijke namen die sommige Geesten voeren ten einde de lichtgeloovigen te verschalken, wantrouwen; het zou ten hoogste ongerijmd zijn het daarmee in ernst op te nemen.

14^e. Men moet eveneens de Geesten wantrouwen die al te gemakkelijk onder zeer geëerbiedigde namen verschijnen, en men moet hunne woorden niet dan onder groot voorbehoud aannemen; hier is vooral eene strenge controle onontbeerlijk, want de naam is dikwijls een masker dat zij gebruiken om aan voorgewenden vertrouwelijk omgang met on-eindig verheven Geesten geloof te doen slaan. Zij prikkelen daarmee de ijdelheid van het medium en maken er dikwijls gebruik van om hem tot het plegen van betreurenswaardige of bespottelijke handelingen over te halen.

15^e. Goede Geesten zijn zeer behoedzaam als zij het een of ander aanraden, en hunne raadgevingen beoogen nooit iets anders dan *een ernstig en bij uitnemendheid nuttig* doel. Men moet dus al de raadgevingen die dit karakter niet dragen, of die door de rede afgekeurd worden, als verdacht beschouwen, en rijpelijk nadenken alvorens ze op te volgen, want als men dat niet doet, stelt men zich aan zeer onaangename mijstificatiën bloot.

16^e. Men herkent de goede Geesten ook aan hunne behoedzame terughoudendheid in alles waardoor moeielijkheden zouden kunnen ontstaan, zij gevoelen een tegenzin om het kwaad te openbaren; lichtzinnige of kwaadwillige Geesten scheppen er vermaak in dit aan den dag te brengen. Terwijl de goeden de gebreken trachten te verontschuldigen en toegewendheid prediken, vergrooten de kwaden die, en trachten door arglistige inblazingen, verdeeldheid te doen ontstaan.

17^e. Goede Geesten schrijven alleen het goede voor. Elke stelregel, elke raadgeving *die niet geheel met de zuivere evangelische liefde overeenstemt*, kan het werk van goede Geesten niet zijn.

18^e. Goede Geesten raden niets dan strikt rationeels aan; elke aanbeveling die *van den rechten weg van het gezond verstand of van de onveranderlijke wetten der natuur afwijkt*, geeft een beperkten en dientengevolge weinig te vertrouwen Geest, te kennen.

19^e. De slechte of ook slechts minder goede Geesten, verraden zich ook nog door stoffelijke kenteekenen die niet te miskennen zijn. Hunne werking op het medium is dikwijls hevig en doet bij dezen driftige, rukkende, bewegingen, koorts- en zenuwachtige gejaagdheid ontstaan, die bij de kalmte en zachtheid der goede Geesten zeer afsteekt.

20^e. De mindere Geesten, maken dikwijls van de middelen van gemeenschap die ter hunner beschikking staan gebruik om verraderlijken raad te geven; tegen degene wie n zij niet genegen zijn, wekken zij achterdocht en vijandschap op; vooral zij die in staat zijn hun bedrog te ontmaskeren, zijn de voorwerpen van hunnen haat. Zij hebben het vooral op zwakke menschen gemunt, en trachten dezen tot het kwaad over te halen. Daartoe nu eens drogredenen, dan weder bespotting, beledigingen en zelfs om beter te overtuigen stoffelijke bewijzen van hunne geheime macht gebruikende, trachten zij hen van den weg der waarheid af te brengen.

21e. De Geest van menschen die op aarde eene voorliefde voor éénig hetzij stoffelijk hetzij zedelijk onderwerp hadden, zijn, zoo zij niet van den invloed der stof bevrijd zijn, nog onder de macht der aardsche denkbeelden, en dragen nog een gedeelte van de vooroordeelen, van de voorliefde voor zekere zaken of menschen, en zelfs van de *hebbelijkheden*, die zij op aarde hadden met zich mede. Dit kan men gemakkelijk aan hunne taal bespeuren.

22^e. De kennis waarmede sommige Geesten dikwijls met een soort van grootspraak pronken, is geen teeken van verhevenheid. De onverstoorbare onveranderlijke reinheid hunner zedelijke gevoelens, is ten dien opzichte de ware toetsteen.

23^e. Om de waarheid te kennen, is het niet voldoende een Geest te raadplegen. Vóór alles, moet men weten tot wien men zich wendt; want de mindere ja zelfs de onkundige Geesten, behandelen lichtvaardiglijk de ernstigste vraagstukken.

Het is ook niet genoeg dat een Geest op aarde een beroemd mensch geweest zij, om in de Geestenwereld in het bezit van onbepaalde kennis te zijn. Deugd alleen kan, den Geest louterende, dezen tot God doen naderen en zijne kennis uitbreiden.

24^e. De scherts van verheven Geesten is dikwijls fijn en pikant maar nooit plat. Bij de niet onbeschaafde spotgeesten, is de bijtende spot, dikwijls zeer juist van pas.

25^e. Als men zorgvuldig het karakter der Geesten die zich aan ons vertoonen, vooral van uit een zedelijk standpunt gadeslaat, dan zal men hunne natuur en den graad van vertrouwen dien men hen verleenen kan, leeren kennen. Het gezond verstand kan zich niet vergissen.

26^e. Om Geesten zoo wel als menschen te kunnen beoordeelen, moet men eerst in staat zijn, zichzelf te beoordeelen. Ongelukkiger wijze, zijn er een menigte menschen, die uitsluitend hun persoonlijk gevoelen als maatstaf voor het goede en kwade, voor het ware en onware, beschouwen; alles wat met hunne zienswijze, met hunne denkbeelden, met het

stelsel dat zij uitgedacht of aangenomen hebben strijdt, is in hunne oogen slecht. Klaarblijkelijk ontbreekt aan deze lieden het eerste vereischte voor eene gezonde beoordeeling, te weten: zuiverheid van oordeel; maar zij zijn hiervan niet bewust; het is het gebrek waarmede men zichzelf het meest bedriegt.

Alle deze lessen zijn de vruchten van de ondervinding en van het onderwijs door de Geesten gegeven; wij zullen ze met de antwoorden die zij zelve over de voornaamste punten gegeven hebben, aanvullen.

Vragen over de natuur en de identiteit der Geesten.

268.

1^e. Aan welke teekenen kan men de verhevenheid of minderheid der Geesten onderkennen?

"Aan hunne taal, even als gij een wildzang van een bezadigd menschen onderscheidt. Wij hebben het reeds gezegd, verheven Geesten, komen nooit met zichzelf in tegenspraak, en zeggen niets dan goede dingen; zij verlangen niets dan het goede, en hiermede houden zij zich altijd bezig.

"De mindere Geesten bevinden zich nog altijd onder de heerschappij der aardsche denkbeelden; hunne gezegden dragen het kenmerk van hunne onwetendheid en onvolmaaktheid. Het is alleen aan verheven Geesten gegeven alles te kennen en alles zonder hartstochtelijkheid te beoordeelen."

2^e. Is wetenschap bij een Geest, altijd een zeker teeken van verhevenheid?

"Neen, want indien hij zich nog onder de heerschappij der stof bevindt, kan hij uwe ondeugden en vooroordeelen bezitten. Er zijn op aarde menschen die uitermate jaloersch en trotsch zijn; gelooft gij nu, dat zoodra dezen de aarde verlaten, zij eensklaps alle die gebreken verliezen? Er blijft hen, vooral als zij zeer ontwikkelde hartstochten bezitten, een soort van dampkring bij, die hen omringt en hen al het kwaad doet behouden.

"Deze half gebrekkige Geesten, zijn meer te duchten dan de kwade Geesten, omdat de meesten sluwheid en hoogmoed aan verstand paren. Door hunne voorgewende geleerdheid, maken zij indruk op eenvoudige en onwetende menschen, die zonder controle hunne ongerijmde en leugen-theoriën aannemen. Ofschoon hunne theoriën niet tegen de waarheid bestand zijn, doen zij niettemin een tijdelijk kwaad ontstaan, want zij belemmeren den gang van het spiritisme, en de mediums worden gemakkelijk aangaande de waarde van hetgeen hen medegedeeld wordt verblind. Dit vereischt eene groote oplettendheid van den kant van verlichte spiritisten en mediums; het onderscheid tusschen het ware en het valsche

te ontdekken moet geheel hunne aandacht innemen.”

3^e. Vele beschermende Geesten, maken zich onder den naam van Heiligen of onder dien van bekende personen bekend; wat moet men hiervan gelooven?

“Al de namen van Heiligen en bekende personen, zouden niet voldoende zijn om voor ieder mensch, een beschermer te kunnen opleveren, onder de Geesten zijn er slechts weinigen die een op aarde bekenden naam dragen: dit is de reden dat zij dikwijls geen naam aannemen; maar gij verlangt meestal een naam, en om aan uw verlangen te voldoen, nemen zij er een aan van iemand die u bekend is en door u vereerd wordt.”

4^e. Kan men dit aannemen van een naam, niet als bedrog beschouwen?

“Van den kant van een slechten Geest zoude het bedrog wezen, maar als het ten goede is, vergunt God dat dit onder Geesten van dezelfde orde alzo plaats vindt, omdat er tusschen hen solidariteit en eenheid van gedachte bestaat.”

5^e. Als dus een Beschermgeest bij voorbeeld zegt de H. Paulus te zijn, dan is het niet zeker dat het de ziel of de Geest van den apostel van dien naam is?

“In ' het geheel niet, want er zijn duizende menschen aan wien gezegd is dat hun beschermengel de H. Paulus of iemand anders is; wat ligt er u aan gelegen, indien de Geest die u beschermt zoo verheven als de H. Paulus is? Ik heb het u reeds gezegd gij verlangt een naam, zij nemen er een aan, opdat men ze zoude kunnen aanroepen, en om zich te doen herkennen, zooals gij een doopnaam aanneemt, om u van de andere leden van uw gezin te kunnen onderscheiden. Zij kunnen even goed den naam van den aartsengel Raphaël, Michaël enz. aannemen, zonder dat dit van het minste belang is.

“Overigens, hoe verhevener de Geest is, des te veelvuldiger is zijne uitstraling, geloof dus vrij dat eene Beschermgeest van eene verheven orde, honderde geïncarneerden onder zijne leiding kan hebben. Er zijn bij u op aarde notarissen die zich met de zaken van honderd of twee honderd familiën belasten; waarom denkt gij dan, dat wij, naar den geest gesproken, minder instaat zouden zijn om de zedelijke belangen der menschen te behartigen, dan genen het voor stoffelijke belangen zijn?”

6^e. Waarom nemen de zich manifesterende Geesten zoo dikwijls de namen van heiligen aan?

“Zij vereenzelvigen zich met de gewoonten van hem tot wien zij spreken, en nemen zulke namen aan die uit hunnen aard, naar gelang van zijn geloof, meer indruk op hem maken.”

7^e. Komen zekere verheven Geesten die men aanroept altijd zelve of doen zij zich, zoo als sommigen gelooven, alleen door hunnen lasthebber, met de opdracht om hunne gedachten over te brengen, vertegenwoordigen?

“Waarom zouden zij, als zij kunnen, niet zelf komen? Maar als het de Geest niet

mogelijk is te komen, dan zal het noodwendig een lasthebber zijn die komt.”

8^e. Is de lasthebber altijd genoegzaam ingelicht, om op alles te kunnen antwoorden, zoo als de Geest die hem afzend zoude doen?

“De verheven Geesten weten aan wien zij de zorg om hen te vervangen opdragen. Buitendien, hoe verhevener de Geesten zijn, hoe meer zij in gedachten met elkander overeenstemmen, zoo dat voor hen de persoonlijkheid onverschillig is, en dit moet het ook voor u zijn. Geloofst gij dan, dat er in de wereld geene andere verheven Geesten zijn, die instaat zijn om u te onderwijzen, dan die welke gij op aarde gekend hebt? Gij zijt zoo geneigd, u zelve als de typen van het heelal te beschouwen, dat gij altijd denkt, dat er buiten uwe wereld niets bestaat. Gij gelijkt inderdaad op die wilden, die nooit hun eiland verlaten hebben en gelooven dat de wereld zich niet verder dan dit uitstrekt.”

9^e. Wij begrijpen dat dit zoo is, als er sprake is van ernstig onderwijs; maar hoe is het mogelijk dat verheven Geesten toestaan dat minderen, eerbiedwaardige namen aannemen, om dikwijls op die wijze iemand door slechte leer stellingen op het dwaalspoor te voeren?

“Zij doen dit niet met hunne toestemming, maar vindt dit ook niet onder ulieden plaats? Wees verzekerd dat degene die op die wijze bedrog plegen er voor gestraft zullen worden, en hunne straf zal geëvenredigd zijn aan de grootte van hun bedrog. Bovendien, gij zoudt indien gij niet onvolmaakt waart, alleen goede Geesten om u hebben, en als gij bedrogen wordt, moet gij dit alleen aan uzelfen wijten. God staat het toe, dat het zoo geschiedt om uwe volharding en uw oordeel op de proef te stellen, en u te leeren waarheid van dwaling te onderscheiden; kunt gij dit niet, dan zijt gij nog niet verheven genoeg, en hebt gij de lessen der ondervinding nog nodig.”

10^e. Worden weinig-gevorderde maar met goede bedoelingen en met de zucht om vorderingen te maken, bezielde Geesten, niet dikwijls aangewezen om een verheven Geest te vervangen, ten einde in de gelegenheid gesteld te worden zich in het geven van onderwijs te oefenen?

“Nooit in de groote kringen; hiermede bedoel ik ernstige vereenigingen die tot algemeen onderwijs dienen; degenen die daar verschijnen, doen dit altijd uit eigen beweging, en zoo als gij zegt, om zich te oefenen; daarom vindt men in hunne mededeelingen, ofschoon zij goed zijn, altijd de sporen van hunne minderheid. Als zij daartoe aangewezen worden, dan geschiedt dit alleen voor mededeelingen van weinig beteekenis en voor zoodanigen die men persoonlijke mededeelingen zoude kunnen noemen.”

11^e. Onder de belachelijke spiritische mededeelingen zijn dikwijls zeer goede leerstellingen gemengd, hoe kan men die tegenstrijdigheid, welke de gelijktijdige tegenwoordigheid van goede en kwade Geesten doet veronderstellen, verklaren?

"De slechte of lichtvaardige Geesten laten zich ook met zedepreeken in, zonder zelve veel van de waarde of beteekenis er van te begrijpen. Zijn al degenen die dit op aarde doen verhevene menschen? Neen, de goede en kwade Geesten hebben geen omgang met elkander; gij zult alleen aan de standvastige gelijkvormigheid der goede mededeelingen de tegenwoordigheid van goede Geesten bemerken."

12^e. Doen de Geesten die ons op het dwaalspoor brengen, dit altijd voorbedachtelijk?

"Neen, er zijn goede Geesten maar die onwetend zijn en zich ter goeder trouw vergissen kunnen, wanneer zij hunne onbekwaamheid inzien, bekennen zij zulks, en zeggen niets anders dan hetgeen hen bekend is."

13^e. Als een Geest een verkeerde mededeeling doet, doet hij dit dan altijd uit kwaadwilligheid?

"Neen, als het een lichtzinnige Geest is, schept hij er genoeg in te mystificeren, en heeft daarmede wijders geene andere bedoeling."

14. Aangezien sommige Geesten door hunne taal kunnen bedriegen, kunnen zij dit dan ook ziende mediums doen, door een valsch uiterlijk aan te nemen?

"Dit gebeurt wel eens, doch het is moeilijker. In alle geval gebeurt dit met eene bedoeling die de slechte Geest, zelve, niet kent. Zij dienen tot werktuigen waarmede men eene les geeft. Het ziende medium kan lichtzinnige en leugengeesten zien, zooals anderen ze kunnen hooren of onder hunnen invloed kunnen schrijven. Lichtzinnige Geesten kunnen van die gave gebruik maken om hem door schijngestalten te bedriegen; dit hangt af van de hoedanigheid van zijn eigen Geest."

15^e. Is het, om niet bedrogen te worden, voldoende, met goede bedoelingen beziel te zijn, en staan de bepaald ernstige menschen, die hunne studiën met geen enkele gedachte van ijdele nieuwsgierigheid vermengen, ook aan het gevaar bloot, bedrogen te worden?

"Ontegenzeggelijk minder dan anderen; doch ieder mensch heeft altijd de een of andere verkeerdheid, waardoor hij de spotgeesten tot zich trekt; hij waant zich sterk, en dikwijls is hij dit niet; hij moet dus voor zwakheid die uit hoogmoed en vooroordeel voortspruit op zijne hoede zijn. Men let niet genoeg op deze twee oorzaken en hiervan maken de Geesten gebruik; door iemands verkeerde hebbelijkheden te vleien, zijn zij er zeker van, hun doel te bereiken."

16^e. Waarom laat God het toe, dat slechte Geesten zich manifesteren en slechte dingen zeggen?

"Zelfs in het slechste ligt nog leering opgesloten; uwe taak is het er die in op te sporen. Het is noodig dat er mededeelingen van allerlei aard gedaan worden, om u de goede

van de kwade Geesten te leeren onderscheiden, en u tot spiegel voor u zelve te doen strekken.”

17^e. Kunnen de Geesten door middel van schriftelijke mededeelingen, iemand onrechtvaardige verdenking omtrent een ander inblazen, en tweedracht onder vrienden veroorzaken?

“De verdorvene en ijverzuchtige Geesten, kunnen in het kwade alles doen wat de menschen kunnen; daarom moet men er voor op zijne hoede zijn. Wanneer verheven Geesten iets te berispen vinden, doen zij dit altijd met voorzichtigheid en op bescheiden wijze; zij spreken nooit van iemand kwaad zij waarschuwen met omzichtigheid. Indien zij verlangen dat twee menschen in hun eigen belang niet langer met elkander omgaan, zullen zij omstandigheden doen ontstaan, die dezen op natuurlijke wijze van elkander verwijderen. Taal die er toe leidt om onrust en wantrouwen te verwekken, is altijd het werk van een slechten Geest, welke ook de naam moge zijn, die hij aangenomen heeft. Neem dan ook slechts met voorzichtigheid het kwaad aan, dat een Geest over een uwer zeggen mag, vooral als een goede Geest er goed over gesproken heeft, en wantrouw ook uw zelve en uwe eigene vooroordeelen. Neem van de mededeelingen der Geesten alleen datgene aan, wat goed, groot, redelijk is, en wat uw geweten goedkeurt.”

18^e. Het schijnt dus, dat men door de gemakkelijkheid, waarmede slechte Geesten zich in de mededeelingen kunnen mengen, nooit zeker is, de waarheid te verkrijgen?

“Ja wel, gij bezit immers uw verstand om ze te kunnen beoordeelen. Als gij een brief leest, weet gij zeer goed te onderscheiden of het een kruier of een beschaafd mensch, een dwaas of een geleerde is, die u geschreven heeft; waarom zoudt gij dit niet kunnen zien als het Geesten zijn, die u schrijven? Als gij van een afwezigen vriend een brief ontvangt, wat bewijst u dan dat die van hem is? Dat zie ik aan het schrift, zult gij zeggen; maar zijn er dan geene falsarissen die elk schrift weten na te bootsen, of schelmen die met uwe zaken bekend kunnen zijn? Er bestaan evenwel voor u teekenen waarin gij u niet bedriegen zult; zoo is het ook met de Geesten. Stel u dus voor, dat het een vriend is die u schrijft of dat gij het werk van een of ander schrijver leest, en maak om te beoordeelen van dezelfde middelen als bij den laatste gebruik.”

19^e. Zouden de verheven Geesten, de mindere kunnen beletten valsche namen aan te nemen?

“Zeer zeker, kunnen zij dat; maar hoe slechter Geest hoe stijf hoofdiger, en zij weerstreven dikwijls het verbod. Gij moet ook weten, en het is goed dat gij dit weet, dat er menschen zijn waar verheven Geesten meer belang in stellen dan in anderen, en als zij dit noodig oordeelen, weten zij dezen tegen de aanslagen der leugen te behoeden; tegen deze menschen vermogen de leugengeesten niets.”

20^e. Waardoor ontstaat die partijdigheid?

“Het is geen partijdigheid, maar rechtvaardigheid; de goede Geesten stellen belang in degenen die uit hunne raadgevingen nut trachten te trekken, en die aan hunne eigene verbetering arbeiden; dit zijn degenen die door hen voorgetrokken worden, en die zij bijstaan, maar zij bekommeren zich weinig over degenen bij wie zij hun tijd met mooi praten verliezen.”

21^e. Waarom vergunt God aan de Geesten de heiligschennis te begaan, valschelijk, geëerbiedigde namen aan te nemen?

“Gij zoudt even goed kunnen vragen, waarom God den mensch toelaat te liegen en te vloeken. De Geesten hebben even als de menschen, hun vrijen wil zoowel voor het goede als voor het kwade; maar Gods gerechtigheid zal noch voor den één noch voor den ander uitblijven.”

22e. Bestaan er krachtig werkende, afdoende formulieren, waardoor men de leugengeesten kan verjagen?

“Een formulier is niets; Een goede gedachte tot God gericht, is beter.”

23e. Er zijn Geesten die gezegd hebben, graphische figuren te bezitten die niet na te bootsen zijn, eene soort van emblema's, waardoor men hen herkennen en hunne identiteit constateeren kan; is dit waar?

“Verheven Geesten hebben geene andere teekenen om zich te doen herkennen, dan de verhevenheid van hunne gedachten en hunne taal. Alle Geesten kunnen een stoffelijk teeken namaken. Wat de mindert Geesten betreft, dezen verraden zich op zoo vele wijzen, dat men om zich te laten bedriegen, blind moet zijn.”

24^e. Kunnen de leugengeesten ook de gedachten van goede Geesten voor de hunnen uitgeven?

“Zij geven die gedachten weder, even als toneel-schermen de natuur weergeven.”

25^e. Het schijnt dus, dat het altijd gemakkelijk is, door een oplettend onderzoek, het bedrog te ontdekken?

“Ongetwijfeld; de Geesten bedriegen alleen hen, die zich laten bedriegen. Maar om echte juweelen van valsche te onderscheiden, moet men juweliers-oogen hebben; en iemand die geen valschen van een echten steen weet te onderscheiden, roept de hulp van een kenner in.”

26^e. Er zijn menschen die zich door een hoogdravende taal laten verleiden, die zich met mooie woorden inplaats van denkbeelden te vreden stellen; die zelfs valsche en alle-daagsche gedachten als verheven denkbeelden beschouwen; hoe kunnen zulke menschen, die zelfs niet in staat zijn menschen arbeid te beoordeelen, over dien van Geesten een oordeel vellen?

“Als die menschen nederig genoeg zijn om hunne onbekwaamheid in te zien, dan vertrouwen zij niet geheel op hun eigen oordeel; als zij zich uit hoogmoed, verbeelden knapper te wezen, dan zij zijn, dragen zij de straf voor hunne dwaze ijdelheid. De leugen-geesten weten zeer goed tot wien zij zich richten; er zijn eenvoudige en onkundige menschen, die het moeilijker is te bedriegen dan anderen die veel verstand en kunde bezitten. Door de hartstochten van den mensch te vleien, doen zij met hem wat zij willen.”

27^e. Verraden slechte Geesten zich somwijlen ook bij het schrijven, door onwillekeurige stoffelijke teekenen?

“De handigen doen dit niet, de onhandigen begaan somtijds dien flater. Elk nutteloos en kinderachtig teeken is een zeker bewijs van minderheid; verheven Geesten doen niets onnuts.”

28^e. Vele mediums herkennen de goede en kwade Geesten aan de aangename of onaangename gewaarwording die zij bij hunne nadering gevoelen. Nu is onze vraag: of die onaangename gewaarwording, die zenuwachtige onrust, in een woord de onbehagelijkheid die men soms gevoelt, altijd een bewijs van de slechte natuur der zich manifesterende Geesten is?

“Het medium gevoelt den indruk van den toestand waarin de Geest die tot hem komt verkeert. Is de Geest gelukkig, dan is hij rustig, kalm; is hij ongelukkig dan is hij gejaagd, koortsig, en deze gejaagdheid gaat natuurlijkerwijze op het zenuwgestel van het medium over. Het is trouwens hiermede even als met den mensch op aarde gesteld: de goede mensch is kalm en rustig; de slechte is altijd onrustig.”

Aanmerking. Er zijn mediums, die de een meer, de ander minder uit hunnen aard zeer zenuwachtig zijn, daarom kan men de zenuwachtige onrust niet altijd als een absoluut bewijs voor het aanwezen van mindere Geesten beschouwen; men moet in deze, even als in alles, de omstandigheden in aanmerking nemen. De onbehagelijkheid en onaangename natuur der gewaarwordingen is het uitwerksel van desharmonie, want bijaldien de Geest van het medium met dien van den slechten, zich manifesterenden Geest sympathiseert, zal hij er weinig of in 't geheel niet door aangedaan worden. Men moet overigens de snelheid bij het schrijven, die een gevolg is van de groote buigzaamheid van sommige mediums, niet met de stuipachtige onrust die de meest trage mediums door de aanraking van onvolmaakte Geesten kunnen ondervinden, verwarren.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Inroeping van Geesten.

Voorbereidende aanmerkingen; Geesten die men kan oproepen; Taal die men tot de Geesten voeren moet; Nut der bijzondere inroepingen; Vragen betreffende de inroepingen; Oproeping van dieren; Oproeping van levende menschen; Mesnchelijke telegraphie.

269. De Geesten kunnen spontaan gaan communiceren of naar onze oproep komen, met andere woorden, door evocatie. Sommige mensen denken dat men zich moet onthouden van de evocatie van een bepaalde Geest en dat men beter kan wachten op diegene die wel wil communiceren. Ze baseren zich op het idee dat als een bepaalde Geest opgeroepen wordt, men er niet zeker van kan zijn dat het die Geest is die komt opdagen, terwijl diegene die spontaan en uit eigen beweging opkomt, zijn identiteit beter bewijst, want zo maakt hij zijn wens kenbaar om met ons te communiceren. Naar onze mening is dat niet correct: ten eerste, hebben wij rondom ons altijd Geesten, vaak van laag niveau die niets beters willen dan communiceren; ten tweede, en wel door deze laatste reden, als men niet een specifiek iemand oproept, wordt de deur geopend voor iedereen die wil binnenkomen. Als in een vergadering het woord niet gegeven wordt aan een bepaald iemand, wordt het in feit aan iedereen gegeven en wij weten wat het gevolg is. De directe oproep gericht aan een bepaalde Geest is een verband tussen die Geest en ons: wij roepen door onze wens op en daardoor zetten wij een soort blokkade tegen de indringers. Zonder een directe oproep heeft een Geest vaak geen reden om tot ons te komen als hij niet onze familie-geest is.

Deze twee manieren van handelen hebben elk zijn voordelen en het zou nadelig zijn om een van die twee helemaal uit te sluiten. De spontane communicaties hebben geen nadelen wanneer men de Geesten de baas blijft en men er zeker van is dat het niet wordt toegelaten dat de kwaden enige overmacht krijgen; trouwens, het is vaak nuttig om op de goede wil te wachten van diegene die zich wel willen manifesteren, omdat hun gedachten niet belemmerd worden en op die manier kunnen wij opmerkelijke dingen krijgen; terwijl het niet vast staat dat de opgeroepen Geest welwillend is om te praten of geschikt is om dat te doen op de manier die men wenst.

De strenge controle die wij adviseren is trouwens een garantie tegen kwade communicaties. Tijdens de regelmatige bijeenkomsten, en vooral wanneer een handeling voortdurend wordt voortgezet, zijn er altijd vaste Geesten aanwezig zonder dat men ze oproept, en wel omdat door de regelmaat van de bijeenkomsten worden zij voorbereid: vaak nemen

ze spontaan het woord, om een of ander onderwerp te behandelen, een voorstel verder te ontwikkelen of om aan te bevelen wat men moet doen en ze worden dan heel vaak herkend door hun taalgebruik dat altijd precies hetzelfde blijft, of door hun handschrift of door bepaalde gewoontes die van hen bekend zijn.

270. Als men met een bepaalde Geest wil communiceren dan moet men echt een evocatie doen (zie nr. 203). Als hij mag komen, dan krijgt men meestal als antwoord: Ja; of: Ik ben er; of nog: Wat wilt u van mij?

Soms gaat hij direct aan de gang door bij anticipatie de vragen die men voornemens was te doen, te beantwoorden.

Wanneer men een Geest voor de eerste maal inroept, is het goed hem met eenige juistheid aan te duiden. Men moet bij het doen van vragen, vermijden, dit in onvriendelijke of gebiedende bewoordingen te doen, het zoude voor den Geest eene reden wezen om zich te verwijderen. De vorm waarin men de vragen doet, moet naar gelang van den Geest hartelijk of eerbiedig zijn, en in allen geval van de welwillende gezindheid van dengene die de inroeping doet getuigen.

271. Men staat dikwijls verbaasd over de snelheid waarmede een ingeroepen Geest, zelfs bij den eersten keer opkomt; men zou zeggen dat hij gewaarschuwd wordt; dat gebeurt ook inderdaad, wanneer men zich vooraf met de gedachte om hem in te roepen heeft bezig gehouden. Die bezigheid van onze gedachten is reeds eene soort van voorafgegene inroeping en daar wij altijd vrienden-geesten om ons heen hebben, die zich met onze gedachten identificeren, bereiden dezen den weg, zoodat de Geest die men wil inroepen, zoo hij daarin door niets belet wordt, reeds tegenwoordig is. In het tegenovergestelde geval, gaat de beschermende Geest van het medium of van dengene die de inroeping gedaan heeft, of van een der andere gewone bezoekers dezen halen, en daartoe heeft hij niet veel tijd nodig. Is het den ingeroepen Geest niet mogelijk dadelijk te komen, dan geeft de bode te kennen (de heidenen zouden hem *Mercurius* genoemd hebben) dat men, soms vijf minuten, een kwartier, een uur, ja zelfs eenige dagen wachten moet; wanneer de ingeroepen Geest gekomen is, zegt hij: *Hij is hier*; en men kan met het vragen beginnen.

De tusschenkomst van den bode is niet altijd een noodzakelijke vereischte, want de inroeping van dengene die de verschijning van den Geest wenscht, kan onmiddelijk door dien Geest gehoord worden, zoo als dit hierna in nr. 282 bij vraag 5 over de wijze van overbrenging der gedachten, gezegd wordt.

Wanneer wij zeggen dat men de inroeping in den naam van God moet doen, dan willen wij daarmede te kennen geven, dat deze onze aanbeveling ernstig en niet lichtvaardig moet opgenomen worden; zij die in deze woorden slechts een formulier van weinig beteekenis zien, doen beter zich er van te onthouden.

272. De inroepingen gaan voor de mediums, dikwijls met meer bezwaren vergezeld dan de spontane mededeelingen, vooral als het van belang is juiste en bepaalde antwoorden op omstandig gestelde vragen te verkrijgen. Men heeft daarvoor speciale mediums nodig die tegelijk *buigzaam* en *positief* zijn, en men heeft gezien (nr. 193) dat deze laatsten vrij zeldzaam zijn, want zoo als wij vermeld hebben, komt de fluïdieke gemeenschap met den eerste den besten Geest, niet altijd dadelijk tot stand. Het is daarom voor de mediums goed, zich niet met uitvoerige inroepingen in te laten zoo lang zij niet van de ontwikkeling van hunne gave en van den aard der Geesten die hen bijstaan, zeker zijn, want bij mediums met eene slechte omgeving kunnen de inroepingen niet in het minst het karakter van authenticiteit dragen.

273. Over het algemeen worden de mediums veel meer tot het doen van inroepingen voor eenig bijzonder dan voor mededeelingen van algemeen belang aangezocht; dit wordt verklaard door het zeer natuurlijk verlangen dat iedereen bezielt om met de wezens die ons dierbaar zijn in gemeenschap te komen. Wij vermenen verplicht te zijn hieromtrent verscheidene belangrijke aanbevelingen aan de mediums te moeten doen. De eerste is om bij menschen van wier oprechtheid men niet volkomen overtuigd is, niet dan met omzichtigheid aan dien wensch gehoor te geven, en zich wel in acht te nemen voor de strikken die kwaadwillige menschen iemand spannen kunnen. Ten tweede: om onder geen voorwendsel er aan toe te geven indien men bemerkt dat nieuwsgierigheid of eigenbelang en niet een ernstig doel de drijfveer voor de inroeping is, en elke nietsbeduidende vraag of die buiten den kring ligt der zoodanigen die men redelijkerwijze tot Geesten richten kan, af te wijzen. Indien men categorische antwoorden verlangt, moeten de vragen, duidelijk, juist en zonder omwegen gesteld worden. Men moet dus alle dezulken die van een arglistigen aard zijn, afwijzen, want men weet, dat de Geesten niet gesteld zijn op vragen, die ten doel hebben hen op de proef te stellen; aan te dringen om zulke vragen beantwoord te krijgen, staat gelijk met bedrogen te willen worden. Degene die de inroeping doet, moet met open vizier op het doel afgaan en geene af- of omwegen gebruiken; indien hij er tegen opziet om duidelijk te zeggen wat hij verlangt, doet hij beter zich van vragen te onthouden.

Het is ook noodig niet dan met de uiterste omzichtigheid inroepingen te doen tijdens de afwezigheid van dengene ten wiens behoeve zij gedaan worden, en het is dikwijls beter ze dan geheel achterwege te laten, daar deze menschen alleen instaat zijn de antwoorden na te gaan, over de identiteit te oordeelen, zoo noodig uitlegging te vragen, en zoodanige vragen te doen die uit de ontvangene antwoorden en andere omstandigheden voortvloeien. Daarenboven is hunne tegenwoordigheid een band waardoor de Geesten aangetrokken worden, die anders dikwijls weinig geneigdheid gevoelen om zich aan hen onbekende menschen voor wien zij geene sympathie gevoelen, te openbaren. In een woord, het medium moet al-

les vermijden, wat van hem een agent van een consultatie-kantoor zoude kunnen maken, hetgeen bij vele menschen synoniem is met waarzeggen.

Geesten die men kan invoepen.

274. Men kan alle Geesten van welken rang zij ook mogen zijn, invoepen, de goeden zoo wel als de kwaden degenen die eerst sedert kort gestorven zoo wel als degenen die in lang vervlogen tijden geleefd hebben, beroemde zoo wel als geheel in vergetelheid geleefd hebbende menschen, onze bloedverwanten, vrienden, zoo wel als degenen die ons onverschillig zijn; maar het is daarom nog niet zeker dat zij aan onze invoeping gehoor zullen geven; boven en behalve dat dt van hun eigen wil, of van de toestemming die hen door hogere macht kan geweigerd worden, afhankelijk is, kunnen zij om redenen, die het ons niet altijd gegeven is te doorgronden, hierin verhinderd worden. Wij bedoelen hiermede dat er geene absolute verhindering bestaat, uitgenomen die welke wij later zullen vermelden, waardoor de mededeelingen kunnen belet worden; de beletselen die een Geest kan ontmoeten om zich te manifesteren, zijn bijna altijd individueel, en ook dikwijls het gevolg van omstandigheden.

275. Onder de oorzaken die een Geest kunnen beletten zich te manifesteren, zijn eenigen hem persoonlijk eigen, anderen van hem onafhankelijk. Onder de eerste moet men zijn werkring of de zendingen die hem opgedragen zijn, en die hij om aan ons verlangen te voldoen, niet kan laten rusten, stellen; in zulk een geval is zijn bezoek slechts uitgesteld.

Daarbij komt nog zijn eigen toestand in aanmerking. Ofschoon de toestand van ge-incarneerd te zijn, geen volstrekte hinderpaal is, kan het toch op bepaalde oogenblikken een beletsel zijn, vooral bij aldien de incarnatie op lagere werelden heeft plaats gehad en de Geest zelve, weinig gedematerialiseerd is. Op de verheven werelden, en op dezulken waar de banden tusschen Geest en stof zeer los zijn, vindt de manifestatie bijna even gemakkelijk plaats als in den staat van omdoling, en in allen gevalle gemakkelijker dan in dien waarin de lichamelijke stof vaster is.

De van den Geest niet-afhankelijke oorzaken, vinden gewoonlijk hunnen oorsprong in de natuur van het medium, in die van den persoon die de invoeping doet, in de omgeving waarin de invoeping gedaan wordt en eindelijk in het doel dat men met de invoeping beoogt. Eenige mediums, ontvangen meer in het bijzonder mededeelingen van de Geesten die hen gewoonlijk omringen, en min of meer verheven kunnen zijn; anderen bezitten de gave om alle Geesten tot tolk te kunnen dienen; dit hangt van de sympathie of antipathie, van de aantrekking of afstooting af die de Geest van het medium op den vreemden Geest uitoefent,

en hem met genoegen of met tegenzin tot tolk doet nemen. De innerlijke hoedanigheden van het medium daargelaten, hangt het ook nog van de ontwikkeling van zijne medianimische gave af. De Geesten komen liever tot en zijn vooral uitvoeriger met een medium dat voor hen geene stoffelijke beletselen oplevert. Alles wat den zedelijken toestand betreft gelijk zijnde, zal, hoe gemakkelijker een medium schrijft of zich uitdrukt, ook zijne betrekking met de Geestenwereld meer algemeen worden.

276. Men moet ook de gemakkelijkheid die door de gewoonte, om met dezen of genen Geest om te gaan, verkregen wordt in aanmerking nemen; de vreemde Geest identificeert zich met dien van het medium en ook met dengene die hem inroept. De vraag van sympathie daargelaten, wordt er tusschen hen een fluïdieke betrekking geboren, die de mededeeling met meer snelheid doet plaats vinden, daarom is een eerste onderhoud, nooit zoo bevredigend als men wel zoude wenschen, en het is om die reden dat de Geesten dikwijls zelve vragen om weer ingeroepen te worden. De Geest die gewoon is te komen, gevoelt zich te huis, hij is aan zijne hoorders en aan zijn tolk gewend; en spreekt en handelt vrijer.

277. Als wij alles wat wij gezegd hebben te zamen vatten vloeit er uit voort: dat in de gave om een Geest, welken dan ook, te kunnen inroepen, niet opgesloten ligt, dat de Geest verplicht is hier aan te gehoorzamen, dat hij op den eenen tijd wel, en op den anderen tijd niet kan komen, dat hij dit bij het eene medium of een aanroepende die hem bevalt wel, en bij een ander niet zal doen, dat hij zeggen zal wat hij wil, zonder dat het mogelijk zal zijn hem te noodzaken datgene te zeggen wat hij niet zeggen wil: dat hij vertrekken kan wanneer hij wil, en eindelijk dat hij door oorzaken die al of niet van zijnen wil afhankelijk zijn na gedurende eenigen tijd trouw zijne bezoeken herhaald te hebben, deze eensklaps kan staken.

Om alle deze redenen is het goed, dat men, als men een nieuwe Geest wenscht in te roepen, eerst aan den Bescherm-geest die ons leidt vraagt, of de inroeping gedaan kan worden, voor het geval dat dit niet met vrucht kan gedaan worden, deelt deze er gewoonlijk de reden van mede, en het is dan nutteloos er verder op te blijven aandringen.

278. Er doet zich hier de belangrijke vraag voor, of er al dan niet bezwaren bestaan tegen de inroeping van kwade Geesten. Dit hangt van het doel af, dat men er mede beoogt, en van het overwicht dat men over hen kan hebben. Er is volstrekt geen bezwaar tegen, als het met een ernstig oogmerk gedaan wordt, met het doel om te leeren en hen te verbeteren; doch er bestaat daartegen groot bezwaar als het alleen uit nieuwsgierigheid of uit een grap gedaan wordt, of als men zich, door het vergen van de eene of andere dienst, van hen afhankelijk maakt. De goede Geesten, kunnen hen in zulk geval zeer goed de macht geven om datgene te doen wat men verlangt, zich voorbehoudende om den vermetele, die aan hen meer macht dan aan God toeschrijvende, zich verstout heeft hunne hulp in te roepen, later

streng te straffen. Het zou vruchteloos zijn als men daarbij de belofte deed om er daarna een goed gebruik van te zullen maken, en den dienaar die hen behulpzaam geweest is, als eens de gevraagde dienst bewezen is, te zullen wegzenden; de dienst die men hem gevraagd heeft, is, hoe gering die ook wezen moge een wezenlijk verbond dat men met den kwaden Geest gesloten heeft; en deze laat niet gemakkelijk los. (Zie nr. 212.)

279. Men verkrijgt geen overwicht op mindere Geesten, dan door *zedelijke meerderheid*. Verdorven Geesten gevoelen, dat deugdzame menschen hunne meerderen zijn; tegen hen die hen alleen de kracht van hunnen wil, een soort van brutale kracht, tegenover te stellen hebben, worstelen zij, en zij zijn dikwijls de sterksten. Iemand die ook op die wijze een weerspannigen Geest door zijnen wil trachtte ten onder te brengen, ontving van dien Geest ten antwoord: *Laat mij toch met rust met uw barsch gezicht, gij zijt niet beter dan ik, en het heeft er veel van of de eene dief voor den ander den zedepreker wil uithangen.*

Men verwondert zich er over dat de naam van God die men tegen hen inroept dikwijls onmachtig is; de H. Lodewijk deelt ons in het volgende antwoord daarvan de reden mede:

“De naam van God heeft dan alleen op onvolmaakte Geesten eenigen invloed, als die uit den mond komt van iemand die ten gevolge van zijne deugden met gezag spreken kan; door iemand uitgesproken wordende, die in zedelijkheid niet boven hen verheven is, staat dit woord gelijk met ieder ander woord. Dit is ook het geval met elke andere heilige zaak die men tegen hen zou kunnen aanwenden. Het krachtigste wapen, is nutteloos in de handen van iemand, die er niet mede weet om te gaan of niet inslaat is het te dragen.”

Taal die men tot de Geesten voeren moet.

280. De graad van verhevenheid of minderheid der Geesten is eene natuurlijke aanwijzing van de taal die men tot hen voeren kan. Het spreekt van zelve, dat hoe verhevener zij zijn, des te meer aanspraak zij op onze onderscheiding en eerbied mogen maken. Wij moeten voor hen niet minder ontzag toonen, dan wij dit bij hun leven zouden gedaan hebben, maar om andere redenen: op aarde zouden wij hunnen stand in de maatschappij in aanmerking genomen hebben; in de Geestenwereld eerbiedigen wij alléén zedelijke meerderheid, het is juist de verhevenheid der Geesten zelve, die hen boven de kinderachtigheid van onze vleierende vormen verheven doet zijn. Het is niet door woorden maar wel door de oprechtheid van onze gevoelens dat men hunne welwillendheid kan verwerven. Het zoude dus bespottelijk zijn hen titels te geven die wij gewoon zijn te gebruiken om de rangen in de maatschappij te onderscheiden en die gedurende hun leven wellicht hunne eerzucht zouden

gestreeld hebben; indien het werkelijk verheven Geesten zijn, hechten zij er niet alleen niets aan, maar het mishaget hen. Eene goede gedachte is hen aangenamer dan de meest vleien- de namen, ware het anders, zoo zouden zij niet boven de menschheid verheven zijn. De Geest van een eerbiedwaardige geestelijke, die op aarde een der kerkvorsten en een deugdzaam mensch was, de wet van Jezus opvolgende; gaf eens ten antwoord aan iemand, die hem met den titel van Monseigneur ingeroepen had: "Gij moest ten minste ex-Monseigneur zeggen, want hier is geen andere Heer dan God; weet dat ik er hier zie, die op aarde voor mij knielden, en voor wie ik mij nu zelf nederbuig."

Wat nu de mindere Geesten betreft, hun karakter is voor ons een maatstaf van de wijze waarop het ons betaamt tot hen te spreken. Er zijn er onder, die ofschoon geen kwaad doende, en zelfs welwillend zijnde, evenwel lichtvaardig, onkundig, en onbesuisd zijn; deze op dezelfde wijze als ernstige Geesten te willen behandelen, zooals sommige menschen doen, zou hetzelfde zijn als of men voor een schooljongen of voor een ezel met een doctorale muts, ging buigen. Met hen kan een gemeenzame taal niet ongepast wezen, en zij achten er zich ook in 't geheel niet door beleedigd, zij hebben het integendeel gaarne.

Onder de mindere Geesten zijn er, die ongelukkig zijn. Welk ook het misdrijf moge zijn waarvoor zij boeten, geeft hun lijden hen des te meer aanspraak op ons mededoogen omdat niemand zich kan vleien dat niet de woorden van Christus op hem toepasselijk zijn: "Die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst den steen op haar." De welwillendheid, die wij hen betoonen is voor hen eene verzachting; kunnen wij geene sympathie voor hen gevoelen, laat hen dan toch die toegevendheid bij ons vinden die wij zouden verlangen dat ons bewezen werd.

De Geesten die door de schaamteloosheid hunner taal, door hunne leugens, door de laagheid hunner gevoelens, door de valscheit van hunne raadgevingen, hunne minderheid toonen, verdienen zeker minder onze belangstelling dan zij wier berouw uit hunne taal blijkt, doch wij zijn hen toch ten minste dat medelijden verschuldigd, dat men zelfs den grootsten misdadiger niet weigert, en de wijze om hen tot zwijgen te brengen, is hen te bewijzen dat men boven hen verheven is; zij geven zich alleen bloot bij menschen van welke zij vermeenen niets te vreezen te hebben, want de verdorven Geesten gevoelen, dat brave menschen even als verheven Geesten, gezag over hen hebben.

Om kort te gaan, zoo oneerbiedig als het wezen zou, verheven Geesten als ons gelijken te willen behandelen, zoo dwaas zal het zijn aan allen, zonder onderscheid denzelfden eerbied te betoonen. Laat ons eerbied betoonen aan degenen die waardig zijn, dankbaar zijn jegens degenen die ons beschermen en bijstaan, en aan alle anderen die toegevendheid en welwillendheid betoonen die wij wellicht zelve, eenmaal zullen noodig hebben. In de onlichamelijke wereld doordringende, leren wij die kennen, en die kennis moet ons ten richt-

snoer zijn bij onze omgang met hen welke die wereld bewonen. De ouden hebben hen in hunne onwetendheid altaren opgericht; voor ons zijn het slechts meer of minder volmaakte schepselen, en wij richten alleen altaren voor God.

Nut der bijzondere oproepingen.

281. De mededeelingen die men van zeer verheven Geesten of van degenen die de groote mannen der oudheid bezielde, ontvangt, hebben door het verheven onderwijs dat zij bevatten, eene hooge waarde. Deze Geesten hebben eene graad van volkomenheid bereikt, die hen instaat stelt met hunne gedachten eene uitgebreider kring te omvatten, geheimen te doorgronden, die boven het gewone begrip van den mensch verheven zijn, en kunnen ons dus beter dan anderen in de kennis van vele zaken inwijden. Daaruit vloeit evenwel niet voort, dat de mededeelingen van minder verheven Geesten zonder nut zouden zijn; de opmerkelijke onderzoeker put er menige les uit. Om de zeden van een volk te leeren kennen, moet men dit op alle sporten van den maatschappelijken ladder bestudeeren. Degenen die dit maar van een gedeelte gedaan heeft, kan niet dan gebrekkige kennis hebben. De geschiedenis van een volk is niet de geschiedenis van zijne koningen en van de keur der natie; om het te kunnen beoordeelen moet men het in zijn huiselijk leven in zijne eigene gewoonten zien. Nu behooren de verhevene Geesten tot de keur der Geestenwereld; door hunne uitstekendheid zijn zij zoo ver boven ons verheven, dat de afstand die ons van hen scheidt, ons doet duizelen. Meer burgerlijke Geesten (men vergeve ons die uitdrukking) maken den toestand van hun nieuw leven *voor ons* meer tastbaar. Bij hen is het verband tusschen het lichamelijk en het geesten-leven inniger, wij begrijpen dit beter, omdat het ons meer van nabij raakt. Door hunzelve ingelicht van wat er geworden is van menschen van elken stand, van elk karakter, zoowel deugdzaam als slechten, grooten en kleinen, gelukkigen en ongelukkigen onzer eeuw, in één woord van de menschen die onder ons verkeerd, die wij gezien en gekend hebben, waarvan wij het werkelijke leven, de deugden en ondeugden kennen, en waarvan wij weten wat zij denken en ondervinden; zoo begrijpen wij hunne genietingen en hun lijden, nemen er deel in, en putten er een zedelijk onderwijs uit, dat des te nuttiger voor ons zal zijn, naar gelang onze omgang met hen inniger is. Wij kunnen ons gemakkelijker in de plaats stellen van hen die onze gelijken geweest zijn, dan van hen die wij slechts door het schijnsel eener hemelsche glorie heen, kunnen aanschouwen. De alledaagsche Geesten doen ons de praktische toepassing kennen van de groote en verheven waarheden, waarvan de verheven Geesten ons de theorie onderwijzen. Buitendien is in de studie eener wetenschap niets zonder nut: Newton heeft de wet van de krachten van het heelal door de waar-

neming van het eenvoudigste verschijnsel gevonden.

De inroeping van alledaagsche Geesten heeft daarenboven het nut ons in gemeenschap met lijdende Geesten te stellen, wier lijden men kan verzachten en wier vooruitgang men door goeden raad kan bevorderen. Men kan dus te gelijkertijd zelve leeren en voor anderen nuttig zijn. Door de gemeenschap met Geesten, alleen eigen genoeg te beoogen, is egoïsme, en hij die zich niet verwaardigt de behulpzame hand aan hen die ongelukkig zijn te reiken, bewijst daardoor ook, dat hij hoovaardig is. Wat zal het hem baten, dat hij schoone voorschriften van uitstekende Geesten ontvangt, als ze hem niet beter voor zichzelf en liefderijker en welwillender voor zijne broeders van deze en de andere wereld maken? Wat zoude er van de ongelukkige zieken worden, indien de medicijnmeesters weigerden hunne wonden aan te raken?

Vragen betreffende de inroepingen.

282.

1^e. Kan men, geen medium zijnde, toch Geesten inroepen?

“Iedereen kan Geesten inroepen, en indien degenen die gij inroept, zich niet stoffelijk kunnen manifesteren, zijn zij toch bij u en luisteren naar u.”

2^e. Voldoet de aangeroepen Geest altijd aan het beroep dat op hem gedaan wordt?

“Dit hangt van den toestand af waarin hij zich bevindt, want er bestaan omstandigheden, waardoor het hem niet mogelijk kan zijn te komen.”

3^e. Welke zijn de oorzaken die een Geest kunnen beletten op onze inroeping te komen?

“Vooreerst zijn wil; voorts zijn lichamelijke toestand bijaldien hij gereïncarneerd is, de zendingen die hem soms reeds kunnen opgedragen zijn, en ook kan hem daartoe de vergunning geweigerd worden.

“Er zijn Geesten die zich nooit kunnen manifesteren; het zijn de zoodanigen, die door hunne natuur nog tot lagere werelden dan de aarde behooren. Zij die zich in de sfeeren die tot bestraffings-oord bestemd zijn, bevinden, kunnen het evenmin, tenzij hen daartoe door eene hoogere macht verlof gegeven wordt, hetgeen nooit dan voor eene zaak van algemeen belang verleend wordt. Om zich te kunnen manifesteren, moet hij den graad van ontwikkeling van de wereld waarin hij geroepen wordt bereikt hebben; anders zijn hem de denkbeelden van die wereld vreemd en vindt hij er geen een punt van vergelijking. Dit is niet het geval met hen die ter vervulling eener zending of ter boetedoening naar lagere werelden gezonden worden; dezen bezitten het noodige verstand om te kunnen antwoorden.”

4^e. Om welke reden kan het verlot om zich te manifesteren aan een Geest geweigerd worden?

“Het kan eene beproeving of eene straf zijn zoowel voor hem of voor dengene die hem inroept.”

5^e. Hoe kunnen de Geesten die in de ruimte en op de verschillende werelden verspreid zijn, van alle kanten van het heelal de inroepingen hooren die tot hen gericht worden?

“Dikwijls worden zij door de gemeenzame Geesten die u omringen gewaarschuwd, en gaan dezen hen halen; maar er gebeurt hier iets dat men u moeilijk kan uitleggen, omdat gij de wijze waarop de Geesten van gedachte wisselen, nog niet begrijpen kunt. Al wat ik u zeggen kan, is, dat de Geest die gij inroept, hoe ver verwijderd hij ook wezen moge, als 't ware den terugstoot van de gedachte, als een elektrischen schok ontvangt, waardoor zijn aandacht naar den kant, van waar de tot hem gerichte gedachte komt, getrokken wordt. Men kan zeggen dat hij de gedachte hoort, even als gij op aarde de stem.”

— Is het universeele fluidum de overbrenger der gedachte, zoo als de lucht die van het geluid is?

“Ja, met dit onderscheid, dat het geluid alleen in een beperkten omtrek gehoord kan worden, terwijl de gedachte de oneindigheid bereikt. De Geest in de ruimte, is als de reiziger midden in eene uitgestrekte vlakte, die eensklaps zijnen naam hoorende, zich naar den kant keert, van waar hij zich hoort aanroepen.”

6^e. Wij weten dat voor Geesten, de afstanden weinig beteekenen, en toch is men verbaasd hen somtijds zoo spoedig, alsof zij er op voorbereid waren, op ons beroep te zien antwoorden?

“Dit komt omdat zij dit inderdaad ook zijn. Indien de inroeping van te voren bedacht is, wordt de Geest daarvan verwittigd, en is dikwijls tegenwoordig op het oogenblik dat men hem inroept.”

7^e. Wordt de gedachte van dengene die de inroeping doet, naar mate van omstandigheden meer of minder gemakkelijk gehoord?

“Zonder den minsten twijfel; de Geest die door een gevoel van genegenheid en welwillendheid geroepen wordt, treft dit sterker; het is als eene vriendenstem die hij herkent; bij gebreke van dit, gebeurt het dikwijls dat de inroeping niet *tot hem komt*. De gedachte die uit de inroeping ontspruit treft den Geest; indien die gedachte slecht gericht wordt, verliest zij zich in de ruimte. Het is bij de Geesten even als bij den mensch: als degene die hem roept hem onverschillig is of hem afkeer inboezemt, kan hij het hooren, maar geeft er dikwijls geen gehoor aan.”

8^e. Komt de ingeroepen Geest vrijwillig, of wordt hij ertoe genoodzaakt?

“Hij gehoorzaamt Gods wil, dat wil zeggen aan de Algemeene wet, door welke het

heelal beheerscht wordt, en toch is "genoodzaakt" het ware woord niet, want hij beoordeelt zelve of het eenig nut kan hebben te komen: en hierin ligt voor hem de vrije wil opgesloten. De verheven Geest komt altijd als hij tot een nuttig doel ingeroepen wordt; alleen in de omgeving van niet-ernstige mensen die de zaak als een grap behandelen, weigert hij te antwoorden."

9^e. Kan de ingeroepen Geest weigeren om op de roepstem die tot hem gericht wordt, te komen?

"Zeer zeker; want wat zoude zonder dat zijn vrije wil beteekenen? Geloofst gij dat alle wezens van het Heelal uwe bevelen moeten opvolgen? Gij zelve, vermeent gij verplicht te zijn iedereen te antwoorden die goed vindt uwen naam te noemen? Wanneer ik zeg dat hij weigeren kan, dan bedoel ik hiermede weigeren aan het verzoek van dengene die de inroeping doet te voldoen, want een mindere Geest kan altijd door een verheven Geest, genoodzaakt worden te komen."

10^e. Bestaan er ook middelen waardoor degene die een Geest inroept, dezen noodzaken kan tegen zijn wil te komen?

"Geen enkel wanneer de Geest met u in zedelijkheid gelijk staat of boven u verheven is; — ik zeg in zedelijkheid en niet in verstand — omdat gij niets bezit dat u gezag over hem geeft; indien hij uwe mindere is, kunt gij hem noodzaken te komen indien het voor zijn welzijn is, want dan zullen andere Geesten u hierin behulpzaam zijn." (zie nr. 279.)

11^e. Levert het bezwaar op, mindere Geesten in te roepen, of loopt men gevaar, dat men, door hen te roepen onder hunne heerschappij zal geraken?

"Zij heerschen alleen over degenen die zich laten overheerschen. Degene die door goede Geesten bijgestaan wordt, heeft niets te vreezen; hij boezemt de mindere Geesten ontzag in, en dezen hebben geen invloed op hem. Mediums die in afzondering leven, en vooral eerst-beginnende mediums, moeten zich van die soort van inroepingen onthouden." (zie nr. 278.)

12^e. Is het noodig bij de inroeping in eene bijzondere stemming te zijn?

"Indien men met ernstige Geesten in gemeenschap wenscht te komen, is stille ernstige overpeinzing volstrekt noodzakelijk. Het geloof gevoegd bij het verlangen om goed te doen, geeft meer kracht om verheven Geesten te kunnen inroepen. Als men op het oogenblik der aanroeping zijne ziel door eenige oogenblikken van stille ernstige overdenking weet te verheffen, vereenzelvt men zich met de goede Geesten, en men maakt hen geneigd om tot ons te komen."

13^e. Is geloof een vereischte bij inroepingen?

"Het geloof aan God, ja; het geloof aan het overige zal als gij het goede wilt en den wil hebt om te leeren, wel komen."

14^e. Hebben degenen die in gemeenschap van gedachten en bedoelingen vereenigd zijn, meer kracht om Geesten in te roepen?

“Als allen door liefde, en goede bedoelingen vereenigd zijn, verkrijgen zij groote dingen. Niets is zoo nadeelig voor den goeden uitslag der inroepingen dan verschil in gevoelen.”

15^e. Is het goed om bij het begin der bijeenkomsten, door elkander de hand te geven, gedurende eenige minuten een keten te vormen?

“Het vormen van eene keten is een stoffelijk middel, dat onder u geene eensgezindheid zal doen geboren worden bijaldien die niet in gedachte bestaat; nuttiger dan dit alles, is zich te vereenigen in eene gemeenschappelijke goede gedachte, door ieder van zijnen kant goede Geesten aan te roepen. Gij weet niet, wat eene ernstige vereeniging uit welke elk hoogmoedig of zelfzuchtig gevoel gebannen is, waarin een volmaakt gevoel van onderlinge genegenheid heerscht, instaat is te verkrijgen.”

16e. Zijn inroepingen op bepaalde dagen en uren te verkiezen?

“Ja, en als het mogelijk is, op één en dezelfde plaats; de Geesten komen daar liever; het is het voortdurend verlangen dat u bezielde, dat het den Geesten gemakkelijk maakt zich met u in gemeenschap te stellen. De Geesten hebben hunne bezigheden, die zij om u persoonlijk genoeg te doen, niet *zoo maar eensklaps* kunnen verlaten. Ik zeide op dezelfde plaats, maar geloof daarom niet, dat dit een volstrekt vereischte is, want de Geesten komen overal; maar ik wil hiermede zeggen dat eene plaats die daarvoor ingericht en bestemd is, te verkiezen is, omdat de losmaking der gedachte van de aardsche dingen, daar volkomener is.”

17^e. Bezitten sommige voorwerpen, zoo als medailles en talismans de eigenschap om Geesten aan te trekken of te verwijderen, zoo als sommigen beweren?

“Deze vraag is overbodig, want gij weet dat de stof geen invloed op de Geesten uitoefent. Wees verzekerd dat goede Geesten u nooit zulke ongerijmdheden zullen aanraden; de kracht van talismans, van welken aard die ook zijn mogen, heeft nimmer bestaan, dan alleen in het brein van lichtgeloovige menschen.”

18^e. Wat moet men denken van Geesten die zamenkomsten op sombere plaatsen en op ongelegen tijd bepalen?

“Die Geesten vermaken zich ten koste van degenen die naar hen luisteren. Het is altijd nutteloos en dikwijls gevaarlijk om aan zulke inblazingen gehoor te geven; nutteloos omdat er niets bij te winnen is dan gemystificeerd te worden; gevaarlijk, niet door het kwaad dat de Geesten doen kunnen, maar door den invloed dien het op zwakke hersenen hebben kan.”

19^e. Zijn er dagen en uren die voor inroepingen het geschikste zijn?

"Even als al wat stoffelijk is, is ook dit voor de Geesten geheel onverschillig, en geloof te slaan aan den invloed van dagen of uren, is bijgeloof. De tijd waarin degeen die de Geesten aanroept, het minste door zijne dagelijksche bezigheden gehinderd wordt, de oogenblikken waarin lichaam en geest het kalmste zijn, zijn de geschiksten."

20^e. Is de inroeping voor de Geesten, aangenaam of pijnlijk? Komen zij gaarne als men hen roept?

"Dit hangt af, en van hun karakter, en van het doel dat met de inroeping beoogd wordt. Als het voor een loffelijk doel is, en als de omgeving hen gevallen is, dan is het voor hen aangenaam en zelfs aanlokkelijk; de Geesten gevoelen zich altijd gelukkig door de liefde die men hen toedraagt. Er zijn er, voor wie het een groot geluk is, zich met menschen in gemeenschap te stellen, en die lijden door de vergetelheid waarin men hen laat. Maar zoo als ik reeds gezegd heb, ook dit hangt van hun karakter af; er zijn ook onder de Geesten ongezellige, en menschenschuwe, die er niet van houden gestoord te worden, en wier gemeenschap men uit hunne antwoorden duidelijk gewaar wordt, vooral als zij geroepen worden door lieden, in welke zij geen belang stellen. Een Geest heeft dikwijls geen reden om de roepstem te beantwoorden van een onbekende in welken hij geen belang stelt, en die daartoe meestal door nieuwsgierigheid gedreven wordt; indien hij komt, dan is het gewoonlijk slechts voor een oogenblik, tenzij de inroeping voor een ernstig en leerzaam doel gedaan wordt."

Aanmerking: Er zijn menschen die hunne bloedverwanten alleen inroepen om hen vragen over de meest alledaagsche dingen van het materieele leven te doen, de een wil weten of hij zijn huis moet verhuren of verkoopen, een ander hoeveel winst hij met zijne koopwaren zal behalen, de plaats waar geld verborgen ligt, of deze of gene zaak al of niet voordeelig zijn zal. Onze bloedverwanten aan gene zijde van het graf stellen alleen belang in ons, naar de mate van toegenegenheid die wij voor hen koesteren; indien ons denken aan hen, zich bepaalt om ze als tovenaars te beschouwen, als wij alleen aan hen denken als wij inlichtingen te vragen hebben, kunnen zij geen groote sympathie voor ons gevoelen, en moet het ons dan ook niet verwonderen als zij ons weinig welwillendheid betoonen.

21^e. Bestaat er eenig verschil tusschen goede en kwade Geesten ten opzichte van hunne bereidvaardigheid om aan onze inroeping gehoor te geven?

"Ja, een zeer groot; de slechte Geesten, komen dan alleen gaarne, als zij hopen te kunnen heerschen en, bedriegen; maar zij vinden het zeer onaangenaam als zij genoodzaakt worden te verschijnen om hunne misslagen te bekennen, en verlangen niets liever dan te mogen vertrekken, even als een schoolknaap wien men roept om hern eene bestraffing te

geven. Zij kunnen er door verheven Geesten, tot straf, toe genoodzaakt worden. De inroeping is aan goede Geesten onaangenaam, als zij zonder nut voor kinderachtigheden gedaan wordt; in zulk een geval komen zij niet, of wel zij vertrekken.

“Gij kunt het voor waar aannemen, dat Geesten, welke het ook zijn mogen, in beginsel, even min als gij, er van houden om tot uitspanning voor nieuwsgierigen gebruikt te worden. Dikwerf beoogt gij niets anders bij de inroeping van een Geest, dan te hooren wat hij u te zeggen zal hebben, of hem vragen te doen over bijzonderheden van zijn leven die hij niet gezind is u mede te deelen, omdat er voor hem geene reden bestaat om u tot zijn vertrouweling te maken, en dan zoudt gij nog kunnen gelooven, dat hij om u genoeg te verschaffen, voor u op het vraagbankje zou gaan zitten? Verwacht dit niet, wat hij, in leven zijnde, niet gedaan zou hebben, zal hij nog minder als Geest doen.”

Aanmerking. De ondervinding heeft inderdaad bewezen dat het de Geesten altijd aangenaam is, ingeroepen te worden als dit ernstig en voor een goed doel gedaan wordt; de goeden komen ons met genoeg onderwijzen; de lijdenden vinden verlichting door de genegenheid die men hen betoont; degenen die wij gekend hebben, zijn tevreden dat wij aan hen denken. De lichtzinnige Geesten, houden er van door ijdele menschen ingeroepen te worden, omdat zij daardoor in de gelegenheid komen, om zich ten hunnen koste vrolijk te maken; met ernstige menschen gevoelen zij zich niet op hun gemak.

22^e. Moeten de Geesten, om zich te kunnen manifesteren, altijd ingeroepen worden?

“Neen, zij komen dikwijls zonder ingeroepen te zijn, en daardoor bewijzen zij dat zij gaarne komen.”

23^e. Als een Geest uit eigen beweging komt, is men dan meer verzekerd van zijne identiteit?

“In geen deele, want de leugen-geesten gebruiken dikwijls dit middel om iemand op het dwaalspoor te brengen.”

24^e. Als men in gedachte iemands Geest inroept, komt deze dan tot ons, al is het dat wij dit door geene schriftelijke of andere manifestatie bemerken?

“Het schrift is voor den Geest een stoffelijke wijze om van zijne tegenwoordigheid te doen blijken, maar het is de gedachte die hem aantrekt, en niet het feit van 't schrijven.”

25^e. Als een mindere Geest zich manifesteert, kan men hem dan noodzaken zich te verwijderen?

“Ja, door niet naar hem te luisteren. Maar hoe kunt gij verlangen dat hij zich verwijderd, als gij er vermaak in scheidt naar zijne platheden te luisteren? De mindere Geesten

hechten zich, evenals de dwazen onder u, aan degenen die hen met welbehagen aanhooren.”

26^e. Is de inroeping in den naam van God gedaan, een behoedmiddel tegen de inmenging van kwade Geesten?

‘De naam van God is geen breidel voor alle slechte Geesten, maar houdt er toch veel tegen; door dien naam verwijderd gij er altijd eenigen, en gij zoudt er nog veel meer verwijderen, als die naam uit den grond van uw hart en niet als een eenvoudig formulier uitgesproken werd.’

27^e. Zoude men verschillende Geesten, tegelijkertijd bij name kunnen inroepen?

“Hiertegen bestaat geen beletsel, en indien gij drie of vier handen ter uwer beschikking hadt om te schrijven, dan zouden drie of vier Geesten u tegelijk antwoorden; dit gebeurt als er verscheidene mediums bij elkander zijn.”

28e. Als verschillende Geesten tegelijk ingeroepen worden, en er maar één medium is, welke Geest zal dan antwoorden?

“Een van hen antwoordt dan voor allen, en drukt de collective gedachte uit.”

29e. Zou dezelfde geest zich tegelijkertijd door twee verschillende mediums kunnen manifesteren?

“Even zoo gemakkelijk als dat menschen verschillende brieven tegelijk kunnen dicteeren.”

Aanmerking. Wij hebben een Geest op hetzelfde oogenblik op vragen die hem gedaan werden, door twee mediums, door den een in het engelsch en door den ander in het fransch, zien antwoorden, en de antwoorden waren wat den zin betreft identiek, eenigen zelfs waren letterlijke vertalingen.

Twee Geesten op hetzelfde oogenblik door twee mediums ingeroepen wordende, kunnen te zamen een gesprek voeren; deze wijze van omgang is voor hen niet noodig, daar zij wederkeerig elkanders gedachten lezen, zij doen dit dus somtijds, om het ons tot leering te doen strekken. Indien het mindere Geesten zijn, en zij dus nog behebt zijn, met aardsche hartstochten en gedachten, dan kan het gebeuren dat zij in twist geraken, elkander grofheden toevoegen, elkander hunne gebreken verwijten, en zelfs niet potlooden, korfjes planken enz. naar elkander werpen.

30^e. Kan de Geest die op hetzelfde oogenblik op verschillende plaatsen ingeroepen wordt, tegelijkertijd op de vragen die hem gedaan worden, antwoorden?

“Ja, als het een verheven Geest is.”

? Verdeelt de Geest zich in dit geval, of wel bezit hij de gave der alomgenwoordig-

heid (ubiquiteit)?

“De zon is één, en toch bestraalt zij alles in het rond en schiet zonder zich te verdeelen, hare stralen tot de meest verwijderde punten; zoo is het ook met de Geesten. De gedachte van den Geest is als eene vonk die haar licht op een afstand verspreidt, en van alle punten van den horizont kan gezien worden. Hoe reiner de Geest is, des te verder reikt, en straalt even als het licht zijne gedachte uit. De lagere Geesten zijn te stoffelijk; zij kunnen slechts één mensch tegelijk antwoorden; en zij kunnen niet komen als zij elders geroepen worden.

“Een verheven Geest, die tegelijkertijd op twee plaatsen ingeroepen wordt, zal beide oproepingen beantwoorden, als beiden met even grooten ernst en innigheid gedaan worden; zoo niet, dan zal hij aan de ernstigste de voorkeur geven.”

Aanmerking. Het is even als of iemand zonder van plaats te veranderen, door signalen die op verschillende plaatsen kunnen gezien worden, zijne gedachten mededeelt.

In een der bijeenkomsten van de Parijsche Spiritsche Vereeniging in welke de vraag der alomtegenwoordigheid besproken werd, dicteerde een Geest uit eigen beweging het volgende:

“Gij hebt dezen avond gevraagd welke de hiërarchie der Geesten ten opzichte der alomtegenwoordigheid is. Vergelijk ons met een luchtballon die allengs opstijgt, als hij langs den grond zweeft, kan hij alleen door een beperkten kring van menschen gezien worden, naarmate hij hooger stijgt, wordt de kring waarin hij gezien wordt uitgebreider, en als hij een zekere hoogte bereikt heeft, wordt hij voor een ontelbaar aantal menschen zichtbaar. Zoo is het ook met ons; een slechte Geest, die nog aan de aarde gehecht is, blijft zich in een engen kring van menschen die hem zien, bewegen. Stijgt hij in genade, verbetert hij zich, dan kan hij met een grooter aantal menschen omgaan, en als hij Verheven-Geest geworden is, kan hij evenals het licht der zon, zijne stralen verspreiden, en zich aan vele menschen en op vele plaatsen te gelijkertijd vertoonen.

31^e. Kan men de Zuivere-Geesten, namelijk zij die de reeks hunner incarnatiën hebben volbracht, invoeren?

“Ja, maar zeer zelden; zij deelen hunne gedachten alleen aan reine en oprechte harten mede, en niet aan *hoovaardigen* en *baatzuchtigen*; daarom moet men altijd achterdocht koesteren voor mindere Geesten, die, om zich als belangrijk in uwe oogen voor te doen, dezen titel aannemen.”

32^e. Hoe komt het dan, dat de Geesten van de uitstekendste menschen zoo gereedelijk en op zulk een ongedwongen wijze op de roepstem van menschen van den geringsten stand, komen?

“De mensch beoordeelt de Geesten naar zich zelve, en dat is eene dwaling; na den dood van het lichaam, bestaan er geene aardsche rangen meer; er bestaat dan geen ander verschil dan in goedheid, en de goede Geesten gaan overal waar zij goed kunnen doen.”

33^e. Hoeveel tijd moet er na den dood verlopen, eer men Geesten kan inroepen?

“Men kan het op het oogenblik van den dood doen; maar daar de Geest zich dan nog in benevelde toestand bevindt, kan hij slechts op gebrekkige wijze antwoorden.”

Aanmerking. De duur van den benevelde toestand is zeer verschillend, en men kan om die reden geen juisten tijd voor de inroeping bepalen; het is evenwel zeldzaam als de Geest na verloop van acht dagen nog niet genoegzaam tot zichzelf gekomen is, om te kunnen antwoorden; somtijds kan hij dit reeds twee of drie dagen na zijn dood zeer goed doen; in allen gevalle kan men het met behoedzaamheid beproeven.

34^e. Is de inroeping op het oogenblik van het sterven, voor den Geest moeilijker dan later?

“Somtijds; het is even als bij u, als men u uit een diepen slaap rukt. Er zijn evenwel Geesten wie dit in het geheel niet hindert, en wien het zelfs behulpzaam is, om uit den benevelde toestand te geraken.”

35^e. Hoe kan de Geest van een jong gestorven kind, met kennis van zaken antwoorden, daar hij bij zijn leven, zichzelf nog niet eens bewust was?

“De ziel van het kind is een Geest *die nog in de kinderwindsels der stof gewikkeld is*; maar daarvan ontdaan komt hij in het bezit van zijne eigenschappen als Geest, want Geesten hebben geen ouderdom; dit bewijst dat de Geest van het kind reeds geleefd heeft. Evenwel kan hij tot dat hij geheel bevrijd is, in zijne taal eenige sporen van het karakter der kindsheid blijven behouden.

Aanmerking. De invloed van het lichaam, die bij den Geest van het kind, gedurende korteren of langeren tijd blijft bestaan, doet zich ook dikwijls gevoelen bij Geesten van hen die krankzinnig gestorven zijn. De Geest op zichzelf is niet krankzinnig, maar men weet dat er Geesten zijn die nog gedurende eenigen tijd blijven gelooven dat zij nog tot deze wereld behooren; het moet dus geene verwondering baren, als bij den krankzinnige, de Geest voor dat hij geheel van zijn lichaam losgemaakt is, de banden nog gevoelt die hem gedurende zijn leven belet hebben zijne gedachten vrijelijk te uiten. Dit uitwerksel verschilt naar gelang van de oorzaak der krankzinnigheid, want er zijn krankzinnigen die hunne volkomene helderheid, onmiddellijk na hunnen dood terugkrijgen.

Oproeping van dieren.

283.

36^e. Kan men den Geest van een dier oproepen?

"Na den dood van het dier, verkeert het intelligent beginsel dat in hem was, in latent toestand, het wordt door zekere Geesten, aan wien dit opgedragen is, onmiddelijk benuttigd om nieuwe wezens te bezielen, in welke het werk zijner veredeling voortgezet wordt. Zoodat er in de Geestenwereld, geene omdolende Geesten van dieren, maar alleen van menschen, zijn. Hiermede is uwe vraag beantwoord."

— Hoe komt het dan, dat sommige menschen, welke dieren opriepen, antwoorden ontvingen?

"Roep eene rots op en zij zal u antwoorden. Er zijn altijd Geesten genoeg, die bereid zijn op alles te antwoorden."

Aanmerking. Om diezelfde reden zal een mythisch of allegorisch persoon, als men hem oproept, antwoorden; dat wil zeggen, dat men voor hem antwoorden zal, en de Geest die als zoodanig optreedt, zal het karakter en de manieren van hem aannemen. Het kwam eens iemand in het hoofd om Tartuffe op te roepen, en Tartuffe kwam onmiddelijk; en wat meer is, begon over Orgon, Elmire, Damis en Valère, van welke hij tijding bracht, te spreken; wat hem zelve betreft, hij bootste het karakter van een huichelaar zoo kunstig na, als of Tartuffe werkelijk bestaan had. Later deelde hij mede dat hij de Geest van een tooneelspeler was, die deze rol vervuld had. De lichtzinnige Geesten maken altijd gebruik van de onervarenheid dergenen die hen ondervragen; maar zij wachten zich wel, zich tot dezulken te richten, die zij verlicht genoeg achten om hen te ontmaskeren en om aan hunne verhalen geen geloof te slaan. Het is evenzoo bij den mensch.

Een heer had in zijn' tuin een nest met distelvinken, in welke hij veel belang stelde; op zekeren dag was het nest verdwenen; zich verzekerd hebbende, dat niemand der zijnen hieraan schuldig was, kwam hij op de gedachte, zelve medium zijnde, om de moeder der jongen opteroepen; zij kwam en vertelde hem in goed fransch: "Beschuldig niemand, en stel u omtrent het lot van mijne jongen gerust; de kat heeft bij het doen van een sprong het nest neergeworpen; gij zult het met de jongen die niet opgegeten zijn, in hef gras terugvinden." Na opsporing werd alles aldus bevonden. Moest men nu daaruit de gevolgtrekking maken, dat het de vogel was die antwoordde? Zeer zeker niet; maar eenvoudig dat er een Geest was, met het gebeurde bekend. Dit strekke ten bewijze hoe men zich voor den schijn moet wachten, en hoe juist het bovenaangehaalde antwoord is: Roep eene rots op en zij, zal

u antwoorden. (Zie hierover het hoofdstuk over de *Medianimiteit bij dieren*; nr. 234.)

Oproeping van levende mensen.

284.

37^e. Is de incarnatie van den Geest een bepaald beletsel om hem in te roepen?

“Neen, maar de toestand van het lichaam, moet zoodanig wezen, dat het den Geest mogelijk wordt zich er op dat oogenblik van los te maken. Naarmate de wereld waarop de Geest geïncarneerd is, van een verhevener orde is, is het hem gemakkelijker te komen, omdat daar de lichamen minder stoffelijk zijn.”

38^e. Kan men den Geest van een levend mensch oproepen?

“Ja, aangezien men een geïncarneerden Geest, oproepen kan. De Geest van een levend mensch, kan ook in zijne oogenblikken van vrijheid, *zonder ingeroepen te zijn*, zich openbaren: dit hangt van de sympathie af die hij de menschen aan wie hij zich manifesteert, toedraagt.” (Zie hierover nr. 116, de geschiedenis van den man met de snuifdoos.)

39^e. In welken toestand bevindt zich het lichaam van den persoon wiens Geest opgeroepen is?

“Het slaapt of sluimert; en de Geest is dan vrij.”

— Zou het lichaam kunnen ontwaken terwijl de Geest afwezig is?

“Neen; de Geest is genoodzaakt ten zijnent terug te keeren; indien hij zich op dat oogenblik met u onderhoudt, verlaat hij u, en deelt hij u dikwijls hiervan de reden mede.”

40^e. Hoe wordt de Geest die uit het lichaam afwezig is, van de noodzakelijkheid van zijne tegenwoordigheid verwittigd?

“De Geest van een levend lichaam is nooit er van afgescheiden; op welken afstand hij zich ook bevinden moge, blijft hij altijd met een fluïdieke band er mede vereenigd, door middel van welke hij, als het noodig is, gewaarschuwd wordt; deze band wordt eerst met den dood verbroken.”

Aanmerking. Die fluïdieke band is dikwijls door ziende mediums waargenomen. Het is een soort van lichtgevende streep, die zich in de richting van het lichaam in de ruimte verliest. Eenige Geesten hebben gezegd dat zij daaraan degenen herkennen die nog tot de lichamelijke wereld behooren.

41^e. Wat zoude er gebeuren, indien het lichaam gedurende den slaap en de afwezigheid van den Geest, doodelijk getroffen werd?

“De Geest zou gewaarschuwd worden, en zou vóór dat de dood intreed terug zijn.”

— Het is dus niet mogelijk, dat het lichaam vóór de terugkomst van den Geest sterft en dezen daarin niet kan terugkeeren?

“Neen: want dit zou strijden met de wet die de verbinding van ziel en lichaam beheerscht.”

— Maar indien de slag plotseling en onverwachts toegebracht werd?

“Dan zou de Geest, vóór dat de doodelijke slag toegebracht zoude zijn, gewaarschuwd worden.”

Aanmerking. De Geest van een levende hierover ondervraagd zijnde, antwoordde: Indien het lichaam bij afwezigheid van den Geest kon sterven, dan zou dit een al te gemakkelijke manier wezen, om op huichelachtige wijze zelfmoord te plegen.

42^e. Is de Geest van iemand die gedurende den slaap ingeroepen wordt even vrij om zich te openbaren, als die van een overledene?

“Neen; hij is altijd min of meer onder den invloed van de stof.”

Aanmerking. Iemand in dezen toestand verkeerende, en aan wien men die vraag deed, antwoordde: *Ik ben altijd aan den kogel die ik met mij medesletp, vastgeketend.*

— Zou de Geest in dien toestand, als hij elders was, belet kunnen worden te komen?

“Ja, het is mogelijk dat de Geest zich ergens bevindt, waar hij gaarne wil blijven, en dan geeft hij geen gehoor aan de inroeping, vooral niet als die door iemand gedaan wordt, in wien hij geen belang stelt.”

43^e. Is het volstrekt onmogelijk om den Geest van iemand die zich in wakenden toestand bevindt, op te roepen?

“Ofschoon moeilijk, is het toch niet geheel en al onmogelijk, want als de inroeping het doel bereikt, kan het gebeuren dat de persoon in slaap valt: maar de Geest kan zich als geest niet anders openbaren, dan in de oogenblikken waarin zijne tegenwoordigheid voor de intelligente bedrijvigheid van het lichaam niet vereischt wordt.”

Aanmerking. De ondervinding heeft bewezen; dat de inroeping in wakenden toestand, in-slaap-valling of althans indommeling die aan slapen grenst, kan doen ontstaan, maar dit uitwewersel kan alleen door een zeer sterken wil, en alleen als er tusschen de beide personen een band van sympathie bestaat, teweeg gebracht worden; zoo niet dan zal de in-

roeping den persoon *niet bereiken*. Zelfs in het geval dat door de inroeping slaap zoude kunnen verwekt worden, zal de betrokken persoon, als het op een ongelegen tijd is, en niet willende slapen, tegenstand bieden, en bij aldien hij bezwijkt zal zijn Geest daardoor beneveld worden en bezwaarlijk kunnen antwoorden. Hieruit volgt, dat het geschikste oogenblik om den Geest van een levenden mensch op te roepen dat van zijnen natuurlijken slaap is, omdat zijn Geest dan vrij is, en even goed bij dengene die hem inroept kan komen, als dat hij in staat is zich naar elders te begeven.

Wanneer de inroeping met toestemming van den betrokken persoon plaats vindt; en dat deze om die reden tracht te slapen, kan het gebeuren dat zijne daarop gerichte aandacht hem het inslapen belet en zijnen Geest benevelt, daarom is een niet gedwongen slaap altijd te verkiezen.

44^e. Heeft een levend mensch, wiens Geest men in zijn slaap inroept, hiervan bij zijn ontwaken eenig bewustzijn?

“Neen, en gij wordt dit meer gedaan, dan gij wel denkt. Alleen zijn Geest weet het, en kan hem soms een onbepaalden indruk er van, gelijk aan dien van een droom, doen behouden.”

? Als wij onbekende, niets beduidende wezens zijn, wie zal ons dan oproepen?

“In een ander bestaan, kunt gij op een of andere wereld, bekende menschen geweest zijn, en dan ook op die wereld bloedverwanten of vrienden hebben. Veronderstel dat uw Geest het lichaam van den vader van een ander persoon bezielde heeft; welnu! dan zal, wanneer die persoon den Geest van zijn vader inroept, het uw Geest zijn die ingeroepen wordt en antwoorden zal.”

45^e. Antwoordt de Geest van een levend mensch als geest, of met de denkbeelden die hij in wakenden toestand heeft?

“Dit hangt van zijne verhevenheid af, maar zijn oordeel is dan helder en hij bezit minder vooroordeelen, juist zooals bij de somnambules; de toestand is nagenoeg dezelfde als bij dezen.”

46^e. Indien de Geest van een somnambule gedurende den magnetischen slaap opgeroepen werd, zou deze dan helderder dan die van elk ander menschen zijn?

“Hij zou dan ongetwijfeld gemakkelijker antwoorden, omdat hij vrijer is: alles hangt af van den graad der onafhankelijkheid van geest en van lichaam.”

— Zou de Geest van een somnambule, iemand die hem op een afstand inriep, op hetzelfde oogenblik kunnen antwoorden, dat hij dit een ander mondeling doet?

“De gave om zich tegelijkertijd op twee plaatsen te openbaren, is alleen eene eigenschap aan de geheel van de stof bevrijde geesten, eigen.”

47^e. Zoude men de denkbeelden die iemand in wakenden toestand heeft, kunnen wijzigen, door gedurende zijn slaap op zijn Geest te werken?

“Ja, somtijds, de Geest is dan niet meer door zulke sterke banden met de stof verbonden, daarom is hij vatbaarder om zedelijke indrukken te ontvangen, en die indrukken kunnen op zijne wijze van zien in gewonen toestand, invloed hebben. Ongelukkigerwijze gebeurt het dikwijls dat de lichamelijke natuur bij het ontwaken de overhand herneemt, en hem de goede voornemens, die hij mocht opgevat hebben, weer doet vergeten.”

48^e. Is de Geest van een levend mensch vrij om te zeggen of te verzwijgen wat hij wil?

“Hij bezit de eigenschappen die aan den Geest eigen zijn, en dientengevolge zijn vrijen wil, en daar hij meer doorzicht heeft, maakt hem dit nog omzichtiger, dan in zijn wakenden toestand.”

49^e. Zou men iemand, door zijn Geest in te roepen, kunnen noodzaken datgene te zeggen, wat hij zou willen verzwijgen?

“Ik heb gezegd dat de Geest zijn eigen vrijen wil heeft; maar het kan mogelijk zijn, dat hij als Geest minder belang in sommige dingen stelt, dan in zijn gewonen toestand; zijn geweten kan vrijer zijn gevoelen uiten. Buitendien, hij kan altijd, zoo hij niet spreken wil, aan die ongelegenheden ontsnappen, door zich te verwijderen; want men kan zijn Geest niet tegenhouden zooals men dit zijn lichaam zou kunnen doen.”

50^e. Zou de Geest van een levend mensch, niet door een' anderen Geest genoodzaakt kunnen worden te komen en te spreken, zooals dit bij omdolende Geesten plaats vindt?

“Voor de Geesten, hetzij van levende of gestorvenen, bestaat er geen ander overwicht dan dat wat door zedelijke meerderheid verkregen wordt, en gij moet bij u zelve wel overtuigd zijn dat een verheven Geest er zich nooit toe zou leenen, zijn bijstand voor een lage onbescheidenheid te verlenen.”

Aanmerking. Dit misbruik van vertrouwen, zou inderdaad eene slechte daad zijn, maar waarmede men evenwel zijn oogmerk niet zoude bereiken, omdat het niet mogelijk is een Geest een geheim te ontrukken dat hij verzwijgen wil, tenzij hij, gedreven door een gevoel van rechtvaardigheid, datgene openbaart, wat hij onder andere omstandigheden zou verzwijgen.

Iemand wilde op die wijze van een harer bloedverwanten te weten komen of diens testament in haar voordeel was. De Geest antwoordde hierop: “Ja mijne lieve nicht en gij zult er weldra het bewijs van ontvangen.” Dit was inderdaad waar; maar eenige dagen daarna vernietigde de bloedverwant het testament, en had de ondeugendheid het haar te doen

weten, zonder evenwel te weten dat hij ingeroepen was geworden. Een instinktmatig gevoel noopte hem waarschijnlijk om het voornemen dat door zijn Geest ten gevolge van de gedane vraag, opgevat was, ten uitvoer te brengen. Het is laagheid, den Geest van eenen overledene of van eenen levende iets te vragen, wat men bij zijn leven niet zou durven, en die laagheid wordt niet eens door de uitwerking die men er zich van voorstelt, vergoed.

51e. Kan men een Geest inroepen, wiens lichaam zich nog in dat van de moeder bevindt?

“Neen; gij weet immers dat dan de Geest geheel en al beneveld is.”

Aanmerking. De incarnatie is dan eerst volkomen volbracht op het oogenblik dat het kind ademt; maar van af het tijdstip der ontvangenis, wordt de Geest die aangewezen is om het lichaam te bezielen, door eene verdooving bevangen die bij de nadering van het oogenblik der geboorte toeneemt, waardoor hij het zelfbewustzijn, en dientengevolge het vermogen om te kunnen antwoorden, verliest. (Zie in Het Boek der Geesten: Terugkeer tot het aardsche leven; Vereeniging van de ziel met het lichaam, nr. 344)

52^e. Zou een leugengeest de plaats van dien van een levend mensch dien men inroept, kunnen innemen?

“Hieraan valt niet te twijfelen, en dit gebeurt zeer dikwijls, vooral als de bedoeling van dengene die de inroeping doet niet zuiver is. De inroeping van levende menschen, heeft buitendien geen ander nut dan als psychologische studie; en men moet ze altijd nalaten, als ze tot geen leerzame uitkomst leiden kan.”

Aanmerking. Zoo de inroeping van omdolende Geesten, dezen reeds niet altijd *bereikt*, dan moet dit nog veel meer het geval zijn met degenen die geïncarneerd zijn; en het is voornamelijk in dit geval dat leugengeesten hunne plaats innemen.

53^e. Kan er door de inroeping van Geesten van levende menschen gevaar ontstaan?

“Dit geschiedt niet altijd zonder gevaar; het hangt van den toestand van den persoon af, want zoo deze ziek is, kan men er zijn lijden door verzwaren.”

54^e. In welk geval levert de inroeping van den Geest van een levend mensch, de meeste bezwaren op?

“Men moet er zich bij jonge kinderen, ernstige zieken, zwakke grijsaards van onthouden; in een woord het kan telkens als het lichaam zeer verzwakt is, gevaarlijk zijn.”

Aanmerking. De plotselinge schorsing van de werking der intellectueele vermogens gedurende den wakenden toestand, zou ook gevaarlijk kunnen zijn, indien de persoon zijn algeheele tegenwoordigheid van geest juist noodig mocht hebben.

55^e. Gevoelt het lichaam van een levend mensch, wiens Geest opgeroepen wordt, door den arbeid, dien zijn Geest ofschoon afwezend, verricht, vermoeienis?

Iemand die in dien toestand verkeerde, en voorgaf dat zijn lichaam vermoeid werd, antwoordde hierop: "Mijn Geest is, als een door touwen aan een paal vastgehouden luchtbol; mijn lichaam is de paal, die door de rukken van den luchtbol geschokt wordt."

56^e. Daar de oproeping van den Geest van levende menschen, als men dit zonder omzichtigheid doet, gevaarlijk kan zijn, bestaat er dan niet hetzelfde gevaar bij de inroeping van den Geest van iemand, waarvan men niet weet of hij geïncarneerd is, en die zich dus wellicht niet in den vereischten toestand bevindt?

"Neen, de omstandigheden zijn niet dezelfde; hij zal alleen komen als hij in een toestand is, waarin hij dit kan doen; en, heb ik u bovendien niet gezegd, dat gij, vóór het doen van uwe inroeping vragen moet of zulks mogelijk is?"

57^e. Wanneer wij op zeer ongelegen oogenblikken een onweerstaanbaren trek tot slapen gevoelen, zou het dan kunnen zijn, dat men ergens onzen Geest oproept?

"Dat kan zonder twijfel het geval zijn, maar meestal is het een zuiver physisch verschijnsel, hetzij dat het lichaam rust, hetzij dat de Geest zijne vrijheid noodig heeft."

Aanmerking. Eene dame van onze kennis, die medium was, kwam eens op het denkbeeld om den Geest van haar kleinzootje dat in hetzelfde vertrek sliep op te roepen. De taal van het kind, de uitdrukkingen die men van hem gewoon was, en het zeer nauwkeurig verhaal van verschillende dingen die hem op de kostschool overkomen waren, bewezen de identiteit; maar bovendien werd die identiteit nog door eene andere omstandigheid bevestigd. Eensklaps hield de hand van het medium met schrijven op, zonder dat het mogelijk was iets meer te verkrijgen; op dat oogenblik maakte het kind, half in slaap in zijn bed, verschillende bewegingen, toen het daarna weer insliep, ging de hand weer aan het schrijven en vervolgde het afgebroken gesprek. De oproeping van den Geest van levende menschen, onder gunstige omstandigheden gedaan, bewijst op de meest onloochenbare wijze, de afzonderlijke handelingen van het lichaam en van den Geest, en gevolgelijk het bestaan van een intelligent van de stof onafhankelijk beginsel. (Zie in *Revue spirite* van 1860. blz. 11 en 81 verscheidene merkwaardige voorbeelden van de inroeping van Geesten van levende menschen.)

Menschelijke telegraphie.

285.

58^e. Zouden twee menschen door wederkeerig elkanders Geest op te roepen, elkan-
der hunne gedachten kunnen mededeelen, en op die wijze gedachten kunnen wisselen?

“Ja, en deze menschelijke telegraphie zal eenmaal een algemeen middel van onder-
ling verkeer worden.”

— Waarom ze dan niet dadelijk ingevoerd?

“Voor sommige menschen is het reeds een middel van gemeenschap, maar niet
voor allen: de mensch moet zich eerst louteren, opdat de Geest van de stof los worde, en
dat is wederom een reden om de oproeping in den naam van God te doen. Tot dus verre
blijft dit beperkt tot de keur der gedematerialiseerde zielen, die men zelden bij den tegen-
woordigen toestand der aardbewoners, aantreft.”

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Vragen die men aan de Geesten doen kan.

Voorbereidende aanmerkingen. — Vragen die den Geesten aangenaam of onaangenaam zijn. — Vragen over de toekomst. — Over de vroegere en de toekomstige levens. — Over zedelijke en stoffelijke belangen. — Over het lot der Geesten. — Over de gezondheid. — Over uitvindingen en ontdekkingen. — Over verborgen schatten.— Over de andere werelden.

Voorbereidende aanmerkingen.

286. Men kan aan de wijze van de vragen te doen, en nog meer aan den aard der vragen, niet te veel gewicht hechten. Men moet bij de vragen die men tot de Geesten richt, twee dingen in aanmerking nemen: de vorm, en het wezen. Wat den vorm betreft, moeten de vragen helder en juist gesteld worden, en daarbij ingewikkeldheid vermeden worden. Maar er is nog een ander punt dat niet van minder belang is, en wel de volgorde die men er bij inacht moet nemen. Als de oplossing van eenig vraagstuk eene opeenvolging van vragen noodig maakt, is het van veel belang, dat deze met elkander in verband staan en dat de eene uit de andere geleidelijk voortvloeie; de Geesten antwoorden er dan veel gemakkelijker en duidelijker op dan wanneer ze op goedgeeluk af gedaan worden, en zonder verband van het een op het andere overspringen. Daarom is het altijd zeer goed ze vooraf gereed te maken, om er dan gedurende de zitting de zoodanigen intelasschen, als waartoe de omstandigheden aanleiding geven. Buiten en behalve dat de vraag beter gesteld zal zijn, als dit na kalm overleg gedaan wordt, is die voorafgegane arbeid, zoo als wij reeds aangemerkt hebben, eene soort van voorafgegane inroeping, bij welke de Geest tegenwoordig kan wezen, en waaraan hij geneigd kan zijn, te voldoen. Men zal opmerken, dat de Geest zeer dikwijls bij voorbaat sommige vragen, die men doen wilde, beantwoordt, hetgeen bewijst dat hij die vooraf kende.

Nog meer vereischt het wezen der vraag, de aandacht, want dikwijls is de natuur der vraag oorzaak dat men een verkeerd antwoord ontvangt, er zijn er die de Geesten, om ons onbekende redenen, niet kunnen of niet moeten beantwoorden, en het is in zulk een geval vruchteloos, er op te blijven aandringen; maar wat vooral vermeden dient te worden, is,

vragen te doen met het doel hunne scherpzinnigheid op de proef te stellen. Als iets bestaat, wordt er gezegd, moeten zij het weten; en het juist, omdat de zaak u bekend is of dat gij de middelen hebt om ze zelf te weten te kunnen komen, dat zij zich de moeite niet zullen geven u te antwoorden; deze achterdocht kwetst hen, en men verkrijgt niets goeds. Is dit niet ook dagelijks het geval bij ons? Zouden uitstekende menschen, die zich hunner waarde bewust zijn, er genoegen in vinden om op alle zotte vragen te antwoorden die men hen deed met het doel om hen even als een schooljongen een examen te doen ondergaan? De zucht die men heeft om dezen of genen tot het spiritisme over te halen is voor de Geesten geen beweegreden om eene ijdele nieuwsgierigheid te bevredigen; zij weten dat de overtuiging vroeg of laat zich een weg zal banen, en de middelen die zij daartoe gebruiken, zijn niet altijd diegenen die wij kennen.

Stel u een ernstig mensch voor, die met ernstige en nuttige zaken bezig, onophoudelijk door de beuzelachtige vragen van een kind, lastig gevallen wordt, en gij zult u een denkbeeld kunnen vormen, hoe verheven Geesten denken moeten, over al de nietigheden waarop men hen onthaalt. Hieruit moet men niet opmaken dat men van de Geesten geene nuttige inlichtingen en vooral zeer goede raadgevingen zou kunnen ontvangen; maar hunne antwoorden zullen meer of minder goed zijn, naar gelang van de kundigheden die zij zelve bezitten, van de belangstelling die wij van hunnentwege verdienen, van de genegenheid die zij ons toedragen en eindelijk van het doel dat men beoogt en van het nut dat zij in de zaak zien; maar indien onze geheele gedachte zich bepaalt tot het geloof, dat zij bekwamer zijn dan anderen om ons omtrent de dingen dezer wereld in te lichten, dan kunnen zij voor ons geene sympathie gevoelen; en dientengevolge zullen zij slechts voor korte oogenblikken verschijnen en naar gelang van hunnen graad van volmaaktheid, ons hunne gemelijkheid toonen, dat men hen nutteloos lastig gevallen heeft.

287. Eenige menschen vermeenen dat het verkieselijker is, zich van het doen van vragen te onthouden, en dat het beter is, het onderwijs van de Geesten af te wachten, zonder het uit te lokken, dit is echter eene dwaling. Het is waar dat de Geesten uit eigen beweging, onderwijs van eene hooge waarde geven, zoodat men verkeerd zoude doen met het te versmaden, maar er zijn inlichtingen, waarop men indien men er niet om verzocht, dikwijls zeer lang zou moeten wachten. Zonder de door ons gedane vragen zou het *Boek der Geesten* en het *Boek der Mediums* nog te schrijven, of ten minste niet zoo volledig zijn, en eene menigte problema's van groot gewicht zouden nog onopgelost zijn. Wel verre dat het doen van vragen eenig bezwaar oplevert, is dit, met het oog op het onderwijs van groot nut, mits men binnen de vereischte perken blijft. Zij leveren nog een ander voordeel op, namelijk de leugengeesten te helpen ontmaskeren, die meer ijdel dan geleerd zijnde, zelden de proef van bondige logiesche vragen, waarmede men hen in hunne laatste verschansingen terug

dringt, kunnen weerstaan. Daar de wezenlijk verheven Geesten van zoodanig onderzoek niets te duchten hebben, zijn zij de eersten, die vragen om uitlegging van duistere punten zullen uitlokken; de anderen daarentegen, vreezende te doen te krijgen met menschen die sterker zijn dan zij, doen hun best het geven van uitlegging te ontduiken; in het algemeen geven zij dan ook den raad aan de mediums die zij willen beheerschen, en die zij alle soorten van utopiën voor waarheid willen doen aannemen, zich van elke bespreking over hun onderwijs te onthouden.

Als, men alles wat wij tot hiertoe in dit werk gezegd hebben, goed begrepen heeft, zal men zich reeds een denkbeeld kunnen vormen, van de grens welke men met de vragen die men aan de Geesten doen kan, niet moet overschrijden; tot meerdere zekerheid, deelen wij evenwel de antwoorden mede, die ons gegeven zijn over de voornaamste onderwerpen, waarover menschen van weinig ondervinding geneigd zijn, vragen te doen.

Vragen die de Geesten aangenaam of onaangenaam zijn.

288.

1^e. Antwoorden de Geesten gaarne op de vragen die hen gedaan worden?

“Dit hangt van den aard der vragen af. Ernstige Geesten antwoorden altijd gaarne op de zoodanigen met welke men het goede beoogt en welke ten doel hebben om u vorderingen te doen maken. Zij luisteren niet naar beuzelachtige vragen.”

2^e. Is het voldoende dat eene vraag ernstig zij, om een ernstig antwoord te bekomen?

“Neen, dit hangt van den Geest af, die het antwoord geeft.”

— Maar heeft eene ernstige vraag dan niet ten gevolge, dat de lichtzinnige Geesten zich verwijderen?

“Niet de vraag, maar het karakter van dengene die de vraag doet, maakt dat de lichtzinnige Geesten vertrekken.”

3^e. Welke vragen, zijn voornamelijk aan de goede Geesten onaangenaam?

“Elke nuttelooze vraag, of die welke uit nieuwsgierigheid of om den Geest op de proef te stellen gedaan wordt; alsdan antwoorden zij er niet op, maar zij verwijderen zich.”

— Zijn er vragen, die aan onvolmaakte Geesten onaangenaam zijn?

“Alleen de zoodanige welke hunne onwetendheid of hun bedrog, indien zij dit beoogen, aan 't licht kunnen brengen; anders antwoorden zij op alles, zonder zich om de waarheid te bekommeren.”

4^e. Wat moet men denken van menschen die de spiritische mededeelingen slechts

beschouwen als eene verstrooiing en een tijdverdrijf, of als een middel om voorspellingen omtrent hetgeen voor hen van eenig belang is, te verkrijgen?

“Deze menschen vallen zeer in den smaak van de mindere Geesten, die evenals zij, naar vermaak zoeken en dan eerst tevreden zijn, als zij hen hebben kunnen beet nemen.”

5^e. Als de Geesten op sommige vragen geen antwoord geven, geschiedt dit dan ten gevolge van hun onwil, of wel omdat een boven hen verheven macht zich tegen sommige openbaringen verzet?

“Het een en het ander vindt plaats; er zijn dingen die niet geopenbaard kunnen worden, en anderen die de Geesten zelve niet weten.”

— Indien men er sterk op aandrong, zou dan de Geest niet eindigen met te antwoorden?

“Neen; de Geest die niet wil antwoorden, heeft het altijd in zijne macht zich te verwijderen. Daarom is men verplicht te wachten als zulks gezegd wordt, en moet men vooral niet hardnekkig op een antwoord blijven aandringen. Op een antwoord dat men u niet geven kan, te blijven aandringen, is het zekerste middel om bedrogen te worden.”

6^e. Zijn alle Geesten in staat om de vragen die men hen doet te begrijpen?

“Verre van dien; de mindere Geesten zijn niet in staat sommige vragen te begrijpen, dit belet hen evenwel niet om toch hetzij juist of verkeerd te antwoorden, evenals dit ook onder u het geval is.”

Aanmerking. In sommige gevallen, en als het nuttig kan zijn gebeurt het dikwijls, dat een meer verheven Geest, den onwetenden Geest te hulp komt en hem ingeeft wat hij zeggen moet. Men ontwaart dit gemakkelijk aan het contrast in de antwoorden, terwijl daarboven de mindere Geest het dikwijls zelve erkent. Dit vindt alleen plaats bij de Geesten die onwetend zijn doch overigens ter goeder trouw handelen, maar nooit bij degenen die met schijn-wetenschap willen pronken.

Vragen over de toekomst.

289.

7^e. Kunnen de Geesten ons de toekomst onthullen?

“Indien de mensch de toekomst kende, dan zou hij het tegenwoordige veronachtzamen.”

“Dat is wederom iets waarop gij altijd aandringt, een bepaald antwoord te ontvangen; dit is zeer verkeerd, want de manifestaties der Geesten, geschieden niet om de toe-

komst te voorspellen. Indien gij volstrekt een antwoord verlangt, dan zal u dit door een wargeest gegeven worden; wij herhalen u dit telkens.» (Zie het *Boek der Geesten*: Kennis der Toekomst, nr. 868.)

8^e. Vallen er dan somtijds geen gebeurtenissen voor, die de Geesten uit eigen beweging hebben voorspeld?

“Het kan gebeuren, dat de Geest dingen voorziet, die het hem nuttig voorkomt, of die het hem opgedragen wordt aan u bekend te maken; maar men moet, niettemin, de leugengeesten wantrouwen, die er vermaak in vinden voorspellingen te doen. Alléén door al de omstandigheden zamen te nemen, kunnen wij over den graad van vertrouwen dien deze voorspellingen verdienen oordeelen.”

9e. Welk soort van voorzeggingen moet men het meest wantrouwen?

“Allen die het *algemeen* nut niet ten doel hebben. De persoonlijke voorspellingen kunnen bijna altijd als verdacht beschouwd worden.”

10^e. Met welk doel doen eenige Geesten uit eigen beweging voorspellingen, die niet vervuld worden?

“Meestal om zich over de lichtgeloovigheid, en de angst of vreugde die zij doen ontstaan, vroolijk te maken en met de teleurstelling die er op volgt te spotten. Deze leugenachtige voorspellingen, hebben evenwel somtijds een ernstig doel, namelijk dengene aan wien zij gedaan worden te beproeven, om te zien hoe hij de zaak opneemt, en om den aard der goede of slechte gevoelens die zij bij hem opwekken te kennen.”

Aanmerking. Van zoodanigen aard zou bijvoorbeeld, de voorspelling zijn, van het een of ander waardoor de heb- of eerezucht zou kunnen geprikkeld worden, zoals: iemands dood of het vooruitzicht op eene erfenis.

11^e. Waarom geven ernstige Geesten, gewoonlijk geen bepaalden datum op, als zij het voorgevoel van eene gebeurtenis doen ontstaan; is dit van hunne zijde onmacht of onwil?

“Het een en het ander; zij kunnen in sommige gevallen een voorgevoel van een gebeurtenis doen ontstaan; in welk geval het eene waarschuwing is, die zij u geven. En wat nu het bepalen van het tijdstip betreft, zoo mogen zij dit dikwijls niet doen; ook is het dikwijls onmogelijk, omdat zij het zelve niet weten. De Geest kan voorzien dat iets gebeuren zal, maar het juiste oogenblik kan van gebeurtenissen afhankelijk wezen die nog niet vervuld en alléén aan God bekend zijn. De lichtvaardige Geesten, die zich in het geheel niet ontzien u te bedriegen, zullen u de juiste dagen en uren opgeven zonder er zich over te bekommeren of het al of niet zal uitkomen. Daarom moet elke voorspelling die in alle bijzonderheden be-

schreven wordt, door u als verdacht beschouwd worden.

“Het zij u nogmaals gezegd, dat onze zending ten doel heeft u vorderingen te doen maken, hiertoe helpen wij u zoo veel als in ons vermogen is. Hij die aan verheven Geesten wijsheid en deugd vraagt, zal zich nooit teleurgesteld vinden; maar gelooft toch niet dat wij onzen tijd verspillen met het aanhooren van alle uwe nietigheden en om uw horoscoop te trekken; dit laten wij aan die lichtzinnige Geesten over, die er gelijk dartele kinderen vermaak in scheppen.

“De Voorzienigheid heeft voor de voorspellingen die aan den mensch gedaan kunnen worden, grenzen gesteld. De ernstige Geesten bewaren het stilzwijgen over alles, waarvan de openbaring hen niet veroorloofd is. Door op een antwoord te blijven aandringen, stelt men zich aan het gevaar bloot bedrogen te worden door mindere Geesten die altijd gereed staan van iedere gelegenheid om aan uwe lichtzinnigheid strikken te spannen, gebruik te maken.”

Aanmerking. De Geesten zien, of hebben door inductie een voorgevoel van toekomstige gebeurtenissen; zij zien die vervuld in een tijd, dien zij niet zoo als wij berekenen; om er het juiste tijdstip van op te geven, zouden zij zich met onze wijze om den tijd te berekenen moeten identificeren, en dit achten zij niet altijd noodig, dit is dikwerf een bron van misverstand.

12^e. Bestaan er geen menschen die eene bijzondere gave bezitten, om de toekomstige gebeurtenissen te voorzien?

“Ja, menschen wier ziel zich van de stof losmaakt; het is in dat geval hunne ziel die ziet; en als het eenig nut kan hebben, staat God hen toe, ten goede eenige dingen te voorspellen; maar er zijn veel meer bedriegers en kwakzalvers. In de toekomst zal die gave meer algemeen worden.”

13^e. Welk denkbeeld moet men zich van de Geesten vormen, die er vermaak in scheppen, iemand den dag en het uur van zijn dood aan te kondigen?

“Het zijn laffe, zeer laffe spotgeesten, die niets anders beoogen dan zich met den angst dien zij veroorzaken, te vermaken. Men behoeft er zich nimmer over te verontrusten.”

14^e. Hoe komt het dat sommige menschen, door een voorgevoel het tijdstip van hun dood weten?

“Meestal is het hun eigen Geest, die het in zijne oogenblikken van vrijheid weet, en er bij zijn ontwaken de intuïtie van behoudt. Daarom zijn deze menschen op hunnen dood voorbereid en worden er niet door bevreesd of verontrust. Zij zien in de scheiding van lichaam en ziel niets dan eene verandering van toestand, of wilt ge liever dat ik mij eenvoud

diger uitdruk, zij beschouwen het als het afleggen van een grof lakensch kleet, om er een zijden voor in de plaats te nemen. Naarmate het geloof aan het spiritisme toeneemt, zal de vrees voor den dood afnemen."

Vragen over de vroegere en de toekomstige levens.

290.

15^e. Kunnen de Geesten ons onze vroegere levens doen kennen?

"God staat het somwijlen toe dat die u geopenbaard worden, dit hangt van het doel af; indien het u tot stichting of onderwijzing moet dienen, dan zullen die onthullingen waar zijn, en in dat geval wordt de mededeeling meest altijd uit eigen beweging en geheel onverhoeds gedaan; maar God laat dit nooit toe als het tot bevrediging van ijdele nieuwsgierigheid dienen moet."

— Waarom weigeren sommige Geesten nooit, zoodanige mededeelingen te doen?

"Het zijn spotgeesten die zich ten uwen koste vermaken. In het algemeen moet gij alle mededeelingen van dien aard, als zij geen hoogst ernstig en nuttig doel beoogen, als valsch of minstens als verdacht beschouwen. De spotgeesten scheppen er vermaak in door het voorspiegelen van zoogenaamde hooge afstamming, de eigenliefde op te wekken. Er zijn mediums en geloovigen, die alles wat hen van dien aard gezegd wordt, voor goede munt aannemen, en die niet inzien dat de tegenwoordige toestand van hun verstand in geen deele den hoogen rang rechtvaardigt dien zij vermeenen vroeger bekleed te hebben; eene kleingeestige ijdelheid, waarover de spotgeesten even als de menschen zich vrolijk maken. Het zou meer logisch en meer met den gestadigen vooruitgang der wezens overeenkomen en ook voor hen meer eervol zijn, in plaats van gedaald, opgeklommen te wezen; om aan zoodanige onthullingen geloof te kunnen slaan, zouden zij uit eigen beweging door verschillende met elkander en met vroeger gedane mededeelingen onbekende mediums, gedaan moeten zijn; dan zou er gegronde reden bestaan om er aan te gelooven."

— Indien men zijne vroegere *individualiteit* niet kan kennen, is dit dan ook even zoo met den aard van het leven dat men vroeger gevoerd heeft, met den stand dien men in de maatschappij bekleed heeft en met de goede hoedanigheden of gebreken die bij ons de overhand gehad hebben?

"Neen, dit kan geopenbaard worden, omdat gij er ter uwer verbetering, nut uit trekken kunt; bovendien, als gij uw tegenwoordig leven nagaat, kunt gij zelf er uit opmaken wat uw verleden geweest is." (zie het *Boek der Geesten*: Het vergeten van het verledene, nr. 392.)

16^e. Kan er ons iets omtrent onze toekomstige levens geopenbaard worden?

“Neen, al wat sommige Geesten u daaromtrent mochten mededeelen is niets dan scherts; en dat is trouwens begrijpelijk: uw toekomstig bestaan kan niet vooruit bepaald worden, omdat het zoodanig zal zijn, als gij u dit zelve gemaakt zult hebben, door uw gedrag op aarde en door de voornemens die gij, weer Geest geworden zijnde, opgevat zult hebben. Hoe minder gij te boeten zult hebben, des te gelukkiger zal dit bestaan zijn, maar ik herhaal, het is onmogelijk te weten waar en wat dat bestaan zijn zal, alleen is hiervan uitgezonderd het bijzondere en zeldzame geval dat Geesten alleen op aarde zijn om er eene belangrijke zending te volbrengen, omdat voor dezen de weg als het ware vooraf afgebakend is.”

Vragen over zedelijke en stoffelijke belangen.

291.

17^e. Kan men de Geesten om raad vragen?

“Ja, zeer zeker: de goede Geesten weigeren nooit, diegenen bij te staan die hen, vooral omtrent hetgeen de ziel betreft met vertrouwen aanroepen; maar huichelaars, d. w. z. zij, die zich aanstellen alsof zij om licht vragen, maar die er genoeg in vinden, in de duisternis te blijven, wijzen zij af.”

18^e. Kunnen de Geesten raad geven in zaken persoonlijke belangen betreffende?

“Soms, naar gelang van de bedoeling die men er mede heeft. Ook hangt dit af van dengene tot wien men zich wendt. De raadgevingen die het gewone leven betreffen, worden met meer juistheid door de gemeenzame Geesten gegeven, omdat zij zich aan den persoon hechten en in hetgeen dezen aangaat, belang stellen: het is uw vriend, de kenner van uw geheimste gedachten; maar dikwijls mat gij hem af door zulke zonderlinge vragen, dat hij u laat zitten. Het is even ongerijmd vertrouwelijke dingen te vragen aan Geesten die u vreemd zijn, als dit te doen aan den eersten den beste dien gij op straat ontmoet. Gij moet nooit vergeten dat het kinderachtige der vragen weinig strookt met de verhevenheid der Geesten. Men moet ook de hoedanigheden van den gemeenzamen Geest in aanmerking nemen, want hij kan naar gelang van de sympathie die hij gevoelt voor den persoon aan wien hij zich hecht, goed of slecht zijn. De gemeenzame Geest van een slecht mensch, is een slechte Geest, wiens raadgevingen verderfelijker kunnen zijn, maar die zijne plaats aan een betere zal inruimen, zoodra de mensch zelve, beter wordt. Gelijken zoeken gelijken op.”

19^e. Kunnen de gemeenzame Geesten door hunne openbaringen onze stoffelijke belangen bevorderen?

“Zij kunnen het, en naar gelang van omstandigheden doen zij dit ook somtijds, maar wees verzekerd dat goede Geesten zich er nooit toe leenen om de hebzucht ten dienste te staan. De kwaden doen duizende voordeelen voor uwe oogen schemeren om uwe begeerlijkheid op te wekken, terwijl zij u daarna teleurstellen. Weet ook, dat bijaldien het tot uwe beproeving behoort de eene of andere lotwisseling te ondergaan, uwe beschermende Geesten u dan behulpzaam kunnen zijn, om die met meer onderwerping te doen dragen, ja die zelfs te verzachten; maar het is hen juist in het belang van uwe toekomst, niet geoorloofd er u van te ontheffen. Zoo zal ook, een goed vader, aan zijne kinderen, niet alles toestaan wat zij verlangen.”

Aanmerking. Onze beschermende Geesten, kunnen ons in vele gevallen, den besten weg wijzen, zonder ons daarom aan den leiband te doen loopen, anders zouden wij ons eigen oordeel geheel verliezen, en geen stap meer durven doen, zonder onze toevlucht tot hen te nemen, en dit zou nadeelig voor onzen vooruitgang zijn. Om vorderingen te maken is het voor den mensch noodzakelijk, ten zijnen koste ondervinding op te doen; daarom laten de wijze Geesten, terwijl zij ons raad geven, ons toch aan onze eigene krachten over, even als een bekwaam onderwijzer dit met zijne leerlingen doet. In de gewone omstandigheden van het leven geven zij raad door inspiratie en laten ons zodoende al de verdienste van het goede zoo als zij ons ook de geheele verantwoordelijkheid voor onze verkeerde keuze laten dragen.

Het zoude misbruik maken zijn van de inschikkelijkheid der Geesten, en van onzen kant een verkeerd begrip van hunne zending verraden, als wij hen ieder oogenblik over de meest gewone dingen gingen ondervragen, zoo als sommige mediums doen. Er zijn mediums die voor de onbeduidenste vraag, en de eenvoudigste zaak het potlood ter hand nemen. Deze overdreven zucht tot vragen is een bewijs van kleingeestigheid, en daarbij ver raadt het eene groote mate van aanmatiging, te gelooven, dat men altijd een gediens tigen Geest ter zijner beschikking heeft, die niets anders te doen zou hebben, dan zich met ons en onze nietige belangen onledig te houden. Men zoude bovendien op die wijze zijn eigen oordeel vernietigen en zich zelve tot het vervullen eener lijdelijke rol doemen, die voor het tegenwoordige leven zonder nut, en voor onzen toekomstigen vooruitgang stellig nadeelig zoude zijn. Indien het kinderachtig is, de Geesten over onbeduidende dingen te raadplegen, zoo is het dit niet minder van den kant der Geesten, als dezen zich uit eigen beweging met wat men kleine huishoudelijke aangelegenheden zou kunnen noemen, bemoeien; het kunnen goede Geesten zijn, maar zeker is het, dat zij nog zeer aardsch zijn.

20^e. Indien iemand bij zijn dood, zijne zaken in verwarden toestand achterlaat, kan

men dan zijn Geest vragen, zijne hulp te verleen en om dezelve te ontwarren, en kan men hem, in geval dat men dit niet weet, ook vragen hoeveel hij wezenlijk heeft nagelaten, indien zulks in het belang der regtvaardigheid noodig is?

“Gij vergeet dat de dood eene verlossing uit de aardsche beslommeringen is; geloof gij nu, dat de Geest die zich door zijne vrijheid, gelukkig gevoelt, vrijwillig zijne ketenen zal komen hernemen, en zich met iets wat hem niet meer aangaat, zal bemoeien om de hebzucht te bevredigen van erfgenamen, die zich wellicht, in het vooruitzicht dat het voor hen voordeelig zal zijn, over zijnen dood verheugd hebben? Gij spreekt van rechtvaardigheid, maar de teleurstelling die hunne begeerlijkheid ondervindt, is rechtvaardig; het is het begin der straffen die God voor hunne onmatige begeerte naar aardsche goederen, heeft weggelegd. Bovendien zijn de moeielijkheden welke somtijds door iemands dood veroorzaakt worden, een gedeelte der beproevingen van het leven, en er is geen Geest die de macht bezit u daarvan te ontheffen, omdat zij tengevolge van Gods besluit plaats vinden.”

Aanmerking. Dit antwoord, zal waarschijnlijk, dezulken teleurstellen die zich verheelden dat de Geesten niets te doen hebben dan om als helderziende hulpbenden, ons niet als gids naar den hemel, maar op aarde te dienen. Nog eene andere overweging komt klem aan dit antwoord geven. Indien iemand gedurende zijn leven, door zorgeloosheid zijne zaken in de war gebracht heeft, dan is het niet waarschijnlijk dat hij na zijn dood er veel zorg over hebben zal, want hij moet zich gelukkig gevoelen, van al de onaangenaamheden die zij hem berokkend hebben verlost te zijn, en bij aldien hij maar eenigzins verheven is, zal hij er als Geest noch minder belang in stellen, dan hij dit als mensch deed. En wat het onbekende bedrag van zijne nalatenschap betreft, er bestaat voor hem geene enkele reden die hem zou kunnen nopen om de belangen te bevorderen van hebzuchtige erfgenamen die waarschijnlijk niet meer aan hem zouden denken, als zij niet de hoop hadden er voordeel uit te trekken; en zoo de Geest nog van aardsche hartstochten doordrongen is, kan hij in hunne teleurstelling een ondeugend vermaak scheppen.

Mocht de Geest het noodig achten om, in het belang der rechtvaardigheid en van menschen die hij lief heeft, dusdanige onthullingen te doen, dan zal hij dit uit zichzelf doen, en is het niet noodig daarvoor medium te zijn, noch daartoe een medium te gebruiken; hij doet de kennis der zaken door onvoorziene omstandigheden ontstaan, maar nooit als hem dit gevraagd wordt, want dat verzoek kan in den aard der beproevingen die men ondergaan moet, geen verandering brengen; veeleer zoude het de beproevingen kunnen verzwaren, omdat het bijna altijd een teeken van hebzucht, en voor den Geest een bewijs is, dat men uit begeerlijkheid zich met hem bezig houdt. (Zie nr. 295.)

Vragen over het lot der Geesten.

292.

21^e. Kan men van de Geesten, inlichtingen omtrent hun eigen toestand in de Geestenwereld vragen?

“Ja, en zij geven die gaarne als men de vraag uit sympathie of met den wensch om nuttig te zijn doet, en men niet uit nieuwsgierigheid daartoe gedreven wordt.”

22^e. Kunnen de Geesten den aard van hun lijden of van hun geluk beschrijven?

“Volkomen, en die soort van openbaringen zijn voor u zeer leerzaam, want de verkeerde denkbeelden die gij er u van vormt uitroeiende, wijden zij u in de wezenlijke natuur der toekomstige straffen en belooningen in; zij leiden er toe om uw geloof en uw vertrouwen op Gods goedheid te vermeerderen. Goede Geesten gevoelen zich gelukkig als zij u de gelukzaligheid der uitverkorenen kunnen beschrijven; de slechten kunnen gedwongen worden, u hun lijden te beschrijven, ten einde bij hen berouw uit te lokken; somtijds vinden zij daardoor zelfs eene soort van verzachting van smarte; het is de ongelukkige die aan zijn gemoed lucht geeft, in de hoop medelijden te zullen opwekken.

“Vergeet nooit, dat het wezenlijke, uitsluitende doel van het spiritisme, is: u te verbeteren, en dat om dit te bereiken, het den Geesten veroorloofd wordt u in de kennis van het toekomstige leven in te wijden, door u voorbeelden, waaruit gij nut kunt trekken, voor oogen te stellen. Hoe meer gij u met de wereld die u te wachten staat, vereenzelvigd, hoe minder gij de wereld die gij thans bewoont, betreuren zult. Dit is in een woord, het wezenlijke doel der openbaring.”

23^e. Kan men door iemand wiens lot ons onbekend is, in te roepen, door hem te weten komen of hij nog in leven is?

“Ja, indien de onzekerheid omtrent zijn dood, voor hen die er belang bij hebben geene noodzakelijkheid of beproeving is.”

? Kan hij, indien hij dood is, de bijzonderheden van zijn sterven zoo mededeelen, dat men er door in staat gesteld wordt de waarheid er van te kunnen nagaan?

“Indien hij daaraan eenige waarde hecht, zal hij het doen; in het tegenovergestelde geval, zal hij er zich weinig aan laten gelegen liggen.”

Aanmerking. De ondervinding heeft het bewezen, dat in zulk een geval, de Geest volstrekt niet door redenen van eigenbelang die er zouden kunnen bestaan om de bijzonderheden van zijnen dood te kennen, genoopt wordt die mede te deelen; indien hij er op gesteld is die te openbaren doet hij dit uit zichzelf, hetzij door middel der mediumniteit of wel

door visioenen of verschijningen, en hij doet dan dikwijls zéér nauwkeurige mededeelingen; in het tegenovergestelde geval kan een bedriegelijke Geest ons zeer goed het spoor bijster maken, en er vermaak in scheppen ons nuttelooze onderzoekingen te laten doen.

Het gebeurt dikwijls dat het vermissen van iemand, wiens dood niet officieel aange-
toond kan worden, moeilijkheden in familieaangelegenheden doet ontstaan. Het is alleen in
zeer zeldzame gevallen en geheel bij uitzondering dat wij Geesten ontmoet hebben die vol-
deden aan het hun gedaan verzoek om op den weg tot de waarheid geleid te worden; indien
zij het doen wilden zouden zij het ongetwijfeld kunnen doen, maar het wordt hen dikwijls
niet toegestaan indien het beproevingen zijn voor hen die er belang bij hebben van die
moeielijkheden ontheven te worden.

Men vleit zich dus te vergeefs met eene hersenschimmige hoop, als men vermeent
op die wijze in het bezit van erfenissen te zullen komen; slechts het geld dat men er voor
uitgeeft, is het eenige zekere.

Het ontbreekt niet aan Geesten die geneigd zijn dergelijke verwachtingen aan te
wakkeren, en die er volstrekt niet tegen op zien tot maatregelen aan te sporen, waarvan
men zich dikwijls gelukkig moet achten, alleen met een weinig bespotting af te komen.

Vragen over de gezondheid.

293.

24^e. Kunnen Geesten omtrent de gezondheid raad geven?

“Gezondheid is een noodzakelijk vereischte om den arbeid dien men op aarde te
verrichten heeft, te kunnen volbrengen, daarom laten zij er zich gaarne mede in; maar daar
er weetnieten en geleerden onder hen zijn, moet men zich evenmin daarvoor als voor iedere
andere zaak tot den eerste, den beste wenden.”

25e. Heeft men meer zekerheid goeden raad te zullen ontvangen als men zich tot
den Geest van eene geneeskundige celebrité wendt?

“De aardsche celebritéiten, zijn daarom nog niet onfeilbaar, en koesteren dikwijls
stelselzuchtige denkbeelden die niet altijd juist zijn, en welke de dood hen niet dadelijk ont-
neemt. De aardsche wetenschap, is, vergeleken bij de hemelsche, zeer gering; het zijn al-
leen de verheven Geesten die in bezit van de laatste zijn, en dezen kunnen zonder dat zij
voor u bekende namen dragen, veel meer van alles weten dan uwe geleerden. Niet de we-
tenschap alléén, vormt verheven Geesten en gij zoudt zeer verwondert wezen, als gij den
rang dien eenige geleerden onder ons innemen, kentet. Het is dus zeer goed mogelijk dat
de Geest van een geleerde, zoo hij als Geest geene vorderingen gemaakt heeft, er niet meer

van weet dan toen hij op aarde was.”

26e. Erkent de geleerde, als hij Geest geworden is, zijne wetenschappelijke dwalingen?

“Indien hij genoeg gevorderd is om van zijne ijdelheid bevrijd te zijn en om te begrijpen dat zijne ontwikkeling nog niet de volmaaktheid bereikt heeft, dan erkent hij ze, en bekent het zonder zich te schamen; maar als hij niet genoeg gedematerialiseerd is, kunnen sommige der vooroordeelen, waarmede hij op aarde behebt was, hem bijgebleven zijn.”

27^e. Zoude een geneesheer, door inroeping van zijne overledene zieken, door hen omtrent de oorzaak van hunnen dood en over de fouten die hij in hunne behandeling mocht hebben begaan, ingelicht kunnen worden en op die wijze zijne ondervinding kunnen vermeerderen?

“Hij kan zulks doen en het zoude hem van groot nut zijn, vooral als hij zich door verlichte Geesten, die hetgeen sommige zieken aan kennis tekort komen kunnen aanvullen, doet bijstaan. Maar dan moet hij die studie ernstig en aanhoudend en met het doel om het geheele mensdomein van nut te zijn voortzetten en niet als een middel om zonder moeite kunde en vermogen te verkrijgen, beschouwen.”

Vragen over uitvindingen en ontdekkingen.

294.

28^e. Kunnen de Geesten ons bij wetenschappelijke navorschingen en bij ontdekkingen den weg wijzen?

“Wetenschap is het product van het genie; dat op geene andere wijze dan door arbeid kan verkregen worden; want het is alleen door arbeiden dat de mensch vorderingen op zijne loopbaan maakt. Welke verdienste zoude het voor hem hebben indien hij, om alles te kunnen weten, slechts de Geesten had te ondervragen. Tot dien prijs zou ieder dom mensch een geleerde kunnen worden. Zoo is het ook met uitvindingen en ontdekkingen op het gebied der nijverheid. Hierbij dient nog iets anders in aanmerking genomen te worden, en wel dat elk ding ter zijner tijd moet komen en als de geest der eeuw rijp genoeg is om er gebruik van te kunnen maken: indien de mensch daartoe de macht bezat, zoude hij, door de vruchten voor hunnen tijd te doen rijpen, verwarring en omkeering in den loop der dingen brengen.

“God heeft tot den mensch gezegd: Gij zult in het zweet uws aanschijns uw voedsel uit de aarde trekken; dit is een bewonderingswaardig beeld van den toestand waarin hij zich hier op aarde bevindt; hij moet in alles, door inspanning en arbeid vooruitgaan; indien men

hem de dingen geheel klaar gemaakt in handen gaf, waartoe zou dan zijn verstand hem dienen? hij zou als een scholier zijn, wiens schoolwerk door een ander afgemaakt wordt.”

29^e. Worden geleerden en uitvinders nooit in hunne navorschingen door Geesten bijgestaan?

“O! dat is geheel iets anders. Als de tijd voor eene uitvinding daar is, dan zoeken de Geesten, die aangewezen zijn om er den vooruitgang van te besturen, den man op, die in staat is het tot een goed einde te brengen en geven dezen dan de vereischte denkbeelden in, zoodanig dat zij er hem al de verdienste van laten, want die denkbeelden moeten door hem bearbeid en uitgevoerd worden. Dit is het geval met iederen grooten arbeid van het menschelijk verstand. De Geesten laten ieder mensch in zijn eigen sfeer; van dengene die niets beters doen kan dan den grond te spitten, zullen zij geene bewaarders van Gods geheimnissen maken; maar den man, die in staat is, hen in de uitvoering van Gods besluiten terzijde te staan, weten zij der vergetelheid te ontrukken. Laat u er dus niet toe vervoeren, uit nieuwsgierigheid of eerezucht eenen weg te betreden, die niet die van het spiritisme is, en die voor u op de bespottelijkste mijstificatiën zoude uitloopen.”

Aanmerking. De meer verlichte kennis van het spiritisme heeft het koortsachtig verlangen naar ontdekkingen, die men zich in het begin gevleid had er door te zullen maken, getemperd. Men was al zoover gegaan dat men aan de Geesten recepten vroeg om het haar te verven en te doen groeien, likdoorns te genezen enz. Wij hebben verscheidene menschen gekend, die vermeenden dat hun fortuin gemaakt was, en die niets dan min of meer bespottelijke voorschriften hadden verkregen. Hetzelfde is het geval als men door middel der Geesten in de geheimen van den oorsprong der dingen wil doordringen; sommige Geesten hebben daaromtrent hunne eigene inzichten, die dikwijls niet veel meer waarde dan die der menschen hebben, en men doet verstandig, ze niet dan met de grootste omzichtigheid aan te nemen.

Vragen over verborgen schatten.

295.

30^e. Kunnen de Geesten, verborgen schatten doen vinden?

“Verheven Geesten, houden zich met dergelijke zaken niet op; maar spotgeesten wijzen dikwijls valschelijk schatten aan; of kunnen er ergens doen zien, die zich op een andere plaats bevinden; en dit heeft zijn nut, door aan te toonen, dat de wezenlijke rijkdom, in den arbeid bestaat. Indien de voorzienigheid verborgen schatten voor iemand bestemt, zal

deze ze op natuurlijke wijze en in het tegenovergestelde geval, in het geheel niet vinden.”

31^e. Wat moet men gelooven van Geesten die bewaarders van verborgen schatten zouden zijn?

“De nog niet gedematerialiseerde Geesten, hechten nog aan de dingen der wereld. Gierigaards die hunne schatten begroeven kunnen die nog na hunnen dood bewaken en er het oog op houden, en de verslagenheid die zij gevoelen als zij ze zien wegnemen, maakt eene van hunne straffen uit, tot dat zij begrijpen dat rijkdommen hen tot niets meer dienen kunnen. Er zijn ook Geesten der aarde, die de opdracht hebben er de inwendige vervorming van te leiden, en van welke men zinnebeeldig, bewaarders van den natuurlijke rijkdom gemaakt heeft.”

Aanmerking. Het vraagstuk der verborgen schatten behoort tot dezelfde categorie als die der onbekende erfenissen; dwaas is hij, die op de zoogenaamde onthullingen die hem door de spotgeesten der onzichtbare wereld gedaan worden, staat maakt. Wij hebben gezegd, dat bijaldien de Geesten iets van dien aard onthullen willen, zij dit dan uit eigen beweging doen, en daarvoor geen medium noodig hebben. Het volgende is er een voorbeeld van:

Eene dame verloor na een dertigjarig huwelijk haren man, en stond op het punt, om, zonder middelen van bestaan, haar huis uitgezet te worden door hare stiefzonen, voor wie zij eene goede moeder geweest was. Zij was radeloos, toen op zekeren avond haar man haar verschijnt, en haar gelast hem in zijn werkkamer te volgen; hij wijst haar zijn schrijfllessenaar aan, die nog verzegeld was, en doet haar die door een tweede gezicht van binnen zien; wijst haar een gesloten lade aan die haar onbekend was, en waarvan hij haar de geheime sluiting uitlegt, hij voegt haar daarbij toe: Wat nu gebeurt, heb ik voorzien, en daarom heb ik voor u willen zorgen; deze lade bevat mijn testament; ik geef u het vruchtgebruik van dit huis en een inkomen van...; en verdwijnt daarop. Op den dag der ontzegeling kon niemand de lade openen; toen vertelde de dame wat haar overkomen was. Zij opende de lade, en het testament werdt volgens de opgave van haar man gevonden.

Vragen over andere werelden.

296.

32^e. Welk vertrouwen kan men stellen in de beschrijving die Geesten over de verschillende werelden geven?

“Dit hangt af van de werkelijke verhevenheid der Geesten die deze beschrijvingen doen; want gij zult gereedelijk begrijpen dat alledaagsche Geesten u daaromtrent evenmin

296

Vereniging Allan Kardec

inlichtingen kunnen geven, als een onwetend mensch bij u, instaat zou zijn, alle landen der aarde te beschrijven. Gij doet dikwijls over die werelden wetenschappelijke vragen, die de Geesten niet kunnen beantwoorden; indien dezen ter goeder trouw zijn, spreken zij er over volgens hun eigen inzichten; indien het lichtzinnige Geesten zijn, scheppen zij er vermaak in, u allerlei zonderlinge en fantastische beschrijvingen te geven, en dat des te gereeder, naarmate die Geesten, die in hunnen staat van omdoling niet minder verbeeldingskracht bezitten dan te voren op aarde, daaruit vele dingen putten die in werkelijkheid niet bestaan. Geloof daarom niet, dat het bepaald onmogelijk is, omtrent die werelden eenige inlichtingen te verkrijgen; de goede Geesten vinden er zelfs behagen in, om de wereld die zij bewonen, te beschrijven, opdat het u tot leering en betering kunne strekken, en om u over te halen den weg die er u toebrengen kan, te bewandelen; het is eene der middelen om uwe gedachte op de toekomst te vestigen, en u daaromtrent niet geheel in het onzekere te laten."

— Welke zekerheid kunnen wij voor de juistheid van die beschrijvingen hebben?

"De beste zekerheid is de onderlinge overeenstemming van de verschillende beschrijvingen; maar herinner u dat zij uwe zedelijke verbetering ten doel hebben, en dat het derhalve over den zedelijken toestand der bewoners en niet over de natuurlijke of geologische gesteldheid van die werelden is, dat gij het best ingelicht kunt worden. Met uwe tegenwoordige kennis, zoudt gij dit zelfs niet kunnen begrijpen; deze studie zoude er niet toe leiden u hier op aarde vorderingen in het zedelijke te doen maken, en gij zult daartoe alle gelegenheid hebben, als gij er zelve zult gekomen zijn."

Aanmerking. Vragen over de physische gesteldheid en de astronomische elementen der werelden, behooren tot de wetenschappelijke nasporingen waarvan de Geesten ons de moeite niet moeten besparen; zonder dat, zou het voor een sterrekundige al te gemakkelijk zijn, zijne berekeningen door hen te doen maken, en waarschijnlijk zou hij zich dan wel wachten dit bekend te doen worden. Indien de Geesten door hunne mededeelingen in staat waren ons de moeite van eene uitvinding te besparen, dan is het toch waarschijnlijk dat zij dit liever zouden doen voor den geleerde die nederig genoeg zon zijn om er de bron van bekend te maken, dan ten bate der hoogmoedigen die hen verloochenen, en wien zij integendeel, dikwijls teleurstellingen voor hunne eigenliefde bereiden.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Over de tegenstrijdigheden en mystificatiën.

Over de tegenstrijdigheden.

297. De bestrijders van het spiritisme verzuimen niet de tegenwerping te maken dat de ingewijden het onderling niet eens zijn; dat allen niet hetzelfde gelooven, in een woord dat zij elkander tegenspreken. Indien het onderwijs u door Geesten gegeven wordt, zeggen zij, hoe komt het dan, dat dit niet overal hetzelfde is? Alleen eene ernstige en grondige studie der wetenschap, kan de weinige waarde van deze redeneering doen uitkomen.

Doch haasten wij ons hierbij te zeggen, dat deze tegenstrijdigheden waarvan sommige menschen zooveel ophef maken, in het algemeen meer schijnbaar dan werkelijk, dikwijls meer in het oppervlakkige dan in de grond der zaak gelegen en dientengevolge van weinig belang zijn. De tegenstrijdigheden komen uit twee bronnen voort: de menschen en de Geesten.

298. De tegenstrijdigheden die van menschelijken oorsprong zijn, hebben wij reeds op voldoende wijze verklaard in het hoofdstuk der *Leerstelsels* nr. 36, tot welke wij verwijzen. Iederéén zal begrijpen, dat er in den beginne, toen de waarnemingen nog onvolledig waren, uiteenloopende meeningen over de oorzaak en de uitwerkselen der spiritische verschijnselen moesten ontstaan, meeningen die overigens reeds voor drie vierde gedeelte tengevolge van eene meer ernstige en grondige studie vervallen zijn. Op eenige weinige uitzonderingen na, en eenige menschen niet mede gerekend, die de denkbeelden van hunne vinding of de door hen aangekleefde niet gemakkelijk opgeven, kan men zeggen dat er heden ten dage onder de groote meerderheid der spiritisten, althans omtrent de algemeene beginselen éénheid bestaat.

299. Om de oorzaken en de waarde der tegenstrijdigheden die van spiritischen oorsprong zijn te kunnen begrijpen, moet men zich met de natuur der onzichtbare wereld vereenzelvigd en die van alle zijden bestudeerd hebben. Het kan aanvankelijk zonderling schijnen, dat de Geesten niet allen hetzelfde denken, maar dit kan geene verwondering baren bij hen die begrijpen, welk een oneindig aantal graden zij doorloopen moeten, alvorens het top punt bereikt te hebben. Bij de Geesten eene gelijke waardeering der dingen te veronderstellen, staat gelijk met hen allen op dezelfde hoogte te plaatsen; te gelooven dat zij alles goed moeten inzien, zou in zich sluiten dat men geloofde, dat zij allen de volmaaktheid bereikt hadden, hetgeen niet het geval is; en niet zijn kan, als men in aanmerking neemt,

dat Geesten niets anders zijn dan menschen die van hun stoffelijk omhulsel bevrijd zijn. Daar de Geesten van alle rangen zich kunnen manifesteren, vloeit daaruit voort, dat hunne mededeelingen den stempel van hunne kunde of onkunde, van hunne zedelijke minderheid of voortreffelijkheid moeten dragen. Het ware van het valsche, het goede van het slechte, te leeren onderscheiden, ziedaar hetgene waartoe het onderwijs dat wij gegeven hebben, leiden moet.

Men vergete niet, dat er onder de Geesten evenals onder de menschen, schijn- en half geleerden, hoogmoedigen, aanmatigende en stelselzuchtigen zijn. Daar het alleen den volmaakten Geesten gegeven is, alles te kennen, bestaan er voor de overigen, evenals voor ons, geheimen, die zij op hunne wijze, volgens hunne begrippen verklaren en over welke hunne denkbeelden min of meer juist kunnen zijn, welke denkbeelden zij dan uit eigenliefde trachten ingang te doen vinden, en gaarne telkens in hunne mededeelingen te berde brengen.

De fout ligt aan eenigen hunner vertolkers die al te lichtvaardig, denkbeelden die met het gezond verstand in strijd zijn, hebben aangenomen, en zich tot de verantwoordelijke uitgevers er van gemaakt hebben. De tegenstrijdigheden welke van spiritischen oorsprong zijn, hebben dus geene andere oorzaak dan het verschil in intelligentie, in kennis, oordeel en zedelijkheid van sommige Geesten, die nog niet in staat zijn, alles te kennen en alles te begrijpen: (zie *het Boek der Geesten*. Inleiding, § XIII; Besluit, § IX.)

300. Waartoe dient het onderwijs der Geesten, zullen sommigen zeggen, als dit niet zekerder dan dat van menschen is? Hierop is gemakkelijk een antwoord te geven. Wij nemen het onderwijs van alle menschen niet met hetzelfde vertrouwen aan, en tusschen twee leerstellingen zullen wij de voorkeur geven, aan diegene waarvan de schrijver ons als de verlichtste, kundigste, schranderste, en als de minst hartstochtelijke voorkomt: hetzelfde moet men met de Geesten doen. Al bevinden er zich onder dezen sommigen, die niet boven het menschedom verheven zijn, zoo zijn er toch ook velen die dit overtreffen, en dezen kunnen ons een onderwijs geven, dat wij te vergeefs bij den kundigsten mensch zouden zoeken; indien men kennis vergaren wil moet men er zich dus op toeleggen de zoodanigen van den drom der mindere Geesten te onderscheiden, en het is tot die onderscheiding dat de grondige kennis van het spiritisme leidt. Maar ook dit onderwijs heeft grenzen, en indien het zelfs den Geesten niet gegeven is, alles te kennen, des te minder moet dit dan het geval bij den mensch zijn. Er bestaan dus dingen waarover het vruchteloos zoude zijn hen te onderfragen, hetzij dat het hun verboden is die te openbaren, hetzij dat zij daaromtrent zelf in onwetendheid verkeeren, en waarover zij ons alsdan alleen hunne eigene zienswijze kunnen mededeelen, en het zijn juist die eigene denkbeelden, die hoovaardige Geesten ons als absolute waarheden willen doen aannemen. Het is vooral over dingen die verborgen moeten

blijven, zooals de toekomst en de oorsprong der dingen, dat zij het meeste spreken, om te doen gelooven, dat zij in het bezit van Gods geheimen zijn; ook is het omtrent die punten, dat er de meeste tegenstrijdigheden bestaan. (Zie het vorig hoofdstuk.)

301. Zie hier de antwoorden die de Geesten op de volgende vragen over de tegenstrijdigheden gedaan, gegeven hebben:

1^e. Kan dezelfde Geest die zich in twee verschillende kringen manifesteert, over hetzelfde onderwerp, antwoorden geven die met elkander in strijd zijn?

“Indien de twee verschillende kringen onderling in meening en gedachten verschillen, dan kan het antwoord vermomd tot hen komen, omdat zij zich onder den invloed van verschillende afdeelingen van Geesten bevinden: het is dan niet het antwoord dat tegenstrijdig is, maar wel de wijze waarop het overgebracht wordt.”

2^e. Men kan begrijpen dat een antwoord veranderd kan worden, maar als de hoedanigheden van het medium elke gedachte aan slechten invloed uitsluiten, hoe komt het dan dat wezenlijk verheven Geesten, verschillende en tegenstrijdige taal over hetzelfde onderwerp, tot volmaakt ernstige menschen voeren?

“De wezenlijk verheven Geesten, zijn nooit met zich zelf in tegenspraak, en hunne taal is, *met dezelfde personen*, altijd dezelfde. Zij kan naar gelang van persoon en plaats verschillend zijn; maar let er op, dat de tegenspraak dikwerf slechts schijnbaar is; ze bestaat meer in de woorden dan in de denkbeelden; want als men ze goed overweegt, zal men ontdekken dat de daarin vervatte grondgedachte dezelfde is. Ook kunnen de Geesten, op dezelfde vraag verschillend antwoorden, naar gelang van den staat van vooruitgang van dengene die hen inroept, want het is niet altijd goed, dat allen het zelfde antwoord krijgen, daar zij niet allen even ver gevorderd zijn. Het is volmaakt het zelfde als wanneer een kind of een geleerde u dezelfde vraag doet; zeker zult gij dan iedereen een hen bevredigend afzonderlijk antwoord geven, dat voor ieder van hen begrijpelijk is; ofschoon verschillend, zal het antwoord evenwel den zelfden grondslag hebben.”

3^e. Met welk doel, schijnen ernstige Geesten, bij eenige menschen denkbeelden en zelfs vooroordeelen te laten bestaan, die zij bij anderen bestrijden?

“Wij moeten ons begrijpelijk maken. Als iemand omtrent eene dikwijls verkeerde leer, een diep gewortelde overtuiging heeft, moeten wij, doch slechts langzamerhand hem hiervan terug brengen; daarom bezigen wij dikwijls *de hem eigene uitdrukkingen*, (waardoor het den schijn heeft als of wij in zijne denkbeelden deelen) ten einde hem niet eensklaps voor het hoofd te stooten, en daardoor te maken dat hij ophoudt bij ons onderricht te komen zoeken.

“Het is bovendien niet goed, al te haastig de vooroordeelen voor het hoofd te stooten; het zou oorzaak zijn dat men niet aangehoord werd; dit is de reden waarom de

Geesten dikwijls in den zin der meening van degenen die naar hen luisteren, spreken, ten einde hen langzamerhand tot de waarheid te brengen. Zij richten hunne antwoorden naar de menschen in, zoo als gij indien gij een eenigzins bekwaam redenaar zijt ook doet; daarom zullen zij tot een chinees of een mahomedaan, niet op dezelfde wijze als tot een franschman of christen het woord richten, want dan zouden zij er zeker van zijn, afgewezen te worden.

“Men moet datgene wat dikwijls slechts een gedeeltelijke ontwikkeling der waarheid is, niet als tegenspraak beschouwen. Alle Geesten hebben eene door God vastgestelde taak te vervullen, zij doen dit op zoodanige wijze als zij voor het welzijn van hen die hunne mededeelingen ontvangen noodig oordeelen.”

4^e. Tegenstrijdigheden, al zijn die zelfs slechts schijnbaar, kunnen in het gemoed van sommige menschen twijfel doen ontstaan; hoe kan men dan weten wat waarheid is?

“Om in de antwoorden dwaling van waarheid te kunnen onderscheiden, moet men ze grondig onderzoeken en er lang en ernstig over nadenken; het is eene geheele studie die men doen moet. Hiertoe is, even als voor de beoefening van iedere zaak, tijd noodig.

“Oefent u, vergelijkt en onderzoekt grondig; wij zeggen u dit telkens; tot dien prijs alleen is de waarheid te verkrijgen. En hoe zult gij de waarheid vinden, als gij alles volgens uwe bekrompen inzichten, die door u als grootsche denkbeelden beschouwd worden, uitlegt? Maar de tijd is niet ver meer, waarin het onderwijs der Geesten overal, zoo wel in de bijzonderheden als in de hoofdzaak, gelijkkluidend zijn zal. Het is hunne roeping dwalingen uit te roeien, maar dit kan niet anders dan trapsgewijze plaats vinden.”

5^e. Er zijn menschen, die noch den tijd, noch den noodigen aanleg tot eene ernstige en grondige studie hebben, en die wat men hen leert zonder verder onderzoek aannemen. Bestaat er ten aanzien van dezen geen bezwaar, dwalingen bij hen ingang te doen vinden?

“Laten zij het goede doen en geen kwaad, dat is de hoofdzaak; en hiervoor bestaan geene twee leerstelsels. Het goede blijft altijd goed, hetzij dat gij dit in den naam van Allah of van Jehovah doet, want er bestaat voor het heelal slechts een en dezelfde God.”

6^e. Hoe komt het dat Geesten; die in het bezit van een goed en ontwikkeld verstand schijnen te zijn, over sommige dingen klaarblijkelijk verkeerde denkbeelden, hebben?

“Zij hebben hun eigen leerstelsel. Degenen die niet genoeg gevorderd, en het evenwel vermeenen te zijn, houden hunne eigene denkbeelden voor de waarheid. Het is juist als bij u lieden.”

7e. Wat moet men over het leerstelsel denken volgens hetwelk er maar één Geest is, die zich kan openbaren en dat deze God of Jezus is?

“De Geest die dat leert, is een Geest die heerschen wil, daarom wil hij u doen gelooven dat hij de éénige is; maar de ongelukkige, die den naam van God durft aannemen, zal voor zijn hoogmoed zwaar moeten boeten. Deze leerstelsels weerspreken zich zelve, want

zij zijn met goed bewezen feiten in tegenspraak: zij verdienen geen ernstig onderzoek, omdat zij geene gronden hebben, waarop zij steunen.

“De rede zegt u, dat het goede uit eene goede en het slechte uit een slechte bron voortvloeit; waarom zoudt gij dan willen dat een goede boom slechte vruchten voortbracht; hebt gij ooit druiven van een appelboom geplukt? De verscheidenheid der mededeelingen, is het sterkste bewijs dat zij uit verschillende bronnen voortvloeien. Bovendien, die Geesten, welke voorgeven dat zij alleen zich kunnen openbaren, vergeten te zeggen, waarom de anderen dit niet kunnen doen. Hunne aanmatiging is de loochening van het schoonste en het meest vertroostende dat het spiritisme bezit, namelijk: de gemeenschap van de onzichtbare met de zichtbare wereld, van den mensch met de wezens die hem dierbaar zijn, en die anders voor eeuwig voor hem verloren zouden wezen. Het is die gemeenschap die den mensch met zijne toekomst vereenzelvigt, hem van de stoffelijke wereld losmaakt; deze gemeenschap op te heffen, is hem weder aan den twijfel die hem zoo kwelt ten prooi doen zijn, het is voedsel aan zijn baatzucht geven. Wanneer men de leerstellingen van die Geesten zorgvuldig nagaat, zal men telkens onverdedigbare tegenstrijdigheden, sporen van hunne onwetendheid aangaande duidelijke en bewezen zaken, en dientengevolge de stellige bewijzen van hunne minderheid ontdekken.»

DE GEEST VAN WAARHEID.

8^e. Van alle tegenstrijdigheden die men bij de mededeelingen der Geesten aantreft, is eene der meest in het oog vallende die welke betrekking op de wedergeboorte (reïncarnatie) heeft. Indien de wedergeboorte eene noodzakelijkheid van het spiritische leven is, hoe komt het dan, dat niet alle Geesten dit leeren?

“Weet gij niet dat er Geesten zijn, wier denkbeelden zich, evenals bij vele menschen op aarde, tot het tegenwoordige bepalen? Zij gelooven dat hetgeen voor hen bestaat eeuwig voortduren moet; zij zien niets wat buiten den kring hunner gewaarwordingen ligt, zij bekommeren zich niet over de plaats van waar zij gekomen zijn, noch over die waar zij heengaan, en toch zijn zij aan de wet der noodzakelijkheid onderworpen. De wedergeboorte is voor hen eene noodzakelijkheid, waaraan zij niet denken, totdat de tijd daartoe aangebroken is; zij weten dat de Geest vorderingen maakt, maar op welke wijze? dit is voor hen een onopgelost vraagstuk. Als gij er hen naar vraagt, zullen zij u van zeven hemelen als verdiepingen boven elkander geplaatst spreken; er zijn er zelfs die u van de sfeer van het vuur, van die der sterren, van de stad der bloemen, van die der uitverkorenen zullen spreken.”

9^e. Wij kunnen begrijpen dat weinig gevorderde Geesten dit vraagstuk niet begrijpen, maar hoe komt het dan, dat Geesten die op een lagen trap van zedelijke en verstan-

delijke ontwikkeling staan, uit zichzelf over hunne verschillende levens spreken, alsmede over hun verlangen om zich te reïncarneeren ten einde hun verleden te kunnen goed maken?

“Er gebeuren dingen in de Geestenwereld, die zeer moeielijk door u begrepen kunnen worden. Zijn er ook geen menschen onder u, die zeer dom omtrent sommige en zeer verlicht omtrent andere dingen zijn; zijn er onder u ook, niet menschen die meer oordeel dan kennis, en anderen die meer kennis dan oordeel bezitten? Weet gij ook niet, dat eenige Geesten er genoeg in vinden, de menschen onder den schijn van hen te onderwijzen, dom te houden, en daartoe van de gemakkelijkerheid waarmede men aan hunne woorden geloof slaat gebruik maken? Zij kunnen degenen, die de dingen niet grondig nagaan, misleiden, maar als men hen door redeneering in het nauw brengt, houden zij hunne rol niet lang vol.

“Bovendien moet men de voorzichtigheid die de Geesten in het algemeen bij de verspreiding der waarheid gebruiken niet over het hoofd zien: een te schitterend en te plotseling licht, verblindt, maar verlicht niet. Zij kunnen het dus in sommige gevallen noodig oordeelen, dit, naar gelang van tijd, plaats, of persoon, slechts trapsgewijze te verspreiden. Mozes heeft niet alles geleerd wat Christus geleerd heeft, en Christus zelve heeft veel gezegd, wat eerst door latere geslachten te begrijpen was. Gij spreekt van de wedergeboorte, en gij verwonderd er u over dat dit beginsel niet in sommige landen onderwezen is geworden; maar bedenk dan toch, dat men in een land waar het vooroordeel tegen kleur oppermachtig, en waar de slavernij in de zeden geworteld is, het spiritisme zou verworpen hebben, alleen omdat het de reïncarnatie verkondigt; want het denkbeeld dat degenen die nu meester is, slaaf zou kunnen worden en omgekeerd, zou als iets monsterachtigs beschouwd zijn. Was het niet beter, eerst het algemeene beginsel ingang te doen vinden, om er later al de gevolgtrekkingen uit te kunnen maken? O mensch! hoe kortzichtig zijt gij bij de beoordeeling van Gods beschikking! Weet! dat niets geschiedt zonder Zijn wil of zonder doel, en dat gij dit dikwijls niet doorgronden kunt. Ik heb u gezegd dat er overeenstemming in het spiritische geloof komen zal; wees verzekerd, dat dit gebeurt, en dat het verschil in meening dat reeds nu van minder belang is, naar mate de mensch verlichter wordt, allengskens zal verminderen, en eindelijk geheel verdwijnen zal, want aldus is Gods wil, tegen welke de dwaling niets vermag.”

DE GEEST VAN WAARHEID.

10^e. Bringen de dwaalbegrippen, welke sommige Geesten hebben onderwezen, geen vertraging in den vooruitgang der wezenlijke wetenschap te weeg?

“Gij zoudt gaarne alles zonder inspanning willen verkrijgen; weet, dat er geen akker is, waarop geen onkruid groeit dat door den landman moet uitgeroeid worden. Deze dwaal-

begrippen zijn een gevolg van den lagen trap waarop uwe wereld staat; ware de mensch volmaakt, dan zou hij alleen dat wat waar is, aannemen; de dwalingen zijn gelijk aan valsche edelgesteenten, die alleen door een geoefend oog van de echte kunnen onderscheiden worden; gij moet dus een leertijd hebben, om het ware van het valsche te leeren onderscheiden; wel nu, die valsche leerstellingen hebben het nut u te oefenen, u waarheid van dwaling te leeren onderscheiden.”

— Ondervinden degenen die dwaling voor waarheid aannemen, daardoor geene vertraging in hunnen vooruitgang?

“Indien zij dwaling als waarheid aannemen, komt dit omdat zij nog niet genoeg gevorderd zijn, om de waarheid te kunnen begrijpen.”

302. In afwachting dat die overeenstemming tot stand komt, gelooft ieder voor zich zelf de waarheid te bezitten en beweert ieder in het uitsluitend bezit der waarheid te zijn; een waan die de bedriegelijke Geesten niet nalaten aan te wakkeren; waarop kan dan de onpartijdige en onbaatzuchtige mensch steunen, om een oordeel te kunnen vellen?

“Het zuiverste licht is dat, hetwelk door geen enkele wolk verduisterd wordt, de diamant zonder vlek heeft de meeste waarde; beoordeelt dus de Geesten naar de reinheid van hun onderwijs. De overeenstemming zal daar geboren worden, waar het goede nooit met kwaad vermengd werd: naar dien kant zullen de menschen, door de kracht der dingen gedrongen, zich weder hereenigen, want zij zullen begrijpen, dat daar de waarheid zijn moet. Merkt buitendien op, dat de grondbeginselen overal dezelfden zijn en u in een gemeenschappelijk gevoel; liefde tot God en tot goeddoen, moeten vereenigen. Hoe men zich dan ook de wijze van vooruitgang moge voorstellen, of hoe ook de normale toestand van het toekomstige leven zijn moge, het einddoel blijft het zelfde: goed te doen; en er bestaan geen twee manieren om dat te doen. Voor het geval dat er belangrijke verschillen over het beginsel der leer zelve, mochten opkomen, bezit gij een zekeren regel waaraan gij die toetsen kunt, deze regel is de volgende: De beste leer is die, welke het best aan hart en verstand voldoet, en die de meeste grondstoffen bezit om den mensch tot het goede te leiden; ik geef u de verzekering dat dit de leer is, die de overhand behouden zal.”

DE GEEST VAN WAARHEID.

Aanmerking. De tegenstrijdigheden die bij de spiritisehe mededeelingen kunnen voorkomen, kunnen hun oorzaak te danken hebben: aan de onwetendheid van sommige Geesten; aan bedrog door mindere Geesten die moedwillig of uit kwaadwilligheid het tegenovergestelde zeggen van hetgeen de Geest wiens naam zij zich wederrechtelijk toeëigenen elders gezegd heeft; aan den wil van den Geest zelve die naar gelang van tijd, plaats of menschen spreekt en het noodig kan achten niet alles aan allen te zeggen; aan de onge-

noegzaamheid der menschelijke taal om de dingen van de onlichamelijke wereld uit te drukken; aan de ongenoegzaamheid der middelen van gemeenschap, die den Geest niet altijd in staat stellen, geheel zijne gedachte weder te geven; en eindelijk aan den zin dien iemand aan een woord of aan eene verklaring geven kan, naar gelang van zijne eigene denkbeelden en vooroordeelen of van het standpunt waaruit hij de dingen beschouwd. Studie, opmerking, ondervinding, en verzaking van elk gevoel van eigenliefde alleen, kunnen ons leeren die verschillende schakeeringen van elkander te onderscheiden.

Over de mystificatien.

303. Indien het onaangenaam is, bedrogen te worden, zoo is het nog onaangenaamer gemystificeerd te worden; dit is trouwens een der ongelegenheden, waartegen men zich het gemakkelijkste kan behoeden. De middelen om de aanslagen der bedriegelijke Geesten te verijdelen, vloeien uit het onderricht dat voorafgegaan is, voort; daarom zullen wij er slechts weinig van zeggen. Zie hier de antwoorden over dit onderwerp, door de Geesten gegeven:

1^e. De mystificatien zijn eene der onaangenaamste klippen van het praktisch spiritisme; bestaat er een middel om er zich voor te vrijwaren?

"Mij dunkt dat gij hierop het antwoord, in al hetgeen u geleerd is vinden kunt. Ja zeker, bestaat hiertegen een zeer eenvoudig middel, en dat is: van het spiritisme niets te vergen, dan hetgeen het u geven kan en moet; het heeft de zedelijke verbetering van het menschdom ten doel; zoo lang als gij hiervan niet afwijkt, zult gij nooit bedrogen worden, omdat er geen twee manieren bestaan om de ware zedelijkheid te begrijpen, die zedelijkheid welke ieder mensch, in het bezit van zijn gezond verstand zijnde, kan aannemen.

"De Geesten komen om u te onderwijzen en u op den weg van het goede, en niet om u op dien van eer en rijkdom te leiden, of om u tot bereiking van uwe armzalige begeerten terzijde te staan. Indien men hen nooit naar iets nietigs of iets wat buiten de kring hunner bevoegdheid ligt vroeg, zoude men geen vat aan de bedriegelijke Geesten geven; hieruit kunt gij opmaken, dat degene die gemystificeerd wordt, zijn verdiende loon ontvangt.

"De taak die de Geesten te vervullen hebben, is niet, u omtrent de dingen dezer wereld in te lichten, maar u op veilige wijze in datgene wat u voor de andere nuttig kan zijn, tot gids te strekken. Indien zij u over de dingen dezer wereld onderhouden, is dit omdat zij dit noodig achten, maar niet omdat gij er om vraagt. Dan alleen zult gij bedrogen worden, wanneer gij de Geesten als plaatsvervangers der waarzeggers en toove-naars beschouwt.

"Indien de mensch, om alles te weten, niets anders te doen had dan zich tot de

Geesten te wenden, zoude hij geen eigen vrijen wil meer hebben, en zoude hij, den door God voor het menschedom afgebakenden weg, verlaten. De mensch moet uit zichzelf handelen; God zend hem de Geesten niet om voor hem den weg van het stoffelijke leven effen te maken, maar om hem voor dien in de toekomst voor te bereiden."

— Maar er zijn menschen die niets vragen, en die toch op eene schandelijke wijze door Geesten die komen zonder dat men hen roept, bedrogen worden?

"Indien zij al niets vragen, laten zij het zich zeggen, en dit is hetzelfde. Indien zij, alles wat van de hoofdzaak van het spiritisme afwijkt, met behoedzaamheid en wantrouwen aannamen, zouden de lichtzinnige Geesten hen niet zoo gemakkelijk tot doelwit van hun bedrog maken."

2^e. Waarom laat God het toe, dat eerlijke menschen, die het spiritisme oprecht aannemen, gemystificeerd worden; zou dit niet het gevolg kunnen hebben, dat hun geloof aan het wankelen gebracht werd?

"Indien daardoor hun geloof aan het wankelen gebracht werd, zou het een bewijs zijn dat dit niet zeer vast is; degenen die om een enkele teleurstelling, van het spiritisme afzien, bewijzen dat zij het niet begrijpen, en dat zij niet om het ernstige er van, er aan hechten. God laat de mystificatien toe om de volharding van de ware volgelingen te beproeven, en diegenen te straffen die er een voorwerp van vermaak van maken."

DE GEEST VAN WAARHEID.

Aanmerking. De geslepenheid van de bedriegelijke Geesten gaat dikwijls alle verbeelding te boven; de kunst waarmede zij hunne aanslagen en de middelen om te overtuigen, beramen, zoude opmerkenswaardig zijn, indien zij zich bepaalden tot onschuldige grappen, maar hunne mystificatien kunnen voor degenen die niet op hunne hoede zijn on-aangename gevolgen na zich sleepen, wij hebben het geluk gehad, om *bij tijds*, onderscheidene menschen die ons om raad kwamen vragen, de oogen te kunnen openen, en hen bespottelijke handelingen, die hen aan gevaren hadden kunnen blootstellen te kunnen besparen. Onder de middelen die door die Geesten aangewend worden, behooren in de eerste plaats, als het meest voorkomende, dezulken geplaatst te worden, die ten doel hebben, de hebzucht op te wekken; zoo als het openbaren van zoogenaamde verborgen schatten, de voorspelling van erfenissen of andere bronnen van fortuin. Vooral moet men in de eerste plaats de voorzeggingen met bepaling van datums, zoomede alle stellige opgaven rakende stoffelijke aangelegenheden, als verdacht beschouwen; zich wachten voor elken maatregel die door Geesten wordt voorgeschreven of aanbevolen, als het doel dat men er mede beoogt niet hoogst rationeel is; zich nimmer door de namen laten verblinden die sommige Geesten, om zich een schijn van waarheid te geven aannemen; de gewaagde wetenschappelijke theo-

riën en leerstellingen, en in een woord alles wat van het zedelijk doel der manifestaties afwijkt, wantrouwen. Wij zouden van al de curieuse mystificaties die ons bekend zijn, een geheel boekdeel kunnen schrijven.

ACHTENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Kwakzalverij en Goochelarij.

Baatzuchtige Mediums. — Spiritisch bedrog.

Baatzuchtige mediums.

304. Daar er van alles misbruik kan worden gemaakt, zoo zal het ook geene verwondering baren, als men ziet dat er ook getracht wordt uit de Geesten winst te trekken, het zal te bezien staan, hoe dezen het zullen opnemen als men ooit zoodanige speculatie tracht intevoeren. Wij moeten al dadelijk doen opmerken dat er niets is, wat zich beter tot kwakzalverij en goochelarij leent dan dit bedrijf. Men ontmoet valsche somnambules, maar dan zoude men nog veel meer valsche mediums zien; en reeds dit alleen moet ons nopen op onze hoede te zijn. Daarentegen is belangeloosheid der mediums het meest afdoende antwoord dat men kan geven aan hen die in de feiten niets dan een handige kunstgreep zien. Kwakzalverij is nooit belangeloos; met welk doel zouden dan menschen die er geen voordeel van trekken, bedrog plegen, vooral als hunne algemeen bekende goede naam, hen boven alle verdenking verheven doet zijn?

Indien de voordeelen die een medium door zijne gave kan behalen een reden tot verdenking kunnen opleveren, dan is dat nog geen bewijs, dat die verdenking gegrond is; want hij kan inderdaad die gave bezitten, en niettegenstaande hij zich doet betalen, toch strikt eerlijk handelen; laat ons nagaan of men, redelijker wijze, in zulk een geval een goeden uitslag kan verwachten.

305. Indien men alles wat wij, omtrent de voorwaarden die men in acht moet nemen om als tolk voor goede Geesten te kunnen dienen, omtrent de oorzaken waardoor zij zich van ons verwijderen en omtrent de omstandigheden die, onafhankelijk van hunnen wil, een beletsel voor hunne komst kunnen zijn; in één woord, indien men alles wat wij omtrent alle *zedelijke* toestanden die eenigen invloed op den aard der mededeelingen kunnen uitoefenen, gezegd hebben, wel begrepen heeft, hoe zal men dan kunnen verwachten dat een slechts eenigzins verheven Geest, zich op elk uur van den dag ter beschikking van een ondernemer van seances zal stellen, en zich aan diens eischen zal onderwerpen, ten einde de nieuwsgierigheid van den eerste den beste te bevredigen? Men kent den afkeer dien de

Geesten voor alles wat naar heb- of baatzucht zweemt gevoelen, en de weinige belangstelling die zij in stoffelijke dingen stellen, en toch zou men verlangen hen behulpzaam te zien, wanneer men met hunne tegenwoordigheid zou willen handel drijven! Hiertegen verzet zich het gevoel, en men moet al zeer weinig met de natuur der Geestenwereld bekend zijn, om te gelooven dat het aldus zijn kan. Maar daar de lichtzinnige Geesten zoo nauwgezet niet zijn, zoeken zij slechts gelegenheid om zich ten onzen koste, vroolijk te maken; het gevolg daarvan is dat men groot gevaar loopt door een van hen, zoo al niet door een valsch medium bedrogen te worden. Deze overweging alleen geeft den maatstaf aan van het vertrouwen dat men aan mededeelingen van dien aard schenken moet. Trouwens waartoe zouden thans betaalde mediums dienen, daar men, voor het geval dat men zelve deze gave niet bezit, mediums in zijn gezin, bij zijne vrienden of bekenden vinden kan?

306. Baatzuchtige mediums, zijn niet alleen dezulken die geldelijke belooning eischen; de hebzucht uit zich niet altijd door de zucht naar stoffelijk voordeel, maar ook door eierzuchtige bedoelingen van allerlei aard; dit is ook een zwak dat de spotgeesten zeer goed weten te vatten, en waarvan zij met een waarlijk bewonderinswaardige handigheid en geslepenheid weten gebruik te maken, door degenen die zich op die wijze van hen afhankelijk maken ijdele verwachtingen voor te spiegelen. Om kort te gaan, het mediumschap is een gaaf die voor het goede geschonken wordt, en de goede Geesten verwijderen zich van degenen die het als een middel zouden willen gebruiken, om iets hoe ook genaamd te verkrijgen, wat niet aan de inzichten der Voorzienigheid beantwoord. Baatzucht is de pest der maatschappij, de goede Geesten bestrijden haar, en men kan dus niet aannemen dat zij ze in de hand zullen werken. Dit is zoo rationeel dat het onnoodig is over dit punt, verder uit te wijden.

307. De mediums met physische uitwerking, vallen niet in dezelfde categorie; deze uitwerkselen worden gewoonlijk door mindere Geesten die niet zoo nauwgezet zijn, teweeg gebracht. Wij zeggen niet, dat die Geesten daarom noodwendig slecht moeten zijn: men kan kruier en toch een zeer braaf mensch zijn; een medium van die categorie, die uit zijne gave, voordeel zou willen trekken, zou dus Geesten kunnen vinden, die hem met niet al te veel tegenzin behulpzaam zouden willen zijn; maar in dat geval doet zich wederom eene andere zwaarigheid op. Het medium met physische uitwerking, heeft evenmin als het medium met intelligente mededeelingen, zijne gave voor zijn vermaak ontvangen: zij is hem gegeven, onder beding er een goed gebruik van te maken, en indien hij de gave misbruikt, kan hem die of ontnomen worden, of tot eigen nadeel strekken, omdat ten slotte de mindere Geesten, toch onder de bevelen van de verhevene Geesten staan.

De mindere Geesten, mystificeren zelve gaarne, doch houden er niet van gemystificeerd te worden; indien zij zich gaarne voor grappen en voor dingen die de nieuwsgierigheid

opwekken laten gebruiken, omdat zij zich gaarne vermaken, zoo houden zij er toch evenmin als de anderen van, geëxploiteerd te worden of om als figurant te dienen ten einde iemand een goede ontvangst te bezorgen, en zij bewijzen telkens dat zij hun eigen wil hebben, en dat zij handelen, wanneer en zooals het hen goeddunkt, waardoor het physische nog minder dan het schrijvend medium op den geregelden gang der manifestatiën rekenen kan. Te beweren dat men ze op vastgestelde dagen en uren kan voortbrengen, bewijst alléén een diepe onkunde. Wat blijft er dan te doen als men het geld dat men ontvangen heeft toch verdienen wil? De verschijnselen na te bootsen; dit kan het geval zijn niet alleen met hen die er bepaald eene broodwinning van maken, maar zelfs met sommige oogenschijnlijk eenvoudige menschen die dat middel gemakkelijker en voordeliger vinden dan werken. Als de Geest niet genoeg doet, dan weet men daarin te voorzien: het vernuft is zoo vindingrijk als het op geldwinnen aankomt. Daar dus eigenbelang een gegronde reden is om achterdocht te koesteren, geeft dit het recht een gestreng onderzoek in het werk te stellen, wat niet euvel mag opgenomen worden, wil men zelve geene reden geven te doen gelooven dat de verdenking gegrond is. Maar zoo rechtmatig als het in dit geval is achterdocht te koesteren, zoo weinig is dit gerechtvaardigd tegen over achtenswaardige en onbaatzuchtige menschen.

308. De gave van het mediumschap, zelfs diegene welke binnen de grenzen der physische manifestatiën beperkt blijft, is niet geschonken om er eene hansworsten vertooning van te maken, en ieder die voorgeeft Geesten ter zijner beschikking te hebben, om ze in het openbaar te vertoonen, kan men met het volste recht van kwakzalverij of min of meer handige goochelarij verdenken. Denk er aan zoo menigmaal als gij aankondigingen van zoogenaamde spiritische of spiritualistische seances tegen zoo veel per persoon aangekondigt vindt; en vergeet het recht niet dat men koopt door voor den toegang te betalen.

Uit al het voorafgegane trekken wij het besluit dat volstrekte belangeloosheid de beste waarborg tegen kwakzalverij is: al geeft zij niet altijd zekerheid omtrent de goede hoedanigheid der intelligente mededeelingen, zoo ontnemt zij toch de kwade Geesten een machtige gelegenheid tot handelen, en stopt zij zekere kwaadsprekers den mond.

309. Nu blijft er nog over, hetgeen men kwakzalverij van liefhebbers zou kunnen noemen, dat wil zeggen de onschuldige fopperijen van eenige flauwe grappenmakers. Het lijdt geen twijfel dat men die wel tot tijdverdrijf in luchthartige en beuzelachtige bijeenkomsten zou kunnen doen plaats vinden, maar niet in ernstige vereenigingen, tot welke geene andere dan bezadigde menschen toegelaten worden. Buitendien kan men er wel vermaak in vinden, om iemand gedurende eenige oogenblikken te mystifieeren; maar men zoude al eene buitengewoon groote dosis geduld moeten bezitten, om die rol maanden en jaren en dat telkens gedurende eenige uren vol te houden. Het een of ander persoonlijk belang alleen, kan zoodanige volharding schenken, en wij herhalen het, waar eigenbelang in het spel

is, moet men alles wantrouwen.

310. Men zal wellicht zeggen; dat een medium hetwelk in het belang der zaak zijn tijd voor het publiek ten beste geeft, dit niet om niet kan doen, omdat hij toch leven moet. Maar is het wel in het belang der zaak en niet in zijn eigen belang dat hij dien tijd opoffert, of is het niet veeleer omdat hij er een winstgevende zaak in ziet? Tot dien prijs zal men altijd menschen genoeg vinden, bereid om zich op te offeren. Heeft hij dan alleen dit middel van bestaan ter zijner beschikking? Vergeten wij toch niet, dat de Geesten, wat ook hunne verhevenheid of minderheid zijn moge, zielen van afgestorvenen zijn, en als zedeleer en godsdienst het ons ten plicht maken hunne asch te eerbiedigen, dan zal de verplichting om hunnen Geest te eerbiedigen, toch nog wel grooter zijn.

Wat zou men wel van iemand zeggen die, omdat het lichaam van een afgestorvene van dien aard is dat het de nieuwsgierigheid opwekt, dit ging opgraven om het voor geld te laten zien? Is het dan minder oneerbiedig den Geest dan het lichaamten toon te stellen, onder het voorwendsel dat het aardig is een Geest te zien handelen? En merk wel op dat de prijs der plaatsen naar verhouding van de kunsten die hij zal kunnen vertoonen en van de aantrekkelijkheid dier vertooning, gesteld zal worden. Zeker zal hij bij zijn leven, al ware hij zelfs tooneelspeler geweest, niet verwacht hebben, dat er na zijn dood nog een tooneeldirecteur zou gevonden worden, die hem gratis uit winstbejag zou dwingen op te treden.

Men vergete niet dat zoo wel de physische als de intellectueele manifestatiën, door God alleen tot onze leering toegestaan worden.

311. Deze zedelijke overweging daargelaten, betwisten wij het niet dat er achtenswaardige en nauwgezette betaalde mediums *kunnen* zijn, want er zijn brave menschen in alle vakken; wij spreken alleen van het misbruik; maar men zal moeten toestemmen, dat er, om de door ons vermelde redenen, meer reden voor misbruik bestaat bij betaalde mediums, dan bij dezulken die hunne gave als eene gunst beschouwende, die niet anders gebruiken dan om een dienst te bewijzen.

Den graad van vertrouwen of wantrouwen dien een betaald medium verdient, hangt vooral van de achting, die hij om zijn karakter en zijne zedelijkheid verdient, en bovendien van omstandigheden af. Het medium, dat in het belang van een hoogst ernstig en nuttig doel, belet wordt zijn eigen tijd op eene andere wijze te besteden, en welke om die reden *schadeloos, gesteld* wordt, kan niet verward worden met een gewinzoekend medium, dat opzettelijk zijne mediumniteit tot eene industrie gemaakt heeft. Al naar gelang van *beveegredenen en doel*, kunnen dus de Geesten, veroordeelen, vrijspreken of zelfs begunstigen; zij zien meer op de bedoeling dan op het materieele feit.

312. De somnambules die van hunne gaaf tot eigen voordeel gebruik maken, verkeeren niet in hetzelfde geval. Ofschoon van deze gave ook misbruik kan gemaakt worden,

en onbaatzuchtigheid in dezen een groote waarborg voor eerlijkheid is, is de toestand anders, daar het hun eigen Geest is die handelend optreedt, deze staat dus altijd ter hunner beschikking, en in werkelijkheid exploiteeren zij niemand dan zichzelf, omdat zij vrij zijn naar goeddunken over hun eigen persoon te beschikken, terwijl de naar winst jagende mediums de zielen der afgestorvenen exploiteeren. (Zie nr. 172, *Somnambulistische mediums*.)

313. Wij weten wel, dat ons gestreng oordeel over betaalde mediums, al degenen die deze gave exploiteeren of geneigd zijn dit te doen, tegen ons in het harnas jaagt, en dat wij hen, zoo wel als hunne vrienden, die natuurlijk hunne partij kiezen, daardoor tot onze bitterste vijanden maken; doch wij troosten ons daarover met de gedachte dat de handelaars welke door Jezus uit den tempel verjaagd werden, hemevenmin met goede oogen zullen aangezien hebben. Wij hebben ook nog, dezulken tegen ons, die hieromtrent niet zoo ernstig denken als wij; wij gelooven evenwel gerechtigd te zijn eene meening te hebben en die te uiten; maar wij dwingen niemand die aan te nemen. Indien eene groote meerderheid er zich mede vereenigd heeft, is dit waarschijnlijk daaraan toeteschrjven dat men ze juist vindt, want wij zien inderdaad niet in, hoe men zou kunnen aantoonen, dat er niets meer kans voor bedrog en misbruik bestaat bij winstbejag dan bij belangeloosheid. Wij voor ons gelooven dat zoo onze geschriften er iets toe hebben mogen bijdragen, om in Frankrijk en andere landen het betaalde mediumschap in mistrouwen te brengen, dit niet de minste dienst zal zijn, die wij aan het *ernstige* spiritisme bewezen hebben.

Spiritisch bedrog.

314. Zij die de werkelijkheid der physische manifestatiën niet aannemen, schrijven gewoonlijk de voortgebrachte uitwerkselen aan bedrog toe. Zij gronden zich daarop, dat knappe goochelaars ook dingen doen, die, als men niet met hunne geheimen bekend is, wonderen schijnen; waaruit zij de gevolgtrekking maken, dat de mediums niets dan goochelaars zijn. Wij hebben die redeneering reeds wederlegd; voornamelijk in onze artikelen over den heer Home en in de nummers van de *Revue* van Januari en Februari 1858; wij zullen dus, alvorens tot de bespreking van iets ernstigers over te gaan, er slechts met een enkel woord iets over zeggen. Er valt overigens nog iets op te merken, wat bij een weinig nadenken zeer zeker niet over het hoofd zal gezien worden, en dat is, dat er wel is waar onbegrijpelijke handige goochelaars zijn, maar dat dezen zeer zelden voorkomen. Indien alle mediums goochelden, zoude men tot de gevolgtrekking moeten komen dat die kunst in korten tijd ongehoorde vorderingen moet gemaakt hebben, en plotseling zeer algemeen moet geworden zijn, daar zij als aangeboren gave wordt aangetroffen bij menschen en zelfs bij kin-

deren, die hiervan in het geheel niet bewust waren.

Omdat er kwakzalvers zijn die op markten en pleinen allerlei vodderijen als geneesmiddelen uitventen, en er zelfs geneesheeren zijn, die zonder de markt te bezoeken, van het vertrouwen dat men in hen stelt, misbruik maken, volgt daar dan uit, dat alle geneesheeren kwakzalvers zijn, en wordt de medische faculteit door die handelingen in minachting gebracht? Omdat er lieden zijn die het een of ander gekleurd vocht voor wijn verkoopen, volgt daar dan uit dat alle wijnkoopers wijn-vervalschers zijn en dat er geen zuivere wijn bestaat? Van alles, zelfs van het heiligste wordt misbruik gemaakt en men kan wel zeggen dat ook het bedrog zijn eigen vernuft bezit. Maar bedrog wordt altijd met een doel, of om een of ander stoffelijk voordeel te behalen gepleegd, waar niets te verdienen valt, bestaat er ook geen reden om te bedriegen. Daarom hebben wij ook van de betaalde mediums sprekende, gezegd, dat eene volstrekte belangeloosheid de beste waarborg is.

315. Van alle spiritische verschijnselen, leenen de physische uitwerkselen zich het beste tot bedrog, om redenen die het goed is te overwegen. Ten eerste kan een goochelaar deze het best nabootsen, omdat zij meer tot de oogen dan tot het verstand spreken. Ten tweede, omdat zij meer dan de anderen de nieuwsgierigheid prikkelen, eene grootere menigte tot zich trekken en dus voordeeliger zijn. De kwakzalvers hebben dus, uit dit dubbele oogpunt beschouwd, er het grootste belang bij, deze soort van manifestatiën na te bootsen; de toeschouwers, grootendeels geheel onbekend met de wetenschap, zoeken er gewoonlijk meer een vermaak dan een ernstig onderwijs in, en men weet genoeg dat vermaak altijd beter betaald wordt dan onderwijs. Maar behalve deze, bestaat nog eene andere niet minder afdoende reden. Zoo het der goochelkunst al mogelijk is stoffelijke verschijnselen na te bootsen, waartoe alleen handigheid noodig is, zoo is het ons tot heden toe nog niet bekend, dat zij de gaaf bezit om voor de vuist te spreken, waartoe eene niet gewone graad van intelligentie vereischt wordt, noch die om schoone en verhevene dictaten voort te brengen zoo als de Geesten bij hunne mededeelingen doen, en die dikwijls zoo juist van pas zijn. Dit brengt ons het volgende in herinnering:

Een nog al bekend letterkundige kwam ons eens bezoeken en vertelde ons dat hij een zeer goed *intuïtief* schrijvend medium was, en dat hij zich ter beschikking van de spiritische vereeniging stelde. Daar wij gewoon zijn geen andere mediums dan die wier gaven ons bekend zijn, toe te laten, verzochten wij hem de goedheid te willen hebben vooraf op eene afzonderlijke bijeenkomst te willen komen. Hij kwam, verschillende geoefende mediums gaven er, hetzij verhandelingen, hetzij merkwaardig nauwkeurige antwoorden op de gestelde vragen en over hen onbekende onderwerpen. Toen die heer aan de beurt kwam, schreef hij eenige onbeduidende woorden, zeide, dien dag niet goed gestemd te zijn, en sedert hebben wij hem niet meer terug gezien; waarschijnlijk heeft hij bevonden dat de rol van medium

met intelligente uitwerking moeilijker te vervullen is, dan hij wel dacht.

316. In alle dingen zijn degenen die niet van het vak zijn, het gemakkelijkst beet te nemen, dit is ook het geval bij het spiritisme; zij die het niet kennen, worden gemakkelijk door den schijn bedrogen, terwijl eene voorafgegane oplettende studie hen op de hoogte brengt, niet alleen van de oorzaken der verschijnselen, maar ook van de natuurlijke voorwaarden waaronder zij zich voordoen en hen de middelen aan de hand doet om, wanneer er bedrog gepleegd mocht worden, dit te ontdekken.

317. De bedriegelijke mediums, worden naar verdienste geschandvlekt in de volgende brief, die wij in *de Revue* van Augustus 1861 hebben opgenomen:

PARIJS, 21 Julij 1861.

"Mijnheer!

"Men kan het over sommige punten oneens zijn, en toch over andere geheel met elkander overeenstemmen. Ik heb op blz. 213 van het laatste nummer van uw tijdschrift uwe opmerkingen over het bedrog bij spiritualistische (of spiritistische) proeven gelezen, en ik gevoel mij gelukkig dat ik er mij met hart en ziel mede vereenigen kan. Hier, houdt alle verschil over theoriën en leerstellingen als door een tooverslag op.

"Wellicht oordeel ik niet zoo streng als gij over mediums, die op eene waardige en betamelijke wijze, eene belooning aannemen, als schadeloosstelling voor den tijd dien zij aan dikwijls langdurige en vermoeiende proeven ten beste geven; maar ik ben even streng als gij, — en men kan het niet te veel zijn, — ten opzichte van hen, die bij zulk eene gelegenheid, indien het noodig wordt, door bedrog en handigheid het gemis of het onvoldoende der belofde en verwachtte uitwerkselen, zelve aanvullen. (Zie nr. 311.)

"Het valsche met het ware te vermengen, als het, door tusschenkomst van Geesten verkregene verschijnselen betreft, is kortweg gezegd eene schanddaad, en het zoude bij het medium dat in den waan verkeerde zulks zonder gewetensbezwaar te mogen doen, een bewijs van verzwakking van zijnen zedelijkheidszin aantoonen. Zoals gij zoo terecht aanmerkt, *is zulks indien het bedrog ontdekt wordt, wantrouwen zaaien in het gemoed der wankelmoedigen*. Ik voeg er bij, dat het op eene heillooze wijze de verdenking opwekt jegens achtingswaardige mannen, die, aan de mediums, den belange-loozen steun van hunne kennis en voorlichting verleende, zich borg stellende voor hunne goeden trouw ze als t ware in bescherming nemen; het is ten hunnen opzichte een ware misdaad plegen.

"Ieder medium dat van bedriegelijke handelingen overtuigd wordt, dat, om eene triviale uitdrukking te gebruiken, met de handen in den zak betrapt wordt, verdient door alle spiritualisten of spiritisten, (voor wie het een strenge plicht is hem te ontmaskeren of aan de kaak te stellen) in den ban gedaan te worden.

"Gij kunt, mijnheer, indien gij zulks goed vindt, deze weinige regelen in uw tijdschrift opnemen.

"Geloof mij, etc.

"Mathieu."

318. Niet alle spiritische verschijnselen echter, zijn even gemakkelijk na te bootsen, er zijn er die bepaald den meest handige in het goochelen, uittarten; hieronder behoort: het zonder aanraking doen bewegen van voorwerpen; het in de lucht zwevende houden van zware lichamen, het kloppen aan verschillende kanten; de verschijningen enz., tenzij men geheime toestellen of medehelpers gebruikt; daarom zeggen wij dat hetgeene men bij zulk eene gelegenheid doen moet, is: oplettend de omstandigheden na te gaan, en vooral het karakter en den stand van den persoon, zijn doel, en het belang dat hij er bij zou kunnen hebben om te bedriegen, in overweging te nemen; dit is de beste controle, want er bestaan omstandigheden, waarbij elke reden van verdenking vervalt. Wij gelooven dus, dat men, zooals wij dit reeds uitgelegd hebben, in beginsel elk een moet wantrouwen die van deze verschijnselen eene vertooning of een voorwerp van nieuwsgierigheid of vermaak maakt en voorgeeft ze naar welgevallen en op een voorafbepaald tijdstip te kunnen doen ontstaan. Wij kunnen het niet genoeg herhalen, de geheimzinnige intelligentiën die zich aan ons openbaren, bezitten ook gevoeligheid, en willen ons bewijzen, dat ook zij, hun eigen vrijen wil hebben, en zich niet aan, onze luimen onderwerpen. (Zie nr. 38.)

Het zal voldoende zijn eenige middelen die aangewend zijn of aangewend kunnen worden op te geven, om ernstige beoefenaars tegen bedrog te wapenen. En wat nu de menschen betreft, die hardnekkig verkiezen te blijven veroordeelen zonder grondig te onderzoeken; het zoude vergeefsche moeite zijn te trachten ze terecht te wijzen.

319. Een van de meest gewone verschijnselen is het inwendig geklop in de zelfstandigheid van het hout zelve, al of niet met beweging van de tafel of eenig ander voorwerp dat gebruikt wordt, vergezeld gaande. Dit verschijnsel is, hetzij door aanraking met de voeten, hetzij door een gering gekraak in het meubel zelve voort te brengen, eene der gemakkelijksten om na te bootsen; maar er wordt nog eene andere kleine bijzondere list gebruikt, die het goed is te doen kennen. Als men de beide handen plat en dicht genoeg bij elkander op de tafel plaatst, zoodat de nagels der duimen sterk tegen elkander drukken, kan men door ze met een geheel onmerkbaar beweging der spieren even tegen elkander te wrijven, een geluid als dat van kort zacht tikken voortbrengen, dat veel overeenkomst met het kloppen in het inwendige der stof heeft. Dat geluid wordt in het hout teruggekaatst, en veroorzaakt eene volkomen nabootsing. Niets is dus gemakkelijker dan zoo vele malen als men verlangt getik te doen hooren, het roeren van de trom enz. nabootsen, op zekere vragen hetzij

door getallen of zelfs door aanduiding van letters van het alfabet, met ja en neen te antwoorden.

Hiervoor gewaarschuwd zijnde, is het middel om het bedrog te ontdekken zeer eenvoudig. Het bedrog is niet mogelijk als de handen van elkander verwijderd zijn, en als men zich verzekert dat door geene andere aanraking geluid kan voortgebracht worden. Het wezenlijke geklop heeft buitendien dit eigenaardige dat het naar welgevallen van plaats en klank verandert, hetgeen niet het geval kan zijn als het door het door ons opgegevene of door een ander dergelijk middel veroorzaakt wordt; dat het de tafel verlaat om op een ander meubel dat door niemand aangeraakt wordt, op den muur, het plafond enz. over te gaan, en eindelijk dat het, op onvoorziene vragen antwoordt. (Zie nr. 41.)

320. Het direct schrift is nog gemakkelijker na te bootsen; om niet te spreken van de algemeene bekende scheikundige preparaten waarmede men op een gegeven oogenblik op wit papier, schrift kan doen te voorschijn treden, wat door de eenvoudigste middelen kan verijdeld worden, zou het nog kunnen gebeuren, dat het papier op eene handige wijze met een ander verwisseld werd. Ook zou het mogelijk kunnen zijn dat degene die het bedrog wil plegen de kunst verstond, om terwijl hij vlug eenige woorden schrijft de aandacht op iets anders te vestigen. Men heeft ons medegedeeld dat men op die wijze met een stukje potlooderts dat onder den nagel verborgen gehouden werd, heeft zien schrijven.

321. Het verschijnsel der aanbrenging van voorwerpen, (*apport*) is niet moeilijker na te bootsen, en men kan zeer gemakkelijk de dupe van een meer of minder handig goochelaar worden, zonder dat het daartoe juist noodig is, met een goochelaar van beroep te doen te hebben. In het bijzondere artikel dat wij hierover, (nr. 96) geschreven hebben, geven de Geesten zelve den exceptioneelen toestand op, waarin zulks kan plaats vinden, waaruit men de gevolgtrekking kan maken, dat de *gemakkelijke* en *facultatieve* verkrijging van dit verschijnsel, altijd minstens verdacht moet voorkomen. Hetzelfde is ook het geval bij het directe schrift.

322. In het hoofdstuk over *Bijzondere Mediums*, hebben wij volgens de mededeelingen der Geesten, de meest algemeene medianimische eigenschappen en die welke zeldzaam zijn, opgegeven. Men doet dus wel de mediums te wantrouwen die voorgeven dit laatste verschijnsel gemakkelijk te kunnen voortbrengen, of die er zich op beroemen meerdere van die eigenschappen te bezitten, een voorgeven dat slechts zelden bewaarheid wordt.

323. De intelligente manifestatiën, leveren naar omstandigheden de meeste waarborgen op, en toch zijn zij, althans voor zoover het de gewone alledaagsche mededeelingen betreft, niet tegen nabootsing beveiligd. Men verbeeldt zich dat men bij mechanische mediums, niet alleen omtrent de onafhankelijkheid der gedachten, maar ook tegen bedrog meer zekerheid heeft; en om die reden geven eenige menschen de voorkeur aan stoffelijke mid-

delaars. Wel nu! hierin dwaalt men. Het bedrog sluipt overal binnen, en het is ons bekend dat men door handigheid, naar willekeur een schrijvend korfje of mandje zoodanig kan besturen, zoodat het geheel het aanzien heeft zich van zelve te bewegen. Wat allen twijfel kan wegnemen, zijn de geuite denkbeelden, hetzij die van een mechanisch, intuïtief, hoorend, sprekend of ziend medium komen. Er zijn mededeelingen die zoo geheel buiten den gedachtenloop liggen, en boven de kennis en zelfs boven het verstand der mediums verheven zijn, dat men zichzelve al zeer zoude moeten willen bedriegen om er hen de eer van te geven. Wij erkennen dat er kwakzalvers zijn die zeer knap zijn, en wien vele hulpmiddelen ten dienste staan, maar wij kennen hen nog niet de gave toe, om kunde aan een weetniet of verstand aan hen die dit niet bezitten, te geven.

In 't kort, wij herhalen, dat men de beste waarborg vindt in de bekende zedelijkheid der mediums en in het niet bestaan van eenige reden van eigenbelang of eigenliefde, die hen tot de uitoefening van de medianimische gave die zij bezitten zoude kunnen aansporen: want diezelfde redenen kunnen hen nopen, de gave die zij niet bezitten na te bootsen.

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Spiritische bijeenkomsten en verenigingen.

Over bijeenkomsten in het algemeen. Over de eigenlijk gezegde vereenigingen. Onderwerpen tot studie. Ijverzucht tusschen vereenigingen.

Over bijeenkomsten in het algemeen.

324. De spiritische bijeenkomsten kunnen zeer veel nut stichten, doordien zij gelegenheid geven om door wisseling van gedachten, door vragen en opmerkingen die voor een ieder nuttig zijn, elkander te onderwijzen; maar om al de vruchten die men er van verwacht, te kunnen oogsten, moeten bijzondere voorwaarden die wij hier zullen nagaan, in acht genomen worden, want men moet ze niet met gewone gezelschappen gelijk stellen. Eene vereeniging trouwens een collectief geheel zijnde, is het geene daaromtrent gezegd moet worden, natuurlijk eene toepassing van het vorige onderwijs; men moet bij haar dezelfde voorzorgen gebruiken, dezelfde klippen vermijden als bij de individuen, daarom laten wij nu dit hoofdstuk volgen.

De spiritische bijeenkomsten dragen, naarmate van het doel dat men er mede beoogt, zeer verschillende karakters, en hunne inrichting moet om diezelfde reden ook verschillend zijn. Zij kunnen naar gelang van hunnen aard, *beuzelachtig*, *profondervindelijk* of *onderwijzend* zijn.

325. De *beuzelachtige bijeenkomsten* worden gevormd door lieden, die alleen het vermakelijke der manifestatiën op het oog hebben, zich vermaken met de grappen der lichtzinnige Geesten, die groote liefhebbers van die soort van bijeenkomsten zijn, in welke zij volle vrijheid hebben zich te openbaren, waarvan zij dan ook trouw gebruik maken. In die bijeenkomsten vraagt men alle soorten van platheden, laat men zich door de Geesten zijn horoscoop trekken, en stelt men, door naar den ouderdom, naar hetgeen men in den zak heeft, naar kleine geheimen, en duizend andere even belangrijke dingen te doen raden, de diepzinnigheid der Geesten op de proef.

Deze bijeenkomsten leiden tot niets; maar daar lichtzinnige Geesten dikwijls veel verstand, en gewoonlijk een gemakkelijk en vroolijk karakter hebben, doen er zich dikwijls zeer merkwaardige dingen voor, waaruit de opmerker nut kan trekken; iemand die niets dan zulke bijeenkomsten gezien heeft, en naar dezen de Geestenwereld zou willen beoordeelen,

zou er zich een even verkeerd denkbeeld van vormen, als iemand die de geheele bevolking van eene groote stad, naar de bewoners van een paar buurten ging beoordeelen. Het eenvoudig gezond verstand zegt ons dat verheven Geesten in bijeenkomsten waar de toeschouwers niet ernstiger dan de vertooners zijn, niet kunnen komen. Indien men zich met beuzelarijen bezig wil houden, moet men zonder omwegen lichtzinnige Geesten inroepen, evenals men potsenmakers neemt wanneer men een gezelschap vermaken wil, maar daartoe eerbiedwaardige namen uit te noodigen, en het heilige met het profane te vermengen, is heiligschennis.

326. De *proefondervindelijke bijeenkomsten* hebben meer in het bijzonder het wekken van physische manifestatiën ten doel. Voor vele menschen, is dit een meer bezienswaardig dan nuttig schouwspel; de ongelooovigen komen uit die bijeenkomsten, als zij behalve deze manifestatiën niets anders gezien hebben, meer verwonderd, dan overtuigd terug, en vestigen hunnen aandacht op niets dan op de daden die volgens hen alles in beweging moeten brengen, en die zij trachten te ontdekken, want niet in staat zijnde, om zich van iets rekenschap te geven, schrijven zij liefst alles aan bedrog toe. Geheel anders is het met hen gesteld die gestudeerd hebben; zij begrijpen van te voren de mogelijkheid, en daarna komen stellige feiten hunne overtuiging versterken of bevestigen; wordt er bedrog gepleegd, dan zijn zij in staat het te ontdekken.

Desniettemin, hebben deze soort van proefnemingen een nut dat niemand zal ontkennen, want het zijn deze proeven, die de wetten, door welke de onzichtbare wereld bestuurd wordt, hebben doen ontdekken, en voor velen zijn zij ontegenzeggelijk een krachtig middel tot overtuiging; maar wij blijven volhouden, dat zij alleen, ons niet meer in de spiritische wetenschap kunnen inwijden, dan een vernuftig werktuig ons de werktuigkunde kan doen kennen als men er de wetten niet van kent; indien zij evenwel stelselmatig en met voorzichtigheid geleid worden, zou men er veel betere uitkomsten door verkrijgen. Wij komen straks hierop terug.

327. Be *bijeenkomsten tot onderwijs* dragen een geheel ander karakter, en daar men in dezen het ware onderwijs kan vinden, zullen wij meer in 't bijzonder de voorwaarden aan welke zij moeten beantwoorden, uiteen zetten.

De eerste is, dat zij in de volstreckte beteekenis van het woord, ernstig moeten blijven. Men moet goed overtuigd zijn dat de Geesten tot wien men zich wenden wil, van eene geheel bijzondere natuur zijn, dat: het verhevene niet met het alledaagsche, noch het goede met het kwade kunnende gepaard gaan, men om goede dingen te verkrijgen, zich tot goede Geesten wenden moet; maar het is niet voldoende, goede Geesten te vragen, men moet, en dat is een hoofdvereischte, zich in een gunstigen toestand bevinden, zullen zij tot ons *willen* komen; en verheven Geesten komen evenmin in bijeenkomsten van lichtzinnige en opper-

vlaakkige menschen, als zij er bij hun leven gekomen zouden zijn.

Men kan eene bijeenkomst dan alleen waarlijk ernstig heeten, als men er zich uitsluitend met ernstige dingen bezig houdt; indien men er uit nieuwsgierigheid of als middel om den tijd te dooden, naar buitengewone verschijnselen haakt, zullen wel de Geesten die dezen kunnen voortbrengen komen, maar de anderen zullen zich verwijderen. In een woord, wat ook het karakter van eene bijeenkomst wezen moge, zullen er altijd Geesten zijn, geneigd om haar streven te ondersteunen. Eene ernstige bijeenkomst dwaalt dus van haar doel af als zij den weg van het onderwijs verlaat, om dien van het vermaak te betreden. De physische manifestatiën hebben, zoo als wij gezegd hebben, haar nut; laten degenen die verlangen te *zien* naar de proefnemende bijeenkomsten, degenen die begrijpen willen naar de bijeenkomsten aan onderwijs gewijd gaan, dan zullen beiden hunne spiritische opvoeding kunnen aanvullen, zoo als bij de studie der geneeskunde de een de colleges, de ander de kliniek bezoekt.

328. Het spiritisch onderwijs bestaat niet alleen in het zedekundig onderwijs dat de Geesten geven, maar ook in de verklaring der feiten; want de theorie van alle verschijnselen, het onderzoek naar de oorzaken, en als gevolg de constateering van hetgeen mogelijk is, in een woord de waarneming van alles wat de wetenschap vorderingen kan doen maken, is op de waarneming der feiten gegrond. En men vergist zich schromelijk als men denkt dat de feiten zich tot de buitengewone verschijnselen bepalen en dat alleen degenen die onze zintuigen het meeste treffen, onze aandacht waardig zijn; er doen er zich telkens bij de intelligente mededeelingen voor, die de aandacht van hen die met het doel om te leeren met elkander vereenigd zijn, niet ontgaan kunnen; deze feiten die het onmogelijk is op te tellen, spruiten uit eene menigte onvoorziene omstandigheden voort: ofschoon minder treffend, zijn zij desniettemin voor den opmerker van het grootste belang, deze vindt er de bevestiging van een bekend of wel de openbaring van een nieuw beginsel in, die dieper in de geheimen der onzichtbare wereld doet doordringen, en dit is ook wijsbegeerte.

329. De bijeenkomsten tot onderwijs zijn bovendien van groot nut voor de mediums met intelligente manifestatiën; vooral voor de zulken die ernstig verlangen zich te volmaken en die er niet met eene dwaze inbeelding van onfeilbaarheid komen. Een van de groote klippen voor het mediumschap, is zoo als wij gezegd hebben de beheersching (obsessie) en de verblinding (fascinatie), de mediums kunnen zich dus geheel ter goeder trouw omtrent de waarde van hetgeen door hen verkregen wordt, illusien vormen, en men zal gereedelijk begrijpen dat de bedriegelijke Geesten als zij met een blinde te doen hebben, vrij spel hebben; daarom houden zij hunne mediums van alle controle terug; zij boezemen hem desnoods afkeer in van allen die hem zouden kunnen inlichten; begunstigd door de afzondering waarin zij zich houden en door de verblinding, kunnen zij hen alles wat zij willen voor waarheid

doen aannemen.

Wij kunnen het niet genoeg herhalen, dit is niet alleen een klip, maar een gevaar; ja wij zeggen een wezenlijk gevaar. Het eenige middel om er aan te ontkomen, is de controle door belangelooze en welwillende menschen, die de mededeelingen in koelen bloede en onpartijdig beoordeelende, hen de oogen kunnen openen; en hen datgene kunnen doen opmerken, wat zij uit zichzelf niet gewaar kunnen worden. En ieder medium dat tegen die beoordeeling opziet, bevindt zich reeds op den weg naar de beheersching; hij die gelooft alleen in het bezit van het licht te zijn, is reeds geheel onder het juk gebracht; indien hij de opmerkingen kwalijk neemt, indien hij die afwijst, indien hij er zich boos over maakt, heeft men niet langer den slechten aard van den Geest die hem terzijde staat, in twijfel te trekken.

Wij hebben het gezegd, het is mogelijk dat een medium geene genoegzame kunde bezit om dwalingen te kunnen onderscheiden; hij kan door groote woorden en eene aanmatigende taal verblind, door drogredenen verleid worden, en toch geheel ter goeder trouw zijn; daarom moet hij, bij gebrek aan eigen kennis, op bescheidene wijze zijn toevlucht tot die van anderen nemen, volgens het spreekwoord: dat vier oogen meer zien dan twee, en dat men nooit een goeden rechter in zijn eigen zaak is. Uit dit oogpunt beschouwd zijn de vereenigingen van het grootste nut voor het medium, als dit verstandig genoeg is, om naar raad te luisteren, omdat er in die bijeenkomsten zich menschen bevinden die helderder inzicht hebben dan hij, en die de uiterst fijne tinten waardoor de Geest zijne minderheid ver-raadt, zullen ontdekken.

Elk medium dus, dat ernstig verlangt, niet de speelbal der leugen te worden, moet trachten toegang tot ernstige bijeenkomsten te verkrijgen en ook daar datgene voorlezen, wat hij in de eenzaamheid verkregen heeft, en met dankbaarheid toestaan, ja zelfs er om vragen dat de mededeelingen die hij verkrijgt aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen worden; indien bedriegelijke Geesten het op hem gemunt hebben, is de zekerste wijze om er van ontslagen te worden, dezen te bewijzen, dat zij hem niet bedriegen kunnen. Bovendien heeft het medium dat zich over beoordeeling boos maakt, daartoe niet de minste reden, want zijne eigenliefde is er volstrekt niet mede gemoeid want hetgeen hij zegt, komt immers niet uit hem voort, en hij is er niet meer verantwoordelijk voor, dan hij het zijn zoude voor de verzen van een slecht dichter, door die voor te lezen.

Wij hebben over dit punt zoo uitgewijd, omdat zoo dit al eene klip van de mediums is, het er ook niet minder een voor de vereenigingen is, wier belang het is, hun vertrouwen niet te lichtvaardig aan alle tolken der Geesten te schenken. De medewerking van een beheerscht of verblind medium zoude voor hen eer schadelijk dan nuttig zijn; zij moeten dezen dus niet toelaten. Wij vermeenen alles genoegzaam ontwikkeld te hebben om het onmogelijke

lijk te maken dat men voor het geval dat het medium dit niet zelf ontdekken kan, zich omtrent het karakter der beheersching vergisse; een der duidelijkste kenteekenen is ontegenzeggelijk de aanmatiging dat men tegenover allen, alleen gelijk heeft. De beheerschte mediums die niet willen erkennen dit te wezen, zijn als zieken die zich omtrent hunne gezondheid illusies maken, en bezwijken doordien zij zich niet aan eene heilzame behandeling willen onderwerpen.

330. Eene ernstige bijeenkomst moet zich ten doel stellen de leugengeesten te verwijderen; zij zoude dwalen indien zij zich verbeelde, dat haar doel en de goede hoedanigheden harer mediums haar tegen deze geesten beveiligde; zij zal er niet tegen beveiligd zijn dan voor zooverre zij zelve in gunstigen toestand verkeert.

Om goed te begrijpen wat er onder deze omstandigheden plaats vindt, verzoeken wij nog eens nateslaan wat wij onder nr. 231 over den *invloed der omgeving* hebben medegedeeld. Men moet zich ieder individu voorstellen omringd te zijn door een zeker getal onzichtbare volgelingen, die zich met zijn karakter, zijn smaak en zijne neigingen indentificeren; elk menschen in eene vereeniging binnentredende brengt dus Geesten mede, die met hem overeenstemmen. Al naar gelang van hun getal en van hunne natuur, kunnen deze volgelingen zoowel op de omstanders als op de mededeelingen ten goede of ten kwade invloed uitoefenen. Eene volmaakte vereeniging zou de zoodanige zijn, waarin alle leden, met de zucht naar het goede bezielde, alleen goede Geesten met zich voerden; bij gemis van volmaaktheid, zal de beste vereeniging diegene wezen, waarin het goede de overhand over het kwade heeft. Dit is te logisch, dan dat het noodig is, hier verder over uit te weiden.

331. Eene vereeniging is een collectief wezen, waarvan de hoedanigheden en eigenschappen de resultante zijn van die van ieder lid en als 't ware een bundel vormen, en deze bundel is des te sterker, naarmate die meer homogeen is. Indien men goed begrepen heeft, wat er gezegd is, omtrent de wijze waarop de Geesten met onze inroeping in kennis worden gesteld, (nr. 282 vraag 5.) zal men gemakkelijk de kracht begrijpen welke door de vereeniging van gedachten der aanzittenden uitgeoefend wordt. Indien de Geesten in zekere mate door de gedachte, zooals wij door de stem, getroffen worden, dan zullen twintig menschen, zich tot een en dezelfde gedachte vereenigende, noodwendig meer kracht uitoefenen dan één enkel, maar opdat alle deze gedachten één en hetzelfde doel bereiken, is het noodig dat zij eenstemmig geuit worden, en als 't ware tot ééne gedachte te zamensmelten, hetgeen niet dan bij ernstige stille overpeinzing gebeuren kan.

De Geest, van zijn kant in eene geheel eensdenkende vereeniging komende; gevoelt zich daar meer te huis, zich slechts door vrienden omringd ziende, komt hij er met meer genoegen, en gevoelt zich meer geneigd om te antwoorden. Allen die met eenige aandacht de intelligente spiritische mededeelingen nagegaan hebben, hebben zich van die

waarheid kunnen overtuigen. Loopen de gedachte uiteen, dan ontstaat daardoor eene botsing van gedachten die den Geest zeer onaangenaam, en gevolgelijk nadeelig voor de manifestatiën is. Hetzelfde is het geval met iemand die in het openbaar spreken moet; indien hij gevoelt dat iedereen met zijne gedachten instemt en hem welwillendheid toedraagt, dan zal de indruk dien hij daardoor ontvangt, op zijne eigene denkbeelden een gunstigen invloed hebben en er meer gloed aan bijzetten, die overeenstemming oefent op hem eene zekere magnetische werking uit, die zijne gave verdubbeld; terwijl onverschilligheid en vijandige gezindheid hem in de war brengt en verlamt; zoo worden de tooneelspelers door toejuiching als 't ware geëlectriseerd; en de Geesten die veel meer fijngevoeligheid bezitten dan de mensch, moeten daardoor den invloed die de omgeving uitoefent, nog veel meer ondervinden.

Elke spiritische vereeniging moet dus naar de grootst mogelijke homogeniteit streven; het spreekt van zelf dat wij van de zoodanigen spreken die ernstige en wezenlijk nuttige uitkomsten trachten te verkrijgen; indien men slechts wenscht, mededeelingen, van welken aard dan ook, te verkrijgen zonder zich over de goede hoedanigheid van dengene die ze doet, te bekommeren, spreekt het van zelf, dat al die voorzorgen overbodig zijn, maar dan moet men later ook niet over de hoedanigheid van het verkregene klagen.

332. Stille ernstige overpeinzing, de voornaamste voorwaarde voor elke ernstige vereeniging zijnde, zal men gereedelijk inzien, dat een te groot aantal aanwezigen, een der grootste oorzaken van gebrek aan overeenstemming moet zijn. Het is onmogelijk hiervoor een bepaald getal aan te geven, en men zal inzien dat honderd menschen die ernstig en in stille overdenking zijn en aandachtig luisteren, zich in gunstiger toestand zullen bevinden dan tien anderen die verstrooid van gedachten of luidruchtig zijn; maar het is even duidelijk dat hoe grooter het getal is, des te moeilijker de vereischte voorwaarden te vervullen zijn. De ondervinding leert trouwens dat de kleine intieme kringen, om de door ons opgegeven redenen altijd gunstiger voor het verkrijgen van schoone mededeelingen zijn.

333. Er blijft nog een ander punt over, dat van niet minder belang is, namelijk de regelmatigheid der bijeenkomsten. Bij allen komen er Geesten, die men *vaste bezoekers* zou kunnen noemen, en hieronder verstaan wij niet die Geesten die overal komen, en zich overal inmengen; maar degenen die hetzij beschermende Geesten of de zoodanigen zijn, tot welke men het meest gewoon is, vragen te richten. Men moet niet denken dat de Geesten geene andere bezigheid hebben, dan ons aan te hooren; zij hebben hunnen eigen werkkring, en buitendien kunnen zij in zoodanige ongunstige omstandigheden verkeeren, dat men daardoor belet wordt hen in te roepen. Als de vereenigingen op vaste dagen en uren plaats vinden, schikken zij zich daarnaar en blijven dan zelden weg. Er zijn er zelfs die de stiptheid overdrijven, het euvel opnemen als de bepaalde tijd een kwartier overschreden wordt, en

indien zij zelfs den tijd voor een onderhoud bepalen, zal men hen te vergeefs eenige minuten over dien tijd inroepen. Laat ons evenwel hierbij voegen, dat ofschoon alle Geesten van orde en regelmaat houden, de wezenlijk verhevene, in dit opzicht niet zoo overdreven stipt zijn. Eene overdreven stiptheid te eischen, is zooals alles wat kleingeestig is, een bewijs van minderheid. Zij kunnen natuurlijk buiten de daartoe bestemde uren ook wel komen, en doen dit ook gaarne als het nuttig kan zijn, maar niets is schadelijker voor goede mededeelingen, dan Geesten onbedachtzaam, telkens als men dit in het hoofd krijgt, en vooral zonder doel, in te roepen; aangezien zij niet genoodzaakt zijn onze luimen in te willigen, zoude het mogelijk kunnen zijn, dat zij er zich niet aan zouden storen, en het is dan vooral dat anderen in hunne plaats en hunnen naam aannemende, kunnen komen.

Over de eigenlijk gezegde vereenigingen.

334. Al wat wij ten opzichte van de bijeenkomsten in het algemeen gezegd hebben, is ook toepasselijk op de georganiseerde vereenigingen; dezen hebben evenwel nog met bijzondere bezwaren te kampen, die in den band zelve die de leden onderling verbindt, hunnen oorsprong vinden. Men heeft ons dikwijls over hunne zamenstelling geraadpleegd en wij zullen den door ons gegeven raad, hier in weinige woorden zamenvatten.

Het spiritisme dat ter nauwernood geboren is, wordt nog door deszelfs aanhangers te verschillend beoordeeld en gewaardeerd, dan dat het een sterken band tusschen de leden van wat men eene associatie noemt, zou kunnen vormen. Die band kan alleen bestaan tusschen hen die er de zedelijke strekking van inzien, begrijpen, en *op zich zelve toepassen*. Tusschen degenen die in het spiritisme niets anders dan meer of minder ~~be~~zienswaardige feiten zien, kan er geen ernstige band bestaan; feiten boven beginselen stellende, kan een eenvoudig verschil in de wijze van beschouwing hen onderling verdeelen. Dit is niet het geval met de eerstgenoemden, want ten opzichte van het zedekundige vraagstuk kunnen er geen twee wijzen van beschouwing bestaan, ook is het opmerkelijk, dat overal waar dezen elkander ontmoeten een wederzijdsch vertrouwen hen tot elkander trekt; de welwillendheid jegens elkander die onder hen heerscht verbant alle terughouding en iederen dwang die door lichtgeraaktheid, door den door de minste tegenspraak gekrenkten hoogmoed, en door de baatzucht die alles in verband met zich zelf beschouwd, veroorzaakt worden. Eene bijeenkomst waarin zoodanig gevoel onverdeeld heerscht, waar men zich vereenigt met het doel om uit de lessen der Geesten onderwijs te putten, en die men niet houdt in de hoop om het een of ander min of meer merkwaardig feit te zien of om zijn gevoelen door te drijven, wij herhalen het, zoodanige vereeniging zou niet alleen levensvatbaarheid bezitten, maar

ook onontbindbaar zijn. De moeielijkheid daarbij in aanmerking nemende, om met het oog daarop, talrijke homogene elementen te zamen te brengen, noopt ons hierbij te voegen, dat het voor de spiritische vereenigen, beter is in het belang der studie en het welslagen der zaak zelve, te trachten zich in vele kleine kringen te verdeelen, dan zich in grooten getale te vereenigen. Deze kringen met elkander briefwisseling houdende, elkander bezoekende, en elkander wederkeerig hunne opmerkingen mededeelende, kunnen nu reeds de kern vormen van het groote spiritische gezin, om hetwelk eenmaal alle meeningen zich zullen scharen, en die door denzelfden band van broederschap, door christelijke liefde bezegeld, alle menschen zal vereenigen.

335. Wij hebben gezien van hoeveel belang de eenstemmigheid van gevoelens is, om goede resultaten te erlangen, deze eenstemmigheid is natuurlijk naar mate het getal der aanwezigen grooter is, zoo veel te moeielijker te verkrijgen. In kleine bijeenkomsten kent men elkander beter, is men meer zeker van de elementen die men er toegang verleent, verkrijgt er gemakkelijker stilte en innige overpeinzing, en alles gebeurt er als in den schoot van het gezin. Door het verschil in de bestanddeelen waaruit eene groote vereeniging bestaat, wordt intimiteit belet, bovendien vereischt zulk eene vereeniging bijzondere localen, geldelijke hulpmiddelen en een administratief beheer dat voor kleine vereenigen onnoodig is; het uiteenloopende der karakters, denkbeelden en meeningen doet zich meer gelden, en geeft den wargeesten meer gelegenheid om tweedracht te zaaien. Hoe talrijker de vergadering is, des te moeielijker is het om iedereen tevreden te stellen; iedereen verlangt: dat de werkzaamheden volgens zijne inzichten zullen geregeld worden, dat men zich het meest met de onderwerpen die hem belang inboezemen, zal bezig houden; eenigen gelooven dat de titel van lid der vereeniging hen het recht geeft, hunne zienswijze anderen op te dringen; dit veroorzaakt onzekerheid, weifeling, en is eene oorzaak van malaise die vroeg of laat verdeeldheid en eindelijk ontbinding te weeg brengt, hetwelk het lot van alle vereenigen is, wat ook haar doel moge zijn. De kleine bijeenkomsten staan niet aan dezelfde wisselvalligheden bloot; de val van eene groote vereeniging zou een schijnbare nederlaag voor de zaak van het spiritisme zijn, en deszelfs vijanden zouden niet nalaten er hoog van op te geven; de opheffing van ééne kleine vereeniging gaat onopgemerkt voorbij, en bovendien voor eene die uit elkander gaat, verrijzen er twintig anderen in de plaats; en twintig kringen van vijftien tot twintig menschen zullen meer verkrijgen en zullen meer voor de verspreiding der leer uitrichten, dan ééne vereeniging van drie of vierhonderd leden.

Men zal waarschijnlijk zeggen, dat de leden van eene vereeniging die zoo zouden handelen als wij zoo even gezegd hebben, geene ware spiritisten zijn, daar de eerste plicht die de leer oplegt, liefde en welwillendheid is. Dit is zeer juist, en zij die zoo doen zijn meer spiritisten in naam dan in de daad; zij behooren bepaald niet tot de derde categorie (zie

nr. 28); maar wie zegt u dat het in het geheel wel spiritisten zijn? Hier doet zich een punt ter overweging op, dat niet zonder belang is.

336. Vergeten wij niet dat het spiritisme vijanden heeft, die er belang bij hebben het tegen te werken, en die zijn vooruitgang met leede oogen aanzien; de gevaarlijksten zijn niet degenen die het openlijk aanvallen, maar wel degenen die dit in het geheim doen, dezen streelen het met de eene en verscheuren het met de andere hand. Deze boosaardige wezens sluipen overal binnen waar zij hopen kwaad te kunnen stichten; zij weten dat eendracht, macht is, en trachten daarom die te vernietigen door de fakkel der tweedracht te zwaaien. Wie kan dus zeggen of degenen die in de vereenigingen tweedracht zaaien, geen aanhitters zijn die belang bij wanorde hebben? Zeker is het, dat het geene ware noch goede spiritisten zijn; zij kunnen nooit goed, maar wel veel kwaad doen. Men zal inzien dat zij veel gemakkelijker in talrijke gezelschappen binnensluipen dan in kleine bijeenkomsten, waar allen elkander kennen; door sluwe geheime listen, die in het begin onopgemerkt blijven, zaaien zij twijfel, wantrouwen en afkeer van elkander; onder het masker van eene huichelende belangstelling in de zaak, vitten zij op alles, vormen geheime samenspanningen en coteriën waardoor weldra de eendracht in de vergadering verstoord wordt: dit is hun doel. Bij deze menschen een beroep op de gevoelens van liefde en broederschap te doen, is tot moedwillige doove ooren spreken, want het is juist hun doel die gevoelens, die de grootste hinderpaal voor hunne geheime aanslagen zijn, te vernietigen. Deze staat van zaken die bij elke vereeniging betreurenswaardig is, is dit dubbel bij de spiritistische, omdat, al moge daardoor geen breuk ontstaan, het toch de aandacht op eene wijze bezig houdt, die met innige overpeinzing en aandacht onvereinigbaar is.

337. Indien de vereeniging op een slechten weg is, zal men zeggen, hebben dan verstandige en goedgezinde menschen geen recht om dit af te keuren, en moeten zij het kwaad zonder iets te zeggen, voort laten gaan, ja zelfs dit door hun stilzwijgen goedkeuren? Zeer zeker is dit hun recht en wat meer is, het is hun plicht; maar indien hunne bedoelingen wezenlijk goed zijn, geven zij hun gevoelens op betamelijke en welwillende wijze openlijk te kennen, en niet in het geheim; indien hunne raadgeving niet opgevolgd wordt, verlaten zij de vereeniging, want men kan moeielijk aannemen dat degene, die geene bijoogmerken heeft, in eene vereeniging zoude willen blijven, waarin dingen gebeuren waarmede hij zich niet kan vereenigen.

Men kan dus als beginsel aannemen, dat, al wie in eene spiritische vereeniging hetzij bedektelijk of openlijk, door welk middel ook tot wanorde of verdeeldheid aanleiding geeft, een opstoker of minstens een slecht spiritist is, waarvan men zich niet te spoedig kan ontslaan; maar hierin wordt men dikwijls door de verplichtingen die voor alle leden verbindend zijn, belet; daarom is het goed om geene onverbreekbare verbindtenissen aan te

gaan; brave menschen achten zich altijd genoeg verbonden; kwaadgezinden zijn het altijd te veel.

338. Buiten en behalve de algemeen als kwaadwillig bekend staande personen, die in de vereenigingen weten binnen te sluipen, zijn er nog anderen, in wier karakter het ligt overal waar zij komen stoornis te veroorzaken: men kan dus omtrent de nieuwe elementen die men opneemt, niet te voorzichtig wezen. In dit geval zijn de onwetenden omtrent de zaak, zoo mede degenen die niet gelooven, niet de ergsten: overtuiging wordt eerst door ondervinding verkregen, en er zijn menschen bij wie het verlangen ingelicht te worden, ernst is. Degenen waarvoor men zich vooral in acht moet nemen, zijn: de menschen met vooraf vastgestelde stelsels, de doordrijvende ongeloovigen, die alles, zelfs het geen zij zien, in twijfel trekken; de hoovaardigen, die vermeenen uitsluitend in het bezit der aangeboren wijsheid te zijn, overal hunne zienswijze willen opdringen, en al degenen die niet denken zoo als zij, met minachting beschouwen. Laat u, door hunne voorgewende zucht tot onderzoek niet verschalken; meer dan één zou zeer teleurgesteld zijn, bijaldien hij genoodzaakt werd, te erkennen, zich vergist te hebben; wacht u vooral voor die vervelende veelpraters, die altijd het laatste woord willen hebben, en voor dezulken die alléén in tegenspraak genoeg vinden; beiden doen zonder eenig nut voor hun zelve u uwen tijd verliezen; de Geesten houden niet van nuttelooze woorden.

339. Daar het zoo noodig is elke oorzaak van stoornis en afleiding te voorkomen, moet men bij de oprichting van eene spiritische vereeniging vooral de aandacht vestigen op het beramen van geschikte maatregelen, waardoor den stichters van wanorde de middelen daartoe ontnomen worden, en waardoor men hen gemakkelijk kan verwijderen. Kleine bijeenkomsten hebben niets dan een zeer eenvoudig disciplinair reglement tot regeling der seances noodig, regelmatig erkende vereenigingen een meer volledige organisatie: de beste zal de zoodanige wezen, waarvan het raderwerk het minst omslachtig is; beide soorten kunnen datgene wat voor hen toepasselijk is of wat zij noodig zullen oordeelen, overnemen uit het reglement der Parijsche Vereeniging tot beoefening van het spiritisme, hetwelk wij hierna zullen mededeelen.

340. Alle gezelschappen hetzij groot of klein, en alle vereenigingen, hoe belangrijk die ook zijn mogen, hebben nog met een ander bezwaar te kampen. De bewerkers van wanorde bevinden zich niet alleen in den boezem der vereeniging zelve, maar ook in de onzichtbare wereld. Even als er beschermende Geesten voor vereenigingen, steden en volken bestaan, zijn er ook kwaadwillige Geesten die zich zoo wel aan kringen als aan individuen hechten; eerst richten zij hunnen aanval tegen de zwaksten, de meest ge-naakbaren, waarvan zij zich werktuigen trachten te maken, en den een voor, den ander na, in hunne netten zoeken te verwarren; want hunne kwaadaardige vreugde vermeerdert naarmate het getal

dergenen die zij onder hun juk brengen grooter wordt. Telkens dus, als in een kring iemand zich laat verstrikken, moet men bij zichzelf zeggen, dat er zich een vijand in het kamp, een wolf in de schaapskooi bevindt, en dat men op zijne hoede zijn moet, want het is meer dan waarschijnlijk dat hij zijn aanval zal herhalen: ontnemt men hem niet den moed door een krachtigen tegenstand, dan wordt de beheersching eene aanstekelijke ziekte, die zich bij mediums door storing in hunne mediumniteit, en bij anderen door vijandige gezindheid, ont-aarding van den zedelijkheidszins en verstoring der eendracht openbaart. Daar liefde het beste tegengift tegen dat venijn is, trachten zij de liefde te verstikken. Men moet dus met het geneesmiddel niet wachten tot dat de kwaal ongeneeslijk geworden is: men moet zelfs de eerste verschijnselen niet afwachten maar vooral zijn best doen die te voorkomen; daartoe bestaan twee krachtige middelen, indien zij namelijk goed aangewend worden: met hart en ziel bidden, en het minste teeken dat de tegenwoordigheid van een bedriegelijken Geest verraadt, nauwkeurig nagaan; door het eerste trekt men de goede Geesten tot zich dewelken alleen diegenen met ijver bijstaan, die zelve door hun vertrouwen op God hiertoe met hen medewerken; door het andere bewijst men den kwaden Geesten dat zij met menschen te doen hebben, die helderziende en verstandig genoeg zijn om zich niet te laten bedriegen. Indien een der leden onder den invloed eener beheersching mocht geraken, moeten alle pogingen in het werk gesteld worden om hem bij de ontdekking van het eerste kenteeken, de oogen te openen, uit vrees dat het kwaad erger moge worden, en ten einde bij hem de overtuiging dat hij zich zelf bedrogen heeft, en de zocht om met degenen die hem verlossen willen, daartoe medewerken, te doen ontstaan.

341. De invloed van de omgeving is een gevolg van de natuur der Geesten en van de wijze waarop zij op de levende wezens inwerken; naar dien invloed kan iedereen zelve de gevolgtrekking maken welke voorwaarden het gunstigste voor eene vereeniging zijn die er naar haakt zich de sympathie der goede Geesten te verzekeren, en door afwering van slechte Geesten, niets dan goede mededeelingen te verkrijgen. Die voorwaarden zijn geheel van den zedelijken aanleg der aanzittenden afhankelijk, en kunnen in de volgende punten te zamen gevat worden:

Volkomen overeenstemming in bedoeling en gevoelen;

Welwillendheid tusschen de leden, ten opzichte van elkander;

Verzaking van elk met de christelijke liefde strijdig gevoelen;

Uitsluitende wensch om: door het onderwijs der goede Geesten zich te bekwamen, beter te worden, en hunne raadgevingen op te volgen. Al wie overtuigd is dat de verheven Geesten, zich manifesteren met het doel om ons vorderingen te doen maken, en niet om ons te vermaken, zal inzien, dat hij zich van menschen moet afzonderen, die zonder er eenig nut uit te trekken zich daartoe bepalen, hun stijl te bewonderen, en het aantrekkelijke der

seances alleen afmeten naar het meer of minder merkwaardige, dat zij hen al naar hun bijzonderen smaak, aanbieden;

Wering uit de vragen van al wat alléén bevrediging der nieuwsgierigheid ten doel heeft;

Ernstige overpeinzing en eerbiedige stilte gedurende het onderhoud met de Geesten;

Eenstemmigheid in de gedachten der aanwezigen bij de inroepingen die men tot de Geesten richt;

Zamenwerking der vergaderde mediums, met verloochening van elk gevoel van hoovaardij, eigenliefde, of meerderheid boven anderen, door eenig en alleen den wensch te koesteren nuttig te zijn.

Zijn deze voorwaarden nu zoo moeilijk te vervullen dat zij niet te bereiken zijn? Wij gelooven het niet, en hopen veeleer dat de wezenlijk ernstige vereenigingen zooals er reeds op verschillende plaatsen bestaan, in getal zullen toenemen, en wij aarzelen niet te zeggen dat dan aan dezen het spiritisme zijne grootste uitbreiding te danken zal hebben; zij zullen, door eerlijke en oprechte menschen met elkander te vereenigen, aan den vitlust het stilzwijgen opleggen, en hoe zuiverder hare bedoelingen zijn, des te meer zullen zij, zelfs door hunne tegenstanders, geërbiedigd worden; *als spotzucht het goede aanvalt, doet zij niet meer lachen: zij maakt zichzelf verachtelijk*. Tusschen vereenigingen van dien aard, zal uit den aard der zaak een ware sympathetische band, eene we-derkeerige solidariteit geboren worden, wat tot den algemeenen vooruitgang krachtig zal medewerken.

342. Men zou dwalen indien men geloofde dat de vereenigingen waarbij men zich meer in het bijzonder op physische manifestatiën toelegt, van die broederlijke zamenwerking uitgesloten zijn, en dat zij elke ernstige gedachte buiten sluiten; al worden er bij dezen zulke strenge voorwaarden niet geëischt dan woont men ze toch niet straffeloos op lichtzinnige wijze bij; en men vergist zich als men denkt, dat de medewerking der aanwezigen geheel zonder invloed blijft; het bewijs van het tegendeel vindt men in het feit, dat diergelijke manifestatiën dikwijls in sommige omgevingen niet plaats kunnen vinden, zelfs wanneer sterke mediums die trachten te weeg te brengen. Er bestaan dus ook bij deze vereenigingen tegenwerkende invloeden, deze kunnen in niets anders bestaan dan in de uiteenloopende of vijandige gevoelens, waardoor de pogingen der Geesten verlamd worden.

De physische manifestatiën, hebben zoo als wij reeds opgemerkt hebben, een groot nut; zij leveren een ruim veld van waarneming voor den onderzoeker op, want het is een geheele reeks van ongewone verschijnselen die zich voor zijne oogen ontrold, en waarvan de gevolgen onberekenbaar zijn. Eene vereeniging kan er zich dus wel tot een ernstig doel mede bezig houden, maar zij kan haar doel, hetzij studie, hetzij middel tot overtuiging niet

bereiken, indien zij niet de daartoe vereischte voorwaarden bezit; de eerste van allen is niet het geloof der aanwezigen, maar hunne zucht om ingelicht te worden, en wel zonder eenige neven bedoeling, zonder vooraf opgevat voornemen om alles, ja zelfs, wat zoo klaar als de dag is, te verwerpen; de tweede is de beperking van het ledental om daardoor de vermeniging van heterogene bestanddeelen te voorkomen. Ofschoon de physische manifestaties in het algemeen door de minst ontwikkelde Geesten worden voortgebracht, geschieden zij desniettemin met een voorzienig doel, en de goede Geesten begunstigen ze telkens als er iets nuttigs uit kan voortvloeien.

Onderwerpen tot studie.

343. Als men zijne bloedverwanten en vrienden; en eenige beroemde mannen heeft ingeroepen, om hunne gevoelens van gene zijde van het graf, met die welke zij bij hun leven aankleefden, te vergelijken, weet men dikwijls niet op wat wijze het onderhoud zonder in algemeenheden en beuzelarijen te vervallen, voort te zetten. Buitendien verkeerden vele menschen in het denkbeeld dat het Boek der Geesten de serie van zedelijke en wijsgeerige vragen heeft uitgeput, dit is eene dwaling; het kan daarom nuttig zijn, de bron aan te wijzen waaruit men als 't ware onbepert, onderwerpen tot studie kan putten.

344. Zoo al de inroeping van beroemde mannen, van verheven Geesten, door het onderwijs dat zij ons geven, hoogst nuttig is, zoo is die van alledaagsche Geesten, zulks evenwel niet minder, niettegenstaande dezen niet instaat zijn vragen van groote beteekenis op te lossen; door hunne minderheid schilderen zij zich zelve af, en hoe geringer de afstand is, die hen van ons scheidt, des te meer vinden wij er overeenkomst met onzen eigen toestand in, daargelaten nog dat zij ons dikwijls karaktertrekken toonen die voor ons van het hoogste belang zijn, zooals wij dit vroeger in nr. 281, over het nut der bijzondere inroepingen sprekende, aangetoond hebben. Het is dus eene onuitputtelijke bron voor onderzoek, zelfs als men alleen die menschen neemt, waarvan het leven hier beneden eenige bijzonderheden, ten opzichte van hun dood, ouderdom, goede of slechte hoedanig heden, gelukkigen of ongelukkigen toestand op aarde, gewoonten, verstandelijke ontwikkeling enz. heeft opgeleverd.

Met de verheven Geesten strekt zich de grens onzer studie verder uit; behalve de psychologische vragen die een grens hebben, kan men hen eene menigte zedekundige problemen die zich tot in het oneindige over alle toestanden van het leven uitstrekken, vragen over de beste handelwijze die men onder zekere gegeven omstandigheden te volgen heeft, over wederzijdsche plichten, enz. ter oplossing en beantwoording voorleggen. De waarde

van het onderwijs dat men over eenig hetzij zedekundig, geschiedkundig, wijsgeerig of wetenschappelijk onderwerp ontvangt, is geheel afhankelijk van den toestand van den Geest dien men ondervraagt; het is aan ons dit te beoordeelen.

345. Buiten en behalve de eigenlijk gezegde inroepingen, leveren de mededeelingen die uit eigen beweging gedaan worden, ook tot in het oneindige stof tot leering op. Men moet dan afwachten welk onderwerp het de Geesten behagen zal te behandelen. Verscheidene mediums kunnen in dat geval gelijktijdig arbeiden. Soms kan men dit aan een bepaalden Geest verzoeken; doch gewoonlijk wacht men degenen af die zich daartoe geneigd toonen, en soms doen er zich dan, en dikwijls op geheel onvoorziene wijze, op. Vervolgens kunnen deze mededeelingen wederom tot het doen van eene menigte vragen aanleiding geven, waarvan het onderwerp dus voor de hand ligt. Zij moeten met zorg beoordeeld en verklaard worden, ten einde elk denkbeeld dat zij bevatten te kunnen opmerken, en te kunnen beoordeelen of zij den stempel der waarheid dragen. Dit onderzoek, met gestrengheid gedaan, levert zooals wij reeds gezegd hebben, den besten waarborg op tegen het indringen van bedriegelijke Geesten. Om die reden en tevens in het belang van het onderwijs voor allen, zal men ook kennis kunnen nemen van mededeelingen die buiten de vereeniging verkregen worden. Men ziet dat men op die wijze een onuitputtelijke bron van hoogst ernstige en leerzame onderwerpen ter zijner beschikking heeft.

346. De werkzaamheden voor iedere seance kunnen volgenderwijze geregeld worden:

1^e. Voorlezing der spiritische mededeelingen die in de vorige seance verkregen en in het net overgeschreven zijn.

2^e. *Verschillende mededeelingen*. — Briefwisseling. — Voorlezing van buiten de vereeniging verkregen mededeelingen — Mededeeling van voor het spiritisme belangrijke feiten.

3^e. *Werkzaamheden tot studie*. Mededeelingen die uit eigen beweging door de Geesten gedaan worden. — Het stellen van verschillende vragen en zedelijke vraagstukken ter beantwoording en oplossing, aan de Geesten. — Inroepingen.

4^e. *Bespreking*. Kritisch en ontledend onderzoek van de verschillende mededeelingen. — Bespreking der verschillende punten der spiritische wetenschap.

347. De jonge vereenigingen worden dikwijls in hunnen arbeid door gebrek aan mediums belemmerd. De mediums zijn ontegenzeggelijk eene der voornaamste elementen, maar geenszins het onontbeerlijkste voor de spiritische vereenigingen, en men zou verkeerd doen, te gelooven dat men, hen missende, niets zoude kunnen uitrichten. Het is waar dat degenen die tot niets anders bij elkander komen, dan om proeven te nemen, zonder mediums, evenmin iets kunnen uitrichten, als muzikanten zonder muziekinstrumenten, maar de-

genen die het verlangen koesteren het spiritisme ernstig te bestuderen, vinden duizende onderwerpen ter bespreking waarmede zij zich onledig kunnen houden, welke even nuttig en leerzaam zijn als hetgeen zij door mediums zouden kunnen voortbrengen. Buitendien kunnen de vereenigingen, die in het bezit van mediums zijn, door toevallige omstandigheden daarvan beroofd worden, en het zoude te bejammeren zijn, als zij in zulk een geval dachten, dat er voor hen niets beters te doen bleef dan uit elkander te gaan. De Geesten zelve, kunnen hen nu en dan in dien toestand plaatsen, ten einde hen te leeren ze te ontbeeren. Wij gaan verder en zeggen, dat het, om uit hun onderwijs nut te trekken, noodig is een zekeren tijd te besteden om er over na te denken. Wetenschappelijke vereenigingen, hebben niet altijd de werktuigen die ter waarneming dienen voor zich staan, en toch ontbreekt het hen niet aan onderwerpen ter bespreking; bij gemis van dichters of redenaars bij letterkundige vereenigingen, leest en bespreekt men de werken van oudere en nieuwere schrijvers; in de godsdienstige bijeenkomsten overdenkt en legt men de gewijde schriften uit; hetzelfde moeten de spiritische vereenigingen doen, en zij zouden door het oprichten van bijeenkomsten waarin alles wat op het spiritisme, hetzij voor of tegen betrekking heeft, gelezen en besproken wordt, veel nut voor hunne ontwikkeling trekken. Bij deze bespreking, waarin een ieder het resultaat van zijne overdenkingen ten beste geeft, schieten lichtstralen uit, die bij eene individueele lezing, onopgemerkt voorbijgaan. Behalve de speciale geschriften, heeft men nog de dagbladen opgevuld met feiten, verhalen, gebeurtenissen, voorbeelden van deugd of ondeugd, waaruit ernstige zedekundige vragen voortvloeien, die alleen door het spiritisme kunnen verklaard worden, en ook dit is een middel waardoor men bewijzen kan dat het op alle takken der maatschappelijke inrichting betrekking heeft. Het is zeker dat eene spiritische vereeniging, die, door zich de noodige bouwstoffen aan te schaffen, haren arbeid in dien zin regelde, geen tijd genoeg zou hebben om zich met de directe mededeelingen der Geesten onledig te kunnen houden; daarom geven wij dit punt ter overweging aan wezenlijk ernstige vereenigingen, aan die vereenigingen waar men meer het te ontvangen onderwijs dan het zoeken van een tijdverdrijf ter harte neemt. (Zie nr. 207 in het hoofdstuk over de *Vorming der Mediums.*)

Ijverzucht tusschen Vereenigingen.

348. De vereenigingen die zich uitsluitend met intelligente mededeelingen bezig houden, en die welke zich aan de bestudeering der physische manifestatiën wijden, hebben ieder hunne eigene zending te vervullen; geen van beiden zou in den geest van het ware spiritisme handelen als zij elkander met leede oogen aanzagen, en degene die op den ander

den eersten steen zoude werpen, zou alleen daardoor reeds den slechten invloed waardoor zij beheerscht wordt bewijzen; allen moeten, ofschoon op verschillende wijze, tot het gemeenschappelijke doel, het zoeken en het verspreiden der waarheid, medewerken, hunne ijverzucht die niet anders dan het gevolg van een overprikkelde eierzucht is, zou door den bestrijders wapenen in handen te geven, aan de zaak niets dan afbreuk doen.

349. Deze laatste opmerkingen, zijn ook toepasselijk op alle kringen bij welke over eenige punten der leer verschil bestaat. Zoo als in het hoofdstuk *over de tegenstrijdigheden* gezegd is, hebben deze verschillen meestal alleen op bijzaken, dikwijls alleen op enkele woorden betrekking; het zoude dus kleingeestig zijn, zich van elkander verwijderd te houden, omdat men niet over alles in hetzelfde gevoelen deelt. Nog erger zou het wezen, bijaldien de verschillende kringen of vereenigingen; van dezelfde stad naijverig op elkander waren. Men kan naijver begrijpen, tusschen menschen, die tegen elkander concurreeren, en elkander stoffelijk nadeel kunnen berokkenen, maar daar waar geen winstbejag bestaat, is naijver niets dan een kleingeestige wedstrijd der eigenliefde. Daar er ten slotte, geene vereeniging bestaat waarin alle volgelingen van het spiritisme kunnen opgenomen worden, moeten zij die met eene oprechte begeerte om de waarheid te verspreiden bezielde zijn, en wier doel uitsluitend zedelijk is, met blijdschap het getal vereenigingen zien toenemen, en indien er tusschen hen wedstrijd bestaat, moet het daarin zijn, wie hunner het meeste goed zal doen. Degene die zich aanmatigen in het uitsluitend bezit der waarheid te zijn, moeten dit bewijzen door als zinspreuk: *Liefde en weldadigheid* in hunne banier te voeren, want dit is de zinspreuk van elk goed spiritist. Willen zij zich iets laten voorstaan op de verhevenheid der Geesten die hen bijstaan, laten zij dit dan bewijzen door het verhevene van het onderwijs dat zij ontvangen, en door de toepassing er van op zichzelf: dat is het onfeilbare kenteeken waaraan men degenen die den goeden weg bewandelen, herkennen zal.

Sommige meer aanmatigende dan logisch redeneerende Geesten, trachten somwijlen, met behulp van verhevene namen die zij aannemen, zonderlinge en onmogelijke stelsels ingang te doen vinden. Het gezond verstand spreekt spoedig het vonnis over die utopien uit, maar in dien tusschentijd kunnen zij twijfel en onzekerheid onder de volgelingen doen ontstaan; dit is dikwijls de oorzaak van tijdelijke oneenigheid. Behalve de middelen om ze te kunnen beoordeelen, die wij aangewezen hebben, is er nog een ander kenmerk dat den maatstaf harer waarde aangeeft, namelijk het getal der aanhangers die zij vinden. De rede zegt ons dat het stelsel hetwelk den meesten weerklank bij de massa vindt, nader bij de waarheid moet zijn, dan dat wat door de meerderheid verworpen wordt en zijne gelederen verlaten ziet, wees ook verzekerd dat als Geesten weigeren hunne leerstellingen te bespreken, zij er de zwakheid van inzien.

350. Indien, zoo als voorspeld is, het spiritisme de hervorming van het menschedom

moet teweeg brengen, dan kan dit niet anders geschieden dan door de verbetering der massa, hetgeen niet anders dan trapsgewijze door verbetering der individuen zal plaats vinden. Welk nut heeft het, aan het bestaan der Geesten te gelooven, als dit geloof ons niet beter welwillender en toegeeflijker jegens onzen naaste, nederiger en geduldiger bij tegenspoeden maakt? Welk nut heeft het voor den gierigaard spiritist te zijn, als hij altijd gierig; voor den hoovaardige, als hij altijd met zich zelve ingenomen, voor den wangunstige als hij altijd wangunstig blijft? Alle menschen zouden dus aan de manifestaties kunnen gelooven, en het menschdom toch op dezelfde hoogte kunnen blijven; maar zoodanig is Gods beschikking niet. De pogingen van alle spiritische vereenigingen moeten strekken om het doel der Voorzienigheid te bereiken, door allen, die dezelfde gevoelens toegedaan zijn rondom zich te scharen; dan zal er tusschen hen eendracht, sympathie, broederschap bestaan, en niet een ijdele en kinderachtige naijver uit eigenliefde, die toch meer in woorden dan in daden bestaat; dan zullen zij sterk en machtig zijn, omdat hun streven op een onwrikbaren grondslag: het goede voor allen, gevestigd is; dan zullen zij geëerbiedigd worden en de dwaze spotzucht het stilzwijgen opleggen omdat zij in den naam van de evangelische zedeleer, die door allen geëerbiedigd wordt, spreken.

Dat is de weg dien wij getracht hebben het spiritisme te doen bewandelen. De vlag die wij hoog in top voeren is die van het *christelijke en humane spiritisme*, waaronder wij ons gelukkig gevoelen reeds zooveel op alle punten der aarde geschaard te zien, omdat zij gelooven dat daarin hun plechtanker, de waarborg voor de openbare orde, het voortteeken van het begin van een nieuw tijdperk van het menschdom gelegen is. Wij noodigen alle spiritische vereenigingen uit; bij dit groote werk mede te dingen; laat hen van het eene einde der wereld tot het andere, elkander de broederhand reiken, en zij zullen het kwaad aan onverbreekbare ketenen vastkluisteren.

DETTIGSTE HOOFDSTUK.

Reglement van de Parijsche vereeniging tot beoefening der spiritische wetenschap.

(Société Parisienne des études spirites)

Opgericht 1 April 1858.

en na kennisname door Z. E. den Minister van Binnenlandsche Zaken en Algemeene Veiligheid, toegelaten bij Besluit van den Prefect van Politie 13 April 1858.

Nota. Ofschoon dit reglement de vrucht van verkregen ondervinding is, geven wij het niet als een absolute wet, maar alleen tot gemak van vereenigingen die verlangen mochten zich te constitueeren, zij kunnen er die voorschriften welke zij nuttig en op hunne omstandigheden toepasselijk achten uit overnemen. Hoe eenvoudig het ook zijn moge, kan het nog vereenvoudigd worden, als het dienen moet voor vereenigingen, die niet als zoodanig erkend verlangen te worden, maar eenvoudig gezellige bijeenkomsten beoogen, voor welke slechts eenige voorschriften voor de goede orde en maatregelen van voorzichtigheid en regelmaat bij den arbeid, behoeven vastgesteld te worden.

HOOFDSTUK I. — *Doel en zamenstelling der vereeniging.*

Art. 1. — De vereeniging heeft de beoefening van alle verschijnselen die met de spiritische manifestatiën in verband staan, en hunne toepassing op de zede- natuur- geschiedkundige en psychologische wetenschap ten doel. De behandeling van staatkundige, godsdienstige en staathuishoudkundige geschillen is verboden.

Zij draagt den naam van: *Parijsche vereeniging tot beoefening der spiritische wetenschap.* (Société parisienne des études spirites.)

Art. 2. — De vereeniging bestaat uit werkelijke leden, vrije deelgenooten en corresponderende leden.

Zij kan den titel van honorair lid aan zoodanige personen in Frankrijk of in het buitenland schenken, die haar door hunnen stand in de maatschappij, of door hunnen arbeid gewichtige diensten kunnen bewijzen.

De honoraire leden zijn jaarlijks aan eene herbenoeming onderworpen.

Art. 3. — De vereeniging laat niemand toe dan hen: die zich met de beginselen en het doel van haren arbeid kunnen vereenigen; en degenen die reeds in de grondbeginselen van de spiritische wetenschap ingewijd zijn, of ernstig verlangen ingewijd te worden. Dien-

tengevolge sluit zij een ieder uit, die, hetzij door een geest van vijandschap en systematische bestrijding, of door ieder andere oorzaak de zaden van onrust in den boezem der vereeniging zoude kunnen strooien en op die wijze door onvruchtbaar redetwisten, tijd verloren doen gaan.

Alle leden zijn elkander wederkeerig, welwillendheid en goede behandeling verschuldigd; zij moeten bij alle gelegenheden, het algemeene welzijn boven hun persoonlijk belang en hunne eigenliefde stellen.

Art. 4. — Om als vrij deelgenoot toegelaten te worden, moet men daartoe een door twee werkelijke leden, die voor de goede bedoelingen van den aanvrager borg blijven, mede ondertekend, schriftelijk verzoek tot den voorzitter richten.

Het verzoek moet in korte woorden vermelden: 1e. of de verzoeker reeds kennis van het spiritisme bezit; 2e. de graad zijner overtuiging omtrent de grondbeginselen der wetenschap; 3e. het op zich nemen der verplichting om zich in alles volgens het reglement te gedragen.

De vraag wordt onderworpen aan het oordeel van het comité, dat, na onderzoek, naar gelang daartoe termen bestaan, tot toelating, uitstel, of afwijzing besluit.

Uitstel van toelating moet stipt toegepast worden, bij iederen kandidaat die met de beginselen der spiritische leer geheel onbekend is, of zich niet met de beginselen der vereeniging kan vereenigen.

De vrije deelgenooten hebben het recht alle seances bij te wonen, en aan de werkzaamheden en de besprekingen welke oefening ten doel hebben, deel te nemen, doch hebben in geen geval stem in hetgeen de zaken der vereeniging betreft.

De vrije deelgenooten zijn slechts verbonden voor het jaar waarin zij aangenomen worden, en hun aanblijven in de vereeniging moet bij het einde van dat jaar beslist worden.

Art. 5. — Om werkelijk lid te worden, moet men ten minste gedurende een jaar vrije deelgenoot geweest zijn, meer dan de helft der seances bijgewoond hebben, en gedurende dien tijd duidelijke bewijzen hebben gegeven: van instemming met de beginselen der vereeniging, en van den wil om tegenover zijne medeleden, onder alle omstandigheden, naar de beginselen van liefde en spiritische zedekunde, te handelen.

De vrije deelgenooten die gedurende zes maanden geregeld de seances der vereeniging hebben bijgewoond, zullen, indien zij overigens aan alle andere voorwaarden voldoen, als werkelijke leden kunnen worden toegelaten.

De toelating wordt, met toestemming van den deelgenoot, ambtshalve door het comité voorgesteld, indien het daarenboven hierin door drie werkelijke leden ondersteund wordt. Indien daartoe termen bestaan, wordt na het mondeling bericht van het comité gehoord te hebben, over de toelating bij geheime stemming beslist.

Alleen de werkelijke leden hebben eene beslissende stem, en de bevoegdheid, bij art. 25 toegestaan.

Art. 6. — Zoo de vereeniging het noodig acht, zal zij het getal der vrije deelgenooten en werkelijke leden kunnen beperken.

Art. 7. — Correspondeerende leden zijn de zoodanigen, die niet te Parijs wonende, met de vereeniging in betrekking staan, en haar nuttige bescheiden van hare studiën toezenden. Zij kunnen op voordracht van een enkel werkelijk lid benoemd worden.

HOOFDSTUK II. *Beheer.*

Art. 8. — De vereeniging wordt beheerd door een Directeur Voorzitter, bijgestaan door leden van het Bestuur en door een Comité.

Art. 9. — Het bestuur bestaat uit: 1 Voorzitter; 1 tweede Voorzitter; 1 Eerste secretaris; 2 tweede secretarissen; 1 Penningmeester.

Bovendien zullen er nog een of meer eere-voorzitters benoemd kunnen worden.

Art. 10. — Aan den Directeur-voorzitter is de behartiging van de belangen der vereeniging en der spiritische wetenschap opgedragen. Hij voert het algemeen beheer en het oppertoezicht over de administratie, en zorgt voor de bewaring van het archief.

De Voorzitter wordt voor drie jaren, de andere leden van het Bestuur worden voor één jaar benoemd, zij zijn telkens herkiesbaar.

Art. 11. Het comité bestaat uit de leden van het Bestuur en nog vijf andere werkelijke leden, die bij voorkeur uit de zoodanigen gekozen worden die een werkzaam aandeel in den arbeid der vereeniging genomen, of bewijzen van hun welwillenden en verdraagzamen geest gegeven hebben. Deze vijf leden, worden even als de leden van het bestuur, voor een jaar benoemd en zijn herkiesbaar.

Het comité wordt van rechtswege door den Directeur-voorzitter of bij ontstentenis van dezen door den 2den voorzitter of een der leden die daartoe aangewezen wordt, gepresideerd.

Het comité is belast met het voorloopig onderzoek van alle zoowel administratieve als andere vraagstukken en voorstellen die aan de beslissing der vereeniging moeten onderworpen worden; het controleert de ontvangsten en uitgaven der vereeniging, en de verantwoording van den penningmeester; het machtigt dezen tot het doen der gewone uitgaven, en neemt, alle besluiten die in het belang der goede orde noodig geoordeeld worden.

Het onderzoekt wijders den arbeid en de onderwerpen van studie die door de verschillende leden worden voorgesteld; brengt van zijn kant er ook in gereedheid en bepaalt, in overeenstemming met den voorzitter, de orde der seances.

De voorzitter kan er zich tegen verzetten, dat het een of ander onderwerp behandeld of aan de orde gesteld wordt, doch is verplicht later hierover door de vereeniging te

doen beslissen.

Het comité vergadert geregeld vóór de opening van iedere seance en buitendien telkens wanneer dit noodig is, om de loopende zaken te onderzoeken.

Leden van het Bestuur en van het Comité die gedurende drie achtereenvolgende maanden, zonder daarvan kennis te geven afwezig blijven, worden beschouwd hunne betrekking te hebben nedergelegd, en worden er alsdan in hunne plaats anderen benoemd.

Art. 12. De besluiten zoo wel van de vereeniging als van het comité, worden met volstrekte meerderheid van stemmen der tegenwoordig zijnde leden genomen; bij staking van stemmen, beslist de voorzitter.

Het comité kan beraadslagen, indien er vier zijner leden tegenwoordig zijn.

Geheime stemming heeft plaats als dit door vijf leden verlangd wordt.

Art. 13. Om de drie maanden worden er uit de werkelijke of vrije deelgenooten, zes leden gekozen, om de betrekking van *commissarissen* te vervullen.

De commissarissen zijn met het bewaren der goede orde in de vergaderingen belast, alsmede met de controle over het verlenen van toegang aan vreemdelingen, die zich daartoe aanmelden.

Ten dien einde, zullen de daartoe aangewezen leden zich met elkander verstaan, om telkens een hunner bij de opening der vergaderingen tegenwoordig te doen zijn.

Art. 14. Het maatschappelijk jaar begint met den 1 April.

De benoeming van het bestuur en van het comité geschiedt in de eerste vergadering van Mei. De in functie zijnde leden blijven tot zoo lang hunne betrekkingen waarnemen.

Art. 15. Ter bestrijding van de uitgaven der vereeniging, wordt er eene jaarlijksche contributie van 24 fr. van de werkelijke leden en van 20 fr. van de vrije deelgenooten geheven.

De werkelijke leden, betalen daarenboven bij hunne aaneming voor eenmaal en in eens 10 fr.

De contributie voor het geheele loopende jaar wordt in eens voldaan.

Leden die in den loop van het jaar benoemd worden, betalen gedurende dat jaar slechts de nog niet vervallen kwartalen, dat waarin hunne aanneming plaats vindt mede gerekend.

Man en vrouw als vrije deelgenooten of als werkelijke leden aangenomen worden, betalen te zamen slechts de anderhalve contributie.

Om de zes maanden en wel op 1 April en 1 October doet de penningmeester verantwoording aan het comité van het gebruik der gelden en van de stand der kas.

De dagelijksche onkosten van locaalhuur en andere noodzakelijke uitgaven afbetaald zijnde, wordt, indien er een voordeelig saldo overblijft, het gebruik daarvan door de

vereeniging aangewezen.

Art. 16. — Aan ieder vrijen deelgenoot of werkend lid wordt bij zijne aanneming een toegangsbewijs waarop zijn titel vermeld staat afgegeven. Dit bewijs wordt bij den penningmeester nedergelegd, bij wien het nieuwe lid hetzelfde tegen voldoening der contributie en der entreegelden kan doen afhalen. Het nieuwe lid wordt niet dan na dat hij zijn bewijs zal ingelost hebben, tot de seances toegelaten. Die inlossing binnen ééne maand na zijne benoeming niet gedaan zijnde, wordt hij beschouwd zijn ontslag genomen te hebben.

Insgelijks zullen allen, die voor het einde der éérste maand van het maatschappelijk jaar, hunne contributie niet aangezuiverd hebben, na daartoe vruchteloos door den penningmeester te zijn aangemaand, als van het lidmaatschap vervallen, beschouwd worden.

HOOFDSTUK III. *de Seances.*

Art. 17. De seances der vereeniging worden elken Vrijdag des avonds ten 8 uur gehouden, indien daarin, zoo noodig, geene wijziging gemaakt wordt.

De seances zijn bijzondere of algemeene; zij zijn nooit openbaar.

Ieder, die, onder welken naam ook, tot de vereeniging behoort, moet bij het bijwonen der vergadering telkens door onderteekening van eene presentie lijst van zijn tegenwoordigheid doen blijken.

Art. 18. Stilte en innige overpeinzing wordt uitdrukkelijk op de seances, en vooral gedurende de oefeningen geëischt. Niemand voert het woord, zonder toestemming van den voorzitter.

Alle vragen aan de Geesten, moeten door tusschenkomst van den voorzitter gedaan worden, die naar omstandigheden weigeren kan die te stellen. Meer in het bijzonder worden vragen verboden die over beuzelarijen en bijzondere belangen, alsmede uit nieuwsgierigheid of om de Geesten op de proef te stellen gedaan worden, zoo ook de zoodanigen die met het oog op de studiën, niet het algemeene nut ten doel hebben.

Alle besprekingen die aanleiding kunnen geven om van het bijzondere onderwerp welks behandeling het doel der bijeenkomst is, af te dwalen zijn insgelijks verboden.

Art. 19. Elk lid heeft het recht dengene die bij de discussien de betamelijkheid uit het oog verliest, of op welke wijze ook stoornis in de vergaderingen veroorzaakt, tot de orde te doen roepen. De tot de orde roeping wordt onmiddellijk in stemming gebracht, en bij aanneming in de notulen opgenomen.

De tot de orde roeping van hetzelfde lid, driemaal in een jaar plaats vindende, heeft van rechtswege het ontslag van dat lid ten gevolge, wat ook zijn titel moge zijn.

Art. 20. Spiritische mededeelingen buiten de vereeniging verkregen, mogen niet voorgelezen worden, dan nadat dezelve aan het oordeel van den voorzitter of van het comité onderworpen zijn die er de voorlezing van kunnen toestaan of weigeren.

Een afschrift van elke buiten de vereeniging verkregen mededeeling waarvan de voorlezing toegestaan is, moet in het archief nedergelegd worden.

Alle mededeelingen die op de seances verkregen worden, zijn het eigendom der vereeniging; de mediums die dezelve geschreven hebben, kunnen er afschrift van nemen.

Art. 21. De bijzondere seances zijn alleen toegankelijk voor de leden der vereeniging en worden op den 4en, 3en, en zoo die er is op den 5en Vrijdag van iedere maand gehouden. Op de bijzondere seances worden alle vragen behandeld, welke op de administratie betrekking hebben, alsmede die onderwerpen van studie, die meer stilte en overdenking vereisenen, of die de vereeniging noodig oordeelt grondig te moeten onderzoeken, alvorens ze in 't bijzijn van vreemden te behandelen.

Behalve de werkelijke leden en vrije deelgenoten hebben ook de corresponderende leden die tijdelijk te Parijs zijn, en de mediums die hunne medewerking aan de vereeniging verleen, het recht de bijzondere seances bij te wonen.

Geene aan de vereeniging vreemde personen, worden op de bijzondere seances toegelaten, tenzij in buitengewone omstandigheden en met toestemming van den voorzitter.

Art. 22. De algemeene seances worden op den 2den en 4den vrijdag van elke maand gehouden.

Op de algemeene seances, verleent de vereeniging toegang aan vreemde toehoorders die dezelve tijdelijk, zonder lid te zijn, kunnen bijwonen. Zij kan dit verlof intrekken, telkens als zij dit noodig oordeelt.

Niemand kan als toehoorder de seances bijwonen, zonder aan den voorzitter te zijn voorgesteld door een der leden, die er voor in moet staan, dat de geïntroduceerde geene verwarring of stoornis zal veroorzaken.

De vereeniging laat geene andere personen als toehoorders toe, dan zij die het voornemen hebben lid te worden, of die haren werkkring toegedaan en reeds genoegzaam omtrent de spiritische wetenschap ingelicht zijn om de seances te kunnen begrijpen. De toelating moet bepaald aan de zoodanigen geweigerd worden, die de seances alleen uit nieuwsgierigheid wenschen bij te wonen of die met vijandige gedachten bezielde zijn.

Het is den toehoorders niet veroorloofd het woord te voeren, behalve in buitengewone gevallen, hierin beslist de voorzitter. Dengene die op welke wijze ook de orde verstoord, of van kwade gezindheid ten opzichte van den werkkring der vereeniging doet blijken, kan men verzoeken zich te verwijderen, hij moet in ieder geval op de lijst der toelatingen aangeteekend, en hem in het vervolg den toegang ontzegd worden. Het aantal toehoorders van het getal beschikbare plaatsen afhankelijk zijnde, moeten degenen die tot de seances toegelaten kunnen worden, vooraf in een daartoe bestemd register worden opgeteekend, met vermelding van woonplaats en van dengene die hen aanbeveelt. Dientengevolge

zullen alle verzoeken om toelating eenige dagen vóór de seance aan den voorzitter moeten gericht worden, die alleen voor zooveel erop de lijst staan, bewijzen van toegang afgeeft.

Van de bewijzen van toelating kan alleen op den daarin bepaalden dag door den daarin vermelden persoon gebruik gemaakt worden.

Dezelfde toehoorder kan op niet meer dan twee seances toegelaten worden, tenzij de voorzitter dit in buitengewone gevallen toesta. Hetzelfde lid kan niet meer dan twee personen te gelijk tot toelating voorstellen. De vergunningen door den voorzitter te verleenen zijn aan geene beperking onderhevig.

Na de opening der seances worden geene toehoorders meer toegelaten.

HOOFDSTUK IV. — *Verskillende bepalingen.*

Art. 23. Alle leden der vereeniging zijn dezelve hunne medewerking verschuldigd. Dientengevolge worden zij uitgenoodigd in hunne eigene kringen van onderzoek, alle, zoolang geleden gebeurde, als nieuwe feiten, die met het spiritisme verwant zijn, te verzamelen en bekend te maken. Ook moeten zij alles aanwenden om zooveel als in hun vermogen is, de notoriëteit van die feiten na te gaan.

Eveneens worden zij uitgenoodigd om de vereeniging met de uitgave van alle geschriften, die meer of minder met het onderwerp harer werkzaamheden in verband staan, bekend te maken.

Art. 24. Wanneer zij dit noodig oordeelt, stelt de vereeniging omtrent de verschillende werken die over het spiritisme uitkomen een critisch onderzoek in. Ten dien einde draagt zij aan een harer vrije deelgenooten of werkelijke leden op er een verslag over uit te brengen, hetwelk, indien daartoe termen bestaan in de *Revue spirite* wordt opgenomen.

Art. 25. De vereeniging richt eene afzonderlijke bibliotheek op van de werken die haar aangeboden of door haar aangekocht worden.

De werkelijke leden kunnen ter plaatse waar de zetel der vereeniging gevestigd is, de bibliotheek en het archief raadplegen, op zoodanige dagen en uren als daarvoor bepaald zullen worden.

Art. 26. De vereeniging, overwegende dat hare zedelijke verantwoording betrokken kan zijn bij het in 't licht geven van bijzondere schriften door hare leden, zoo zal het niet geoorloofd zijn om bij de uitgave van eenig werk, den titel van lid der vereeniging bij den naam van den schrijver te voegen, tenzij daartoe machtiging verleend wordt nadat de vereeniging inzage van het manuscript genomen heeft. Aan het comité zal opgedragen worden de vereeniging hieromtrent van bericht te dienen. Bijaldien de vereeniging bevindt dat het geschrift met hare beginselen onvereinigbaar is, zal de schrijver, na gehoord te zijn, uitgenoodigd worden het te wijzigen, van de uitgave af te zien, of zich niet als lid der vereeniging bekend te stellen. Indien hij zich niet aan de gevallen beslissing wil onderwerpen, zal hij van

het lidmaatschap vervallen verklaard kunnen worden.

Elk geschrift dat door een lid der vereeniging doch zonder vermelding van den naam des schrijvers of van iets dat hem als lid der vereeniging zoude kunnen doen kennen, wordt uitgegeven, behoort tot de cathogorie der gewone werken waarover de vereeniging zich de beoordeeling voorbehoudt. Zonder evenwel de vrije uiting van persoonlijke gevoelens aan banden te willen leggen, noodigt de vereeniging diegenen harer leden die het voornemen mochten hebben iets van dien aard in het licht te geven uit, haar daarover vooraf in het belang der wetenschap hare officieuse beoordeeling te willen vragen.

Art 27. De vereeniging eenheid van beginsel en eene wederzijdsche welwillendheid in haren boezem willende bewaren, zal de vervallenverklaring van het lidmaatschap kunnen uitgesproken worden, tegen ieder lid dat een oorzaak van stoornis is, of dat zich openlijk vijandig betoont door het uitgeven van voor de leer gevaarlijke geschriften of door het uiten van gevoelens die de leer tot ondergang leidt of door handelingen die niet goed te keuren zijn. De vervallenverklaring zal evenwel niet uitgesproken worden, dan nadat eene officieuse waarschuwing vruchteloos zal geweest zijn, en nadat men het betrokken lid, indien hij wenscht zich te verdedigen, gehoord zal hebben. Het besluit zal bij geheime stemming, en met drie vierde der stemmen van de tegenwoordig zijnde leden, genomen worden.

Art. 28. Elk lid dat in den loop van het jaar vrijwillig zijn lidmaatschap opzegt kan de te veel betaalde contributie niet terug vorderen; wordt evenwel de vervallen verklaring van het lidmaatschap door de vereeniging uitgesproken, dan wordt het te veel betaalde terug gegeven.

Art. 29. Het tegenwoordige reglement, zal kunnen gewijzigd worden. De voorstellen tot wijziging kunnen alleen door tusschenkomst van den voorzitter gedaan worden, aan wien dezelve, als zij door het comité zijn goedgekeurd, zullen moeten worden ter hand gesteld.

De vereeniging kan, zonder het reglement voor zoo verre het de hoofdpunten betreft te veranderen, alle zoodanige maatregelen nemen die tot aanvulling dienen, zoo dit noodig mocht geoordeeld worden.

EEN EN DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Spiritische verhandelingen.

Wij hebben in dit hoofdstuk eenige uit eigen beweging gegeven dictaten bijeenverzameld, die tot bevestiging en aanvulling van de grondbeginselen in dit werk vervat, kunnen dienen. Wij hadden er veel meer kunnen mededeelen, maar wij hebben ons tot de zoodanigen bepaald, die meer in het bijzonder op de toekomst van het spiritisme, op de mediums, en op de vereenigingen betrekking hebben. Wij geven die, zoowel tot onderricht, als tot typen van den aard der wezenlijk ernstige mededeelingen. Tot slot deelen wij eenige apocriefe dictaten mede, waarbij wij de noodige aanmerkingen voegen, waardoor men in staat zal zijn ze als zoodanig te herkennen.

Over het Spiritisme.

I.

Vertrouwt op Gods goedheid, en wees scherpzinnig genoeg om de voorbereiding tot het nieuwe leven, dat hij voor u bestemt, te begrijpen. Het zal u wel is waar niet gegeven worden er reeds in dit bestaan het genot van te hebben; maar zult gij al niet reeds gelukkig zijn, als gij, niet op deze aarde herlevende, uit den hoogte het werk aanschouwt dat door u begonnen is en dat zich voor uwe oogen ontwikkelt; Wapent u met een vast geloof, vrij van weifeling, tegen den weerstand die de optrekking van het gebouw waarvan gij de fundamenteen legt, schijnt te moeten ondervinden. De grondslag waarop het gevestigd is, is hecht, Christus heeft er den eersten steen van gelegd. Schept dus moed, bouw meesters van den goddelijken meester! Arbeidt, bouwt. God zal uw werk bekroonen. Maar bedenkt wel dat Christus diegenen als zijne discipelen verloochent, die de Liefde slechts op de lippen hebben; het is niet genoeg te gelooven, men moet vooral het voorbeeld van goedheid, welwillendheid en belangeloosheid geven, zonder welke uw geloof, voor u zelve, onvruchtbaar blijven zal.

H. Augustinus.

II.

Christus zelf, bestuurt de werken van verschillenden aard, wier voltooiing nabij is, ten einde voor u het tijdperk van hernieuwing en volmaking, dat u door uwe geestelijke

leidslieden voorspeld wordt, te openen. En inderdaad, als gij uwe oogen, behalve op de spiritische manifestatiën, op de hedendaagsche gebeurtenissen vestigt, zult gij zonder aarzelen de voorboden herkennen van hetgeen u op onwraakbare wijze zal bewijzen, dat de voorspelde tijden gekomen zijn. Er is verkeer tusschen alle volken; stoffelijke beletselen worden opgeheven, de zedelijke hinderpalen die zich tegen hunne vereeniging verzetten, de staatkundige en godsdienstige vooroordeelen, zullen spoedig verdwijnen, en het rijk der broederschap zal eindelijk op eene hechte en duurzame wijze gevestigd worden. Gij zult van nu af ontwaren, dat de vorsten, gedreven door een onzichtbare hand, zelve, iets dat voor u ongehoord is, de hervorming in handen zullen nemen; en de hervormingen die van boven af en uit zichzelf een aanvang nemen, gaan veel sneller en zijn veel duurzamer dan die welke van onderaf beginnen en door geweld verkregen worden. Niettegenstaande de in de kindsheid en door opvoeding opgedane vooroordeelen, in weerwil van den eerbied voor herinneringen, had ik een voorgevoel van het tegenwoordige tijdperk; ik gevoel mij hierdoor gelukkig, maar nog gelukkiger dat ik u kan komen zeggen: Moedig broeders! arbeidt voor uw eigen toekomst, en voor die der uwen; arbeidt vooral aan uw eigen volmaking, en gij zult in uw volgend bestaan een geluk genieten, dat u nu even moeielijk is te begrijpen, als het mij is om u het begrijpelijk te maken.

Chateaubriand.

III.

Volgens mijn gevoelen is het spiritisme, eene geheel wijsgeerige studie van de geheime oorzaken en van de innerlijke drijfveeren der ziel, die tot nu toe weinig of niet verklaard zijn. Het verklaart meer de nieuwe gezichtspunten, dan dat het die doet ontdekken. De wedergeboorte en de ondergane beproevingen alvorens het toppunt bereikt wordt, zijn geene openbaringen maar eene gewichtige bevestiging. Ik ben, door de waarheden die door dat *middel* aan het licht gebracht worden, getroffen. Ik zeg met opzet, *middel*, want volgens mijn oordeel is het spiritisme een hefboom, die de slag-boomen der verblindings uit den weg ruimt. Het vestigen van de aandacht op de zedelijke vraagpunten, moet nog ten eenenmale geboren worden, men bespreekt de staatkunde, waarbij algemeene belangen betrokken zijn, men bespreekt de bijzondere belangen, men geraakt in vuur bij het verdedigen of aanvallen van bijzondere personen; stellingen vinden hare voorstanders of bestrijders; maar de zedekundige waarheden, die het voedsel der ziel, het brood des levens zijn, laat men bedolven onder het stof der eeuwen liggen. In het oog der menigte zijn alle verbeteringen nuttig, met uitzondering van die der ziel; hare opvoeding, hare veredeling, dit, zijn allen hersenschimmen, goed genoeg om er priesters, dichters en vrouwen hetzij om de mode te volgen, of als

een tak van onderwijs, mede bezig te houden.

Indien het *spiritisme* het *spiritualisme* doet herleven, zal het aan de maatschappij de opwelling hergeven, die aan sommigen besef van eigenwaarde, aan anderen gelatenheid schenkt, en bij allen de behoefte doet ontstaan zich te verheffen tot het hoogste Wezen dat door zijne ondankbare schepselen vergeten en miskend wordt.

J. J. Rousseau.

IV.

Indien God, Geesten zendt om de menschen te onderwijzen, geschiedt dit om hen omtrent hun plicht in te lichten, hun den weg te wijzen die hunne beproevingen kan bekorten, en daardoor hun vooruitgang te bespoedigen; en even als de vrucht tot rijpheid komt, zoo zal ook de mensch de volmaking bereiken. Maar naast de Geesten die voor u het goede op het oog hebben, staan ook de onvolmaakte Geesten die voor u het kwade willen; terwijl de eersten u voorwaarts drijven, trekken de anderen u terug; hen van elkander te onderscheiden, moet al uw pogen zijn; het middel daartoe is gemakkelijk: tracht slechts te begrijpen, dat niets wat van een goeden Geest komt, iemand wie ook schaden kan, en dat alles wat slecht is, niet anders dan van een kwaden Geest kan komen. Indien gij niet luistert naar den goeden raad der Geesten die het goede voor u willen, indien gij u door de waarheden die zij u verkondigen, gekrenkt gevoelt, dan is het duidelijk dat het slechte Geesten zijn die u raad geven; hoogmoed alleen kan u beletten u zelve te zien zooals gij werkelijk zijt; maar zoo gij dit al zelve niet zien kunt, dan kunnen anderen het voor u; zoodat gij en door de menschen die u achter uwen rug bespotten, en door de Geesten, gelaakt wordt.

EEN GEMEENZAME GEEST.

V.

Uwe leer is schoon en heilig; de eerste wegwijzer is gesteld en op hechte wijze bevestigd. Gij hebt nu slechts voorwaarts te gaan; de weg die u geopend is, is breed en koninklijk. Gelukzalig hij, die de haven bereikt, hoe meer hij er bekeerd zal hebben, des te hooger zal hem dit toegerekend worden. Maar daarom moet gij de leer niet met koelheid omhelzen; gij moet dit met meer geestdrift doen, en dan zal die geestdrift verdubbeld worden; want God is altijd met u als gij het goede doet. Allen die gij er toe overhaalt, zullen als zoovele lammeren zijn, die gij tot de schaapskooi terug voert; arme half verdoolde schapen! Geloof vrij dat de grootste twijfelaar, de grootste atheïst, ja de meest ongeloovige, altijd in zijn hart een plekje verborgen houdt, dat hij wel zou wenschen voor zichzelf te kunnen ver-

bergen. Welnu! dat plekje is het, dat gij opsporen, dat gij vinden moet; het is op dat kwetsbare punt dat gij uw aanval moet richten; het is een kleine bres die door God opzettelijk open gehouden wordt om zijne schepselen den terugkeer tot Hem gemakkelijker te maken.

H. Benedictus.

VI.

Vrees geen hinderpalen noch geloofstrijd.

Kwel niemand door ænig aanhouden; alleen door uwe belangeloosheid, verdraagzaamheid en liefde voor allen zonder uitzondering, zullen de ongeloovigen overtuigd worden.

Wacht u vooral iemands overtuiging, zelfs door woorden of door demonstratiën in het openbaar, geweld aan te doen.

Hoe nederiger gij zijn zult, des te eer zal men u naar waarde schatten. Laat eigenbelang nooit de drijfveer van uwe handelingen zijn, en gij zult in uw geweten de aantrekkingskracht putten, die alleen door het goede kan geschonken worden.

Op Gods bevel, arbeiden de Geesten aan den vooruitgang van allen zonder uitzondering; spiritisten doet gij ook alzoo.

H. Lodewijk.

VII.

Welke menschelijke, ja zelfs goddelijke instelling, heeft geene hinderpalen ontmoet die zij te boven moest komen, of geene verdeeldheid ondervonden tegen welke zij heeft moeten worstelen? Leidde gij slechts een treurig en kwijnend leven, dan zoude men u niet aanvallen, wel wetende dat gij dan op het punt staat van te bezwijken; maar daar uw léven sterk én krachtig is, daar de boom van het spiritisme sterke wortelen geschoten heeft, vermoed men dat hij lang zal kunnen leven, en tracht men er de bijl in te zetten. Wat zullen die wangunstigen te weeg brengen? Ter nauwernood zal het hun gelukken eenige takken af te houwen, die weer met vernieuwde kracht zullen uitbotten en sterker dan te voren zullen wezen.

Channing.

VIII.

Ik wil u over de standvastigheid die gij bij uwen spiritischen arbeid moet aan den dag leggen onderhouden. Er is u eene mededeeling over dit onderwerp gedaan; ik raad u

aan die met hart en ziel te overwegen, en den geest er van op u zelve toe te passen; want evenals Paulus, zult ook gij vervolgd worden, niet lichamelijk, maar in den geest; de ongelovigen, de hedendaagsche farizeën, zullen u veroordeelen, uitjouwen; maar vreest niet, het zal eene beproeving zijn die u sterk zal maken, indien gij de eer er van, aan God toekent, en later zullen uwe pogingen met een goeden uitslag bekroond worden; op den dag der Eeuwigheid zal het voor u eene groote overwinning zijn, daargelaten dat het reeds op deze wereld voor degenen die bloedverwanten en vrienden te betreuren hebben, een groote troost is; te weten dat zij gelukkig zijn, dat men met hen in gemeenschap kan komen, is een geluk. Voorwaarts dus: vervult de zending die God u opgelegd heeft, en op den dag waarop gij voor den Almachtige zult verschijnen, zal het u toegerekend worden.

Channing.

IX.

Ik, uw Verlosser en uw richter; ik kom even als weleer, onder de verdwaalde zonen Israëls; ik kom de waarheid brengen en de duisternis verdrijven. Luistert naar mij. Het spiritisme moet, zoo als weleer mijn woord, de materialisten er aan herinneren, dat boven hen de onveranderlijke waarheid regeert: de God die goed is, de God die groot is, die wasdom aan de planten schenkt en de golven uit de diepte doet oprijzen. Ik heb de goddelijke leer geopenbaard, ik heb als een maaier, het goede dat hier en daar onder het mensdom verspreid lag, in schooven bij elkander gebonden, en heb gezegd: Komt tot mij gij allen die lijdt.

Maar de ondankbare mensch heeft zich afgewend van den rechten en breeden weg die tot het koninkrijk mijns vaders voert, en is naar de oneffen paden afgedwaald. Mijn vader wil niet dat het menschenras zal verdeld worden: Hij wil, dat gij, niet meer door profeten, niet meer door apostelen wordt bijgestaan, maar dat de een den ander ondersteune, dat gij, dooden en levenden, dat wil zeggen dooden naar het vleesch, want de dood bestaat niet, elkander zult bijstaan, en dat de stem van hen die niet meer zijn, zich nog doe hooren om u toe te roepen: Bidt en geloof! want de dood is de opstanding, en het leven de uitgekozen beproeving, door welke uwe aangekweekte deugden even als de Ceder groeien en zich ontwikkelen moeten.

Geloof de stemmen die u antwoorden: het zijn de zielen zelf, van degenen die gij inroept. Ik openbaar mij slechts zelden; mijne vrienden, die getuigen van mijn leven en sterven waren, zijn de goddelijke tolken van den wil mijns Vaders.

Zwakke menschen, die aan de dwalingen van uw beneveld verstand geloof slaat, dooft de fakkel niet uit die de goddelijke goedertierenheid u in handen geeft, om u op uw

pad voor te lichten en u, verloren kinderen, in den schoot van uwen Vader terug te voeren.

In waarheid zeg ik u, geloofst aan de verscheidenheid, aan de *veelvuldigheid* der u omringende Geesten. Ik ben te veel van medelijden met uwe ellende doordrongen, dan dat ik niet de behulpzame hand zou toereiken aan de verdwaalde ongelukkigen, die in het gezicht van den hemel, in den afgrond der dwaling vallen. Geloofst, hebt lief, begrijpt de waarheden die u geopenbaard worden; vermengt het onkruid niet met het goede zaad, de stellingen niet met de waarheden.

Spiritisten! hebt elkander lief, dat is de eerste les, de tweede is, bekwaam u zelven. Alle waarheden vindt gij in het Christendom; de dwalingen die er wortel in geschoten hebben zijn van menschenlijke vinding, en zie, aan gene zijde van het graf dat gij het Niet waant, roepen stemmen u toe: Broeders! niets vergaat; Jezus Christus is de overwinnaar van het kwaad; wees gij het van de ongodsdienstigheid.

Aanmerking. Deze mededeelingen door een der beste mediums van de Parijsche spiritische vereeniging verkregen, was onderteekend met een naam, dien de eerbied ons verbiedt anders dan onder het grootste voorbehoud bekend te maken, omdat de authenticiteit van dien naam eene oneindig groote gunst zoude zijn, en omdat die naam al te dikwijls bij klaarblijkelijk valsche mededeelingen misbruikt is; dien naam is dien van Jezus van Nazareth. Wij twijfelen er volstrekt niet aan dat hij zich kan manifesteren, maar als het waar is dat waarlijk verheven Geesten dit alleen in zeer buitengewone gevallen doen, dan verbiedt onze rede ons te gelooven, dat die bij uitnemendheid reine Geest op de roepstem van den eerste den beste zal antwoorden; in elk geval, zoude het heiligschennis zijn, hem eene hem onwaardige taal toe te schrijven.

Het is om die reden dat wij ons altijd hebben onthouden iets in het licht te geven, wat met dien naam onderteekend was, en wij vermeenen dat men niet te voorzichtig met mededeelingen van dien aard zijn kan, die alleen authenticiteit voor de eigenliefde bezitten en die op zijn minst genomen, het bezwaar hebben, aan de bestrijders van het spiritisme, wapenen in handen te geven.

Zoals wij reeds gezegd hebben, hoe verhevener in de hiërarchie de Geesten zijn, hoe meer men hun naam met wantrouwen moet aannemen; men zou al eene groote mate van eigenwaan moeten bezitten indien men zich vleide uitsluitend het voorrecht te bezitten hunne mededeelingen te ontvangen, en zich waardig waande met hen als met zijne gelijken om te gaan. Bij bovenvermelde mededeeling constateeren wij alleen eene zaak en dat is: de onbetwistbare verhevenheid van taal en denkbeelden, en laten het aan een ieder over om zelve te beoordeelen of degene wiens naam er onder staat, die loochenen zou.

Over de mediums.

X.

Alle menschen zijn mediums: alle hebben een Geest die hen tot het goede leidt als zij naar hem willen luisteren.

Dat nu eenigen door eene bijzondere mediumniteit met hem in gemeenschap zijn, terwijl anderen hem alleen door de stem van het hart en der rede hooren, doet er weinig toe, het is daarom niet minder hun beschermgeest die hen raad geeft. Noem dezen geest, rede, intelligentie, het blijft altijd eene stem die aan uwe ziel antwoord geeft en u goede woorden mededeelt; alleen verstaat gij die niet altijd. Niet allen weten te handelen naar de ingeving der rede, niet de rede die eer kruipt en zich moeielijk langs den grond sleept, dan loopt, niet de rede die zich te midden der stoffelijke en grove belangen verliest, maar de rede die den mensch boven zichzelf verheft, die hem naar onbekende gewesten voert; het heilig vuur dat den kunstenaar en den dichter bezielt, de goddelijke gedachte die den wijsgeer verheft, de opwelling die zoowel de individuen als de volken medesleept, die rede die het algemeen niet begrijpen kan, maar die den mensch verheft en hem, meer dan enig anderschepsel tot God voert, het verstand dat hem van het bekende tot het onbekende weet te leiden en hem de verhevenste dingen doet ten uitvoer brengen. Luistert dus naar die stem in uw binnenste, naar den goeden genius die steeds tot u spreekt, en gij zult steeds meer en meer uwen beschermengel hooren, die u uit den hoogen de hand toereikt; ik herhaal het, de innerlijke stem die tot uw hart spreekt, is de stem der goede Geesten, en het is uit dat oogpunt beschouwd, dat alle menschen mediums zijn.

Channing.

XI.

De gave der mediumniteit is zoo oud als de wereld; de profeten waren mediums, de mysteriën van Eleusis waren op mediumniteit gegrond; de Chaldeërs, Assyriërs hadden mediums; Socrates werdt door een Geest geleid die hem de voortreffelijke beginselen zijner wijsbegeerte ingaf; hij hoorde diens stem. Alle volken hebben hunne mediums gehad, en de ingevingen van de Maagd van Orleans, waren niet anders dan de stemmen der goede Geesten die haar bestuurden. Deze gave die nu menigvuldiger is, was in de middeleeuwen zeldzaam geworden, maar heeft nooit opgehouden. Swedenborg en zijne volgelingen hebben een talrijke school gevormd. Het spotzieke Frankrijk der laatste eeuwen, zich met eene wijs-

begeerte bezig houdende, die, terwijl zij ten doel had de misbruiken der godsdienstige on-verdraagzaamheid uit te roeien, alles wat tot het idealistische behoorde uitdoofde, moest daardoor het spiritisme dat niet ophield zich in het noorden uit te breiden van zich terug doen wijken. God stond die worsteling tusschen de positieve en spiritualistische denkbelden toe; omdat het fanatisme zich van dit laatste een wapen gesmeed had; heden ten dage, dat de vorderingen der nijverheid en der wetenschap de kunst van goed te leven tot zulk een hoogte opgevoerd hebben dat de zinnelijke neigingen geheel de overhand hebben verkregen, is het Gods wil dat de Geesten zich weder tot het heil der ziel zullen bepalen; hij wil dat de verbetering van den zedelijken mensch worde wat die zijn moet: einde en doel van het leven. De menschelijke Geest volgt een noodzakelijken loop, welke het beeld is van de vooruitstrevende beweging die alles wat het zichtbare en onzichtbare heelal bevolkt, ondergaan heeft; elke vooruitgang komt op zijn tijd: die van de zedelijke verbetering is nu voor het menschdom aangevangen; deze zal nog gedurende uw leven niet voltooid worden, maar dankt den Heer dat gij er den gezegenden dageraad van hebt mogen aanschouwen.

Pierre Joutij.

XII.

God heeft mij eene zending opgedragen die ik bij de geloovigen die Hij met het mediumaat begunstigt, vervullen moet. Hoe meer zegeningen zij van den Allerhoogste ontvangen, des te meer gevaren hen bedreigen, en die gevaren zijn zooveel te grooter, omdat zij door de gunsten zelf die God hen schenkt, ontstaan. De gave die de mediums bezitten, lokken van den kant der menschen, loftuitingen, gelukwenschen en lage vleierij uit: dit is voor hun eene klip. Dezelfde mediums die gestadig hun vorig onvermogen indachtig moesten wesen, vergeten dit, en wat meer is, schrijven datgene aan eigen verdienste toe, wat zij alleen aan God te danken hebben. Wat is daarvan het gevolg? De goede Geesten verlaten hen; zij worden de speelbal der minderen en hebben geen kompas meer, waarnaar zij zich richten kunnen; hoe bekwamer zij worden, des te meer zijn zij geneigd zichzelf eene verdienste toe te kennen die hen niet toekomt, totdat eindelijk God hen straft door hen eene gave te ontnemen, die niet dan heilloos voor hun zijn kan.

Ik kan er u niet genoeg aan herinneren dat gij u steeds tot uwen Beschermengel moet wenden, opdat hij u behulpzaam moge zijn om altijd tegen uw grootsten vijand, de hoogmoed, op uwe hoede te zijn. Gij die het geluk hebt de tolken der Geesten te zijn; denk er aan dat indien onzen goddelijken Meester u niet bijstond, gij strenger gestraft zult worden omdat gij meer begunstigd geweest zijt.

Ik hoop dat deze mededeeling hare vruchten zal dragen, en ik wensch dat zij de

mediums moge behulpzaam zijn, om zich te hoeden voor de klip tegen welke zij zich te pletter zouden loopen; die klip, ik heb het u gezegd, is de hoogmoed.

Jeanne d'Arc.

XIII.

Indien gij mededeelingen van goede Geesten wenscht te ontvangen, dient gij u voor die gunst, voor te bereiden, door innige overdenking, verstandige voornemens, en door de zucht, om het goede te doen, ten einde de algemeene vooruitgang te bevorderen; want bedenkt dat baatzucht allen vooruitgang vertraagt. Bedenk, dat zoo God, het aan eenigen van u, die door hun gedrag zich het geluk hebben kunnen waardig maken van zijne oneindige goedertierenheid te begrijpen, toestaat den ademtucht van eenigen zijner kinderen te ontvangen, dit geschiedt omdat Hij u op onze bede en ter wille van uwe goede bedoelingen, de middelen wil schenken om op uwen weg vorderingen te maken; gij mediums maakt u dus de gave die God u wel heeft willen schenken, ten nutte. Geloof aan de lankmoedigheid van onzen Meester; weest altijd liefderijk, wordt het nimmer moede deze verheven deugd, zoowel als de verdraagzaamheid, te beoefenen. Laat uwe daden altijd in overeenstemming met uw geweten zijn, dit is een zeker middel om uw geluk in dit kortstondig leven, verhonderdvoudigd te zien, en u zelve een nog duizendmaal gelukkiger bestaan voor te bereiden.

Laat die mediums onder u, die zich niet sterk genoeg mochten gevoelen om in de spiritische leer te volharden, zich onthouden; want geen nut trekkende uit het licht dat hen bestraalt, zullen zij minder dan ieder ander verschoonbaar zijn en voor hunne verblindheid zwaarder moeten boeten.

Pascal.

XIV.

Ik zal u thans onderhouden over de belangeloosheid, die evenals nederigheid en toewijding eene der voornaamste eigenschappen der mediums zijn moet. God heeft hen die gave geschonken, opdat zij tot de verspreiding der waarheid behulpzaam zouden zijn, maar niet om daarmee handel te drijven; en daarmee bedoel ik niet alleen degenen die hunne gave zouden willen exploiteeren, zooals zij dit met eene gewone kunstgave zouden doen, die medium worden zooals men zanger of danser wordt, maar ook ieder die zijne mediumniteit tot baatzuchtige doeleinden, welk dan ook, zoude willen aanwenden. Is het redelijk te veronderstellen dat goede, en nog veel minder verheven Geesten, die de hebzucht veroordeelen, het zich zouden laten welgevallen, ten toon gesteld te worden, en zich als figuran-

ten, ter beschikking van een ondernemer van spiritische manifestatiën, zouden willen stellen? Niet minder irrationeel is het, te veronderstellen dat goede Geesten, hoogmoedige en eierzuchtige bedoelingen zouden begunstigen. God staat hen toe met den mensch in gemeenschap te komen ten einde dezen uit den aardschen modderpoel te redden, maar niet om hen als werktuig tot bevrediging der wereldsche hartstochten te doen dienen. Het kan God dus niet welgevallig wezen te zien, dat degenen aan wien hij de gave geschonken heeft, deze niet voor het wezenlijke doel gebruiken, en ik verzeker u dat zij daarvoor, zelfs reeds op aarde, door de grievendste teleurstelling zullen gestraft worden.

Delphine de Girardin.

XV.

Het lijdt geen twijfel dat alle mediums geroepen zijn, om de zaak van het spiritisme naar de mate van hunne gave ten dienste te staan, doch er zijn er maar weinigen voor wie hunne eigenliefde geen struikelblok is; dit is een toetssteen die zelden faalt; ook vindt men onder honderd mediums, er ter nauwernood een, die hoe onbeduidend hij ook wezen moge, zich bij den aanvang van zijne mediummteit, niet waant tot groote dingen geroepen en tot groote zendingen bestemd te zijn. Degenen die zich aan die ijdele hoop overgeven, en hun getal is groot, worden onvermijdelijk eene prooi der beheerschende Geesten, die hen door hun hoogmoed te streelen en hen in hun zwak te tasten, spoedig overheerschen; hoe meer zij zichzelf hebben willen verheffen, hoe bespottelijker hun val zijn zal, zoo die niet noodlottig voor hen is. Groote zendingen worden alleen aan uitstekende menschen opgedragen, en God zelve plaats hen zonder dat zij het weten, in de omgeving en in de omstandigheden waarin hunne medewerking nuttig werkzaam kan zijn. Ik kan den nog onervaren mediums niet genoeg op het hart drukken om op hunne hoede te zijn voor hetgeen sommige Geesten hen over de voorgewende rol die zij geroepen zijn te vervullen, zouden kunnen zeggen; want, indien zij dit in ernst opnemen, zullen zij er in deze wereld niets dan teleurstelling en in de andere, een zware straf voor oogsten. Laten zij zich overtuigd houden, dat zij in den nederigen en vergeten kring waarin zij geplaatst zijn, door aan de bekeering der ongeloovigen mede te werken of door de bedrukten te troosten, van groot nut kunnen zijn. Indien zij bestemd zijn om daar buiten werkzaam te zijn, zullen zij door eene onzichtbare hand geleid worden, die voor hen den weg bereiden zal, en hen als 't ware ondanks zichzelf op den voorgrond zal plaatsen. Laten zij zich de woorden herinneren: Een iegelijk die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden; en die zichzelf vemedert, zal verhoogd worden.

De Geest van Waarheid.

Over spiritische vereenigingen.

Aanmerking. Onder de volgende mededeelingen zijn er eenigen in of ten behoeve van de *Parijsche vereeniging tot beoefening van het spiritisme* ontvangen; anderen die ons door verschillende mediums toegezonden zijn, behelzen algemeene raadgevingen omtrent vereenigingen, hare zamenstelling en de klippen die zij ontmoeten kunnen.

XVI.

Waarom begint gij uwe vergaderingen niet met eene gemeenschappelijke aanroeping, een soort van gebed dat u tot innige overdenking zou stemmen? want weet dat gij zonder innige overdenking niet dan lichtzinnige mededeelingen ontvangen zult; de goede Geesten komen alleen daar, waar zij met innigheid en oprechtheid aangeroepen worden. Dit wordt niet genoeg begrepen; het is dus aan u omer het voorbeeld van te geven, gij, die als gij wilt, de steunpilaren van het nieuwe gebouw kunt worden. Wij zien uwen arbeid met genoegen en helpen u mits gij van uwen kant met ons medewerkt, en op de hoogte toont te zijn, van de zending die gij geroepen zijt te vervullen. Wees dus eendrachtig en gij zult sterk zijn, en de kwade Geesten zullen niets tegen u vermo gen. God heeft de eenvoudigen van harte lief; dat wil niet zeggen de dommen, maar hen die zichzelf verloochenen en zonder hoogmoed tot Hem naderen. Gij kunt een brandpunt van verlichting voor het menschdom worden; leert dus het goede koren te onderscheiden; zaait niets dan goed zaad, en werpt het onkruid weg, want het onkruid zou het goede graan beletten op te komen, en gij zoudt voor al het kwaad dat hel zal doen ontstaan, verantwoordelijk zijn, zoo als gij verantwoordelijk zijt voor alle slechte leerstellingen die door u verspreid mochten worden. Bedenkt dat eenmaal de wereld het oog op u kan gevestigd houden; zorg dus dat niets den glans benevele der goede dingen die uit uwen boezem voortkomen; daarom vermanen wij u, God om zijnen bijstand te bidden.

H. Augustinus.

Den H. Augustinus verzocht zijnde een formulier voor een gemeenschappelijk gebed te willen opgeven, antwoordde hierop:

Gij weet dat er geene absolute formulieren bestaan: God is te hoog verheven dan dat hij meer waarde aan woorden dan aan gedachten zou hechten. En gelooft niet dat het om kwade Geesten te verwijderen, voldoende is, eenige woorden uit te spreken; wacht er u vooral voor er eene van die afgesleten formulieren van te maken die men uitspreekt, om er

van af te wezen; hunne kracht ligt vooral in de oprechtheid van het gevoel waardoor men er toe genoopt wordt, want geen van hen, die er zich niet met hart en ziel mede vereenigen, zouden er eenig nut uit kunnen trekken, of anderen uit kunnen doen trekken. Stelt er dus zelve een op en onderwerpt het zoo gij wilt, aan mijn oordeel, dan zal ik u helpen.

Aanmerking. Het volgende formulier voor een gemeen schappelijk gebed is met medewerking van den Geest die het op verschillende punten aangevuld heeft, opgesteld.

“Wij bidden den Almachtigen God, goede Geesten tot ons te willen zenden, om ons bij te staan, en degenen die ons op het dwaalspoor zouden kunnen brengen te willen verwijderen; schenk ons de noodige kennis om waarheid van bedrog te kunnen onderscheiden.

“Wil ook de kwaadgezinde Geesten van ons verwijderen, die door het opwekken van afgunst, hoogmoed of naijver, onder ons tweedracht zouden kunnen zaaien. Indien er mochten zijn, die hier zouden willen binnendringen, bezweren wij hen in den naam van God zich van hier te verwijderen.

“Goede Geesten die onzen arbeid leidt, wil ons komen onderwijzen, en ons voor de opvolging van uwe raadgevingen vatbaar maken. Maakt dat elke baatzuchtige gedachte, voor die aan het welzijn van allen plaats maken.

“Meer in 't bijzonder verzoeken wij onzen Beschermmer..... ons heden zijne medewerking te willen verlenen.”

XVII.

Mijne vrienden, laat ik u een' goeden raad geven; want gij hebt een nieuw veld betreden, en indien gij den weg volgt dien wij u aanwijzen, zult gij niet dwalen. Men heeft u eene groote waarheid gezegd, waaraan wij u willen herinneren, en wel, dat het spiritisme niets dan eene zedeleer is, en dat het de grenzen der wijsbegeerte niet of slechts weinig moet overschrijden, indien het niet op het gebied der nieuwsgierigheid vervallen wil. Laat de wetenschappelijke vragen rusten: het is de zending der Geesten niet, die op te lossen en u zoo doende de moeite te besparen er naar te zoeken, maar wel te trachten u tot betere menschen te vormen, want op die wijze zult gij werkelijk vorderingen maken.

H. Lodewijk.

XVIII.

Men heeft met de draaiende tafels den draak gestoken maar nooit zal men de wijsbegeerte, de wijsheid en de liefde, waardoor de ernstige mededeelingen uitblinken, bespotten. Het was het voorhof der wetenschap; daar moet men bij het binnentreden zijne voor-

oordeelen even als men dit een mantel doet, afleggen. Ik kan u niet genoeg op het hart drukken, van uwe vereenigingen een ernstigen kring te maken; laat het aan anderen over, phijssische demonstratien te verwekken, *laat men bij anderen gaan om te zien, bij anderen gaan om te hooren, laat men bij u begrijpen en liefhebben*. Wat verbeeldt gij u wel in de oogen van verheven Geesten te zijn als gij eene tafel hebt doen draaien of doen opstijgen? Leerlingen; besteedt de geleerde zijn tijd met het overleeren van het a, b, c, der wetenschap? Terwijl men u, als men ziet dat het ontvangen van ernstige mededeelingen uw verlangen is, beschouwt als ernstige lieden die de waarheid zoeken.

H. Lodewijk.

Aan den H. Lodewijk gevraagd zijnde, of hij daarmede eene veroordeeling der phijssische manifestatien bedoelde, antwoordde hij:

“Ik veroordeel de phijssische manifestatien niet, daar deze wanneer zij voorkomen, met Gods toestemming en tot een nuttig doeleinde plaats vinden; door te zeggen dat die manifestatien het voorhof der wetenschap zijn, wijs ik ze hunne wezenlijke rang aan en erken er daardoor het nut van. Ik keur hen alleen af die er een voorwerp van vermaak en nieuwsgierigheid van maken, zonder er de leering, die er in opgesloten ligt, uit te trekken; zij zijn voor de wijsbegeerte van het spiritisme, wat de spraakkunst voor de letterkunde is, en iemand die in een wetenschap eene zekere hoogte bereikt heeft, besteedt zijn tijd niet meer tot het overleeren der beginselen.”

XIX.

Mijne vrienden en getrouwe geloovigen, ik gevoel mij altijd gelukkig als ik u op den weg van het goede tot leidsman kan zijn; het is een aangename taak die God mij opgelegd heeft en waarop ik trotsch ben, omdat, nuttig te zijn, altijd eene belooning is. Laat de Geest der liefdadigheid u te zamen vereenigen, zoo wel de liefdadigheid die geeft als die, welke lief heeft. Toont u geduldig onder de beledigingen van uwe bestrijders, blijft standvastig in het goede, en vooral nederig voor God; alleen nederigheid verheft; het is de eenige grootheid die door God erkend wordt. Alleen dan, zullen de goede Geesten tot u komen, in het tegenovergestelde geval, zouden die van het kwaad zich van uwe ziel meester maken. Weest gezegend in den naam des Scheppers, en gij zult in de oogen der menschen, en tegelijk in de oogen van God, verhoogd worden.

H. Lodewijk.

XX.

Eendracht maakt macht; weest eendrachtig ten einde sterk te zijn. Het spiritisme is ontkiemd, het heeft diepe wortelen geschoten; het spreidt zijne weldadige takken over het aardrijk uit. Gij moet u voor de vergiftige pijlen van den laster en voor de zwarte benden der onwetende baatzuchtige en huichelende Geesten, onkwetsbaar maken. Laat, om dit te worden, wederkeerige toegevendheid en welwillendheid bij uw onderling verkeer voorzitten; laat elkanders gebreken onopgemerkt voorbijgaan, merkt alleen elkanders goede eigenschappen op: Laat de fakkel der heilige vriendschap uwe harten vereenigen, verlichten en verwarmen, en gij zult tegen de machteloze aanvallen van het kwaad, even als de onwankelbare rots tegen de woedende golven, pal staan.

H. Vincentius de Paula.

XXI.

Gij wilt eene spiritische vereeniging oprichten mijne vrienden en ik prijs dit, want de Geesten kunnen niet met genoeg zien, dat de mediums zich afzonderen. God heeft hen deze verheven gave niet voor hen alleen, maar voor het algemeen welzijn geschonken. Door anderen met hunne mededeelingen bekend te maken, komen zij duizende malen in de gelegenheid om over de waarde van hetgeen zij verkrijgen ingelicht te worden, terwijl zij, afgezonderd blijvende, veel gemakkelijker onder de heerschappij der leugengeesten geraken, die niets liever zien dan dat hunne mededeelingen niet onderzocht worden. Dit voor zoo ver u betreft, en indien gij niet door hoogmoed beheerscht wordt, zult gij dit begrijpen en er uw voordeel mede doen. Het volgende is voor anderen:

Weet gij u zelven wel rekenschap te geven, van hetgeen eene spiritische bijeenkomst zijn moet? Neen; want in uw ijver gelooft gij, dat het beste wat men doen kan, is, het grootst mogelijke getal menschen, ten einde hen te overtuigen, bij elkaar te brengen. Komt van die dwaling terug, hoe minder talrijk gij zijt, des te meer gij verkrijgen zult. Gij zult de ongeloovigen vooral door zedelijk overwicht veel meer dan door de verschijnselen die gij te weeg zult brengen, tot u doen komen; indien gij de menschen alleen door de verschijnselen tot u trekt, zal men uit nieuwsgierigheid bij u komen zien: en gij zult niets dan nieuwsgierigen krijgen die u niet gelooven maar uitlachen zullen; doch indien men onder u niets dan achtenswaardige menschen ziet, zal men u wellicht niet dadelijk gelooven, maar men zal u eerbiedigen, en eerbied boezemt altijd vertrouwen in. Gij zijt er van overtuigd dat het spiritisme eene zedelijke hervorming moet te weeg brengen; laat dan ook uwe vereeniging de

eerste zijn in het geven van het voorbeeld van Christelijke deugden, want in dezen baatzuchtigen tijd, moet de ware liefde in de spiritische vereenigingen eene schuilplaats vinden. (1) Zoodanig mijne vrienden moet eene vereeniging van ware spiritisten zijn. Een andermaal zal ik u verder raad geven.

Fénelon.

(1) Wij hebben iemand gekend, wien men eene verantwoordelijke betrekking in een voornaam handelshuis opdroeg, omdat hij een oprecht spiritist was en men zijn geloof als eene waarborg voor zijne zedelijkheid beschouwde.

XXII.

Gij hebt mij gevraagd, of de menigvuldigheid der kringen in eene en dezelfde plaats, geene voor de leer nadeelige naijver kan doen ontstaan. Hierop is mijn antwoord: dat degenen die van de ware beginselen van de leer doordrongen zijn, in elk spiritist alleen een broeder, geen mededinger zien; degenen, die andere vereenigingen met naijverige oogen mochten aanzien, zouden daardoor bewijzen dat er bij hen, baatzuchtige of door eigenliefde opgewekte nevenbedoelingen bestaan, en dat zij niet door liefde en waarheid gedreven worden. Ik verzeker u dat bij aldien dusdanige menschen zich onder u bevonden, zij spoedig onrust en tweedracht zouden zaaien. De spreuk van het ware spiritisme is: *welwillendheid en liefde*; elke andere wedstrijd dan die in het goede dat men doen kan, wordt er door buitengesloten, alle vereenigingen die deze spreuk in hun vaandel voeren, zullen als goede geburen, die ofschoon niet hetzelfde huis bewonende niettemin goede vrienden zijn, elkander de hand kunnen toereiken. Zij die vermeenen de beste Geesten tot leidlieden te hebben, moeten dit bewijzen door de beste gevoelens aan den dag te leggen; laat er dus wedstrijd tusschen hen bestaan, maar in verhevenheid van ziel, in zelfverloochening, in goedheid, in nederigheid; degene die de eerste steen op een ander zou willen werpen, zou alleen daardoor bewijzen dat hij daartoe door slechte Geesten wordt aangespoord. De aard der gevoelens die twee menschen jegens elkander aan den dag leggen, is de toetssteen waar aan men de Geesten die hen bijstaan kan herkennen.

Fénelon.

XXIII.

Stilte en innerlijke overpeinzing zijn hoofdvorwaarden voor alle ernstige mededeelingen, en dit zult gij nooit van de zoodanigen verkrijgen die alleen door nieuwsgierigheid tot uwe bijeenkomsten gedreven worden; verzoek dus den nieuwsgierigen zich elders te gaan vermaken, want hunne verstrooidheid van gedachten zou verwarring veroorzaken.

Terwijl de Geesten ondervraagd worden, moet gij niet gedoogen dat er gesproken wordt. Gij zult dikwijls mededeelingen ontvangen, die van uwen kant een ernstig wederwoord, en weer een niet minder ernstig antwoord van den kant der ingeroepen Geesten vereischen, die zich, wilt het gelooven over het gedurige gefluister van sommige aanwezigen ontevreden gevoelen; daardoor verkrijgt men niets volledig of wezenlijk ernstigs; het medium dat bezig is te schrijven, raakt ook verstrooid, hetgeen een zeer nadeeligen invloed op zijn werk uitoefent.

H. Lodewijk.

XXIV.

Ik wil u onderhouden over de noodzakelijkheid om in uwe bijeenkomsten de grootste orde in acht te nemen, dat wil zeggen, alle verwarring alle verschil in gevoelens te voorkomen. Het uiteenloopende der gevoelens bevordert de vervanging van goede door slechte Geesten, en het zijn meestal deze laatsten die zich van de gestelde vragen meester maken. Hoe zoude men ook in staat zijn in eene vereeniging welke uit verschillende en aan elkander vreemde bestanddeelen zamengesteld is, uiteenloopende gevoelens, verstrooidheid van gedachten of wat nog erger is: eene weifelende en spotzieke onverschilligheid te voorkomen? Ik wenschte wel instaat te zijn hiertegen een afdoend en zeker middel te kunnen vinden. Wellicht bestaat dit in de concentratie om de mediums van al de verspreide aanwezige fluiden; alleen de mediums, maar vooral degenen die bemind zijn, maken dat de Geesten tegenwoordig blijven, doch hun invloed is ter nauwernood voldoende om den zwerm van wargeesten te verdrijven. Te arbeiden aan het onderzoek der mededeelingen is uitmuntend; men kan de vragen en vooral de antwoorden niet te grondig onderzoeken; dwalen is zoo gemakkelijk, zelfs voor Geesten die met de beste bedoelingen bezielde zijn; het langzame van het schrift, waardoor de Geest van het onderwerp, dat door hem zoodra hij het omvat heeft, uitgeput wordt, afdwaalt, de bewegelijkheid en de onverschilligheid voor zekere overeengekomen vormen, alle deze en nog vele andere oorzaken maken het u ten plicht, zelfs aan de meest authentieke mededeelingen slechts een beperkt, vertrouwen te schenken en wel altijd na voorafgegaan onderzoek.

Georges. (*Gemeenzame Geest.*)

XXV.

Met welk doel verlangt gij meestal mededeelingen van de Geesten? Om schoone verhandelingen te verkrijgen, die gij aan uwe kennissen als stalen van onze kunde vertoont;

gij bewaart, ze zorgvuldig in uwe albums, maar in uw hart is daarvoor geen plaats. Denkt gij, dat wij ons vereerd gevoelen ons in uwe bijeenkomsten als op een concours te komen vertoonen, en een wedstrijd van welsprekendheid te houden, om u in de gelegenheid te stellen te zeggen dat de seance zeer interessant is geweest? Wat blijft er u van bij als gij eene mededeeling verrukkelijk hebt gevonden? Denkt gij dat wij uwe toejuichingen komen inoogsten? Leg dien waan af; wij houden er even min van, u op deze, of op eene andere wijze te vermaken; het is van uwen kant wederom nieuwsgierigheid die gij te vergeefs tracht te verbergen, terwijl het ons doel is u tot betere menschen te vormen. Zien wij nu dat onze woorden geene vruchten voortbrengen, en dat alles zich bij u tot eene onvruchtbare bewondering blijft bepalen, dan zoeken wij gezeggelijker zielen, en laten onze plaats in nemen door andere Geesten, die niets liever verlangen dan te praten, en aan dezulken is er geen gebrek. Het verwondert u dat wij hen onze namen laten gebruiken; wat legt er u aan gelegen? daar die naam er bij u niet beter of minder om is. Maar weet, dat wij dit niet jegens hen in welke wij wezenlijk belang stellen, zouden gedoogen, dat wil zeggen jegens hen met wie wij onzen tijd niet nutteloos verliezen; dezen zijn het waarvoor wij voorliefde gevoelen, en dezen beschermen wij tegen bedrog. Wijt het dus alleen aan u zelve, dat gij zoo dikwijls bedrogen wordt; voor ons is de ernstige mensch niet degene die zich van lachen onthoudt, maar hij wiens hart door onze woorden getroffen wordt, er over nadenkt, en er zijn voordeel mede doet, (zie nr. 268, 19^e. en 20^e. vraag.)

Massillon.

XXVI.

Het spiritisme behoorde een schild te zijn tegen den Geest van tweedracht en oneenigheid, maar die Geest heeft ten allen tijde zijn fakkel over het menschdom gezwaaid, omdat hij naijverig is op het geluk dat vrede en eensgezindheid doet smaken. Hij zal dus ook in uwe bijeenkomsten binnen kunnen dringen spiritisten! en twijfelt er niet aan, dat hij er tweedracht zal trachten te zaaien; maar hij zal tegen hen die door waarachtige liefde bezielde zijn, machteloos blijven. Weest dus op uwe hoede, en bewaakt steeds zoowel den toegang tot uw hart als dien tot uwe bijeenkomsten, opdat er geen vijand binnensluipe. Indien uwe pogingen tegen de vijanden van buiten onmachtig zijn, zal het toch altijd van u zelve afhangen hen den toegang tot uw hart te beletten. Indien er tweespalt onder u ontstond, zou dit niet anders dan het werk van slechte Geesten kunnen zijn, laat dus degenen die het besef der plichten die hen zoowel door de hoffelijkheid als door het spiritisme worden opgelegd in den hoogsten graad bezitten, zich het geduldigst, het waardigst en het geschikst be-
toonen; de goede Geesten kunnen somtijds die worstelingen toelaten, om zoo wel aan de

goede als aan de kwade gevoelens de gelegenheid te geven zich te openbaren, ten einde het goede koren van het onkruid af te zonderen, en zij zullen zich altijd aan die zijde scharen, waar de meeste nederigheid en waarachtige liefde bestaat.

H. Vincentius de Paula.

XXVII.

Wijs zonder genade alle Geesten af die door verdeeldheid en afzondering te prediken zich als uitsluitende raadgevers opwerpen. Het zijn bijna altijd verwaande en middelmatige Geesten die zich bij zwakke en lichtgeloovige mensen, door hen met loftuigen te overladen, trachten in te dringen, ten einde ze te verblinden en ze onder hunne heerschappij te houden. Gewoonlijk zijn het Geesten die naar macht dorsten, die bij hun leven openbare of geheime dwingelanden geweest zijnde nog na hunnen dood slachtoffers ter tiranniseering willen hebben. Wantrouw in het algemeen zoodanige mededeelingen die het karakter van mysticisme en zonderlingheid dragen, of die zonderlinge plechtigheden of handelingen voorschrijven; een en ander geeft altijd rechtmatige reden tot wantrouwen.

Van den anderen kant kunt gij er zeker van zijn, dat als het menschdom eene waarheid moet verkondigd worden, deze om zoo te zeggen op hetzelfde oogenblik in alle ernstige kringen die in het bezit van ernstige mediums zijn wordt medegedeeld en niet aan dezen of genen met uitsluiting van alle anderen. Niemand is een volmaakt medium als hij beheerscht wordt, en er bestaat klaarblijkelijk beheersching, als een medium alleen de mededeelingen van een bepaalden Geest kan ontvangen, hoe verheven deze zichzelf ook tracht voor te doen. Dientengevolge bevindt zich elk medium, elke kring, die vermeent het voorrecht te bezitten, mededeelingen te ontvangen die alleen door hen kunnen ontvangen worden, en zich daarbij aan handelingen die aan bijgeloovigheden grenzen, onderwerpen, ontwijfelbaar onder den druk eener goed gekarakteriseerde beheersching, vooral als de beheerschende Geest zich op een naam laat voorstaan dien wij allen zoo wel Geesten als geïncarneerden moeten ontzien en eerbiedigen, en dien wij niet bij elke gelegenheid mogen laten misbruiken.

Het is duidelijk, dat als men alle gegevens en alle mededeelingen der Geesten aan den toets der rede en der logica onderwerpt, het gemakkelijk zal zijn, al wat ongerijmdheden of dwalingen zijn, te verwerpen. Een medium kan verblind zijn, een kring kan bedrogen worden; maar de strenge controle der andere kringen, de verkregen kunde en het verheven zedelijke gezag van de voorzitters der verschillende vereenigingen, de door de voornaamste mediums ontvangen mededeelingen die den stempel der logica en van authenticiteit van onze beste Geesten dragen, zullen spoedig over die leugenachtige en arglistige dictaten, van

een zwerm leugen- of slechte Geesten afkomstig, een veroordeelend vonnis uitspreken.

Erastus. (discipel van Paulus.)

Aanmerking. Een van de kenmerkende eigenschappen der Geesten die zich trachten op te dringen om zonderlinge en stelselzuchtige denkbeelden ingang te doen vinden, is: het volhouden, al is het ook dat zij met kun gevoelen geheel alleen staan, dat *zij* alleen gelijk en ieder ander ongelijk heeft. Hun taktiek bestaat in elke woordenwisseling te ontvlieden, en als zij zich op zegevierende wijze door de onwederstaanbare wapenen der logica bestreden zien, weigeren zij op minachtende wijze te antwoorden, en geven zij last aan hunne mediums, om zich van die kringen bij welke hunne denkbeelden geen ingang vinden, te verwijderen. Deze afzondering is het ergste wat aan mediums overkomen kan, omdat zij dan zonder eenigen steun het juk van die beheerschende Geesten dragen, die hen als blinden leiden, en dikwijls op een noodlottigen weg voeren.

XXVIII.

Het is niet alleen onder de geïncarneerden dat men de valsche profeten vindt, er zijn er ook, en in veel grooter aantal onder de hoovaardige Geesten, die onder den schijn van liefde en weldadigheid, tweedracht zaaien en den arbeid der bevrijding van het menschedom vertragen, door hunne ongerijmde stellingen die zij hunne mediums doen aannemen, er tusschen te werpen ten einde degenen die zij willen bedriegen des te beter te verblinden. Ten einde meer kracht aan hunne theoriën bij te zetten, schromen zij niet met namen te pronken die de mensch niet dan met eerbied uitspreekt, die van met recht geëerbiedigde heiligen, van Jezus, Maria ja zelfs van God.

Dezen zijn het die de zaden van vijandschap tusschen vereenigingen uitstrooien, die dezen er toe aanzetten zich van elkander af te zonderen en elkaar met leede oogen aan te zien. Dit op zich zelf is reeds voldoende om ze te ontmaskeren, want door op die wijze te handelen, loochenen zij zelve op de meest stellige wijze wat zij voorgeven te zijn. Blind is dus de mensch die zich in zulk een groven valstrik laat vangen.

Maar er bestaan nog vele andere middelen om ze te herkennen. Geesten van de orde waartoe zij voorgeven te behooren, moeten niet alleen zeer goed maar ook in den hoogsten graad logisch en rationeel zijn. Wel nu! onderwerpt hunne stellingen aan den toets der rede en van het gezond verstand, en gij zult ontwaren wat er van overblijft. Erkent dan met mij, dat telkens als een Geest als geneesmiddel voor de kwalen van het menschedom, of als middel om zijne vervorming, te bevorderen, hersenschimmige en onuitvoerbare dingen, kinderachtige en bespottelijke maatregelen voorschrijft; als hij een stelsel formuleert dat met

de meest gewone begrippen der wetenschap in strijd is, hij niet anders dan een onwetende leugengeest zijn kan.

Weest van den anderen kant verzekerd, dat bij aldien de waarheid niet altijd door de individuen erkend wordt, dit toch altijd door het gezond verstand der massa gedaan wordt, en dat is ook weer een criterium. Indien twee beginselen met elkander in strijd zijn, dan zult gij den maatstaf hunner wezenlijke waarde vinden door na te gaan welke van de twee den meesten weerklank en sympathie ontmoet; het zoude inderdaad onlogisch wezen als men aannam, dat eene leer die het getal harer voorstanders ziet afnemen, meer met de waarheid overeenkomstig zoude wezen dan die wier aanhangers toenemen. God, de waarheid tot allen willende doen komen, houdt die niet binnen enge en beperkte grenzen besloten; hij doet die op verschillende punten te voorschijn treden, opdat naast de duisternis, ook overal licht zijn zoude.

Erastus.

Aanmerking. De beste waarborg dat een beginsel de uitdrukking der waarheid is, vindt men daarin: dat het door verschillende Geesten aan elkander vreemde mediums en op verschillende plaatsen geopenbaard en onderwezen wordt en het daarenboven door de rede bevestigd en door de toetreding van velen, wordt bekrachtigd. Eene leer kan alleen door waarheid wortelen schieten, een valsch stelsel kan wel eenige aanhangers vinden, maar de eerste voorwaarde tot levensvatbaarheid missende, geniet het slechts een kortstondig bestaan; daarom behoeft men er zich niet om te bekommeren; het doodt zichzelf door zijne eigene dwalingen, en zal onvermijdelijk door de macht der logika ten ondergaan.

Apocriefe mededeelingen.

Er komen dikwerf mededeelingen voor, die, ofschoon met de eerbiedwaardigste namen onderteekend, zoo ongerijmd zijn, dat het meest gewone gezond verstand er de valsheid van kan aantoonen, maar er zijn er ook, in welke de dwalingen door goede dingen bewimpeld worden, waardoor men op het dwaalspoor raakt en dikwijls belet wordt ze dadelijk te ontdekken, zij kunnen evenwel de toets van een ernstig onderzoek niet doorstaan. Wij zullen er eenigen als voorbeeld mededeelen.

XXIX.

De eeuwigdurende en onophoudelijke schepping der werelden staat voor God gelijk

met een eeuwigdurend genot, omdat Hij zonder ophouden dagelijks zijne stralen meer schitterend van geluk ziet worden. Voor God bestaan er geene getallen evenmin als tijd. Daarom zijn honderden of milliarden niet meer of niet minder de een dan den ander voor hem. Het is een vader, wiens geluk gevormd is uit het collective geluk zijner kinderen, en bij iedere seconde der schepping, ziet hij een nieuw geluk in het algemeene geluk zich komen oplossen. Er bestaat geen stilstand noch schorsing in die eeuwigdurende beweging. Van de wereld kent men slechts een klein gedeelte, en gij hebt broeders die op breedten leven waar het den mensch nog niet mogelijk geweest is, door te dringen. Waartoe dient die verzengende hitte en die doodende koude waarop de vermetelste pogingen afstuiten? Geloofst gij wezenlijk dat de grenzen van uwe wereld daar zijn, waar gij met uwe zwakke middelen niet meer kunt doordringen? Gij zoudt dus in staat wezen den juisten omvang van uwe planeet te meten? Geloofst dit niet. Er bestaan op uwe planeet meer onbekende dan bekende oorden. Maar daar het nutteloos is alle uwe slechte instellingen, wetten, daden en levens verder voort te planten, bestaat er eene grens die u hier en daar tegenhoudt, en die u zal tegenhouden totdat gij het goede zaad dat gij door uwen vrijen wil verkregen hebt, zult kunnen medebrenge-
gen. O neen! gij kent de wereld niet, die gij de aarde noemt. Gij zult in dat leven een groot begin van bewijs op deze mededeelingen zien volgen. Het uur zal spoedig slaan, dat er nog eene nieuwe ontdekking na de laatste gedaan zal worden; ziet! de grens van de u bekende aarde zal uitgebreid worden, en als de drukpers dit Hozanna in alle talen zal zingen, zult gij, mijne arme kinderen die God lief hebt en Zijne wegen zoekt, dit eerder geweten hebben dan degenen die hunnen naam aan het nieuw ontdekte land zullen geven.

Vincentius de Paula.

Aanmerking. Deze mededeeling is wat stijl betreft beneden alle critiek; de onnauwkeurigheden, pleonasmen, verkeerde redewendingen springen ieder die slechts iets geleerd heeft in het oog; maar dit zou niets tegen den naam waarmede zij onderteekend is, bewijzen, daar die gebreken, zoo als wij dit uiteengezet hebben, een gevolg van de onvolkomenheid van het medium zijn kunnen. Doch wat van den Geest afkomstig is, zijn de gedachten, en als hij zegt dat er op onze planeet meer onbekende dan bekende oorden zijn, dat een nieuw land ontdekt zal worden, levert een Geest die zich nog al onder de verheven Geesten rangschikt het bewijs van de diepste onkunde. Men zal ongetwijfeld hier en daar aan gene zijde van het ijs, het een of ander nog onbekend stuk land kunnen ontdekken; maar te zeggen dat de landen bevolkt zijn en dat God ze voor den mensch verborgen heeft, opdat zij er hunne slechte instellingen niet op zouden overbrengen, bewijst een al te blind vertrouwen op de lichtgeloovigheid van hen aan wien men zoodanige ongerijmdheden wenscht wijs te maken.

XXX.

Mijne kinderen, onze stoffelijke wereld en de geestenwereld, die nog zoo weinigen kennen, zijn als de twee schalen van de eeuwige weegschaal. Tot nu toe hebben onze godsdiensten, onze wetten gebruiken en hartstochten, de schaal van het kwaad zoodanig doen overhellen, dat men het kwaad als oppermachtig over de aarde heeft zien heersenen. Sedert eeuwen is het altijd dezelfde klacht die door 's menschen mond geslaakt wordt, en men trekt er de ongelukkige gevolgtrekking uit, dat God onrechtvaardig is. Er zijn er zelfs die zoo ver gaan, het bestaan van God te loochenen. Gij ziet hier alles, en ginds niets; zijt de overvloed die de behoefte voor het hoofd stoot, het goud naast het slijk blinken, dit zijn sterk sprekende contrasten die u uwe dubbele natuur moesten doen inzien. Hoe komt dit? Aan wien ligt de schuld? Dat moet gij met kalmte en onpartijdigheid onderzoeken; als men ernstig en oprecht, naar een goed geneesmiddel verlangt, vindt men het. Welnu! ziet gij niet dat in weerwil van de heerschappij van het kwaad over het goede, hetgeen uw eigen schuld is, al het andere den rechten weg door God getrokken, volgt? Ziet gij de jaargetijden veranderen? Ziet gij hitte en koude op onbezonnen wijze met elkander in botsing komen? Ziet gij het licht der zon vergeten het aardrijk te verlichten? Ziet gij de aarde in haren schoot de zaden vergeten die er de mensch in heeft neergelegd? Ziet gij de duizende eeuwige wonderen die onder uwe oogen plaats grijpen, van af de vorming van een grasscheutje, tot aan de geboorte van het kind, de toekomstigen mensch, ooit ophouden? Maar van den kant van God gaat alles goed, aan dien van den mensch alles verkeerd. Welk geneesmiddel zal men hier tegen aanwenden? Een zeer eenvoudig: tot God naderen, elkander liefhebben, zich vereenigen, zich met elkander verstaan, en rustig den weg volgen waarvan men met de oogen van het geloof en van het geweten de wegwijzers ziet.

Vincentius de Paula.

Aanmerking. Deze mededeeling is in denzelfden kring ontvangen; maar welk een verschil met de vorige! niet alleen in denkbeelden maar ook in stijl. Alles is juist, diepzinnig, wijs, en de H. Vincentius de Paula zou zeker er niets tegen hebben die als van hem te erkennen, daarom kan men haar gerust aan hem toeschrijven.

XXXI.

Komt kinderen! sluit op uwe gelederen! dat wil zeggen laat uwe goede eensgezindheid uwe kracht zijn. Gij die aan de fondamente van het groote gebouw werkt, waakt en

werkt altijd om het in zijne fondamenten te versterken, en dan zult gij het heel hoog, ja heel hoog kunnen optrekken! De vooruitgang op onzen geheelen aardbol is onmetelijk; een ontelbaar aantal proselieten scharen zich onder ons vaandel, vele twijfelaars en zelfs de ongelovigsten, naderen, ja naderen ook.

Vooruit kinderen; voorwaarts, het hart naar boven, vervuld met geloof; de weg dien gij opgaat is schoon; vertraag niet; volgt altijd den rechten weg, weest gidsen voor hen die na u komen, zij zullen gelukkig zijn, zeer gelukkig!

Voorwaarts, kinderen! Gij hebt, ter verdediging van uwe zaak de kracht der bajonetten niet noodig; geloof, broederschap en eensgezindheid, zijn uwe wapenen: met dezen zijt gij sterk, machtiger dan al de groote potentaten van de geheele wereld te zamen vereenigd, in weerwil hunner levende strijdkrachten, hunner vloten, hunner kanonnen en schrootvuur!

Gij die voor de vrijheid der volken en voor de hervorming van het groote menscheijke gezin strijdt, voorwaarts kinderen! moed en volharding. God zal u helpen. Goeden nacht tot wederziens.

Napoleon.

Aanmerking. Indien er ooit een ernstig en ontzaginboezemend mensch geweest is, dan was dit Napoleon; een ieder kent zijn korten en houdigen stijl: hij zou dus al zeer moeten ontaard zijn, indien hij na zijn dood praatziek en grappig geworden was. Deze mededeeling is wellicht afkomstig van den eenen of anderen krijgsman die Napoleon heette.

XXXII.

Neen, men kan niet van godsdienst veranderen als men er geen heeft die te gelijktijd aan het gezond verstand en aan de intelligentie die men bezit, kan voldoen. Neen men verandert niet van godsdienst, men vervalt van de ongerijmdheid en overheersching in de wijsheid en vrijheid. Voorwaarts, voorwaarts ons klein leger, voorwaarts, en vreest de vijandelijke kogels niet, die welke u moeten doden zijn nog niet gegoten, zoo gij altijd uit den grond van uw hart op Gods weg blijft, dat wil zeggen zoo gij altijd vredelievend en overwinnend voor welvaart en vrijheid wilt strijden.

Vincentius de Paula.

Aanmerking. Wie zou aan die taal, aan die denkbeelden zonder zamenhang of zin de H. Vincentius de Paula herkennen? Wat beteekenen die woorden: Neen men verandert niet van godsdienst, men vervalt van de ongerijmdheid en overheersching in de wijsheid en vrij-

heid? Die kogels die nog niet gegoten zijn doen ons denken dat het dezelfde Geest is die de vorige mededeeling met *Napoleon* heeft onderteekend.

XXXIII.

Kinderen van mijn geloof, Christenen van mijne door den stroom van het eigenbelang en van de wijsbegeerte der materialisten vergeten leer, volgt mij op den weg naar Judea, volgt mij in het lijden van mijn leven, beschouwt nu mijne vijanden, mijne smarten, mijne kwellingen en mijn voor mijn geloof gestort bloed.

Kinderen, spiritualisten van mijne nieuwe leer, weest bereid de wassende baren van den tegenspoed, de bespottingen van uwe vijanden te weerstaan. Het geloof zal, uwe ster volgende, steeds vooruit gaan, en zal u op den weg der eeuwige gelukzaligheid voeren, zoo als de ster door het geloof, de wijzen van het Oosten naar de kribbe gevoerd hebben. Wat ook uwe wederwaardigheden zijn mogen, hoeveel tranen gij ook in dit verbanningsoord gestort moogt hebben, scheidt moed, weest overtuigd dat de vreugde die in het rijk der Geesten over u uitgestort zal worden, de kwellingen van uw kortstondig bestaan zullen overtreffen. Het tranendal is een dal dat verdwijnen moet, om plaats te maken voor het schitterende verblijf van vreugde, broederschap en eendracht, dat gij door uwe goede gehoorzaamheid aan de heilige openbaring, bereiken zult. Mijne lieve broeders op deze aardsche sfeer, het geheel tot voorbereiding dienende leven kan slechts zoo lang duren als noodig is om goed voorbereid te leven voor dat leven dat nooit een einde zal kunnen nemen. Hebt elkander lief zoo als ik u lief gehad heb en zoo als ik u nog lief heb; broeders, scheidt moed, broeders! Ik zeg u; ik wacht u in den hemel op.

Jezus.

Uit deze schitterende gewesten vol licht, welke de mensch ter nauwernood in gedachte begrijpen kan, is de weerklank van uwe woorden en van de mijne, mijn oor komen treffen.

O! door hoeveel vreugde wordt mijn hart bevangen als ik u zie, gij de voortzetters van mijne leer. Neen niets, evenaart de getuigenis van uwe goede gedachten! Gij ziet het, kinderen, de herscheppende gedachte weleer door mij in de wereld geslingerd, een oogeblik door den dwang der tirannen tegen gehouden, gaat van nu af aan onbelemmerd voortwaarts, voor het menschdom den weg verlichtende, die zoo lang in duisternis gehuld is geweest.

Elke groote en belangelooze opoffering, mijne kinderen, heeft vroeg of laat hare vruchten voortgebracht. Mijn martelaarschap heeft het u bewezen, mijn bloed voor mijne leer vergoten, zal het menschdom verlossen en de ondeugden der groote schuldigen uitwis-

schen.

Weest gezegend gij die thans in het wedergeborene huisgezin plaats genomen hebt!
Moedig voorwaarts, kinderen.

Jezus.

Aanmerking. Deze twee mededeelingen bevatten zeker niets kwaads; maar heeft Jezus ooit zulk een verwaande, hoogdravende en gezwollen taal gebezigd? Deze met degene die wij vroeger hebben medegedeeld en denzelfden naam voert, vergelijkende, zal men kunnen zien, welke de stempel der authenticiteit draagt.

Alle deze mededeelingen zijn in dezelfde vereeniging verkregen. Men zal bij allen, in den stijl een zekere familie-gelijkenis, dezelfde woordvoeging, dezelfde dikwijls herhaalde uitdrukkingen, zoo als onder anderen, voorwaarts, voorwaarts kinderen enz, vinden, waaruit men de gevolgtrekking kan maken, dat het dezelfde Geest is, die ze allen onder verschillende namen heeft gedictieerd. In deze, zeer gemoedelijke, maar een weinig te lichtgeloovige vereeniging, werden noch inroepingen noch vragen gedaan; men liet alles aankomen op spontane mededeelingen, en men ziet daaruit, dat dit geen waarborg voor identiteit is. Door het doen van eenige stellige, bondige, logische vragen, zou men gemakkelijk dezen Geest terecht gezet hebben, maar daar men hem niets vroeg en alles wat hij zeide, met gesloten oogen voor goede munt aannam, wist hij, dat hij niets te duchten had. (Zie nr. 269.)

XXXIV.

Hoe schoon is de natuur! hoe behoedzaam is de Voorzienigheid in hare voorzorg! maar uwe verblindende en uwe menschenlijke hartstochten beletten u, onder de voorzichtigheid en goedheid van God, geduldig te zijn. Gij klaagt bij het minste wolkje, bij de geringste vertraging in de vervulling uwer verwachtingen; weet, ongeduldige twijfelaars, dat niets zonder een altijd vooruitgezien en altijd met een, in het belang van allen, bepaald doel, geschiedt. De reden van hetgeen voorafgegaan is, strekt, gij menschen met schijnheilige vrees, om alle uwe voorzorgen ten einde uwe oogsten tegen een slecht jaar te beveiligen, te verijdelen.

God boezemt den mensch dikwijls ongerustheid in, om hem te nopen voorzorgen te nemen; en ziet hoe groot zijn de middelen niet om wat gij vreest te doen gebeuren, eene vrees die gij meestal opzettelijk verspreidt, en die veeleer baatzuchtige oogmerken verbergt, dan ten doel heeft om uit een gevoel van menschenlijkheid, in het belang der schamele klasse tot wijze voorzorg in het verzamelen van voorraad op te wekken. Zie het verkeer der natiën onderling dat er uit zal voortvloeien, zie hoe vele overeenkomsten gesloten zullen

moeten worden; hoevele middelen zullen moeten zamenwerken om uwe vrees af te wenden! want gij weet het, alles is aaneengeschakeld; ook zullen, groot en klein aan den arbeid gaan.

Ziet gij dan niet reeds in al die beweging de bron van een zeker welzijn voor de voornaamste klasse in den staat, eene klasse die wezenlijk belangwekkend is, en die gij grooten, gij, de alvermogenden dezer aarde, beschouwt als menschen die, naar welgevallen cijnsbaar en voor uw genot geschapen zijn?

En wat gebeurd er na al dat heen en weer trekken van de eene pool naar de andere? Dat, als eens allen goed voorzien zijn, het weder dikwijls verandert; dat de zon aan de gedachte van haren schepper beantwoordende, in weinige dagen uwe oogsten heeft doen rijpen; God heeft overvloed doen ontstaan waar uwe begeerlijkheid op schaarschte rekende, en in weerwil van u, zullen de kleinen leven, en zonder er van bewust te zijn, zijt gij zonder het te weten de oorzaak van den overvloed geweest.

Doch het gebeurt wel eens, God laat dit somwijlen toe, dat de goddeloozen in hunne hebzuchtige plannen slagen; maar dan is het eene les die God aan allen geven wil; het is de menschelijke voorzorg die Hij wil opwekken; het is de oneindige orde die in de natuur heerscht, het is de moed tegen de gebeurtenissen, welke door den mensch moet nagevolgd, met gelatenheid moeten gedragen worden.

Wat hen betreft die uit berekening, uit deze ongelukken voordeel trekken, geloof mij dat zij gestraft zullen worden. God wil dat alle Zijne schepselen zullen leven; de mensch moet met den nood geen spel drijven, noch van den overvloed oneerlijke winst trekken. God rechtvaardig in zijne weldaden, groot in zijne lankmoedigheid, te goed voor onze ondankbaarheid, is ondoorgrondelijk.(1)

Bossuet. Alfred de Marignac.

(1) Deze mededeeling is opzettelijk *letterlijk* door mij vertaald. J.G.F.

Aanmerking. Deze mededeeling bevat zeker niets kwaads en zelfs diepzinnige wijsgeerige denkbeelden en zeer wijze raadgevingen, waardoor menschen die niet ver in de letterkunde zijn, zich omtrent de identiteit van den schrijver zouden kunnen vergissen. Het medium dat deze mededeelingen ontving, ze aan het oordeel van de spiritische vereeniging te Parijs onderworpen hebbende, was men daar eenparig van gevoelen dat ze onmogelijk van Bossuet konden zijn. Hieromtrent den H. Lodewijk geraadpleegd hebbende, antwoordde deze: "Deze mededeeling is op zichzelf goed, maar gelooft toch niet dat Bossuet die gegeven heeft. Een andere Geest, heeft die, wellicht meer of minder onder zijnen invloed geschreven, en er den naam van den grooten bisschop onder gezet om ze des te gereeder ingang te doen vinden; maar aan de taal moet gij de onderschuiving herkennen. De mede-

deeling is van den Geest die zijn naam, na dien van Bossuet, gezet heeft." Dezen Geest gevraagd zijnde, met welk doel hij zoo gehandeld had, gaf ten antwoord: Ik had lust om iets te schrijven, ten einde mijzelven bij de menschen in herinnering te brengen, doch bemerkende dat hetgeen ik schreef zwak was, heb ik dit onder prestige van een grooten naam willen doen. — Maar verwachtet gij dan niet, dat men bemerken zou dat het niet van Bossuet is? — Wie weet alles zoo precies? Gij hadt u kunnen vergissen. Anderen niet zoo scherpzinnig, zouden het als zoodanig aangenomen hebben.

En zoo is het, het is de gemakkelijkerheid waarmede sommige menschen, alles wat uit de onzichtbare wereld komt aannemen, als het door een grooten naam gedekt is, die de leugengeesten aanmoedigt. Men moet om hunne listen te doen mislukken er al zijne aandacht op vestigen, en men kan hierin niet slagen, dan door de ondervinding die men door eene ernstige studie opdoet. Daarom herhalen wij het gedurig: Studeert voor dat gij tot de praktijk overgaat, want dit is het eenigste middel, om ondervinding dien gij dan niet ten uwen koste verkrijgt, op te doen.

Spiritisch Alphabetische Woordenlijst.

Agénééré. (van het grieksch a privativum, en géiné, géinomaï. (door zijns gelijken) verwekken; voortbrengen; die niet (door zijns gelijken) verwekt, voortgebracht is geworden, Verscheidenheid der tastbare verschijningen; toestand van eenige Geesten die tijdelijk, zoodat men er zich volkomen in vergist, het uiterlijk van een levend mensch kunnen aannemen.

Erraticiteit. Omdoling. Toestand der omdolende, dat wil zeggen der niet geïncarneerde Geesten, tusschen het eene en het volgende lichamelijk leven.

Geest. In de bijzondere beteekenis van dit woord in spiritischen zin, zijn Geesten: de intelligente wezens der schepping die, buiten de stoffelijke wereld, het heelal bevolken, en de onzichtbare wereld vormen. Het zijn geene wezens van eene bijzondere schepping, maar de zielen van hen die op aarde of wel op andere werelden geleefd, en hun aardsche omhulsel afgelegd hebben.

Kloggeest. Is een zoodanige die door geklop en geraas van verschillenden aard, van zijne tegenwoordigheid doet blijken.

Medianimisch. Wat tot de medianimiteit behoort. Medianimische gave.

Medianimiteit. Gave der mediums, synoniem niet mediumniteit. Deze twee woorden worden dikwijls de een voor de ander gebruikt; wil men er een onderscheid in maken, dan zou men kunnen zeggen dat mediumniteit eene meer algemeene en medianimiteit eene beperkte beteekenis heeft b. v. Hij bezit de gave der mediumniteit maar de mechanische medianimiteit.

Medium. (van het Latijn, medium, het midden, bemiddelend) iemand die als middelaar tusschen de Geesten en den mensch kan dienen.

Mediummaat. Voorzienige zending der mediums. Dit woord is door de Geesten gevormd. (Zie 31^e. hoofstuk: mededeeling XII.)

Mediumniteit. (zie Medianimiteit.)

Perisprit. (Van het grieksch peri omheen, rondom.) Halfstoffelijk omhulsel. Bij de geïncarneerden dient het tot band of bemiddeling tusschen den Geest en de stof, bij de omdolende Geesten, vormt het, het fluïdieke lichaam van den Geest.

Pneumatographie. (Van het grieksch pneuma, lucht, adem, wind, geest, en graphó, ik schrijf.) Direct schrift der Geesten zonder bemiddeling van de hand van een medium.

Pneumatophonie. (Van het grieksch pneuma, en van phoné, klank of stem.) Stem der Geesten, mondelinge mededeelingen der Geesten zonder behulp der menschelijke stem.

Psiichograaf. (Van het grieksch, psukê, vlinder, ziel, en graphó, ik schrijf.) Hij die psychographie verricht; schrijvend medium.

Psiichographie. Het schrijven der Geesten door de hand van een medium.

Psiichophonie. Mededeeling der Geesten door de stem van een sprekend medium.

Reïncarnatie. Terugkeer van den Geest tot het lichame lijke leven; menigvuldigheid der levens.

Sematologie. (Van het grieksch semá, teeken, sein.) Gebarentaal. Mededeelingen der Geesten door de beweging van onbezielde lichamen.

Spiritisch. Wat betrekking op het spiritisme heeft; de spiritistische leer.

Spiritisme. Leer, op het geloof aan het bestaan van Geesten en hunne manifestatiën, gegrond.

Spiritist. Volgeling van het spiritisme, hij die aan de manifestatiën der Geesten geloof. Een goed, een slecht spiritist.

Spiritualisme. Is, (volgens de Fransche Academie) het tegenovergestelde van materialisme; geloof aan het bestaan van een geestelijke en stoffelijke ziel. Het spiritualisme is het grondbeginsel van alle godsdiensten.

Spiritualist. Voorstander van het spiritualisme. Ieder die gelooft, dat niet alles in ons stof is, is spiritualist, doch daar ligt volstrekt niet in opgesloten dat men aan de manifestatie van Geesten gelooft. Iedere spiritist is noodwendig spiritualist; maar men kan spiritualist wezen, zonder spiritist te zijn; de materialist is noch het een noch het ander. De spiritistische manifestatiën worden voortgebracht door de werking der Geesten op de stof. — De spiritische zedekunde is een uitvloeisel van het onderwijs der Geesten. — Er zijn spiritualisten die met het spiritistische geloof den spot drijven.

In deze voorbeelden zou het gebruiken van het woord spiritualist voor spiritist en omgekeerd, eene groote spraakverwarring veroorzaken.

Spiritualistisch. Wat op het spiritualisme betrekking heeft. Men zegt de spiritualistische wijsbegeerte. — Een werk geschreven in spiritualistischen zin.

Stéréotite. (Van het grieksch stéréos, vast.) Eigenschap der tastbare verschijningen.

Tijpteur. (Van het grieksch tuptó, ik klop.) Een medium dat de gave van te kloppen (der tijptologie) bezit. Klop-medium.

Tijptologie. Het spreken door middel van geklop; wijze waarop eenige Geesten zich uiteten. Alfabetische Tijptologie.